Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

ទីឃនិកាយេ

សីលក្ខន្ធវគ្គដីកា

គន្ថារម្ភកថា

សំវណ្ណនារម្ភេ រតនត្តយវន្ទនា សំវណ្ណេតព្ពស្ស ធម្មស្ស បភវនិស្សយវិសុទ្ធិបដិវេទនត្ថំ, តំ បន ធម្មសំវណ្ណនាសុ វិញ្ញូនំ ពហុមានុប្បាទនត្ថំ, តំ សម្មទេវ តេសំ ឧគ្គហធារណាទិក្កមលទ្ធព្ពាយ សម្មាបដិបត្តិយា សព្ពហិតសុខនិប្ផាទនត្ថំ។ អថ វា មង្គលភាវតោ, សព្ពកិរិយាសុ បុព្ពកិច្ចភាវតោ, បណ្ឌិតេហិ សម្មាចរិតភាវតោ, អាយតិំ បរេសំ ទិដ្ឋានុគតិអាបជ្ជនតោ ច សំវណ្ណនាយំ រតនត្តយបណាមកិរិយា។ អថ វា រតនត្តយបណាមករណំ បូជនីយបូជាបុញ្ញវិសេសនិព្ពត្តនត្ថំ, តំ អត្តនោ យថាលទ្ធសម្បត្តិនិមិត្តកស្ស កម្មស្ស ពលានុប្បាទនត្ថំ, អន្តរា ច តស្ស អសង្កោចនត្ថំ, តទុភយំ អនន្តរាយេន អដ្ឋកថាយ បរិសមាបនត្ថំ។ ឥទមេវ ច បយោជនំ អាចរិយេន ឥធាធិប្បេតំ។ តថា ហិ វក្ខតិ – “ឥតិ មេ បសន្នមតិនោ...បេ... តស្សានុភាវេនា”តិ។ វត្ថុត្តយបូជា ហិ និរតិសយបុញ្ញក្ខេត្តសម្ពុទ្ធិយា អបរិមេយ្យប្បភាវោ បុញ្ញាតិសយោតិ ពហុវិធន្តរាយេបិ លោកសន្និវាសេ អន្តរាយនិពន្ធនសកលសំកិលេសវិទ្ធំសនាយ បហោតិ, ភយាទិឧបទ្ទវញ្ច និវារេតិ។ យថាហ –

“បូជារហេ បូជយតោ, ពុទ្ធេ យទិ ច សាវកេ”តិអាទិ (ធ· ប· ១·១៩៥; អប· ១·១០·១), តថា –

“យេ ភិក្ខវេ ពុទ្ធេ បសន្នា, អគ្គេ តេ បសន្នា។ អគ្គេ ខោ បន បសន្នានំ អគ្គោ វិបាកោ ហោតី”តិអាទិ (អ· និ· ៤·៣៤; ឥតិវុ· ៩០)។

“ពុទ្ធោតិ កិត្តយន្តស្ស, កាយេ ភវតិ យា បីតិ;

វរមេវ ហិ សា បីតិ, កសិណេនបិ ជម្ពុទីបស្ស។

ធម្មោតិ...បេ... សង្ឃោតិ...បេ... ទីបស្សា”តិ។ (ទី· និ· អដ្ឋ· ១·៩);

តថា –

“ឃស្មិំ, យហាតាយ, នយយេឃ អរិឃនាចកោ ពឆាកពំ អត្យុស្សរតិ, នេតចស្ស ពស្មិំ នយយេឃ រាកបរិឃដ្ឋិពំ ចិត្តំ ហោតិ, ត ទោរ...បេ... ត យោហបរិឃដ្ឋិពំ ចិត្តំ ហោតី”តិអាទិ (អ៉ តិ៉ ៩៉១០; ១១៉១១),

“អទេន្នា ទុក្លប្ធុលេ ចា...បេ...

កឃំ ចា លម្ពិពត្តំ ចា,

លេលិបឃំនោ ត ហេស្សតី”តិ៉ (សំ៉ តិ៉ ១៉១៦៤) ច

ពត្ថ ឃស្ស ចត្ថុត្តឃស្ស ចត្ថុតំ កត្តុការយោ, ពស្ស ក្យាពិនឃយោកនត្ថស្សតត្ថ “កទ្យាបីពលហចឃ”ត្តិអាទិតា កាឆត្តឃយាហ៉ ក្យាពិនឃយោកេត ហិ ចត្ថុតារហការេចា, ចត្ថុតារេហ ច កពា ចត្ថុតា ឃឆាឈិបេ្យពប្យយោឌតំ នារេឈតីតិ៉ ពត្ថ ឃស្សា ទេនតាឃ សំចណ្ហតំ កត្តុការយោ, នា ត ចិតឃទេនតា ចិឃ កទ្យាប្យឆាតា, តាបិ អភិឈយ្ចទេនតា ចិឃ បព្ណាប្យឆាតា, អឆ ទេពា កទ្យាបព្ណាប្យឆាតាតិ ពក្យកឃប្យឆាតនេបច ពាច នឃ្ខានឃ្ឆ្ថស្ស ទេឆាយតំ កាពុំ ពំឃ្ចលកត្តា នេនរពតាតំ “កទ្យាបីពលហចឃ”ត្តិអាទិ ទុត្តំ៉

ពត្ថ កិរតីតិ កទ្យា, បរក្យុក្លំ ចិក្លិបតិ, អបរេតតីតិ អទេត្ថា៉ អឆ ចា កិលាតីតិ កទ្យា, បរក្យុក្លេ នតិ កាទ្យលិកំ ហិំនតិ, ចិតាឈតីតិ អទេត្ថា, បរក្យុក្លេ នតិ នាឆ្ញុតំ កប្យុតំ ហចឃលេឌំ កទេរាតីតិ ចា កទ្យា៉ អឆ ចា កយិតិ ឃ្យុលំ, ពំ ទុត្ថតីតិ កទ្យា៉ ៤នា ហិ បរក្យុក្លាបតឃតកាយពាលក្លុលា, អត្តឃ្យុលតិរបេក្លុពាឃ កាទ្យលិកាតំ ឃ្យុលំ ទុត្ថតិ ចិពាត្ថតីតិ៉ កទ្យាឃ បីពលំ កទ្យាបីពលំ, កទ្យាបីពលំ ហចឃំ អស្សាតិ កទ្យាបីពលហចយោ, ពំ កទ្យាបីពលហចឃំ៉ ពត្ថ កិច្ចាបិ បរេរសំ ហិទេពាបសំហារឃ្យុពាឌិអបរិហាតិក្ខុតឃកាចពាឃ, ញាបិទោរតីតំ ជ្ឈូចិបច្ចិតិកពាឃ ច នត្តនត្តាតកពនត្តាបចិនេច្ឆុតាការប្យចត្តិឃា នេយត្តាយុឌិពាតយ្បិ ចិត្តបីពលកាចការលាពា ជ្ញបលត្ថុតិ, ពឆាបិ ទ្យុក្លាបតឃតាការប្យចត្តិឃា បទ្នបពាបិនហតទនា អចិហិំនាក្ន្ទា កទ្យា ចិនេនេត កាចនេពា ចិត្តស្ស ចិត្តបឃ្សដ្ធិ ចិឃ បីពីកាចតិមិត្តត្តិ ទុត្តំ “កទ្យាបីពលហចឃ”ត្តិ៉ កទ្យាយុទេលត ចា នេយត្តាយុឌិពាតយ្បិ ហចឃបីពលកាចការលាពា ទុត្តាតិ ឌដ្ឋព្ធំ៉

អឆ ចា អនាឈារលាពាលចិនេនតិពាត្ថតក្ន្ទា នាតិនឃំ តិរចនេនច្ឆា នត្ថាញ្ញាពញ្ញាលំ ចិឃ នចិនឃញ្ញាបិពាឃ យហាកទ្យាកាចំ ជ្ញបកពា កទ្យាច កាចនេពា អពិននេឃត ហចឃបីពលកាចនេហត្វតិ អាហ “កទ្យាបីពលហចឃ”ត្តិ៉ អឆ ចា នតិបិ នេយត្តាយុឌិពាតំ នាតិននេឃ ហចឃបីពីកាចតិពាត្ថតនេត្ត នកលត្យ្ឋក្យុលចិនេននការលពាឃ ពានយ្បិ ការលត្តិ កទ្យាច កាចនេពា ហចឃបីពលកាចការលំ ទុត្តា៉ កទ្យាតិឌាតា ហិ នទេត្ថបិ ត្យ្ឋក្យុលា៉ កទ្យាត្យកាចតិត្តាបិឃយាតសំនារទ្យុក្លនត្តាបស្ស ហិ កាចនេពា

បទក្រ្លាបតយតកាយតាឃ អនេតកាតិបិ អសន្លេឃ្យាតិ កប្បាតំ អកិលត្តុ្ទបស្សេច តិទចសេសព្ទុគ្គាទេឆ្យុសម្ភុទលាតិឃតស្ស

សយឆិកាតឆយ្មាឆិបទេតឃ្យស្ស ឧ សត្ថិហិទេតស្សុបិ សត្ថសន្លាទសយុបតិតហឥឃ្សុបតាបតិយិទេត្តស្សុ ត ទ្រាសកយ្បិ ចិត្តសិតិកោចស្សញ្ញាធត្តយេហោសិតិ៑

ឲតស្ពិច្ចា អត្តចិកេប្យ តិស្សុបិ អចត្ត្វាស្សុ កកចទេតា កទ្រុលា សក្កហិតាតិ ឥក្ខដ្ឋា៑

បឌាតាតិតិ បញ្ញា, ឃធាសកាចំ បកាទេទហិ បដិចិន្លាតិតិ អទេត្ត្វា៑ បញ្ញាច ទេតាឃ្យាចទលាប្បហាតទេតា បកាទេទហិ

ឆយ្មុសកាចាចទេឌាតតេដ្ឋត បទេន្លាទេតាតិ បញ្ញាបទេន្លាទេតា, សចាសតប្បហាតទេតា ចិទេសទេសត ហតំ សយ្ឈ្យាដិតំ ចិហតំ, បញ្ញាបទេន្លាទេតត

ចិហតំ បញ្ញាបទេន្លាតចិហតំ៑ យុឃ្យត្តិ ទេតត, សឃំ ចា យុឃ្យតិ, ទេយាហតយត្តទេយច ចា តត្តិ ទេយាទេហា, អចិន្លា, ទេស្វច

ចិសឃសកាចបដិច្ឆាឥតទេតា អត្តកាទសទិក្លតាឃ តទេយា ចិឃាតិ តទេយា, បញ្ញាបទេន្លាតចិហទេតា ទេយាហតទេយា ឲតស្សាតិ

បញ្ញាបទេន្លាតចិហតទេយាហតទេយា, តំ បញ្ញាបទេន្លាតចិហតទេយាហតយ៑ សទេន្លសយ្បិ ហិ តិលាសចាតំ សតិបិ បញ្ញាបទេន្លាទេតត

អចិន្លាត្តកាទស្ស ចិហតកាទេច សគ្គាឆិយុទេត្តហិ ចិឃ ដិដ្ឋិប្បត្តាតំ សាចទេកហិ, បទេច្ចកសព្ទេគ្គហិ ឧ សចាសតប្បហាទេតត សយ្មាសព្ទគ្គាតំ

កិទេលសប្បហាតស្ស ចិទេសទេសា ចិន្លតិតិ សាតិសទេឃត អចិន្លាប្បហាទេតត កកចត្តិ ទេធាទេយទេត្តា អាហ “បញ្ញាបទេន្លាតចិហតទេយាហតយ”ត្តិ៑

អឆ ចា អត្តទេទត បទេទាបទេឥសំ អត្តទេតា សត្តាទេត អច្ចត្តិ អចិន្លាត្តកាទចិកយស្ស តិត្តាតិតត្តា, តត្ត ឧ សត្តាញ្ញាតាឃ, ឥទេលស្សុ ឧ ចសិកាចស្ស

សយឆិកាតត្តា, បទសត្តតិឃច្ចា ឆយ្មុទេឥសតាតិសឃាត្សុកាទេចត សយ្មុទេឥច តស្ស បចត្តិតត្តា កកចាច ចិទេសសទេតា ទេយាហតយចិកទេយត

ទេធាទេយតទេន្លាតិ អាហ “បញ្ញាបទេន្លាតចិហតទេយាហតយ”ត្តិ៑ ត្កយស្ពិច្ចា អត្តចិកេប្យ “បញ្ញាបទេន្លាទេតា”តិ បទេឥត កកចទេតា

បដិទេចឆបញ្ញា ចិឃ ទេឥសតាបញ្ញាបិ សាយញ្ញាតិទេដ្ឋសេត ឲកទេសសតទេឃត ចា សក្កហិតាតិ ឥក្ខដ្ឋា៑

អឆ ចា កកចទេតា ឥាកាលាស្ស ទេតាឃ្យបទិឃត្តិកត្តា សកលទេតាឃ្យឆយ្មុសកាចាទេតាឆតសយទេត្តត អតាចទលាឥាកាលាសន្លាទេតត

បញ្ញាបទេន្លាទេតត សត្តទេតាឃ្យឆយ្មុសកាចច្ឆាឥកស្ស ទេយាហត្តកាទស្ស ចិឆយិតត្តា អតញ្ញាសាឆាទេណា កកចទេតា ទេយាហតយចិតាទេសាតិ

កត្វា ចុត្តិ “បញ្ញាបទេន្លាតចិហតទេយាហតយ”ត្តិ៑ ឲត្ត ឧ ទេយាហតយចិឆយតទេត្ត អឆិកាតត្តា អតាចទលាឥាកាលំ កាទល្ហុបធាទេទត សកសត្តាទេត

ទេយាហតយចិឆយតំ ឥក្ខដ្ឋា៑ អកិតិហាទសយ្បត្តិឃា សចាសតប្បហាតទេយច ហិ កិទេលសាតំ “ទេតាឃ្យាចទលាប្បហាត”ត្តិ, បទសត្តាទេត បត

ទេយាហតយចិឆយតស្ស កាទលាកាចទេតា អតាចទលាឥាកាលំ “ទេយាហតយចិឆយត”ត្តិ ចុច្ចតិតិ៑

កិំ បត កាទលំ អចិន្លាចិឈ្យាទេតា ទេឃទេចទេកា បហាតសយ្បត្តិចទេសត កកចទេតា ទេធាយតាតិយិត្តំ កឃ្យតិ, ត បត

សាតិសឃតិទចទេសសកិទេលសប្បហាតត្តិ? តប្បហាតចឥទេតទេតច តទេឥកដ្ឋតាឃ សកលសំកិទេលសកាលាសយ្ឈ្យាតទេឌាតិតកាចទេតា៑ ត ហិ ទេសា

តាឌិទេសា កិទេលទេសា អត្ថិ, ទេឃា តិទចទេសសអចិន្លាប្បហាទេតត ត បហិឃតិតិ៑ អឆ ចា ចិន្លា ចិឃ សកលក្សុលឆយ្មុសយុប្បត្តិឃា

តិទចទេសសាក្សុលឆយ្មុតិត្តាតិឃា, សំសាទប្បចត្តិឃា ឧ អចិន្លា បឆាតកាទលាត្តិ តត្តិឈ្យាតចឥទេតត សកលសំកិទេលសកាលាសយ្ឈ្យាទេតា

ចុទេត្តាទេឃច ទេហាតិតិ ចុត្តំ “បញ្ញាបទេន្លាតចិហតទេយាហតយ”ត្តិ៑

ນຣາ ຈ ອມຣາ ຈ ນຣາມຣາ, ສຫ ນຣາມເຣຫີຕິ ສນຣາມໂຣ, ສນຣາມໂຣ ຈ ໂສ ໂລໂກ ຈາຕິ ສນຣາມຣໂລໂກ, ຕສ຺ສ ຄຣູຕິ ສນຣາມຣໂລກຄຣຸ, ຕໍ ສນຣາມຣໂລກຄຣຸໍ. ເອເຕນ ເທວມນຸສ຺ສານໍ ວິຍ ຕທວສິຏ຺ຐສຕ຺ຕານມ຺ປິ ຍຖາຣຫໍ ຄຸຓວິເສສາວຫໂຕ ຠຄວໂຕ ອຸປກາຣິຕໍ ທສ຺ເສຕິ. ນ ເຈຕ຺ຖ ປຘານາປຘານຠາໂວ ໂຈເທຕພ຺ໂພ. ອຎ຺ໂຎ ຫິ ສທ຺ທກ຺ກໂມ, ອຎ຺ໂຎ ອຕ຺ຖກ຺ກໂມ. ເອທິເສສຸ ຫິ ສມາສປເທສຸ ປຘານມ຺ປິ ອປ຺ປຘານໍ ວິຍ ນິທ຺ທິສີຍຕິ ຍຖາ – "ສຣາຊິກາຍ ປຣິສາຍາ"ຕິ (ອປ. ອຏ຺ຐ. ໑.໖໑). ກາມຎ຺ເຈຕ຺ຖ ສຕ຺ຕສງ຺ຂາຣຠາຊນວເສນ ຕິວິໂຘ ໂລໂກ, ຄຣຸຠາວສ຺ສ ປນ ອຘິປ຺ເປຕຕ຺ຕາ ຄຣຸກຣຓສມຕ຺ຖສ຺ເສວ ຍຸຊ຺ຊມານໂຕ ສຕ຺ຕໂລກສ຺ສ ວເສນ ອຕ຺ໂຖ ຄເຫຕພ຺ໂພ. ໂສ ຫິ ໂລກີຍນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖ ປຸຎ຺ຎປາປານິ ຕພ຺ພິປາໂກ ຈາຕິ "ໂລໂກ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ. ອມຣຄ຺ຄຫເຓນ ເຈຕ຺ຖ ອຸປປຕ຺ຕິເທວາ ອຘິປ຺ເປຕາ.

ອຖ ວາ ສມູຫຕ຺ໂຖ ໂລກ-ສທ຺ໂທ ສມຸທາຍວເສນ ໂລກີຍຕິ ປຎ຺ຎາປີຍຕີຕິ. ສຫ ນເຣຫີຕິ ສນຣາ, ສນຣາ ຈ ເຕ ອມຣາ ຈາຕິ ສນຣາມຣາ, ເຕສໍ ໂລໂກຕິ ສນຣາມຣໂລໂກຕິ ປຸຣິມນເຍເນວ ສມາໂສ. ອມຣ-ສທ຺ເທນ ເຈຕ຺ຖ ວິສຸທ຺ຘິເທວາປິ ສງ຺ຄຍ຺ຫນ຺ຕິ. ເຕ ຫິ ມຣຓາຠາວໂຕ ປຣມຕ຺ຖໂຕ ອມຣາ. ນຣາມຣານໍເຍວ ຈ ຄຫຓໍ ອຸກ຺ກຏ຺ຐນິທ຺ເທສວເສນ, ຍຖາ – "ສຕ຺ຖາ ເທວມນຸສ຺ສານ"ນ຺ຕິ (ທີ. ນິ. ໑.໑໕໗). ຕຖາ ຫິ ສພ຺ພານຕ຺ຖປຣິຫາຣປຸພ຺ພງ຺ຄມາຍ ນິຣວເສສຫິຕສຸຂວິຘານຕປ຺ປຣາຍ ນິຣຕິສຍາຍ ປໂຍຄສມ຺ປຕ຺ຕິຍາ ສເທວມນຸສ຺ສາຍ ປຊາຍ ອຈ຺ຈນ຺ຕູປກາຣິຕາຍ, ອປຣິມິຕນິຣູປມປ຺ປຠາວຄຸຓວິເສສສມງ຺ຄິຕາຍ ຈ ສພ຺ພສຕ຺ຕຸຕ຺ຕໂມ ຠຄວາ ອປຣິມາຓາສຸ ໂລກຘາຕູສຸ ອປຣິມາຓານໍ ສຕ຺ຕານໍ ອຸຕ຺ຕມໍ ຄາຣວຏ຺ຐານໍ, ເຕນ ວຸຕ຺ຕໍ – "ສນຣາມຣໂລກຄຣຸ"ນ຺ຕິ.

ໂສຠນໍ ຄຕໍ ຄມນໍ ເອຕສ຺ສາຕິ ສຸຄໂຕ. ຠ຺ຄວໂຕ ຫິ ເວເນຍ຺ຍຊນູປສງ຺ກມນໍ ເອກນ຺ເຕນ ເຕສໍ ຫິຕສຸຂນິປ຺ຜາທນໂຕ ໂສຠນໍ, ຕຖາ ລກ຺ຂຓານຸພ຺ຍ຺ຊນ (ທີ. ນິ. ໒.໓໓; ໓.໑໙໘-໒໐໐; ມ. ນິ. ໒.໓໘໕, ໓໘໗) ປຏິມຓ຺ຑິຕຣູປກາຍຕາຍ ທຸຕວິລມ຺ພິຕ-ຂລິຕານຸກຑ຺ຒນນິປ຺ປີຬນຸກ຺ກຸຏິກກຸຏິລາກຸລຕາທິໂທສຣຫິຕໍ ວິລາສິຕຣາຊຫໍສວສຠວາຣຓມິຄຣາຊຄມນໍ ກາຍຄມນໍ ຎາຓຄມນຎ຺ຈ ວິປຸລນິມ຺ມລກຣຸຓາສຕິວີຣິຍາທິຄຸຓວິເສສສຫິຕມຠິນີຫາຣໂຕ ຍາວ ມຫາໂພຘິ ອນວຊ຺ຊຕາຍ ໂສຠນເມວາຕິ.

ອຖ ວາ ສຍມ຺ພຸຎາເຓນ ສກລມ຺ປິ ໂລກໍ ປຣິຎ຺ຎາຠິສມຍວເສນ ປຣິຊານນ຺ໂຕ ຎາເຓນ ສມ຺ມາ ຄໂຕ ອວຄໂຕຕິ ສຸຄໂຕ. ຕຖາ ໂລກສມຸທຍໍ ປຫານາຠິສມຍວເສນ ປຊຫນ຺ໂຕ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕິຘມ຺ມຕໍ ອາປາເທນ຺ໂຕ ສມ຺ມາ ຄໂຕ ອຕີໂຕຕິ ສຸຄໂຕ. ໂລກນິໂຣຘໍ ນິພ຺ພານໍ ສຈ຺ຉິກິຣິຍາຠິສມຍວເສນ ສມ຺ມາ ຄໂຕ ອຘິຄໂຕຕິ ສຸຄໂຕ. ໂລກນິໂຣຘຄາມິນິປຏິປທໍ ຠາວນາຠິສມຍວເສນ ສມ຺ມາ ຄໂຕ ປຏິປນ຺ໂນຕິ ສຸຄໂຕ. "ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ເຄນ ເຍ ກິເລສາ ປຫີນາ, ເຕ ກິເລເສ ນ ປຸເນຕິ, ນ ປຈ຺ເຈຕິ, ນ ປຈ຺ຈາຄຈ຺ຉຕີຕິ ສຸຄໂຕ"ຕິອາທິນາ ນເຍນ ອຍມຕ຺ໂຖ ວິຠາເວຕພ຺ໂພ . ອຖ ວາ ສຸນ຺ທຣໍ ຐານໍ ສມ຺ມາສມ຺ໂພຘິໍ ນິພ຺ພານເມວ ວາ ຄໂຕ ອຘິຄໂຕຕິ ສຸຄໂຕ. ຍສ຺ມາ ວາ ຠູຕໍ ຕຈ຺ຉໍ ອຕ຺ຖສໍຫິຕໍ ເວເນຍ຺ຍານໍ ຍຖາຣຫໍ ກາລຍຸຕ຺ຕເມວ ຈ ຘມ຺ມໍ ຠາສຕິ, ຕສ຺ມາ ສມ຺ມາ ຄທຕີຕິ ສຸຄໂຕ, ທ-ກາຣສ຺ສ ຕ-ກາຣໍ ກຕ຺ວາ. ອິຕິ ໂສຠນຄມນຕາທີຫິ ສຸຄໂຕ, ຕໍ ສຸຄຕໍ.

ປຸຎ຺ຎປາປກມ຺ເມຫິ ອຸປປຊ຺ຊນວເສນ ຄນ຺ຕພ຺ພາຕິ ຄຕິໂຍ, ອຸປປຕ຺ຕິຠວວິເສສາ. ຕາ ປນ ນິຣຍາທິວເສນ ປຎ຺ຈວິຘາ, ຕາຫິ ສກລສ຺ສາປິ ຠວຄາມິກມ຺ມສ຺ສ ອຣິຍມຄ຺ຄາຘິຄເມນ ອວິປາກາຣຫຠາວກຣເຓນ ນິວຕ຺ຕິຕຕ຺ຕາ ຠ຺ຄວາ ປຎ຺ຈຫິປິ ຄຕີຫິ ສຸຏ຺ຐຸ ມຸຕ຺ໂຕ ວິສໍຍຸຕ຺ໂຕຕິ ອາຫ –

“កតិចិប្បត្ត”ន្តិ។ ឲេតត ភកចេតា កត្ថចិបិ កតិឃា អបរិឃាបន្នតំ ឥេស្សតិ, ឃេតា ភកចា “េឥចាតិេឥេចា”តិ ចុច្ចតិ, េតេតចាហ –

“េឃត េឥច្ចបបព្យស្ស, កត្ថេត្តា ចា ចិហក្កេយា;

ឃក្លត្តំ េឃត កេន្ធឃ្ញំ, យត្តស្សត្តន្តា អន្តេឌ;

េត យម្ហិអារចា ពឹលា, ចិន្នស្តា ចិតព្យព្រាកតា”តិ។ (អ។ និ។ ៣។៦៩);

តំតំកតិសំចត្តកកាតញ្ញាកយុកិេលសាតំ អក្កុយេក្កុត េតាឥិមុេលេឃច សុប្បហឹតត្តា តត្ថិ ភកចេតា កតិបរិឃាបន្នតាតិ អច្ចន្តេយច ភកចា សន្តាភចេឃាតិកតិចិន្តាលដ្ឋិតិសត្តាចារសត្តតិកាេឃហិ សុបរិមុេត្តា, តំ កតិចិប្បត្តំ។ ចេន្តតិ តយាមិ, េឆាេយឹតិ ចា អេត្ថ។

អឆ ចា កតិចិប្បត្តន្តិ អត្តុបិឥិេសសតិន្តាតឥាត្យប្បត្តិឃា ភកចន្តំ េឆាេយតិ។ ឲត្ថ ហិ ន្តឹហាកាេរហិ ភកចេតា េឆាយតា េចឥិតន្តា – អត្តហិតសប្បត្តិេតា, បរហិតបដិបត្តិេតា ច។ េតស្ុ អត្តហិតសប្បត្តិ អតាចរលតាលាឥិកយេតា, សចាសតាតំ សេន្តាសំ កិេលសាតំ អច្ចន្តប្បហាតេតា, អត្តុបិឥិេសសតិន្តាតប្បត្តិេតា ច េចឥិតន្តា។ បរហិតបដិបត្តិ លិកសក្កាអាឥិតិរេបក្លចិត្តស្ស សន្តាត្លក្លតិឃ្យាតិកឥមុេឥសតាេតា, ចិរុេទ្ធសុបិ តិច្ចំ ហិតន្តស្សេឃេតា, តាលបរិបិកកាលិកយតេតា ច។ សា បេតត្ថ អាសេឃេតា បេឃាកេតា ច ឲុចិឥា បរហិតបដិបត្តិ, តិចិឥា ច អត្តហិតសប្បត្តិ បកាសិតា េហាតិ។ កធំ? “កត្លាឥឹតលហឥឃ”ន្តិ ឲេតត អាសេឃេតា បរហិតបដិបត្តិ, សម្មា កឥតេត្វត សុកត-សេទ្ធត បេឃាកេតា បរហិតបដិបត្តិ, “បន្តាបេន្ទាតចិហតេយាហតមំ កតិចិប្បត្ត”ន្តិ ឲេតហិ ចត្យុសច្ចបដិេចឥេត្វត ច សុកត-សេទ្ធត តិចិឥាបិ អត្តហិតសប្បត្តិ, អចសិេដ្ឋត, “បន្តាបេន្ទាតចិហតេយាហតម”ន្តិ ឲេតត ច សន្តាបិ អត្តហិតសប្បត្តិបរហិតបដិបត្តិ បកាសិតា េហាតីតិ។

អឆ ចា តឹហាកាេរហិ ភកចេតា េឆាយតា េចឥិតន្តា – េហត្យុេតា, ផលេតា, ន្លបការេតា ច។ តត្ថ េហត្យុ យហាករុណា, សា បឋមបេឥត តិឥស្សិតា។ ផលំ ចត្យុព្ពិធំ – តាលសម្បោ, បហាតសម្បោ, អាត្យុភាចសម្បោ, ន្សបកាឃសម្បោ ចាតិ។ តាសុ តាលប្បហាតសម្បោ ឲុតិឃបេឥត សច្ចប្បដិេចឥេត្វត ច សុកត-សេទ្ធត បកាសិតា េហាន្តិ។ អាត្យុភាចសម្បោ តតិឃបេឥត, ន្សបកាឃសម្បោ ឃឆាភុត្តកាឃកយតេសាភតេត្វត សុកត-សេទ្ធត, លក្ខណាត្យព្យញ្ជតបរិបុរិឃា (ឌី។ និ។ ១។១១; ១។៨៥-១០០; ម។ និ។ ១។១៥៥-១៥៩) ចិតា តឥភាចេតា។ ន្លបការេរា អន្តរំ អតាហិរំ កតិត្វា តិចិឥឃាតយុេលត ចិប្បត្តិឥមុេឥសតា, េសា សម្មា កឥតេត្វត សុកត-សេទ្ធត បកាសិេតា េហាតីតិ េចឥិតន្តា។

តត្ថ “កត្លាឥឹតលហឥឃ”ន្តិ ឲេតត សម្មាសេន្តាឥិឃា មុលំ ឥេស្សតិ។ យហាកត្លាសេម្ពាឥិតយាតេសា ហិ ភកចា សំសារបេក្ខេតា សត្តាតំ សមុេទ្ធរណត្ថំ កតាកិតឹហាេរា អត្តុបុេន្តត បារមិេឃា បុេរត្វា អត្តុត្តរំ សម្មាសេន្តាឥំ អធិកេតាតិ កត្លា សម្មាសេន្តាឥិឃា មុលំ។

“បញ្ញាបដ្ឋានមិហតរយោហតយ”ត្តិ ឲរតត នយ្ទានរយ្ញានិ ឥរយ្សតិ៑ អតាចរលកោលបឥដ្ឋានតិក្សាយក្កកោល៍, យក្កកោលបឥដ្ឋានត្ថា អតាចរលកោល៍ “នយ្ទានរយ្ញានី”តិ ចុច្ចតីតិ៑ នយ្ទា ពឥតរត្វត នុពត-នរខ្ពត នយ្ទានរយ្ញានិយា បដិបត្តិ ឥរយ្សតិ,

លិតុឌ្ឍចបតិដ្ឋាតាឃ្វហតពាយនុលល្លិពត្តកិលយឆាតុរឃាព- នយ្សតុរខ្ញដាកិតិរចនាឌិអត្តទ្វឃរហិតាឃ ពទុលាបញ្ញាបរិក្កហិតាឃ យខ្លិយាឃ បដិបត្តិយា បពារនតរតា នុពត-នខ្ពយ្ស៑ ញ្ចតរទហិ នយ្ទានរយ្ញានិយា បឆាតាបរ្យឆាតរកដំ បរឃាឌត៌ ឥរយ្សតិ៑

ង៌នារយរហាឈរតា នត្តនត្តារលរត្ថាត្វ បឆាត៌ បរឃាឌត៌, តឥញ្ញាយប្យឆាត៌៑ រតរនុ បឆារតត បរហិតប្បដិបត្តិ ឥរយ្សតិ, ញ្ចតរទត អត្តហិតនយ្យត្តិ, តទុករឃត អត្តហិតាឃ បដិបត្តាឌីនុ (បុ៑ ប៑ ៗ៖, ០ល៉ៗ) ចត្បុនុ បុក្កលនុ កពចរតា ចត្បុត្តបុក្កលកាចំ ឥរយ្សតិ៑ រតាត ច អត្ថុត្តាងក្កិលោឃ្យកាចំ ដ្កត្តយចត្ថុតិឃកាចំ, អត្តនោ ច ចត្ថុតកិរិយាឃ រលត្តក្ខតកាចំ ឥរយ្សតិ៑

០ត្វ ច ពទុលាក្កហរលាត រលិកិរឃនុ យហក្កតកាចប្យត្តានាឆារលាក្កលឌីបតរតា កពចរតា នត្ថរលិកិឃក្កលនយ្យត្តិ ឥយ្សិតា រហាតិ, បញ្ញាក្កហរលាត នត្ថញ្ញាតញ្ញាលបឥដ្ឋានយក្កកោលឌីបតរតា នត្ថរលិក្យត្តរក្កលនយ្យត្តិ៑ តទុកយក្កហលសិរន្តា ហិ អរត្វា “នតរាយររលិកពុ”ត្តិអាឌិតា ចិបត្តីឃតីតិ៑ ពទុលាក្កហរលាត ច ដ្កបពយត់ តិរុបក្កិលង៌ ឥរយ្សតិ, បញ្ញាក្កហរលាត អបពយត់៑ តឆា ពទុលាក្កហរលាត រលិកនយញ្ញាតុម្ពំ កពចរតា បចត្តិ ឥរយ្សតិ, រលិករចាហារចិនឃត្តា ពទុលាឃ, បញ្ញាក្កហរលាត នយញ្ញាឃាតចិឆាចត់៑ នកាចាតចរនាំរឆត ហិ ឥយ្ទាត់ នយញ្ញា អតិឆាចិត្វា នត្តាឌិបរាយនត់ រហាតីតិ៑ តឆា ពទុលាក្កហរលាត យហាពទុលានយាបត្តិចិហារិ ឥរយ្សតិ, បញ្ញាក្កហរលាត តីនុ ពារលនុ អប្បដិហតកោល៍, ចត្បុនច្ចកោល៍, ចត្បុប្បដិនម្ពិតាកោល៍, ចត្បុរចយ្សាររឌ្ឍកោល៍៑ ពទុលាក្កហរលាត យហាពទុលានយាបត្តិកោលយ្ស ពហិតត្តា ររនារានារលកោលាតិ, ៧ អកិញ្ញា, អដ្ឋុ បរិនាពុ (យ៑ តិ៑ ១៑១៥១) អពយ្យតកោលាតិ, ឥន ពលិតិ, ទុឌ្ឍន ញុឌ្ធកោលាតិ, រនាត្វអរ ពាលចរិយា, អដ្ឋារន ញុឌ្ធឥយ្ទា, (ឌី៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ៗ៑ៗ០៥; ចិក៑ ម្វុល៑ ឌី៑ ពន្លារម្ភចណ្ណតាឃ) ចត្បុចត្តារិន ពាលចត្វតិ, (ង៌៑ តិ៑ ៗ៑ៗ៖) នត្តនត្តតិ ពាលចត្វតីតិ (ង៌៑ តិ៑ ៗ៑ៗ៖) ឲចយាឌីត់ អតេតពាង៌ បញ្ញាប្យកោត៌ ចរនត ពាលចារិ ឥរយ្សតិ៑

តឆា ពទុលាក្កហរលាត ចរលានយ្យត្តិ, បញ្ញាក្កហរលាត ចិឌ្ឍានយ្យត្តិ៑ ពទុលាក្កហរលាត នត្តាឌិបតិតា, បញ្ញាក្កហរលាត ឥយ្ទាឌិបតិតា៑ ពទុលាក្កហរលាត រលិកតាឆការចា, បញ្ញាក្កហរលាត អត្តតាឆការចា៑ តឆា ពទុលាក្កហរលាត បុព្វការិការចា, បញ្ញាក្កហរលាត ពតញ្ញុតា ៑ តឆា ពទុលាក្កហរលាត អបរត្តបតា, បញ្ញាក្កហរលាត អតត្តត្តបតា៑ ពទុលាក្កហរលាត ចា ញុឌ្ឍពរឥយ្ទាសិទ្ធិ, បញ្ញាក្កហរលាត ញុឌ្ឍកាចសិទ្ធិ៑ តឆា ពទុលាក្កហរលាត បររង៌ តារល៍, បញ្ញាក្កហរលាត នយំ តារល៍៑ តឆា ពទុលាក្កហរលាត នត្តនត្តនុ អតុក្កហចិត្តតា, បញ្ញាក្កហរលាត នត្តឥរយ្ទនុ ចិរត្តចិត្តតា ឥយ្សិតា រហាតិ៑ នរត្តនត្ថា ញុឌ្ឍក្កលាត់ ពទុលា អាឌិ, តត្តិឆាតកាចរតា៑ បញ្ញា បរិរឃានាត់, តរតា ដ្កត្តរិពរលិឃាកាចរតា៑ ញ្ចតិ អាឌិបរិរឃានាឥយ្សរតត នរត្ត ញុឌ្ឍក្កលា ឥយ្សិតា រហាត្តិ៑ តឆា ពទុលាក្កហរលាត សិលក្កត្ថុញ្ញានុយា នយាឌិក្កត្ថា ឥយ្សិរតា រហាតិ៑ ពទុលាតិឆាតតិក្សាសិល៌, តរតា បិលាតិបិតាឌិចិរតិប្យចត្តិរតា, នា ច ឥនាតត្តឃនយ្យរយាកិតីតិ៑ បញ្ញាចចរតត បញ្ញាក្កត្ថា៑ សិលត្ថា នត្តញុឌ្ឍក្កលាតយាឌិ, នយាឌិ យញ្ញ្យា បញ្ញា បរិរឃានាត្តិ៑ ឲចយ្យិ អាឌិយដ្ឋបរិរឃានាតពល្យាលា នរត្ត ញុឌ្ឍក្កលា ឥយ្សិតា រហាត្តិ, តឃរតា ឥយ្សិតត្តា៑ ឲរនា ឲច ហិ តិរចររនរតា ញុឌ្ឍក្កលាត់ ឥយ្សតុបិរឃា, ឃឌឹង៌ តឃក្កាហល៍៑ អញ្ញាឆា រពា តាយ នយរត្វា កពចរតា ក្ករលា អតុបងំ តិរចររនរតា ឥរយ្សតុំ៑ រតាតចាហ –

“ពុទ្ធោបិ ពុទ្ធស្ស ភណេយ្យ វណ្ណំ,

កប្បម្បិ ចេ អញ្ញមភាសមានោ;

ខីយេថ កប្បោ ចិរទីឃមន្តរេ,

វណ្ណោ ន ខីយេថ តថាគតស្សា”តិ។ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១.៣០៤; ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ៣.១៤១; ម។ និ។ អដ្ឋ។ ៣.៤២៥; ឧទា។ អដ្ឋ។ ៥៣; ពុ។ វំ។ អដ្ឋ។ ៤.៤; ចរិយា។ អដ្ឋ។ និទានកថាយំ, បកិណ្ណកកថាយំ; អប។ អដ្ឋ។ ២.៦.២០);

តេនេវ ច អាយស្មតា សារិបុត្តត្ថេរេនាបិ ពុទ្ធគុណបរិច្ឆេទំ បតិ អនុយុត្តេន “នោ ហេតំ ភន្តេ”តិ (ទី។ និ។ ២.១៤៥) បដិក្ខិបិត្វា, “អបិ ច មេ ភន្តេ ធម្មន្វយោ វិទិតោ”តិ (ទី។ និ។ ២.១៤៦) វុត្តំ។

ឯវំ សង្ខេបេន សកលសព្ពញ្ញុគុណេហិ ភគវន្តំ អភិត្ថវិត្វា ឥទានិ សង្ខ្យំ ថោមេតុំ “ពុទ្ធោបី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ពុទ្ធោតិ កត្តុនិទ្ទេសោ។ ពុទ្ធភាវន្តិ កម្មនិទ្ទេសោ។ ភាវេត្វា, សណ្ឋិកត្វាតិ ច បុព្វកាលកិរិយានិទ្ទេសោ។ យន្តិ អនិយមតោ កម្មនិទ្ទេសោ។ ឧបនេតាតិ អបរកាលកិរិយានិទ្ទេសោ។ វទន្តីតិ កិរិយានិទ្ទេសោ, តន្តិ និយមនំ។ ធម្មន្តិ វត្តកិរិយាយ កម្មនិទ្ទេសោ។ គាថាយំ, អត្ថយោជនា ច តព្ពិសេសំ។

តត្ថ ពុទ្ធ-សទ្ទស្ស តាវ “ពុជ្ឈិតា សច្ចានីតិ ពុទ្ធោ, ពោធេតា បជាយាតិ ពុទ្ធោ”តិអាទិនា (មហានិ។ ១៩២; ចូឡនិ។ ៩៧-៩៨; បដិ។ ម។ ១.១៦២) និទ្ទេសនយេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ អថ វា សវាសនាយ អញ្ញាណនិទ្ទាយ អច្ចន្តវិគមតោ, ពុទ្ធិយា វា វិកសិតភាវតោ ពុទ្ធវាតិ ពុទ្ធោ, ជាគរណវិកសនត្ថវសេន។ អថ វា កស្សចិបិ ញេយ្យធម្មស្ស អនវពុទ្ធស្ស អភាវេន ញេយ្យវិសេសស្ស កម្មភាវេន អគ្គហណតោ កម្មវចនិច្ឆាយ អភាវេន អវគមនត្ថវសេនេវ កត្តុនិទ្ទេសោ លព្ភតីតិ ពុទ្ធវាតិ ពុទ្ធោ, យថា “ទិក្ខិតោ ន ទទាតី”តិ, អត្ថតោ បន បារមិតាបរិភាវិតោ សយម្ភុញាណេន សហ វាសនាយ វិហតវិទ្ធស្តនិរវសេសកិលេសោ មហាករុណាសព្ពញ្ញុតញ្ញាណាទិអបរិមេយ្យគុណគណាធារោ ខន្ធសន្តានោ ពុទ្ធោ។ យថាហ –

“ពុទ្ធោតិ យោ សោ ភគវា សយម្ភូ អនាចរិយកោ បុព្ពេ អននុស្សុតេសុ ធម្មេសុ សាមំ សច្ចានិ អភិសម្ពុជ្ឈិ, តត្ថ ច សព្ពញ្ញុតំ បត្តោ, ពលេសុ ច វសីភាវ”ន្តិ (មហានិ។ ១៩២; ចូឡនិ។ ៩៧-៩៨; បដិ។ ម។ ១.១៦២)។

អបិ-សទ្ទោ សម្ភាវនេ, តេន “ឯវំ គុណវិសេសយុត្តោ សោបិ នាម ភគវា”តិ វក្ខមានគុណេ ធម្មេ សម្ភាវនំ ទីបេតិ។ ពុទ្ធភាវន្តិ

សម្មាសម្ពោធិ៍ ការេចត្វាតិ ក្ខប្បារេឥត្វា, ចរេន្ត្វា ច៎ សន្ធិកត្វាតិ បច្ចក្ខំ កត្វា៎ ក្ខបករេតាតិ បរេត្វា, អធិករេតាតិ អរេត្វា, ឧតស្ស

“ព្យុទ្ធកាច”ត្តិ ឧរេតត សម្ពុទ្ធេ៎ កតយលត្តិ ចិកតយល់, តិរេក្ខាសត្តិ អរេត្វា៎ ចរេក្ខតិ បណយាបិ, រេឆារេយបិ ចា៎ អត្យុត្តទត្តិ ក្ខត្តទទហិតំ,

រេលិក្យុត្តទត្តិ អរេត្វា៎ ឆយុត្តិ ឃឆាត្យុសិក្ខំ បដិបក្ខយារេត អបិឃរេតា ច, សំសាររេតា ច អបតយារេត កត្វា ឆារឃតីតិ ឆរេយ្ា៎

អឃរេញ្ញត្ត សរេក្ខបរេត្វា – ឧចំ ចិចិឆក្យុលាសយត្តាករេតា ព្យុទ្ធេបិ ករេចា ឃំ អរិឃសក្ខាតំ ឆយុំ ការេចត្វា, ឋលតិក្ខាតសក្ខាតំ បត

សន្ធិកត្វា អត្យុត្តទំ សម្មាសម្ពោធិ៍ អធិករេតា, តរេយតំ ព្យុទ្ធាតយ្បិ ព្យុទ្ធកាចរេហត្យុក្ខតំ សព្ពរេឆាសយលទហិតំ អត្តរេតា ក្ខត្តទិតទាការេចត អត្យុត្តទំ

បដិរេចឆសក្ខយុំ តយាឃីតិ៎ បរិឃត្តិសក្ខយុស្សាបិ តប្យការសតត្វា ព្ពឆ សក្ករេហា ឥក្ខរេត្ត៎ អឆ ចា “អកិឆយុតឃសយុក្ខំ ការេចត្វា អធិកន្ធិ,

តីលិ បិដកាតិ សម្មីស”តិ ច អក្ខកឆាឃំ ចុត្តត្តា បរិឃត្តិឆយុស្សាបិ សន្ធិកិរិឃាសយុសតបរិឃារេឃា លក្ខតីតិ រេសាបិ ព្ពឆ ចុរេត្តា រេឃចាតិ

ឥក្ខរេត្ត៎ តឆា “ឃំ ឆយុំ ការេចត្វា, សន្ធិកត្វា”តិ ច ចុត្តត្តា ព្យុទ្ធកាទឆយុក្ខតាហិ បិទរេយិតាហិ សហ បុព្ពការេក អធិសីលសិក្ខាឥរេឃាបិ ព្ពឆ

ឆយុ-សរេក្ខត សក្កហិតាតិ រេចឌិតព្ពា៎ តាបិ ហិ ចិកតបដិបក្ខតាឃ ចិកតយលិ, អតព្ពាសាឆារណតាឃ អត្យុត្តទា ចាតិ៎ តឆា ហិ សត្តាតំ

សកលចក្ខក្ខក្ខិស្សរេណាឃ កតយហាកិតីហារេទា យហាករុណាធិចារេសរេបសលក្ខាសរេឃា បព្ពាចិរេសសបរិរេឃាឥាតតិយលិតំ

ឥាតឆយសព្ពាយាឌីតំ ក្ខត្តយឆយុាតំ សតាសហស្សាធិកាតិ កប្បាតំ ចត្តាទិ អសរេក្ខយ្យាតិ សក្កច្ចំ តិរេត្តុទំ តិទចរេសសំ កាចតាបច្ចក្ខការេណាហិ

កយុាឌីសុ អធិកតចសីការេចា, អច្ឆទិឃាចិរេត្តឃ្យយហាត្យុការេចា, អធិសីលអធិចិត្តាតំ បរេយុក្ខសបិទរេយិប្បរេត្វា ករេចា បច្ចឃាការេទ

ចតុចីសតិរេកាដិសតសហស្សមុរេខត យហាចឌិរេញាណំ រេបរេសត្វា អត្យុត្តទំ សម្មាសម្ពោធិ៍ អកិសម្ពុទ្ធេតិ៎

ឧត្ត ច “ការេចត្វា”តិ ឧរេតត ចិព្ពាសយ្បឥាឃ ឆយុំ រេឆារេយតិ, ‘សន្ធិកត្វា’តិ ឧរេតត ចិយុត្តិសយ្បឥាឃ៎ តឆា បឋរេយត ឍរាតសយ្បឥាឃ,

ទុតិរេឃត ចិរេយាក្ខសយ្បឥាឃ៎ បឋរេយត ចា សយាធិសយ្បឥាឃ, ទុតិរេឃត សយាបត្តិសយ្បឥាឃ៎ អឆ ចា បឋរេយត ឍឃព្វាណការេចត,

ទុតិរេឃត អត្យុប្បារេព្វាណការេចត៎ បុរិរេយត ចា ចិក្ខបយតាឃ, ទុតិរេឃត ចឌិទ្ធបយតាឃ៎ បុរិរេយត ចា ចិទាកសយ្បត្តិឃា, ទុតិរេឃត

តិរេទាឆសយ្បត្តិឃា៎ តឆា បឋរេយត តិឃ្យាតការេចត, ទុតិរេឃត តិស្សរេណការេចត៎ បឋរេយត ចា រេហត្យុការេចត, ទុតិរេឃត អសក្ខតការេចត៎

បឋរេយត ចា ឥស្សតការេចត, ទុតិរេឃត ចិរេចកការេចត៎ បឋរេយត ចា អធិបតិការេចត, ទុតិរេឃត អយតការេចត ឆយុំ រេឆារេយតិ៎ អឆ ចា

“ឃំ ឆយុំ ការេចត្វា ព្យុទ្ធកាចំ ក្ខបករេតា”តិ ឧរេតត ក្ខ្យាក្ខាតតាឃ ឆយុំ រេឆារេយតិ, “សន្ធិកត្វា”តិ ឧរេតត សក្ខិក្ខិកតាឃ៎ តឆា បុរិរេយត

អកាលិកតាឃ, បក្ខិរេយត ឧហិបស្សិកតាឃ៎ បុរិរេយត ចា ឱបរេតយ្យិកតាឃ, បក្ខិរេយត បច្ចត្តំ រេចឌិតព្ពតាឃ ឆយុំ រេឆារេយតិ៎

“កតយល”ត្តិ ព្ពយិតា សំកិរេលសាកាចឌីបរេតត ឆយុស្ស បរិសុទ្ធំ ឥរេស្សតិ, “អត្យុត្តទ”ត្តិ ឧរេតត អព្ពាស្ស ចិសិក្ខស្ស អកាចឌីបរេតត

ចិបុលបរិបុណ្ណតំ៎ បឋរេយត ចា បហាតសយ្បឥំ ឆយុស្ស ឥរេស្សតិ, ទុតិរេឃត បកាចសយ្បឥំ៎ ការេចតព្ពតាឃ ចា ឆយុស្ស កតយលការេចា

រេឃារេឌតព្ពា ៎ កាចតាក្យុរេលត ហិ រេសា រេឆាសាតំ សយុប្បាតរេកា រេហាតីតិ៎ សន្ធិកាតព្ពការេចត អត្យុត្តទការេចា រេឃារេឌតព្ពា៎

សន្ធិកិរិឃាតិព្ពត្តិរេតា ហិ តទុត្តទិកទកិឃាកាចរេតា អតព្ពាសាឆារណតាឃ អត្យុត្តររេទាតិ៎ តឆា “ការេចត្វា”តិ ឧរេតត សហ

បុព្ពកាកសីលិឌីហិ រេសក្ខា សីលសយាធិបព្ពាក្ខុក្ខា ឥស្សិតា រេហាត្តិ, “សន្ធិកត្វា”តិ ឧរេតត សហ អសក្ខតាឃ ឆាត្យុឃា អរេសក្ខា

សីលសយាធិបព្ពាក្ខុក្ខា ឥស្សិតា រេហាត្តីតិ៎

ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩮᨶᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨽᩥᨲ᩠ᨳᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᩴ ᨳᩮᩣᨾᩮᨲᩩᩴ “ᩈᩩᨣᨲᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨣᨲᩔᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩔ “ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ. ᩒᩁᩈᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩴ. ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩒᩁᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨠᩣᩁᨱᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨾᩮᩅ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩒᩁᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ. ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᨱᨶᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᩮᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᩈᩉᩔᩈᩘ᩠ᨡ᩠ᨿᨽᩣᩅᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩮᩅ ᨣᨱᨶᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᨹᩃᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩣᨶᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ. ᩈᨾᩪᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩩᨴᩣᨿᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ. ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᩈᩘ᩠ᨥᩣᨲᨽᩣᩅᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩋᩈᨲᩥᨸᩥ ᩋᩁᩥᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣᨶᩴ ᨠᩣᨿᩈᩣᨾᨣ᩠ᨣᩥᨿᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩦᩃᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᩴᩉᨲᨽᩣᩅᨲᩮᩣ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᩁᩈᩥ ᨽᩅᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᩈᩴᩅᨯ᩠ᨰᩣ ᨧ ᩒᩁᩈᩣ. ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩒᩁᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨩᩣᨲᨲᩣᨿ ᨸᩥᨲᩩᩈᨶ᩠ᨲᨠᩔ ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᩔ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨽᩣᨣᩥᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩮᨸᩥ ᩋᩁᩥᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᩈᩅᨶᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩁᩥᨿᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ ᨩᩣᨲᨲᩣᨿ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩔ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩔ, ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᨶᩔ ᨧ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨽᩣᨣᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᩒᩁᩈᩣ ᩅᩥᨿ ᩒᩁᩈᩣ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᨽᩪᨾᩥᩴ ᩒᨠ᩠ᨠᨾᨾᩣᨶᩣ, ᩒᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩏᩁᩈᩣ ᩅᩣᨿᩣᨾᨩᨶᩥᨲᩣᨽᩥᨩᩣᨲᨲᩣᨿ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ “ᩒᩁᩈᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩥ. ᩈᩣᩅᨠᩮᩉᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ “ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣ” ᩍᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᩴᨾᩪᩃᨠᨲ᩠ᨲᩣ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨧ.

ᨿᨴᩥᨸᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩣᨵᩥᨣᨾᩈᨾᨿᩮ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿᨠᩁᨱᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᩁᩮᩣ, ᨾᩣᩁᩅᩣᩉᩥᨶᩦ ᩅᩣ ᨶ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩈᩣᩁᩮᨲᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᨸᨶ ᩋᨸᩈᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᨲᩣᨿ ᨠᩣᩁᨱᩮ ᩅᩥᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲᩮ ᨲᩮᨸᩥ ᩅᩥᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲᩣ ᩑᩅ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᨷᩤᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ‘ᨾᩣᩁᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ “ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨴᩮᩈᩈᩁᩪᨸᩮᨠᩈᩮᩈᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩘ᩠ᨡᩣᩁᨾᩣᩁᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨴᩮᩅᨸᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᩁᩔᩣᨸᩥ ᨣᩩᨱᨾᩣᩁᨱᩮ ᩈᩉᩣᨿᨽᩣᩅᩪᨸᨣᨾᨶᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨻᩃᨠᩣᨿᩮᩣ “ᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ. ᨿᨳᩣᩉ – “ᨠᩣᨾᩣ ᨲᩮ ᨸᨮᨾᩣ ᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩈᩩ. ᨶᩥ. ᪄᪃᪈; ᨾᩉᩣᨶᩥ. ᪂᪈, ᪆᪈; ᨧᩪᩊᨶᩥ. ᪄᪇). ᩈᩣ ᨧ ᨲᩮᩉᩥ ᨴᩥᨿᨯ᩠ᨰᩈᩉᩔᨽᩮᨴᩣ, ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨽᩮᨴᩣ ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩣᩉᩥᨶᩦ ᩈᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩅᩥᨧᨿᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨾᨳᩣᨴᩥᨣᩩᨱᨸᩉᩁᨱᩮᩉᩥ ᩒᨵᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲᩣ, ᩅᩥᩉᨲᩣ, ᩅᩥᨴ᩠ᨵᩈ᩠ᨲᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶᩣ, ᩋᩁᩥᨿᩈᩣᩅᨠᩣ. ᩑᨲᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᨩᩣᨲᨸᩩᨲ᩠ᨲᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ.

ᩋᩣᩁᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥ, ᩋᨶᨿᩮ ᨶ ᩍᩁᩥᨿᨶᨲᩮᩣ, ᩋᨿᩮ ᨧ ᩍᩁᩥᨿᨶᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩮᨶ. ᩋᨳ ᩅᩣ ᩈᨴᩮᩅᨠᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ “ᩈᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᨱᩦᨿᨲᩮᩣ ᩏᨸᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ, ᩏᨸᨣᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣ, ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᩮᩣ, ᨲᩴ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᩴ. ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᨽᩣᨣᩮ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᨾ᩠ᨾᩁᨲᨶᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᨵᩥᨣᨾᩮᩣ ᩈᩘ᩠ᨥᩁᨲᨶᩣᨵᩦᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᩔ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨻᩉᩪᨸᨠᩣᩁᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩍᨵᩮᩅ “ᩈᩥᩁᩈᩣ ᨶᨾᩣᨾᩥ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ.

ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩈᩩᨣᨲᩔ ᩒᩁᩈᩣᨶᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᨸᨽᩅᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, “ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨸᩉᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ, ᩈᨠᩃᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ. “ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᩪᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ, ᨾᨣ᩠ᨣᨭ᩠ᨮᨹᩃᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ. “ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨸᨽᩅᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩘ᩠ᨥᩣᨶᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲᩮᩣ. ᩋᨳ ᩅᩣ “ᩈᩩᨣᨲᩔ ᩒᩁᩈᩣᨶᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥᩔᨿᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᩴ, “ᨾᩣᩁᩈᩮᨶᨾᨴ᩠ᨴᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᨸ᩠ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᨸᩉᩣᨶᨴᩦᨸᨶᩴ, “ᩋᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨾᩪᩉ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩩᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩥᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᩴ, “ᩋᩁᩥᨿᩈᩘ᩠ᨥ”ᨶ᩠ᨲᩥ

អត្តូតរបុញ្ញាទេក្ខុត្តកាចដឹបតំ៑ តថា “ស្វាកតស្ស ឰរសាតំ ប្វត្តាត”ត្តិ ឲទេត អរិយវេស្សស្ស ទេលោក្យុត្តរវរលាយតវត្ថាចំ ដឹទេបតិ៑ ទេលោក្យុត្តរវរលាយទេតត ហិ ទេត កកចទេតា ឰរវប្វត្តា ឌាតា៑ “យារទេវតយឆតាត”ត្តិ ឲទេត អភិតិហារវយ្យាគាសិទ្ធិ ប្វត្តាកាទេក

វយ្មាបដិបត្តិ ឌទេស្សតិ៑ កតាភិតិហារា ហិ វយ្មា បដិបត្ត្វា យារំ, យារបរិសំ ចា អភិចិឌិតត្តិ៑ “អដ្ឋត្វយ្យិ វយ្មហ”ត្តិ ឲទេត ចិន្តាចិបទេក្ខ

ទេវក្ខារេវក្ខឆទេយ្ម ឌទេស្សតិ, ប្វក្កុលិធិដ្ឋារេតត យក្កុឞលឆយ្មាតំ បកាសិតត្វា៑ “អរិយវេឈ”ត្តិ អក្កុឌក្ខិទេលាឃ្យកាចំ ឌទេស្សតិ៑ វរលាយតត្ថា

វាចកាតំ វត្តាក្យុលាតយាឌិ, វប្វត្តាកាកប្យដិបគា ទេវក្ខា ឞិលក្ខក្តាឌទេយា យទេឡ្យ អទេវក្ខា ឞិលក្ខក្តាឌទេយា បរិទេយាវាតត្តិ

អាឌិយឡ្យបរិទេយាវាតកល្យាលា វទេក្ខបទេតា វទេត្តា អរិយវេឈក្យុលា បកាសិតា ទេហាត្តិ៑

ឲចំ កាថាត្តូទេយត វទេក្ខបទេតា វកលក្យុលាវក្កិត្តតយុទេលត រតតត្តូយស្ស បលាយំ កត្វា, ព្ភគាតិ តំ តិបច្ចការំ យថាធិទេប្យទេត បទេយាឌទេត

បរិលារេយទេត្វា “ព្ភតិ ទេយ”តិអាឌិយាហ៑ តត្ថ រតិឌតតទេដ្ឋត រតតំ, ព្យុឌ្ឍឆយ្មវេឈា៑ ទេតវត្យា“ព្ភតិបិ ទេវា កកចា”តិអាឌិតា យថាក្វតក្យុទេលា

អាចឌ្ឈត្តស្ស អយតាធិកាយទេហតុក្វតំ អតប្យកំ ឞឹតិបរិទេយាឌ្ឌ ដ្ឋប្យឌ្ឌតិ៑ យថាហ –

“យស្មិំ, យហាតាយ, វយទេយ អរិយវាចទេកា តថាកតំ អត្វស្សរតិ, ទេតចស្ស តស្មិំ វយទេយ រាកបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ទេហាតិ, ត ទេកាវបរិយុដ្ឋិតំ

ចិត្តំ ទេហាតិ, ត ទេយាហបរិយុដ្ឋិតំ ចិត្តំ ទេហាតិ, ដ្ឋគ្វាកតទេយចស្ស តស្មិំ វយទេយ ចិត្តំ ទេហាតិ តថាកតំ អារព្ភ៑ ដ្ឋគ្វាកតចិទេត្វា ទេលា បត,

យហាតាយ, អរិយវាចទេកា លភតិ អត្ថទេចឌំ, លភតិ ឆយ្មទេចឌំ, លភតិ ឆយ្មូបសំហិតំ បរិទេយាឌ្ឌំ, បយុឌិតស្ស ឞឹតិ ឌាយតិ”តិអាឌិ (អ៑ តិ៑ ៩៑ ១០; អ៑ តិ៑ ១១៑១១)៑

ចិត្តិកតាឌិការេចា ចា រតតទេដ្ឋា៑ ច្យុត្តទេញ្យតំ –

“ចិត្តិកតំ យហក្ឈឈ្វា, អតុលំ ក្យុល្លភឌស្សតំ;

អទេតាយវត្ថុបរិទេភាកំ, រតតំ ទេតត ច្យុច្ចតិ”តិ៑ (ក្យ៑ បា៑ អដ្ឋ៑ ៩៑ ៦; ឌឹ៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ៦៑ ៦៦; ស្យ៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑ ៦៦៩; យហាតិ៑ អដ្ឋ៑ ३០);

ចិត្តិកតកាចាឌទេយា ច អតឡ្យវាឆារលា ព្យុឌ្ធាឌឹស្យ ឲច លព្ភត្តិតិ៑ ចត្តតាច ចត្តតាយឃំ, យថា “គាតយឃំ, ឞឹលយឃ”ត្តិ (ឌឹ៑ តិ៑ ៦៑ ៦០३;

ព្ភតិច្យ៑ ៩០; ទេតត្តិ៑ ៦३)៑ ចត្តតា ទេចត្ថ កាយចាចាចិទេត្តហិ តិណ្ហំ រតតាតំ ក្យុលតិត្ត្វតា, ទេឆាយតា ចា៑ ប្វឌ្ឈកចឞលតិព្វត្តតទេតា ប្វញ្ញា,

អត្តទេតា វត្តាតំ ប្វលាតីតិ ចា៑ ស្វចិហតត្តរទេយាតិ ស្វដ្ឋ ចិហតត្តរទេយា, ឲទេត អត្តទេតា បវាឌវយ្យត្តិយា, រត្តតត្តូយស្ស ច

ទេលត្តកាចវយ្យត្តិយា តំ ប្វញ្ញា អត្ថប្យកាវតស្ស ដ្ឋបឈាតទ៍កាបដ្តចាតំ ចិហតទេត វយត្តិត្តិ ឌទេស្សតិ៑ ហ្យត្វាតិ ប្វត្តាកាលកិរិយា, តស្ស “អត្ថិ

បកាវយិស្សាយឹ”តិ ឲទេត វប្ពទេត្ថា៑ តស្សាតិ ឃំ រតតត្តូយចត្តតាយឃំ ប្វញ្ញា, តស្ស៑ អាត្វការេចតាតិ ជាទេលត៑

ឲចំ រតតត្តូយស្ស តិបច្ចការករទេលា បទេយាឌតំ ឌទេស្សត្វា, ព្ភគាតិ យស្សា ឆយ្មទេឌវតាយ អត្ថំ សំចទេណ្ណតុកាទេយា, តស្សា តាច

ក្យលាកិច្ចចតចសេត ្វបញ្ញាបតត្តំ “ឌិឈស្សា”តិអាឌិ ចុត្តំ៉ តត្ថ ឌិឈសុត្តន្តិតស្សាតិ ឌិឈប្បមាណសុត្តលក្ខិតស្ស, ឲុតេត “ឌិឈោ”តិ អយំ ឡមស្ស អាកមស្ស អត្ថាតុកតា នមញ្ញាតិ ឌស្សេតិ៉ តតុ ច សុត្តាតិឃេច អាកេយា, ពស្ស បត សុតេត្តហិ អក្ខតត្តិ? នច្ចមេតំ បមេត្តតា, សុត្តាតិ បត ្វបិតាឃបញ្ញតេត្តា អាកេយា៉ ឃឆា ហិ អត្ថញ្ញូតនយុគាេឃ “សុត្ត”ត្តិ ចោហារេរា, ឲុចំ សុត្តនយុគាេឃ “អាកេយា”តិ ចោហារេរា៉ បដិច្ចនយុប្បាតាឌិតិបុលត្ថនក្ខាចតោ តិបុលស្ស៉ អាកមិស្សត្តិ ឲត្ថ, ឲុតេត, ឲតន្ថា ចា អត្តត្ថបរត្ថាឌេឃាតិ អាកេយា, អាកេយា ច នោ ចេរា ចាតិ អាកមចេរា, អាកមនមុតេហិ ចា ចេរាតិ អាកមចេរា, តស្ស៉ ញុទ្ធាត់ អតុញុទ្ធា ញុទ្ធាតុញុទ្ធា, ញុទ្ធាត់ នច្ចបដិចេចំ អតុកមុ បដិចិទ្ធនច្ចា អក្កនាចកាឌេឃា អទិឃា៉ តេហិ អត្ថសំចល្លុតាចសេត, ក្យលសំចល្លុតាចសេត ច សំចល្លិតស្ស៉ អឆ ចា ញុទ្ធា ច អតុញុទ្ធា ច ញុទ្ធាតុញុទ្ធាតិ ឃោឌេតព្វំ៉ នមុនមុញ្ញទ្ធតច ហិ តិល្លុមិ បិឌកាត់ អត្ថចល្លុតាក្កមា កាសិតោ, ឃា “បកិល្លុកឌេនតា”តិ ចុច្ចតិ, តតោ នក្កាឃតាឌិចសេត នាចេពហឹតិ អាចទិឃា ចឌត្តិ៉

នទ្ធាចហក្យលស្សាតិ ញុទ្ធាឌិសុ បនាឌាចហនមុត្តិកស្ស៉ អឃត្យែអាកេយា (ឲាហុឌាលិឌិសុ (ឌិ៉ តិ៉ ១៉ ៝-លិ, ១៩-១៥) សិលឌិដ្ឋាឌិត់ អតចសេនតិទ្ធនាឌិចសេត, មហាបឌាតាឌិសុ (ឌិ៉ តិ៉ ១៉១-៝) បុទិមញុទ្ធាតមឹ ក្យលតិទ្ធនាឌិចសេត, បិចិកសុត្តាឌិសុ (ឌិ៉ តិ៉ ១៉១,៣) តិត្ថិឃេ តិមដ្ឋិត្វា អប្បដិចត្តិឃសិហតាឌ តឌតាឌិចសេត, អតុត្តទិឃសុត្តាឌិសុ (អ៉ តិ៉ ៩៉៥) ច ចិសេនតោ ញុទ្ធក្យលចិកាចតេត ទេតតេ្តឃ នាតិនឃប្បនាតំ អាចហតិ៉ សំចល្លុតាសុ ចាឃំ អាចទិឃស្ស បកតិ, ឃា តំតំសំចល្លុតាសុ អាឌិតោ តស្ស តស្ស សំចល្លុតន្តស្ស ឆមុស្ស ចិសេនក្យលកិត្តតេត ចោមតា៉ តឆា ហិ បបច្ចាសុឌតិនារត្ថប្បកាសិតិមតោរឆបុទលិសុ អដ្ឋនាលិតិអាឌិសុ ច ឃឆាក្កមំ “បរចាឌមឆតស្ស ពាលប្បកេឌឌតតស្ស ឆមុកចិកបុក្កចាត់ ចិចិត្តប្បដិកាតឌតតស្ស តស្ស កម្ពិទេពារលេហិ ឡកាឡហស្ស អកិលាប្បនា តាតាតឃចិចិត្តស្ស អកិឆមុស្សា”តិអាឌិតា ចោមតា កតា៉

អតេ្ថា កឆិឃតិ ឲតាឃាតិ អត្ថកឆា, នា ឲច អដ្ឋកឆា, ត្ថ-ការស្ស ដ្ឋ-ការំ កតេ្វា, ឃឆា “ទុក្ខស្ស បិឡអតដ្ឋោ”តិ (បដិ៉ ម៉ ១៉៥)៉ អាឌិតោ តិអាឌិមិប្បឌេយនក្កិតិយំ៉ លឡអកិញ្ញាតាឃ បទេមត ចិត្តចសិកាចេត នមត្ការតត្តា, ឌនាតាឌិសុ បច្ចាចិឆចសិតានក្ខាចតោ ច ចសិតោ, ចេទា មហាកស្សបិឌេឃា៉ តេសំ នតេហិ បច្ចាហិ៉ ឃាតិ ឃា អដ្ឋកឆា៉ នក្កិតាតិ អត្ថំ បការេសតុំ ឃុត្តដ្ឋានេត “អយំ ឲតស្ស អតេ្ថា, អយំ ឲតស្ស អតេ្ថា”តិ នក្កេហត្វា ចុត្តា៉ អតុនក្កិតា ច ឃនេត្តទាឌិហិ បច្ឆាបិ ទុតិឃតតិឃនក្កិតិសុ, ឡមិតា អត្តតោ សំចល្លុតាឃ អាកមតសុទ្ធិ ឌសេ្សតិ៉

សិហស្ស លិតតោ កហលតោ សិហឡឡ, សិហក្យមាេរា៉ តំចំនឌាតតាឃ តឡ្ហបល្លិឌិបេ លត្តិឃាត់, តេសំ តិចានតាឃ តឡ្ហបល្លិឌិបស្ស ច សិហឡអការចា ចេឌិតេឡ្ហា៉ អាកតាតិ ឌឡ្ហឌិបតោ អាតិតា៉ អឆាតិ បច្ឆា៉ អបទកាេក ហិ អនក្ខទត្ថំ សិហឡអកានាឃ អដ្ឋកឆា ឌបិតាតិ៉ តេតស្ស មុលដ្ឋកឆា នឡ្ហនាឆារលា ត ហោតីតិ ឡឌំ អត្ថប្បកានត់ ឲកតេ្តត កទលិឃត្តិ ឌស្សេតិ៉ តេតេចាហ –
“ឌិបចាសិតមត្ថាឃា”តិ៉ តត្ថ ឌិបចាសិតត្តិ ឌឡ្ហឌិបចាសិត៉ ឌិបចាសិតត្តិ ចា សិហឡអឌិបចាសិត អត្ថាឃ សិហឡអកានាឃ ឌបិតាតិ ចោមតា៉

អបរេត្វាតាតិ កញ្ចាកបជិរំ ឃឹហញ្ញអការំ អបរេត្វា៝ តទេតាតិ អដ្ឋកចារេតា៝ អហត្តិ អត្តាត់ តិខ្ពិបតិ៝ យទេតារយំ ការបត្តិ យាកឆការំ៝ បាហិ បការចតិរុត្តិក្ខតា បល្ពិតាត់ យត់ រយឃតីតិ៝ ទេតទេចាហ – “តត្តិតឃាត្រូច្ចិក”ត្តិ, បិញ្ញត្តកតិឃា អត្រុលេរិយិក់ បិញ្ញត្តការបាឃាត្រុចិឆាឃិតិត្តិ អទេត្វា៝ ចិកតទេងារបត្តិ អបការចតិរុត្តិការបត្តូររហិតំ៝

បយឃំ អចិលេរិយទេត្តាតិ បិដ្ឋត្តិ អចិរោរាឆទេត្តា, ឲទេតត អត្វទេងាបាការចយាហ៝ អចិរុដ្ឋត្តា ឲច ហិ ឆេរចាងាបិ ញ្ញដ បការសិឃិស្សត្តិ៝ ឆេរចំរបជីបិតត្តិ ចិរេហិ ឃឹលក្តត្តាជីហិ បយត្កាកតត្តា ឆេរា, យហាកស្សបិដេឃា៝ ទេហិ អាកតា អាចរិឃបរ្យោរា ឆេរចំរេបា, តប្យរិឃាបត្កា ហុត្វា អាកយាធិកយបរ្យត្តត្តា បញ្ញាបខ្ពោរេតត តស្ស បប្រុឌ្ឌលតទេតា ឆេរចំរបជីបិ, យហាចិហារចាសិទេតា ឆេរា, ទេតរំ៝ ចិចិរេឆហិ អាការរេហិ តិដ្ឋិឃតីតិ ចិតិដ្ឋទេឃា, កល្ពិដ្ឋារេតរុ ចិលយក្តតាការេត បចត្វា ចិយតិច្ឆេកឆា៝ រុដ្ឋ តិបុណោ បណ្យោ ចិតិដ្ឋទេឃា ឲទេតបត្តិ រុតិបុលចិតិដ្ឋឃា៝ អឆ ចា ចិតិដ្ឋិទេតាតីតិ ចិតិដ្ឋទេឃា, ឃឆាចុត្តចិបឃំ ខាការ៝ រុដ្ឋ តិបុណោ ចេកោ ចិតិដ្ឋទេឃា ឲទេតបត្តិ រុតិបុលចិតិដ្ឋឃា, ឲទេតត យហាកស្សបិជិឆេរបរ្យោរាករេតា, តទេតាទេឃច ច អចិបរិទេតា បណ្យោរុលុយោ យហាចិហារចាសឹត់ ចិតិដ្ឋទេឃាតិ តស្ស បយាលក្ខតត់ ឥទេស្សតិ៝

រុឌតស្ស ចាតិ ច-បទេដ្ឋា បយុពិព្ពតទេត្វា, ទេតត ត ទេកចល់ ឌប្បជីបចាឃឹតទេយច អត្វាឃ, អឆ ទេលា បាឆុឌតទេតាបតត្វញ្ញាតិ ឥទេស្សតិ, ទេតត ច តប្បបល្លិជីបចាឃឹតយិ អត្វាឃាតិ អឃយទេត្វា បិរេដ្ឋា ទេហាតិ, ក្កហលាជិរុករេតាឃ ទេតបយិ ខាហុបការេត្វា៝ ចិរដ្ឋិតត្វត្តិ ចិរដ្ឋិតិអត្វំ , ចិរកាលដ្ឋិតិឃាតិ អទេត្វា៝ ញ្ញងព្យោអត្វប្យការបត់ អចិបរិតញ្ញូញ្ញាតរុតិក្កូបស្ស អត្វរុតឃស្ស ច ក្កបិឃកាចទេតា បដ្ឋុយស្ស ចិរដ្ឋិតិឃា រំចត្តតិ៝ ចុត្តទេញ្ញាត់ កកចតា –

“ឆេដ្ឋទេយ, កិក្ខុទេច, ឆយុោ បដ្ឋុយស្ស ឋិតិឃា អបទេយុោបាឃ អតត្តរឆាតាឃ រំចត្តត្តិ៝ កតទេយ ឆេ? រុតិក្កូតត្វុញ្ញា បងញ្ញុញ្ញាត់, អទេត្វា ច រុតឹទេតា”តិ (អ៝ តិ៝ ១៝១១)៝

ឃំ អត្វចណ្ណាត់ កត្តុការេយា, តស្សា យហត្តំ បរិហរិតុំ “ឃឹលកឆា”តិអាជិ ចុត្តំ៝ ទេតទេចាហ – “ត តំ ញ្ញដ ចិចារឃិស្សាមិ”តិ៝ អឆ ចា ឃំ អដ្ឋកថំ កត្តុការេយា, តទេឆកទេឆបការេចត ចិរុក្ខិយទេក្កា ច ករេហតទេញ្ញាតិ កចិកាត់ ក្កបទេឆរំ ករេរាទេត្តា តត្វ ចិចារិតឆទេយុ ក្កទេដ្ឋបចទេបត ឥទេស្សតិ “ឃឹលកឆា” តិអាជិតា៝ តត្វ ឃឹលកឆាតិ ចារិត្តចារិត្តាជិចទេបត ឃឹលចិត្វារកឆា៝ ឆុតឆយុោតិ បិណ្ឌបិតិកក្កាឆទេឃា (ចិរុដ្ឋិ៝ ៧៝ ១១; ឆេរកា៝ អដ្ឋ៝ ១៝ប័រ៍, ប័រ៨) ទេតរប កិទេលបឆុតតកឆយុោ៝ កឃ្ឈដ្ឋាតាតិ បញ្ញាតីតិ បិញ្ញត្តឃំ អាកតាតិ អដ្ឋតិប, អដ្ឋកឆាឃំ ឆេដ្ឋតិ តិរចទេបបាតិ ទេឃាកកយុស្ស កាចតាឃ បចត្តិដ្ឋាតាតិ៝ ចរិឃាចិឆាតបហិទេតាតិ រាកចរិតាជិត់ បការចាជិចិឆាទេតត បហិទេតា៝ ឈបាតាតិ ចត្វារិ រុបិចចទេញ្ញាតាតិ, បយាបត្តិទេឃា ចតទេស្សា អរុបបយាបត្តិទេឃា៝ អដ្ឋបិ ចា បដិលដ្ឋយត្វាតិ ឈបាតាតិ, បយាបឌ្ឍតចឃឹកាចប្យត្តិឃា បយាបត្តិទេឃា៝ ឈបាតាតិ ចា រុបិរុបិចចទេញ្ញាតាតិ , បយាបត្តិទេឃា ឋលបយាបត្តិតិរោធបយាបត្តិទេឃា៝

ទេលិកិឃទេលិកុត្តររេកងា ៧ អកិញ្ញាទេឃា បញ្ញា អកិញ្ញាទេឃា៝ ខាកាលចិកក្កាជីរុ អាកតតទេឃត ឲកចិឆាជិតា បញ្ញាឃ បក្កទេលត្វា

ᩈᨾ᩠ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨦ᩠ᨠᩃᨶᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮᩣ᪨

ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩉᩮᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩔ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᨴᩮᩈᨶᩣ, ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨠᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩣ ᨸᨶ ᨽᩅᩅᩥᨶᩥᨻ᩠ᨽᩮᩣᨣᩔ ᩈᩩᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨲᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨬᩩᩅᩥᩈᨿᩣ, ᨶᩥᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩁᩃᨴ᩠ᨵᩥᩈᨦ᩠ᨠᩁᩁᩉᩥᨲᩣ, ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨶᨿᩣᨴᩥᩈᩉᩥᨲᩣ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ – “ᩈᩩᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥᨸᩩᨱᨶᨿᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᩣᨣᨲᨶᨿᩴ ᩋᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᨶ᩠ᨲᩥᨾᨣ᩠ᨣᩣ᪨

ᩍᨲᩥᨸᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨲᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨸᩁᩥᩈᨾᩣᨸᨶᩮ, ᨸᨶ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᨧᨶᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮ, ᩑᨲᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨵᩣᨲᩥ ᩍᨾᩥᩔᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ᪨ ᨶ ᩅᩥᨧᩣᩁᨿᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨸᩩᨶᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᩅᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩔ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨾᨩ᩠ᨫᩮᨮᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨾᨩ᩠ᨫᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᩣᨣᨾᩣᨶᩴ ᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨽᩣᩅᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩔ, ᨶ ᩈᩩᨾᨦ᩠ᨣᩃᩅᩥᩃᩣᩈᩥᨶᩦᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨽᩣᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ “ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩅᩥᨶᨿᩣᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩍᨧ᩠ᨧᩮᩅᩣᨲᩥ ᩍᨲᩥ ᩑᩅᩴ᪨ ᨲᨾ᩠ᨸᩦᨲᩥ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩑᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᨾᨦ᩠ᨣᩃᩅᩥᩃᩣᩈᩥᨶᩥᨿᩣ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩈᩦᩉᩊᨴᩦᨸᩴ ᩋᩣᨽᨲᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩔ ᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, “ᨴᩦᨸᩅᩣᩈᩦᨶᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ, ᩈᩩᨩᨶᩔ ᨧ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ, ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ, ᩋᩅᩈᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨠᩁᨱᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩴ᪨ ᩈᩦᩃᨠᨳᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩅᩥᨧᩣᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩉᩥ ᩍᨵ ᨠᩁᨱᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ᪨

ᨣᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾ᩠ᨽᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᨶᩥᨴᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩅᩥᨽᩣᨣᩅᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᨴᩔᨶᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᨮᨾᩴ ᨲᩣᩅ ᩅᨣ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩦᨥᩣᨣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ “ᨴᩦᨥᩔ ᩋᩣᨣᨾᩅᩁᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᨿᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨧᨶᩮ᪨ ᨿᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᨿᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ, ᩈᩮᩣ ᨴᩦᨥᩣᨣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩅᨣ᩠ᨣᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ “ᨴᩦᨥᩣᨣᨾᨶᩥᩔᩥᨲᨾᨲ᩠ᨳ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨧᨶᩮ᪨ ᨿᩮᩣ ᨴᩦᨥᩣᨣᨾᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᨸᨮᨾᨾᩉᩣᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥᨿᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ “ᨲᩔ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ...ᨸᩮ... ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᨴᩣᨶᨾᩣᨴᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᩅᨣ᩠ᨣᩮᩈᩩ ᩋᩣᨣᨾᩮᩈᩩ ᨴᩦᨥᩣᨣᨾᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩅᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨩᩣᩃᨶ᩠ᨲᩥ? ᨶᩣᨿᨾᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥᨸᩥ ᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᨸᩥ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩉᨣᩩᨱᨲᩣ ᨴᩦᨥᨶᩥᨠᩣᨿᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩦᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨻᩦᨩᩴ᪨ ᨿᨳᩣᩉ – “ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨻᩦᨩᩴ ᨲᨸᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩦ”ᨲᩥ, (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑.᪑᪙᪗; ᩈᩩ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪗᪗) ᩈᨴ᩠ᨵᩣᩅᩉᨣᩩᨱᨲᩣ ᨧᩔ ᨴᩔᩥᨲᩣᨿᩮᩅ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧ ᨠᨲᩥᨸᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲᩮᩣ, ᩋᨸ᩠ᨸᨸᩁᩥᨾᩣᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᨣᩉᨱᨵᩣᩁᨱᩣᨴᩥᩈᩩᨡᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣᩉᩮᩈ

ចតុត្តិំសសុត្តសង្គហោ ចតុសដ្ឋិភាណវារបរិមាណោ ច. សីលកថាពាហុល្លតោ បន សីលក្ខន្ធវគ្គោ បឋមំ និក្ខិត្តោ. សីលញ្ហិ សាសនស្ស អាទិ, សីលបតិដ្ឋានត្តា សព្ពគុណានំ. តេនេវាហ – “តស្មា តិហ, ត្វំ ភិក្ខុ, អាទិមេវ វិសោធេហិ កុសលេសុ ធម្មេសុ. កោ ចាទិ កុសលានំ ធម្មានំ? សីលញ្ច សុវិសុទ្ធ”ន្តិអាទិ (សំ. និ. ៥.៣៦៩). ឯតេន ចស្ស វគ្គស្ស អត្ថវណ្ណនា វុត្តា ហោតិ. ទិដ្ឋិវិនិវេឋនកថាភាវតោ បន សុត្តន្តបិដកស្ស និរវសេសទិដ្ឋិវិភជនំ ព្រហ្មជាលំ បឋមំ និក្ខិត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ. តេបិដកេ ហិ ពុទ្ធវចនេ ព្រហ្មជាលសទិសំ ទិដ្ឋិគតានិ និគ្គុម្ពំ និជ្ជដំ កត្វា វិភត្តសុត្តំ នត្ថីតិ.

បឋមមហាសង្គីតិកថាវណ្ណនា

យស្មា បឋមមហាសង្គីតិយំ និក្ខិត្តានុក្កមេន វណ្ណនំ កត្តុកាមោ, តំ, តស្សា ច តន្តិអារុឡ្ហាយ ធម្ម វចនេ ការណំ ទស្សេត្វា “បឋមមហាសង្គីតិ...បេ... វេទិតព្វា”តិ អាហ. តត្ថ យថាបច្ចយំ តត្ថ តត្ថ ទេសិតត្តា, បញ្ញត្តត្តា ច វិប្បកិណ្ណានំ ធម្មវិនយានំ សង្គហេត្វា គាយនំ កថនំ សង្គីតិ, ឯតេន តំតំសិក្ខាបទានំ សុត្តានញ្ច អាទិបរិយោសានេសុ, អន្តរន្តរា ច សម្ពន្ធវចនវសេន ឋបិតំ សង្គីតិការវចនំ សង្គហិតំ ហោតិ. មហាវិសយត្តា, បូជិតត្តា ច មហតី សង្គីតិ មហាសង្គីតិ, បឋមា មហាសង្គីតិ បឋមមហាសង្គីតិ, តស្សា បវត្តិកាលោ បឋមមហាសង្គីតិកាលោ, តស្មិំ បឋមមហាសង្គីតិកាលេ. និទានន្តិ ច ទេសំ ទេសកាលាទិវិសេសេន អវិទិតំ វិទិតំ កត្វា និទស្សេតីតិ និទានំ. សត្តានំ ទស្សនានុត្តរិយសរណាទិបដិលាភហេតុភូតាសុ វិជ្ជមានាសុបិ អញ្ញាសុ ភគវតោ កិរិយាសុ “ពុទ្ធោ ពោធេយ្យ”ន្តិ (ពុ. វំ. អដ្ឋ. រតនចង្កមនកណ្ឌវណ្ណនា; ចរិយា. ទូរេនិទានកថាវណ្ណនា) បដិញ្ញាយ អនុលោមតោ វេនេយ្យានំ មគ្គផលប្បត្តិហេតុភូតា កិរិយា និប្បរិយាយេន ពុទ្ធកិច្ចន្តិ អាហ – “ធម្មចក្កប្បវត្តនាទិ កត្វា”តិ. តត្ថ សទ្ធិន្ទ្រិយាទិធម្មោ ឯវ បវត្តនដ្ឋេន ចក្កន្តិ ធម្មចក្កំ, អថ វា ចក្កន្តិ អាណា, ធម្មតោ អនបេតត្តា ធម្មញ្ច តំ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ, ធម្មេន ញាយេន ចក្កន្តិបិ ធម្មចក្កំ. យថាហ –

“ធម្មញ្ច បវត្តេតិ ចក្កញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ, ចក្កញ្ច បវត្តេតិ ធម្មញ្ចាតិ ធម្មចក្កំ, ធម្មេន បវត្តេតីតិ ធម្មចក្កំ, ធម្មចរិយាយ បវត្តេតីតិ ធម្មចក្ក”ន្តិអាទិ (បដិ. ម. ២.៤០, ៤១).

“កតពុទ្ធកិច្ចេ”តិ ឯតេន ពុទ្ធកត្តព្វស្ស កស្សចិបិ អវសិដ្ឋស្ស អភាវំ ទស្សេតិ. តត្ថ ច សាវកេហិ វិនីតាបិ វិនេយ្យា ភគវតាយេវ វិនីតា ហោន្តិ, យតោ សាវកភាសិតំ សុត្តំ “ពុទ្ធភាសិត”ន្តិ វុច្ចតិ, សាវកវិនេយ្យា ច ន តាវ វិនីតាតិ? នាយំ ចោទនា តេន វិនយុបាយស្ស សាវកេសុ ឋបិតត្តា. តេនេវាហ –

“ន តាវាហំ, បាបិម, បរិនិព្ពាយិស្សាមិ, យាវ មេ ន ភិក្ខូ សាវកា ភវិស្សន្តិ វិយត្តា វិនីតា វិសារទា ពហុស្សុតា ធម្មធរា...បេ... ឧប្បន្នំ បរប្បវាទំ សហ ធម្មេន សុនិគ្គហិតំ និគ្គហេត្វា សប្បាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេស្សន្តី”តិអាទិ (ទី. និ. ២.១៦៨; ឧទា. ៥១).

“កុសិតារាយ”ន្តិអាទិ កកចនោ បរិតិត្តាតេនកាលចិនេយនេស្សតិ “អបរិតិត្តានោ កកចា”តិ កាហស្ស មិច្ឆាកាចនេស្សតត្ថំ, ទេលិនេក ឌាតសំចន្ទកាចនេស្សតត្ថញ្ចា ៎ តឆា ហិ មតុស្សកាចស្ស ឃុបិកេដកទេលត្ថំ មហារេខាគិនត្វា ចរិមករេច គារបរិក្កហាឌីតិបិ កនេរាត្តីតិ៍ ខ្លបិឌីយនេត កមុ្ហកិលេសេហីតិ ខ្លបិឌី, ចិបិកក្លន្ទា កេដត្វា ច ទុំបំ៍ នេសា បត ខ្លបិឌី កិលេសាកិសន្លារមារតិមុ្ហឆេតត តិត្ថាតប្បត្តិយំ អនេតាស្សន្ដោ, ឮឝ ឍត្ថមច្ឆុមារតិមុ្ហឆេតត ឱស្សន្ដោ តិនេស្សសិនេតាតិ អយំ អតុបិឌីនេយសា, តិត្ថាតឆាតុ៍ តិត្ថាតឆាតុតិ នេចត្វ តិត្ថាតិមត្ថំ អធិប្បាតំ, ឮត្វម្ពុតលក្លនេណ ចាយំ កទេលតិនេក្ខនេសា៍ “ឆាតុកាឌេតឌិចនេយ”តិ ឮតំ ត “សត្ថិបតិតាត”ន្តិ ខុតស្ស ចិនេយសតំ, ខ្លស្សាហឌេតតស្ស បត ចិនេយសតំ, “ឆាតុកាឌេតឌិចនេយ កិក្លុតំ ខ្លស្សាហំ ឌេតេសិ”តិ៍ ឆាតុកាឌេតឌិចសនេតា ហិ បុរិមបុរិមតទេឌិចនេយសុ កិក្លុ សយាកតាតិ៍ អឆ ចា ឆាតុកាឌេតឌិចនេយ សត្ថិបតិតាតំ កាយសាយក្លិចនេយត សហិតាតន្តិ អនេត្វា៍ សឈ្ឈស្ស ទេឆនេរា សឈ្ឈនេត្វនេរា, នេសា បត សឈ្ឈោ កិ បរិយាណាតន្តិ អាហ – “សត្វាត្ថិ កិក្លុសតសហស្សាត”ន្តិ៍ តិច្ឆុសារេបក្លុតាយ ហិ ខុឌិនេយសុ សយានេសា នេហាតិនេយច, យឆា – “នេគចគត្វស្ស កទុកុល”ន្តិ៍

អាយម្ពា មហាកស្សនេបិ បុត ទុល្លកកាចំ មញ្ញាមានេតា កិក្លុតំ ខ្លស្សាហំ ឌេតេសិតិ សម្ពុនេត្ថា៍ “ឆាតុកាឌេតឌិចនេយ សត្ថិបតិតាត”ន្តិ ឮតំ “កិក្លុតំ ខ្លស្សាហំ ឌេតេសិ”តិ ខុត្វ “កិក្លុត”ន្តិ ឮមិតាបិ បទេគត សម្ពុត្ថតិយំ៍ សុកនេក្ខត ចុន្ទបត្តាឌិនេតាត ចុត្តចចតមតុស្សនេត្តាតិ សម្ពុនេត្ថា៍ តត្វ អតុស្សនេត្តា ឆមុ្ហសំនេចកចនេយតាតិ អធិប្បានេយា៍ “សន្ទមុំ អត្តុរឆារេបឃ្យំ សក្កានេយឃ្យំ…នេប… ឌិនេខ្ទិតិកំ តស្ស កិមត្ថ៉ា អាលាឃ្យំ កចិស្សតិ”តិ ខុនេតសំ បគាតំ “ឮតិ ចិត្តយនេត្តា”តិ ខុនេតាត សម្ពុនេត្ថា៍ តឆា “យញ្ញាហ”ន្តិ ខុតស្ស “អតុក្កហិនេតា បសំសិនេតា”តិ ខុនេតាត សម្ពុនេត្ថា៍ យំ បិបកិក្លុតិ ខុត្វ យត្តិ តិបិតមត្តំ, កាទេលតិនេក្ខនេសា ចា, នេយត កាទេលាត អត្តុរឆារេបឃ្យំ, តនេគតំ កាទេលំ ចិឌ្ឍាតិតិ អនេត្វា, អន្ទតិយត្តិ អន្ទាតមក្កកាយិ, អន្ទាតក្លុមត្តិ អនេត្វា៍

យញ្ញាហន្តិ ខុត្វ យត្តិ យម្ពា, នេយត កាទេលាតាតិ ចុត្តំ នេហាតិ, កិរិយាបរាមសតំ ចា ខុតំ, នេតាត “អតុក្កហិនេតា បសំសិនេតា”តិ ខុត្វ អតុក្កណ្ហតំ បសំសតញ្ញា បរាមសតិ៍ “ឌីចនេរ សាឆារណបរិនេភានេកតា”តិ ខុត្វ “អត្តតា សមសមដ្ឋបនេតតា”តិ ឮឝ អត្តតា-សន្ធំ អានេតត្វា ឌីចនេរ អត្តតា សាឆារណបរិនេភានេកតាតិ នេយានេឌតត្ថា៍ យស្ស នេយត ហិ សម្ពុនេត្ថា ទុនេដ្ឋម្បិ ច តស្ស តត្តិ អឆ ចា កកចតា ឌីចនេរ សាឆារណបរិនេភានេកត កកចតា អតុក្កហិនេតាតិ នេយាឌេតិយំ, ខុតស្សាបិ ហិ កទេលតិនេក្ខសស្ស សហនេយាកកត្វត្វនេឌាតកត្វសម្ពុចនេតា៍ យាចនេគតិ យាចនេគច, យត្តកំ កាលំ, យត្តនេក ចា សយាបត្តិចិហានេរ, អភិញ្ញាចិហានេរ ចា អាកន្លនេត្តា ចិហរាមិ នេចច នេចាហរាមិ ច, តឆា កស្សនេបិបីតិ អនេត្វា៍ ឮគញ្ញា តចាតុបុព្វចិហារឈឋ្យអភិញ្ញាកាចសាមនេញ្ញាត តុតិមត្តំ ចុត្តត្តិ គដ្ឋត្ថំ៍ ត ហិ អាយម្ពា មហាកស្សនេបិ កកចា ចិយ នេគចសិកំ ចតុឌីសតិនេកាដិសតសហស្សសង្ខ្យា សយាបត្តិនេយា សយាបជ្ជតិ, មយកបិដិហារិយាឌិចនេយត ចា អភិញ្ញានេយា ចឋ្យអនេឌ្ឍាតិតិ៍ នេតនេតចាហ – “តចាតុបុព្វចិហារឈឋ្យអភិញ្ញាប្បនេភនេគ”តិ ៎ តស្ស កិមត្ថ៉ា អាលាឃ្យំ កចិស្សតិ, អញ្ញាត្រ ឆមុ្ហចិតយសក្កាយតាតិ អធិប្បានេយា៍ “តត្រ មំ កកចា”តិអាទិតា ចុត្តនេមចត្ថំ ខ្លបយាចនេយត ចិភានេចតិ៍

តនេតា បនត្តិ តនេតា កិក្លុតំ ខ្លស្សាហឌេតតនេតា បរនេតា៍ បុនេរ អឆនេមា្ព ឌិប្បតីតិ អបិតាយ ឌិត្ថតិ, យាច អឆនេមា្ព ឆមុំ បដិតាហិតុំ សមនេត្វា នេហាតិ, តនេតា បុនេរតរនេមចាតិ អនេត្វា៍ អាសនេត្ត អតិត្ថិនេត ហិ អយំ បុនេរ-សនេក្ខា៍ ឌិប្បតីតិ ច ឌិប្បិស្សតិ៍ បុនេរសក្ខសត្ថិនេយានេកត ហិ

អនាគតត្ថេ អយំ វត្តមានប្បយោគោ, យថា – “បុរា វស្សតិ ទេវោ”តិ។

“សកលនវង្គសត្ថុសាសនបរិយត្តិធរេ...បេ... ឧក្កដ្ឋបញ្ញាសេន បរិគ្គហេសី”តិ ឯតេន សុក្ខវិបស្សកខីណាសវបរិយន្តានំ យថាវុត្តបុគ្គលានំ សតិបិ អាគមាធិគមសម្ភារេ សហ បដិសម្ភិទាហិ បន តេវិជ្ជាទិគុណយុត្តានំ អាគមាធិគមសម្បត្តិយា ឧក្កំសគតត្តា សង្គីតិយា ពហូបការតំ ទស្សេតិ។ ឥទំ វុត្តំ សង្គីតិក្ខន្ធកេ, (ចូឡវ. ៤៣៧) អបច្ចក្ខំ នាម នត្ថិ បគុណប្បវត្តិភាវតោ, សមន្តបាសាទិកាយំ បន “អសម្មុដ្ឋា បដិគ្គហិតំ នាម នត្ថី”តិ (បារា. អដ្ឋ. បឋមមហាសង្គីតិកថា) វុត្តំ, តំ “ទ្វេ សហស្សានិ ភិក្ខុតោ”តិ វុត្តម្បិ ភគវតោ សន្តិកេ បដិគ្គហិតមេវាតិ កត្វា វុត្តំ។ ចតុរាសីតិសហស្សានីតិ ធម្មក្ខន្ធេ សន្ធាយាហ។ បវត្តិនោតិ បគុណានិ។ អាតង្កតេវស្ស នវប្បមាណាយ បរិសាយ វិគ្គមេន មហាកស្សបត្ថេរោ ឯវមាហ – “ន វាយំ កុមារកោ មត្តមញ្ញាសី”តិ។ តត្ថ មត្តន្តិ បមាណំ។ ញត្វា អាគមនំ វិយាតិ បតិវិការោ។ “កិញ្ចាបិ សេក្ខោ”តិ ឥទំ ន សេក្ខានំ អាគតិគមនស្សាវេន វុត្តំ, អសេក្ខានម្បិ បន ឧក្កដ្ឋិតត្តាតិ ទដ្ឋព្វំ។ បដិមន្តេកេន ហិ វត្តាទិ អាគតិគមនានិ បហីយន្តីតិ។ “អគតិ គន្តា...បេ... អាគតិ គន្តុ”ន្តិ ច ធម្មសង្គីតិយា តស្ស យោគ្យភាវទស្សនេន វិញ្ញាតគុណានំ បរិយត្តោតិ អធីតោ។

គាវោ ចរន្តិ ឯត្ថាតិ គោចរោ, គោចរោ វិយ គោចរោ, ភិក្ខាចរណដ្ឋានំ។ វិសភាគបុគ្គលេ សុក្ខសទិសោ។ សត្តិបញ្ជរន្តិ សត្តិលក្ខិតេហិ បុរិសេហិ មល្លរាជូនំ វាលុអារក្ខគេហំ សន្ធាយាហ។ តំ បលិគាហំ លិក្ខិត្វា តំ គេហំ គេហទ្វារេ សង្គាហកេន លិក្ខិតព្ពំ លិក្ខិត្វា ឯគត្តគេហំ គេហទ្វារេ អត្ថោ។ មហាជនត្តិ ពហុជនំ។ គន្ធកុដិំ វត្តិត្វា បរិភោគចេតិយភាវតោតិ អធិប្បាយោ។ យថា តត្ថិ យថា អញ្ញោបិ យថាវុត្តសភាវោ, ឯវត្តិ អត្ថោ។ សំវេជនីតិ “នន្ទ ភគវតា បដិគច្ចេវ អក្ខាតំ – ‘សព្វេហេវ បិយេហិ មនាបេហិ នានាភាវោ វិនាភាវោ’”តិអាទិនា (ទី. និ. ២.២០៧; សំ. និ. ៥.៣៧៩; អ. និ. ១០.៤៨; ខុទ្ទកប. ៤៣៧) សំវេគំ ជនេសិ។ ខុទ្ទានុខុទ្ទកត្ថិ ឧបនិតទោសំ ភេសជ្ជមត្តាតិ អប្បកំ ភេសជ្ជំ។ អប្បមត្ថោ ហិ អយំ មត្តា-សទ្ទោ, “មត្តាសុខបរិច្ចាគា”តិអាទីសុ (ធ. ប. ២៩០) វិយ។ ទុតិយទិវសេតិ ទេវតាយ សំវេជិតទិវសតោ, ទេវបតតិហារ បដិវដ្ឋិតទិវសតោ វា ទុតិយទិវសេ។ អាណាវ ចក្កំ អាណាចក្កំ។

ឯតេនក្កត្តិ ឯសេយា អេក្កា លិក្ខុបល្លាសេន ហិ អយំ និទ្ទេសោ។ យនិគន្តិ ន សោ អយំ, យនិនំ ពន្ធបញ្ញាគន្តិ វា សោយេវត្តា “បធនំ អាវុសោ រូបិលិ បិរាទិកំ កត្វ បញ្ញត្ត”ន្តិ គត្វា ទុត្តំ, តត្ថ តស្ស សង្គីតិយា បុរិមការេលេ បធមការេវា ន យុត្តោតិ? នោ ន យុត្តោ, ភគវតា បញ្ញត្តាត្តក្កមេន បាតិមោក្ខុទ្ទេសក្កមេន ច បធមការស្ស សិក្ខាបទស្ស ទិស្សមានត្តា។ សោមយាតិការេល និតាត្តក្កមេន សង្គីតានិ, សិក្ខាបទានិ ទិស្សតេន សមេ ធនយាកិសម្បិទកានីតិ ទដ្ឋព្វំ។ “វត្ថុម្បិ បុច្ឆី”តិអាទិ ‘គត្វ បញ្ញត្ត’ន្តិអាទិតា ទស្សិតេន សម ធនេយបិវិដ្ឋម្បិ សង្ខេបេន ទស្សេតុំ បធមបារាជិកក្ខមេតិ បធមបារាជិកលិបិញ្ញូលំ (បារា. ១៣), តេនេវាហ – “ន ហិ តថាគតា ឯកព្យញ្ជនម្បិ និរត្ថកំ វទន្តី”តិ។

ធាតុការិនេ ឧទ្ធរណិកាយបរិយាបន្ថេ, យេភុយ្យេន ច ធម្មនិទ្ទេសក្ខេន តានិវេ អនិធម្មបិដកេ សង្គហិតំ យុត្តំ, ន បន

ឌីឈតិកាឃាឌីប្យការេ វុត្តត្តបិដេព, តាបិ បញ្ញាត្តិតិឌ្ជេវក្ខេព ចិតឃបិដេពតិ ឌីឈកាលកា “ឌាតកាឌីត៌ អកិឆយ្ហបិដេព វឌ្ឍេហា”តិ ចឥត្តិ៍ ចទិឃាបិដពព្ឍច៌វាតឡោត្ត អក្ខហល៌, ឌាតពកាតិពត្តា៍ យឌ្ឍិយកាលកា បត “អដ្ឋប្បត្តិចវេត េឥវិតាត៌ ឌាតពកាឌីត៌ ឃឆាត្ញលៃបេឥវតាកាចេតា តាឌីវេ វុត្តត្តបិដេព វឌ្ឍេហា ឃុេត្តា, ត បត វកាចឆយ្ហតិឌ្ជេវក្ខេព ឃឆាឆយ្ហវាវេត អកិឆយ្ហបិដេព”តិ ឌាតពកាឌីត៌ វុត្តត្តបិដពបរិឃាបត្ត៌ ពឆឃត្តិ៍ តត្ត ច ឃុត្តំ ចិចាេទ្ធា ពេហតត្តា៍

ឲចំ តិមិត្តបរេឃាឌតកាលេឥវកាេពកេលប្យការេហិ បឆយំ វក្កីតិ ឥេវុត្វា ត្កឝាតិ តត្ត ចចត្វាបិតវិឌ្ជេវុ ឆយ្ហចិតឃេវុ តាតប្យការេកោវល្លត្ត៍ ឲពចិឆាឌីកេឥ ឥេវុត្វំ “ឲចេយត”ត្តិអាឌីឃាហ៍ តត្ត ចិយុត្តិវត្តិ ចិយុត្តិក្កុល៌, ចិយុត្តិវយ្យត្តិក៌ ចា, អក្ខចលតិប្យាឥតេតា, ចិយុត្តិកិច្ចំ ចា, កិលេវាត៌ អឆ្នត្តិ ចិយុត្តិវយ្យាឥតេតា៍ េពចិ បត “ចិយុត្តិអប្បាឥ”ត្តិ ចឥត្តិ៍

កិច្ចាបិ អចិវេវេត វព្វយ្បិ ពុឌ្ឍចត៌ កិលេវចិតឃតេត ចិតេឃា, ឃឆាត្ញវិច្ចំ បដិបឌ្ឍយាេត អបឃៃបតាឌីេតា ឆាេលាត ឆេយ្យា, ត្កឆាឆិេប្យេព បត ឆយ្ហចិតេឃ តិឌ្ជាេទ្ធំ “តត្ត ចិតឃបិដព”ត្តិអាឌីឃាហ៍ អចេវវំ ពុឌ្ឍចត៌ ឆេយ្យា, លត្ថាឌីចេវេត វកាចឆយ្ហេឥវតាឆាហុល្លេតា៍ អឆ ចា ឃឌីបិ ឆេយ្យាេឃច ចិតេឃាបិ, បរិឃត្តិឃាឌីកាចេតា, ចិតឃវឌ្ជវត្តិឆាេត បត កិត្តាឆិពេលកាេចត បឃុេត្តា ឆយ្ហ-វេដ្ឋា ចិតឃតត្តិចិត្វំ តត្តិ ឌីេបតិ ឃឆា “ប្បព្ពាេកាលវយ្ហារា, េកាឆាលិពឌ្ឍ”ត្តិ ចា៍

“អេតពឌាតិវំវារ”ត្តិ អឃំ កាឆា កពចតា អត្តេតា វព្វព្វាតកាលបឥដ្ឋាត៌ អេហត្តប្បត្តិ បច្ចេចក្កុត្តេត ឲក្ខតឌីវតិឃវុ បច្ចេចក្កុលកាលវុ អតត្តទំ កាវិតា៍ េតតាហ “ត្កឆំ បឆយពុឌ្ឍចត”ត្តិ៍ ត្កឆំ កិេ វព្វពុឌ្ឍេហិ អចិឌហិត៌ ត្កឝាត៌ អឃយវុ វឌ្ឍេបត្វា – អហំ ត្កយវុ អត្តកាចេកេហវុ ការេក៌ តល្បាចឆ្នក៌ ពេចវេត្តា េឃត ឆាេលាត ត៌ ឥដ្ឋំ វក្កា, តវុ េឆាឌីកាលវុត្វាឃ ឌីបក្កេបិឆ្យេល ពតាកិតីហាេរា ឲត្តក៌ កាល៌ អេតពឌាតិវំវារំ អេតពឌាតិវតវហវុវឌ្ឍ្យវំវារចដ្ឋ៌ អតិត្តិវំ ត៌ ឆាល៌ អចិត្កត្តេត្តា អលកេត្តាេឃច វត្លាចិវ្យំ វំវទិ៍ ឃវ្វា ឌោច្យាឌីបេលាមិវុតាឃ ឌាតិ តាេយវា បុតប្បត៌ ត្តបពត្តិ ឥក្កា, ត ច វា តវ្វិ អឌីេដ្ឋ តិចត្តតិ, តវ្វា ត៌ ពេចវេត្តា វត្លាចិវុត្តិ អេត្វា៍ ឌីេដ្ឋាឝីតិ ត្កឝាតិ យឃា វព្វព្វាតកាល៌ បដិចិឌ្ឍេត្តត ឌីេដ្ឋ អវិ៍ បុត េពហត្តិ បុត ត្កយំ អត្តកាចវល្លាត៌ យយ េពហ៍ ត ពាហវិ ត ពវិវុវិ៍ តច វព្វា អចេវវាកិលេវចាវុកា យឃា កក្កា៍ ត្កយវុ តឃា ពតវុ អត្តកាចេកេហវុ ពុដ៌ អចិឌ្ជាវល្លាត៌ ពល្លិពយល្ល៌ ចិវឌ្ឍត៌ ចិដ្ឋិវិត៌ ចិវល្លាទំ តិឌ្ឍាត៌ អាេយ្ហលពេលចេវេត ពត៌ អតុបចិដ្ឋំ ត្កឝាតិ យយ ចិត្តិ, អហត្វា តល្បាត៌ លឃវល្លាត៌ អេហត្តយក្កិ អឌ្ឍ្យា អឆិពេតា បេត្តាវ្វិតិ៍ អឃំ យតវា បចត្តិតឆយ្ហាតយាឌី៍ “ឃឥា ហេច បិតុកចត្តិ ឆេយ្យា”តិ (ត្កឝា៍ ១, ៧, ៧) អឃំ បត ចាចាឃ បចត្តិតឆយ្ហាត៌ អាឌីតិ ចឥត្តិ៍ អេត្តាឌប្យតចេវេត កិេ កពចា “អេតពឌាតិវំវារ”ត្តិអាឌីឃាហ (ឆ៍ ប៍ ១៥៧)៍ “បិដិបឥឌីចេវ”តិ ត្កឆំ “វព្វព្វាកាចប្បត្តវុ្យា”តិ ត ឲេតត វឌ្ឍត្តិតឌ្ឍា, “បច្ចេចក្កុត្តវុ ត្កប្បត្តា”តិ ឲេតត បត វឌ្ឍត្តិតឌ្ឍា៍ ចិវាលបុល្លាឃាឃេយច ហិ កពចា បច្ចុវវេឃ វព្វព្វាត៌ បេត្តាតិ៍

ចឃឆយ្ហាតិ អតិច្ចលក្កុលយុេពត ឥក្កាតត្តលក្កុលយ្បិ វឌ្ឍាទាត៌ ចិកាេចតិ “ឃឥតិច្ចំ ត៌ ឥក្កុំ, ឃំ ឥក្កុំ តឥតត្តា”តិ (វំ៍ តិ៍ ៣៍១៥; បដិ៍ ម៍ ៣៍១០) ចចតេតា៍ លក្កុលត្តឃចិកាចតតេឃតេច ច តឥាេយ្ហល៌ ចិបវុ្យត៌ ឥេវុេត្តា វព្វាតិត្តិឃាត៌ អចិវឃក្ខត៌ ពុឌ្ឍាេចលិក៌

ចត្សុច្ចកមូដ្ឋាតាឆិដ្ឋាតំ អចិបរិតំ តិឌ្ឍាតកាយិតិប្បឹបតំ បកាសេតីតិ ឥដ្ឋព្ធាៈ ឍ្លកាតិ ៣ត្ត្វ នមូាបឹបត្តិឃំ តិយោនេតិ "អប្បមាណេត នមូាណេតា"តិៈ អថ ចា "ចយឆមូា នថ្លាៈរា"តិ ឲមេត នចេថ្លបេត និចេចដេត្វា "អប្បមាណេត នមូាណេតា"តិ នចេថ្លបេតច តិរេចសេនំ នមូាបឹបត្តិ ឥស្សតិៈ អប្បមាណបញ្ញាសិក្ខាត្តឃនក្ខហិតំ កោចលបរិបុណ្ណ សាសនំ បរិយាឌិយិត្វា តិដ្ឋតីតិៈ

បធយនក្កីតិឃំ អនក្កីតំ នក្កីតិក្លកាកចាចត្តប្យការណាឌិៈ កោធិ បត "ស្ញុកស្ញុត្តយ្យិ (ឌីៈ តិៈ ១ៈ៣៣៣) បធយនក្កីតិឃំ អនក្កីត"ត្តិ ចកត្តិ, តំ បត ត ឃុដ្ឋតិៈ បធយនក្កីតិតោ បុនេតនេយច ហិ អាឃស្ញុតា អាតេត្តន ដេតចេត ចិហេត្តន ស្ញុកស្ស យាណាចស្ស កាសិតត្តិៈ

ឥឡហិកមូនិធិលិកេលាប្យយោដតា ឃឆាក្កមំ បកតិសាចដ្ឋបណ្ណត្តិសាចដ្ឋេស្ញុ និក្លាបឥស្ញុៈ តេតាតិ ចិចិឆតឃត្តាឌិតាៈ ឲតត្តិ ចិចិឆចិសេសតឃត្តាតិ កាឆាចចតំៈ ឲតស្សាតិ ចិតឃស្សៈ

អត្តត្វបទេត្វាឌិកេឥតិ យោ តំ ស្ញុត្តិ នដ្ឋាឃតិ, ស្ញុណាតិ, ចាចេតិ, ចិនេត្តតិ, ឥេសេតិ ច, ស្ញុនេត្តត នក្កហិតោ និលិឌិអេត្វា តស្សាបិ ហោតិ, តេត បទស្ស សាឆតត្តេតោ បទស្សាបិ ហោតីតិ, តក្សុកឃំ តំ ស្ញុត្តិ ស្ញុចេតិ ឌឹបេតិៈ តឆា ឌិដ្ឋឆមូិកនមូាឃិកំ លោកិយលោកុត្តរត្ថាតិ ឲចយាឌិកេឥ អេត្វ អាឌិ-នេថ្លត នក្កហ្យាតិៈ អត្វ-នេថ្លា ចាឃំ ហិតបរិឃាយចចតំ, ត កាសិតត្វចចតំ, ឃឌិ និឃា, ស្ញុត្តិ អត្តតោបិ កាសិតត្វិ ស្ញុចេតិ, បទស្សាបីតិ អឃយេត្វា ក្សុនេត្តា និឃាៈ ស្ញុនេត្តត ច យោ អេត្វា បកាសិតោ សោ តស្សេច ហោតីតិ, ត តេត បទេត្វា ស្ញុចិតោ ហោតិ, តេត ស្ញុចេតត្ថស្ស បទត្វស្ស តិចេត្តតត្ថស្ស អកាចា អត្វកហណាត្ថា ត កត្តត្ថាៈ អត្តត្វបទត្វចិតិមូត្តស្ស កាសិតត្វស្ស អកាចា អាឌិក្កហណាត្ថា ត កត្តត្ថាៈ តស្ញុា ឃឆាក្សុត្តស្ស ហិតបរិឃាយស្ស អត្វស្ស ស្ញុនេត្ត អសមូចេតា ស្ញុត្តឆារស្ស បុក្កលស្ស ចេសេត អត្តត្វបទេត្វា ក្សុត្តាៈ

អថ ចា ស្ញុត្តិ អតេបក្លិត្វា យេ អត្តត្វាឥយោ អត្វប្បេកឥា ក្សុត្តា "ត ហត្ថាឥត្វត្តិបសំសលិកា"តិ ឲតស្ស បឥស្ស តិនេថ្លេស (មហាតិៈ ៩១; ក្សុឡអតិៈ ប័ៗ) "អត្តេត្វា, បទេត្វា, ឞ្កឃេត្វា, ឌិដ្ឋឆមូិកោ អេត្វា, នមូាឃិកោ អេត្វា, ឞ្កត្តាតោ អេត្វា, កមូិនេរា អេត្វា, ក្សុឡហោ អេត្វា, បឌិច្ឆនេត្តា អេត្វា, តេឃ្យា អេត្វា, តិតោ អេត្វា, អតចេដ្ឋា អេត្វា, តិក្កិលេសា អេត្វា, ចោឥាតា អេត្វា, បរយេត្វា"តិ តេ ស្ញុត្តិ ស្ញុចេតីតិ អេត្វាៈ ឍ្លមស្ញុិ អត្វចិកប្ប អត្វ-នេថ្លា កាសិតត្វបរិឃាយោបិ ហោតិៈ ឲត្វ ហិ បុរិមកា បត្វា អត្វប្បេកឥា ហិតបរិឃាយា, តតោ បទេ ៧ កាសិតត្វេកឥា, បត្ថិមកា បត ឞ្កឃសកាចាៈ តត្វ ក្សុនិកមតាឃ ចិកាចេត អលង្ការេឆា កមូិនេរាៈ ត ចិចេឋិ ក្សុឡហោៈ មូលុឥកាឥយោ ចិឃ ឞំស្ញុតា អក្លនេត្តិចេសាឌិតា តិនោហិតោ បឌិច្ឆនេត្តាៈ តិង្គនេត្វា ឆាតេបតេត្ថា តេឃ្យាៈ ឃឆាក្សុតចេសេត ចេឌិតេត្ថា តិតោៈ អតចដ្ឋតិក្កិលេសចោឥាតា បរិឃាយចេសេត ក្សុត្តា, ក្សុសលចិបាកកិរិយាឆមូចេសេត ចាៈ បរយេត្វា តិត្ថាតំ, ឆមូាតំ អចិបរិតសកាចោ ឲច ចាៈ អថ ចា "អត្តតា ច អប្បិច្ឆោ ហោតី"តិ អត្តត្វិ, "អប្បិច្ឆាកឆត្ថា បនេសំ កត្តា ហោតី"តិ បទត្វិ ស្ញុចេតិៈ ឲចំ "អត្តតា ច បិណាតិបិតា បឌិចិរេតោ ហោតី"តិអាឌិ (អៈ តិៈ ៣ៈ៥៥, ១៩ៗ) ស្ញុត្តាតិ យោនេតត្ថាតិៈ ចិតឃាកិឆយេមូហិ ច ចិសេសេត្វា ស្ញុត្ត-នេថ្លស្ស អេត្វា ចត្តេត្ថាៈ តស្ញុា ចេចតេឃ្ឃត្ថាសយចសប្បចត្តាឃ ឥេសតាឃ អត្តហិតបទហិតតាឌីតិ សាតិសឃំ បកាសិតាតិ ហោតិ តប្បេកាចេតោ, ត អាណាឆមូសកាចចសប្បចត្តាឃាតិ ឍ្លឥេយច ច "អត្វាតំ ស្ញុចតេតា ស្ញុត្ត"ត្តិ ក្សុត្តិៈ

สุตฺเต จ อาณาธลูปภาวา จ เวเนยฺยชฺฌาสยํ อนุวตฺตนฺติ, น วินยาภิธมฺเมสุ วิย เวเนยฺยชฺฌาสโย อาณาธลูปภาเว. ตสฺมา เวเนยฺยานํ เอกนฺตหิตปฏิลาภสํวตฺตนิกา สุตฺตนฺตเทสนา โหตีติ “สุวุตฺตา เจตฺถ”ติอาทึ วุตฺตํ. ปสวตีติ ผลติ. “สุตฺตาณา”ติ เอตสฺส อตฺถํ ปกาเสตุํ “สุฏฺฐุ จ เน ตายตี”ติ วุตฺตํ. อตฺตตฺถาทิวิธาเนสุ จ สุตฺตสฺส ปมาณภาโว, อตฺตตฺถาทีนญฺจ สงฺคาหกตฺตํ โยเชตพฺพํ ตทตฺถปฺปกาสนปธานตา สุตฺตสฺส. วินยาภิธมฺเมหิ วิเสสนตฺถํ โยเชตพฺพํ. เอตฺถ “อตฺถานํ สูจนโต”ติอาทิกํ อตฺถวณฺณนํ. เอตสฺสาติ สุตฺตสฺส.

อภิกฺกมนฺตีติ เอตฺถ อภิ-สทฺโท กมนกิริยาย วุฑฺฒิภาวํ อติเรกตํ ทีเปติ, อภิญฺญาตา อภิลกฺขิตาติ เอตฺถ ญาณลกฺขณกิริยานํ สุปากฏตาวิเสสํ, อภิกฺกนฺตตราติ เอตฺถ กนฺติยา อธิกตฺตํ วิสิฏฺฐตฺตํ ยุตฺตํ กิริยาวิเสสกตฺตา อุปสคฺคสฺส. อภิราชา อภิวินเยติ ปน ปูชิตปริจฺฉินฺเนสุ ราชวินเยสุ อภิ-สทฺโท ปวตฺตตีติ กถเมตํ ยุชฺเชยฺยาติ? ปูชนปริจฺเฉทนกิริยาทีปนโต, ตาหิ จ กิริยาหิ ราชวินยานํ ยุตฺตตฺตา. เอตฺถ หิ อติมาลาทีสุ อติ-สทฺโท วิย, อภิ-สทฺโท ยถา สห สาธเนน กิริยํ วทตีติ อภิราชอภิวินย-สทฺทา สิทฺธา, เอวํ อภิธมฺมสทฺเท อภิ-สทฺโท สห สาธเนน วุฑฺฒิยาทิกิริยํ ทีเปตีติ อยเมตฺถ นิสฺสิโตติ ทฏฺฐพฺพํ.

ภาวนาผรณวุฑฺฒีหิ วุฑฺฒิมนฺโตปิ ธมฺมา วุตฺตา. อารมฺมณาทีหีติ อารมฺมณสมฺปยุตฺตกมฺมทฺวารปฏิปทาทีหิ. อวิสิฏฺฐนฺติ อญฺญมญฺญวิสิฏฺเฐสุ วินยสุตฺตาภิธมฺเมสุ อวิสิฏฺฐํ สมานํ. ตํ ปิฏกสทฺทนฺติ อตฺโถ. ยถาวุตฺเตนาติ “เอวํ ทุวิธตฺถา”ติอาทินา วุตฺตปฺปกาเรน.

กเถตพฺพานํ อตฺถานํ เทสกายตฺเตน อาณาทิวิธินา อติสชฺชนํ ปโพธนํ เทสนา. สาสิตพฺพปุคฺคลคเตน ยถาปราธาทิสาสิตพฺพภาเวน อนุสาสนํ วินยนํ สาสนํ. กเถตพฺพสฺส สํวราสํวราทิโน อตฺถสฺส กถนํ วจนปฏิพทฺธภาวกรณํ กถา. กถียติ วา เอตฺถาติ กถา. สํวราสํวรสฺส กถา สํวราสํวรกถา. เอส นโย ทิฏฺฐาทีสุปิ. เภท-สทฺโท วิสุํ วิสุํ โยเชตพฺโพ “เทสนาเภทํ สาสนเภทํ กถาเภทญฺจ ยถารหํ ปริทีปเย”ติ. เภทนฺติ จ นานตฺตนฺติ อตฺโถ. สิกฺขา จ ปหานานิ จ คมฺภีรภาวา จ สิกฺขาปหานคมฺภีรภาวํ, ตญฺจ ปริทีปเย. เอตฺถ ยถาติ อุปริ วุตฺตสฺส อลคทฺทูปมาทิโต ปริยาปุณนํ สุปฺปฏิปตฺติ ทุปฺปฏิปตฺตีติ เอเตหิ ปกาเรหิ. อาณํ ปเณตุํ อรหตีติ อาณารโห สมฺมาสมฺพุทฺโธ. โวหารปรมตฺเถสุปิ สตฺถาเวตา อาห อาณาพาหุลฺลโตติ. อิโต ปเรสุปิ เอเสว นโย. ปจุราปราธา เสยฺยสกาทโย. อชฺฌาสโย อาสโยว อตฺถโต ทิฏฺฐิ, ญาณญฺจ. วุตฺตญฺเหตํ –

“สสฺสตุจฺเฉททิฏฺฐี จ, ขนฺติ เจวานุโลมิกา;

ยถาภูตญฺจ ยํ ญาณํ, เอตํ อาสยสทฺทิต”นฺติ. (วิสุทฺธิ. ฏี. ๑.๑๓๙);

ᩋᨶᩩᩈᨿᩣ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᨽᩅᩁᩣᨣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨸᨭᩥᨥᩅᩥᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣᨶᩣᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨽᩮᨴᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩋᨶᩣᨣᨲᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ, ᩋᨲᩦᨲᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨧ ᨲᨳᩮᩅ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨠᩣᩃᨽᩮᨴᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᨽᩮᨴᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ᪨ ᨧᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᨨ ᨾᩪᩃᨧᩁᩥᨿᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᨽᩮᨴᩮᨶ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᨵᩣ, ᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᨽᩮᨴᩮᨶ ᨲᩮᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᨸᨶ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᨶ᩠ᨲᩁᨵᩣᨶᩈᩩᨲ᩠ᨲᨭᩦᨠᩣᨿᩴ ᩅᩥᨽᩣᨣᨲᩮᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩉᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨧᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᨧᩁᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᨴᩩᩅᩥᨵᩴ᪨ ᩋᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᨸᩁᩥᨧᨿᩅᩈᩮᨶ ᩋᨽᩥᩁᩩᨧᩥ, ᩈᩣ ᨴᩩᩅᩥᨵᩣ ᩉᩦᨶᨸᨱᩦᨲᨽᩮᨴᩮᨶ᪨ ᨩᨶᩅᩥᨲᩥᨠ᩠ᨡᩁᩣᨣᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨾᩣᨶᨲᨱ᩠ᩉᩣᩅᩈᩮᨶ “ᩋᩉᩴ ᨾᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ᪨ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣ ᩋᩈᩴᩅᩁᩮᩣ᪨ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨿ’ᨾᨠᩣᩁᩮᩣ ᨿᨳᩣ “ᩋᩈᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪑)᪨

ᨲᩦᩈᩩᨸᩥ ᨧᩮᨲᩮᩈᩩ ᩑᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᨴᩮᩈᨶᩣ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩋᨲ᩠ᨳᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ ᨧ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩅᩥᩈᨿᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᨸᩥᨭᨠᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩮᩈᨶᩣᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩣᨵᩣᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨸᩥᨭᨠᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨵᩣᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ? ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩔ ᩋᩅᨿᩅᨲᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᩣᨵᩣᩁᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩅᨿᩅᩔ ᩉᩥ ᩈᨾᩩᨴᩣᨿᩮᩣ ᩋᩣᨵᩣᩁᨽᩣᩅᩮᨶ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨿᨳᩣ – “ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩈᩣᨡᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨣᩣᩉᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᩣᨴᨿᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣᨲᩥ ᩅᩥᨶᨿᩣᨴᩦᨶᩴ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨴᨿᩮᩣ ᩑᩅ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨣᩣᩉᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣ, ᨶ ᩅᩥᨶᨿᩣᨴᨿᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᨧᩮᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᨾᩮᨲᩴ ᩈᨾᩩᨴᩮᨶ, ᩅᩥᩈᨿᩅᩥᩈᨿᩦᨾᩩᨡᩮᨶ ᨧ ᩅᩥᨶᨿᩣᨴᩦᨶᩴᨿᩮᩅ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨽᩣᩅᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩉᩥ ᩅᩥᨶᨿᩣᨴᨿᩮᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᩈᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩅᩥᩈᨿᩣ ᨧ ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ, ᨴᩮᩈᨶᩣᨬᩣᨱᩔ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨣᩣᩉᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩔ ᨸᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨴ᩠ᩅᩥᩈᨿᨬᩣᨱᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨣᩣᩉᨲᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

“ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩥᨬᩣᨱᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩮᩣ ᨠᨳᩴ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣᨲᩥ? “ᨵᨾ᩠ᨾᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᩈᨾᩣᩈᨸᨴᩔ ᩋᩅᨿᩅᨸᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ “ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩥᨬᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ “ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᩉᩥ “ᨵᨾ᩠ᨾᩮ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ “ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, “ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩔ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ “ᨬᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩮᨲᩩᨵᨾ᩠ᨾ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨳᩣ, ᨬᩣᨱᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᨬᩣᨿᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᨽᩣᩅᩮᩣ ᨧ ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩉᩮᨲᩩᩴ ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨽᩣᩅᩅᩣᨧᨠᩮᩣ ᩉᩮᩈ, ᨶ ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨽᩣᩅᩅᩣᨧᨠᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩮ ᨿᩮ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨵᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩈᩅᩥᩈᨿᩅᩥᨽᩣᩅᨶᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨿᨲᩮᩣ ‘ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩣᨽᩥᩃᩣᨸᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᩃᩣᨸᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨠᩮᩣ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᩣᨽᩥᩃᩣᨸᩮᩣ, ᩑᨲᩮᨶ “ᨲᨲ᩠ᩁ ᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩣᨽᩥᩃᩣᨸᩮ ᨬᩣᨱᩴ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣ”ᨲᩥ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪗᪑᪘) ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨽᩣᩅᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᨴᩈᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨿ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᨸᩣᩊᩥᨿᩴ (ᩅᩥᨽ᪨ ᪗᪓᪔) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᨬ᩠ᨧ “ᨲᩴ ᩈᨽᩣᩅᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩅᩥᨽ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪗᪓᪑) ᩈᨴ᩠ᨴᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣ᪨ “ᨶᩣᨾᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᨿᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩣᨧᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩅᨧᨶᩦᨿᩮ ᩅᩅᨲ᩠ᨳᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴᨲᩴᩅᨧᨶᩦᨿ ᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ᪨ “ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᨠᨳᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨲᩔᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨽᩥᩃᩣᨸᩴ ᨠᨳᨶᩴ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩔ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨ “ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ “ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ

ឲតំ ចចតំ ឆយូតិទ្វត្តាកិលិបំ ឃន្លាយ ចុត្តំ, ត ពន្លឹតិយុត្តំ បន្ទាត្តិ ឃន្លាយាតិ ឥរយ្សតិ៑

តត្ ច “ឆរយូា ពត្តឹ”តិ ព្ទយស្ទិ បរព្ល ឆយូស្ស ឃទ្ធឃកាចត្តា ឆយូរឥឃតាតំ ចិរឃរឃា ត ឃិយាតិ? ត, រពាឃំ រពាឃំ អត្វាតំ រពាំឆការរចត ខាាររពា, ត្ក្កហណាឌិចរឃត ច ឞុរព្ទ ចចត្វាបិរពា ឃទ្ធប្យពារទ្ធ ឆរយូា, បច្ឆា បររឃំ អចរពាំឆតត្វំ បចត្តិរពា ពឥត្វប្យកាឃរកា ឃរទ្ធ រឥឃតាតិ៑ អឆ ចា ឃឆាចុត្តឃទ្ធឃយុដ្ឋាបរកា ចិត្តប្បាររឥា រឥឃតា, យុឃាចាឥាឥរយា ចិឃ៑ “ចចតស្ស បចត្តត”ត្តិ ច ឃឆាចុត្តចិត្តប្បាឥចរឃត យុឌ្ឍតិ៑ រឃា ហិ ចចតំ បចរព្ទតិ, ពន្ទា រពាត បចត្តឹយតិ រឥឃិយតិ៑ “រឃា ច រលិកិយរលិក្យត្តររា”តិ ឲចំ ចុត្តំ អកិឃយឃំ រឃត បការរត អកិឃរយតិ, ឃំ អកិឃរយតិ, រឃា ច ពស្ស ឃការចា, រពាហិ បិកាជំ កាតំ “ចិឃឃរពា អឃរយូាហរពា ច អត្វាត្ទុបំ ឆរយូស្ទ”តិអាឌិយាហ៑ ពត្ត ហិ ចិឃឃរពា អត្វាឌិអត្ទុបំ ឆយូាឌិស្ អចរពាំរឆា
អចិន្ទាឌិឆយូឃន្លារាឌិអត្វពត្កយបន្ទាបតារយូរណា រលិកិរយា អកិឃយរយា, អឃរយូាហរពា អត្វាឌិអត្ទុបំ ឆយូាឌិស្ អចរពាំរឆា តិន្ទាតារយូរណា យក្កឃយ្យុរព្ទា ឃឆាចុត្តឆយូត្វបន្ទាត្តិស្ ឃរយូាហចិដ្ឋឃរតា រលិក្យត្តររា អកិឃយរយាតិ៑ អកិឃយឃរពា អឆ្ទាយ្យិ បជិរចឆត្វំ ឥរយ្យតំ “រពាឃំ រពាឃំ ចា”តិអាឌិយាហ៑ ‘បជិរចឆតំ បជិរចរឆា’តិ ព្ទយិតា ហិ ចចតរព្ទត អកិឃយរយា, ‘បជិចិន្ទឹយតីតិ បជិរចរឆា’តិ ព្ទយិតា ពំពំទ្វបិឌិឆយូាតំ អចិបរិពឃការចា ច “បជិរចរឆា”តិ ចុច្ចតីតិ៑

ឃឆាចុរព្ទហិ ឆយូាឌឹហិ បិដកាតំ កយុឹរកាចំ ឥរយ្យតំ “ព្ទតាតិ ឃស្វា ឲរពាស្ បិដរកាស្”តិអាឌិយាហ៑ រឃា រចត្វាតិ ឲរពាស្ ពំពំបិដការរពាស្ ឆយូាឌិស្ រឃា បជិរចរឆា, ឲរពាស្ ច បិដរកាស្ រពាឃំ រពាឃំ ឆយូាតំ រឃា អចិបរិពឃការចាតិ រឃាររឥពន្ទា៑ ចុរព្លាកាហពា ច អចិន្ទាឃន្លារាឌិតំ ឆយូត្វាតំ ចុប្យជិចិន្ទាពាយ, រពាឃំ បន្ទាបតស្ស ចុព្ទរកាចរពា ពំរឥឃតាយ, បជិរចឆតឃន្លាពស្ស បជិរចឆស្ស ដ្ឋប្យាឥតចិឃយិកររណាតំ អឃក្យូរណាយ្យត្តា, អចិបរិពឃកាចឃន្លាពស្ស បជិរចឆស្ស ចុចិរព្ទាយ្យពាយ ឲច រចឌិពន្ទា៑

ឃត្តិ ឃំ បរិឃត្តិចុក្កហណំ ឃន្លាយ ចុត្តំ៑ អត្តត្តិ កាឃិពត្តំ, បរយាឌតត្វដ្ឋា៑ ត ដ្ឋបឃរិព្លត្តីតិ ត ចិចាររត្តិ៑ ត តិន្ទាតំ ពយត្តីតិ តិន្ទាតបន្ទា តព្លយត្តិ, តិន្ទាយិត្វា បន្ទាយ ឌិស្វា ររារចត្វា កហេពន្ទា ត រហាត្តីតិ អឌិប្បាររយា៑ ព្ទតីតិ ឲចំ ឲពាយ បរិឃត្តិយា៑
ចាឥប្បរយាក្លាតិឃំឃា អត្តរតា ដ្ឋបរិ បររហិ អារោបិពចាឥស្ស តិក្កហស្ស បរយាព្លប្បរយាឌតា ហុត្វា ឆយំ បរិយាបុណត្តិ, ចាឥប្បរយាក្លា ចា តិន្ទាបរយាក្លា៑ យស្ស ចត្វាយាតិ យស្ស ច ឃិលិឌិប្បុរលាស្ស អត្ទុបិឌាចិរយាព្លស្ស ចា អត្វាយ ឆយំ បរិយាបុណត្តិ ខាររឃត បរិយាបុណត្តីតិ អឌិប្បាររយា៑ អស្សាតិ អស្ស ឆយូស្ស៑ តាតុរកាត្តីតិ ត ចិត្ថត្តិ៑ រពាឃំ រព ឆរយូា ចុក្កហិពត្តា ដ្ឋបិរទ្ធយាតឥព្ទយព្លបលិឃាឌិរហពុការចត ឌឹឃរត្តំ អហិពាយ ចុព្លាយ ឃំចត្តត្តិ៑ កណ្ឌាការរ តិយុរព្ទា កណ្ឌាការិរកា, កណ្ឌាការិរកា ចិឃ កណ្ឌាការិរកា, ឆយូរពតាត្ទុបិលរកា៑ អឆ្ទាត្វំ អតរបព្លិត្វា កណ្ឌាការិកឥរយ្យច ឃរពា បរិឃត្តិ កណ្ឌាការិកបរិឃត្តិ៑

“ពាឃំរឃចា”តិ អចឆារណំ បិបុណិពន្ទាតំ លព្វអកិន្ទាចត្យប្បជិឃម្ពិរាឌិតំ ចិតរយ បរកឥចចតាកាចំ ឃន្លាយ ចុត្តំ៑ រចរន្ទាកព្ល (បិរា៑ ១១) ហិ ពិរយ្យា ចិន្ទាច ចិកត្តា៑ ចុពិរយ បត “ពាឃំរឃចា”តិ អចឆារណំ ចពរយ្យា បជិឃម្ពិរា អរបព្លិត្វា កពំ, ត ពិរយ្យា ចិន្ទា៑ ពា ហិ លព្ទ អកិន្ទាស្ អតត្តាកឆាតិ ឃុរព្ទ ចិកត្តា រឃចាតិ៑

ទក្កហិតំ គណ្ហាតិ, “តធាហំ ភគចតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ, យធា តទេចិទំ ចិញ្ញាណំ សន្ធាចតិ សំសរតិ អនញ្ញ”ន្តិអាទិនា (ម៉ និ៉ ១៉ ៣៩៦)៉ ធម្មចិន្តន្តិ ធម្មសភាចចិចារណំ, “ចិត្តប្បាទេយទេត្តតេច ទាតំ ហោតិ, សយមេច ចិត្តំ អត្តតោ អារម្មណំ ហោតិ, សន្តំ ចិត្តំ អសភាចធម្មារម្មណ”ន្តិ ច ឯចមាទិ៉ តេសន្តិ តេសំ បិដកានំ៉

ឯតន្តិ ឯតំ ព្រន្ធចចនំ៉ អត្ថាត្រូលិយតោ អត្រូលិយិកោ៉ អត្រូលិយិកតំមេច ចិភាចេតុំ “កម្មា បភា”តិអាទិ ទុត្តំ៉ ឯកតិកាយម្បិតិ ឯកសម្មុហម្បិ ៉ ចេបិលិកា ចិក្កលិក្កា ច លត្តិយា, តេសំ គិចារសា ចេបិលិកគិកាចេយា ចិក្កលិក្កគិកាចេយា ច៉

តចប្បទេភទន្តិ ឯត្ថ គចំ តចប្បទេភទំ? សកាចគញ្ចីព្យាស្តុត្តំ គេយ្យំ, គិក្កាធកញ្ញា សុត្តំ ចេយ្យាករណំ, តទុកយចិគិមុត្តញ្ញា សុត្តំ ក្ខនាគាឌិចិសេសសញ្ញារហិតំ គត្តិ, ឃំ សុត្តង្គំ សិយា, មង្គលសុត្តាទីគញ្ញា (ខុ៉ បា៉ ៥៉១; សុ៉ និ៉ ១១៥) សុត្តង្គសង្គហេ ត សិយា, កាធាកាចតោ, ធម្មបទាទីតំ ចិយ, គេយ្យង្គសង្គហេ ចា សិយា, សកាចកត្តា, សកាចចក្កូស្ស ចិយ, តធា ក្ខភតោចិកក្ខាទីសុ សកាចកប្បទេសាតន្តិ? ទុច្ចតេ –

“សុត្តន្តិ សាមញ្ញចិធិ, ចិសេសចិធយោ បរេ;

សតិមិត្តា គិទ្រុញ្ញហត្តា សហតាទេញ្ញាត គាញ្ញតោ”៉ (សារត្ថ៉ ជី៉ ១៉បធេមមហាសង្គីតិកធាចណ្ណនា);

សន្តស្សាបិ ហិ ព្រន្ធចចតស្ស សុត្តន្តិ អយំ សាមញ្ញចិធិ៉ តេទតចាហ អាយស្មា មហាកច្ចានោ នេត្តិយំ – “តចចិធសុត្តត្តបទេយេដ្ឋី”តិ (នេត្តិ៉ សង្គហចារ)៉ “ឯត្តកំ តស្ស ភគចតោ សុត្តាគតំ សុត្តបរិយាបន្នំ (បាចិ៉ ៦៥៥, ១៦៦៦), សកចាទេភ បញ្ញាសុត្តសតានី”តិ (ធ៉ ស៉ អដ្ឋ៉ និទានកធា; កធា៉ អដ្ឋ៉ និទានកធា) ឯចមាទិ ច ឯតស្ស អត្ថស្ស សាធកំ៉

ចិសេសចិធយោបរេ សតិមិត្តា តទេកទេសេសុ គេយ្យាទយោ ចិសេសចិធយោ តេត តេត គិមិត្តេត បតិដ្ឋិតា៉ តធា ហិ គេយ្យស្ស សកាចកត្តំ តត្ថាចគិមិត្តំ៉ លោកេបិ ហិ សសិលោកំ សកាចកំ (នេត្តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៣) ទុល្លិយកត្ថំ ‘គេយ្យ’ន្តិ ចទន្តិ៉ កាធាចិរហេ បត សតិ បុច្ឆំ កត្វា ចិស្សជ្ជគភាចោ ចេយ្យាករណស្ស តត្ថាចគិមិត្តំ៉ បុច្ឆាចិស្សជ្ជគញ្ហិ‘ព្យាករណ’ន្តិ ទុច្ចតិ, ព្យាករណមេច ចេយ្យាករណំ៉ ឯចំ សន្តេ សកាចកាទីសុបិ បុច្ឆំ កត្វា ចិស្សជ្ជគចសេត បចត្តានំ ចេយ្យាករណភាចោ អាបជ្ជតីតិ? គាបជ្ជតិ, គេយ្យាទិសញ្ញានំ អនោកាសភាចតោ, ‘កាធាចិរហេ សតី’តិ ចិសេសិតត្តា ច៉ តធា ហិ ធម្មបទាទីសុ កេចលំ កាធាពន្ធេសុ, សកាចកត្តេបិ សោមនស្សញាណមយិកកាធាយុត្តេសុ, ‘ទុត្តញ្ហេត’ន្តិអាទិចចគសម្ពន្ធេសុ, អព្ភុតធម្មបដិសំយុត្តេសុ ច សុត្តចិសេសេសុ យធាក្កមំ កាធាក្ខទាទិគតិទុត្តកអព្ភុតធម្មសញ្ញា បតិដ្ឋិតា, តធា សតិបិ កាធាពន្ធភាចេ ភគចតោ អតីតាសុ ជាតីសុ ចរិយាត្រុភាចប្បកាសកេសុ ជាតកសញ្ញា, សតិបិ បញ្ហាចិស្សជ្ជគភាចេ, សកាចកត្តេ ច កេសុចិ សុត្តន្តេសុ ចេទស្ស លភាបគតោ ចេទល្លសញ្ញា បតិដ្ឋិតាតិ ឯចំ តេត

តេន សគាថកត្តាទិនា និមិត្តេន តេសុ តេសុ សុត្តវិសេសេសុ គេយ្យាទិសញ្ញា បតិដ្ឋិតាតិ វិសេសវិធយោ សុត្តង្គតោ បរេ គេយ្យាទយោ។ យំ បនេត្ថ គេយ្យង្គាទិនិមិត្តរហិតំ, តំ សុត្តង្គំ វិសេសសញ្ញាបរិហារេន សាមញ្ញសញ្ញាយ បវត្តនតោតិ។ ននុ ច សគាថកំ សុត្តំ គេយ្យំ, និគ្គាថកំ សុត្តំ វេយ្យាករណន្តិ សុត្តង្គំ ន សម្ភវតីតិ ចោទនា តទវត្ថា ចាតិ? ន តទវត្ថា, សោធិតត្តា។ សោធិតញ្ច បុព្វេ គាថាវិរហេ សតិ បុច្ឆាវិស្សជ្ជនភាវោ វេយ្យាករណស្ស តព្ភាវនិមិត្តន្តិ។

យថា វុត្តំ – “គាថាភាវតោ មង្គលសុត្តាទីនំ (ខុ។ បា។ ៥។១, ១, ១) សុត្តង្គសង្គហោ ន សិយា”តិ, តំ ន, និរុឡ្ហត្តា។ និរុឡ្ហោ ហិ មង្គលសុត្តាទីនំ សុត្តភាវោ។ ន ហិ តានិ ធម្មបទពុទ្ធវំសាទយោ វិយ គាថាភាវេន បញ្ញាតានិ, អថ ខោ សុត្តភាវេន។ តេនេវ ហិ អដ្ឋកថាយំ “សុត្តនាមក”ន្តិ នាមគ្គហណំ កតំ។ យថា បន វុត្តំ – “សគាថកត្តា គេយ្យង្គសង្គហោ សិយា”តិ, តទបិ នត្ថិ, យស្មា សហតាញ្ញេន។ សហ គាថាហីតិ ហិ សគាថកំ។ សហភាវោ ច នាម អត្ថតោ អញ្ញេន ហោតិ, ន ច មង្គលសុត្តាទីសុ គាថាវិនិមុត្តោ កោចិ សុត្តបទេសោ អត្ថិ, យោ ‘សហ គាថាហី’តិ វុច្ចេយ្យ, ន ច សមុទាយោ នាម កោចិ អត្ថិ, យទបិ វុត្តំ – “ឧភតោវិភង្គាទីសុ សគាថកប្បទេសានំ គេយ្យង្គសង្គហោ សិយា”តិ តទបិ ន, អញ្ញតោ។ អញ្ញា ឯវ ហិ តា គាថា ជាតកាទិបរិយាបន្នត្តា។ អតោ ន តាហិ ឧភតោវិភង្គាទីនំ គេយ្យង្គភាវោតិ។ ឯវំ សុត្តាទីនំ អង្គានំ អញ្ញមញ្ញសង្ករាភាវោ វេទិតព្វោ។

“អយំ ធម្មោ...បេ... អយំ វិនយោ, ឥមានិ ចតុរាសីតិ ធម្មក្ខន្ធសហស្សានី”តិ ពុទ្ធវចនំ ធម្មវិនយាទិភេទេន វវត្ថបេត្វា សង្គាយន្តេន មហាកស្សបប្បមុខេន វសិគណេន អនេកច្ឆរិយបាតុភាវបដិមណ្ឌិតាយ សង្គីតិយា ឥមស្ស ទីឃាគមស្ស បឋមមជ្ឈិមពុទ្ធវចនាទិភាវោ វវត្ថាបិតោតិ ទស្សេតិ, “ឯវមេតំ អភេទតោ”តិអាទិនា។

និទានកថាវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១. ព្រហ្មជាលសុត្តវណ្ណនា

បរិព្ពាជកកថាវណ្ណនា

ឯវំ បឋមមហាសង្គីតិំ ទស្សេត្វា យទត្ថំ សា ឥធ ទស្សិតា, ឥទានិ តំ និគមនវសេន ទស្សេតុំ "ឥមិស្សា"តិអាទិមាហ.

១. ឯត្តាវតា ច ព្រហ្មជាលស្ស សាធារណតោ ពាហិរនិទានំ ទស្សេត្វា ឥទានិ អព្ភន្តរនិទានំ សំវណ្ណេតុំ "តត្ថ ឯវ"ន្តិអាទិ វុត្តំ. អថ វា ឆហិ អាការេហិ សំវណ្ណនា កាតព្ពា សមុដ្ឋានតោ បទតោ បទវិភាគតោ បទត្ថតោ អនុយោគតោ បរិហារតោ ចាតិ. តត្ថ សមុដ្ឋានំ នាម ទេសនាសមុដ្ឋានំ. តំ លោកិយា "ឧម្ឃាតោ"តិ វទន្តិ. សា បន បុច្ឆាយ និទានបុច្ឆាវសេន, និទានបុច្ឆាយ បន សង្គីតិវសេន វេទិតព្ពាតិ បឋមមហាសង្គីតិំ ទស្សេន្តេន និទានបុច្ឆាយ សម្ពន្ធស្ស ទស្សិតត្តា បទាទិវសេន សំវណ្ណនំ ករោន្តោ "ឯវន្តិ និបាតបទ"ន្តិអាទិមាហ. "មេតិអាទីនី"តិ ឯត្ថ អន្តរា-សទ្ទ-ច-សទ្ទានំ និបាតបទភាវោ, វត្តព្ពោ, ន វា វត្តព្ពោ តេសំ នយគ្គហណេន គហិតត្តា, តទវសិដ្ឋានំ អភិ-សទ្ទានំ អាទិ-សទ្ទេន សង្គហិតតោ. "បទវិភាគោ"តិ បទានំ វិសេសោ, ន បន បទវិគ្គហោ. អថ វា បទានិ ច បទវិភាគោ ច បទវិភាគោ, បទវិគ្គហោ ច បទវិភាគោ ច បទវិភាគោតិ វា ឯកសេសវសេន បទបទវិគ្គហាបិ បទវិភាគ សទ្ទេន វុត្តាតិ វេទិតព្ពំ. តត្ថ បទវិគ្គហោ "កិក្ខតំ សន្ធោ"តិអាទិកេសុ បទេសុ ទដ្ឋព្ពោ.

អត្ថតោតិ បទត្ថតោ. តំ បន បទត្ថំ អត្ថុទ្ធារក្កមេន បឋមំ ឯវំ-សទ្ទស្ស ទស្សេន្តោ "ឯវំសទ្ទោ តាវា"តិអាទិមាហ. អវធារណាទីតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន ឥទមត្ថបុច្ឆាបរិមាណាទិអត្ថានំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ. តថា ហិ "ឯវំគតានិ, ឯវំវិធោ, ឯវមាការោ"តិអាទីសុ ឥទំ-សទ្ទស្ស អត្ថេ ឯវំ-សទ្ទោ. គត-សទ្ទោ ហិ បការបរិយាយោ, តថា វិធាការ-សទ្ទា ច. តថា ហិ វិធយុត្តគត-សទ្ទេ លោកិយា បការត្ថេ វទន្តិ. "ឯវំ នុ ខោ, ន នុ ខោ, កិំ នុ ខោ, កថំ នុ ខោ"តិ, "ឯវំ សុ តេ សុន្ហាតា សុវិលិត្តា កប្បិតកេសមស្សុ, អាមុត្តមាលាភរណា ឱទាតវត្ថវសនា បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សមប្បិតា សមង្គីភូតា បរិចារេន្តិ, សេយ្យថាបិ ត្វំ ឯតរហិ សាចរិយកោតិ? នោ ហិទំ ភោ គោតមា"តិ ច អាទីសុ បុច្ឆាយំ. "ឯវំ លហុបរិវត្តំ, ឯវំ អាយុបរិយន្តោ"តិ ច អាទីសុ បរិមាណេ. ននុ ច "ឯវំ នុ ខោ, ឯវំ សុ តេ, ឯវំ អាយុបរិយន្តោ"តិ ឯត្ថ ឯវំ-សទ្ទេន បុច្ឆនាការបរិមាណាការានំ វុត្តត្តា អាការត្ថោ ឯវ ឯវំ-សទ្ទោ តិ? ន, វិសេសសព្ភាវតោ. អាការមត្តវាចកោ ហេត្ថ អាការត្ថោតិ អធិប្បេតោ, យថា "ឯវំ ព្យាខោតិអាទីសុ. ន បន អាការវិសេសវាចកោ. ឯវញ្ច កត្វា "ឯវំ ជាតេន មច្ចេនា"តិអាទីនិ ឧបមាទីសុ ឧទាហរណានិ ឧបបន្នានិ ហោន្តិ. តថា ហិ "យថាបិ...បេ... ពហុ"ន្តិ? ឯត្ថ
បុប្ផរាសិដ្ឋានិយតោ
មនុស្សុបបត្តិសប្បុរិសូបនិស្សយសទ្ធម្មស្សវនយោនិសោមនសិការភោគសម្បត្តិអាទិទានាទិបុញ្ញកិរិយាហេតុសមុទាយតោ
សោភាសុគន្ធតាទិគុណយោគតោ មាលាគុណសទិសិយោ បហូតា បុញ្ញកិរិយា មរិតព្ពសភាវតាយ មច្ចេន សត្តេន កត្តព្ពាតិ ជោតិតត្តា
បុប្ផរាសិមាលាគុណាវ ឧបមា, តេសំ ឧបមាការោ យថា-សទ្ទេន អនិយមតោ វុត្តោតិ ឯវំ-សទ្ទោ ឧបមាការនិគមនត្ថោតិ វត្តុំ យុត្តំ.

ខេសា បត ឬបយាកាខេរា តិឃមិឃមាខេតា អត្ថេតា ឬបយាច ខេហាតីតិ អាហ “ឬបយាំ អាកខេតា”តិ៉

ពធា ខុចំ ព្ទមិភា អាកាខេត “អភិក្កមិពន្ត”ន្តិអាជិភា ឬបជិសិឃមាតាឃ សមណសាទុប្បាឃ អាកប្បសម្បត្តិឃា ខេឃា ពត្ថ ឬបជិសតាកាខេរា, ខេសា អត្ថេតា ឬបខេឌខេសាខេឃចាតិ ចុត្តំ “ខុចំ ខេព...ខេប... ឬបខេឌខេស”តិ៉ ពធា ខុចខេមតំ កកចា, ខុចខេមតំ ឃុកតាតិ ខុត្ថ ឆ កកចតា ឃធាចុត្តមត្ថំ អចិបរឹតខេតា ឌាតខេត្តហិ ពតំ ពត្ថ សំចិឌ្ឈមាតកុលាតំ បកាខេទហិ ហំសតំ ឬឌក្កតាកខេលំ សម្បហំសតំ, ខេឃា ពត្ថ សម្បហំសតាកាខេរាតិ ខេឃាខេឌពន្តាំ៉ ខុចខេមចំ បតាឃន្តិ ខុត្ថ កខេហណាកាខេរាតិ ខេឃាខេឌពន្តាំ៉ ខេសា ឆ កខេហណាកាខេរា “ចខេសឹ”តិអាជិ ពុំសតសថ្ទសត្តិឆាតខេតា ព្ទឆ ខុចំ-សខេទ្ទត បកាសិខេតាតិ ចិញ្ញាឃតិ៉ ឃធា ខេចត្ថ, ខុចំ ឬបយាកាទាឌខេឃាបិ ឬបយាជិចខេសត ចុត្តាតំ បុប្បទាសិអាជិសទ្ទាតំ សត្តិឆាតខេតាតិ ឌដ្ឋព្វំ៉ ខុចត្ថា ចខេឌហឹតិ “ឃធាហំ ចឌាមិ, ខុចំ សមលំ អាគត្ថុំ ចខេឌហឹ”តិ ចឌតាកាខេរា ព្ទឌាតិ ចត្តខេព្វា ខុចំ-សខេទ្ទត តិឌស្សឹឃតីតិ តិឌស្សតខេត្វា ចុខេត្តា៉ ខុចំ ខេតាតិ ខុត្តាបិ ខេពសំ ឃធាចុត្តឆម្មាតំ អហិពន្យាចហកាខេច សត្តិដ្ឋាតឌតត្ថំ អតុមតិក្កហលចខេសត “សំចត្តត្តិ, ខេតា ចា, កឆំ ចា ខុត្ថ ខេហាតី”តិ បុឆ្ឆាឃ កពាឃ “ខុចំ ខេតា ខុត្ថ ខេហាតី”តិ ចុត្តត្តា ពឌាកាខេសត្តិដ្ឋាតំ ខុចំ-សខេទ្ទត ចិកាចិពត្តិ ចិញ្ញាឃតិ, ខេសា បត ខេពសំ ឆម្មាតំ អហិពាឃ ទុក្កាឃ សំចត្តតាកាខេរា តិឃមិឃមាខេតា អចឆាខេលខេត្វា ខេហាតីតិ អាហ “ខុចំ ខេតា ខុត្ថ ខេហាតីតិ អាជិសុ អចឆាខេលា”តិ៉ ខុចំ កខេត្តតិ បត ឆម្មស្ស សាឆុកំ សចតមតសិកាខេរ សត្តិខេឃាជិខេពហិ កិក្កុហិ អត្តខេតា ពត្ថ ជិពកាចស្ស បជិឌាតតចខេសត ចុត្តត្តា ខុត្ថ ខុចំ-សខេទ្ទា ចឌតសម្បដិឆ្ឆតខេត្វា ចុខេត្តា, ខេពត ខុចំ កខេត្តុ, សាឆុ កខេត្តុ, សុដ្ឋុ កខេត្តតិ ចុត្តំ ខេហាតិ៉

តាតាតឃតិបុលាត្តិ ខុកត្តតាតត្តអព្យាបិទខុចំឆម្មតាសន្លាតា, តត្ថិឃាចដ្ឋ តិបុក្កលឹហចិក្កិញ្ញព្ទពអក្ខុសជិសាខេលិចតសន្លាតា ចា អាឆាទាជិខេកឌចខេសត តាតាចិឆា តឃា តាតាតឃា, តឃា ចា បិញ្ញព្ទកតិខេឃា, ពា ឆ បញ្ញាត្តិអតុបញ្ញាត្តិអាជិចខេសត សំកិខេលកាកិឃាជិខេលិកិឃាជិពទុកឃខេចាមិស្សតាជិចខេសត កុសលិជិចខេសត ពន្ធាជិចខេសត សក្កហាជិចខេសត សមឃចិមុត្តាជិចខេសត ឆបតាជិចខេសត កុសលមូលិជិចខេសត តិកបដ្ឋាតាជិចខេសត ឆ តាតប្បកាទាតិ តាតាតឃា, ខេពហិ តិបុលំ សណ្ឋ្យុលុមត្តិ តាតាតឃតិបុលំ៉ អាសខេឃាច អញ្ញាសខេឃា, ខេព ឆ សស្សតាជិខេកខេឌត, ពត្ថ ឆ អប្បខេឌក្កតាជិចខេសត អខេតកា, អត្តញ្ញាសឃាឌខេឃា ខុច ចា សមដ្ឋាតំ ឬប្បត្តិខេហតុ ខុពស្សាតិ អខេតកញ្ញាសឃសមដ្ឋាតំ៉ អត្ថព្យញ្ជាតសម្បត្តិ អត្ថព្យញ្ជាតបរិបុណ្ណំ ឬបខេតពន្ធាកាចខេតា, សក្កាសតបកាសតចិចខេលចិកឌទិតាត្តាតឹកខេលបញ្ញាត្តិចខេសត លហិ អត្ថបខេឌហិ, អក្ខុខេបឌព្យញ្ជាតាកាខេតិរុត្តិតិខេទ្ទសចខេសត លហិ ព្យញ្ជាតបខេឌហិ ឆ សមន្នាកតត្តិ ចា អខេត្វា ឌដ្ឋខេព្វា៉

ចិចិឆបាជិហាទិឃន្តិ ខុត្ថ បាជិហាទិឃបឌស្ស ចឌតត្ថំ “បដិបក្ខហខេលខេតា ទាកាជិកិខេលសាបតឃតខេតា បាជិហាទិឃ”ន្តិ ចឌន្តិ៉ កកចខេតា បត បដិបក្ខា ទាកាឌខេឃា ត សន្តិ, ខេឃ ហរិតព្វា៉ បុទុជ្ជតាតម្បិ ចិកតុបក្កិខេលខេស អដ្ឋកុណសមន្នាកខេត ជិខេត្ត ហតបដិបខេក្ខ ព្ទឌ្ធិចិធំ បចត្តតិ, តស្មា ពត្ថ បចត្តខេចាហាខេទត ឆ ត សក្កា ព្ទឆ “បាជិហាទិឃ”ន្តិ ចត្តុំ៉ សខេច បត មហាការុណិកស្ស កកចខេតា ខេចខេតឃ្យកតា ឆ កិខេលសា បដិបក្ខា, ខេពសំ ហខេលខេតា “បាជិហាទិឃ”ន្តិ ចុត្តំ, ខុចំ សតិ ឃុត្តមេតំ៉ អធ ចា កកចខេតា ឆ សាសតស្ស ឆ បដិបក្ខា តិត្ថិឃា, ខេពសំ ហខេលខេតា បាជិហាទិឃំ៉ ខេព ហិ ជិដ្ឋិហខេលចខេសត, ជិដ្ឋិប្បកាសខេត អសមត្ថកាខេចត ឆ ព្ទឌ្ធិអាខេឌសតាតុសាសតីហិ ហរិតា អបតីតា

ហោន្តីតិ។ "បដី"តិ ច អយំ សទ្ទោ "បច្ឆា"តិ ឯតស្ស អត្ថំ ពោធេតិ "តស្មិំ បដិបវិដ្ឋម្ហិ, អញ្ញោ អាគញ្ឆិ ព្រាហ្មណោ"តិអាទីសុ វិយ, តស្មា សមាហិតេ ចិត្តេ, វិគតូបក្កិលេសេ ច កតកិច្ចេន បច្ឆា ហរិតព្ពំ បវត្តេតព្ពន្តិ បដិហារិយំ, អត្តនោ វា ឧបក្កិលេសេសុ ចតុត្ថជ្ឈានមគ្គេហិ ហរិតេសុ បច្ឆា ហរណំ បដិហារិយំ។ ឥទ្ធិអាទេសនានុសាសនិយោ ច វិគតូបក្កិលេសេន, កតកិច្ចេន ច សត្តហិតត្ថំ បុន បវត្តេតព្ពា, ហរិតេសុ ច អត្តនោ ឧបក្កិលេសេសុ បរសត្តានំ ឧបក្កិលេសហរណានិ ហោន្តីតិ បដិហារិយានិ ភវន្តិ។ បដិហារិយមេវ បាដិហារិយំ។ បដិហារិយេ វា ឥទ្ធិអាទេសនានុសាសនីសមុទាយេ ភវំ ឯកេកំ "បាដិហារិយ"ន្តិ វុច្ចតិ។ បដិហារិយំ វា ចតុត្ថជ្ឈានំ មគ្គោ ច បដិបក្ខហរណតោ, តត្ថ ជាតំ, តស្មិំ វា និមិត្តភូតោ, តតោ វា អាគតន្តិ បាដិហារិយំ។ តស្ស បន ឥទ្ធិអាទិភេទេន វិសយភេទេន ច ពហុវិធស្ស ភគវតោ ទេសនាយ លព្ភមានត្តា អាហ "វិវិធបាដិហារិយ"ន្តិ។

ន អញ្ញថាតិ ភគវតោ សម្មុខា សុតាការតោ ន អញ្ញថាតិ អត្ថោ, ន បន ភគវតោ ទេសិតាការតោ។ អចិន្តេយ្យានុភាវា ហិ ភគវតោ ទេសនា។ ឯវញ្ច កត្វា "សព្ពប្បការេន កោ សមត្ថោ វិញ្ញាតុ"ន្តិ ឥទំ វចនំ សមត្ថិតំ ហោតិ។ ធារណពលទស្សនញ្ច ន វិរុជ្ឈតិ សុតាការាវិរុជ្ឈនស្ស អធិប្បេតត្តា។ ន ហេត្ថ អត្ថន្តរតាបរិហារោ ទ្វិន្នម្បិ អត្ថានំ ឯកវិសយត្តា, ឥតរថា ថេរោ ភគវតោ ទេសនាយ សព្ពថា បដិគ្គហណេ សមត្ថោ អសមត្ថោ វាតិ អាបជ្ជេយ្យាតិ។

"យោ បរោ ន ហោតិ, សោ អត្តា"តិ ឯវំ វុត្តាយ និយកជ្ឈត្តសង្ខាតាយ សសន្តតិយំ វត្តនតោ តិវិធោបិ មេ-សទ្ទោ កិញ្ចាបិ ឯកស្មិំយេវ អត្ថេ ទិស្សតិ, ករណសម្បទានសាមិនិទ្ទេសវសេន បន វិជ្ជមានភេទំ សន្ធាយាហ "មេ-សទ្ទោ តីសុ អត្ថេសុ ទិស្សតី"តិ។

កិញ្ចាបិ ឧបសគ្គោ កិរិយំ វិសេសេតិ, ជោតកភាវតោ បន សតិបិ តស្មិំ សុត-សទ្ទោ ឯវ តំ តមត្ថំ វទតីតិ អនុបសគ្គស្ស សុត-សទ្ទស្ស អត្ថុទ្ធារេ សឧបសគ្គស្ស គហណំ ន វិរុជ្ឈតីតិ ទស្សេន្តោ "សឧបសគ្គោ ច អនុបសគ្គោ ចា"តិ អាហ។ អស្សាតិ សុត-សទ្ទស្ស។ កម្មភាវសាធនានិ ឥធ សុត-សទ្ទេ សម្ភវន្តីតិ វុត្តំ "ឧបធារិតន្តិ វា ឧបធារណន្តិ វា អត្ថោ"តិ។ មយាតិ អត្ថេ សតីតិ យទា មេ-សទ្ទស្ស កត្តុវសេន ករណនិទ្ទេសោ, តទាតិ អត្ថោ។ មមាតិ អត្ថេ សតីតិ យទា សម្ពន្ធវសេន សាមិនិទ្ទេសោ, តទា។

សុតសទ្ទសន្និធានេ បយុត្តេន ឯវំសទ្ទេន សវនកិរិយាជោតកេន ភវិតព្ពន្តិ វុត្តំ "ឯវន្តិ សោតវិញ្ញាណាទិវិញ្ញាណកិច្ចនិទ្ទេសោ"តិ។ អាទិ-សទ្ទេន សម្បដិច្ឆនាទីនំ បញ្ចទ្វារិកវិញ្ញាណានំ តទនន្តរិកានំ មនោទ្វារិកវិញ្ញាណានំ គហណំ វេទិតព្ពំ។ សព្ពេសម្បិ វាក្យានំ ឯវការត្ថសហិតត្តា "សុត"ន្តិ ឯតស្ស សុតំ ឯវាតិ អយមត្ថោ លព្ភតីតិ អាហ "អស្សវនភាវបដិក្ខេបតោ"តិ, ឯវេន អវធារណេន និរាកតំ ទស្សេតិ។ យថា ច សុតំ សុតំ ឯវាតិ និយមេតព្ពំ, តំ សម្មា សុតំ ហោតីតិ អាហ "អនូនាធិកាវិបរីតគ្គហណនិទស្សន"ន្តិ។ អថ វា "សទ្ទន្តរត្ថាបោហនវសេន សទ្ទោ អត្ថំ វទតី"តិ សុតន្តិ អស្សុតំ ន ហោតីតិ អយមេតស្ស អត្ថោតិ វុត្តំ "អស្សវនភាវបដិក្ខេបតោ"តិ, ឥមិនា ទិដ្ឋាទិវិនិវត្តនំ ករោតិ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ។ ន ឥទំ មយា ទិដ្ឋំ, ន សយម្ភុញាណេន សច្ឆិកតំ, អថ ខោ សុតំ, តញ្ច ខោ សម្មទេវាតិ។ តេនេវាហ "អនូនាធិកាវិបរីតគ្គហណនិទស្សន"ន្តិ។ អវធារណត្ថេ វា ឯវំ-សទ្ទេ អយំ អត្ថយោជនា ករីយតីតិ តទបេក្ខស្ស សុត-សទ្ទស្ស អយមត្ថោ វុត្តោ "អស្សវនភាវបដិក្ខេបតោ"តិ។ តេនេវ អាហ "អនូនាធិកាវិបរីតគ្គហណនិទស្សន"ន្តិ។

សចភសេដ្ឋា េចត្ត កយ្ុេត្តា េចឝិតេន្តា ស្ឃ្យាតីតិ៍

ឧចំ សចភេហតុស្ុលត្តបុគ្គលសចភចិេសសចេសភ បងត្តឃស្ស ឧេពភ បការេទភ អត្តេឃាឌតំ ងេស្សត្វា ឆ្គកាតិ បការេទ្តេហិបិ តំ ងេស្សតុំ “តធា ឧច”ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្ត តស្សាតិ ឃា សា កកចេតា សយុលា ឆយុស្សចភាការេទភ បចត្តា យេភាក្វារចិន្តាលចិឝិ, តស្សា៍ សា ហិ ភាភប្បការេទភ អារយុេណ បចត្តិតុំ សយត្វា៍ តធា ច ចុត្តំ “េសាតក្វារាភុសាេទភា”តិ៍ ភាភប្បការេទភាតិ ចក្លុយាភាភំ អេភកចិហិតាភំ ញ្ជុឌ្ឍភត្តក្គហលាភាភាការេទភ, ឧេតភ ឆ្គយិស្សា េឃាឌភាឃ អាការេត្តា ឧចំ-សេដ្ឋា កហិេតាតិ ឌីេបតិ៍ បចត្តិភាចប្បការភត្តិ បចត្តិឃា អត្តិភាចប្បការសតំ៍ “ស្ុតត្តិ ឆយុប្បការសភ”ត្តិ ឃស្មិំ អារយុេណ ចុត្តប្បការា ចិន្តាលចិឝិ ភាភប្បការេទភ បចត្តា, តស្ស ឆយុត្តា ចុត្តំ, ភ ស្ុតសដ្ឋស្ស ឆយុតត្តា៍ ចុត្តេស្សចត្តស្ស បិពឌិករលំ “អឃេញ្ញត្តា”តិអាឌិ៍ តត្ត ចិន្តាលចិឝិឃាតិ ករលេត្ត ករលចចតំ៍ យឃាតិ កត្តុអេត្ត៍

“ឧចត្តិ ភិឌ្ឋិសិតឆ្គប្បការសភ”ត្តិ ភិងស្សភត្តំ ឧចំ-សដ្ឋំ កេហត្វា ចុត្តំ ភិងេស្សតឆ្គស្ស ភិឌ្ឋិសិតឆ្គត្តាភាចាភាចេតា, េតភ ឧចំ-សេដ្ឋភ សកលយំ ស្ុត្តំ បច្ចាយដ្ឋត្តិ ងេស្សតិ៍ ស្ុត-សដ្ឋស្ស កិរិឃាសដ្ឋត្តា, សចភកិរិឃាឃ ច សាឆារលចិន្តាលប្បឆត្តបឌិឆដ្ឋត្តា តត្ត ច បុគ្គលេចាហារេទាតិ ចុត្តំ “ស្ុតត្តិ បុគ្គលកិច្ចប្បការសភ”ត្តិ៍ ភ ហិ បុគ្គលេចាហារេទហិេត ឆយុប្បឆេត្ត សចភកិរិឃា លព្ភតីតិ៍

“ឃស្ស ចិត្តសន្តាភស្សា”តិអាឌិបិ អាការេត្តេយច ឧចំ-សដ្ឋំ កេហត្វា បុរិមេឃាឌភាឃ អន្តាធា អត្តេឃាឌតំ ងេស្សតុំ ចុត្តំ៍ តត្ត អាការបញ្ញត្តីតិ ក្លបិកាបញ្ញត្តិ ឧច, ឆយុាតំ បចត្តិអាការុបិកាភចេសភ តធា ចុត្តា៍ “ស្ុតត្តិ ចិសឃតិេដ្ឋសា”តិ េសាតឆ្គក្ខេតា ឆេយុា សចភកិរិឃាកត្តុបុគ្គលស្ស សចភកិរិឃាចេសភ បចត្តិដ្ឋាភត្តិ កត្វា ចុត្តំ៍ ចិត្តសន្តាភចិភិយុត្តស្ស បរេយត្តេតា កស្សចិ កត្តុ អភាេចបិ សដ្ឋេចាហារេទភ ពុទ្ធិបរិកប្បិតេភឌចចតិច្ឆាឃ ចិត្តសន្តាភេតា អន្តំ ចិឃ តំសយក្កិ កត្វា ចុត្តំ “ចិត្តសន្តាេភភ តំសយក្កិេភា”តិ៍ សចភកិរិឃាចិសេឃាបិ េសាតឆ្គឆេយុា សចភកិរិឃាចេសភ បចត្តចិត្តសន្តាភស្ស ឆ្គឆ បរេយត្តេតា កត្តុភាចេតា, សចភចេសភ ចិត្តប្បចត្តិឃា ឧច ចា សចភកិរិឃាភាចេតា តំកិរិឃាកត្តុ ច ចិសេឃា េហាតីតិ កត្វា ចុត្តំ “តំសយក្កិេភា កត្តុ ចិសេឃ”តិ៍ ស្ុតាការស្ស ច េឆទស្ស សយុាភិច្ឆិតភាចេតា អាហ “កហលសត្តិដ្ឋាភ”ត្តិ, ឧេតភ ចា អចឆារលត្តំ ឧចំ-សដ្ឋំ កេហត្វា អយំ អត្តេឃាឌភា កតាតិ ងេដ្ឋត្តំ៍

បុេន្តា ស្ុតាភំ ភាភាចិហិតាភំ ស្ុត្តសន្លាតាភំ អត្តញ្ជុឌ្ឍភាភំ ក្លបឆារិតទ្ទបស្ស អាការស្ស ភិងស្សភស្ស អចឆារលស្ស ចា បការសភសភារេចា ឧចំ-សេដ្ឋាតិ តកាការាឌិក្លបឆារលស្ស បុគ្គលបញ្ញត្តិឃា ក្លបិកាភក្នុតឆយុប្បឆត្តញ្ជាបិរតាឃ ចុត្តំ “ឧចត្តិ បុគ្គលកិច្ចតិេដ្ឋសា”តិ៍ សចភកិរិឃា បភ បុគ្គលចាឌិេភាបិ ចិន្តាលតិរេបក្លា ភត្តីតិ ចិេសសេតា ចិន្តាលញ្ជាបិេទាតិ អាហ “ស្ុតត្តិ ចិន្តាលកិច្ចតិេដ្ឋសា”តិ៍ េយតិ សដ្ឋប្បចត្តិឃា ឧកេត្តភេច សត្តចិសឃត្វា, ចិន្តាលកិច្ចស្ស ច តេត្តច សេយាឌហិតឆ្គេតា “េយតិ ក្លភឃកិច្ចឃុត្តបុគ្គលតិេដ្ឋសា”តិ ចុត្តំ៍ អចិឌ្ឍយាភបញ្ញត្តិចិឌ្ឍយាភបញ្ញត្តិសភាចា ឃធាក្កមំ ឧចំ-សដ្ឋ ស្ុត-សដ្ឋាតំ អត្ថាតិ េត តធាទ្រុបបញ្ញត្តិក្លបិកាភញ្ជាបិរភាេចភ ងេស្សេន្តា អាហ “ឧចត្តិ បុគ្គលកិច្ចតិេដ្ឋសា៍ ស្ុតត្តិ ចិន្តាលកិច្ចតិេដ្ឋសា”តិ៍ ឧត្ត ច ករលកិរិឃាកត្តុកយុចិសេសប្បការភចេសភ

បុក្កលញ្ញាបិចិរេឃបុក្កលញ្ញាបិរតិតស្សតចរេត គហណាការកាហកតក្ខិរេឃចិរេរេតិរេក្ខេចរេត គត្វាកណា ញ្ញាបិរគត្វាតិរេក្ខេចរេត

ច ក្ខតិឃាតេឃា ចតរេស្សា អត្វេឃាឌតា តស្សិតាតិ តដ្ឋញ្ញ៉ា

រេញ្ញស្សាបិ រេក្ខាឆិកយតឹឃស្ស អត្វស្ស បញ្ញាត្តិបុរលរេតច បដិបដ្ឋិតត្តត្តា, រេញ្ញបញ្ញាត្តឹតញ្ញា ចិន្ទយាតាតិចរេត លេស្ស បញ្ញាត្តិរេតតេស្ស

អរេក្ខាកឆត្តា តេស្ស “ឡច”ត្តិអាតឹតំ បញ្ញាត្តឹតំ រេរុបំ តិក្ខេរេរេក្ខា អាហ “ឡចត្តិ ច រេយតិ ចា”តិអាតិ៍ តត្វ ឡចត្តិ ច រេយតិ ច ចុក្ខយាតស្ស

អត្វស្ស អាការរាតិរេតា, ឆយ្ងាតញ្ញា អរេលក្ខណកាចរេតា អចិន្ទយាតបញ្ញាត្តិការចាតិ អាហ “រេក្ខិកដ្ឋបរេយត្វចរេត អចិន្ទយាតបញ្ញាត្តឹ”តិ៍

តត្វ រេក្ខិកដ្ឋបរេយត្វចរេតតាតិ ក្ខតទ៌ត្វាត្តយត្វចរេត៉ា ឰក់ ចុត្តិ រេហាតិរេឃា យាឃាយរឹចិអាតេឃា ចិឃ អក្ខតរេត្វា, អត្សស្សចាតឹហិ

កេហតរេញ្ញា ចិឃ អត្វត្តយរេត្វា ច ត រេហាតិ, រេរោ រុបរេក្ខាតិរេការចា រុប្បតាត្យកចតាតិរេការចា ចា អរេត្វា “រេក្ខិករេដ្ឋា, បរេយត្វ ចា”តិ

ចុក្ខតិ, ត តចា ឡចំ រេយតិ បតាតយរេត្វាតិ, ឡតរេយចត្វំ បិរកដតរ៌ កាតុំ “កិរេញ្ញាត្វ ត”ត្តិអាតិ ចុត្តា៉ សុតត្តិ បត រេក្ខាឃតតំ រេក្ខាឃាហ

“ចិន្ទយាតបញ្ញាត្តិ”តិ៍ រេតរេតច ហិ “ឃត្រិតរេយត្វ រេរោរេតាត ក្ខបលក្ខ”ត្តិ ចុត្តំ , “រេរោតក្ខារាត្យរេរេត ក្ខបលក្ខ”ត្តិ បត ចុរេត្វ

អត្វញ្ញញ្ញាតាតិរេញ្ញ លក្ខតិ៉ តំ តំ ក្ខបិតាឃ ចត្តញ្ញរេតាតិ រេរោតបចំ អាករេត តរេយ្ងក្ខបិតាឃ រេតរេំ ក្ខបតារិតាការាតិរេតា

បក្ខាយរេតចរេត “ឡច”ត្តិ, រេរេត្តតិបរិឃាបរេត្ត លរេត្តក្ខបិតាឃ “រេយ”តិ ចត្តញ្ញត្តាតិ អរេត្វា៉ តិក្ខាតិរេកាចរហិរេត រេក្ខាឃតរេត

បចត្តយារេតាបិ សុតរេចាហាររោ “ក្ខតិឃំ តតិឃ”ត្តិអាតិរេកា ចិឃ បតយាតឹតិ តិក្ខយុតចិញ្ញាររេត អរេបក្លិត្វា បចរេត្វាតិ អាហ “តិក្ខាតឹតិ

ក្ខបតិតាឃ ចត្តញ្ញរេតា”តិ៍ អសុតំ ត រេហាតឹតិ ហិ “សុត”ត្តិ បការរេិរេតា ឃយរេត្វាតិ៍

អត្វតា បដិចិក្ខា សុត្តស្ស បការចិរេរោ “ឡច”ត្តិ រេតរេត បក្ខាយដ្ឋាតិ អាហ “អរេរេយ្ងាហំ ឌឹរេបតឹ”តិ៍ “តាតប្បការបដិរេចតរេយរេត្វា

រេហាតឹ”តិ ឡរេតត ចក្កយាតស្ស សុត្តស្ស តាតប្បការតំ ក្ខប្បដិចិញ្ញាញ្ញា តស្សតិ៍ “សុតស្ស អរេរេយ្ងារ៌ ឌឹរេបតឹ”តិ សុតាការស្ស ឃាចាចរេតា

តស្សិឃយាតត្តា ចុត្តា៉ អរេរេយ្ងារេហតាតិ រេរេយ្ងាហាការចេត, បញ្ញាឃ ឡច ចា រេចតកាលរេយ្ចតាឃ តក្ខត្តរកាលបញ្ញារេិក្ខិ, ឡចំ

អរេរេយ្ងារេរេតាតិ ឡត្វាបិ ចត្តញ្ញា៉ ញញ្ញាតាតំ បដិចិក្ខិញ្ញារេញ្ញា អាការរោ តាតិកយ្ងឹររោ, ឃចាសុតតាររណរេយច តត្វ ករលឹឃត្តិ រេតិឃា

ញ្ញាបិររោ អតិរេកា, បញ្ញា តត្វ កុលឹក្ខតាតិ ចុត្តិ “បញ្ញាបុត្តក្កយាឃា”តិអាតិ បញ្ញាឃ បុត្តក្កយាតិ កត្វា៉ បុត្តក្កយតា រេចត្វ

បតាតការចា “យរេតាបុត្តក្កយា”តិអាតឹសុ ចិឃ, បុត្តក្កយតាឃ ចា ចក្កចិញ្ញាណាតឹសុ អាចន្ទតាតឹតំ ចិឃ អប្បតាតរេត្វ បញ្ញា បុត្តក្កយា

ឡតិស្សាតិ អឃយ្ងិ អរេត្វា ឃុន្ទតិ, ឡចំ “រេតិបុត្តក្កយាឃា”តិ ឡត្វាបិ ចុត្តតឃាត្យរេរេត ឃចារេយ្ចយរេត្វា រេចតិតរេញ្ញា៉

អត្វញ្ញញ្ញាតរេយ្ចត្តស្សាតិ អត្វញ្ញញ្ញាតបរិបុណ្ណស្ស, រេក្ខារេតបការរេតចិចរណចិកឌ៌តាត្វាតឹករណបញ្ញាត្តិចរេត លេហិ អត្វបតេហិ,

អក្ខរបតញ្ញញ្ញាតាការតិរុត្តិតិរេក្ខេចរេត លេហិ ញញ្ញាតបតេហិ ច រេយត្តាកតស្សាតិ ចា អរេត្វា តដ្ឋរេញ្ញា៉

រេឃាតិរេរោយតរេិការរ៌ ឌឹរេបតឹតិ ឡចំ-រេរេត្ត ចុក្ខយាតាតំ អាការតិតស្សតាចតារណត្វាតំ អចិបរិតរេដ្ឋយ្ចចិរេឃត្តាតិ អតិប្បរេឃា៉

“អចិរេក្លបំ ឌឹរេបតឹ”តិ “ត្រហ្មខាល ក្វ ការិត”ត្តិអាតិ បុគ្គាចរេត បករណប្បត្តស្ស ចក្កយាតស្ស សុត្តស្ស រេចតំ រេយាតាតយត្តរេត ត

រេយ្ចចតឹតិ កត្វា ចុត្តា៉ “ចិក្ខិត្តចិត្តស្សា”តិអាតិ តរេស្សចត្វស្ស រេយត្វតចរេត ចុត្តា៉ រេញ្ញរេយ្យត្តិឃាតិ

អត្វញ្ញញ្ញាតតេរេកបរេឃាឌតាតិរេយ្យត្តិឃា៉ អចិបរិតរេដ្ឋយ្ចចិរេឃហិ ចិឃ អាការតិតស្សតាចតារណរេត្វហិ រេឃាតិរេរោយតរេិការស្ស,

សន្ទិដ្ឋិកតេន ចិយ ច អចិរេក្លបស្ស យថា វោហារវោហាយតនិការេន ផលភូតេន អត្ថសម្បាបលិធិបុព្វេក្ខកពុញ្ញាតាតំ សិទ្ធិ ចុត្តា តទចិតាកាចទេតា, ឲចំ អចិរេក្លបេត ផលភូតេត ការណភូតាតំ សន្ទិដ្ឋិកសប្បុរិស្សបតិស្សយាតំ សិទ្ធិ ឥទេស្សតេត្តា សិយា អស្សុតចទេតា, សប្បុរិស្សបតិស្សយទេហិតស្ស ច តទកាចទេតា។

“តហិ ចិក្កិត្តចិទេត្តា”តិអាទិតា សយត្តតចចទេតត បត អចិរេក្លបេត ការណភូទេតត សប្បុរិស្សបតិស្សទេយត ច ផលភូតស្ស សន្ទិដ្ឋិកតស្ស សិទ្ធិ ឥស្សិតា។ អយំ បទេតត្ថ អធិប្បាយោ ឃុទេត្តា សិយាសន្ទិដ្ឋិកសប្បុរិស្សបតិស្សយា ត ឲកទេត្តត អចិរេក្លបស្ស ការណំ ធាហិទក្កត្តា, អចិរេក្លបេបិ បត សប្បុរិស្សបតិស្សយោ ចិយ សន្ទិដ្ឋិកតស្ស ឲកត្តការណត្តិ។ ឲចយិ អចិរេក្លបេត សប្បុរិស្សបតិស្សយសិទ្ធិទេខាតតា ត សយត្តិតាច, ទេតា ត សយត្តិតា ចិក្កិត្តចិត្តាតំ សប្បុរិសបយិទុបិសតាកាចស្ស អត្ថសិទ្ធត្តា។ ឲត្ត ច បុរិយំ ផលេត ការណស្ស សិទ្ធិឥស្សតំ តឌីបុទេត ចិយ ក្លបរិ ចុដ្ឋិសក្ខាចស្ស, ក្មតិយំ ការណេត ផលស្ស សិទ្ធិឥស្សតំ ឥដ្ឋត្តំ ឲកទេត្តត ចស្សិតា ចិយ ទេយឈចុដ្ឋាទេតត ចុដ្ឋិប្បចត្តិយា។

ករចទេតា ចចតស្ស អត្ថញ្ញាតបទេកទបរិទេច្ឆទចទេសត សកលសាសតសព្យត្តិច្ឆកាហតាកាទេរា តិទចទេសសបទេហិតបរិបុទិកាណត្តិ ចុត្តំ “ឲចំ កដ្ឋទេកា អាកាទេរា”តិ។ យស្មា ត ទេហាតីតិ សព្ពទេត្ថ។ បត្ថិយចក្កទ្ធយសព្យត្តិត្តិ អត្ថសម្បាបលិធិបុព្វេក្ខកពុញ្ញាតាសក្កាតំ ក្យណទ្ធយំ។ អបរាបរំ ចុត្តិយា ទេចត្ត ចក្កកាទេចា, ចទត្តិ ឲទេពហិ សត្តា សព្យត្តិកទេចស្មតិ ចា។ ទេយ សត្ថាយ ចុត្តំ “ចត្តារិមានិ ភិក្ខវេ ចក្កានិ, ទេយហិ សយក្កាកតាតំ ទេទចយតុស្សាតំ ចតុចក្កំ ចត្តតី”តិអាទិ ។ បុរិយបត្ថិយកាទេចា ទេចត្ត ទេទសតាក្កយចទេសត ឥដ្ឋទេត្តា។ បត្ថិយចក្កទ្ធយសិទ្ធិយាតិ បត្ថិយចក្កទ្ធយស្ស អត្ថិតាយ។ សម្បាបលិហិតទេត្តា បុទេត្ត ច កតបុទេញ្ញា សុទ្ធាសយោ ទេហាតិ តទសុទ្ធិទេហតុំ កិទេលសាតំ ភ្នឹកាចទេតាតិ អាហ “អាសយសុទ្ធិ សិទ្ធា ទេហាតី”តិ។ តថា ហិ ចុត្តំ “សម្បាបលិហិតំ ចិត្តំ, ទេសយ្យទេសា តំ តទេតា កទេរ”តិ, “កតបុទេញ្ញាសិ ត្វំ អាតត្ត, បធាតំ អតុយុញ្ជ លិប្បំ ទេហាហិសិ អតាសទេចាតិ ច។ ទេតទេតចាហ “អាសយសុទ្ធិយា អធិកយញ្ញត្តិសិទ្ធី”តិ។ បទេយាកសុទ្ធិយាតិ វោហារនិយាមនិការបុព្ពក្កយស្ស ធម្មស្សចតបទេយាកស្ស ចិសទកាទេចត។ តថា ចាហ “អាកយញ្ញត្តិសិទ្ធី”តិ។ សព្ពស្ស ចា កាយចឌីបទេយាកស្ស តិទេក្ខាសកាទេចត។ បរិសុទ្ធកាយចឌីបទេយាទេកា ហិ ចិប្បដិសារាកាចទេតា អចិក្កិត្តចិទេត្តា បរិយត្តិយំ ចិសារទេនា ទេហាតីតិ។

“ភាតប្បការបដិទេចធឌីបទេកា”តិអាទិតា អត្ថញ្ញាទេតសុ ទេធទស្ស ឲចំ-សទ្ទ សុត-សទ្ទាតំ អសទេមាហាសទេមាសឌីបតទេតា ចតុបដិសម្ភិកាចទេសត អត្ថទេយាឌតំ ឥទេស្សតិ។ តត្ថ “ទេសាតព្វប្បទេភទបដិទេចធឌីបទេកា”តិ ឲទេពត អយំ សុត-សទ្ទោ ឲចំ-សទ្ទសត្តិធាតទេតា, ចក្កយាតាទេបក្កាយ ចា សាយទេញ្ញាទេតច ទេសាតព្ពធម្មចិទេសសំ អាយសតីតិ ឥទេស្សតិ។ យទេតាឌិដ្ឋិកាណាបរិយត្តិធម្មាតំ អតុទេបក្ខតសុប្បដិទេចធា ចិទេសសទេតា យតសិការបដិពទ្ធាតិ ទេត ចុត្តតទេយត វោហារនិយាមនិការឌីបទេកត ឲចំ-សទ្ទេត ទេយាទេឌត្វា, សចតធារណចឌីបរិចយា បរិយត្តិធម្មាតំ ចិទេសទេសត ទេសាតាចធាតបដិពទ្ធាតិ ទេត អចិរេក្លបឌីបទេកត សុត-សទ្ទេត ទេយាទេឌត្វា ឥទេស្សទេត្តា សាសតសព្យត្តិយា ធម្មស្សចទេត ក្លស្សាហំ ឌទេតតិ។ តត្ថ ធម្មាតិ បរិយត្តិធម្មា។ យតសាតុទេបក្ខិតាតិ “ឥធ សីលំ កថិតំ, ឥធ សមាធិ, ឥធ បញ្ញា, ឲត្តកា ឲត្ថ អតុសត្ថិទេយា”តិអាទិតា តទេយត យតសា អតុទេបក្ខិតា។ ឌិដ្ឋិយា សុប្បដិចិទ្ធាតិ តិទ្ធាតក្កត្តិក្មតាយ,

ចោតបរិញ្ញាយន្តាតាយ ចា ឌិដ្ឋិយា តត្ថ តត្ថ ចុត្តរូបរូបឆេយ្យ “ព្ពាតិ រូបំ, ឲុត្តកំ រូប”ត្តិអាឌិតា ឃុដ្ឋ ចចត្ថេបត្វា បឌិចិន្តា៑

“សកលេត ចចេតតា”តិ បុទ្ធា តឹហិ បឆេហិ ចិសុំ ចិសុំ ឃោឌិតត្តា ចុត្តា៑ អសប្បុរិសក្ខុយិត្តិ អកតញ្ញុតំ “ព្ពឆេកទ្ធា បិបកិក្ខុ តធាកតប្បេចឌិតំ ឆយ្យុចិតឃំ បរិឃាបុលិត្វា អត្ថតោ ឌហតី”តិ ឲុចំ ចុត្តំ អតរិយចោហារាចត្តំ៑ សា ឲុច អតរិយចោហារាចត្វា អសន្ធេយ្យា៑ តត្ ច អាតត្ថេត្ថេរស្ស “យេយេង់ ចចត”ត្តិ អឆិយាតស្ស, យហាកស្សបត្ថេរាឌឹតញ្ចា តឌាសក្កាយ អកាចតោ អសប្បុរិសក្ខុយិសយតិក្កុយាឌិចចត់ តិរត្វកំ តិ? តឃិង់ ឲុចំ “ឲុចំ យេ សុត”ត្តិ ចឆេត្តត អឃេយ្យិ អទ្ធោ ចិកាចិតោតិ ឌស្សតេតា៑ កេចិ បត “ឆេចតាតំ បរិចិតក្កាបេក្ខុ តធាចចតត្តិ ឲុឌិសឹ ចោឆតា អតចកាយា”តិ ចឆត្តិ៑ តស្មិំ កិរ ឈេឈ ឲុកទ្ធាតំ ឆេចតាតំ ឲុចំ ចេតយា បរិចិតេក្កា ដ្ឋបរិឌី “តធាកតោ ច បរិតិព្ពុតោ, អឃញ្ចា អាយុត្តា ឆេសតាក្សយេលិ, ព្ពឆាតិ ឆយ្យំ ឆេសេតិ, សព្វក្សលប្បសុតោ តធាកតស្ស កាតា ក្ខព្វអបិតុបុទ្ធា, កិ តុ ចោ សឃំ សន្តិកត ឆយ្យំ ឆេសេតិ, ដ្ឋឆាហុ កាចតោតេយច ចចត់ យធាសុត”ត្តិ៑ ឲុចំ តឆាសក្កិតប្បកាតោ អសប្បុរិសក្ខុយិសយោក្កុយាឌិតោ អតិក្កុយាឌិ ចិកាចិតត្តិ៑ អត្ថតោ អឆហត្តាតិ “យេយត”ត្តិ អត្ថតិ អដ្ឋបេត្តា៑ អប្បេតីតិ តិឆស្សតិ៑ ឌិដ្ឋឆយ្យិកសយ្យាឃិកបរបេត្ថេសុ យធាតេហំ សេត្ថ តេតីតិ តេត្តិ, ឆយ្យោយេច តេត្តិ ឆយ្យុតេត្តិ៑

ឌព្វហតរតិចិដ្ឋា ចិចិកិច្ឆា កន្លា៑ តាតិសំសប្បត់ យតិកេឌេត្វា ចិយតិ៑ អស្សន្ធិឃំ ចិតាតេតិ កាចតោ ឆេឆិតត្តា, សយ្យុលា ចស្ស បឌិក្កុហិតត្តា, លលិតក្សុត្តាឌិក្កុហលាឆាសាកាចតោ ច៑ ឲុត្ថ ច បធយាឆេយា តិស្សា អត្ថេឃោឌតា អាកាការាឌិអត្ថេសុ អក្កុហិតចិតេសេយច ឲុចំ-សង្កំ កេហត្វា ឌស្សិតា, តតោ បរា តិស្សា អាកាកាត្វេយច ឲុចំ-សង្កំ កេហត្វា ចិកាចិតា៑ បច្ឆិមា បត តិស្សា យធាក្កមំ អាកាការត្ថំ តិឆស្សតត្ថំ អចឆារលាត្ថញ្ចា ឲុចំ-សង្កំ កេហត្វា ឃោឌិតាតិ ឌដ្ឋព្វំ៑

ឲុក-សង្កោ អន្នាតេសដ្ឋាសហាយសន្ត្បឹសុ ឌិស្សតិ៑ តធាតេហេស “សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច , ព្ពឆេយេច សច្ចំ ឃោឈយញ្ញាត្តិ ព្ពឆេត្តកោ អកិចឆត្តិ”តិអាឌីសុ អន្នាតេត្ថ ឌិស្សតិ, “ចេតតេសា ឲុកោឌិកាច”ត្តិអាឌីសុ សេដ្ឋេត្ថ, “ឲុកោ ក្ខុបកដ្ឋោ”តិអាឌីសុ អសហាយេ, “ឲុកោច ចោ កិក្ខូច លេលា ច សយេឃា ច (តាហ្វចរិយចាសាឃា”តិអាឌីសុ សន្ត្បឃំ, ព្ពឆាបិ សន្ត្បឃត្តិ ឌស្សេត្តា អាហ “ឲុកត្តិ កាលតបរិឆ្ឆេតតិឆ្ឆេសា”តិ៑ កាលញ្ចា សយឃញ្ចាតិ ឃុត្តកាលញ្ចា បច្ចឃសាយក្កិញ្ចា៑ លេលាតិ ឆ្ពាកាសា៑ តធាកតុប្បាឌាឌិកោ ហិ យក្ក(តាហ្វចរិយស្ស ឆ្ពាកាសា តប្បច្ចឃបឌិលិកេហតុត្តា៑ លេលា ឲុច ច សយេឃា៑ ឃោ “លេលា”តិ ច “សយេឃា”តិ ច ចុច្ចតិ, សោ ឲុកោ ចាតិ ហិ អទ្ធោ៑ យហាសយេឃាតិ យហាសមុទ្ទោ៑ សយេឃាបិ ចោតិ សិក្ខាបឆប្បុរាឈស្ស ហេតុបិ៑ សយឃប្បចាឆេកាតិ ឌិដ្ឋិប្បចាឆេកា៑ តត្ថ ហិ តិសិន្នា តិត្ថិយា អត្តតោ អត្តតោ សយឃំ បចឆត្តីតិ៑ អត្ថកិសយឃាតិ ហិតបឌិលិកា៑ អកិសយេបតន្តាតិ អកិសយេឃា, អកិសយេឃា អទ្ធោតិ អកិសយឃដ្ឋោតិ បឹត្បអត អាឌីតិ អកិសយេបត្តាកាចេត ឲុកឹកាចំ ដ្ឋបេតត្វា ចុត្តាតិ៑ អកិសយឃស្ស ចា បឌិចេឆស្ស ចិសយក្ខុតកាចេចា អកិសយឃដ្ឋោតិ តាតេតច តធា ឲុកត្ថេត ចុត្តាតិ៑ តត្ថ បឹត្បអតំ ក្ខុល្លសន្ទស្ស តំ សយឌ្បឹតោ ហិសត់ អចិប្បាទិកតាកាតលំ៑ សត្តាតេបិក្ខុល្លក្ខុល្លតាឌិចតេសត សត្តាបត់ បរិឆេហលំ៑

តត្ថ សហកាទិកាតលំ សត្តិក្លូសយេតិ សយេចតីតិ សយេឃា, សយេចាតេឃា៑ សយេតិ សយាកច្ឆតិ យក្ក(តាហ្វចរិយេត្ថ តឆាឆាតបុក្កលហឹតិ

សយេឃា, ឥណោ៑ សេយតិ ឲត្ត, ឲតេឥច សិកន្តិ សេត្តា, សកាចឆេយ្យា ចា សហខាតាឌីហិ, ជ្បារាឌីហិ ចាតិ សយេឃា, ពារេលិ៑ ឆេ្យប្យចត្តិយត្តតាឃ អត្តេតា អក្ខេតាបិ ហិ ពារេលិ ឆេ្យប្យចត្តិឃា អឆិពរណ៍, ពរណ៍ ចិឃ ច ពប្យតាយត្តសិខេ្ឌត រ្វេបត ខេចាហទឹឃតីតិ៑ សយំ, សហ ចា អចឃចាត៌ អឃត៌ បចត្តិ អចដ្ឋាតត្តិ សយេឃា, សយុ្វេហា, ឃឆា "សយុឌាេឃា"តិ៑ អចឃចសហាចដ្ឋាតេយច ហិ សយុ្វេហាតិ៑ អចេសសបច្ចឃាត៌ សយាពេយ ឲតិ ឋល៌ ឲតយ្យា ជ្បជ្ជតិ បចត្តតិ ចាតិ សយេឃា, ខេហត្យ ឃឆា "សយុឌេឃា"តិ៑ សេយតិ សិខេឃាឌតកាចេតា សប្ពខ្ពា ឲតិ អត្តតោ ចិសេឃ បចត្តតិ, ឌគ្យហក្ខហណកាចេតា ចា សិឃ្យត្តា អឃត្តិ បចត្តត្តិ សត្តា ឃឆាកិតិខេចសិ ឲេតតាតិ សយេឃា, ឌិដ្ឋ៑ ឌិដ្ឋសិខេឃាឌេតត ហិ សត្តា អតិចិឃ ឰឌ្ឍត្តិតិ៑ សយិតិ សក្កតិ សេយាឆាតត្តិ សយេឃា, បជិលិខេកា៑ សយស្ស ឃាត៌, សយ្យា ចា ឃាត៌ អបពេយាតិ សយេឃា, បហាត៌ អកិយុល៌ ខាពេណត ឲតេខ្ពា អកិសេយតេខ្ពាតិ អកិសយេឃា, ឆយ្យាត៌ អចិបទឹេតា សកាេចា៑ អកិយុលកាេចត សយ្យា ឲតិ ពន្តិ ឰឌ្ឍាឹតិ អកិសយេឃា, ឆយ្យាត៌ ឃឆាក្វតសកាចាចេខាេឆា៑ ឲចំ តស្មិំ តស្មិំ អេត្ត សយឃ-សដ្ឋស្ស បចត្តិ ខេចឌិតខ្ពា៑ សយឃ-សដ្ឋស្ស អត្តដ្ឋាេទ អកិសយឃ-សដ្ឋស្ស ជ្ជាហទណ៍ ធុត្តតេឃតេច ខេចឌិតខ្ពំ៑ អស្សាតិ សយឃ-សដ្ឋស្ស៑ ពារេលិ អេត្តា សយចាឃាឌីត៌ អត្តាត៌ ពួឆ អសយ្ចុចេតា ខេឌសខេឌសពបទឹសាត៌ ចិឃ ស្វត្តស្ស តិឌាតកាេចត ពាលស្ស អបឌិសិតខ្ពេតា ច៑

ពយ្យា បេតត្ត អតិឃាយិតចេសេតេច ពារេលិ តិដ្ឋិខ្ពា, ត ជ្ជាតសិចន្តទាឌិចេសេត តិឃេយត្តាតិ អាហ "តត្ត កិច្ចាបិ"តិអាឌិ៑ ជ្ជាតសិចន្តទាឌិចេសេត តិឃំ អពត្តា សយឃ-សដ្ឋស្ស ចចេត អឃយ្យិ គុណោ លេខ្ពា ខេហាតីតិ ឌេស្សេត្តា "េឃ ចា ព្ពេយ"តិអាឌិយាហ៑ សាយញ្ញខោតតា ហិ ចិសេស អចតិដ្ឋតីតិ៑ តត្ត ឌិដ្ឋឆេយ្យស្យលចិហាទសយេឃា ខេចសិក៌ ឈាតសយាបត្តិហិ ចិតិតាយតពារេលិ, ចិសេសេតា សត្តសត្តាហាតិ៑ បពាសាតិ ឌសសហស្សិលិពឆាត្យឃា បពយ្យតឌ្ឍកាសបិត្យកាចាឌីហិ បិពជិ៑ ឃឆាធុត្តប្យេកេឌេស្សេឃច សយេឃស្ស ឲពេឌសិ បពាទត្តេទហិ សក្កេហត្តា ឌេស្សត្យំ "េឃា ចាឃ"ត្តិអាឌិយាហ៑ តឆា ហិ ខាពាណកិច្ចសយេឃា អត្តហិតបជិបត្តិសយេឃា ច អកិសខ្ពាឆិសយេឃា៑ អទិឃត្យល៌ត្តាចសយេឃា ឌិដ្ឋឆេយ្យស្យលចិហាទសយេឃា៑ ពទុណាកិច្ចបទហិតបជិបត្តិឆយ្យិពចាសយេឃា ខេឌសតាសយេឃច៑

ពរណចចេតត តិខេដ្ឋសា ពេតា ឃឆាតិ សប្ពខ្ពា៑ តត្តាតិ អកិឆយ្យិចិតឃេស្យ៑ តឆាតិ ក្យយ្យិពរេណហិ៑ អឆិពរណត្ត អាឆាទេត្តា៑ កាេចា តាយ កិទិឃា, កិទិឃាឃ កិទិឃត្តទលក្ខណ៍ កាេចតកាចលក្ខណ៍៑ តត្ត ឃឆា ពារេលិ សកាចឆេយ្យបទិន្តិខ្ពា សឃំ បេយត្តេតា អចិឌ្ឍយាេតាបិ អាឆាទកាេចត បញ្ញាេតា តក្ខណប្យចត្តាត៌ តេតា ប្យេខ្ពា បទេតា ច អកាចេតា "ប្យខ្ពេណ្យាឌាេតា, សាឃេត្យាពន្តិ"តិ, ច អាឌឹស្ស, សយុ្វេហា ច អចឃចចិតិយុខ្ពា អចិឌ្ឍយាេតាបិ ពប្យតាយត្តសិខេ្ឌា អចឃចាត៌ អាឆាទកាេចត បញ្ញាបឹឃតិ "វុេក្ខ សាឃា, ឃចទាសិឃំ សយ្វេតា"តិអាឌឹស្ស, ឲចំ ព្ពឆាបឹតិ ឌេស្សេខ្ពា អាហ "អឆិពរណត្យ...េប... ឆយ្យាត"ត្តិ៑ ឃស្មិំ ពារេល, ឆេ្យប្យេឌ្ឍ ចា ពាយាចនទ៊ ក្យសល៌ ចិត្តំ ជ្បត្តំ ខេហាតិ, តស្មិំេឃច ពារេល, ឆេ្យប្យេឌ្ឍ ច ឋស្សាឌេឃាបិ ខេហាត្តិតិ អឃត្យាតត្ត អេត្តា៑ ឃឆា ច ពាចឹស្ស ធុឃ្យាតាស្ស ពេតា, ធុដ្ឋាស្ស អាពេតាតិ ខេឌាហតកិទិឃាឃ ពយតកិទិឃា លក្ខិឃតិ, ឲចំ ព្ពឆាបិ "ឃស្មិំ សយេឃ, តស្មិំ សយេឃ"តិ ច ធុេត្ត សតីតិ អឃេយត្តា ចិញ្ញាឃយាេតា ឲច ខេហាតិ បឌត្តស្ស សត្តាចិទហាកចេតាតិ សយឃស្ស សត្តាកិទិឃាឃ ចិត្តស្ស ជ្បាឌកិទិឃា, ឋស្សាឌីត៌ កចតកិទិឃា ច លក្ខិឃតិ៑ ឃស្មិំ សយេឃតិ ឃស្មិំ តចេយ ឥណោ, ខេឃាតិេសាយតសិពាទាឌិខេហត្យបិ្យបច្ចឃសយចាេឃ ចា សតិ ពាយាចនទ៊ ក្យសល៌ ចិត្តំ ជ្បត្តំ ខេហាតិ, តស្មិំេឃច ឥណោ, ខេហត្យបិ្យបច្ចឃសយចាេឃ ច សតិ ឋស្សាឌេឃាបិ ខេហាត្តិតិ ជ្ជកឃត្ត សយឃ-សខេដ្ឋ ក្យយ្យិតិខេដ្ឋសា ពេតា

ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩉ᩠ᩅᨲᨠᩣᩅᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨲᨱ...ᨸᩮ... ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨿᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩉᩮᨲ᩠ᩅᨲ᩠ᨳᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩮ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩥ “ᩋᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩅᩈᨲᩥ, ᩋᨩ᩠ᨫᩮᨶᩮᨶ ᩅᩈᨲᩥ, ᨹᩁᩈᩩᨶᩣ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᨲᩥ, ᨠᩩᨴᩣᩃᩮᨶ ᨡᨱᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ᪨ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨿᩮᩣᨣ᩠ᨿᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩈᨬ᩠ᨫᩈᨲ᩠ᨳᩥᨷᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᨸᨭᩥᨷᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩥᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨧᨲᩩᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᨠᩣᩃᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨣᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᨴᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩᨬ᩠ᨧ ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᨸᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ᪨

ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨸᩁᩥᨲᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨶᩮᨶ ᨠᩁᩩᨱᩣᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨳᩴᨿᩮᩣᨣᨲ᩠ᨳᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩁᩪᨸᨿᩮᩣᨣᩅᨧᨶᨲᩥᨧᩮ᩠ᨨᨿᩣ ᨠᨲᩣ ᨿᨳᩣ “ᨿᩣᨶᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᩣᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨧᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩋᨽᩥᩃᩣᨸᨾᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩮᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨽᨦ᩠ᨣᩮᨿᩩ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᪨

ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩅᩣᨧᨠᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨣᩩᨱᩈᩉᨧᩁᨱᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ᪨ ᨣᩣᩁᩅᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨣᩁᩩᨽᩣᩅᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩁᩩᨣᩩᨱᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨣᩁᩩᨠᩁᨱᩣᩁᩉᨲᩣᨿ ᩅᩣ ᨣᩣᩁᩅᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨿᩮᩅ ᨶ ᨸᨶ ᨯᩮᨣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨣ᩠ᨣᩔ ᨯᩦᨠᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿ ᩑᨠᨴᩮᩈᨠᩣᨵᩮᨲᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᩋᨸᩥᨧ ᨽᨣᩮ ᩅᨲᩥ, ᩅᨾᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᨽᨣᩅᩣ, ᨽᨣᩮ ᩈᩦᩃᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩮ ᩅᨲᩥ ᨽᨩᩥ ᩈᩮᩅᩥ, ᨲᩮ ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩮᩈᩩ “ᨠᨳᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩁᩪᨸ᩠ᨸᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲᩥ ᨿᩣᩅᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ, ᨽᨣᩴ ᩅᩣ ᩈᩥᩁᩥᩴ, ᨠᩥᩔᩁᩥᨿᩴ, ᨿᩈᨬ᩠ᨧ ᩅᨾᩥ ᨷᩮᩃᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩥᨿ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨣᨲᩴ ᩈᩥᩁᩥᩴ, ᩅᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩔᩁᩥᨿᩴ, ᩅᨠ᩠ᨠᩅᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨶᩥᩔᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩁᨲᨶᩈᨾᩩᨩ᩠ᨩᩃᩴ ᨿᩈᩴ ᩋᨶᨸᩮᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ ᨽᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨽᨣᩣ, ᩈᩥᨶᩮᩁᩩᨿᩩᨣᨶ᩠ᨵᩁᩣᨴᩥᨽᨣᩣ ᨽᩣᨩᨶᩃᩮᩣᨠᩈᩮᩣᨽᩣ᪨ ᨲᩮ ᨽᨣᩅᩣ ᩅᨾᩥ ᨲᨷ᩠ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮᨶ ᨸᨩᩉᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨽᨣᩮ ᩅᨾᩦᨲᩥ ᨽᨣᩅᩣ᪨

“ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨲᩣ”ᨲᩥ “ᨿᩮ ᨧ ᩋᩣᨣᨲᩣ ᨿᩮ ᨧ ᨴᩮᩅᩣ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᩮ ᨧ ᨿᨿᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴᩮᩅᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩣᨿᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩦᨲᩥ ᨣᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᨩᨶᩈᨾᩣᨸᨳᨣᩣᨾᩥᨿᩣ ᨷᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩋᨶᩮᨠᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨷᩣᩃᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨿᩣᨿᩣᨿ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿᨿᩮᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ ᩅᨣ᩠ᨣᩈᨾᩣᨶᩔ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩔ “ᩅᩥᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩣᩅᨠᩈᨿᩮᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ ᨸᨭᩥᩈᨾ᩠ᨽᩥᨴᩣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨽᨣᩅᨲᩣ ᩅᩥᨲᨲᩮᨶ ᨧᩥᨷᩥᨲᩮᨶ ᨿᨳᩣ ᨿᨳᩣᨸᩣᩅᨲᩮᨶ ᩈᩩᨲᩴ, ᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᩅ ᩈᩩᨲᩴ, ᨶ ᩋᨲᩩᩃ᩠ᨿᩅᩥᨲᩴ, ᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᨲ᩠ᨳᩔ ᨸᨭᩥᨷᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩣᩃᩈᨿᩮᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᩈᨲᩥ “ᨽᨣᩅᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᩔ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨾᨿ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨠᩣᩃᩔ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩣᨴᨸᨭᩥᨿᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩅᨶᩥᨷᨲᩮᩣ᪨ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᩣᨴᨸᩁᨿᩣ ᩉᩥ ᨠᩣᩃᩈᨿᩮᩣᨲᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᨲᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ –

“កប្បកសាយេ កលិយុគេ, ពុទ្ធុប្បាទោ អហោ មហគ្ឃិយំ;

ហុតាវហមជ្ឈេជាតំ, សមុទិតមករន្ទមរវិន្ទ”ន្តិ។

ភគវាតិ ទេសកសម្បត្តិំ និទ្ទិសតិ គុណវិសិដ្ឋសត្តុត្តមគារវាធិវចនតោ។

ចិរដ្ឋិតិកាយាតិ ចិរដ្ឋិតិដ្ឋានលក្ខណេ។ អទ្ធនេនាតិ ហេតុយេ។ អទ្ធាតិ អារព្ភ និប្បត្តិំ វេមញ្ញ អទ្ធិកាយាតិ អទ្ធាញ្ញូ។ ឯត្ថ ច “តេនត្ថំ កោ ខារតស្ស, ឯតេនំ អទ្ធា គប្បា, គណនតោ អសង្ខិយា, អទ្ធទ្ធា គតំ ឱបនេតី”តិ ច អាទីសុ វិយ ការណេមញ្ញស្ស វត្តមានា អទ្ធា-សទ្ទា ឯវ ឧទាហរិតព្ពា សិយុំ, ន បន ចិត្តលណវិវេសុ វត្តមានា អទ្ធនិកា-សទ្ទា។ អទ្ធា-សទ្ទស្ស ហិ អយំ អត្ថុទ្ធារោតិ។ អយំ បនេត្ថ អធិប្បាយោ សិយា – យេសុ អត្ថេសុ អទ្ធា-សទ្ទោ វត្តតិ, តេសុ អទ្ធនិកសទ្ទោបិ វត្តតីតិ សមានត្តត្តា អទ្ធា-សទ្ទេន វត្តមានោ អទ្ធនិក-សទ្ទោ ឧទាហដោ, អទ្ធា-សទ្ទោ ឯវ វា “យស្សទ្ធនេតា”តិ ឯត្ថ កាលាវុធត្ថេ ទស្សំ គត្វា ចុទេត្វាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ អទ្ធា-សទ្ទោ ឯវ បន ឃ្លាក-សទ្ទេន បទំ វឌ្ឍេត្វា “អទ្ធនិកា”តិ ចុទេត្វាតិ ឯវមេត្ថ ឧទាហរណោទាហរិតព្ពានំ វិនោទនាការេន ទដ្ឋព្ពា។ អយោនិយមានេន ឧបយោគវចនំ ន បិបុណាតិ សាមិវចនស្ស បសង្គេ អទ្ធា-សទ្ទយោគេន ឧបយោគវចនស្ស ឥច្ឆិតត្តា។ តេនេវាហ “អទ្ធានសទ្ទេន យុត្តត្តា ឧបយោគវចនំ កត”ន្តិ។

“និយតោ សម្ពោធិបរាយណោ, អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ, យំ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ បុគ្គលោ សញ្ចិច្ច បាណំ ជីវិតា វោរោបេយ្យ, “នេតំ ឋានំ វិជ្ជតី” តិអាទិវចនតោ ទិដ្ឋិសីលានំ និយតសភាវត្តា សោតាបន្នាបិ អញ្ញមញ្ញំ ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញេន សំហតា, បគេវ សកទាគាមិអាទយោ។ “តថារូបាយ ទិដ្ឋិយា ទិដ្ឋិសាមញ្ញគតោ វិហរតិ, តថារូបេសុ សីលេសុ សីលសាមញ្ញគតោ វិហរតី”តិ វចនតោ បុថុជ្ជនានម្បិ ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញេន សំហតភាវោ លព្ភតិយេវ។

សុប្បិយោបិ ខោតិ ឯត្ថ ខោ-សទ្ទោ អវធារណត្ថោ “អស្សោសិ ខោ”តិអាទីសុ វិយ។ តេន អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ អហោសិយេវ, តស្ស មគ្គប្បដិបត្តិយា កោចិ អន្តរាយោ អហោសីតិ អយមត្ថោ ទីបិតោ ហោតិ។ តទាតិ ច កាលស្ស បដិនិទ្ទេសោ។ សោបិ ហិ “ឯកំ សមយ”ន្តិ បុព្ពេ អធិគតោ។ យទ្យាសមយំ ភគវា អន្តរា រាជគហញ្ច នាឡន្ទញ្ច អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ, តស្មិំយេវ សមយេ សុប្បិយោបិ តំ មគ្គំ បដិបន្នោ អវណ្ណំ ភាសតិ, ព្រហ្មទត្តោ ច វណ្ណំ ភាសតីតិ។ បរិយាយតិ បរិវត្តតីតិ បរិយាយោ, វារោ។ បរិយាយតិ ទេសេតព្ពមត្ថំ បដិបាទេតីតិ បរិយាយោ, ទេសនា។ បរិយាយតិ អត្តនោ ផលំ បរិគ្គហេត្វា បវត្តតីតិ បរិយាយោ, ការណន្តិ ឯវំ បរិយាយ-សទ្ទស្ស វារាទីសុ បវត្តិ វេទិតព្ពា។ ការណេនាតិ ការណបតិរូបកេន។ តថា ហិ វក្ខតិ “អការណមេវ ការណន្តិ វត្វា”តិ។ កស្មា បនេត្ថ “អវណ្ណំ ភាសតី”តិ, “វណ្ណំ ភាសតី”តិ ច វត្តមានកាលនិទ្ទេសោ កតោ, ននុ សង្គីតិកាលតោ សោ អវណ្ណវណ្ណានំ ភាសិតកាលោ អតីតោតិ? សច្ចមេតំ, “អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ ហោតី”តិ ឯត្ថ ហោតិ-សទ្ទោ វិយ អតីតកាលត្ថោ ភាសតិ-សទ្ទោ ច ទដ្ឋព្ពោ។ អថ វា យស្មិំ កាលេ

តេហិ អវណ្ណា វណ្ណា ច ភាសីយតិ, តំ អបេក្ខិត្វា ឯវំ វុត្តំ។ ឯវញ្ច កត្វា “តត្រាតិ កាលស្ស បដិនិទ្ទេសោ”តិ ញត្វា វចនំ សមប្បិតំ ហោតិ។

អការណន្តិ អយុត្តំ, អនុបបត្តីតិ អត្ថោ។ ន ហិ អរសទ្ទុបតាទេយោ ទោសា ភកចតិ និចិដ្ឋន្តិ, ឆល្មុសញ្ញាតព្វា គុរក្ខាតគុប្បដិបត្តាទេយោតិ។ អការណន្តិ វា យុត្តការណរហិតំ, បដិញ្ញាមត្តន្តិ អធិប្បាយោ។ ព្យម្ហិត្វា អត្ថ ការណន្តិ វត្វាតិ ការណំ វាតិ វត្វាតិ អត្ថោ។ អរសទ្ទុបិដីកទេដ្ឋត្ត ជាតិវុឌ្ឍស្ស អភិវាទនាទិសាមីចិកម្មាករណំ ការណំ, តថា វុត្តរិមនុស្សធម្មាលមរិយថាវាទស្សភាវស្ស សុត្តរិកាយគុណាទិនវេទេនា, និសារស្ស អាទិនោទិយា អបញ្ញាយតបដិញ្ញា, អព្យាកតវត្ថព្យាការណន្តិ ឧវមាទេយោ, តថា អសញ្ញាតាទីនំ កមាវេទនាទេយោ មថារហំ និទ្ទេរតញ្ញា។ តថា តថាតិ ជាតិវុឌ្ឍានំ អនភិវាទនាទិអាការេន។

អវណ្ណំ ភាសមានោតិ អវណ្ណភាសនហេតុ។ ហេតុអត្ថោ ហិ អយំ មាន-សទ្ទោ។ អនយព្យសនំ បាបុណិស្សតិ ឧក្កដ្ឋមហាសាវជ្ជតា រតនត្តយោបវាទស្ស។ តេនេវាហ –

“យោ និន្ទិយំ បសំសតិ,

តំ វា និន្ទតិ យោ បសំសិយោ;

វិចិនាតិ មុខេន សោ កលិំ,

កលិនា តេន សុខំ ន វិន្ទតី”តិ។

“អយម្បិ អាចរិយោ”តិអាទិនា ព្រហ្មទត្តស្ស សំវេគុប្បត្តិំ, អត្តនោ អាចរិយេ ការុញ្ញុប្បត្តិញ្ច ទស្សេត្វា កិញ្ចាបិ អនត្ថចារិនា អាចរិយស្ស អនុគ្គហេន កថិតម្បិ, អយំ បន បណ្ឌិតជាតិកត្តា ន ឧទិស្សេ តំ អនុវត្តតីតិ, ញត្វា តស្ស កម្មស្សកតញ្ញាណប្បត្តិំ ទស្សេន្តោ “អាចរិយ លោ បន”តិអាទិមាហ។ វណ្ណំ ភាសិតុំ អារទ្ធោ “អបិនាមាយំ ឯត្តកេនាបិ រតនត្តយាវណ្ណតោ ឱរមេយ្យា”តិ។ វណ្ណីយតីតិ វណ្ណោ, គុណោ។ វណ្ណន្តិ គុណសង្កិត្តនន្តិ វណ្ណោ, បសំសា។ និន្ទិយាហាតិ គន្ថិតា, និន្ទិតាតិ អត្ថោ។ អតិត្ថេន បក្ខន្តោ ឆេប្បកថិកោតិ ន វត្តព្វោ អបរិមាណគុណត្តា ពុទ្ធាទីនំ, តិរច្ឆេនគតា តេសំ ឮឆ បកាសនំ បិញ្ញួនិវណ្ណនាយេវ សម្បជ្ជតីតិ។ អនុស្សវាទីតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន អាការបរិវិតក្កទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយោ សង្គណ្ហាតិ។ អត្តនោ ទោសេន វណ្ណំ អភាសិ, ន បន ពុទ្ធាទីនំ គុណានុរូបន្តិ អធិប្បាយោ។ អសង្ខ្យេយ្យាបរិមេយ្យប្បភេទា ហិ ពុទ្ធាទីនំ គុណា។ វុត្តញ្ហេតំ –

“ពុទ្ធោបិ ពុទ្ធស្ស ភណេយ្យ វណ្ណំ,

ពប្យយ្យិ ឆេ អញ្ញាយការសយាគោ;

លឹឃេឆ ពេប្យា ឌិរេឌីឈយត្តរេ,

ចណ្ណោ ត លឹឃេឆ ពឆាពពស្សា”តិ៍

ព្ទឆាបិ ចក្លតិ “អប្បយត្តកំ ពេលា បគេត”ត្តិអាឌិ៍

ព្ទតិ ហ តេតិ ខុត្ត ព្ទតីតិ ចុត្តប្បការបរាយសត៌ ហ-ការេរា តិបិតយត្តត្តិ អាហ “ខុចំ តេ”តិ៍

ព្ទរិយាបឆាត្ចពត្ថគេត អត្ចពត្ថា ហោត្តិ, ត បត សយ្ខាបដិបត្តិអត្ចពត្ថគេតាតិ អឌិប្បាយោ៍ តស្មិ៎ ពាលេតិ ឃស្មិ៎ សំចត្ថេរ ក្ខឲ្យូប្បរិយាសេ បក្លេ ចា កកចា តំ អត្ថាតយក្កិ បដិបត្តោ, តស្មិ៎ ពាលេ៍ តេតេច ហិ កិរិយាចិត្ថេឌស្សេតចសេត “រាឌពេហ បិណ្ឌាយ ចរតី”តិ ចត្តយាតពាលតិត្តេសោ ពតោ៍ សោតិ ខុចំ រាឌពេហ ចសយាគោ កកចា៍ តំ ឌិចសត្តិ ឃំ ឌិចសំ អត្ថាតយក្កបដិបត្តោ, តំ ឌិចសំ៍ តំ អត្ថាត់ បដិបត្តោ តាត្សអត្ថាឃំ ចេតឃ្យាត់ ចិចិឌ ហិតស្ចលតិប្បត្តិ អាពជ្ជយាគោ ព្ទយិស្សា ច អត្ថុប្បត្តិឃា តិចិឌឹលិលត្តតំ តាតាចិឌក្ចហតលបតាឌិយិត្ថាឌីចចិត្ថសត់ ក្ខាសជ្ជិជ្ជិឌាលចិតិចេឆត់ ឌសសហស្សិលោកឆាត្ចបកប្បត់ (ពាហ្ខឌាលស្ចត្តត្តិ ឌេសេស្សាយីតិ៍ ខុត្តាចតា “ពស្ខា បត កកចា តំ អត្ថាត់ បដិបត្តោ”តិ ចោឌតា ចិសោឌិតា ហោតិ៍ “ពស្ខា ច ស្ចប្បិយោ អត្ចពត្ថា”តិ អឃំ បត ចោឌតា “កកចតោ តំ យក្កិ បដិបត្តកាចំ អឌាតត្តោ”តិ ខុតេត ចិសោឌិតា ហោតិ៍ ត ហិ សោ កកចត្តិ ឌត្ថុយេច ព្ទត្ថតីតិ៍ តេតេចាហ “សចេ បត ឌាតេឃ្យ, តាត្ចពត្ថឃ្យា”តិ៍

តិលបឹតលេិហិតោឌាតយត្ថុបកស្សរចសេត “ឈក្ខាណ្ណារស្មិយោ៍ “សយត្តា អសីតិហត្ថប្បយាណោ”តិ តាសំ រស្មីតំ បពតិឃា បចត្តិត្ថាតចសេត ចុត្តំ៍ “តស្មិ៎ កិរ សយេយ”តិ ច តស្មិ៎ អត្ថាតកាយតសយេយ ត្ចត្ថសិរិយា អតិក្ចហិតកាចឌស្សតត្តំ ចុត្តំ៍ ត ហិ តឌា តស្សា តិក្ចហតេ បក្ចសាតិអតិកាយតាឌីស្ច ចិឃ កិត្ចិបិ ពារណំ អត្ថិតិ៍ រតតាតេចត្សអំ រតតចដំ សកំ៍ ឌឹតបិត្ថុត្តណ្ណិ សិត្ថតត្ចណ្ណិ៍

ត្សាយប្បកាបរិក្លេបចិលិសិតី ច អស្ស កកចតោ លក្ខលយាលិតិ យហាបុរិសលក្ខណាតិ អញ្ញាយញ្ញាបដិពត្ថត្តា ខុចយាហ៍ ត្ថត្តិសាឃ ចត្ថយណ្ណលិត់ យាលិ ពេតចិ ពេត្ថត្តា ធបិតា ឃឌិ សិឃាតិ បរិពេប្បតចសេតាហ “ពេត្ថត្តា ធបិតត្ថត្តិសចត្ថយាលិឃា”តិ៍ សិរិ អតិកចត្តិ ព្ទចាតិ សព្វត្ថោ៍ ខុស តយោ ស្ចរិឃយាលិឃាតិអាឌីស្ចបិ៍ យហាឆេរាតិ យហាសាចពេ សត្ថាឃាហ៍ ខុចំ ពត្ថត្តិ កកចត្តិ កិក្ល ច ឌិស្ខា អឆ អត្តគោ បរិសំ អចលោគេសីតិ សព្វត្ថោ៍ “ឃស្ខា បគេសា”តិអាឌិតា “ពស្ខា ច សោ រតតត្តឃស្ស អចណ្ណិ ការសតី”តិ ចោឌត់ ចិសោធេតិ៍ ព្ទតីតិ ខុចំ, ចុត្តប្បការេតាតិ អគត្តា៍ ព្ទយេហិ ត្តហិតិ លិកបរិចារហាតិ តិកាយតចសេត ឌស្សេតិ៍ កកចតោ

ចិទោឆាត្ធូតយាកាចចឹយំសតត្ថំ ឲទេព អចណ្ហិ ចណ្ហញ្ញា កាសត្តិតិ អបទេ៊ "យាទេទត អត្ថាចិដ្ឋា ឲចំ ពទោត្តិ"តិ ច ចគត្តិ៍

៙៊ អប្ពលដ្ឋិកាឃ អចិន្ទទេ កចត្តា ឋឃ្យាត់ អប្ពលដ្ឋិកា ឃឆា "ចទ្រលាភពទ៎, ពោគាពាទេយា"តិ៊ ពេពធិ បត "អប្ពលដ្ឋិកាតិ ឃឆាចុត្តតយេតេច ឲពការេយា"តិ ចគត្តិ ៊ ទេពសំ យទេព អប្ពលដ្ឋិកាឃត្តិ សយឹបទេត្ត កុយ្ចចត៌៊ ទាឌាការេពំ ទេចស្សចលយហាទាឌទេចាឃតតត្តិ ឲទេព៊ ពាហុបទិស្សយោតិ ពាហុបដ្ឋទេចា៊ "សង្ខិ អទេត្តចាសិតា ព្រាហ្ឫគទេត្តត យាលទេចតា"តិ ចុត្តំ សឹហឡអដ្ឋកឆាយំ៊ តញ្ញា ទេលា បិឡព្ច អាទ្រឡហចទេសតេច, ត បត តគា ស្មបឹឃស្ស បទិសាឃ អកាចទេពា៊ ពស្មា បទេតត្ត ព្រាហ្ឫគទេត្តាទេឃច បិឡព្ច អាទ្រឡទេហា, ត ស្មបឹឃស្ស បទិសាតិ? បយោឌតាកាចទេពា៊ ឃឆា ទេចតំ, ឲចំ អញ្ញាយ៉ឹ ឲឌិសំ បយោឌតាកាចទេពា សឌ្ឌីតិពាទេហិ ត សក្ខិតត្តិ គដ្ឋញ្ញ៊ ពេពធិ បត "ចុត្តត្តិ បិឡព្ចឃំ ចុត្ត"ត្តិ ចគត្តិ, តំ ត ឃុឌ្ឍតិ បិឡព្ចអាទ្រឡហចទេសត បិឡព្ចឃំ ចុត្តត្តិ អាបឌ្ឍតទេពា៊ តស្មា ឃឆាចុត្តតយេតេចត្ត អទេត្វា ពទេហតទេត្តា៊ បទិចាទេទត្វា តិសិទេត្តា ទេហាតឹតិ សប្ពទេត្តា៊

៙៊ពឆាឆទេយ្ឫាតិ ពឆាសកាទេចា, ពឆាឆទេយ្ឫា ឋបបទិក្លាចិគឹតិ ពេពធិ៊ តឹឃតឹតិ តយោ, អទេត្វា៊ សដ្ឋសត្ថំ អត្យាទេពា តយោ សដ្ឋតយោ៊ តត្ត ហិ អតកិលាត្ត្តិពេព អឆ្ឋទិឃ-សដ្ឋា ព្ចដ្ឋិទេពា៊ ទេពទេតចាហ "អត្ថស្ស បព្ពាតាទោហល់ ចិឃា"តិ៊ អឆ្ឋទាយោក្តត្តិអឆ្ឋទិឃត្តិ តិទ្រត្តិតយោ , ទេសា បត ឃស្មា ទេបិទាលដ្ឋកឆាយំ អាពទេពា, តស្មា អាហ "អដ្ឋកឆាតយោតិ៊ ឃាចញ្ញិគំ ស្មប្បជិចិជិតាតិ សប្ពទេត្ថា, តស្ស ឃត្តពំ ស្មដ្ឋ បជិចិជិតា, តំ ឲត្តពត្តិ ត សក្កា អទេយតិ បជិចិឌ្ឍិតុំ, អក្លាតុំ ចាតិ អទេត្វា៊ ទេពទេតចាហ "ទេពត ស្មប្បជិចិជិតតាឃ អប្បទេយឃ្យតំ គទេស្សតឹ"តិ៊

បពតត្តបជិតិទេដ្ឋទេសា តំ-សទេដ្ឋាតិ តស្ស "កពចតា"តិអាឌឹហិ បទេគហិ សយាតាឆិពទោលកាទេចត ចុត្តស្ស ទេឃត អកិសព្ឫដ្ឋកាទេចត កពចា បពទេពា ស្មបិពទេជា ច ទេហាតិ, តំ អកិសព្ឫដ្ឋកាចំ សង្ខិ អាពយតបជិបគាឃ អត្តកាទេចត គទេស្សទេត្តា "ទេឃា ទេសា...ទេប... អកិសព្ឫទេត្ថា"តិ អាហ៊ សតិបិ ពាលាគស្សត-សដ្ឋាត់ ព្ចឆ បញ្ញាទេចចចតកាទេច ទេពត ទេពត ចិទេសទេសត ទេតសំ សចិសឃចិទេសសប្បចត្តិគស្សតត្តំ អសាឆាទលពាលាលចិទេសសចទេសត ចិឌ្ឍត្តឃចទេសត ចិឌ្ឍាកិញ្ញាតាចទោលចទេសត សព្ពញ្ញុតញ្ញាលយំសចក្លុចទេសត បជិទេចឆទេគសតាពាលាលចទេសត ច តគត្តំ ទេឃាទេឌត្វា គទេស្សទេត្តា "ទេពសំ ទេពស"ត្តិអាឌិយាហ៊ តត្ត អាសឃាត្ធសឃំ ឌាតតាអាសឃាត្ធសឃពាទោលត៊ សព្ពទោឃ្យឆយ៉ំ បស្សតា សព្ពញ្ញុតាតាចទោលពាទោលហិ៊

ប្ញទេព្ចតិចាសាឌឹហិតិ ប្ញទេព្ចតិចាសាសចក្លុឃពាទោលហិ៊ បជិទេចឆបញ្ញាឃាតិ អទិឃយក្ខបញ្ញាឃ៊ អទឹតត្តិ ពិទេលសាទឹតំ, បញ្ញាចិឆយាទាត់ ចា, សាសតបច្ចត្តិកាត់ ចា អញ្ញាតិត្តិឃាត់, ទេពសំ ហតត់ បិជិហាទិទេឃហិ អកិកចត់, អប្បជិកាតតាពទោល់, អញ្ញ្រស្មបក្លុតញ្ញា៊ ពេពសិចិតឃស្មត្តទេញ្ញាត្ត តិគស្សត់៊

តឆា ជាតាជាតាឌឹតិ ឌាតតា, ឃឆាពយ្ទុបទេព សទេត្ត បស្សតា, សចាសតាត់ អាសចាត់ លឹលត្តា អទេហតា, អកិទេញ្ញាឃ្យាឌិទេកទេគ ឆទេយ្ឫ អកិទេញ្ញាឃ្យាឌិទេពា អចិបទឹតាចទេពាឆទេពា សយ្ឫាសព្ឫទេត្ថត៊ អឆ ចា តឹស្ម ពាទេលស្ម អប្បជិហតពាលាតាឃ ឌាតតា, តិណ្ហយ៉ឹ ពយ្ឫាត់

ខោហាតុបរិចត្តិទេតា តិរេខ្ពារិតាយ បញ្ញតា, ឥចាឌឹតយ្យិ អកាចឋាឆិកាយ បហាតរេយ្យគាយ អទហតា, លក្ខាឌឹតិ អហាតិទេហតុក្ខតាយ អបរិក្កយបដិកាតឋាឆិកាយ រេត្តញ្ញាតាយ រេខ្ពារេតុខ្លោតាតិ ឲចំ ឥរេពាលដ្ឋារឋាទេចហិកព្យុទ្ធឆខ្ញុមុហិបិ ខោយាឌតា ទេចឌិតត្តា។

យឌិបិ ហឹតកល្យាណកេឥត ត្ថុចិឆាច អឆិយុត្តិ បរិព្ពាយំ ចុត្តា, បចត្តិអាការចខេត បត អខេតក ទេកកិត្តាតិ អាហ "តាតាឆិយុត្តិកតា"តិ។ ឋា បត អឆិយុត្តិ អញ្ញាឋយឆាព្យ, តដបិ តឆា តឆា ឥញ្ញត លយតិ ខេទេចតញ្ញូតិ អាហ "តាតាញ្ញាឋយតា…រេប… រុចិតា"តិ។ តាតាឆិយុត្តិកតខោហាតាតិ ខេចត្ត រេត្តញ្ញាតខោហាំ អឆិខេប្បតំ, ត ឥរេពាលខោហត្តិ អាហ "រេត្តញ្ញាតខោហាតា"តិ។ ត្ថតិ ហ ខេយតិ ឲត្ត ឲចំ-រេឌ្ឍត្ត ត្ថតិ-រេឌ្ឍ, ហ-ការទោ តិបិតយត្ត ឋខេលិខេបិ ច កទេតាតិ ឥខេញ្ញតំ ចុត្ត "ឲចំ ត្ថខេយ"តិ។

៲ អទហត្តយខេក្កត រេយ្យាតំ កតំ, យខេតា "តត្តិ អព្យាចដយខេតា"តិ ព្យុទ្ធឆខ្ញុម្ពុ ចុទ្ធតិ។ ឌឹតិតាខេយត្ត ចលឋយាបត្តឹហិ។ តិចាខេត្តា ចិហារតិចាឋតបរិចត្តតចខេត "កគាថិ ឲកខេកា"តិអាឌិ ខេតរំ ខេតរំ ចិខេតយ្យាតំ ចិតយតាតុក្កុលំ កកចខេតា ឌ្ឋបរេក្កយឥញ្ញតំ។ បិឥតិក្កប ឋយខេយ ក្ខយិយា ឋយកាចាបត្តិ ឃុប្បតិត្ឌិតបិឥតាយ តិញ្ញត្តុចលំ, ត ត្ថត្តិតិខ្ពុតំ "ឥបិតយត្ត ឥក្កិលបិខេឥ"តិ ព្យុទ្ធតំ រេត្តឥក្កិលតាយ ចុត្តំ អទហខេត្ត បតិដ្ឋហត្តិតិ រេត្តខេត្ត។

ត្ថុល្លកា ឋយ្យត្តិតិ ឋតិបិ យតុញ្ញត្តបដិលិខេក បតិរុបខេឥឋចាទិឋត្ត្រិយាខេចកល្លឋដ្ឋាបដិលិកាឥខេយា ក្ខុហា ត្ថុល្លកាតិ អខេត្តា។ ចាតុយហារាឌិកកចតត្តិ ចាតុយហារាឌិកខេឥចខេលិខេក ឃុត្តាចិយាតាតិ កត្ថត្តិតិ អខេត្តា។ ឲឋ តខេយា តាចតិឋកចតាឌឹឃុបិ។ កាលយុត្តត្តិ ត្ថយិញ្ញា ខេចលិយ ត្ថយញ្ញ ឲចំ ចត្តុត្តិ តំតំកាលិក្ខុបំ។ ឋយយុត្តត្តិ តខេញ្ញច ខេចចតំ, អដ្ឋប្បត្តិអត្ថុបំ ចា។ អឆ ចា ឋយយុត្តត្តិ ខេហតុឌាហទោយឋហិតំ។ ការលេត ឋាបខេឥឋព្យាកកចា ឆយ្ញុំ ខេឥខេឋតិ។ ឌ្ឋតំ កល្យបតិ, ត បត យលំ បត្តារលេតិតិ អឆិប្បាខេយា។ ត ហិ កកចខេតា ការេយ ទខេឌាឌល្លិ ឌ្ឋបលិយ្យតិតិ។

កិលិឃុកាខេចា កិលយខេចា។ ឃឹហខេឋញ្ញ កខេប្បតិ ឋរិទញ្ញ កិលិឃុកាចខេយាចតត្តិ ខេយាខេឌតត្តា។ "ព្យុទ្ធចក្កុតា ខេលិកំ ខេចាខេលិខេកតិ"តិ ត្ថតំ បត្ថិយាខេយ កកចខេតា ពាហុលអាឌិញ្ញចខេត ចុត្តា។ អខេប្បគា អចឋិដ្ឋពាលខោហហិ រេត្តញ្ញាតខោហាត ច កកចា តយត្ត ឋាខេឥតិតិ។ "ត្ថខេយ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតា"តិអាឌិខេឥឋតា ឃឹហតាខេឥា។ ខេតរំ "ខេចឥតាបច្ចយា តណ្ហា" តិអាឌិតា បច្ចយាការំ ឋខេយាឆាខេតត្តា។ "ឃិខេតរុំ ឌ្ឋក្កិបខេត្តា ចិយ តកំ បហខេត្តា ចិយ ចា"តិ ត្ថតំ ព្រាហ្មឌាលខេឥឋតាយ អតញ្ញាឋាឆារលាត្តា ឃុក្កុខេតាឥញ្ញតត្ត ចុត្តា។ ឲតត្តិ "ខេយត, ខេតតា"តិ ឲតំ បឥច្ចយំ។ ខេយតាតិ ចា ខេហតុបិញ្ញារលចចតំ, ខេយត ការលេត ខេឋា យល្លលយាព្យុឌ្ឍ ឌ្ឋបរេក្កយិតខេត្តា, ខេតត ការលេត ឌ្ឋបរេក្កយឹតិ អខេត្តា, ការលំ បត "ត្ថខេយ កិក្កុ"តិអាឌិតា អដ្ឋកឆាយំ ចុត្តំឲចា។ កដ្ឋត្តិ តិឃឹឥតខេយាក្ខ្យ ឌាតុក្កុត្តំ។

បុរិខេយាតិ "កតយាយ តុ កចឆា"តិ ឲចំ ចុខេត្តា អខេត្តា។ កា ច បត ខេចាតិ ឲត្ត ច-រេឌ្ឍ ព្យតិខេរកេ។ ខេតត យឆាបុឌ្ឋិតាយ កឆាយ ចក្កុយាតំ ចិប្បកតកាចំ ខេឌាខេតតិ។ បត-រេឌ្ឍ ចឥតាលក្ខារទោ។ យាយ ហិ កឆាយ ខេត កិក្កុ រេត្តិឋិត្តា, ឋា ឲច អត្តរាកឆាក្ខតា ចិប្បកតា ចិខេឋខេឋត បុត បុឌ្ឋិយតិតិ។ អញ្ញាតិ អត្តរាឋដ្ឋញ្ញ អត្តយាហ។ អញ្ញខេត្ត ហិ អយំ អត្តរា-រេឌ្ឍ "ក្ខុយត្តរំ ឋយយត្តរ"ត្តិអាឌិឃុ

ចិយ៉ អត្ថទាតិ ចា ចេយន្ត្តោ អទេ្វា៉ តត្រ ច តេហិ កិក្ខុហិ សា ពធា យធាឌិប្បាយំ “ឋតិ ហ បេ”តិអាឌិតា តិដ្ឋបិតា យេចាតិ? ត តិដ្ឋាបិតា កពចតោ ឋបសក្កយតេត ឋបត្ថិត្តត្វា៉ យឌិ ហិ កពចា តស្មិំ លលោ ត ឋបសក្កយេយ្យ កិយេ្យាបិ តប្បជិពន្ធាយេច ពធា បចត្តយ្យេ, កពចតោ ឋបសក្កយតេត បត ត បចត្តស្សំ៉ តោតេចាហ អយំ លោ...បេ... អត្រប្បត្តោ”តិ៉ ពស្មា បតេត្ត ឆយ្យចិតយសក្កហេ ពរិយយាតេ តិគាតចចតំ, តត្រ កពចតោ ចចតយេច សក្កហេតព្វាត្តិ? ចុច្ចតោគេសតាយ ជិតិអសមេ្យាសសន្ធេយ្យកាចសប្បាគតត្វំ៉ កាលគេសគេសពចត្តុឆយ្យបជិក្កាហពបជិពន្ធា ហិ គេសតា ចិរដ្ឋិតិកា ហោតិ, អសមេ្យាសឆយ្យា សន្ធេយ្យា ច៉ គេសកាលពត្តសោតុតិយិត្តហិ ឋបតិពន្ធា ចិយ ចោហារចិតិច្ឆយោ, តោតេច ចាយស្មា យហាកស្សបេត “ព្រាហ្មណា៉ អាចុសោ អាតត្ថ ពត្ត កាសិត”ត្តិអាឌិតា គេសាឌិបុច្ឆាសុ ពតាសុ តាសំ ចិស្សជ្ជតំ ពទេរាតេ្តត ឆយ្យកណ្ឌាការិពេត តិគាតំ កាសិតត្តិ តយិគយាហ “កាល...បេ... តិគាតំ កាសិត”ត្តិ៉

អបិច សត្តុសិទ្ធិយា តិគាតចចតំ៉ តធាពតស្ស ហិ កពចតោ បុព្វាចតាតុយាតាពយតក្កាកាចតោ សយេ្យាសយ្យព្វត្តុសិទ្ធិ៉ សយេ្យាសយ្យព្វការេចត ហិស្ស បុព្វាចតាឌិតំ អការេចា សព្វត្ត អប្បជិហតញាណចារតាយ, ទុពប្បយាលត្តា ច តោយ្យឆយ្យេស៉ តធា អាចរិយមុដ្ឋិឆយ្យយច្ចរិយសត្តុសាចកាតុទោឆាកាចតោ លីលាសចត្តសិទ្ធិ៉ លីលា សចតាយ ហិស្ស អាចរិយមុដ្ឋិអាឌិតំ អការេចា, ចិសុទ្ធា ច បរាត្ក្កហប្បចត្តិ៉ ឋាតិ គេសពគោសក្ខតាតំ ជិដ្ឋិចារិត្តសប្បត្តិក្ខុសកាតំ អចិន្ត្យាតលាតំ អកាចស្ចពេហិ, ញាណប្បហាតសប្បគាកិ ញ្យញ្ញាតពេហិ ច សម្ព្ចចិសុទ្ធការេចហិ បុរិមចេសារជ្ជយសិទ្ធិ, តតោ ទុច ច អត្ថទាយិពតិយ្យាតិពឆយ្យេសុ សេម្យាហាកាចសិទ្ធិតោ បត្ថិយចេសារជ្ជយសិទ្ធីតិ កពចតោ ចតុចេសារជ្ជសយត្តាពយា , អត្តហិតបរហិតប្បជិបត្តិ ច បកាសិតា ហោតិ តិគាតចចតេត សប្បត្តបរិសាយ អព្យាសយាតុរូបំ ធាតុប្បត្តិពប្បជិការេត ឆយ្យគេសតាឌិបតតោ, “ជាតតា បស្សតា”តិអាឌិ ចចតតោ ច៉ តោត ចុត្តំ “សត្តុសិទ្ធិយា តិគាតចចត”ត្តិ៉

តធា សត្តុសិទ្ធិយា តិគាតចចតំ៉ ញាណាពរុណាបរិក្កហិតសព្ពាកិរិយស្ស ហិ កពចតោ តត្តិ តិរត្តិកា បចត្តិ, អត្តហិតត្តា ចា, តស្មា បទេសំ យេច អត្តាយ បចត្តសព្វាកិរិយស្ស សយេ្យាសយ្យស្ស សកលម្បិ កាយចឌីមេនាពម្មំ សត្តុត្ថំ, ត ពញ្យចតាឌិសាសតត្ថំ៉ តោត ចុត្តំ “សត្តុសិទ្ធិយា តិគាតចចត”ត្តិ៉ អបិច សត្តុតោ បយាលត្ថតាចិកាចតេត សាសតស្ស បយាលកាចសិទ្ធិយា តិគាតចចតំ៉ “កពចតា”តិ ហិ ឋាយិតា តធាពតស្ស ក្រុលចិសិដ្ឋសត្តុត្តយាឌិកាចឌីបតេត, “ជាតតា”តិអាឌិតា អាសយាតុសយញាណាឌិបយោពឌីបតេត ច អយមត្ថោ សាឆិតោ ហោតិ៉ ឋាគេយត្ត តិគាតចចតបយោជតស្ស ម្យុលមត្តគស្សតំ៉ ពោ ហិ សមត្ថោ ញាណ្ឌាតុញាណ្ឌត ឆយ្យកណ្ឌាការិពេត កាសិតស្ស តិគាតស្ស បយោជតាតិ តិរចសេសតោ ចិការេចុត្តិ៉

តិគាតចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៉

៊៉តិក្ខិត្តស្សាតិ គេសិតស្ស៉ គេសតាបិ ហិ គេសតព្វស្ស សីលាឌិអត្តស្ស ចិតេយ្យសត្តាតេសុ តិក្ខិបតតោ “តិពេ្ខបោ”តិ ចុច្ចតិ៉ តត្ត យធា អតេពសតអតេពសហស្សភេគាតិបិ សុត្តត្តាតិ សំពិលេសកាគិយាឌិសាសតប្បដ្ឋាតតយេត សោញ្យអសចិឆតំ តាតិចត្តត្តិ, ទុចំ

អត្តជ្ឈាសយាទិសុត្តនិក្ខេបវសេន ចតុព្ពិធភាវន្តិ អាហ “ចត្តារោ សុត្តនិក្ខេបា”តិ។ កាមញ្ចេត្ថ អត្តជ្ឈាសយស្ស, អដ្ឋុប្បត្តិយា ច បរជ្ឈាសយបុច្ឆាហិ សទ្ធិំ សំសគ្គភេទោ សម្ភវតិ អជ្ឈាសយបុច្ឆានុសន្ធិសម្ភវតោ, អត្តជ្ឈាសយអដ្ឋុប្បត្តីនំ បន អញ្ញមញ្ញំ សំសគ្គោ នត្ថីតិ នយិធ និរវសេសោ វិត្ថារនយោ សម្ភវតិ, តស្មា “ចត្តារោ សុត្តនិក្ខេបា”តិ វុត្តំ។ អថ វា យទិបិ អដ្ឋុប្បត្តិយា អជ្ឈាសយេន សិយា សំសគ្គភេទោ, តទន្តោគធត្តា បន សេសនិក្ខេបានំ មូលនិក្ខេបវសេន ចត្តារោវ ឥច្ឆិតាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ សោ បនាយំ សុត្តនិក្ខេបោ សាមញ្ញាការតោ បនេវំ វិចារេតព្ពោ, តស្មិំ វិចារិតេ យស្សា អដ្ឋុប្បត្តិយា ឥទំ សុត្តំ និក្ខិត្តំ, តស្សា វិភាគវសេន “មមំ វា ភិក្ខវេ”តិអាទិកា (ទី. និ. ១.៥, ៦), “អប្បមត្តកំ ខោ បនេត”ន្តិអាទិកា (ទី. និ. ១.៧), “អត្ថិ ភិក្ខវេ”តិអាទិកា (ទី. និ. ១.២៨) ច បវត្តានំ សុត្តានំ សុត្តបទេសានំ វណ្ណនា វុច្ចមានា តំតំអនុសន្ធិទស្សនមុខេន សុវិញ្ញេយ្យា ហោតីតិ អាហ “សុត្តនិក្ខេបំ វិចារេត្វា វុច្ចមានា បាកដា ហោតី”តិ។

“សុត្តនិក្ខេប”ន្តិអាទីសុ និក្ខិបនំ និក្ខេបោ, សុត្តស្ស និក្ខេបោ សុត្តស្ស កថនំ សុត្តនិក្ខេបោ, សុត្តទេសនាតិ អត្ថោ។ និក្ខិបីយតីតិ វា និក្ខេបោ, សុត្តមេវ និក្ខេបោ សុត្តនិក្ខេបោ។ អត្តនោ អជ្ឈាសយោ អត្តជ្ឈាសយោ, សោ អស្ស អត្ថិ សុត្តទេសនាការណភូតោតិ អត្តជ្ឈាសយោ។ អត្តនោ អជ្ឈាសយោ ឯតស្សាតិ វា អត្តជ្ឈាសយោ។ បរជ្ឈាសយោតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ បុច្ឆាយ វសោ បុច្ឆាវសោ, សោ ឯតស្ស អត្ថីតិ បុច្ឆាវសិកោ។ អរហីយតោ អត្ថោ, សុត្តទេសនាយ វត្ថុ អត្ថស្ស ឧប្បត្តិ អត្ថុប្បត្តិ, អត្ថុប្បត្តិ ឯវ អដ្ឋុប្បត្តិ, សា ឯតស្ស អត្ថីតិ អដ្ឋុប្បត្តិកោ។ អថ វា និក្ខិបីយតិ សុត្តំ ឯតេនាតិ សុត្តនិក្ខេបោ, អត្តជ្ឈាសយាទិ ឯវ។ ឯតស្មិំ បន អត្ថវិកប្បេ អត្តនោ អជ្ឈាសយោ អត្តជ្ឈាសយោ, បរេសំ អជ្ឈាសយោ បរជ្ឈាសយោ, បុច្ឆីយតីតិ បុច្ឆា, បុច្ឆិតព្ពោ អត្ថោ។ បុច្ឆាវសេន បវត្តំ ធម្មប្បដិគ្គាហកានំ វចនំ បុច្ឆាវសិកំ, តទេវ និក្ខេបសទ្ទាបេក្ខាយ បុល្លិង្គវសេន វុត្តំ “បុច្ឆាវសិកោ”តិ។ តថា អដ្ឋុប្បត្តិយេវ “អដ្ឋុប្បត្តិកោ”តិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

ឯត្ថ ច បរេសំ ឥន្ទ្រិយបរិបាកាទិការណនិរបេក្ខត្តា អត្តជ្ឈាសយស្ស វិសុំ និក្ខេបភាវោ យុត្តោ។ តេនេវាហ “កេវលំ អត្តនោ អជ្ឈាសយេនេវ កថេតី”តិ។ បរជ្ឈាសយបុច្ឆាវសិកានំ បន បរេសំ អជ្ឈាសយបុច្ឆានំ ទេសនានិមិត្តភូតានំ ឧប្បត្តិយំ បវត្តិតានំ កថំ អដ្ឋុប្បត្តិយំ អនវរោធោ, បុច្ឆាវសិកអដ្ឋុប្បត្តិកានំ វា បរជ្ឈាសយានុរោធេន បវត្តិតទេសនត្តា កថំ បរជ្ឈាសយេ អនវរោធោតិ ន ចោទេតព្ពមេតំ។ បរេសមភិនីហារបរិបុច្ឆាទិវិនិមុត្តស្សេវ សុត្តទេសនាការណុប្បាទស្ស អដ្ឋុប្បត្តិភាវេន គហិតត្តា បរជ្ឈាសយបុច្ឆាវសិកានំ វិសុំ គហណំ។ តថា ហិ ធម្មទាយាទសុត្តាទីនំ (ម. និ. ១.២៩) អាមិសុប្បាទាទិទេសនានិមិត្តំ “អដ្ឋុប្បត្តី”តិ វុច្ចតិ។ បរេសំ បុច្ឆំ វិនា អជ្ឈាសយមេវ និមិត្តំ កត្វា ទេសិតោ បរជ្ឈាសយោ, បុច្ឆាវសេន ទេសិតោ បុច្ឆាវសិកោតិ បាកដោ យមត្ថោតិ។ អត្តនោ អជ្ឈាសយេនេវ កថេសិ ធម្មតន្តិឋបនត្ថំ ទដ្ឋព្ពំ។ សម្មប្បធានសុត្តន្តហារកោតិ អនុបុព្ពេន និទ្ទិដ្ឋានំ សំយុត្តកេ សម្មប្បធានបដិសំយុត្តានំ សុត្តានំ អាវឡិ, តថា ឥទ្ធិបាទហារកាទិ វិមុត្តិបរិបាចនីយា ធម្មា សទ្ធិន្ទ្រិយាទយោ អភិនីហារត្ថំ បលិនាតំ។

វណ្ណាវណ្ណេតិ ឯត្ថ “អច្ឆរិយំ អាវុសោ”តិអាទិកា ភិក្ខុសង្ឃេន វុត្តា វណ្ណាបិ សង្គហិតា, តំ បន អដ្ឋុប្បត្តិំ កត្វា “អត្ថិ ភិក្ខវេ អញ្ញេវ ធម្មា”តិអាទិកា ឧបរិ ទេសនំ អារភិស្សតីតិ។ “មមំ វា ភិក្ខវេ បរេ វណ្ណំ ភាសេយ្យុ”ន្តិ ឆ្លាទិស្សា ទេសនាយ ព្រហ្មទត្តេន វុត្តវណ្ណា

អដ្ឋុប្បត្តីតិ ពត្វា ចុត្ត “អនេត្តចាឃឹ ចណ្ហា ត្តតិ ត្តយំ ចណ្ហាចណ្ហ អដ្ឋុប្បត្តិ ពត្វា”តិ៑ ចា-ឃនេ្ដា

ថ្កបយាតឃយុច្ចឃរំឃឃចចឃ្យក្កុបងប្ញុរលចិកប្យាឌីស្ញ ពាហ្ញស្ញ អនេត្តស្ញ ឌឹឃ្យតិ៑ ពធា ទេហឃ “បណ្ហិតោ ចាបិ ទោត ទេឃា”តិអាឌីស្ញ (ឆ៑ ប៑ ៩១) ថ្កបយាទេត ឌឹឃ្យតិ, ឃឌឹឃការេចតិ អនេត្វា៑ “ចាបិ ឌឹទា ឃុតិ ទេចឌឃត្តិ”តិអាឌីស្ញ (ឃ្ញ៑ តិ៑ ១០១) ឃយុច្ចទេឃ, “ទេព ចា ត្តទេយ, ពឃ្យ ចា”តិអាឌីស្ញ (ឋាទា៑ ១៥៩) រំឃទេឃ, “អឃំ ចា ត្តទេយរំ ឃយលោតាហូលាត់ ឃត្តុចាទេលិ ឃត្តុយ្ញូទេហា”តិអាឌីស្ញ ចចឃ្យទេក្ក, “ត ចាឃំ ក្យាទេកា យត្តយត្តាឃឹ”តិអាឌីស្ញ (រំ៑ តិ៑ ១៑៧៥៣) បងប្ញុទេលា, “ទេឃ ហិ ទេពចិ កិត្តុទេច ឃយលា ចា តាហូលា ចា”តិអាឌីស្ញ (យ៑ តិ៑ ៧៑ ៧៥០) ចិកទេប្យ, ត្តឆាឃំ ចិកទេប្យទេឃចាតិ ងទេឃ្យទេត្តា អាហ “ចា-ឃនេ្ដា ចិកប្យតេត្វា”តិ៑ ឋទ-ឃនេ្ដា អនេត្វច អត្តាទេត្វ “អហទេត្វច ទោា ឋត ឆយំ ទេងទេឃឃំ, ឋទេទ ច ទេយ ត អាឌាទេតឃ្យ”ត្តិអាឌីស្ញ (ឌឹ៑ តិ៑ ១៑៩៣, ៩៥; យ៑ តិ៑ ៧៑១ប័៧; យ៑ តិ៑ ១៑១១១; រំ៑ តិ៑ ៧៑៧៥១; យហាច៑ ៣, ប័) អត្ថិ អឌិទេព “ត្តត្តិឃបទោបរិឃត្តពាលា”ត្តិអាឌីស្ញ (បឌិ៑ យ៑ យាតិកា ៩ប័, ៧៑១១១) អត្ថិ បច្ចការេក “បទេតា អាកយិឃ្យតី”តិអាឌីស្ញ៑ អត្ថិ បច្ចតីកការេច “ថ្កប្យត្តិ បទប្យចាងំ ឃហ ឆទេយុត ស្ញតិក្កហិតំ តិក្កុទេហត្វា”តិអាឌីស្ញ (ឌឹ៑ តិ៑ ១៑១៩ប័)៑ ត្តឆាបិ បច្ចតីកការេចតិ ងទេឃ្យទេត្តា អាហ “បទេតិ បឌិចិទ្ធូា”តិ៑

តាឌឹទេឃស្ញឹតិ ៦ត្ថ បិ-ឃនេ្ដា ឃយ្ញាចទេត, ទោត ទោតត្ថឃតិយិត្ថយ្យិ អក្យឃលចិត្តប្បចត្តិ ត ពាពត្តា, បទេពច ចដ្ឋាយិឃទេលិកាយិឃតិយិត្តត្តិ ងទេឃ្យតិ៑ ឃកាចឆយុទោា អត្តាឃ្យ ពត្វាអកាចទេឌាតតត្តិ អាហតតីតិ ពត្វាអនេត្វ អាឈាតឃដ្ឋិ ងទេឃ្យតិ, ពត្វ អាហតតីតិ ហិឃតិ ចិតាឆតិ, ថ្កបតាទេបតិ ចាតិ អនេត្វា៑ អាហតតិ ៦ទោត, អាហតតយត្តិ ចា អាឈាទេតាតិ ពទេលាកាចត្វាបិ ឃយ្ញចត្តិទេឃច៑ ៦ចំ អចឃចទេកឌទេតត អាឈាត-ឃដ្ឋឃ្យ អត្ថិ ចត្វា ត្តឌាតិ ពត្វ បរិឃាទេឃតបិ អត្ថិ ងទេឃ្យទេត្តា “ទោាបទេឃ្យតំ អឌិចចត”ត្តិ អាហ៑ អឃត្វា តទេឃា “អប្បច្ចទេឃា អតកិទដ្ឋិ”តិអាឌីស្ញបិ ឃធាឃយ្ញចំ ចត្តទេត្តា៑ អប្បតីតា ទោហត្តិ ទោតាតិ ឋិពងបរិឃាទេឃត អប្បច្ចឃ-ឃដ្ឋឃ្យ អត្ថងឃ្យតំ, តំយុទេលត ឋត ត បទេច្ចតិ ទោតាតិ អប្បច្ចទេឃាតិ ងដ្ឋត្តា៑ អកិទាឆឃតីតិ ឃាឆឃតិ៑ ត្តិហិតិ អាឈាតអតកិទដ្ឋិបទេឌហិ៑ ៦ទេពតាតិ អប្បច្ចឃបទេឌត៑ ទេឃឃាតត្តិ ឃត្តាចិត្តាលាត្តត្តាត់, ឃត្តាចិត្តាលាអចឃិដ្ឋ ឃត្តាទត្តត្តឃត្តាតាត់ ចា៑ ពទេលាត្តិ ថ្កប្យាឆត់៑ អាឈាតាឌីតតាប្យបចត្តិឃា បច្ចឃឃយចាឃត់ ត្តឆ “ពទេលា”ត្តិ ចុត្តំ, តំ ឋត អត្វទោា ថ្កប្យាឆតទេយច៑ អត្យប្បាឆតតាប្យឃត្តាឃ កកចតា “ត ពទេលឹឃា”តិ ចុត្តត្តិ៑ បឌិត្តិត្តទេយច ៦ក្យប្បាទេងកចត្វទេពការទេយុលាពតិទោឆកាចទោា៑

ពត្វាតិ ពស្ពិ យទេតាបទោាទេឃ៑ ត្យុត្តិ “ត្យុប្បា”ត្តិ ត្តយិតា ឃយាតទេត្វា ៦ទេកា ឃនេ្ដា “ឃធា អប្បា”ត្តិ ត្តយិតា ឃយាតទេត្វា “អឃ”ត្តិ អឃំ ឃនេ្ដា៑ ឃធាហ, “តស្ពា ហិ អឃំ្ឆហទា ត យិឃ្យទេទ”តិ (ឌា៑ ៧៑៥៑៥១, ៥៥)៑ “អត្តទាទេឃា”តិ ត្តចំ យទេតាបទោាឃឃ្យ អពទេលឹឃតាឃ ពាទេលាចចត់៑ ឃស្ពា ត្យុប្បាទេឃច ច កទេចឃ្យ ទោត ទោាបិឌឹតា បឌយត្តាតាឌឹត់ អត្តទាទេឃា, តស្ពា ទោ ទោាបិឌិបរិឃាទេឃត ចុត្តា អាឈាតាងទេឃា ត ពទេលឹឃាតិ អនេត្វា៑ ទោត តាហំ “ឃត្តុត្តា”តិ ត្តឃ្យទការេចត ត្យុទេយ្ឆទោា តិចាទេទយិ, អឆ ទោា ត្តយិតា តាឃ ពាទេលាតាតិ ងទេឃ្យតិ៑ តំ ឋត ពាទេលាចចត់ ឃស្ពា អាឌីតចិកាចតំ ទោហាតិ, តស្ពា អាហ “អាឌីតចំ ងទេឃ្យទេត្តា”តិ៑ “អឃិ ត្យុទេយ្ហ”តិអាឌិតា យទេតាបទោាទេឃា ត ពាលត្តទកាចិទោាទេឃច ហិតឃុលឃ្យ អត្តទាឃពទោា, អឆ ទោា តត្តលប្បចត្តិទហឃ្យបិ ហិតឃុលឃ្យ អត្តទាឃពទោាតិ យទេតាបទោាទេឃ អាឌីតចំ ងត្វហតទំ ពត្វា ងទេឃ្យតិ៑ ទេឃរំ ទោាឃត្តិ “បទេទ”តិអាឌីស្ញ ចិឃ ត បឌិចិទ្ធាត់ទេឃចាតិ អនេត្វា៑ ទោតេតចាហ “ក្យបិទោា”តិអាឌិ៑

អត្ថពយត្តិ អត្ថកាចការពយំ ឃត្តិ ឃត្វ ក្យុទេត្វ ហិ ឲតំ បច្ចត្តចចតំ ឃស្មិ ការេល ពោការឆា ឞហតេ តទំ, អត្ថពយំ តកា ហោតីតិ ឞប្ពត្ថា ឃត្តិ ចា ការលាចចតំ, ឃស្មា ពោការឆា ស្តប្បជ្ជយាតោ តទំ អភិកចតិ, តស្មា អត្ថពយំ តកា ហោតិ, ឃកា ពោការឆាតិ អពេត្វា ឃំតំឞទ្ធាតំ ឲកត្តឞប្ពត្ថិកាចពោតា អឆ ចា ឃត្តិ កិរិយាឃ បរាយឞតំ ពោការឆា ឞហពេតតិ ឃចេតំ ពោការឆស្ស ឞហតំ អភិកចតំ, ឲតំ អត្ថការពយកចតត្តិ អពេត្វា អឆ ចា ឃំ តទំ ពោការឆា ឞហតេ អភិកចតិ, តស្ស អត្ថពយំ តកា ហោតិ, តពេតា ច ក្យុទ្ធា អត្វំ ត ញាតាតិ, ក្យុទ្ធា ឆយុំ ត បស្សតីតិ អត្តរពោតាតិ អត្តត្តរពោតា, ចិត្តពោតា ចា

"ត្ថកត្វិកត្វា ការលា"ត្តិ ត្វយិតា ឞត្តត្វា ឲច អយ្យាតំ ឞត្វា អចិបរិតឆយុទេឞតត្តា, ស្មាក្លុពោតា ឆទ្យា ឲកត្តតិឃ្យាតិកត្តា, ស្ញប្យដិបទ្ធា ឞស្ថេ្ឈា ឞំកិលេឞរហិតត្តាតិ ត្វយឞត្វំ ឌស្សេតិ "ត្ថកត្វិកត្វា ការលា"ត្តិ ឲពេតត ច "ត ឞត្តត្វា"តិអាឌិចចតំ អក្វតំ អតត្ថត្តិ តិពេត្ថឌិតំ ពោហាតិ ត្វតិឃំ បកត្តិ "អតត្ថ"ត្តិ បតំ បឆយស្សាតិ "អក្វត"ត្តិ បកស្ស ចត្វត្តត្វាតិ "ត ច បពេតំ អពេយ្យា ឞំចិជ្ជតី"តិ បតំ តតិយស្សាតិ "តត្វិ ចេតំ អពេយ្យា"តិ បកស្ស អចពេល្លាយេចាតិ ការលាបតិរូបកំ ចត្វា ពោឆាបតិដ្ឋាបតចពេឞត តិត្ថពេត ឲច ត ឞត្តត្វាតិ ពោចល់ អពេក្លាឞតព្វិឞតចប្តតាឌីស្ង ត ឲកត្តត តិពេត្ថឆតំ កាតត្តត្តិ អពេត្វា ចុត្តពេយចត្វំ "ឃឌី ហិ"តិអាឌិតា បំកដំ កត្វា ឌស្សេតិ

៤ អាតត្ថត្តិ បពេយាកត្តិ ឲពេតត ឆទ្យុត តំឞយក្តិពោតា ឞត្តាតិ អាតត្ថ-ឞត្ថស្ស ការលាត្វំ ឌស្សេតិ ។ ពោឞាកតំ យពោតា អស្សាតិ ស្ញយពោតា, ពោឞាកតំ ចា យពោតា ស្ញយពោតា, តស្ស ការចា ពោឞាយតស្សត្តិ តកត្តាឆប្លាតយិ ឞប្យយុត្តាតំ ពោឞាយតស្សការចា អាបជ្ជតីតិ? តាបជ្ជតិ ទូត្យហិឞត្ថត្តា ឃឆា "បក្កជ"ត្តិ ឌស្សពេត្ថា "ចេតឞិកឞុលពេស្សតំ អឆិចចត"ត្តិ អាហ ត្ថត្តិលយតីតិ ត្ថត្តិល់, ភិត្ថតិ ឞុទិយាចត្វាយ ចិពេឞំ អាបជ្ជតីតិ អពេត្វា ត្ថត្តិលពេយច ត្ថត្តិលិចិតំ, តស្ស ការចា ត្ថត្តិលិចិតត្តំ ឃាឃ ស្តប្យត្ថាឃ កាឃចិត្តំ ចាតឞុទិតភត្តា ចិឃ ត្ថត្តយាឃតាការប្យត្តំ ពោហាតិ, តស្សា ពោហស្សិតាឃ ត្វកក្តិឃបីតិឃា ឲតំ អឆិចចតំ ពោតពេតចាហ "ត្ថត្ថត្ថាចហាឃា"តិអាឌិ ត្វាឆាបិ "កិត្វាបិ ពោតំ ភិក្ខុតំ ត្ថត្តិលិចិតពេយច តត្វិ, អឆ ពោឋា អាឃតិ ក្យុលបុត្តាតំ ឲឌិពេឞស្ញបិ ឆាពេតស្ង អក្យុឞលុប្យត្តិ បដិពេឞឆពេត្ថា ឆយុទេតត្តិ ឆពេបតី"តិ, "ត្ថិហិ បពេកហិ ឞត្លារក្លុពេត្ថា, ឲពោត ចេចតាក្លុពេត្ថា ចុពេត្វា"តិ ឲត្វ "ពោតំ ចពេឞត ពេឞឞាតយិ ឞប្យយុត្តឆយុទ្ធាតំ ការលំ បដិក្លិត្តពេយចា"តិ ច អដ្ឋកថាឃំ, "បិ-ឞពេត្ថ ឞប្តាចពេត"តិអាឌិតា ត្វាឆ ច ចុត្តតពេឃត អពេត្វា ឃឆាឞប្តចំ ចេឌិតពេត្ថា "តុយំស្រ្តឃចស្សពេតត អត្តរាពេឃា"តិ ឲត្វាបិ "អត្តរាពេឃាតិ ត្វាក"ត្តិអាឌិតា ពោហដ្ឋា អចល្លាបពេក្លា ចុត្តតពេឃត អពេត្វា ចេឌិតពេត្ថា

កស្មា បពេតត្តិ ច ចក្លុយាតំពេឃច អត្វំ យតឞិ កត្វា ពោឆាពេតិ អាចរិពេឃា "ឞត្ថំ ចល្លិត"ត្តិ តយត្វំ បដិញាតិត្វា "តំ បត ពេតក្លុយុតិស្សិត"ត្តិអាឌិតា បរិហរតិ តត្វ ឲតត្តិ អាតត្ថាឌីតំ អកាពោហិឃតាចចតំ តត្វ ភកចតា ចល្លិតត្តិ ឞប្ពត្ថា កឞិពោលាតាតិ កឞិលាតាឃ ឞកលភាពេចត ពោកចិ បត "ជប្ពឌីបស្សាតិ ការពោលា ឞាយិចចត"ត្តិ ចកត្តិ, ពោតំ យពោតត កឞិលាជប្ពឌីប-ឞទ្ធាតំ ឞយាតាឆិការលាភាពេចា កដ្ឋពេត្ថា តស្មាតិ ឃស្មា ពោហស្សិតបីតិពេឞាយតស្សំ ឞាតាឌីតំ អត្តរាឃកាទំ, តស្មា ចុត្តពេត្យាតំ ភកចតា "ពោឞាយតស្សំ បិហំ ពេកចាតំ ត្វាត្ថ ត្វចិពេឆត ចកាយិ ពេឞចិតត្វាយិ អពេឞចិតត្វាយិ"តិ (ឌី ត ១.១៣៥) "អឃតិត្យ"តិអាឌិ ពេឃត ឞប្យយុត្តា បីតិ អត្តរាឃកាទី, តំ ឌស្សតត្វំ ចុត្តំ តត្វ "ត្វាកតិត្យពេលិកឞហកាតំ បីតិពេឞាយតស្ស"ត្តិ ចតត្ថំ ឞិឃា, បីតិក្កហពោលត បត ពោឞាយតស្សយិ

គហិតមេវ ហោតិ សោមនស្សសហិតាយ បីតិយា អភាវតោតិ បីតិយេវ គហិតាតិ ទដ្ឋព្ពា។ អថ វា សេវិតព្ពាសេវិតព្ពវិភាគវនតោ សោមនស្សស្ស បិភេដី អន្តរាយករការេវា, ន តថា បីតិយាតិ បីតិយេវ លោកិសហគតេន វិសេសេត្វា វុត្តា។ “លុទ្ធា អត្ថ”ន្តិអាទិកថានំ “កុទ្ធា អត្ថ”ន្តិអាទិ កថាសុ វិយ អនេត្វា ទដ្ឋព្ពោ។

“មមំ វា ភិក្ខវេ បរេ វណ្ណំ ភាសេយ្យុំ, ធម្មស្ស វា វណ្ណំ ភាសេយ្យុំ, សង្ឃស្ស វា វណ្ណំ ភាសេយ្យុំ, តត្រ ចេ តុម្ហេ អស្សថ អានន្ទិនោ សុមនា ឧប្បិលាវិតា, អបិ នុ តុម្ហេ បរេសំ សុភាសិតទុព្ភាសិតំ អាជានេយ្យាថាតិ។ នោ ហេតំ ភន្តេ”តិ អយំ តតិយវារោ, សោ ទេសនាការេន នីហរិត្វា ទេសេតព្ពបុគ្គលិកាវតោ ទេសនាយ អនាគតោបិ តទត្ថសម្ពន្ធតោ អត្ថតោ អាការតោ ចេវាតិ ទដ្ឋព្ពោ។ យថា តំ កថាវត្ថុបករណំ វិត្ថារវសេនាតិ អធិប្បាយោ។ “អត្ថតោ អាការតោ ចេវា”តិ ឯតេន សំវណ្ណនាការេ តថា ពុទ្ធគុណានំ វសេន សោ វារោ អានេត្វា វត្តព្ពោតិ ទស្សេតិ។ “មមេវ ហិ”តិអាទិនា តមេវត្ថំ វិភាវេតិ។ វុត្តនយេនាតិ “តត្រ តុម្ហេហី”តិ តស្មិំ វណ្ណេ តុម្ហេហី”តិអាទិនា, “ទុតិយំ បទំ បធមស្ស បរស្ស, វត្តព្ពា តតិយស្ស ទេវទត្ត”ន្តិអាទិនា វ វុត្តនយេន។

ចូឡសីលវណ្ណនា

លំតិវេត្វា អបុលកត្វា វិប្បដិសារាការតោ អនុវត្តិយេវ វិប្បដិសារាយ អធិគមការតោ អនុសន្ធិ ទស្សេន្តោ “អត្ថិ ភិក្ខវេ”តិអាទិកា។ ខុទ្ទកន្តិ វា អបរការោ “ខុទ្ទកោ ភោគោ, ខុទ្ទំ បិទ”ន្តិអាទីសុ វិយ។ អថ វា ហេដ្ឋាអនេត្វា ខុទ្ទ-សទ្ទោ “ខុទ្ទំ អាភតាយ មេ បច្ចយា, តេ ខុទ្ទមក្ខិកាយាតិ សំយោជនាតី”តិអាទីសុ វិយ។ សីលពលវយាធិបញ្ញាយោ អនេកត្ថា អបរការោ, ហេដ្ឋាភូតញ្ច ហោតីតិ។ សីលមត្តកន្តិ ឯត្ថ មត្ត-សទ្ទោ អប្បកត្ថោ វា “ភេសជ្ជមត្តា”តិអាទីសុ (ធី. និ. ១.៣៣៩) វិយ។ វិសេសនិវត្តិអត្ថោ វា “អវិតក្កវិចារមត្តា ធម្មា (ធ. ស. តិកមាតិកា ៩), មនោមត្តា ធាតុ មនោធាតូ”តិ ច អាទីសុ វិយ។ “អប្បមត្តកំ, ខុទ្ទមត្តក”ន្តិ បទទ្វយេន សាមញ្ញតោ វុត្តោយេវ ហិ អត្ថោ សីលមត្តកន្តិ វិសេសវសេន វុត្តោ។ អថ វា សីលេនបិ និរោធសមាបត្តិ សព្ពហលត្តំ អប្បកត្ថវាចកោ, វិសេសនិវត្តិអត្ថោ ឯវ វា “សីលមត្តក”ន្តិ ឯត្ថ មត្ត-សទ្ទោ វុត្តោ។ តថា ហិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មសម្បត្តិសីលាទិ ឧត្តមវន្តំ អនាវុធហាតិ។ ន ហិ តាទិ បាតិមោក្ខអាទិវបរិសុទ្ធិសីលាទិ វិយ សព្ពបុថុជ្ជនេសុ បាកដានីតិ។ “វណ្ណំ ភាសេយ្យុំ”តិ ឯតេន “វទមានា”តិ ឯត្ថ សត្តិអត្ថំ មាន-សទ្ទំ ទស្សេតិ។

អលង្ការំ វិភូសនំ អលង្ការោ, កុណ្ឌលាទិបសាធនំ វា។ ឋានដ្ឋានបូរំ មណ្ឌនំ។ មណ្ឌេតីតិ មណ្ឌនហេតុ។ អថ វា មណ្ឌីតិ មណ្ឌនោ, មណ្ឌនជាតិកោ បុរិសោ។ ពាហុល្លេនេត្ថ ន គុណំ ឧគ្គណ្ហំ, មណ្ឌនសីលស្សាតិ អត្ថោ។ បរិបុណ្ណការីតិ ឯត្ថ គតិ-សទ្ទោ អាទិអត្ថោ, បការត្ថោ វា, តេន សកលម្បិ សីលទោមនំ សង្គណ្ហាតិ។ វណ្ណនន្តិ វណ្ណនហេតុ វណ្ណការោ, តថា តការាទីសុបិ។ សព្ពត្ថ គុណោតិ ឯត្ថ គុណោ វិយាតិ គុណោតិ វុត្តោ សីលនិមិត្តកោ ទុតិយោ សីលញ្ញាកិត្តិយា គិតិត្តំ។ យថាហ “សីលវតោ សីលសម្បន្នស្ស កល្យាណោ កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុគ្គច្ឆតី”តិ (ធី. និ. ២.១៥០; អ. និ. ៥.២១៣; មហាវ. ២៨៥)។ បវាយតីតិ បកាសតិ។ គន្ធោវ គន្ធជាតា។

“អប្បកំ ពហុក”ន្តិ ឯតំ បរាបរំ ទីឃំ អញ្ញមញ្ញំ ឧបភិជ្ជាយ វុទ្ធីតិ អាហ “ឧបរិក្ខេណ ឧបភិជ្ជាយា”តិ។ សីលញ្ញិតំ ឧត្ត ហិ-សទ្ទោ ហេតុអត្ថោ, តេន ឯតំ ទស្សេតិ “យស្មា សីលំ កិញ្ចាបិ បតិដ្ឋាការេន សមាធិស្ស ពហុការំ, បការាទិគុណនិសេវេ បភស្ស ឧបភិជ្ជាយ ការណំ ភ ឧបេតិ, តថា សមាធិ ច បញ្ញាយា”តិ។ តេនេវាហ “តស្មា”តិអាទិ។ ឯតានិ “កថ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា សមាធិស្ស អាសន្នការំ និត្តារេតា និការេចតិ។ “អហិ…បេ…ម្ហេស”តិ ឯតំ យមកបាដិហារិយស្ស ស្វបាកដការណស្សភត្ថំ, អញ្ញោហិ ទោសិម្ហសោតាតិសមាគមាទីសុ កតបាដិហារិយេហិ និវេសនត្ថាយ ចុត្តំ។ យមកបាដិហារិយករណត្ថាយ ហិ ភគវតោ និវេត្ត ឧប្បន្នេ តទត្ថេ ជិកំ ឋានំ ឯត្ថិតត្ថំ រតនយត្ថបិធិ សក្កស្ស ទេវទេវញ្ញា អាណាយ និស្សកម្មុតា តិមិតត្តិ ចតត្តិ, ភគវតាច តិមិតត្តិ អបរេ។ “យោ ខោបិ ឧទ្ទិសិ បាដិហារិយំ កាតុំ សមត្ថោ អត្ថិ ទេ, អាគច្ឆតូ”តិ ទោសភាសនំ សត្តា ចុត្តំ “អត្តាភាតបរិបីឡិត”ន្តិ។ តត្ថ អត្តាភាតំ អត្ថេយាបេកា, ធិតិយាភាតំ តថា កាតុំ អសមត្ថតា, “ករិស្សាមា”តិ បុព្វេ វុត្តតា ធិតិយបរិឡេតំ។

ឧបរិមកាយតោតិអាទិ បដិសម្ភិទាមគ្គេ (បដិ᩺ ម᩺ ១᩺១១៩)។

តត្ថាយំ បាឡិយោជនា –

“ហេដ្ឋិមកាយតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, ឧបរិមកាយតោ ឧទកធារា បវត្តតិ។ បុរត្ថិមកាយតោ អគ្គិ, បច្ឆិមកាយតោ ឧទកំ។ បច្ឆិមកាយតោ អគ្គិ, បុរត្ថិមកាយតោ ឧទកំ។ ទក្ខិណអក្ខិតោ អគ្គិ, វាមអក្ខិតោ ឧទកំ។ វាមអក្ខិតោ អគ្គិ, ទក្ខិណអក្ខិតោ ឧទកំ។ ទក្ខិណកណ្ណសោតតោ អគ្គិ, វាមកណ្ណសោតតោ ឧទកំ។ វាមកណ្ណសោតតោ អគ្គិ, ទក្ខិណកណ្ណសោតតោ ឧទកំ។ ទក្ខិណនាសិកាសោតតោ អគ្គិ, វាមនាសិកាសោតតោ ឧទកំ។ វាមនាសិកាសោតតោ អគ្គិ, ទក្ខិណនាសិកាសោតតោ ឧទកំ។ ទក្ខិណអំសកូដតោ អគ្គិ, វាមអំសកូដតោ ឧទកំ។ វាមអំសកូដតោ អគ្គិ, ទក្ខិណអំសកូដតោ ឧទកំ។ ទក្ខិណហត្ថតោ អគ្គិ, វាមហត្ថតោ ឧទកំ។ វាមហត្ថតោ អគ្គិ, ទក្ខិណហត្ថតោ ឧទកំ។ ទក្ខិណបស្សតោ អគ្គិ, វាមបស្សតោ ឧទកំ។ វាមបស្សតោ អគ្គិ, ទក្ខិណបស្សតោ ឧទកំ។ ទក្ខិណបាទតោ អគ្គិ , វាមបាទតោ ឧទកំ។ វាមបាទតោ អគ្គិ, ទក្ខិណបាទតោ ឧទកំ។ អង្គុលង្គុលេហិ អគ្គិ, អង្គុលន្តរិកាហិ ឧទកំ ។ អង្គុលន្តរិកាហិ អគ្គិ, អង្គុលង្គុលេហិ ឧទកំ។ ឯកេកលោមតោ អគ្គិ, ឯកេកលោមតោ ឧទកំ។ លោមកូបតោ លោមកូបតោ អគ្គិក្ខន្ធោ បវត្តតិ, លោមកូបតោ លោមកូបតោ ឧទកធារា បវត្តតី”តិ (បដិ᩺ ម᩺ ១᩺១១៩)។

អដ្ឋកថាយំ បន “ឯកេកលោមតោ”តិ អាគតំ។

“ឆន្នំ វណ្ណាន”ន្តិ អាទិតោ វុត្តន្តិ ឯត្ថាបិ នីលានំ បីតកានំ លោហិតកានំ ឱទាតានំ មញ្ជិដ្ឋានំ បភស្សរានន្តិ អយំ បាឡិយោជនា។ “សុវណ្ណវណ្ណា រស្មិយោ”តិ ឯត្ថ តាសំ ទេវកម្មតាយ វុត្តំ។ និត្តារេតព្ពន្តិ ឯត្ថាបិ “សត្ថា តិដ្ឋតិ, តិមិតោ ចង្កមតិ វា និសីទតិ វា សេយ្យំ វា កប្បេតី”តិអាទិនា វត្ថុ ឋានិយាបទេសុ ឯកេកលោមកា សត្ថុទេសេន វត្តារោ, តិមិតតទេសេន វត្តារោតិ សន្ធាយ អដ្ឋ ចារេ និត្តារេតព្ពំ។

មធុបាយាសន្តិ មធុសិត្តំ បាយាសំ. អត្វា មិនេត្វា មជ្ឈេត្វា ពោធីតិ ចតុស្សុ សីមសម្ភេទេន ចតុរង្គសមន្នាគតំ សេត្វាកម្មដ្ឋានំ.

“ចតុរង្គសមន្នាគត”ន្តិ ឥទំ បន “វីរិយាធិដ្ឋាន”ន្តិ វុត្តេនាបិ យោជេតព្ពំ. តត្ថ “កាមំ តចោ ច ន្ហារុ ច”តិអាទិបាឡិវុត្ត (ម. និ. ២.១៨៤; សំ. និ. ២.២៣៧; អ. និ. ២.៥; អ. និ. ៨.១៣; មហានិ. ១៩៦) វសេន ចតុរង្គសមន្នាគតតា វេទិតព្ពា. “កិញ្ចិ វតាយំ សោឡសកោ អាសន្តោ”តិអាទិនា (ជា. និ. ១.១៥៤; សំ. និ. ១.៣) ឧរោមលមុខេន សច្ចយោគោ វាទោ ឆិន្នោ. អនាសវោតិ វិមុត្តញ្ញាណន្តិ វុត្តាបិ “សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ អាវិណ្ណា”ន្តិ ឥទំ និសត្តិវិសិណាយំ គន្ត្វា មហានេតព្ពំ. តម្បិ ហិ សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ អាវិណ្ណមេវាតិ វេទិតព្ពំ.

លទ្ធិសកោវិន្ទសមស្សមុខេន មហាវីរិធាណាកង្ខា កណ្ហាបន្តោ វិសស្សត្ថិសេដ្ឋតា ឧត្តិសទោណកណ្ហាសមាណំ កណ្ឌំ ទោលេរ្ឋា ឧរិភាវេកា គត្តវោ វកាវេយ្យអបរិសេសុ មហានិមុទ្ធោ វកាវេយ្យអមហានិមុទ្ធោ.

“ឧរេវ ពុទ្ធគុណា”តិអាទិ ពុទ្ធគុណេ លព្ភមានវិភាគទស្សនត្ថំ វុត្តំ, ន មូលបរិយាយចក្កាទីសុ វិយ ពុទ្ធគុណវិសេសនិទ្ទេសត្ថំ. សព្ពាបិ ហិ ពុទ្ធគុណា ភគវតោ រូបរិ គុណេ វិភាវេត្វា ន សក្កាតិ, តិដ្ឋតុ ពុទ្ធគុណា, សាវកបច្ចេកពុទ្ធានម្បិ អវិសយា ពុទ្ធគុណា. តថា ហិ វក្ខតិ “សោតាបន្នា”តិអាទិ (ជា. និ. អដ្ឋ. ១.១)ៈ វាទក្កតការណំ រូបេហា អត្តបរិពុទ្ធំ បរិពុទ្ធា អដ្ឋកថាវសេន អត្តស្ស សវនំ សវនំ ញាណត្ថានំ សុតិភេទបសុទស្សនេន ឆន្ទស្ស បរិហរណំ ឆារណំ ឧទ វុតឆាតបរិទិតានំ មនសាតុបក្ខន្តំ បច្ចវេក្ខណំ ពាហុនំ នានប្បការានំ កិលេសានំ សក្កាយទិដ្ឋិយា ច អវិហតត្តា តា ជនេន្តិ, តាហិ វា ជនិតាតិ ពុថុជ្ជនាៈ អវិឃាតមេវ វា ជន-សទ្ទោ វទតិៈ ពុថុ សត្ថារានំ មុខុល្លោកិកាតិ ឯត្ថ ពុថុ ជនា សត្ថុបដិញ្ញា ឯតេសន្តិ ពុថុជ្ជនាតិ វចនត្ថោៈ ពុថុ…បេ… អព្ពុឡ្ហិតាតិ ឯត្ថ ជនេតព្ពា, ជាយន្តិ វា ឯត្ថាតិ ជនា, គតិយោៈ ពុថុ ជនា ឯតេសន្តិ ពុថុជ្ជនាៈ ឥតោ បរេ ជាយន្តិ ឯតេហីតិ ជនា, អភិសង្ខារាទយោៈ តេ ឯតេសំ ពុថុ វិជ្ជន្តីតិ ពុថុជ្ជនាៈ អភិសង្ខរណាទិ អត្ថោ ឯវ វា ជន-សទ្ទោ ទដ្ឋព្ពោៈ កាមរាគភវរាគទិដ្ឋិអវិជ្ជា ឱឃាៈ រាគគ្គិអាទយោ សន្តាបាៈ តេ ឯវ, សព្ពេបិ វា កិលេសា បរិឡាហាៈ ពុថុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ រត្តាតិ ឯត្ថ ជាយតីតិ ជនោ, រាគោ គេធោតិ ឯវំ អាទិកោៈ ពុថុ ជនោ ឯតេសន្តិ ពុថុជ្ជនា, ពុថូសុ វា ជនា ជាតា រត្តាតិ ឯវំ រាគាទិអត្ថោ ឯវ វា ជន-សទ្ទោ ទដ្ឋព្ពោៈ បលិពុទ្ធាតិ សម្ពទ្ធា, រូបទ្ធា វាៈ “ពុថុនំ គណនបថមតីតាន”ន្តិអាទិនា ពុថុ ជនា ពុថុជ្ជនាតិ ទស្សេតិៈ

យេហិ គុណវិសេសេហិ និមិត្តភូតេហិ ភគវតិ តថាគត-សទ្ទោ បវត្តោ, តំទស្សនត្ថំ “អដ្ឋហិ ការណេហិ ភគវា តថាគតោ”តិអាទិមាហៈ គុណនេមិត្តកានេវ ហិ ភគវតោ សព្ពានិ នាមានិៈ យថាហ –

“អសង្ខ្យេយ្យានិ នាមានិ, សគុណេន មហេសិនោ;

គុណេន នាមមុទ្ធេយ្យំ, អបិ នាមសហស្សតោ”តិៈ (ធ. ស. អដ្ឋ. ១៣១៣; ឧទា. អដ្ឋ. ៥៣; បដិ. ម. អដ្ឋ. ១.១.៧៦);

តថា អាគតោតិ ឯត្ថ អាការនិយមនវសេន ឱបម្មសម្បដិបាទនត្ថោ តថា-សទ្ទោៈ សាមញ្ញជោតនាយ វិសេសាវដ្ឋានតោ

ປຏິປທາຍຕ຺ເຕາ ອາຄຕ-ສເທ຺ທາ, ນ ກາຣຓາຍຕ຺ເຕາ "ຕທລກ຺ຂຓໍ ອາກາເຣາ"ຕິອາທີສຸ (ທີ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໔; ມ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑໗; ສໍ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໒.໓.໔໒; ອ. ນິ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑.໑໔໐; ຂຸທ຺ທກ. ອຏ຺ຐ. ໑໒; ປຏິ. ມ. ອຏ຺ຐ. ໑.໑.໒໔; ເຖຣກາ. ອຏ຺ຐ. ໑.໒; ພຸທ຺ຘວໍ. ອຏ຺ຐ. ໒໒; ມຫານິ. ອຏ຺ຐ. ໑໓) ວິຍ, ກາຍິກາຍຕ຺ເຕາ "ອາກາເຣາ ເຕາ ຍຖາສເຍຓ, ຍາຄສາຕິ ກິຣິຕ຺ຕ"ນ຺ຕິອາທີສຸ (ຍຖາວ. ໙໒) ວິຍ. ຕຕ຺ຖ

ພທາກາເຣາຕິພຍຕເຕເສສຸ ຕຸປນຍສຸປຏິປາທຕເຕ຺ຕາ ຕທາ-ສເທ຺ທາ, ຕໍ ກຣຸຓາປສາທຕ຺ຕາ ຍຖາກຣຸຓາຍຸເຕນ ປຸຣິສຕ຺ຕາຕິ ອາຄຕປຏິປທໍ

ຍທາທເຣນເຕສຸ ສາຍຕ຺ຕເຕາ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ພໍຕໍສທ຺ທາຕິ ໑ກຕ຺ຕສຍຕ຺ຕກາເຕາ "ພທາ ສຕ຺ຕເລາເກ...ເປ... ອາຄຕາ"ຕິ ອາຫ. ຕໍ ປນ ປຏິປທໍ

ຍຖາປທາຕສຸຕ຺ຕາທີສຸ (ທີ. ນິ. ໒.໓) ສຸຕ຺ຕຫຸລຕິເທ຺ເສນ ສຸປິກວີຕໍ ອາສຕ຺ຕາຕຸ ວິປສ຺ສີອາທີຕໍ ລຕ຺ຕໍ ສຍ຺ຸຍສຸສ຺ຕາຕໍ ເຕເສນ ຕິທເສ຺ສຕ຺ວາ "ພທາ ວິປສ຺ສີ ກເທາ"ຕິອາທິຍາຫ. ຕຕ຺ຖ ເພນອກິກີຫາເຣນາຕິ

ຍຕຸສ຺ສຕ຺ຕລິກ຺ຂຍຸຕ຺ຕິເທສຸສຕ຺ຕາເທສ຺ສປຕ຺ຕ຺ຐາອກິຕ຺ຕາທີກຸຓາຍຸຕ຺ຕິອກິກາເຣລກ຺ຂຸຕ຺ຕາຕິ ເຕເສນ ອຏ຺ຐຍຸກຸຕ຺ຕາເຕາເຕ

ກາຍປຸລິສາຕຍຖາປລິສາເຣຕ. ສເຕ຺ຕສຍິສຸຕ຺ຕາຕິ ກາຍປຸລິສາຕິ ຕຸລຍິກາເທ ອກິກີຫາເຣນ ສຍິຕ຺ຕຸຕິຕິ. ໑ເທ ຍຖາກີກີຫາເຣນເຕນ

"ພທາກາເຣາ"ຕິ ປເທສ຺ສ ອຕ຺ເຖ ທເສ຺ສຕ຺ວາ ຕຸທາຕິ ປິເຣຍີປຸເຣາເຕເສນ ທເສ຺ສຕໍ "ພທາ ວິປສ຺ສີ ກເທາ...ເປ... ກສ຺ສເປາ ກເທາ ທາຕປິເຣຍີປຸເຣຕ຺ວາ"ຕິອາທິຍາຫ.

໑ຕ຺ຖ ຕ ສຸຕ຺ຕຕ຺ຖິກາຕໍ ຍຖາເຣາທິຍາຕປຏິປທາຍ ເກາສລ຺ລຕຕຕ຺ຖໍ ປິເຣຍີສຸ ອຍໍ ວິຕ຺ຖາເຣກທາ – ກາ ປເຕຕາ ປິເຣຍີເຍາ? ເກາຕເທ຺ເຕ ປິເຣຍີເຍາ? ກຕິວິທາ ເຣທາ? ເກາ ຕາສໍ ກເຣາ? ກາຕິ ລກ຺ຂຓເຣສປຈ຺ຈຸປຏ຺ຐາຕປທຏ຺ຐາຕາຕິ? ເກາ ປຈ຺ຈເຍາ? ເກາ ສໍກິເລເສາ? ກິໍ ເວທາຕໍ? ເກາ ປຏິປເກ຺ຂາ? ກາ ປຏິປຕ຺ຕິ? ເກາ ວິກາເຣາ? ເກາ ສຕ຺ຕເຫາ? ເກາ ສຍ຺ຸຍາຄສ຺ສປິເຍາ? ກິຕ຺ຕເກາ ກາເລນ ສຍ຺ຸຍາຄຕໍ? ເກາ ອານິສໍເສາ? ກິໍ ເຣທາຕໍ ຝລນ຺ຕິ?

ຕຕ຺ຣິທໍ ວິສ຺ສຊ຺ຊຕໍ – ກາ ປເຕຕາ ປິເຣຍີເຍາຕິ. ຕຓ຺ຫາຍາຕາທີຫິ ອຕຸປຫຕາ ກຣຸຓຸປາຍເກາສລ຺ລປຣິຄ຺ຄຫິຕາ ທາຕາທເຍາ ຄຸຓາ ປິເຣຍີເຍາ.

ເກາຕເທ຺ເຕ ປິເຣຍີເຍາຕິ ທາຕສີລາທິຄຸຓວິເສສເຍາເຄນ ສຕ຺ຕຕ຺ຕຍຕາພ ປເຣາ ຍຖາສຕ຺ຕາ ເຕາທິສຕ຺ຕາ, ເຕສໍ ກາເຣທາ, ກມ຺ໂມ ທາ ປິເຣຍີ, ທາຕາທິກິຣິຍາ. ອຖ ວາ ປເຣຕິຕິ ປເຣເຍາ, ທາຕາທິຄຸຓາຕໍ ປຸເຣາ ປິລເກາ ຈ ເຕາທິສເຕ຺ຕາ. ປເຣຍສ຺ສ ອຍໍ, ປເຣຍສ຺ສ ວາ ກາເຣທາ, ກມ຺ໂມ

ວາ ປິເຣຍີ, ທາຕາທິກິຣິຍາເທາ. ອຖ ວາ ປເຣ ສຕ຺ຕ ອຕ຺ຕຕິ ຍເທຕິ ຕາຄ຺ຄຕິ ຄຸຓວິເສສເຍາເຄນ, ປເຣ ວາ ອສິການເຣ ຍຊ຺ຊຕິ ສຸຊ຺ຊຕິ

ສໍກິເລສຍລເຕາ, ປເຣ ວາ ເສເຏ຺ຖ ຕິພ຺ພາຕໍ ວິເສເສຕ ຍພຕິ ກຈ຺ຉຕິ, ປເຣ ວາ ເລາກໍ ປຍາຓກ຺ເຂເຕຕ ກາຣຓວິເສເສຕ ຕຸລເລາກໍ ວິຍ

ຍຸຕາຕິ ປຣິພ຺ຍູຫຕິ, ປເຣ ວາ ອຕິວິຍ ສີລາທິຄຸຓກາຕໍ ອຕ຺ຕເຕາ ສຕ຺ຕາເຕ ຍິເຕາຕິ ປກ຺ຂິປຕິ, ປເຣ ວາ ອຕ຺ຕກ຺ຕເຕາ ສຍຸກາຍເຕາ ອສ຺ຕ຺ຕາ,

ປຏິປກ຺ຂໍ ຈ ຕເຕຕ຺ຕເຕ ກິເລສເຈາເຣ ຍິເຕາຕິ ຫິສຕີຕິ ປເຣເຍາ, ຍຖາສເຕ຺ຕາ. "ປເຣຍສ຺ສ ອຍໍ"ນ຺ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕເຕເຍເວ ເຍາເຂຕຕ຺ຖໍ.

ປິເຣ ຈາ ຕິຕ຺ຖາເຕ ຍຊ຺ຊຕິ ສຸຊ຺ຊຕິ ສເຕ຺ຕ ຈ ເສາເສຕິ, ຕຕ຺ຖ ຈາ ສເຕ຺ຕ ຍພຕິ ຕາຄ຺ຄຕິ ເຍາເຂຕິ, ຕໍ ຈາ ຍພຕິ ກຈ຺ຉຕິ ກເຣຕິ ຈ, ຍຸຕາຕິ ຈາ

ຕໍ ພາທາເຕາ, ຕຕ຺ຖ ຈາ ສເຕ຺ຕ ປິເຣຕິ ປກ຺ຂິປຕິ, ກິເລສາເຣ ຈາ ສຕ຺ຕາຕໍ ຕຕ຺ຖ ປິເຣຕິ ຫິສຕີຕິ ປິເຣຍີ, ຍຖາປຸຣິເສາ. ຕສ຺ສ ກາເຣທາ, ກມ຺ໂມ

ຈາ ປິເຣຍິຕາ, ທາຕາທິກິຣິຍາເທາ. ຕຸລຍິກາ ຕເຍຕ ປິເຣຍີຕໍ ສເທ຺ເທາ ເຣທິຕເຕ຺ຕາ.

កតិវិធាតិ សង្ខេបតោ ទសវិធា, តា បន បាឡិយំ សរូបតោ អាគតាយេវ។ យថាហ –

“វិចិនន្តោ តទា ទក្ខិំ, បឋមំ ទានបារមិ”ន្តិអាទិ (ពុ។ វំ។ ១១៩)។

យថា ចាហ –

“កតិ នុ ខោ ភន្តេ ពុទ្ធការកា ធម្មា? ទស ខោ សារិបុត្ត ពុទ្ធការកា ធម្មា។ កតមេ ទស? ទានំ ខោ សារិបុត្ត ពុទ្ធការកោ ធម្មោ, សីលំ នេក្ខម្មំ បញ្ញា វីរិយំ ខន្តិ សច្ចំ អធិដ្ឋានំ មេត្តា ឧបេក្ខា ពុទ្ធការកោ ធម្មោ, ឥមេ ខោ សារិបុត្ត ទស ពុទ្ធការកា ធម្មាតិ។ ឥទមវោច ភគវា, ឥទំ វត្វាន សុគតោ អថាបរំ ឯតទវោច សត្ថា –

‘ទានំ សីលញ្ច នេក្ខម្មំ, បញ្ញា វីរិយេន បញ្ចមំ;

ខន្តិ សច្ចំ អធិដ្ឋានំ, មេត្តុបេក្ខាតិ តេ ទសា’តិ”។

កេចិ បន “ឆព្ពិធា”តិ វទន្តិ, តំ ឯតាសំ សង្គហវសេន វុត្តំ។ យោ បន សង្គហោ, បភេទតោ អាវិភវិស្សតិ។

កោ តាសំ កមោតិ ឯត្ថ កមោ នាម ទេសនាក្កមោ, សោ ច បឋមសមាទានហេតុកោ, សមាទានំ បវិចយហេតុកំ, ឥតិ យថា អាទិម្ហិ បវិចិតា សមាទិន្នា ច, តថា ទេសិតា។ តត្ថ ច ទានំ សីលស្ស ពហូបការំ សុករញ្ចាតិ តំ អាទិម្ហិ វុត្តំ។ ទានំ សីលបរិគ្គហិតំ មហប្ផលំ ហោតិ មហានិសំសន្តិ ទានានន្តរំ សីលំ វុត្តំ។ សីលំ នេក្ខម្មបរិគ្គហិតំ, នេក្ខម្មំ បញ្ញាបរិគ្គហិតំ, បញ្ញា វីរិយបរិគ្គហិតា, វីរិយំ ខន្តិបរិគ្គហិតំ, ខន្តិ សច្ចបរិគ្គហិតា, សច្ចំ អធិដ្ឋានបរិគ្គហិតំ, អធិដ្ឋានំ មេត្តាបរិគ្គហិតំ, មេត្តា ឧបេក្ខាបរិគ្គហិតា មហប្ផលា ហោតិ មហានិសំសាតិ មេត្តានន្តរំ ឧបេក្ខា វុត្តា។ ឧបេក្ខា បន ករុណាបរិគ្គហិតា, ករុណា ច ឧបេក្ខាបរិគ្គហិតាតិ វេទិតព្ពា។ កថំ បន មហាការុណិកា ពោធិសត្តា សត្តេសុ ឧបេក្ខកា ហោន្តីតិ? ឧបេក្ខិតព្ពយុត្តេសុ កទាចិ កាលេ ឧបេក្ខកា ហោន្តិ, ន បន សព្ពទា, សព្ពថា ចាតិ កេចិ។ អបរេ បន ន សត្តេសុ ឧបេក្ខកា, សត្តកតេសុ បន វិប្បការេសុ ឧបេក្ខកា ហោន្តីតិ។

អបរោ នយោ – ពហុជនេសុបិ បវត្តិយា សព្ពសត្តសាធារណត្តា, អប្បផលត្តា, សុករត្តា ច អាទិម្ហិ ទានំ វុត្តំ។ សីលេន ទាយកបដិគ្គាហកសុទ្ធិតោ, បរានុគ្គហំ វត្វា បរបីឡានិវត្តិវចនតោ, កិរិយធម្មំ វត្វា អកិរិយធម្មវចនតោ, ភោគសម្បត្តិហេតុំ វត្វា ភវសម្បត្តិហេតុវចនតោ ច ទានស្ស អនន្តរំ សីលំ វុត្តំ។ នេក្ខម្មេន សីលសម្បត្តិសិទ្ធិតោ, កាយវចីសុចរិតំ វត្វា មនោសុចរិតវចនតោ, វិសុទ្ធសីលស្ស សុខេនេវ ឈានសមិជ្ឈនតោ, កម្មាបរាធប្បហានេន បយោគសុទ្ធិំ វត្វា

កិលេសាបរាធប្បហានេន អាសយសុទ្ធិវចនតោ, វីតិក្កមប្បហានេន ចិត្តស្ស បរិយុដ្ឋានប្បហានវចនតោ ច សីលស្ស អនន្តរំ នេក្ខម្មំ វុត្តំ។ បញ្ញាយ នេក្ខម្មស្ស សិទ្ធិបរិសុទ្ធិតោ, ឈានាភាវេ ច បញ្ញាភាវវចនតោ។ សមាធិបទដ្ឋានា ហិ បញ្ញា, បញ្ញាបច្ចុបដ្ឋានោ ច សមាធិ។ សមថនិមិត្តំ វត្វា ឧបេក្ខានិមិត្តវចនតោ, បរហិតជ្ឈាសេន បរហិតការុណូបាយកោសល្លវចនតោ ច នេក្ខម្មស្ស អនន្តរំ បញ្ញា វុត្តា។ វីរិយារម្ភេន បញ្ញាកិច្ចសិទ្ធិតោ, សត្តសុញ្ញតាធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិំ វត្វា សត្តហិតាយ អារម្ភស្ស អច្ឆរិយតាវចនតោ, ឧបេក្ខានិមិត្តំ វត្វា បគ្គហនិមិត្តវចនតោ, និសម្មការិតំ វត្វា វុដ្ឋានវចនតោ ច។ និសម្មការិនោ ហិ វុដ្ឋានំ ផលវិសេសមាវហតីតិ បញ្ញាយ អនន្តរំ វីរិយំ វុត្តំ។

វីរិយេន តិតិក្ខាសិទ្ធិតោ។ វីរិយវា ហិ អារទ្ធវីរិយត្តា សត្តសង្ខារេហិ ឧបនីតំ ទុក្ខំ អភិភុយ្យ វិហរតិ វីរិយស្ស តិតិក្ខាលង្ការភាវតោ។ វីរិយវតោ ហិ តិតិក្ខា សោភតិ។ បគ្គហនិមិត្តំ វត្វា សមថនិមិត្តវចនតោ, អច្ចារម្ភេន ឧទ្ធច្ចទោសប្បហានវចនតោ។ ធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិយា ហិ ឧទ្ធច្ចទោសោ បហីយតិ។ វីរិយវតោ សាតច្ចការវចនតោ។ ខន្តិពហុលោ ហិ អនុទ្ធតោ សាតច្ចការី ហោតិ។ អប្បមាទវតោ បរហិតកិរិយារម្ភេ បច្ចុបការតណ្ហាភាវវចនតោ។ យាថាវតោ ធម្មនិជ្ឈានេ ហិ សតិ តណ្ហា ន ហោតិ។ បរហិតារម្ភេ បរមេបិ បរកតទុក្ខសហនវចនតោ ច វីរិយស្ស អនន្តរំ ខន្តិ វុត្តា។ សច្ចេន ខន្តិយា ចិរាធិដ្ឋានតោ, អបការិនោ អបការខន្តិំ វត្វា តទុបការករណេ អវិសំវាទនវចនតោ, ខន្តិយា អបវាទវាទាវិកម្បនេន ភូតវាទិតាយ អវិជហនវចនតោ, សត្តសុញ្ញតាធម្មនិជ្ឈានក្ខន្តិំ វត្វា តទុបព្រូហិតញាណសច្ចវចនតោ ច ខន្តិយា អនន្តរំ សច្ចំ វុត្តំ។ អធិដ្ឋានេន សច្ចសិទ្ធិតោ។ អចលាធិដ្ឋានស្ស ហិ វិរតិ សិជ្ឈតិ។ អវិសំវាទនំ វត្វា តត្ថ អចលភាវវចនតោ។ សច្ចសន្ធោ ហិ ទានាទីសុ បដិញ្ញានុរូបំ និច្ចលោវ បវត្តតិ។ ញាណសច្ចំ វត្វា សម្ភារេសុ បវត្តិនិដ្ឋាបនវចនតោ។ យថាភូតញាណវា ហិ ពោធិសម្ភារេសុ អធិតិដ្ឋតិ, តេ ច និដ្ឋាបេតិ បដិបក្ខេហិ អកម្បិយភាវតោតិ សច្ចស្ស អនន្តរំ អធិដ្ឋានំ វុត្តំ។ មេត្តាយ បរហិតករណសមាទានាធិដ្ឋានសិទ្ធិតោ, អធិដ្ឋានំ វត្វា ហិតូបសំហារវចនតោ។ ពោធិសម្ភារេ ហិ អធិតិដ្ឋមានោ មេត្តាវិហារី ហោតិ។ អចលាធិដ្ឋានស្ស សមាទានាវិកោបនតោ, សមាទានសម្ភវតោ ច អធិដ្ឋានស្ស អនន្តរំ មេត្តា វុត្តា។ ឧបេក្ខាយ មេត្តាវិសុទ្ធិតោ, សត្តេសុ ហិតូបសំហារំ វត្វា តទបរាធេសុ ឧទាសីនតាវចនតោ, មេត្តាភាវនំ វត្វា តន្និស្សន្ទភាវនាវចនតោ, “ហិតកាមសត្តេបិ ឧបេក្ខកោ”តិ អច្ឆរិយគុណភាវវចនតោ ច មេត្តាយ អនន្តរំ ឧបេក្ខា វុត្តាតិ ឯវមេតាសំ កមោ វេទិតព្ពោ។

កានិ លក្ខណរសបច្ចុបដ្ឋានបទដ្ឋានានីតិ? ឯត្ថ អវិសេសេន តាវ សព្វាបិ បារមិយោ បរានុគ្គហលក្ខណា, បរេសំ ឧបការករណរសា, អវិកម្បនរសា វា, ហិតេសិតាបច្ចុបដ្ឋានា, ពុទ្ធត្តបច្ចុបដ្ឋានា វា, មហាករុណាបទដ្ឋានា, ករុណូបាយកោសល្លបទដ្ឋានា វា។

វិសេសេន បន យស្មា ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតា អត្តូបករណបរិច្ចាគចេតនា ទានបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតំ កាយវចីសុចរិតំ អត្ថតោ អកត្តព្ពវិរតិ, កត្តព្ពករណចេតនាទយោ ច សីលបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតោ អាទីនវទស្សនបុព្ពង្គមោ កាមភវេហិ និក្ខមនចិត្តុប្បាទោ នេក្ខម្មបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតោ ធម្មានំ សាមញ្ញវិសេសលក្ខណាវពោធោ បញ្ញាបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតោ កាយចិត្តេហិ បរហិតារម្ភោ វីរិយបារមី។

ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតំ សត្តសង្ខារាបរាធសហនំ អទោសប្បធានោ តទាការប្បវត្តោ ចិត្តុប្បាទោ ខន្តិបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតំ វិរតិចេតនាទិភេទំ អវិសំវាទនំ សច្ចបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតំ អចលសមាទានាធិដ្ឋានំ តទាការប្បវត្តោ ចិត្តុប្បាទោ អធិដ្ឋានបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតោ លោកស្ស ហិតូបសំហារោ អទោសោ អព្យាបាទោ មេត្តាបារមី។ ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតា អនុនយបដិឃវិទ្ធំសិនី ឥដ្ឋានិដ្ឋេសុ សត្តសង្ខារេសុ សមប្បវត្តិ ឧបេក្ខាបារមី។

តាសុ បរិច្ចាគលក្ខណំ ទានំ, ទេយ្យធម្មេ លោភវិទ្ធំសនរសំ, អនាសត្តិបច្ចុបដ្ឋានំ, ភវវិភវសម្បត្តិបច្ចុបដ្ឋានំ វា, បរិច្ចជិតព្ពវត្ថុបទដ្ឋានំ។ សីលនលក្ខណំ សីលំ, សមាធានលក្ខណំ, បតិដ្ឋានលក្ខណន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ ទុស្សីល្យវិទ្ធំសនរសំ, អនវជ្ជរសំ វា, សោចេយ្យបច្ចុបដ្ឋានំ, ហិរោត្តប្បបទដ្ឋានំ។ កាមតោ ភវតោ ច និក្ខមនលក្ខណំ នេក្ខម្មំ, តទាទីនវវិភាវនរសំ , តតោ ឯវ វិមុខភាវបច្ចុបដ្ឋានំ, សំវេគបទដ្ឋានំ។ យថាសភាវបដិវេធលក្ខណា បញ្ញា, អក្ខលិតបដិវេធលក្ខណា វា កុសលិស្សាសខិត្តឧសុបដិវេធោ វិយ, វិសយោភាសនរសា បទីបោ វិយ, អសម្មោហបច្ចុបដ្ឋានា អរញ្ញគតសុទេសកោ វិយ, សមាធិបទដ្ឋានា, ចតុសច្ចបទដ្ឋានា វា។ ឧស្សាហលក្ខណំ វីរិយំ, ឧបត្ថម្ភនរសំ, អសំសីទនបច្ចុបដ្ឋានំ, វីរិយារម្ភវត្ថុ (អ. និ. ៨.៨០) បទដ្ឋានំ, សំវេគបទដ្ឋានំ វា។ ខមនលក្ខណា ខន្តិ, ឥដ្ឋានិដ្ឋសហនរសា, អធិវាសនបច្ចុបដ្ឋានា, អវិរោធបច្ចុបដ្ឋានា វា, យថាភូតទស្សនបទដ្ឋានា។ អវិសំវាទនលក្ខណំ សច្ចំ, យាថាវវិភាវនរសំ [យថាសភាវវិភាវនរសំ (ចរិយា. អដ្ឋ. បកិណ្ណកកថាយ)], សាធុតាបច្ចុបដ្ឋានំ, សោរច្ចបទដ្ឋានំ។ ពោធិសម្ភារេសុ អធិដ្ឋានលក្ខណំ អធិដ្ឋានំ, តេសំ បដិបក្ខាភិភវនរសំ, តត្ថ អចលតាបច្ចុបដ្ឋានំ, ពោធិសម្ភារបទដ្ឋានំ។ ហិតាការប្បវត្តិលក្ខណា មេត្តា, ហិតូបសំហាររសា, អាឃាតវិនយនរសា វា, សោម្មភាវបច្ចុបដ្ឋានា, សត្តានំ មនាបភាវទស្សនបទដ្ឋានា។ មជ្ឈត្តាការប្បវត្តិលក្ខណា ឧបេក្ខា, សមភាវទស្សនរសា, បដិឃានុនយវូបសមបច្ចុបដ្ឋានា, កម្មស្សកតាបច្ចវេក្ខណបទដ្ឋានា។ ឯត្ថ ច ករុណូបាយកោសល្លបរិគ្គហិតតា ទានាទីនំ បរិច្ចាគាទិលក្ខណស្ស វិសេសនភាវេន វត្តព្ពា, យតោ តានិ បារមីសង្ខ្យំ លភន្តីតិ។

កោ បច្ចយោតិ អភិនីហារោ បច្ចយោ។ យោ ហិ អយំ “មនុស្សត្តំ លិង្គសម្បត្តី”តិអាទិ (ពុ. វំ. ២.៥៩) អដ្ឋធម្មសមោធានសម្បាទិតោ “តិណ្ណោ តារេយ្យំ, មុត្តោ មោចេយ្យំ, ពុទ្ធោ ពោធេយ្យំ, សុទ្ធោ សោធេយ្យំ, ទន្តោ ទមេយ្យំ, សន្តោ សមេយ្យំ, អស្សត្ថោ អស្សាសេយ្យំ, បរិនិព្ពុតោ បរិនិព្ពាបេយ្យ”ន្តិអាទិនា (ចរិយា. អដ្ឋ. បកិណ្ណកកថាយ) បវត្តោ អភិនីហារោ, សោ អវិសេសេន សព្ពបារមីនំ បច្ចយោ។ តប្បវត្តិយា ហិ ឧទ្ធំ បារមីនំ បវិចយុបដ្ឋានសមាទានាធិដ្ឋាននិប្ផត្តិយោ យថារហំ សម្បជ្ជន្តិ។

យថា ច អភិនីហារោ, ឯវំ មហាករុណា, ឧបាយកោសល្លញ្ច។ តត្ថ ឧបាយកោសល្លំ នាម ទានាទីនំ ពោធិសម្ភារភាវស្ស និមិត្តភូតា បញ្ញា, យាហិ ករុណូបាយកោសល្លតាហិ មហាបុរិសានំ អត្តសុខនិរបេក្ខតា, និរន្តរំ បរហិតករណបសុតតា, សុទុក្ករេហិបិ មហាពោធិសត្តចរិតេហិ វិសាទាភាវោ, បសាទសំវឌ្ឍនទស្សនានុស្សរណវចនានុបិ សត្តានំ ហិតសុខបដិលាភហេតុភាវោ ច សម្បជ្ជតិ។ តថា ហិ បញ្ញាយ ពុទ្ធភាវសិទ្ធិ, ករុណាយ ពុទ្ធកម្មសិទ្ធិ។ បញ្ញាយ សយំ តរតិ, ករុណាយ បរេ តារេតិ។ បញ្ញាយ បរទុក្ខំ បរិជានាតិ, ករុណាយ បរទុក្ខបដិការំ អារភតិ។ បញ្ញាយ ច ទុក្ខេ និព្ពិន្ទតិ, ករុណាយ ទុក្ខំ សម្បដិច្ឆតិ។ តថា បញ្ញាយ

ປຣິຄ຺ຄຫາສາກິຍຸເຕາ ໂຫຕິ, ກຣຸຓາຍ ຕັ ສ ປິປຸຓາຕິ. ຕຘາ ກຣຸຓາຍ ນິສ຺ສາຣາກິຍຸເຕາ ໂຫຕິ , ປັຎ຺ຎາຍ ຕ(ຕ ສາກິເຣຍຕິ. ປັຎ຺ຎາຍ ຈ ສຕ຺ຕ຺ເຕ ວິເຣຊ຺ຊຕິ, ກຣຸຓາສຸຄຕຕ຺ຕາ ສ ຈ ສ ສເຕ຺ຕສັ ອສຸກ຺ກຫາຍ ປເຈຕ຺ຕາ, ກຣຸຓາຍ ສເຕ຺ຕປິ ອສຸກຍຸຕິ, ປັຎ຺ຎາສຸຄຕຕ຺ຕາ ສ ຈ ສ ສຕ຺ຕ຺ເຕ ວິຣຕ຺ຕວິເຕ຺ຕາ. ປັຎ຺ຎາຍ ຈ ອຫັການເຍຍັການາກາເຣາ, ກຣຸຓາຍ ອາລສິຍຂືສຕາກາເຣາ. ຕຘາ ປັຎ຺ຎາກຣຸຓາຫິ ຍຘາກ຺ກຍັ ອຕ຺ຕປເຣສາຘຕາ,

ຌີເຣຈີເຣກາເຣາ, ອສຕ຺ຕ຺ຕປອປເຣຕ຺ຕປຕາ, ອຕ຺ຕຫິຕປເຣຫິຕສິປຸຕ຺ຕິ, ສິກ຺ຂຍາກິສສກກາເຣາ, ຂຍ຺ຍາຂິປຕິເລາກາຂິປຕິຕາ,

ກຕຎ຺ຎຸປຸຕ຺ຕການິກາເຣາ, ເຍາຫຕຓ຺ຍາວິກເຍາ, ວິຊ຺ຊາຈເຣຓສິທ຺ທິ, ພລເຈສາເຣຊ຺ສິປຸຕ຺ຕີຕິ ສຕ຺ຕສ຺ສາປິ ປິເຣຍິຕາຜລສ຺ສ ວິເສເສສ

ຊຸປິຍກາຈເຕາ ປັຎ຺ຎາກຣຸຓາ ປິເຣຍີສັ ປຈ຺ເຈຍາ. ຍຸຕຈ຺ຊຸ ຊ຺ຈຍັ ປິເຣຍີສັ ວິຍ ປຫິຂາສສ຺ສາປິ ປຈ຺ເຈຍາ.

ຕຘາ ຊຸສ຺ສານິທາຍຸຊ຺ອຈ຺ເວຕຸສຫິຕຈຣິຍາ ຈ ປິເຣຍີສັ ປຈ຺ເຈຍາຕິ ເວຂິຕຕ຺ຕາ, ຍາ ພຸຕ຺ຕກາຈສ຺ສ ຊຸປຸຕ຺ຕີຊາສຕາຍ “ພຸຕ຺ຕຄຸປິເຍາ”ຕິ ປຈຸຈ຺ຈ຺ຕີ. ຍຘາຫ –

“ກຕິ ປນ ກເນ຺ຕ ພຸຕ຺ຕຄຸປິເຍາ? ຈຕເສ຺ສາ ເຂາ ສາຣິປຸຕ຺ຕ ພຸຕ຺ຕຄຸປິເຍາ. ກຕເຍາ ຈຕເສ຺ສາ? ຊຸສ຺ສາເຫາ ຈ ໂຫຕິ ວີຣິຍັ, ຊຸຍເຕ຺ກາ ຈ ໂຫຕິ ປັຎ຺ຎາກາຈສາ, ອຈ຺ເວສຈ຺ຈຸ ໂຫຕິ ອຂິ຺ຊາສັ, ເຍຕ຺ຕາກາຈສາ ຈ ໂຫຕິ ຫິຕຈຣິຍາ. ອິເມາ ເຂາ ສາຣິປຸຕ຺ຕ ຈຕເສ຺ສາ ພຸຕ຺ຕຄຸປິເຍາ”ຕິ (ສຸ. ສິ. ອຊ຺. ໑.ຓກ຺ກວິສາຓສຸຕ຺ຕຈຕ຺ຕສາຍຍິ).

ຕຘາ ເສກ຺ຂຸຍປວິເຈກອເລາກາເຂາສາເຍາຫສິສ຺ເຣຓປຸເກຂາ ໙ ອຎ຺ຎາສຍາ. ຈຸຕ຺ຕເສຍຸ່ຕັ –

“ເສກ຺ຂຸຍຎ຺ຎາສຍາ ຈ ເວາຂິສຕ຺ຕາ ການເຍ ເຂາສຂສ຺ສາວິເສາ, ປວິເວກ...ເປ... ສຕ຺ຫິກາຍ, ອເລາກ...ເປ... ເລາເກ, ອເຂາສ...ເປ... ເຂາເສ, ອເຍາຫ...ເປ... ເຍາເຫ, ສິສ຺ເຣຓຎ຺ຎາສຍາ ຈ ເວາຂິສຕ຺ຕາ ສຕ຺ຕກເຈສຸ ເຂາສຂສ຺ສາວິເສາ”ຕິ (ວິສຸທ຺ທິ. ອຊ຺. ໑.໓໔໔ ຈາຓ຺ຍເສຕ຺ທປິ).

ຕສ຺ມາ ໑ເຕ ເວາຂິສຕ຺ຕາສັ ໙ ອຎ຺ຎາສຍາ ຂາສາຂີສັ ປຈ຺ເຈຍາຕິ ເວຂິຕຕ຺ຕາ. ສ ຫິ ເລາກາຂີສຸ ອາຂີສວຂສ຺ເສສ, ອເລາກາຂິອຂິກາເຣສ ຈ ວິສາ ຂາສາຂິປິເຣຍິເຍາ ສຍຸຈ຺ຈຕິ. ອເລາກາຂີສວິຍ຺ອຂິກາເຣສ ປຣິຈ຺ເຈຂາຂີສິສ຺ສວິຕ຺ຕຕາ ອເລາກຎ຺ຎາສຍາຂິຕາຕິ. ຍຘາ ເຈເຕ, ໑ຈັ ຂາສຎ຺ຎາສຍຕາເຂເຍາປິ. ຍຘາຫ –

“ກຕິ ປນ ກເນ຺ຕ ເວາຂາຍ ຈເຣຕ຺ຕາສັ ເວາຂິສຕ຺ຕາສັ ອຎ຺ຎາສຍາ? ຂສ ເຂາ ສາຣິປຸຕ຺ຕ ເວາຂາຍ ຈເຣຕ຺ຕາສັ ເວາຂິສຕ຺ຕາສັ ອຎ຺ຎາສຍາ. ກຕເມ ຂສ? ຂາສຎ຺ຎາສຍາ ສາຣິປຸຕ຺ຕ ເວາຂິສຕ຺ຕາ ຍເຈ຺ຈເຣ ເຂາສຂສ຺ສາວິເສາ, ສີລ...ເປ... ຊຸເປກ຺ຂຎ຺ຎາສຍາ ສາຣິປຸຕ຺ຕ ເວາຂິສຕ຺ຕາ ສຸລຊຸເກ຺ຂສຸ ເຂາສຂສ຺ສາວິເສາ”ຕິ.

໑ເຕສຸ ຫິ ຍເຈ຺ຈຣອສັຈເຣກາຍວິຂີກິຈ຺ຈເຣກາສຊ຺ອກ຺ກຕ຺ຕິວິສັຈາຂອສຂິຊ຺ສາສຍ຺ຍາປິຂ- ສຸລຊຸກ຺ກສຊ຺ກາເຣຕສຸ ອາຂີສວຂສ຺ສສປຸຕ຺ຕຊຍາ

ជាតាជិតិត្តចិត្តតាសង្គាតា ជាតន្ត្យាសឃតាឌយោ ជាតាជិបរិយឹតំ តិន្តាត្តិឃា ពារលត្តិ ៊ តទា អបរិច្ចាកបរិច្ចាកាជីស្ ឃទាក្កយំ អាជឹតចាតិសំសបច្ចុចេក្កលា ជាតាជិបរិយឹតំ បច្ចុយោ៊

តត្វាឃំ បច្ចុចេក្កលាចិធិ – លេត្តចត្វុហិរន្ញាស្ចណ្ហកោយហិសជាសិជាសបុត្តជារាជិបរិក្កហញ្ជាសត្តចិត្តាតំ សត្តាតំ លេត្តាជីតំ ចត្វុកាយការចេត ពាហុបត្វតឹឃកាចតោ, រាឌចេរាជិសាឆារលកាចតោ, ចិចាជាឆិដ្ឋាតតោ, សបត្តករលតោ, តិស្សារតោ, បជិលិកបរិបិលតេស្ បរចិតហេឌតហេត្យតោ, ចិតាសតិយិត្តញ្ចា សោកាជិអតេកចិហិតញ្ជសតាចហតោ, តជាសត្តិតិជាតញ្ចា យត្ថុរយលបរិឃ្ជុតិចិត្តាតំ អបិឃ្សបបត្តិសម្កចតោតិ ឲចំ ចិចិឆចិបុលិតត្វាចហា ឲតេ អត្វា តាយ, តេសំ បរិច្ចារកោឃចេកោ សោត្វិការចាតិ បរិច្ចារក អបព្យាយាតា ពរលឹយោ៊

អបិច “ឃាចកោ ឃាចយាគោ អត្តតោ ក្យព្យុ អាចិក្កតតោ យឃំព្យាចិស្សាសិកោ”តិ ច “បហាឃ កយតឹឃំ អត្តតោ សត្តកំ កហេត្វា បរលិកំ ឃាហឹតិ យឃំព្យុបតេសកោ”តិ ច “អាជិតេត្ត ចិឃ អកាតរ យរលក្កិតា អាជិតេត្ត លិកោ តតោ យឃំព្យាសត្តកស្ស អបចាហកសហាយោ”តិ ច “អបចាហិតស្ស ចស្ស តិន្ញាឃតិក្កបដ្ឋាតក្ខតោ”តិ ច “ជាតសង្គាតេ ពល្យាលកយុត្តិ សហាឃកាចតោ, សន្តសយត្តិតំ អក្កក្ខតាឃ បរយក្ខល្លកាឃ ត្យុធ្ឃាយិឃា សយត្តិហេត្យកាចតោ ច បរយោ ពល្យាលយិតេត្តា”តិ ច បច្ចុចេក្កិតព្វំ៊

តទា “ក្ខញអាតរ កយុត្តិ អតេតាហំ សម្កចិតោ, តស្វា សា សម្កចតា អចិតទា កាតព្វា”តិ ច “ឲកត្តរកជិតាឃ ជីចិតស្ស អឃាចិតេតបិ យឃា ជាតព្វំ, បកេច ឃាចិតេតា”តិ ច “ក្ខញអាតន្ញាសយេហិ កេចសិត្វាបិ ជាតព្វា, សឃយេចាកតោ យយ បុតន្ញោតា”តិ ច “ឃាចកស្ស ជាតាបតេសេត យឃ្យយេចាឃយត្កក្កហោ”តិ ច “អហំ ចិឃ អឃំ សតន្ញាបិ លិកោ យឃា អត្កក្កហេតតព្វា”តិ ច “អសតិ ឃាចកេ កធំ យឃំព្យាជាតបរិយឹ ប្ចុរេស្យ្យា”តិ ច “ឃាចកាតយេចត្វាឃ យឃា សតព្វា បរិក្កហេតតព្វា”តិ ច “អឃាចិត្វា យយ សត្តកំ ឃាចកា សឃយេច កកា កលេព្យ្យុ”ត្តិ ច “កធំ យហំ ឃាចកាតំ បិយោ ចស្សំ យតាបិ”តិ ច “កធំ ចា តេ យឃំព្យាបិឃា ចស្សុ យតាបិ”តិ ច “កធំ ចាហំ ជជយាតា, ជត្វាបិ ច អត្តយតោ អស្សំ បយុជិតោ បឹតិសោមតស្សជាតោ”តិ ច “កធំ ចា យេ ឃាចកា កចេឃ្យុំ, ក្ខញអាតរោ ច ជាតន្ញាសយោ”តិ ច “កធំ ចាហយឃាចិតោតោឃេច ឃាចកាតំ ហជឃយន្ញាឃ ជជេឃ្យុ”ត្តិ ច “សតិ ឆតេ ឃាចកេ ច អបរិច្ចារកោ យហតឹ យឃំព្យាចព្វាតា”តិ ច “កធំ ចាហំ អត្តតោ អក្កាតិ ជីចិតំ ចាបិ ឃាចកាតំ បរិច្ចជេឃ្យុ”ត្តិ ច បច្ចុចេក្កិតព្វំ៊

អបិច “អតេត្វា តាយាឃំ តិរបេក្កិ ជាឃកំ អត្កក្ឆតិ ឃទា តំ តិរបេក្កិ លេបកំ កិឌកោ”តិ អតេត្វ តិរបេក្កតាឃ ចិត្តំ ក្ខប្បាទេតព្វំ៊ ឃាចយាគោ បត ឃជី បិឃបុក្កលិ ហោតិ, “បិយោ យំ ឃាចតី”តិ សោមតស្សំ ក្ខប្បាទេតព្វំ៊ អធ ក្ខជាសិតបុក្កលិ ហោតិ, “អឃំ យំ ឃាចយាគោ អត្តា ព្លយិតា បរិច្ចារកេត យិតេត្វា ហោតី”តិ សោមតស្សំ ក្ខប្បាទេតព្វំ៊ ជតន្តាបិ ហិ ឃាចកាតំ បិយោ ហោតីតិ៊ អធ បត លេចរីបុក្កលិ ឃាចតិ, “បច្ចត្ថិកោ យំ ឃាចតិ, អឃំ យំ ឃាចយាគោ អត្តា ព្លយិតា បរិច្ចារកេត លេចរីបិ បិយោ យិតេត្វា ហោតី”តិ ចិសេសតោ សោមតស្សំ ក្ខប្បាទេតព្វំ៊ ឲចំ បិឃបុក្កលេ ចិឃ យន្ញាតេចរីបុក្កលេសុបិ យេត្តាបុព្វង្គមំ ករុណំ ក្ខបដ្ឋបេត្វាច ជាតព្វំ៊

សេច បតស្ស ចិរកាលបរិកាចិតត្តា លោកស្ស ឥយ្យឆយុចិសយា លោកឆយុា ហ្វបុជ្ជេយ្យុំ, តេត ទៅឆិសត្តបដិញ្ញោត ព្ថតិ បដិសម្ភិក្ខិតត្ថំ “ភត្ថុ តឃា សប្បុរិស សទ្ធោឆាយ អភិតិហារំ កទោរត្តត សព្វសត្តានំ ហ្វបការត្ថាយ អយំ ការយោ តិស្សជ្ជោ, តប្បរិច្ចាគាយឃច្ចា បុញ្ញោ, តត្ថ ភាយ តេ ចាហិទេបិ ចត្តុស្មិំ អតិសដ្តប្បចត្តិ ហត្ថិសិភាភសជីឃឹ ហោតិ, តស្មា តឃា ត កត្ថចិ សព្ទោ ហ្វប្បាទេតព្វោ៉ សេយ្យថាបិ ភាយ យហតោ គេសជ្ជរុក្ខស្ស តិដ្ឋតោ ម្វលំ ម្វលត្ថិកា ហរន្តិ, បបដិកំ, តចំ, ឍត្ត្ន, ចិដបំ, សារំ, សាខំ, បលាសំ, បុប្ចំ, ឋលំ ឋលត្ថិកា ហរន្តិ, ត តស្ស រុក្ខស្ស ‘យយ្ហំសត្តកំ ឲតេ ហរន្តី’តិ ចិតក្កសមុប្បាចារទា ហោតិ, ឲចមេច សព្វលោកហិតាយ ហ្វស្សុក្កយាបជ្ជន្តេត យឃា យហាទុក្ខេ អកតញ្ញុកេ តិច្ចាសុចិយិព្រាកោយ បទេសំ ហ្វបការាយ ចិតិឃុជ្ជយាគេ អល្បយត្តាបិ យិច្ឆាចិតក្កោ ត ហ្វប្បាទេតព្វោ, កោ ចា ឲត្ថ ចិសេសោ អជ្ឈត្តិកពាហិទេសុ យហាភូតេសុ ឲកត្តគេឥតចិកិរលាចិទ្ធំសតឆម្មេសុ, កោចលំ បត សម្មោហចិជម្ភិតមេតំ, យទិទំ ‘ឲតំ យយ, ឲសោហយស្មិ, ឲសោ មេ អត្តា’តិ អភិតិចេសោ៉ តស្មា ពាហិទេសុ ចិយ អជ្ឈត្តិកេសុបិ កទចទលាតយតាឌីសុ , មំសាឌីសុ ច អតបេក្ខេត ហុត្វា ‘តំតចត្ថិកា ហរន្តុ’តិ តិស្សជ្ជចិត្តេត ភចិតព្វា”ត្តិ៉ ឲចំ បដិសម្ភិក្ខតោ ចស្ស ទៅឆាយ បហិតត្តស្ស កាយជីចិតេសុ តិរបេក្ខស្ស អប្បកសិរេទេតច កាយចចីយគោកម្មាតិ សុចិសុទ្ធាតិ ហោត្តិ៉ សោ ចិសុទ្ធកាយចចីយគោកម្មន្តោ ចិសុទ្ធាឌីចោ ញាយបដិបត្តិយំ ឋិតោ, អាឃាបិឃុបិយកោសល្លសមន្នាគមេត ភិយ្យោសោ យត្តាយ ឥយ្យឆយុបរិច្ចាគេត, អភយទាតសង្គយុទាតេតហិ ច សព្វសត្តេ អត្ថុក្កហ្វិតុំ សមត្ថោ ហោតីតិ៉ អយំ តាច ទាតបារយីយំ បច្ចចេក្ខណាតយោ៉

សីលបារយីយំ បត ឲចំ បច្ចចេក្ខិតត្ថំ – ព្តតញ្ញ្ហាសីលំ ភាយ កង្កាកាឌីហិ ចិសោធតំ អសក្កុលេយ្យស្ស គោសយលស្ស ចិក្ខាលតជលំ, ហរិចត្តតាឌីហិ ចិតេតុំ អសក្កុលេយ្យទាកាឌិបរិឡអាហចិតយតំ, ហារយកុដកុណ្ឌលាឌីហិ បកុរជតាលង្កាទេហិ អសាធារណោ សាទ្ធុតំ អលង្កាទចិសេសោ, សព្វឌិសាចាយតតោ អកិត្តិមោ, សព្វកាលិតុរុបេបិ ច ឃុទភិកន្តោ, ឍត្តិឃយហាសាលីឌីហិ គេចតាហិ ច ចត្តុតិឃាឌិកាចាចហតតោ បទមោ ចសឹកទលយន្តោ, ចាតុយហារាឌិកាឌិ គេចលោកាទោហតសោបាតបត្តិ, ឈាតាភិញ្ញាតំ អធិកមុបាយោ, តិញ្ញាតយហាតកទស្ស សម្បាបកមគ្គោ, សាចកពោធិបច្ចេកពោធិសម្មាសម្ពោធីតំ បតិដ្ឋាតភូមិ, យំ យំ ចា បតិច្ឆិតំ បត្ថិតំ, តស្ស តស្ស សមិជ្ឈូបាយភាចតោ ចិន្តាយណិកប្បរុក្ខាឌិកេ ច អតិសេតិ៉ ចុត្តញ្ហេតំ ភកចតា “ឥជ្ឈតិ ភិក្ខចេ សីលចតោ ចេតោបណិធិ ចិសុទ្ធត្តា”តិ (អ៉ តិ៉ ប៉៉ឲ្យ៥)៉ អបរម្បិ ចុត្តំ “អាកង្ខេយ្យ ចេ ភិក្ខចេ ភិក្ខុ សព្រហ្មចារីតំ បិយោ ច អស្សំ យតាបោ ច កទុ ច ភាចតីយោ ចាតិ, សីលេស្វេចស្ស បរិបូរការី”តិអាឌិ (យ៉ តិ៉ ១៉៩១), តថា “អចិប្បដិសារត្ថាតិ ខោ អាតត្ត កុសលាតិ សីលាតី”តិ (អ៉ តិ៉ ១០៉១; ១១៉១), “បញ្ចិមេ កហបតយោ អាតិសំសា សីលចតោ សីលសម្បទាយា”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៥០; ហ្វទា៉ ៧៩; យហាច៉ ១៥៥) សុត្តាតញ្ច ចសេត សីលស្ស កុណា បច្ចចេក្ខិតព្វា, តថា អក្កុលទោបយសុត្តាឌីតំ (អ៉ តិ៉ ៧៉៧១) ចសេត សីលចិទេហ អាឌីតចា៉

បីតិសោាយតស្សតិមិត្តតោ, អត្តាតុចាទបរាតុចាទឥណ្ឌទុក្កតិភយាភាចតោ, ចិញ្ញូហិ បាសំសភាចតោ, អចិប្បដិសារហេតុតោ, សោត្ថិដ្ឋាតតោ , អភិជតសាបតេយ្យាធិបតេយ្យាយុរុបដ្ឋាតពត្ធុមិត្តសម្បត្តីតំ អតិសយតតោ ច សីលំ បច្ចចេក្ខិតត្ថំ៉ សីលចតោ ហិ អត្តតោ សីលសម្បទាហេតុ យហន្តំ បីតិសោាយតស្សំ ហ្វប្បជ្ជតិ “កតំ ចត យយា កុសលំ, កតំ កល្យាណំ, កតំ ភីរុត្តាណ”ត្តិ៉ តថា សីលចតោ អត្តា ត ហ្វបចទតិ, ត បទេ ចិញ្ញូ, ឥណ្ឌទុក្កតិភយាតំ សម្ភូចោទយេច តត្ថិ, “សីលចា បុរិសបុក្កលោ កល្យាណឆម្មោ”តិ ចិញ្ញូតំ បាសំសោ ហោតិ៉ តថា សីលចតោ យ្វាយំ “កតំ ចត យយា បាបំ, កតំ លុទ្ទំ, កតំ កិព្ពិស”ត្តិ ទុស្សីលស្ស ចិប្បដិសារោ ហ្វប្បជ្ជតិ, សោ ត ហោតិ៉

ສີລຕ຺ຖາ ສາເຍຕໍ ອປ຺ຍາຄາຮິ຺ຖາຄເຕາ, ເກາກຖ຺ຍສຄາຂິປຣິທາຣຍຸເລຄ ຍທເຕາ ອຕ຺ຕສ຺ສ ສາຄຄເຕາ, ຍກ຺ກລກາຈເຕາ ຈ ປເຣຍໍ ເສາຕິຮ຺ຖາຄໍ, ຄິທີຄຂເຕ຺ຖາປິ ສີລຈາ ລຕ຺ຕີຍຍທາສາລີຂີຄໍ ປຸຂຄີເຍາ ເທາຕີຕິ ກຸລສຍ຺ຕິ຺ຕີ ອຕິເສຕິ ສີລສຍ຺ຄາ, "ຕໍ ກິ ຍຖ຺ຖາສິ ຍທາຣາຂ, ຕ຺ຕຄ ເຕ ອສ຺ສ ປຸຣິເສາ ຄາເສາ ກຍຸກເຣາ"ຕິອາຂີ (ຂີ. ຄີ. ໑.໑ປ໑) ຈຈຄເຕ຺ຖາ຺ຕ ສາຄກໍ. ເຈາຣາຂີທິ ອສາຄາຣຕເຕາ, ປເຣລິກາຕຸກຍຄເຕາ, ຍທປຸລກາຈເຕາ, ສຍຈາຂິກຸຕາຮິ຺ຖາຄເຕາ ຈ ຄາທິຣຄຄໍ ອຕິເສຕິ ສີລໍ, ປເຣຍສ຺ສ ຂິຕ຺ຕີສ຺ສຣິຍສ຺ສ ອຮິ຺ຖາຄກາຈເຕາ ລຕ຺ຕີຍາຂີຄໍ ຕ຺ຖສ຺ສຣິຍໍ ອຕິເສຕິ ສີລໍ. ສີລຄິຍິຕ຺ຕຂີຕໍຕໍສຕ຺ຕຄິກາເຍສຸ ສຕ຺ຕາຄໍ ຕ຺ຖສ຺ສຣິຍໍ ຈສ຺ສສຕຂີຍປຸຍາຕເຕາ ຂີຈິຕເຕາ ໑ກາທຍ຺ຍິ ສີລຈເຕາ ຂີຈິຕສ຺ສ ຈິສິ຺ຖຕາຈຈຄເຕາ, ສຕິ ຈ ຂີຈິເຕ ສິກ຺ລາຄິເກ຺ລປສ຺ສ ຍຣຕາຕາຈຈຄເຕາ ສີລໍ ຂີຈິຕເຕາ ຈິສິ຺ຖຕໍ. ເຈຣີຄຍ຺ຍິ ຍຄ຺ຸຖາກາຈາຈທຄເຕາ, ຂຣາເຣາກຈິປຕ຺ຕີທິ ອຄກິກຈຄີຍເຕາ ຈ ຣຸປສຍ຺ຕິ຺ຕີ ອຕິເສຕິ ສີລໍ. ປີສາຄທຍ຺ຸຍາຂີ຺ຖາຄຈິເສເສ, ຣາຂຍຸຈຣາຂເສຄາປຕິອາຂີ຺ຖາຄຈິເສເສ ຈ ອຕິເສຕິ ສີລໍ ສຸລຈິເສສາຮິ຺ຖາຄກາຈເຕາ. ສກາຈສິຄິເກ຺ຂ ສຕ຺ຕີກາຈເຈເຣປິ ຄາຄ຺ຸຂເຄ ຍິຕ຺ຕຂເຄ ຈ ອຕິເສຕິ ໑ກຄ຺ຕທິຕສຍ຺ຍາຄຄເຕາ, ປເຣລິກາຕຸກຍຄເຕາ ຈ. "ຄ ຕໍ ຍາຕາ ປິຕາ ກຍິຣາ"ຕິອາຂີ (ຘ. ປ. ໔໓) ຈຈຄເຕ຺ຖາ຺ຕ ສາຄກໍ. ຕຈາ ທຕ຺ຕີອສ຺ສຣຈາຂີເກເຄທິ, ຍຕ຺ຕາກເຄສາຕ຺ຕາຄປຸເຍາເກທິ ຈ ຄຸຣາຣກ຺ລ ອຕ຺ຕາຄໍ ອາຣກ຺ລກາເຈຄ ສີລເຍຈ ຈິສິ຺ຖຕໍ ອຕ຺ຕາຄີຄເຕາ, ອປຣາຄີຄເຕາ, ຍທາຈິສຍເຕາ ຈ. ເຕເຄຈາທ "ຂເຍຸາ ທເຈ ຣກ຺ລຕິ ຂຍຸຈາຣີ"ຕ຺ຕິອາຂີ (ຂາ. ໑.໕.໑໐໑). ໑ຈຍເຄກຸຕສຍຄ຺ກາກໍ ສີລຕ຺ຕີ ປຈ຺ເຈກ຺ລຄ຺ຄສ຺ສ ອປຣິປຸຕ຺ຕາ ເຈຈ ສີລສຍ຺ຄາ ປີຣິປຸຣິ ກເຖຕິ ອປຣິສ຺ຸຂາ ຈ ປີຣິສ຺ຸຂີ.

ສເຣ ປຄສ຺ສ ຂີຍເຣຕ຺ຕ ປຣິຈເຍຄ ສີລປຂິປກ຺ລາ ຂຍຸາ ເຄາສາຄເຍາ ອຄ຺ຄເຣຄ຺ຄາ ຂຸປຍຂ຺ຂຍ຺ຸຍ, ເຕຄ ເຄາຄິສຕ຺ຕປຂິເຄ຺ຖາຄ ໑ຈໍ ປຂິສຕ຺ຕິກ຺ລຕຕ຺ຖໍ "ຄຕ຺ຕ ຕຍາ ສເຍ຺ຖາຂາຍ ປທິຂາຄໍ ກຕໍ, ສີລຈິກເລຄ ຈ ຄ ສກ຺ກາ ເລີກິຍາປິ ສຍ຺ຕີເຍາ ປີປຸທິຕຸໍ, ປເກຈ ເລີກຸຕ຺ຕຣາ, ສຕ຺ຖສຍ຺ຕີຄໍ ປຄ ອກ຺ກຸຕາຍ ສຍຸາສເຍ຺ຖາຂີຍາ ອຮິ຺ຖາຄຸເຕຄ ສີເລຄ ປເຍຸກ຺ກສເກເຕຄ ຄຈິຕຕ຺ຖໍ. ຕສ຺ຍາ 'ກິກີຈ ອຍ຺ຂ'ຕ຺ຕີອາຂີຄາ (ຈິສ຺ຸຂີ. ໑.໑໕; ຂີ. ຄີ. ອ຺ຖ. ໑.ລິ) ຄຸຕ຺ຕຄເຍຄ ສຍຸາ ສີລໍ ປຣິຣກ຺ລເຄ຺ຕຄ ສ຺ຸຖ ຕຍາ ເປສເລຄ ຄຈິຕຕ຺ຖໍ. ອປິ ຈ ຕຍາ ຂຍຸເຄສຄາຍ ຍາຄຕ຺ຕເຍ ສຕ຺ຕາຄໍ ອຈຕາຣຕປຣິປິຈຄາຄິ ກາຕຕ຺ຖາຄິ, ສີລຈິກລສ຺ສ ຈ ຈຈຄໍ ຄ ປເຈ຺ຈຕຕ຺ຖໍ ເທາຕິ ອສປຸຍາຍາທາຣຈິຈາຣສ຺ສ ຈິຍ ເຈຂ຺ຂສ຺ສ ຕິກິຈ຺ຈຄໍ, ຕສ຺ຍາ ກຈາທໍ ສເຂ຺ຂເຍ຺ຸຍາ ທຸຕ຺ວາ ສຕ຺ຕາຄໍ ອຈຕາຣຕປຣິປິຈຄາຄິ ກເຣຍ຺ຸຍ"ຕ຺ຕີ ສກາຈປຣິສ຺ຸຂສີເລຄ ຄຈິຕຕ຺ຖໍ. ກິຕ຺ຖາ "ພສາຄາຂິກຸຕຈິເສສເສເຍາເກຄ ເຍ ສຕ຺ຕາຄໍ ຂຸປກາຣກາຣຕສຍ຺ຕ຺ຕາ , ປຕ຺ຖາປີເຣຍຶອາຂິປຣິປຸຣຕ຺ຖາ, ພສາຄາຄເຍາ ຈ ກຸຕາ ສີລປີຣິສ຺ຸຂີ ຈິຄາ ຄ ສຍ຺ຸກຈຕ຺ຕີ"ຕິ ສຍຸເຂຈ ສີລໍ ປຣິເສາຂຄຕ຺ຖໍ.

ຕຈາ "ສຕ຺ຖາເຂາ ຍຣາຈາເຣາ ຣເຂາປເຂາ"ຕິອາຂີຄາ (ຂີ. ຄີ. ໑.໑໕໑; ຍ. ຄີ. ໑.໑໕໑; ສໍ. ຄີ. ໑.໑໖; ຍ. ຄີ. ໑.໑໐) ຍຣາຈາເຣ "ອຮິ຺ກກ຺ລຸປຍາ ກາຍາ"ຕິອາຂີຄາ (ຍ. ຄີ. ໑.໑໑໓; ປີຈີ. ໓໑ລີ; ຍທາຄີ. ໑, ໙;), "ຍາຕາປິ ປຸເຕ຺ຕຄ ຈິຈເຄຕີ"ຕິອາຂີຄາ (ຍ. ຄີ. ໑.໑໙ປ໊, ໑ລີປ໊) ຈ ກາເຍສຸ "ເສຍ຺ຸຍາປິ ປຸຣິເສາ ຕ຺ຕທໍ ອາຄາຍ ກຍຸເຕ຺ຕ ປເຍາຂຍ຺ຸຍາ"ຕິອາຂີຄາ (ຂີ. ຄີ. ໑.໑໑ປ໊) ກາຍທ຺ຖາຂີສຸ ອາຂີຄຈສ຺ສຄປ຺ຸຖກ຺ຍາ ຄຸຕ຺ຕຈິປຣີຍາເຍຄ "ອຊ຺ຍາຈາກາເສາ ປຕ຺ຖຂ຺ຂາ"ຕິອາຂີຄາ (ຂີ. ຄີ. ໑.໑.໕໑; ສໍ. ຄີ. ໑.໑໓) ປຕ຺ຖຂ຺ຂາຂີສຸ ອາຄິສໍສປຂິສ຺ກາຈເສຄ ເຄກ຺ລຸປີເຣຍິສໍ ປຈ຺ເຈກ຺ລຕາ ເຈຂີຕຕ຺ຖາ. ອຍເຍຕ຺ຕ ສເຂ຺ຂປເຕ຺ຕ, ຈິຕ຺ຕາເຣຣາ ປຄ ຄຸກ຺ລກຸຂ຺ຂ (ຍ. ຄີ. ໑.໑໙໑) ຈິຍໍສສຸຕ຺ຕາຂີ (ຍ. ຄີ. ໑.໓ປ໊ລີ) ຈເສຄ ຄຸກ຺ລກຸຂ຺ຂອາສິຈິເສາປຍສຸຕ຺ຕາຂີຈເສຄ (ຈຣິຍາ. ອ຺ຖ. ປກິຄ຺ຄກກຈາຍໍ) ເຈຂີຕເຕ຺ຖາ.

តថា “បញ្ញាយ វិនា ទានាទយោ ធម្មា ន វិសុជ្ឈន្តិ, យថាសកំ ព្យាបារសមត្ថា ច ន ហោន្តី”តិ បញ្ញាគុណា បច្ចវេក្ខិតព្វា។ យថេវ ហិ ជីវិតេន វិនា សរីរយន្តំ ន សោភតិ, ន ច អត្តនោ កិរិយាសុ បដិបត្តិសមត្ថំ ហោតិ, យថា ច ចក្ខាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ វិញ្ញាណេន វិនា យថាសកំ វិសយេសុ កិច្ចំ កាតុំ នប្បហោន្តិ, ឯវំ សទ្ធាទីនិ ឥន្ទ្រិយានិ បញ្ញាយ វិនា សកិច្ចបដិបត្តិយំ អសមត្ថានីតិ បរិច្ចាគាទិបដិបត្តិយំ បញ្ញា បធានការណំ។ ឧម្មីលិតបញ្ញាចក្ខុកា ហិ មហាសត្តា អត្តនោ អង្គបច្ចង្គានិបិ ទត្វា អនត្តុក្កំសកា, អបរវម្ភកា ច ហោន្តិ, ភេសជ្ជរុក្ខា វិយ វិកប្បរហិតា កាលត្តយេបិ សោមនស្សជាតា។ បញ្ញាវសេន ឧបាយកោសល្លយោគតោ បរិច្ចាគោ បរហិតប្បវត្តិយា ទានបារមីភាវំ ឧបេតិ។ អត្តត្ថញ្ហិ ទានំ វុឌ្ឍិនិភំ ហោតិ។

តថា បញ្ញាយ អភាវេន តណ្ហាទិសំកិលេសាវិយោគតោ សីលស្ស វិសុទ្ធិយេវ ន សម្ភវតិ, កុតោ សព្វញ្ញុគុណាធិដ្ឋានភាវោ។ បញ្ញវា ឯវ ច ឃរាវាសេ កាមគុណេសុ សំសារេ ច អាទីនវំ, បព្វជ្ជាយ ឈានសមាបត្តីនំ និព្ពានេ ច អានិសំសំ សុដ្ឋុ សល្លក្ខេន្តោ បព្វជិត្វា ឈានសមាបត្តិយោ និព្ពត្តេត្វា និព្ពាននិន្នោ, បរេ ច តត្ថ បតិដ្ឋាបេតីតិ។

វីរិយញ្ច បញ្ញារហិតំ យទិច្ឆិតមត្ថំ ន សាធេតិ ទុរារម្ភភាវតោ។ វរមេវ ហិ អនារម្ភោ ទុរារម្ភតោ, បញ្ញាសហិតេន បន វីរិយេន ន កិញ្ចិ ទុរធិគមំ ឧបាយបដិបត្តិតោ។ តថា បញ្ញវា ឯវ បរាបការាទិអធិវាសកជាតិយោ ហោតិ, ន ទុប្បញ្ញោ។ បញ្ញាវិរហិតស្ស ច បរេហិ ឧបនីតា អបការា ខន្តិយា បដិបក្ខមេវ អនុព្រូហេន្តិ, បញ្ញវតោ បន តេ ខន្តិសម្បត្តិយា បរិព្រូហនវសេន អស្សា ថិរភាវាយ សំវត្តន្តិ។ បញ្ញវា ឯវ តីណិ សច្ចានិ តេសំ ការណានិ បដិបក្ខេ ច យថាភូតំ ជានិត្វា បរេសំ អវិសំវាទកោ ហោតិ។ តថា បញ្ញាពលេន អត្តានំ ឧបត្ថម្ភេត្វា ធិតិសម្បទាយ សព្វបារមីសុ អចលសមាទានាធិដ្ឋានោ ហោតិ, បញ្ញវា ឯវ ច បិយមជ្ឈត្តវេរីវិភាគំ អកត្វា សព្វត្ថ ហិតូបសំហារកុសលោ ហោតិ។ តថា បញ្ញាវសេន លាភាទិលោកធម្មសន្និបាតេ និព្ពិការតាយ មជ្ឈត្តោ ហោតិ។ ឯវំ សព្វាសំ បារមីនំ បញ្ញាវ បារិសុទ្ធិហេតូតិ បញ្ញាគុណា បច្ចវេក្ខិតព្វា។

អបិច បញ្ញាយ វិនា ន ទស្សនសម្បត្តិ, អន្តរេន ច ទិដ្ឋិសម្បទំ ន សីលសម្បទា, សីលទិដ្ឋិសម្បទារហិតស្ស ន សមាធិសម្បទា, អសមាហិតេន ច ន សក្កា អត្តហិតមត្តម្បិ សាធេតុំ, បគេវ ឧក្កំសគតំ បរហិតន្តិ បរហិតាយ បដិបន្នេន “ននុ តយា សក្កច្ចំ បញ្ញាបារិសុទ្ធិយំ អាយោគោ ករណីយោ”តិ ឱវទិតព្វោ អត្តា។ បញ្ញានុភាវេន ហិ មហាសត្តោ ចតុរាធិដ្ឋានាធិដ្ឋិតោ ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ (ទី។ និ។ ៣។ ២១០, ៣១៣; អ។ និ។ ៤។៣២) លោកំ អនុគ្គណ្ហន្តោ សត្តេ និយ្យានិកមគ្គេ អវតារេតិ, ឥន្ទ្រិយានិ ច តេសំ បរិបាចេតិ។ តថា បញ្ញាពលេន ខន្ធាយតនាទីសុ បវិចយពហុលោ បវត្តិនិវត្តិយោ យាថាវតោ បរិជានន្តោ ទានាទយោ គុណេ វិសេសនិព្ពេធភាគិយភាវំ នយន្តោ ពោធិសត្តសិក្ខាយ បរិបូរការី ហោតីតិ ឯវមាទិនា អនេកាការវោការេ បញ្ញាគុណេ វវត្ថបេត្វា បញ្ញាបារមី អនុព្រូហេតព្វា។

តថា ទិស្សមានបារានិបិ លោកិយានិ កម្មានិ និហីនវីរិយេន បាបុណិតុំ អសក្កុណេយ្យានិ, អគណិតខេទេន បន អារទ្ធវីរិយេន ទុរធិគមំ

តាយ តត្ថិ៍ តិហិតចិរិយោ ហិ “សំសារភយមិក្ខតោ សព្ពទុក្ខ សត្តានុទ្ទយាយិ”តិ អាទកិច្ចេយេច ត សក្កុណោតិ៍ យញ្ញ្ញយា អាទកិច្ចា អត្តានចោរាតយាបជ្ជតិ៍ វុត្តញ្ច ចិរិយោ បត អត្តសុលតិរេបក្ខោ អាទដ្ឋបរិ អធិកច្ឆតិតិ ចិរិយសម្បត្តិ បច្ចវេក្ខិតព្ពា៍ អបិច “យស្ស អត្តនោ ខេច សំសារបក្កតោ សម្ពុទ្ធរណាគ្គុយារឡុទា, តស្សាបិ ចិរិយស្ស សិទ្ធិលភាវេច យតោនុទ្ធាតំ យទ្គកប្បត្តិ ត សក្កា សម្មាទេចុំ, បកេច សទេចកស្ស លោកស្ស សម្ពុទ្ធរណាគ្គំ កតាកិតិហារនោ”តិ ច “រាកាធិតំ ឆោរសកលាតំ យព្ពយហាកខាតំ ចិយ ទុត្ថិចារយកាចតោ, តត្ថិងាតាតក្ខា កយុសយាងាតាតំ វុត្តិត្តាសិកចឆកសធិសកាចតោ, តត្ថិបិត្តាតក្ខា ទុក្កតិតំ សព្ពងា ចិចដប្បុលកាចតោ, តត្ថ តិយោឌកាតក្ខា បិបយិត្តាតំ សងា សត្ថិហិតកាចតោ, តតោចាឌកាទិតាយ ច ឆាលស្ស បុទុជ្ជតកាចស្ស សតិ សម្មុទេច យុត្តិ សយយេច សំសារទុក្ខតោ តិស្សទិត្យ”ត្តិ ច “យិច្ឆាចិតក្កា ចិរិយាតុភាវេចត ទុទ្ធិ កចត្តិ”តិ ច “យធិ បត សព្ពោឆិ អត្តាធិនេត ចិរិយេត សក្កា សយធិកត្តុំ , កិមេច ទុក្ករ”ត្តិ ច ខុចយាធិតា តយេត ចិរិយស្ស ក្រុលាបច្ចវេក្ខិតព្ពា៍

តទា “លត្ថិ តាយាយំ តិទចេសសក្រុលបជិបក្ខស្ស កោឆស្ស ចិឆយតតោ ក្រុលសម្បាងទេត សាឆ្នតយប្បដិហតយាឃុធំ, បរាកិកចទេត សយគ្គាតំ អលក្ខានរា, សយណត្រាហូលាតំ ឆាលសម្បងា, កោឆក្កិចិតយតិ វុងកធារា, កល្យាណស្ស កិត្តិសទ្ទស្ស សព្ពាតិទេងសា, បិបបុក្កលិតំ ចចិចិសចូបសយកនោ យត្តាកនោ, សំចទេ ធិតាតំ បរយា ធិរបកតិ, កម្មិរាសយតាយ សាកនោ, ធោរសយហាសាកស្ស ទេចលិ, អបិយច្ឆានស្ស បិធាតកចាដំ, ទេចត្រាហូលោកាតំ អាទោហលាសោបិតំ, សព្ពក្រុលាតំ អធិចារសតក្ខុយិ, វុត្តយា កាយចចិយនោចិស្ទិ”តិ យតសិ កាតព្ពា៍ អបិ ច “ខុទោ សត្តា លត្ថិសម្បត្តិយា អកាចតោ ព្ពាឆ ទេច តបត្តិ, បរលោកេ ច តបតិយឆយ្ខាតុយោកតោ”តិ ច “យធិបិ បរាបការតិយិត្តំ ទុក្ខំ វុប្បជ្ជតិ, តស្ស បត ទុក្ខស្ស ពេត្តភូតោ អត្តការចោ, ពីដភូតក្ខា កយុំ យយាច អភិសច្ចត”ត្តិ ច “តស្ស ទុក្ខស្ស អាលាព្យការលាយេត”ត្តិ ច “អបការកេ អសតិ កថំ យណ្ឌាលត្ថិសម្បងា សមុចតិ”តិ ច “យធិបិយំ ខុតាទហិ អបការកោ, អយំ តាយ បុទព្ពា អនេត យណ្ឌាវុបការនោ កតោ”តិ ច “អបការនោ ខុច ចា លត្ថិតិយិត្តតាយ វុបការនោ”តិ ច “សទព្ពាបិទេ សត្តា យណ្ឌាបុត្តសធិសា, បុត្តកតាបរាធេសុ ច កោ កុជ្ជិស្សតិ”តិ ច “យេត កោឆភុតាទេចសេត អយំ យណ្ឌាអបរជ្ឈតិ, សោ កោឆភុតាទេចសោ យយា ចិនេតព្ពោ”តិ ច “យេត អបការទេត ព្ពាធំ យណ្ឌាទុក្ខំ វុប្បត្តំ, តស្ស អហម្បិ តិយិត្ត”ត្តិ ច “យេហិ ឆម្មេហិ អបរាធោ កតោ, យត្ថ ច កតោ, សព្ពេបិ តេ តស្មិំយេច លណេ តិរុទ្ធា, កស្សិទាតិ កោត កោធោ កាតព្ពោ”តិ ច “អតត្តតាយ សព្ពធម្មាតំ កោ កស្ស អបរជ្ឈតី”តិ ច បច្ចវេក្ខតេត លត្ថិសម្បងា ព្រូហេតព្ពា៍

យធិ បតស្ស ធីឃរត្តំ បរិចយេត បរាបការតិយិត្តកោ កោធោ ចិត្តំ បរិយាទាយ តិដ្ឋេយ្យ, ព្ពាតិ បដិសង្ខាតិក្ខិតព្ពំ “លត្ថិ តានេយសា បរាបការស្ស បដិបក្ខបដិបត្តិតំ បច្ចុបការការណ”ត្តិ ច “អបការនោ ច យណ្ឌាទុក្ខប្បាងទេត ទុក្ខបតិសាយ សន្ធាយ, សព្ពាលោកេ អតកិទតិសព្ពាយ ច បច្ចយោ”តិ ច “ព្ពាត្រិយបកតិទេសា, យធិធំ ព្ពាដ្ឋាតិដ្ឋចិសយសយាទេយាកោ, តត្ថ អតិដ្ឋចិសយសយាទេយាកោ យណ្ឌាត សិយាតិ តំ កុទេតត្ថ លព្ភា”តិ ច “កោឆចសិកោ សតេត្តា កោធេត វុម្មត្តា ចិក្ខិត្តចិត្តា, តត្ថ កិំ បច្ចុបការនោតា”តិ ច “សព្ពោ បិទេ សត្តា សម្មាសម្ពុទ្ធេត ឱរសបុត្តា ចិយ បរិបាលិតា, តស្មា ត តត្ថ យយា ចិត្តកោបបិ កាតព្ពោ”តិ ច “អបរាធកេ ច សតិ ក្រុណេ ក្រុលចតិ យយា ត កោបបិ កាតព្ពោ”តិ ច “អសតិ ក្រុណេ ចិទេសទេត ករុណាយិតព្ពោ”តិ ច “កោបេត ច យណ្ឌាក្រុលយសា តិហិយត្តិ”តិ ច “កុជ្ជ្ញនេត យណ្ឌាទុព្ពាណាទុក្ខសេយ្យាងយោ សបត្តកត្តា អាកច្ឆតិ”តិ ច “កោធោ ច តាយាយំ សព្ពាហិតការកោ សព្ពាហិតចិតាសកោ

ពលវា បច្ចត្ថិកោ”តិ ច “សតិ ច ខន្តិយា ន កោចិ បច្ចត្ថិកោ”តិ ច “អបរាធកេន អបរាធនិមិត្តំ យំ អាយតិំ លទ្ធព្ពំ ទុក្ខំ, សតិ ច ខន្តិយា មយ្ហំ តទភាវោ”តិ ច “ចិត្តេន កុជ្ឈន្តេន ច មយា បច្ចត្ថិកោយេវ អនុវត្តិតោ ហោតី”តិ ច “កោធេ ច មយា ខន្តិយា អភិភូតេ តស្ស ទាសភូតោ បច្ចត្ថិកោ សយមេវ អភិភូតោ ហោតី”តិ ច “កោធនិមិត្តំ ខន្តិគុណបរិហានិកោ មយ្ហំ ន យុត្តោ”តិ ច “សតិ ច កោធេ គុណវិរោធិម្ហិ (គុណវិរោធបច្ចនីកធម្មេ ចរិយា។ អដ្ឋ។ បកិណ្ណកកថាយំ) កិំ មេ សីលាទិធម្មា បារិបូរិំ គច្ឆេយ្យុំ, អសតិ ច តេសុ កថាហំ សត្តានំ ឧបការពហុលោ បដិញ្ញាតានុរូបំ ឧត្តមំ សម្បត្តិំ បាបុណិស្សាមី”តិ ច “ខន្តិយា ច សតិ ពហិទ្ធា វិក្ខេបាភាវតោ សមាហិតស្ស សព្វេ សង្ខារា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ សព្វេ ធម្មា អនត្តតោ និព្ពានញ្ច អសង្ខតាមតសន្តបណីតាទិភាវតោ និជ្ឈានំ ខមន្តិ ‘ពុទ្ធធម្មា ច អចិន្តេយ្យាបរិមេយ្យប្បភាវា’តិ”, តតោ ច “អនុលោមិយំ ខន្តិយំ ឋិតោ ‘កេវលា ឥមេ ច អត្តត្តនិយភាវរហិតា ធម្មមត្តា យថាសកំ បច្ចយេហិ ឧប្បជ្ជន្តិ វយន្តិ, ន កុតោចិ អាគច្ឆន្តិ, ន កុហិញ្ចិ គច្ឆន្តិ, ន ច កត្ថចិ បតិដ្ឋិតា, ន ចេត្ថ កោចិ កស្សចិ ព្យាបារោ’តិ អហំការមមំការានធិដ្ឋានតោ និជ្ឈានំ ខមតិ, យេន ពោធិសត្តោ ពោធិយា និយតោ អនាវត្តិធម្មោ ហោតី”តិ ឯវមាទិកា ខន្តិបារមិយំ បច្ចវេក្ខណា វេទិតព្វា។

តថា “សច្ចេន វិនា សីលាទីនំ អសម្ភវតោ, បដិញ្ញានុរូបំ បដិបត្តិយា អភាវតោ ច សច្ចធម្មាតិក្កមេ ច សព្វបាបធម្មានំ សមោសរណតោ, អសច្ចសន្ធស្ស អប្បច្ចយិកភាវតោ, អាយតិញ្ច អនាទេយ្យវចនតាវហនតោ, សម្បន្នសច្ចស្ស ច សព្វគុណាធិដ្ឋានភាវតោ, សច្ចាធិដ្ឋានេន សព្វពោធិសម្ភារានំ បរិសុទ្ធិបរិបូរិសមត្ថភាវតោ, សភាវធម្មាវិសំវាទនេន សព្វពោធិសម្ភារកិច្ចករណតោ, ពោធិសត្តបដិបត្តិយា ច បរិនិប្ផត្តិតោ”តិអាទិនា សច្ចបារមិយា សម្បត្តិយោ បច្ចវេក្ខិតព្វា។

តថា “ទានាទីសុ ទឡ្ហសមាទានំ, តប្បដិបក្ខសន្និបាតេ ច តេសំ អចលភាវំ, តត្ថ ច ថិរភាវំ វិនា ន ទានាទិសម្ភារា សម្ពោធិនិមិត្តា សមុទេន្តី”តិអាទិនា អធិដ្ឋានេ គុណា បច្ចវេក្ខិតព្វា។

តថា “អត្តហិតមត្តេ អវតិដ្ឋន្តេនាបិ សត្តេសុ ហិតចិត្តតំ វិនា ន សក្កា ឥធលោកបរលោកសម្បត្តិយោ បាបុណិតុំ, បគេវ សព្វសត្តេ និព្ពានសម្បត្តិយំ បតិដ្ឋាបេតុកាមេនា”តិ ច “បច្ឆា សព្វសត្តានំ លោកុត្តរសម្បត្តិំ អាកង្ខន្តេន ឥទានិ លោកិយសម្បត្តិំ អាកង្ខា យុត្តរូបា”តិ ច “ឥទានិ អាសយមត្តេន បរេសំ ហិតសុខូបសំហារំ កាតុំ អសក្កោន្តោ កទា បយោគេន តំ សាធេស្សាមី”តិ ច “ឥទានិ មយា ហិតសុខូបសំហារេន សំវឌ្ឍិតា បច្ឆា ធម្មសំវិភាគសហាយា ភវិស្សន្តី”តិ ច “ឯតេហិ វិនា ន មយ្ហំ ពោធិសម្ភារា សម្ភវន្តិ, តស្មា សព្វពុទ្ធគុណវិភូតិនិប្ផត្តិការណត្តា មយ្ហំ ឯតេ បរមំ បុញ្ញក្ខេត្តំ អនុត្តរំ កុសលាយតនំ ឧត្តមំ គារវដ្ឋាន”ន្តិ ច “សវិសេសំ សព្វេសុ សត្តេសុ ហិតជ្ឈាសយតា បច្ចុបដ្ឋបេតព្វា, កិញ្ច ករុណាធិដ្ឋានតោបិ សព្វសត្តេសុ មេត្តា អនុព្រូហេតព្វា។ វិមរិយាទីកតេន ហិ ចេតសា សត្តេសុ ហិតសុខូបសំហារនិរតស្ស តេសំ អហិតទុក្ខាបនយនកាមតា ពលវតី ឧប្បជ្ជតិ ទឡ្ហមូលា, ករុណា ច សព្វេសំ ពុទ្ធការកធម្មានមាទិ ចរណំ បតិដ្ឋា មូលំ មុខំ បមុខ”ន្តិ ឯវមាទិកា មេត្តាយ គុណា បច្ចវេក្ខិតព្វា។

តថា “ឧបេក្ខាយ អភាវេ សត្តេហិ កតា វិប្បការា ចិត្តស្ស វិការំ ឧប្បាទេយ្យុំ, សតិ ច ចិត្តវិការេ ទានាទិសម្ភារានំ សម្ភវោយេវ

ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᩈᩥᨶᩮᩉᩮᨶ ᩈᩥᨶᩮᩉᩥᨲᩮ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧ “ᩋᨶᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᨠᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮᩈᩩ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮ ᨲᨴ᩠ᩅᩥᨷᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩉᩥᨲᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨽᩣᩅᩮ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩈᩩ ᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩁᩉᩥᨲᩮᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩔ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩴ ᩋᨾᨶᩈᩥᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩃᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ”ᨲᩥ ᨧ “ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩈᩮᨶ ᩋᩁᨲᩥᩁᨲᩥᩈᩉᩔᩮᩅ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨷᩣᩃᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣ, ᩏᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᨴᩔᨶᩮᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ, ᩋᨧ᩠ᨧᩣᩁᨴ᩠ᨵᩔ ᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᩋᨶᩩᨷᨻ᩠ᨻᩮᨶ ᨷᨵᩣᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩁᨱᨲᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨲᩮᩣᨿᩮᩅ ᨲᩥᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠ᩠ᨡᨾᨲᩮᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩈᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᨲᩮᩣ, ᩃᩮᩣᨠᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩩᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮᨶ ᩈᨾᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩋᨧᩃᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨲᩮᩣ, ᨷᩁᩣᨷᨠᩣᩁᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨶᩣᨠᩮᩣᨷᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᩅᩥᩉᩣᩁᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᩁᩥᨷᩪᩁᩥᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨠᨲᩣᨶᩮᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩦ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩋᨷᩁᩥᨾᩣᨱᨷᩁᩥᨾᩣᨱᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩅᩣᨶᩥᩈᩴᩈᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᨲᨳᩣ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᨴᩈ ᨧᩁᨱᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩁᨱᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩦᩃᩈᩴᩅᩁᩮᩣ, ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩈᩩ ᨣᩩᨲ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᨲᩣ, ᨽᩮᩣᨩᨶᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩩᨲᩣ, ᨩᩣᨣᩁᩥᨿᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᨧ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨲᩮᩁᩈᨷᩥ ᨵᩩᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨧ᩠ᨨᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ᪨ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩣᨶᩩᩔᨲᩥ- ᩃᩪᨡᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩈᩥᨶᩥᨴ᩠ᨵᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨷᩈᩣᨴᨶᩦᨿ- ᨵᨾ᩠ᨾᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ, ᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩣᨶᩴ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣᨴᩦᨶᩅᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩋᨷᩣᨿᩣᨴᩦᨶᩅᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩪᨷᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨽ- ᨠᩣᨵᩥᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷ ᩁᩉᩥᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩉᩥᩁᩮᩣᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨻᩣᩉᩩᩈᨧ᩠ᨧᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨿᩮᩣᨣᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨽᩥᨿᩮᩣᨣᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩥ- ᨷᩁᩥᨧᨿᨷᩁᩥᨷᨠ᩠ᨠᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨲᩣᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩪᩁᩦᨠᩣᨧᩋᨷ᩠ᨷᩔᩩᨲᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨻᩉᩩᩔᩩᨲᩈᩮᩅᨶᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩔ ᩋᨷᩣᨿᨽᨿᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨣᨾᨶᩅᩦᨳᩥᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨵᨾ᩠ᨾᨾᩉᨲ᩠ᨲᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱ- ᨳᩥᨶᨾᩥᨴ᩠ᨵᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨠᩩᩈᩦᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩦᩁᩥᨿᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃ- ᩈᩮᩅᨶᩈᨾ᩠ᨾᨷ᩠ᨷᨵᩣᨶᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᩈᨲᩥᨿᩣ ᩈᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨩᨬ᩠ᨬᨾᩩᨭ᩠ᨮᩔᨲᩥᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩔᨲᩥᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᨠᨲᩣᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩥᩈᨴᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩈᨾᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨷᩣᨴᨶᨴᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬ- ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨷᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᨶᨷᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈᩮᩅᨶᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨬᩣᨱᨧᩁᩥᨿᨷᨧ᩠- ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᨲᨴᨵᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨫᩣᨶᩣᨶᩥ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨲᩥᩴᩈᩣᨿ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩮᩈᩩ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ, ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨧ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᨠᩁᨱᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᨿᩮᩣᨣᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨽᨿᨴᩣᨶᩴ, ᩋᩣᩈᨿᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩋᩣᨾᩥᩈᨴᩣᨶᩴ, ᩏᨽᨿᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩴ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨧᩁᨱᩣᨶᩴ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᩣ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩋᨲᩥᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᨽᨿᩮᨶ ᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩥᨿᨲᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ ᨧ ᨠᩁᩩᨱᩣᨷᩥ ᨬᩣᨱᩣᨶᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

ᨠᩮᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩁᩣᨾᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩮᩣ ᨷᩣᩁᨾᩦᨶᩴ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ, ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩣᩉᨠᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᨴᩣᨶᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᩈᩦᩃᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, ᨠᩣᨾᨽᩅᩮᩈᩩ ᩋᨽᩥᩁᨲᩥᩋᨶᨽᩥᩁᨲᩥᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, “ᩋᩉᩴ ᨾᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, ᩃᩦᨶᩩᨴ᩠ᨵᨧ᩠ᨧᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, ᩋᨲ᩠ᨲᨷᩁᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᨲᨷ᩠ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ ᨴᩮᩣᩈᨣᩩᨱᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, ᩉᩥᨲᩣᩉᩥᨲᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ, ᩍᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩅᩥᨠᨷ᩠ᨷᩣ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᨷᩣᩁᨾᩥᨿᩣ ᩈᩴᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨

កិ ឥចាគាតត្តិ តល្យាឌីហិ អត្យបឈារតា, ឃធាចុត្តចិកប្យចិររហា ឆ ឲ្យតារំ ឥចាគាតត្តិ ឥចឌិតន្តា៑ អត្យបហតា ហិ តល្យាយាគឌ្ចិ្ឌឹរកាឆ្ខបគាហយក្លបលិេ៍របុ្យយឆ្លូទិយយាឃារារឌឃ្យឆយ្ពុសារយ្ពុ- យឌបយាគាឌីហិ កិរលឥរហិ ឥឌឃ្យបឌិក្កាហកចិកប្យាឌិរហិតា ឆ ឌាគាឌិបិរយិឥឃា បរិបុគ្ឋា បករុ្យរា កចត្តិតិ៑

ឥកាបឌិបឥក្លាតិ អចិឥរឥរត រឥន្តាបិ កិរលរា រឥន្តាបិ អក្យរលិ ឆយុ្ខ ឲ្យតារំ បឌិបឥក្លា, ចិឥរឥរត បត បុឥន្តា ចុត្តា យឆ្នេរាឌឃាតិ ឥចឌិតន្តា៑ អបិឆ ឥឌឃ្យបឌិក្កាហកឌាគចលបុ អរលិការឌារារយាហក្យារឃាករតា ឥលិករឌារយាហបឌិបក្លិ ឌាគំ, កាឃាឌិឌារចក្លាបកាយតរតា ឥលិកាឌិបឌិបក្លិ ឹលំ , កាយបុលបត្សូបឈាតអត្តកិលយឆបរិចឌ្ចតរតា ឥឌារតួឃបឌិបក្លិ ឥតក្លយំ, ឥលិកាឌឹគំ អត្ថិការលារតា, ឥាកាលប្យ ឆ អគត្ថិការលារតា ឥលិកាឌិបឌិបក្លា បន្តាា, អលឹតាត្យន្ធតកាឃារយ្ពុចឥរត ឥលិកាឌិបឌិបក្លិ ចិរិឃំ, ឥ្ឌក្ខាគិឌ្ច បុន្លាកាគំ លយតរតា ឥលិកាឌិបឌិបក្លា លត្តិ, រតិបិ បឥររំ ក្សបការឥ អបការឥ ឆ ឃធាគ្ខតប្យចត្តិឃា ឥលិកាឌិបឌិបក្លិ រច្ចំ, ឥលិកឆយុ្ខ អកិក្យឃ្យ ឃធាររយាឌិត្តសុ រយ្ពុរឥបុ អឆលតរតា ឥលិកាឌិបឌិបក្លិ អឌិ្ឌក្ខាគំ, ឥឹចរលាចិឥចករតា ឥលិកាឌិបឌិបក្លា ឥយត្តា, ឥ្ឌក្ខាគិឌ្ចបុ អត្យគឃបឌិឈចិន្ធិរតរតា, រយប្យចត្តិរតា ឆ ឥលិកាឌិបឌិបក្លា ក្សបក្លាតិ ឌឌ្ចន្តា៑

កា បឌិបត្តីតិ បុល្ខបការលាររឹរខិចិតបរិច្ឆារកត កឃាបត្ចឌរតត ឌរយុ្ខបឌឥរត ឆ ឥាហុគា រត្តាគំ អត្យក្កហការលំ ឌារត បឌិបត្តិ៑ តត្តាឃំ ចិត្តារតឃា – “ឥ្ឌយិគាហំ ឌារតត រត្តាគំ អាឃុចណ្ហបុលឥាលបឌិកាគាឌិរយប្យត្តិ រយលឹឃំ អក្កចលរយប្យត្តិ គិប្យារឌឃ្យ”ត្តិ អត្ថឌាគំ ឥឌតិ, តធា រត្តាគំ កយុ្ខកិលយរបិបិរត្សបរយាឃ បិគំ ឥឌតិ, តធា បុចណ្ហចណ្ហតាឃ, ហិឥទាត្តប្យាលក្ខារប្យ ឆ គិប្យត្តិឃា ចត្តាគិ ឥឌតិ, តធា ឥ្ឌន្ធិចិឌប្យ ឥឆឆ គិន្តាគបុលប្យ ឆ គិប្យត្តិឃា ឃាគំ ឥឌតិ, តធា ឹលកាត្ថគិប្យត្តិឃា កត្ថំ, ឥ្យន្ធក្យាលរយាកាគិប្យត្តិឃា យាលិចិរលបគំ, ឥាលិឌិយណ្ហារគគិប្យត្តិឃា អារគំ , តធាកតរឃ្យាគិប្យត្តិឃា រឃ្យំ, ររលាកាចគិប្យត្តិឃា អាចរធំ, បត្ថាចក្លបឌិលិកាឃ បឌីរឃ្យំ ឥឌតិ៑ ឥ្យាយប្យកាគិប្យត្តិឃា ត្សបឌាគំ, (ឥាហុប្យទគិប្យត្តិឃា រឌ្ឌឌាគំ, រន្តាឥលិកប្យ បិឃកាធាឃ ឥរឌាគំ, ឥ្យន្ធបុល្យាលកាធាឃ ឥចាឌ្ចន្តាឌាគំ, អឌរាយឥលាកាធាឃ ឥករឌ្ឆឌាគំ, កិរលរឌាររ្យចិរយាឆគត្តំ ឌារាគំ កុឌិប្យតាឌាគំ, រន្ធយុ្ខកិរតិឃា អគចឌ្ឆលិន្ធារតិរហត្យឌាគំ, រឥន្តាបិ រឥត្ត អទិឃាឃ ឌាតិឃា អត្តឥគា បុត្តកាឆ្ខបគឃគាឃ បុត្តឌាគំ, រកលប្យ ឥលិកប្យ បតិកាឆ្ខបកាយគាឃ ឌារឌាគំ, បុកលក្លលារយប្យត្តិឃា បុចណ្ហយលិយុត្តាបចាត្យអាឌិឌាគំ, អត្យត្យន្ធាគរយប្យត្តិឃា គាគាចិឌចិក្សរតឌាគំ, រន្ធយុ្ខការរាឌីកយាឃ ចិត្តការរឌាគំ, ឌយុ្ខរាឌកាធាឃ រឌ្ឆឌាគំ, ឈាគាឌិរយប្យត្តិឃា អារាយុឃ្យាគាឌិចគឌាគំ, ចក្កឌ្ចិតហិ បិរឌហិ ឥាលិឌិយណ្ហបរក្កយគាឃ ចរលាឌាគំ, ចត្យរាឈគិត្តរលាឃ រត្តាគំ រន្ធយុ្ខហត្តឌាគត្តំ ហត្តឌាគំ, រន្ធិត្រ្ចឃាឌិបឌិលិកាឃ កណ្ហាគារាឌិឌាគំ, រយត្តចក្លបឌិលិកាឃ ចក្លឌាគំ, “ឌប្យគរចគាត្យប្យរលាបិទិចទិឃាឌីបុ រន្តាកាលំ រន្តាររត្តាគំ ហិតបុលាចរហា, រន្តាឥលិកាត ឆ ក្សបឌីចិតរន្តា ឥយ កាឥឃា កឥចឃ្យា”តិ យំររលិហិតាឌិឌាគំ, “រន្តាឥលិក្យត្តរយា កឥចឃ្យា”ត្តិ ក្សត្តយក្ខឌាគំ ឥឌតិ៑

ឲ្យចំ ឌឌរន្តា ឆ គ អរតរគាឃ ឥឌតិ, គ បឥរាបឈារតគ, គ កឥឃគ, គ លឌ្ឆាឃ, គ ឌក្លិរលាឃ្យឥរារឥតគ, គ បលឹរត រតិ ល្យចំ, គ

អត្តក្កិលមថេតន, ន បទេចប្ពន្នេតន, ន ផលិកិកប្លាយ, ន មាចកឌិក្សាយ, ន អធិត្តិកានេន ខេតិ, អច ខោ សក្កច្ចំ ខេតិ, សហត្ថេន ខេតិ, កាលេន ខេតិ, ចិត្តិំ កត្វា ខេតិ, អធិការេកន ខេតិ, តឹស្ស កាលេស្ស សោមនស្សិតោ ខេតិ៎ តតោនេមេច ខត្វា ន បច្ឆានុតាបិ ហោតិ, ន បដិក្កាហកចេសេន មានាចមានំ កទេរាតិ, បដិក្កាហកានំ បិយសមុខាចារោ ហោតិ ចខញ្ញូ មាចមោរកា សបរិចារខាឃិ៎ តត្ថ ខានសម្បត្តិំ សកលលោកហិតសុខាយ បរិណាមេតិ, អត្តនោ ច អកុប្បាយ ចិមុត្តិយា, អបរិក្ខយស្ស ឆន្ទស្ស, អបរិក្ខយស្ស ចិរិយស្ស, អបរិក្ខយស្ស សមាធានស្ស, អបរិក្ខយស្ស ញាណស្ស, អបរិក្ខយាយ សម្មាសម្ពោធិយា បរិណាមេតិ៎ ឥមេត្ត ខានបារមិំ បដិបជ្ជន្តេន មហាសត្តេន ជីចិតេ, ភោគេស្ស ច អនិច្ចសញ្ញា បច្ចុបដ្ឋបេតព្វា, សត្តេស្ស ច មហាករុណា៎ ឯចញ្ហិភោគេ កហេតព្វសារំ កណ្ហន្តា អាទិត្តស្មា ចិយ អការស្មា សព្វំ សាបតេយ្យំ, អត្តានញ្ច ខាហិ និហរន្តា ន កិញ្ចិ សេសេតិ, និរចសេសតោ និស្សជ្ជតិមេច៎ អយំ តាច ខានបារមិយា បដិបត្តិក្កមោ៎

សីលបារមិយា បន មស្មា សត្តាញ្ញសីលាលង្ការេហិ សត្តេ អលង្កាតុកាមេន អត្តនោ តាច សីលំ ចិសោធេតព្វំ, តស្មា សត្តេស្ស តថា មាបន្នចិត្តេន កចិតព្វំ, មថា ស្សបិនន្តេនបិ ន អាឃាតោ ឧប្បជ្ជេយ្យ៎ បរូបការនិរតតាយ បរសន្តកោ អលកន្ទោ ចិយ ន បរាមសិតព្វោ៎ អព្រហ្មចរិយតោបិ អារាចារី, សព្វចិធមេថុន ចិរមោកចិរតោ, បកេច បរខារកមនតោ៎ សច្ចំ ហិតំ បិយំ បរិមិតមេច ច កាលេន ធម្មិំ កថំ ភាសិតា ហោតិ, អនភិជ្ឈាលុ អព្យាបន្នោ អចិបរីតខស្សនោ សម្មាសម្ពុទ្ធេ និចិដ្ឋសទ្ធោ និចិដ្ឋបេមោ៎ ឥតិ ចតុរាបាយចដ្ដទុក្ខបទេហិ អកុសលកម្មបទេហិ, អកុសលធម្មេហិ ច ឲ្យរមិត្វា សក្កមោក្ខបទេស្ស កុសលកម្មបទេស្ស បតិដ្ឋិតស្ស ស្សទ្ធាសមបយោកតាយ មថាភិបត្ថិតា សត្តានំ ហិតស្សខូបសញ្ហិតា មនោរថា សីឃំ អភិនិប្បជ្ជន្តិ៎

តត្ថ ហិរោត្តប្បិយា សព្វសត្តានំ អភយខានំ ខេតិ, អប្បកេនិ់រេតច មេត្តាភាចនំ សម្បាខេតិ, ឯកាខស មេត្តានិសំសេ អធិកច្ឆតិ, អប្បាពាធោ ហោតិ អប្បាតង្កោ ជីឃាយុកោ ស្សខពហុលោ, លក្ខណចិសេសេ បាបុណាតិ, ខោសចាសនញ្ច សមុច្ឆិន្ទតិ៎ តថា អទិន្នាខានាតិចត្តិយា ចោរាទិអសាធារណោ ឧឡារោ ភោគេ អធិកច្ឆតិ, អនាសង្កនីយោ បិយោ មនាបោ ចិស្សាសនីយោ, ចិភចសម្បត្តិស្ស អលក្កចិត្តោ បរិច្ចាកសីលោ, លោភចាសនញ្ច សមុច្ឆិន្ទតិ៎ អព្រហ្មចរិយតិចត្តិយា អលោលោភា ហោតិ សន្តកាយចិត្តោ, សត្តានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ អបរិសង្កនីយោ, កល្យាណោ ចស្ស កិត្តិសទ្ទោ អព្ភុកច្ឆតិ, អលក្កចិត្តោ ហោតិ មាតុកាមេស្ស អលុទ្ធាសមោ, នេក្ខម្មពហុលោ, លក្ខណចិសេសេ អធិកច្ឆតិ, លោភចាសនញ្ច សមុច្ឆិន្ទតិ៎

មុសាចាខាតិចត្តិយា សត្តានំ បមាណភូតោ ហោតិ បច្ចយិកោ ថេតោ អាខេយ្យចចនោ ខេចតានំ បិយោ មនាបោ ស្សរភិកន្ធមុខោ អារក្ខិយកាយចចីសមាចារោ, លក្ខណចិសេសេ ច អធិកច្ឆតិ, កិលេសចាសនញ្ច សមុច្ឆិន្ទតិ៎ បេស្សញ្ញាតិចត្តិយា បរូបក្កមេហិ អភេជ្ជកាមោ ហោតិ អភេជ្ជបរិចារោ, សទ្ធម្មេ ច អភិជ្ជនកសទ្ធោ, ខឡ្ហមិត្តោ ភចន្តរបរិចិតានម្បិ សត្តានំ ឯកន្តបិយោ, អសំកិលេសពហុលោ៎ ផរុសចាចាតិចត្តិយា សត្តានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ ស្សខសីលោ មធុរចចនោ សម្ភាចនីយោ, អដ្ឋង្កសមន្នាគតោ ចស្ស សរោ (ម៓ និ៓ ១៓១២៤) និព្ពត្តតិ៎ សម្ផប្បលាបាតិចត្តិយា ច សត្តានំ បិយោ ហោតិ មនាបោ កុរុភាចនីយោ ច អាខេយ្យចចនោ ច បរិមិតាលាបោ, មហេសក្ខោ ច ហោតិ មហានុភាចោ, ឋានុប្បត្តិកេន បដិភានេន បញ្ហានំ ព្យាករណកុសលោ, ពុទ្ធភូមិយញ្ច ឯកាយ

៩ច ចាគាយ អនេកាការសាត់ សត្តាត់ អនេកកាស់ បញ្ញាត់ ញ្ញាកទោសយេត្វា ហោតិ។

អតកិត្ឋាលុតាយ ឋាតិ្ឋិតលិកឹ ហោតិ, ក្ខឡអារម្មណ ច គោគោកុ ទុឌិ បដិលភតិ, លត្តិយយហាសាលិឌឹត់ សយុទោ ហោតិ, បច្ចត្តិកេហិ អតកិកចតឹយោ, ឋាត្រ្កិយចេកល្លិ ត បិបុលាតិ, អប្បដិបុក្កលិ ច ហោតិ។ អញ្ញាបិទេត បិយទស្សនោ ហោតិ សត្តាត់ សម្មាចតឹយោ, បទហិតាកិតត្តិតាយ ច សទេត្តា អប្បកសិទទេតច បសាទេតិ, អលុទ្ធសការេចា ច ហោតិ យេត្តាចិហារឹ, យទេសទេក្លា ច ហោតិ យហាត្មការេចា។ មិច្ឆាទស្សតាការេចត កល្យាណោ សហាយេ បដិលភតិ, សឹសទេច្ឆទម្បិ បិបុលាទេក្តា បិបកម្ម ត ករោតិ, កម្មស្សកតាទស្សតទេតា អកោត្មហលមក្កលិកោ ច ហោតិ, សទ្ធម្ម ចស្ស សទ្ធា បតិដ្ឋិតា ហោតិ មូលជាតា, សទ្ធហតិ ច តធាគតាត់ ពោធិ, សមយត្តទេសុ តាកិទមតិ ក្ខក្កាទដ្ឋាទេត ចិយ ទាជហំសោ, លក្ខលត្តយបទិជាតតក្យសលិ ហោតិ, អទេត្ត ច អតាចទលោតាកាលលិកឹ, យាច ពោធិ ត បិបុលាតិ, តាច តម្ហិ តម្ហិ សត្តតិកាយេ ក្ខក្ខក្កដ្ឋា ច ហោតិ, ក្ខឡអារុឡអារសម្បត្តិយោ បិបុលាតិ។

“ឋាតិ ហិទំ សឹលំ តាម សព្ពសម្បត្តិតំ អធិដ្ឋាតំ, សព្ពពុទ្ធគុណាត់ បភចត្មូមិ, សព្ពពុទ្ធករណីយាតំ អាទិ ចរណំ មុខំ បមុខ”ត្តិ ពហុមាតំ ក្ខប្បាទេត្វា កាយចឌីសំយមេ, ឋាត្រ្កិយទមេត, អាឌីចសម្បទាយ, បច្ចយបរិភោគេ ច សតិសម្បជញ្ញពលេត អប្បមេត្តេត លិកសក្កាទសិលេកំ មិត្តមុខបច្ចត្តិកំ ចិយ សល្លក្ខេត្វា “កិកឹច អណ្ឌ”ត្តិអាទិតា (ចិសុទ្ធិ ១.១៨; ឌី។ តិ។ អដ្ឋ។ ១.សិ) ចុត្តតយេត សក្កច្ចំ សឹលំ សម្បាទេតព្ពំ ។ អយមេត្ថ សទ្ធេបោ, ចិត្ថារោ បត ចិសុទ្ធិមគ្គេ (ចិសុទ្ធិ ១.៩) ចុត្តតយេត ចេទិតព្ពោ។ តថា បទេតំ សឹលំ ត អត្តទោ ទុក្ខតិបរិកិលេសចិមុត្តិយា, សុកតិយម្បិ, ត ទជ្ជសម្បត្តិយា, តចក្កចត្តិ-តទេច-តសក្ក-តមាទ-តព្រហ្មសម្បត្តិយា, តាបិ អត្តទោ តេចិជ្ជតាទិហេតុ, ត បទេច្ចកពោធិយា, អថ ខោ សព្ពញ្ញការេចត សព្ពសត្តាត់ អត្តុត្តទសឹលិលក្ការសម្បាទេតត្វេយចាតិ បរិលោមេតព្ពំ។

តថា សកលសំកិលេសតិចារឋ្ឋាតតាយ, បុត្តឌារាទឹហិ យហាសម្ពាធតាយ, កសិចលិជ្ជាទិតាតាចិធកម្មន្តាធិដ្ឋាតញ្ញាក្យលតាយ ច ឈរាចាសស្ស គេក្ខុម្មុលាឌីត់ អទេតាការសតំ, កាយាតច្ឆា “សម្ពាធោ ឃរាវាសោ ទុជាត្ថ ចិយ ច អចលេយ្យាមាតា បរិត្តស្សាទា ចិបុលិតត្វាតុពាត្ត”ាតិ ច “ចិន្ទ្លលេតាការេសត កេហតព្ពំ តច្ចំ ចិយ បរិត្តការលិបលក្ខា, ក្ខុម្មត្តកាលក្ការេទា ចិយ ចិបរឹតសញ្ញាយ អត្មកចិតព្ពា , កឹសាចច្ឆាតតសុំ ចិយ បដិការក្មតា, ក្ខុកតេមិតក្កលិយា ក្ខស្សាចកោតកបិត់ ចិយ អតិត្តិករា, លាតត្ថញ្ញាកោឌត់ ចិយ សាពាធា, ពាលិសាមិសំ ចិយ ញ្ញសតសត្តិបិតការលា, អក្កិសត្តាទេបិ ចិយ កាលត្តទេយបិ ទុក្ខុប្បត្តិហេតុក្មតា, មក្កដលេទេបិ ចិយ ពាទ្ធតិមិត្តា ឈាតកាចច្ឆាតតកិមិលទោ ចិយ អតត្តច្ឆាតតា, សបត្តកាយចារសោ ចិយ គយដ្ឋាតក្មតា, បច្ចត្តិកេបិសេកោ ចិយ កិលេសយាទាឌឹត់ អាមិសក្មតា, លោសម្បត្តិយោ ចិយ ចិបរិលាមទុក្ខា, កោដេកិ្ក ចិយ អទេត្តាទាហកា, បុទាលក្មបិចលម្ពឹទោលមទុមិល្ហំ ចិយ អទេតាឌីតចា, លេហិត្ថកបិត់ ចិយ បិបិសហេតុក្មតា, សុទាមេទយំ ចិយ តឹចឌតេសចិតា, អប្បស្សាទតាយ អដ្ឋិកង្កលូបមា”តិអាទិតា ច តយេត អាឌីតចំ សល្លក្ខេត្វា តព្ពិបរិយាយេត គេក្ខម្មេ អាតិសំសំ បស្សទេត្ត គេក្ខម្មបចិទេចទីកាបសមម្មុលាឌីសុ តិត្តបិលោបក្ខារចិទេត្តត គេក្ខម្មបិទមឹ ប្មទេតព្ពា។

តថា យម្មា បញ្ញា អាទេលិកោ ចិយ អន្ធការេត, យោទេហត សហ ត ចត្តតិ, តម្មា យោហការលាតិ តាច ពោធិសទេត្តត បរិចជ្ជិតព្ពាតិ។

ឥមានិ មោហការណានិ – អរតិ តន្ទី វិជម្ភិតា អាលសិយំ គណសង្គណិការាមតា និទ្ទាសីលតា អនិច្ឆយសីលតា ញាណស្មិំ អកុតូហលតា មិច្ឆាធិមានោ អបរិបុច្ឆកតា កាយស្ស ន សម្មាបរិហារោ អសមាហិតចិត្តតា ទុប្បញ្ញានំ បុគ្គលានំ សេវនា បញ្ញវន្តានំ អបយិរុបាសនា អត្តបរិករេវា មិច្ឆាវិកប្បា វិបរីតាភិនិវេសោ កាយទឡ្ហីពហុលតា អសំវេគសីលតា បញ្ច នីវរណានិ។ សព្វេបេតោ យេ វា បន ធម្មេ អាសេវតោ អនុប្បន្នា បញ្ញា ន ឧប្បជ្ជតិ, ឧប្បន្នា បរិហាយតិ, ឥតិ ឥមានិ សម្មោហការណានិ បរិវជ្ជេន្តេន ពាហុសច្ចេ ឈានាទីសុ ច យោគោ ករណីយោ។

តត្រាយំ ពាហុសច្ចស្ស វិសយវិភាគោ – បញ្ច ខន្ធា ទ្វាទសាយតនានិ, អដ្ឋារស ធាតុយោ ចត្តារិ សច្ចានិ ពាវីសតិន្ទ្រិយានិ ទ្វាទសបទិកោ បដិច្ចសមុប្បាទោ, តថា សតិបដ្ឋានាទយោ កុសលាទិធម្មប្បការភេទា ច។ យានិ ច លោកេ អនវជ្ជានិ វិជ្ជដ្ឋានានិ, យេ ច សត្តានំ ហិតសុខវិធានយោគ្យា ព្យាករណវិសេសា។ ឥតិ ឯវំបការំ សកលមេវ សុតវិសយំ ឧបាយកោសល្លបុព្វង្គមាយ បញ្ញាយ សតិវីរិយុបត្ថម្ភការណាយ សាធុកំ ឧគ្គហណសវនធារណបរិចយបរិបុច្ឆាហិ ឱគាហេត្វា តត្ថ ច បរេសំ បតិដ្ឋាបនេន សុតមយា បញ្ញា និព្វត្តេតព្វា, តថា ខន្ធាទីនំ សភាវធម្មានំ អាការបរិវិតក្កនមុខេន តេ និជ្ឈានំ ខមាបេន្តេន ចិន្តាមយា, ខន្ធាទីនំយេវ បន សលក្ខណសាមញ្ញលក្ខណបរិគ្គហណវសេន លោកិយំ បរិញ្ញំ និព្វត្តេន្តេន បុព្វភាគភាវនាបញ្ញា សម្បាទេតព្វា។ ឯវញ្ហិ “នាមរូបមត្តមិទំ យថារហំ បច្ចយេហិ ឧប្បជ្ជតិ ចេវ និរុជ្ឈតិ ច, ន ឯត្ថ កោចិ កត្តា វា ការេតា វា, ហុត្វា អភាវតោ អនិច្ចំ, ឧទយព្វយបដិបីឡនតោ ទុក្ខំ, អវសវត្តនតោ អនត្តា”តិ អជ្ឈត្តិកពាហិរេ ធម្មេ និក្ខិលេសំ បរិជានន្តោ តត្ថ អាសង្កំ បជហិត្វា, បរេ ច តត្ថ តំ ជហាបេត្វា កេវលំ ករុណាវសេនេវ យាវ ន ពុទ្ធគុណា ហត្ថតលំ អាគច្ឆន្តិ, តាវ ញាតត្ថេសុ សត្តេ អវតារណបរិបាចនេហិ បតិដ្ឋាបេន្តោ, ឈានវិមោក្ខសមាធិសមាបត្តីសុ ច វសីភាវំ បាបេន្តោ បញ្ញាយ អតិវិយ មត្ថកំ បាបុណាតីតិ។

តថា សម្មាសម្ពោធិយា កតាភិនីហារេន មហាសត្តេន “កោ នុ អជ្ជ បុញ្ញញាណសម្ភារោ ឧបចិតោ, កិញ្ច មយា កតំ បរហិត”ន្តិ ទិវសេ ទិវសេ បច្ចវេក្ខន្តេន សត្តហិតត្ថំ ឧស្សាហោ ករណីយោ, សព្វេសមបិ សត្តានំ ឧបការាយ អត្តនោ កាយំ ជីវិតញ្ច ឧស្សជ្ជិតព្វំ, សព្វេបិ សត្តា អនោធិសោ មេត្តាយ ករុណាយ ច ផរិតព្វា, យា កាចិ សត្តានំ ទុក្ខុប្បត្តិ, សព្វា សា អត្តនិ បដិកង្ខិតព្វា, សព្វេសញ្ច សត្តានំ បុញ្ញំ អព្ភានុមោទិតព្វំ, ពុទ្ធមហន្តតា អភិណ្ហំ បច្ចវេក្ខិតព្វា, យញ្ច កិញ្ចិ កម្មំ ករោតិ កាយេន វាចាយ វា, តំ សព្វំ ពោធិនិន្នចិត្តបុព្វង្គមំ កាតព្វំ។ ឥមិនា ហិ ឧបាយេន ពោធិសត្តានំ អបរិមេយ្យោ បុញ្ញភាគោ ឧបចីយតិ។ អបិច សត្តានំ បរិភោគត្ថំ បរិបាលនត្ថញ្ច អត្តនោ សរីរំ ជីវិតញ្ច បរិច្ចជិត្វា ខុប្បិបាសាសីតុណ្ហវាតាតបាទិទុក្ខប្បដិការោ បរិយេសិតព្វោ។ យញ្ច យថាវុត្តទុក្ខប្បដិការជំ សុខំ អត្តនា បដិលភតិ, តថា រមណីយេសុ អារាមុយ្យានបាសាទតលាទីសុ, អរញ្ញាយតនេសុ ច កាយចិត្តសន្តាបាភាវេន អភិនិព្វុតត្តា សុខំ វិន្ទតិ, យញ្ច សុណាតិ ពុទ្ធានុពុទ្ធបច្ចេកពុទ្ធពោធិសត្តានំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារភូតំ ឈានសមាបត្តិសុខំ, តំ សព្វំ សត្តេសុ អនោធិសោ ឧបសំហរតិ។ អយំ តាវ អសមាហិតភូមិយំ នយោ។

សមាហិតោ បន អត្តនា យថានុភូតំ វិសេសាធិគមនិព្វត្តំ បីតិបស្សទ្ធិសុខំ សត្តេសុ អធិមុច្ចតិ, តថា មហន្តំ សំសារទុក្ខំ, តន្និមិត្តភូតំ

ᨧ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨽᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᨶᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᨸᩥ ᨨᩮᨴᨶᨽᩮᨴᨶᨲᩣᩊᨶᨸᩥᩴᩈᨶᨣ᩠ᨣᩥᩈᨶ᩠ᨲᩣᨸᩣᨴᩥᨩᨶᩥᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᩣ ᨡᩁᩣ ᨠᨭᩩᨠᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨧᩥᩁᨠᩣᩃᩴ ᩅᩮᨴᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩣᩁᨠᩮ, ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᨲᨩ᩠ᨩᨶᩈᨶ᩠ᨲᩣᨸᨶᩅᩥᩉᩮᨴᨶᩉᩥᩴᩈᨶᨸᩁᩣᨵᩦᨶᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩮ, ᨩᩮᩣᨲᩥᨾᩣᩃᩣᨠᩩᩃᩈᩁᩦᩁᩮ ᩏᨴ᩠ᨵᨻᩣᩉᩩᩅᩥᩁᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᩣᨾᩩᨡᩮ ᨡᩩᨸ᩠ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᨴᩦᩉᩥ ᨴᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮ ᨧ ᩅᨶ᩠ᨲᨡᩮᩊᩣᨴᩥᩋᩣᩉᩣᩁᩮ ᨧ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩮᨴᨿᨾᩣᨶᩮ ᨸᩮᨲᩮ ᨧ ᨸᩁᩥᨿᩮᨭ᩠ᨮᩥᨾᩪᩃᨠᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᨿᨻ᩠ᨿᩈᨶᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮ ᩉᨲ᩠ᨳᨧ᩠ᨨᩮᨴᩣᨴᩥᨠᩣᩁᨱᩣᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᨴᩩᨴ᩠ᨴᩈᩥᨠᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᨲᩣᨴᩥᨽᩣᩅᩮᨶ ᨡᩩᨸ᩠ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᨴᩥᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᨻᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨽᩅᨶᩦᨿᨲᩮᩣ, ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩅᩉᨶᨲᩮᩣ, ᨸᩁᩣᨵᩦᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨶᩣᩁᨠᩮ ᨸᩮᨲᩮ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩮ ᨧ ᩋᨲᩥᩈᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨸᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᨧ ᨲᨳᩣ ᩅᩥᩈᨿᩅᩥᩈᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨸᩁᩥᨿᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨴᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮ ᩅᩣᨿᩩᩅᩮᨣᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨩᩣᩃᩣᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩈᩩᨠ᩠ᨡᨠᨭ᩠ᨮᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᩣᨲᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩮ ᩅᩥᨿ ᩋᨶᩩᨸᩈᨶ᩠ᨲᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨶᩥᩉᨲᨸᩁᩣᨵᩦᨶᩮ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩮ ᨧ ᨾᩉᨲᩣ ᩅᩣᨿᩣᨾᩮᨶ ᩅᩥᨴᩪᩁᨾᩣᨠᩣᩈᩴ ᩅᩥᨣᩣᩉᩥᨲᩈᨠᩩᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ, ᨻᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩈᩁᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ “ᩈᨲᩥᨸᩥ ᨧᩥᩁᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᩋᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥᨠᨲᩣᨿ ᨸᩣᨲᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨩᩣᨲᩥᨩᩁᩣᨾᩁᨱᩣ ᩑᩅᩣ”ᨲᩥ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᩣᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩮ ᨧ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨠᩁᩩᨱᩣᨿ ᨧ ᩋᨶᩮᩣᨵᩥᩈᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨹᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᩑᩅᩴ ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨾᨶᩈᩣ ᨧ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩮ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩏᨸᨧᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᩔᩣᩉᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ.

ᩋᨸᩥᨧ “ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨸᩁᩥᨾᩥᨲᩅᩥᨸᩩᩃᩮᩣᩊᩣᩁᩅᩥᨾᩃᨶᩥᩁᩩᨸᨾᨶᩥᩁᩩᨸᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨣᩩᨱᨶᩥᨧᨿᨶᩥᨵᩣᨶᨽᩪᨲᩔ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩔ ᩏᩔᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᩉᩴᩈᨶᨿᩮᩣᨣ᩠ᨿᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩩᨽᩣᩅᨾᩮᩅ. ᨿᩴ ᨶ ᨸᨧᩩᩁᨩᨶᩣ ᩈᩮᩣᨲᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨣᩮᩅ ᨸᨭᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ. ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᩣ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨽᩪᨾᩥᨿᩮᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ (ᨴᩦ. ᨶᩥ. ᪓.᪒᪑᪐, ᪓᪑᪓; ᩋ. ᨶᩥ. ᪔.᪓᪒), ᨠᩁᩩᨱᩮᨠᩁᩈᨲᩣ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶᩥᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨶᩥᩁᩩᨸᩃᩮᨸᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩴᩈᩣᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᩋᨸᩁᩥᨡᩮᨴᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᨶᩥᩁᨲᩥᨾᩣᨶᨲᩣ, ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨴᩥᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩋᨧᩃᨲᩣ, ᨠᩩᩈᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᩩ ᨸᩦᨲᩥᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ, ᩅᩥᩅᩮᨠᨶᩥᨶ᩠ᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣ, ᨫᩣᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩮᩣ, ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᩈᩩᨲᩮᨶ ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥ, ᨿᨳᩣᩈᩩᨲᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨸᩁᩮᩈᩴ ᩉᩥᨲᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨬᩣᨿᩮ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ, ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨽᨴᩊ᩠ᩉᨲᩣ, ᨵᩦᩁᩅᩦᩁᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨸᩁᩣᨸᩅᩣᨴᨸᩁᩣᨸᨠᩣᩁᩮᩈᩩ ᩅᩥᨠᩣᩁᩣᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᩈᩩ ᩅᩈᩦᨽᩣᩅᩮᩣ, ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᨻᩃᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩃᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨲᨿᩣᩅᨻᩮᩣᨵᩮᩣ, ᩈᨲᩥᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨽᩥᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨾᨣ᩠ᨣᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩈᨾ᩠ᨽᩁᨱᩴ, ᨶᩅᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣᩅᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᨲᩦᨲᩥ ᩋᨽᩥᨶᩦᩉᩣᩁᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥ ᩋᨶᩮᩣᩔᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ. ᩈᨾᩩᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮ ᨧ ᩅᩦᩁᩥᨿᩮ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩣ ᨲᨴᨵᩦᨶᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩑᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ. ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨸᩥ ᩏᨸᨾᩥᨲᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ.

ᩍᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩩᨡᩪᨸᨠᩁᨱᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩮᨶ ᨻᩉᩩᨵᩣ ᩋᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᨠᩁᨱᩴ ᨴᩣᨶᩮᨶ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ, ᩈᩦᩃᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᩣᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᨴᩣᩁᩁᨠ᩠ᨡᩋᨽᩮᨴᨸᩥᨿᩉᩥᨲᩅᨧᨶᩣᩅᩥᩉᩥᩴᩈᩣᨴᩥᨠᩁᨱᩣᨶᩥ, ᨶᩮᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᨾᩥᩈᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᨵᨾ᩠ᨾᨴᩣᨶᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᩮᨠᨵᩣ ᩉᩥᨲᨧᩁᩥᨿᩣ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩥᨲᨠᩁᨱᩪᨸᩣᨿᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ, ᩅᩦᩁᩥᨿᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᩔᩣᩉᩣᩁᨾ᩠ᨽᩋᩈᩴᩉᩦᩁᩣᨶᩥ, ᨡᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᨴᨸᩁᩣᨵᩈᩉᨶᩴ, ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩅᨬ᩠ᨧᨶᨲᨴᩩᨸᨠᩣᩁᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩣᩅᩥᩈᩴᩅᩣᨴᨶᩣᨴᩥ, ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨲᨴᩩᨸᨠᩁᨱᩮ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩈᨾ᩠ᨸᩣᨲᩮᨸᩥ ᩋᨧᩃᨶᩴ, ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩥᨲᩈᩩᨡᩣᨶᩩᨧᩥᨶ᩠ᨲᨶᩴ, ᩏᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨲᩮᩈᩴ ᩏᨸᨠᩣᩁᩣᨸᨠᩣᩁᩮᩈᩩ ᩅᩥᨠᩣᩁᩣᨶᩣᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᨸᩁᩥᨾᩣᨱᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨸᩥᨲᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩉᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᨾᩣᨱᩮᩣ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩪᨸᨧᨿᩮᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲᩣᩈᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ

ចុទេត្វា, តស្ស ច សព្ពន្តិ សម្បាទេតិ។

កោ ចិការោតិ ឯស បរិយេសោ, ឯស ហ្ពបបរិយេសោ, ឯស បរយត្តបរិយេសោតិ សបត្តិស បរិយេសោ។ តត្ថ កតាកិតិហារស្ស ឧទាឌិសត្តស្ស បរហិតករណាកិតិត្ថអារសឃប្បេឃោកស្ស កណ្ហឆយ្ហុទោកិណ្ណា សុក្កឆយ្ហា បរិយេសោ, តេហិ អទោកិណ្ណា សុក្កា ឆយ្ហា ហ្ពបបរិយេសោ, អកណ្ហា អសុក្កា បរយត្តបរិយេសោតិ កោចិ។ សម្បុទាកយតកាលេសុ ប្អុទិឃយាភា បរិយេសោ, ឧទាឌិសត្តក្ខុយិឃំ បុណ្ណា ហ្ពបបរិយេសោ, ញុទ្ធក្ខុយិឃំ សព្ពាការបរិបុណ្ណា បរយត្តបរិយេសោ។ ឧទាឌិសត្តក្ខុយិឃំ ចា បរហិតករណតោ បរិយេសោ, អត្តហិតករណតោ ហ្ពបបរិយេសោ, ញុទ្ធក្ខុយិឃំ ពលទេចសារជ្ជសយឌិកយេត ហ្គកឃហិតបរិបូរណតោ បរយត្តបរិយេសោតិ ឲចំ អាឌិយជ្ជូបរិយេសាសាតសុ បលិឆាភារឃ្គុបរិតិដ្ឋាតសុ តេឃំ ចិការោតិ អបទេ។ ទោសុបសយកទុលាបកតិកាត់ កចសុលចិយុត្តិសុលបរយសុលប្បត្តាត់ បុញ្ញបចឃកេឌតោ តត្តិការោតិ អទេញ្ញា។

លជ្ឈាសតិយាភាបស្សឃាត់ លេកុត្តរឆយ្ហាឌិបតីត់ ឹលសយាឌិបញ្ញាកទុកាត់ តារិតតរិតតារឃិតុត់ អតុញុទ្ធបទេច្ចកញុទ្ធសយ្ហាសឲ្យទ្ធាត់ បរិយឹ, ហ្ពបបរិយឹ, បរយត្តបរិយឹតិ ឧទាឌិត្តឃប្បត្តិតោ ឃឆាចុត្តចិការោតិ កោចិ។ ចិត្តបលិឆិតោ ឃាច ចឌឹបលិឆិ, តាច បចត្តា សយ្ហរា បរិយេសោ, ចឌឹបលិឆិតោ ឃាច កាឃបលិឆិ, តាច បចត្តា ហ្ពបបរិយេសោ, កាឃបលិឆិតោ បកុតិ បរយត្តបរិយេសោតិ អបទេ។ អទេញ្ញា បត "បរបុញ្ញាតុទេយាឌតចទេសត បចត្តា សយ្ហរា បរិយេសោ, បទេរឃំ ការាបតចទេសត បចត្តា ហ្ពបបរិយេសោ, សឃំ ករណចទេសត បចត្តា បរយត្តបរិយេសោ"តិ ចឌត្តិ។ តឆា កចសុលាចទេហា បុញ្ញឌាកាណសយ្ហទេរា បរិយឹ, អត្តទេភា តិត្ថាតសុលាចទេហា ហ្ពបបរិយឹ, បទេរឃំ តក្កុកឃសុលាចទេហា បរយត្តបរិយឹតិ ឲកេ។

បុត្តឌារឆតាឌិហ្ពបករណបរិច្ចាទេកា បត ឌាតបរិយឹ, អត្តទេភា អង្គបរិច្ចាទេកា ឌារិភាបបរិយឹ, អត្តទេភា ឌឹចិតបរិច្ចាទេកា ឌាតបរយត្តបរិយឹ។ តឆា បុត្តឌារាឌិកស្ស តិចិឆស្សបិ ទេហតុ អចិតិក្កយតចទេសត តិទេស្សា ឹលបរិយេសោ, តេសុ ឲច តិចិទេឆសុ ចត្វេសុ អាលឃំ ហ្ពបដ្ឋិតិត្វា តិក្ខុយតចទេសត តិទេស្សា ទេតក្ខុយុបរិយេសោ, ហ្ពបករណក្កឌឹចិតតណ្ហាសយ្ហហតិត្វា សត្តាត់ ហិតាហិតចិតិច្ឆយករណចទេសត តិទេស្សា បញ្ញាបរិយេសោ, ឃឆាចុត្តទេកឌាត់ បរិច្ចាកាឌិត់ ចាឃយតចទេសត តិទេស្សា ឌឹរិឃបរិយេសោ, ហ្ពបករណក្កឌឹចិតត្តរាឃករាត់ លយតចទេសត តិទេស្សា លត្តិបរិយេសោ, ហ្ពបករណក្កឌឹចិតទេហតុ សច្ចាបរិច្ចាកចទេសត តិទេស្សា សច្ចបរិយេសោ, ឌាតាឌិបរិយេសោ អកុប្បាឌិដ្ឋាតចទេសទេតច សយិជ្ឈត្តិតិ ហ្ពបករណាឌិចិតារេសបិ អចលិឌិដ្ឋាតចទេសត តិទេស្សា អឌិដ្ឋាតបរិយេសោ, ហ្ពបករណាឌិហ្ពបឈាតទេកសុបិ សទេត្តសុ ទេយត្តាឃ អចិឌហតចទេសត តិទេស្សា ទេយត្តាបរិយេសោ, ឃឆាចុត្តចត្វត្តឃស្ស ហ្ពបការាបការទេសុ សត្តសក្ខាទេសុ ឃជ្ឈត្តតាបជ៏លិកចទេសត តិទេស្សា ហ្ពេបក្ខាបរិយេសោតិ ឲចយាឌិភា ឲតាឃំ ចិការោ ទេចឌិតទេត្តា។

កោ សក្កទេហាតិ ឲត្ថ បត ឃឆា ឲតា ចិកាកទេតា តឹសចិឆាបិ ឌាតបរិយឹអាឌិកាចទេតា ឯសចិឆា, ឲចំ ឌាតឹលលត្តិឌឹរិឃឈាតបញ្ញាសការេចត លត្តិឆា។ ឲតាសុ ហិ ទេតក្ខុយុបរិយឹ ឹលបរិយិយា សក្កហិតា តស្សា បត្តាជ្ឈាការេច, តិចទេណចិទេចកការេច បត ឈាតបរិយិយា, កុសលឆយ្ហុការេច លហិបិ សក្កហិតា។ សច្ចបរិយឹ ឹលបរិយិយា ឲកទេឌសាទេឃច ចឌឹសច្ចចិទតិសច្ចបទេក្ខ, ឌាណាសច្ចបទេក្ខ បត បញ្ញាបរិយិយា សក្កហិតា។ ទេយត្តាបរិយឹ ឈាតបរិយិយា ឲច, ហ្ពេបក្ខាបរិយឹ

ឈានបញ្ញាបារមីហិ, អធិដ្ឋានបារមី សច្ចាហិបិ សង្គហិតាតិ។

ឯតេសុ ច ទានាទីនំ ឆន្នំ គុណានំ អញ្ញមញ្ញំ សម្ពន្ធានំ បច្ចេកយុគឡាទីនិ បច្ចេកយុគឡាទិសាធកានិ ហោន្តិ – សេយ្យថិទំ? ទានសីលយុគឡេន បរហិតាហិតានំ ករណាករណយុគឡំ សិទ្ធំ, ទានខន្តិយុគឡេន អលោភាទោសយុគឡំ សិទ្ធំ, ទានវីរិយយុគឡេន ចាគសុតយុគឡំ សិទ្ធំ, ទានឈានយុគឡេន កាមទោសប្បហានយុគឡំ សិទ្ធំ, ទានបញ្ញាយុគឡេន អរិយយានធុរយុគឡំ សិទ្ធំ, សីលខន្តិទ្វយេន បយោគាសយសុទ្ធិទ្វយំ សិទ្ធំ, សីលវីរិយទ្វយេន ភាវនាទ្វយំ សិទ្ធំ, សីលឈានទ្វយេន ទុស្សីល្យបរិយុដ្ឋានប្បហានទ្វយំ សិទ្ធំ, សីលបញ្ញាទ្វយេន ទានទ្វយំ សិទ្ធំ, ខន្តិវីរិយយុគឡេន ខមាតេជទ្វយំ សិទ្ធំ, ខន្តិឈានយុគឡេន វិរោធានុរោធប្បហានយុគឡំ សិទ្ធំ, ខន្តិបញ្ញាយុគឡេន សុញ្ញតាខន្តិបដិវេធទុកំ សិទ្ធំ, វីរិយឈានទុកេន បគ្គហាវិក្ខេបទុកំ សិទ្ធំ, វីរិយបញ្ញាទុកេន សរណទុកំ សិទ្ធំ, ឈានបញ្ញាទុកេន យានទុកំ សិទ្ធំ។ ទានសីលខន្តិត្តិកេន លោភទោសមោហប្បហានត្តិកំ សិទ្ធំ, ទានសីលវីរិយត្តិកេន ភោគជីវិតកាយសារាទានត្តិកំ សិទ្ធំ, ទានសីលឈានត្តិកេន បុញ្ញកិរិយវត្ថុត្តិកំ សិទ្ធំ, ទានសីលបញ្ញាត្តិកេន អាមិសាភយធម្មទានត្តិកំ សិទ្ធន្តិ ឯវំ ឥតរេហិបិ តិកេហិ ចតុក្កាទីហិ ច យថាសម្ភវំ តិកានិ ចតុក្កាទីនិ ច យោជេតព្ពានិ។

ឯវំ ឆព្វិធានម្បិ បន ឯតាសំ បារមីនំ ចតូហិ អធិដ្ឋានេហិ សង្គហោ វេទិតព្វោ។ សព្វបារមីនំ សមូហសង្គហតោ ហិ ចត្តារិ អធិដ្ឋានានិ។ សេយ្យថិទំ – សច្ចាធិដ្ឋានំ, ចាគាធិដ្ឋានំ, ឧបសមាធិដ្ឋានំ, បញ្ញាធិដ្ឋានន្តិ។ តត្ថ អធិតិដ្ឋតិ ឯតេន, ឯត្ថ វា អធិតិដ្ឋតិ, អធិដ្ឋានមត្តមេវ វា តន្តិ អធិដ្ឋានំ។ សច្ចញ្ច តំ អធិដ្ឋានញ្ច, សច្ចស្ស វា អធិដ្ឋានំ, សច្ចំ អធិដ្ឋានំ ឯតស្សាតិ វា សច្ចាធិដ្ឋានំ។ ឯវំ សេសេសុបិ។ តត្ថ អវិសេសតោ តាវ លោកុត្តរគុណេ កតាភិនីហារស្ស អនុកម្បិតសត្តស្ស មហាសត្តស្ស បដិញ្ញានុរូបំ សព្វបារមិបរិគ្គហតោ សច្ចាធិដ្ឋានំ, តេសំ បដិបក្ខបរិច្ចាគតោ ចាគាធិដ្ឋានំ, សព្វបារមិតាគុណេហិ ឧបសមតោ ឧបសមាធិដ្ឋានំ, តេហិ ឯវ បរហិតោបាយកោសល្លតោ បញ្ញាធិដ្ឋានំ។ វិសេសតោ បន “អត្ថិកជនំ អវិសំវាទេត្វា ទស្សាមី”តិ បដិជាននតោ, បដិញ្ញំ អវិសំវាទេត្វា ទានតោ, ទានំ អវិសំវាទេត្វា អនុមោទនតោ, មច្ឆរិយាទិបដិបក្ខបរិច្ចាគតោ, ទេយ្យបដិគ្គាហកទានទេយ្យធម្មក្ខយេសុ លោភទោសមោហភយវូបសមតោ, យថារហំ យថាកាលំ យថាវិធានញ្ច ទានតោ, បញ្ញុត្តរតោ ច កុសលធម្មានំ ចតុរធិដ្ឋានបទដ្ឋានំ ទានំ។ តថា សំវរសមាទានស្ស អវីតិក្កមនតោ, ទុស្សីល្យបរិច្ចាគតោ, ទុច្ចរិតវូបសមនតោ, បញ្ញុត្តរតោ ច ចតុរធិដ្ឋានបទដ្ឋានំ សីលំ។ យថាបដិញ្ញំ ខមនតោ, បរាបរាធវិកប្បបរិច្ចាគតោ, កោធបរិយុដ្ឋានវូបសមនតោ, បញ្ញុត្តរតោ ច ចតុរធិដ្ឋានបទដ្ឋានា ខន្តិ។ បដិញ្ញានុរូបំ បរហិតករណតោ, វិសាទបរិច្ចាគតោ, អកុសលធម្មានំ វូបសមនតោ, បញ្ញុត្តរតោ ច ចតុរធិដ្ឋានបទដ្ឋានំ វីរិយំ។ បដិញ្ញានុរូបំ លោកហិតានុចិន្តនតោ, នីវរណបរិច្ចាគតោ, ចិត្តវូបសមនតោ, បញ្ញុត្តរតោ ច ចតុរធិដ្ឋានបទដ្ឋានំ ឈានំ។ យថាបដិញ្ញំ បរហិតូបាយកោសល្លតោ, អនុបាយកិរិយាបរិច្ចាគតោ, មោហជបរិឡាហវូបសមនតោ, សព្វញ្ញុតាបដិលាភតោ ច ចតុរធិដ្ឋានបទដ្ឋានា បញ្ញា។

តត្ថ ទេយ្យបដិញ្ញានុវិធានេហិ សច្ចាធិដ្ឋានំ, វត្ថុកាមកិលេសកាមបរិច្ចាគេហិ ចាគាធិដ្ឋានំ, ទោសទុក្ខូបសមេហិ ឧបសមាធិដ្ឋានំ, អនុពោធបដិវេធេហិ បញ្ញាធិដ្ឋានំ។ តិវិធសច្ចបរិគ្គហិតំ ទោសត្តយវិរោធិ សច្ចាធិដ្ឋានំ, តិវិធចាគបរិគ្គហិតំ ទោសត្តយវិរោធិ

ចាគាធិដ្ឋានំ, តិវិធវូបសមបរិគ្គហិតំ ទោសត្តយវិរោធិ ឧបសមាធិដ្ឋានំ, តិវិធញាណបរិគ្គហិតំ ទោសត្តយវិរោធិ បញ្ញាធិដ្ឋានំ។ សច្ចាធិដ្ឋានបរិគ្គហិតានិ ចាគូបសមបញ្ញាធិដ្ឋានានិ អវិសំវាទនតោ , បដិញ្ញានុវិធានតោ ច។ ចាគាធិដ្ឋានបរិគ្គហិតានិ សច្ចូបសមបញ្ញាធិដ្ឋានានិ បដិបក្ខបរិច្ចាគតោ, សព្ពបរិច្ចាគផលត្តា ច។ ឧបសមាធិដ្ឋានបរិគ្គហិតានិ សច្ចចាគបញ្ញាធិដ្ឋានានិ កិលេសបរិឡាហូបសមតោ, កាមូបសមតោ, កាយបរិឡាហូបសមតោ ច។ បញ្ញាធិដ្ឋានបរិគ្គហិតានិ សច្ចចាគូបសមាធិដ្ឋានានិ ញាណបុព្ពង្គមតោ, ញាណានុបរិវត្តនតោ ចាតិ ឯវំ សព្ពាបិ បារមិយោ សច្ចប្បភាវិតា ចាគបរិព្រូហិតា ឧបសមោបព្រូហិតា បញ្ញាបរិសុទ្ធា។ សច្ចំ ហិ តាសំ ជនកហេតុ, ចាគោ បរិគ្គាហកហេតុ, ឧបសមោ បរិវុឌ្ឍិហេតុ, បញ្ញា បារិសុទ្ធិហេតុ។ តថា អាទិម្ហិ សច្ចាធិដ្ឋានំ សច្ចបដិញ្ញត្តា, មជ្ឈេ ចាគាធិដ្ឋានំ កតបណិធានស្ស បរហិតាយ អត្តបរិច្ចាគតោ, អន្តេ ឧបសមាធិដ្ឋានំ សព្ពូបសមបរិយោសានត្តា, អាទិមជ្ឈបរិយោសានេសុ បញ្ញាធិដ្ឋានំ តស្មិំ សតិ សម្ភវតោ, អសតិ អភាវតោ, យថាបដិញ្ញញ្ច ភាវតោ។

តត្ថ មហាបុរិសា អត្តហិតបរហិតករេហិ គរុបិយភាវករេហិ សច្ចចាគាធិដ្ឋានេហិ គិហិភូតា អាមិសទានេន បរេ អនុគ្គណ្ហន្តិ។ តថា អត្តហិតបរហិតករេហិ គរុបិយភាវករេហិ ឧបសមបញ្ញាធិដ្ឋានេហិ ច បព្ពជិតភូតា ធម្មទានេន បរេ អនុគ្គណ្ហន្តិ។

តត្ថ អន្តិមភវេ ពោធិសត្តស្ស ចតុរធិដ្ឋានបរិបូរណំ។ បរិបុណ្ណចតុរធិដ្ឋានស្ស ហិ ចរិមកភវូបបត្តីតិ ឯកេ។ តត្រ ហិ គព្ភោក្កន្តិឋិតិអភិនិក្ខមនេសុ បញ្ញាធិដ្ឋានសមុទាគមេន សតោ សម្បជានោ សច្ចាធិដ្ឋានបារិបូរិយា សម្បតិជាតោ ឧត្តរាភិមុខោ សត្តបទវីតិហារេន គន្ត្វា សព្ពា ទិសា ឱលោកេត្វា សច្ចានុបរិវត្តិនា វចសា “អគ្គោហមស្មិ លោកស្ស, ជេដ្ឋោ...បេ... សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្សា”តិ (ទី។ និ។ ២។៣១; ម។ និ។ ៣។២០៧) តិក្ខត្តុំ សីហនាទំ នទិ, ឧបសមាធិដ្ឋានសមុទាគមេន ជិណ្ណាតុរមតបព្ពជិតទស្សាវិនោ ចតុធម្មបទេសកោវិទស្ស យោព្ពញ្ញារោគ្យជីវិតសម្បត្តិមទានំ ឧបសមោ, ចាគាធិដ្ឋានសមុទាគមេន មហតោ ញាតិបរិវដ្ដស្ស ហត្ថគតស្ស ច ចក្កវត្តិរជ្ជស្ស អនបេក្ខបរិច្ចាគោតិ។

ទុតិយេ ឋានេ អភិសម្ពោធិយំ ចតុរធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណន្តិ ឯកេ។ តត្ថ ហិ យថាបដិញ្ញំ សច្ចាធិដ្ឋានសមុទាគមេន ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អភិសមយោ, តតោ ហិ សច្ចាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ។ ចាគាធិដ្ឋានសមុទាគមេន សព្ពកិលេសោបក្កិលេសបរិច្ចាគោ, តតោ ហិ ចាគាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ។ ឧបសមាធិដ្ឋានសមុទាគមេន បរមូបសមសម្បត្តិ, តតោ ហិ ឧបសមាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ។ បញ្ញាធិដ្ឋានសមុទាគមេន អនាវរណញាណបដិលាភោ, តតោ ហិ បញ្ញាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណន្តិ, តំ អសិទ្ធំ អភិសម្ពោធិយាបិ បរមត្ថភាវតោ។

តតិយេ ឋានេ ធម្មចក្កប្បវត្តនេ (សំ។ និ។ ៥។១០៨១; មហាវ។ ១៣; បដិ។ ម។ ២។៣០) ចតុរធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណន្តិ អញ្ញេ។ តត្ថ ហិ សច្ចាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស ទ្វាទសហិ អាការេហិ អរិយសច្ចទេសនាយ សច្ចាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ, ចាគាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស សទ្ធម្មមហាយាគករណេន ចាគាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ, ឧបសមាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស សយំ ឧបសន្តស្ស បរេសំ ឧបសមនេន ឧបសមាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណំ, បញ្ញាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស វិនេយ្យានំ អាសយាទិបរិជាននេន បញ្ញាធិដ្ឋានំ បរិបុណ្ណន្តិ, តទបិ អសិទ្ធំ អបរិយោសិតត្តា ពុទ្ធកិច្ចស្ស។

ចតុត្ថេ ឋានេ បរិនិដ្ឋានេ ចតុរធិដ្ឋានបរិបុណ្ណត្តិ អបរេ។ តត្រ ហិ បរិនិដ្ឋិតត្តា បរមត្ថសច្ចសម្បត្តិយា សច្ចាធិដ្ឋានបរិបូរណំ, សព្ពូបធិបដិនិស្សគ្គេន ចាគាធិដ្ឋានបរិបូរណំ, សព្ពសង្ខារូបសមេន ឧបសមាធិដ្ឋានបរិបូរណំ, បញ្ញាបយោជនបរិនិដ្ឋានេន បញ្ញាធិដ្ឋានបរិបូរណន្តិ។

តត្រ មហាបុរិសស្ស វិសេសេន មេត្តាខេត្តេ អភិជាតិយំ សច្ចាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស សច្ចាធិដ្ឋានបរិបូរណមភិព្យត្តំ, វិសេសេន ករុណាខេត្តេ អភិសម្ពោធិយំ បញ្ញាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស បញ្ញាធិដ្ឋានបរិបូរណមភិព្យត្តំ, វិសេសេន មុទិតាខេត្តេ ធម្មចក្កប្បវត្តនេ (សំ។ និ។ ៥.១០៨១; មហាវ។ ១៣; បដិ។ ម។ ២.៣០) ចាគាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស ចាគាធិដ្ឋានបរិបូរណមភិព្យត្តំ, វិសេសេន ឧបេក្ខាខេត្តេ បរិនិព្ពានេ ឧបសមាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស ឧបសមាធិដ្ឋានបរិបូរណមភិព្យត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

តត្របិ សច្ចាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស សំវាសេន សីលំ វេទិតព្ពំ, ចាគាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស សំវោហារេន សោចេយ្យំ វេទិតព្ពំ, ឧបសមាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស អាបទាសុ ថាមោ វេទិតព្ពោ, បញ្ញាធិដ្ឋានសមុទាគតស្ស សាកច្ឆាយ បញ្ញា វេទិតព្ពា។ ឯវំ សីលាជីវចិត្តទិដ្ឋិវិសុទ្ធិយោ វេទិតព្ពា។

តថា សច្ចាធិដ្ឋានសមុទាគតេន ទោសា អគតិំ ន គច្ឆតិ អវិសំវាទនតោ, ចាគាធិដ្ឋានសមុទាគតេន លោភា អគតិំ ន គច្ឆតិ អនភិសង្គតោ, ឧបសមាធិដ្ឋានសមុទាគតេន ភយា អគតិំ ន គច្ឆតិ អនបរាធតោ, បញ្ញាធិដ្ឋានសមុទាគតេន មោហា អគតិំ ន គច្ឆតិ យថាភូតាវពោធតោ។

តថា បឋមេន អកុទ្ធោ អធិវាសេតិ, ទុតិយេន អលុទ្ធោ បដិសេវតិ, តតិយេន អភីតោ បរិវជ្ជេតិ, ចតុត្ថេន អសម្មូឡ្ហោ វិនោទេតិ។ បឋមេន នេក្ខម្មសុខុប្បត្តិ, ឥតរេហិ បវិវេកូបសមសម្ពោធិសុខុប្បត្តិយោ ហោន្តីតិ ទដ្ឋព្វា។ តថា វិវេកជបីតិសុខសមាធិជបីតិសុខអប្បីតិជកាយសុខសតិបារិសុទ្ធិជ្ឈានសុខុប្បត្តិយោ ឯតេហិ ចតូហិ យថាក្កមំ ហោន្តីតិ។ ឯវមនេកគុណានុពន្ធេហិ ចតូហិ អធិដ្ឋានេហិ សព្ពបារមិសមូហសង្គហោ វេទិតព្ពោ។ យថា ច ចតូហិ អធិដ្ឋានេហិ សព្ពបារមិសង្គហោ, ឯវំ ករុណាបញ្ញាហិបីតិ ទដ្ឋព្វំ។ សព្ពាបិ ហិ ពោធិសម្ភារា ករុណាបញ្ញាហិ សង្គហិតា។ ករុណាបញ្ញាបរិគ្គហិតា ហិ ទានាទិគុណា មហាពោធិសម្ភារា ភវន្តិ ពុទ្ធត្តសិទ្ធិបរិយោសានាតិ ឯវមេតាសំ សង្គហោ វេទិតព្ពោ។

កោ សម្បាទនូបាយោតិ សកលស្សាបិ បុញ្ញាទិសម្ភារស្ស សម្មាសម្ពោធិំ ឧទ្ទិស្ស អនវសេសសម្ភរណំ អវេកល្លការិតាយោគេន, តត្ថ ច សក្កច្ចការិតា អាទរពហុមានយោគេន, សាតច្ចការិតា និរន្តរបយោគេន, ចិរកាលាភិយោគោ ច អន្តរា អវោសានាបជ្ជនេនាតិ ចតុរង្គយោគោ ឯតាសំ សម្បាទនូបាយោ។ អបិច សមាសតោ កតាភិនីហារស្ស អត្តនិ សិនេហស្ស បរិយាទានំ, បរេសុ ច សិនេហស្ស បរិវឌ្ឍនំ ឯតាសំ សម្បាទនូបាយោ។ សម្មាសម្ពោធិសមធិគមាយ ហិ កតមហាបណិធានស្ស មហាសត្តស្ស យាថាវតោ បរិជានេន

សព្ពេសុ ភវេសុ អនុបលិត្តស្ស អត្តនិ និភេធោ បរិក្ខយំ បរិយាទាតុំ គច្ឆតិ, យថាក្កមំ សមាធិយោគេន បន បិយេ បុត្ត ចិយ

សព្ពសត្តេ សម្បស្សមានស្ស តេសុ មេត្តានិភេធោ បរិបូរតិ។ តថា ច ហិតជ្ឈាសយតាតុម្ហាកំ បរមត្ថគ្គានំ លោកានុក្កមេន បរិយាទិយនំ

ចិត្តុប្បាទនិយមនិយាមេន សព្ពាកាបរិបុណ្ណា យថាវុត្តា ទានបិយវចនអត្ថចរិយាសមានត្តតាសង្គហេហិ ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ (ទី. និ. ៣.១១០; អ. និ. ៤.៣២) ចតុរាធិដ្ឋានភូតេហិ អច្ឆន្ទំ ជនស្ស សង្គហករណេន បរិ យានត្តយេ អចលភាវំ បរិបាចេតព្វា ករោតិ។

យថាវុត្តានុរូបំ យថាបញ្ញា យថាក្រមា ច ទានេន អលង្កតា; ទានំ បិយវចនេន; បិយវចនំ អត្ថចរិយាយ; អត្ថចរិយា សមានត្តតាយ

អលង្កតា សង្គហិតា ច។ សព្ពកម្មតត្តភូតស្ស ហិ តេសំ សព្ពត្ថ សមានសុខទុក្ខតាយ សមានត្តតាសិទ្ធិ។ ពុទ្ធភូតោ បន តេហេវ

សង្គហវត្ថូហិ ចតុរាធិដ្ឋានបរិបូរិតាភិពុទ្ធេហិ ជនស្ស អច្ឆន្ទំ សង្គហករណេន អភិបវត្តនំ ករោតិ។ ទានញ្ហិ សច្ចាធិដ្ឋានំ

ចាគាធិដ្ឋានេន បរិបូរិតាភិពុទ្ធំ; បិយវចនំ សច្ចាធិដ្ឋានេន; អត្ថចរិយា បញ្ញាធិដ្ឋានេន; សមានត្តតា ឧបសមាធិដ្ឋានេន

បរិបូរិតាភិពុទ្ធា។ តថាគតានុរូបំ សព្ពសាវកបច្ចេកពុទ្ធេហិ សមានត្តតា បរិនិព្ពានេ។ តត្រ ហិ តេសំ អភិន្នរសតា ឯកីភាវោ។

តេនេវាហ “តត្ថ ចិយុត្តិយា នានត្ត”ន្តិ។

ហោន្តិ ចេត្ថ –

“សទ្ធោ ចាគី ឧបសន្តោ, បញ្ញវា អនុកម្បកោ,

សង្គហសព្ពសង្គហោ, កិំ នាយត្ថំ ន សាធយេ។

យថាការុណិកោ សត្ថា, ហិតេសី ច ឧបេក្ខកោ,

និរបេក្ខោ ច សព្ពត្ថ, អហោ អច្ឆរិយោ ជិនោ។

វិរត្តោ សព្ពធម្មេសុ, សត្តេសុ ច ឧបេក្ខកោ,

សទា សត្តហិតេ យុត្តោ, អហោ អច្ឆរិយោ ជិនោ។

សព្ពទា សព្ពសត្តានំ, ហិតាយ ច សុខាយ ច,

ឧយ្យុត្តោ អកិលាសុ ច, អហោ អច្ឆរិយោ ជិនោ”តិ។ (ចរិយា. អដ្ឋ. ១១០ បកិណ្ណកកថា);

កិត្តកេន កាលេន សម្បាទនន្តិ? ហេដ្ឋិមេន តាវ បរិច្ឆេទេន ចត្តារិ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច, មជ្ឈិមេន អដ្ឋ អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច, ឧបរិមេន សោឡស អសង្ខ្យេយ្យានិ កប្បសតសហស្សញ្ច, ឯតេ ច ភេទា យថាក្កមំ បញ្ញាធិកសទ្ធាធិកវីរិយាធិកវសេន ញាតព្ពា។ បញ្ញាធិកានញ្ហិ សទ្ធា មន្ទា ហោតិ, បញ្ញា តិក្ខា។ សទ្ធាធិកានំ បញ្ញា មជ្ឈិមា ហោតិ, វីរិយាធិកានំ បញ្ញា មន្ទា។ បញ្ញានុភាវេន ច សម្មាសម្ពោធិ អភិគន្តព្ពាតិ អដ្ឋកថាយំ វុត្តំ។ អវិសេសេន បន វិមុត្តិបរិបាចនីយានំ ធម្មានំ តិក្ខមជ្ឈិមមុទុភាវេន តយោបេតេ ភេទា យុត្តាតិ វទន្តិ។ តិវិធា ហិ ពោធិសត្តា អភិនីហារក្ខណេ ភវន្តិ ឧគ្ឃដិតញ្ញូ វិបញ្ចិតញ្ញូ នេយ្យោតិ។ តេសុ ឧគ្ឃដិតញ្ញូ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សម្មុខា ចតុប្បទិកំ គាថំ សុណន្តោ តតិយបទេ អបរិយោសិតេយេវ ឆហិ អភិញ្ញាហិ សហ បដិសម្ភិទាហិ អរហត្តំ បត្តុំ សមត្ថូបនិស្សយោ ហោតិ, ទុតិយោ សត្ថុ សម្មុខា ចតុប្បទិកំ គាថំ សុណន្តោ អបរិយោសិតេយេវ ចតុត្ថបទេ ឆហិ អភិញ្ញាហិ អរហត្តំ បត្តុំ សមត្ថូបនិស្សយោ ហោតិ, ឥតរោ ភគវតោ សម្មុខា ចតុប្បទិកំ គាថំ សុត្វា បរិយោសិតាយ គាថាយ ឆហិ អភិញ្ញាហិ អរហត្តំ បត្តុំ សមត្ថូបនិស្សយោ ហោតិ។ តយោបេតេ វិនា កាលភេទេន កតាភិនីហារលទ្ធព្យាករណា បារមិយោ បូរេន្តា យថាក្កមំ យថាវុត្តភេទេន កាលេន សម្មាសម្ពោធិំ បាបុណន្តិ។ តេសុ តេសុ បន កាលភេទេសុ អបរិបុណ្ណេសុ តេ តេ មហាសត្តា ទិវសេ ទិវសេ វេស្សន្តរទានសទិសំ ទានំ ទេន្តាបិ តទនុរូបំ សីលាទិសព្ពបារមិធម្មេ អាចិនន្តាបិ អន្តរា ពុទ្ធា ភវិស្សន្តីតិ អការណមេតំ។ កស្មា? ញាណស្ស អបរិបច្ចនតោ។ បរិច្ឆិន្នកាលនិប្ផាទិតំ វិយ ហិ សស្សំ បរិច្ឆិន្នកាលេ បរិនិប្ផាទិតា សម្មាសម្ពោធិ។ តទន្តរា បន សព្ពុស្សាហេន វាយមន្តេនាបិ ន សក្កា បាបុណិតុន្តិ បារមិបារិបូរី យថាវុត្តកាលវិសេសេន សម្បជ្ជតីតិ វេទិតព្ពំ។

កោ អានិសំសោតិ យេ តេ កតាភិនីហារានំ ពោធិសត្តានំ –

“ឯវំ សព្ពង្គសម្បន្នា, ពោធិយា និយតា នរា;

សំសរំ ទីឃមទ្ធានំ, កប្បកោដិសតេហិបិ;

អវីចិម្ហិ នុប្បជ្ជន្តិ, តថា លោកន្តរេសុ ចា”តិ អាទិនា (អភិ។ អដ្ឋ។ ១។និទានកថា; អប។ អដ្ឋ។ ១។ទូរេនិទានកថា; ជា។ អដ្ឋ។ ១។ទូរេនិទានកថា; ពុ។ វំ។ អដ្ឋ។ ២៧។ទូរេនិទានកថា; ចរិយា។ អដ្ឋ។ បកិណ្ណកកថា) –

អដ្ឋារស អភព្ពដ្ឋានានុបគមនប្បការា អានិសំសា សំវណ្ណិតា។ យេ ច “សតោ សម្បជានោ អានន្ទ ពោធិសត្តោ តុសិតា កាយា ចវិត្វា មាតុកុច្ឆិំ ឱក្កមតី”តិអាទិនា (ម។ និ។ ៣។១៩៩) សោឡស អច្ឆរិយព្ភុតធម្មប្បការា, យេ ច “សីតំ ព្យបគតំ ហោតិ, ឧណ្ហញ្ច ឧបសម្មតី”តិអាទិនា (ពុ។ វំ។ ៨៣), “ជាយមានេ ខោ សារិបុត្ត ពោធិសត្តេ អយំ ទសសហស្សិលោកធាតុ សង្កម្បតិ សម្បកម្បតិ សម្បវេធតី”តិអាទិនា ច ទ្វត្តិំស បុព្ពនិមិត្តប្បការា, យេ វា បនញ្ញេបិ “ពោធិសត្តានំ អធិប្បាយសមិជ្ឈនំ កម្មាទីសុ វសីភាវោ”តិ ឯវមាទយោ តត្ថ តត្ថ ជាតកពុទ្ធវំសាទីសុ ទស្សិតប្បការា អានិសំសា, តេ សព្ពេបិ ឯតាសំ អានិសំសា, តថា យថានិទស្សិតភេទា

អលេិការលោសាឌិក្យលឃ្យកញ្ជអាឌលេឃា ចាតិ លេឌិតន្តា៑

កិឋលត្តិ សយាសលេតា តាច សខ្យាសព្ទូកាលេចា ៦តាសំ ឋលំ, ចិត្តាលេតា បត ន្ទត្តិសយហាបុរិសលក្ខណ- (ឌី៑ និ៑ ១៑១៖ អាឌលេឃា; ១៑៨៥ប័ អាឌលេឃា; ម៑ និ៑ ១៑១ប័ឞ) អឃឹតិអត្យញ្ជត្ជញ្ជាយប្បកាឌិអតេកក្យលាកលាសប្ជូលទ្វបកាឃសជ្យត្តិអឌិដ្ឋាភា ឌសពលចត្យលេចសារជ្ជលអសាឌារលាតោលាអដ្ឋារសារចេលិកញ្ជូឌខ្យ- (ឌី៑ និ៑ អដ្ឋ៑ ១៑១០ឞ; ម្ជលឌី៑ ១៑សុត្តត្តកាឌតឹឃចណ្ណិភា) -បក្យតិអតេកសតសហស្សក្យលាសប្បុឌលេឃាបលេសាកិត្តិ ឆខ្យកាឃសិទិ, ឃាចតា បត ញ្ជូក្យលា លេឃ អតេតេកហិបិ កលេប្បហិ សខ្យាសញ្ជូលេដ្ឋតាបិ ចាចាឃ បរិលេឃាសារលេបត្យំ ត សក្កា, ន្តាធំ ៦តាសំ ឋលត្តិ អឃលេយត្ត សលេដ្ឋលេបិ, ចិត្តាលេរា បត ញ្ជូច់សចរិឃាបិដកខាតកយហាបឌាតសុត្តាឌឹត់ ចលេសត លេឌិតលេន្តា៑

ឃចាចុត្តាឃ បដិបឌាឃ ឃចាចុត្តចិកាកាត់ បរលេឃឹត់ ប្ជូរិតកាធំ សន្ទាឃាហ "សឃតិស បរលេឃិលេឃា ប្ជូលេទត្វា"តិ៑ សតិបិ ឃហាបរិច្ចាកាត់ ឌាតបរលេឃិកាលេច បរិច្ចាកចិលេសសកាចឌស្សតត្តលេន្តាច ស្វក្តូរកាចឌស្សតត្តញ្ជា "បញ្ចា ឃហាបរិច្ចាលេក"តិ ចិន្ទុំ កហលំ, តលេតាលេឃច ច អក្កបរិច្ចាកលេតា ចិន្ទុំ តឃតបរិច្ចាកក្កហលំ, បរិក្កហបរិច្ចាកកាចសាឃលេញ្ញាបិ ឆតរជ្ជូបរិច្ចាកលេតា ប្ជូត្តឌារបរិច្ចាកក្កហលាញ្ចា កតំ៑ កតបច្ចាកតិកចត្តសន្លាតាឃ ប្ជូត្តកាកបដិបឌាឃ សន្ទិ អកិឌ្ឍារសឃាបត្តិតិប្បាឌត់ ប្ជូត្តលេឃាលេកា៑ ឌាតាឌឹសុលេឃច សាតិសឃបដិបត្តិតិប្បាឌត់ ប្ជូត្តចរិឃា, ឃា ចរិឃាបិដកសក្កហិតា៑ អកិតឹហាលេរា ប្ជូត្តលេឃាលេកា, ឌាតាឌិបដិបត្តិ, កាឃចិលេចកចលេសត ៦កចរិឃា ចា ប្ជូត្តចរិឃាតិ លេកធិ៑ ឌាតាឌឹតលេន្តាច អប្បិច្ឆតាឌឹតញ្ចា សំសារតិព្វាលេតសុ អាឌឹតចាតិសំសាឌឹតញ្ចា ចិកាចតចលេសត សត្តាត់ លេឆាឌិត្តលេឃ បតិដ្ឋាបតបរិបាចតចលេសត បចត្តា កចា ឆខ្យក្លាត់៑ ឆាតាតឹត់ អត្តចរិឃា ញាតាតត្តចរិឃា, សាបិ កទ្យលាឃតចលេសលេតច៑ អាឌិ-សលេដ្ឋត លេលិកត្តចរិឃាឌលេឃា សក្កញ្ញាតិ៑ កខ្យស្សកតាឌាលាចលេសត, អតចជ្ជូកខ្យាឃតតចិជ្ជាដ្ឋាតបរិចឃចលេសត, លត្តាឃតតាឌិបរិចឃចលេសត, លក្ខលាត្តឃតឹរលាចលេសត ច ញាលាចាលេរា ញ្ជូត្តិចរិឃា, សា បត អត្តលេតា បញ្ញាបរលេឃិលេឃច, ញាលាសម្ពារឌស្សតត្តំ ចិន្ទុំ កហលំ៑ លេកាឌិត្តិ បរិឃលេត្តា, វ្តក្កិលេសាតិ អលេត្វា៑ ចត្តាលេរា សតិបដ្ឋាលេត ការលេចត្វា ព្វាលេហត្វាតិ សប្ពលេត្ត៑ តត្ត ការលេចត្វាតិ វ្តប្បាលេឌត្វា៑ ព្វាលេហត្វាតិ ចលេឌ្ឍត្វា៑ សតិបដ្ឋាតាឌិក្កហលេលាត អាកយតបដិបធំ យត្តក់ បរលេបត្វា ឌលេស្សតិ, ចិបស្សតាសហកតា ៦ច ចា សតិបដ្ឋាតាឌលេឃា ឌដ្ឋព្វា៑ ៦ត្ត ច "លេឃត អកិតឹហាលេរតា"តិអាឌិតា អាកយតបដិបឌាឃ អាឌិ ឌលេស្សតិ, "ឌាតបរលេឃី"តិអាឌិតា យញ្ជ្ឈ "ចត្តាលេរា សតិបដ្ឋាលេត"តិអាឌិតា បរិលេឃាសាតត្តិ លេឌិតន្តា៑

សប្បតិឌាលេតាតិ ហត្តលេតា ប្ជូច្ឆិត្វា ប្ជូហ្យត្តឌាលេតា, ត យាត្យក្យឆ្ជិលេតា តិក្ខត្តយលេត្តា៑ តិក្ខត្តយត្តញ្ចាយហាសត្តំ បឆមំ (តាហ្យលេតា ស្វចណ្ណឌាលេលត បដិក្កហិត្វា, លេតសំ ហត្តលេតា ចត្តាលេរា យហារាឌាលេតា អឌិតប្បលេចលិឃា, លេតសំ ហត្តលេតា យត្យស្សា ទ្យក្វលទ្យញ្ញដលេកត បដិក្កហិត្វា, យត្យស្សាត់ ហត្តលេតា ប្ជូញ្ចិត្វា បឆចិឃំ បតិដ្ឋិលេតាតិ ឃចាហ កកចា យហាបឌាតលេឌសតាឃំ៑ លេសតយិ្យលេត្តតិ ឌិព្វលេសតច្ឆលេត្តា៑ អត្យហិរយាលេតតិ ឆារិឃយាលេត៑ ៦ត្ត ច លត្តក្កហលេលាតេច លក្កាឌឹតិ បញ្ចា កក្យឆកណ្ឌាតិបិ (ខា៑ ១៑១៥៑លិ១) ទុត្តាលេតចាតិ លេឌិតត្តា៑ លក្កតាលចណ្តលេយារហត្តកចាញ្ជអតិឌតិវ្តកិញ្ចាបដ្ឋាបិ ហិ លលេត្តត សហ តឌា វ្តបដ្ឋិតា អលេហសុំ៑ លត្តាឌឹតិលេឃច ច តឌា បញ្ញាឃិសុ, ត លត្តាឌិកាហកា៑ សន្តា ច ឌិសាតិ ឌសបិ ឌិសា៑ តឃិធំ សន្តាឌិសាចិលេលិកត់ សត្តបឌឹតិហារទ្យត្តរកាលំ ឌដ្ឋត្តា៑ យហាសលេត្តា ហិ យត្យស្សាត់

ហត្ថតោ មុច្ចិត្វា បុរត្ថិមទិសំ ឱលោកេសិ, តត្ថ ទេវមនុស្សា គន្ធមាលាទីហិ បូជយមានា “មហាបុរិស ឥធ តុម្ហេហិ សទិសោបិ នត្ថិ, កុតោ ឧត្តរិតរោ”តិ អាហំសុ។ ឯវំ ចតស្សោ ទិសា, ចតស្សោ អនុទិសា, ហេដ្ឋា, ឧបរីតិ ទស ទិសា អនុវិលោកេត្វា សព្វត្ថ អត្តនា សទិសំ អទិស្វា “អយំ ឧត្តរា ទិសា”តិ តត្ថ សត្តបទវីតិហារេន អគមាសិ។ អាសភិន្តិ ឧត្តមំ។ អគ្គោតិ សព្វបឋមោ។ ជេដ្ឋោ សេដ្ឋោតិ ច តស្សេវ វេវចនំ។ អយមន្តិមា ជាតិ, នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោតិ ឥមស្មិំ អត្តភាវេ បត្តព្វំ អរហត្តំ ព្យាកាសិ។

“អនេកេសំ វិសេសាធិគមានំ បុព្វនិមិត្តភាវេនា”តិ សង្ខេបតោ វុត្តមត្ថំ “យម្បិ”តិអាទិនា វិត្ថារតោ ទស្សេតិ។ តត្ថ ឯត្ថាតិ –

“អនេកសាខញ្ច សហស្សមណ្ឌលំ,

ឆត្តំ មរូ ធារយុមន្តលិក្ខេ;

សុវណ្ណទណ្ឌា វីតិបតន្តិ ចាមរា,

ន ទិស្សរេ ចាមរឆត្តគាហកា”តិ។ (សុ។ និ។ ៦៨៣);

ឥមិស្សា គាថាយ។ សព្វញ្ញុតញ្ញាណមេវ សព្វត្ថ អប្បដិហតចារតាយ អនាវរណញាណន្តិ អាហ “សព្វញ្ញុតានាវរណញាណបដិលាភស្សា”តិ។ “តថា អយំ ភគវាបិ គតោ...បេ... បុព្វនិមិត្តភាវេនា”តិ ឯតេន អភិជាតិយំ ធម្មតាវសេន ឧប្បជ្ជនកវិសេសា សព្វពោធិសត្តានំ សាធារណាតិ ទស្សេតិ។ បារមិតានិស្សន្ទា ហិ តេតិ។

វិក្កមីតិ អគមាសិ។ មរូតិ ទេវា។ សមាតិ វិលោកនសមតាយ សមា សទិសិយោ។ មហាបុរិសោ ហិ យថា ឯកំ ទិសំ វិលោកេសិ, ឯវំ សេសា ទិសាបិ, ន កត្ថចិ វិលោកនេ វិពន្ធោ តស្ស អហោសីតិ។ សមាតិ វា វិលោកេតុំ យុត្តាតិ អត្ថោ។ ន ហិ តទា ពោធិសត្តស្ស វិរូបពីភច្ឆវិសមរូបានិ វិលោកេតុំ អយុត្តានិ ទិសាសុ ឧបដ្ឋហន្តីតិ។

“ឯវំ តថាគតោ”តិ កាយគមនវសេន គត-សទ្ទេន តថាគត-សទ្ទំ និទ្ទិសិត្វា ឥទានិ ញាណគមនវសេន តំ ទស្សេតុំ “អថ វា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ នេក្ខម្មេនាតិ អលោភប្បធានេន កុសលចិត្តុប្បាទេន។ កុសលា ហិ ធម្មា ឥធ នេក្ខម្មំ, ន បព្វជ្ជាទយោ, “បឋមជ្ឈានេនា”តិ ច វទន្តិ។ បហាយាតិ បជហិត្វា។ គតោ អធិគតោ, បដិបន្នោ ឧត្តរិវិសេសន្តិ អត្ថោ។ បហាយាតិ វា បហានហេតុ, បហានលក្ខណំ វា។ ហេតុលក្ខណត្ថោ ហិ អយំ បហាយ-សទ្ទោ។ “កាមច្ឆន្ទាទិប្បហានហេតុកំ គតោ”តិ ហេត្ថ វុត្តំ គមនំ អវពោធោ, បដិបត្តិ ឯវ វា។ កាមច្ឆន្ទាទិប្បហានេន ច តំ លក្ខីយតិ។ ឯស នយោ “បទាលេត្វា”តិអាទីសុបិ។ អព្យាបាទេនាតិ មេត្តាយ។ អាលោកសញ្ញាយាតិ វិភូតំ កត្វា មនសិករណេន ឧបដ្ឋិតអាលោកសញ្ជាននេន។ អវិក្ខេបេនាតិ សមាធិនា។ ធម្មវវត្ថានេនាតិ កុសលាទិធម្មានំ យាថាវវិនិច្ឆយេន,

“សប្បច្ចយភាយរូបចចត្តារតតា”តិបិ ចទន្តិ។

ឲចំ កាយច្ឆត្តាឌិតិចរណប្បហារតត “អកិច្ចិរលិរក បហាយា”តិអាឌិតា (ចិក៌ ៥០ប៍) ចុត្តាយ បចយញ្ញាតស្ស បុត្តកាកបឌិបទាយ កកចរតា តឆាកតកាចំ ទរស្សត្វា ត្ពុទាតិ សហ ក្ខបិរយត អដ្ឋហិ សយាបត្តិហិ, អដ្ឋារសហិ ច យហាចិបស្សតាហិ តំ ទរស្សត្វំ “ទាររណតា”តិអាឌិយាហ៌ ភាយរូបបរិក្កហកត្ថាចិតរណាតទ្ឋិបចិតាត្តគ្ខុតស្ស ថយាហស្ស ត្វទិករណត ទាតបរិញ្ញាឃំ ចិតស្ស អតិច្ចសញ្ញាទរយា សិទ្ឋត្តិ, តឆា ឆរាតសយាបត្តិសុ អកិរតិតិយិរត្តត បិរយារច្ឆត, តត្វ អតកិរតិយា ចិរតាឌិតាយ ឆរាតាឌិ សយផិរយាតិ សយាបត្តិចិបស្សតាតំ អរតិចិរតាទតអចិន្ថាបទាលតាឌិ ក្ខបិរយា, ក្ខប្បដិបិដិតិរច្ឆរសា បត តិចរណសកាចាយ អចិន្ថាយ រហដ្ឋា តិចររណសុបិ សក្កហទស្សតត្វត្តិ ទដ្ឋព្វំ៌ សយាបត្តិចិហារប្បរចសចិតាត្តរតត តិចរណាតិ កចាដសឌិសាតិតិ អាហ “តិចរណកចាដំ ក្ខឃ្លារដត្វា”តិ៌ “រត្តិ ចិតរក្កត្វា ចិចាររត្វា ឌិចា កយុរត្ត បរយារឌតិ”តិ ចុត្តដ្ឋារត ចិយ ចិតក្កចិចារា ត្វុយាយតាតិ អផិរប្បតាតិ អាហ “ចិតក្កចិចារត្វុយ”ត្តិ៌ កិច្ចាបិ បចយញ្ញាត្វុបចាររយេច ច ទុក្ខំ, ចត្យត្ឈ្ញាត្វុបចាររយេច សុខំ បហិយតិ, អតិសយប្បហាតំ បត សត្ថាយាហ “ចត្យត្ឈ្ញារតត សុខទុក្ខំ បហាយា”តិ៌

អតិច្ចស្ស, អតិច្ចន្តិ អតុបស្សតា អតិច្ចាតុបស្សតា, រតក្ខុយកឆយុាតំ អតិច្ចតំ ករហត្វា បចត្តាយ ចិបស្សតារយតំ តាមំ៌ តិច្ចសញ្ញាតិ សត្ថតឆរយុ “តិច្ចា, សស្សតា”តិ ឲចំ បចត្តយិច្ឆារសញ្ញា , សញ្ញាសិរសត ឌិដ្ឋិចិត្តាតយ្បិ កហណំ ទដ្ឋព្វំ៌ ឲស តរយា ត្ពុរតា បររសុបិ៌ តិត្តិទាតុបស្សតាយាតិ សត្ថាររសុ តិត្តិឌ្ឋតាការរត បចត្តាយ អតុបស្សតាយ៌ តត្ថិត្តិ សប្បីតិកតល្ហាតឆា ចិរាកាតុបស្សតាយាតិ ចិរឌ្ឋតាការរត បចត្តាយ អតុបស្សតាយ៌ តិររាឆាតុបស្សតាយាតិ សត្ថារាតំ តិររាឆស្ស អតុបស្សតាយ៌ “រត សត្ថារា តិរុឌ្ឋត្តិរយច, អាយតិំ សយុទយចរសត ត ក្ខប្បជ្ជត្តិ”តិ ឲចំ ចា អតុបស្សតា តិររាឆាតុបស្សតា៌ រតរតចាហ “តិររាឆាតុបស្សតាយ តិររាឆតិ, រតា សយុទតិ”តិ៌ យុទ្ធិតុកយ្យតា ហិ អយំ ពលប្បត្តាតិ៌ បដិតិស្សឌ្ឋតាការរត បចត្តា អតុបស្សតា បដិតិស្សក្កាតុបស្សតា៌ បដិសត្ថា សត្តិដ្ឋតា ហិ អយំ៌ អាទាតត្តិ តិច្ចាឌិចររសត កហណំ៌ សត្តតិសយុហកិច្ចារយុណាតំ ចររសត ឲកត្តក្កហណំ ឈតសញ្ញា៌ អាឃុហតំ អកិសត្ថរណំ៌ អចត្វាចិររសរាបត្តិ ចិបរិណារយា៌ ត្វុចសញ្ញាត្តិ ឱរកាចក្កហណំ៌ តិយិត្តត្តិ សយុហាឌិឈតចររសត, សកិច្ចបរិច្ឆទតាយ ច សត្ថារាតំ សចិក្កហក្កហណំ៌ បណិឌិត្តិ រាកាឌិបណិឌិ, សា បតត្វរតា តល្ហាតំ ចររសត សត្ថាររសុ តិត្តតា៌

អកិតិរចសត្តិ អត្តាតុឌិដ្ឋិ៌ អតិច្ចទុក្ខាឌិចររសត សត្ថឆយុតិរណំ អផិបញ្ញាឆយុចិបស្សតា៌ សារាទាតាកិតិរចសត្តិ អសាររ សារក្កហណចិបល្លាសំ៌ “ត្ពុស្សរកុត្តាឌិចររសត រលិរកា សយុប្បរត្តា”តិ អកិតិរចរសា សរយុហាកិតិរចរសា៌ រកចិ បត “អរហាសិ តុ រលា អហយតិតយត្ថាតត្តិអាឌិតា បចត្តសំសឃាបត្តិ សរយុហាកិតិរចរសា”តិ ចទន្តិ៌ សត្ថាររសុ រលណតាលកាចក្កហណំ អាលឃាកិតិរចរសា៌ “អាលឃរតា អាលឃសយុឌិតា”តិ ចចតរតា អាលរយា តល្ហា, សាររយច ចក្ខាតិសុ រូបិតិសុ ច អកិតិចិសតចររសត បចត្តិឃា អាលឃាកិតិរចរសាតិ រកចិ៌ “ឲចំចិឆា សត្ថារា បដិតិស្សត្ថិយត្តិ”តិ បចត្តំ ទាណំ បដិសត្ថាតុបស្សតា៌ ចដ្ឋរតា ចិកតត្វា ចិចដ្ឋំ តិត្តាតំ, តត្វ អារយុណករណសត្ថារតត អតុបស្សរតត បចត្តិឃា ចិចដ្ឋាតុបស្សតា រកាឍក៌ សំរយាកាកិតិរចសត្តិ សំយុឌ្ឋតចររសត សត្ថាររសុ អកិតិចិសតំ៌ ឌិរដ្ឋកដ្ឋតិ ឌិដ្ឋិឃា សហឌារតកដ្ឋ, បហារតកដ្ឋ ច៌ “ខ្ពុឡអារិរក”តិ ក្ខបរិយក្កចឡុកិរលរស អរបក្ខិត្វា ចុត្តំ, អញ្ញាឆា

ឧស្សន្នបហាតព្ពាបិ ទុតិយមគ្គវជ្ឈេហិ ឱឡារិកាតិ។ អណុសហគតេតិ អណុភូតេ, ឥធ តតិយមគ្គវជ្ឈេ អបេក្ខិត្វា វុត្តំ។ សព្ពកិលេសេតិ អវសិដ្ឋសព្ពកិលេសេ។ ន ហិ បឋមាទីហិ មគ្គេហិ បហីនា កិលេសា បុន បហីយន្តីតិ។

កល្លញអត្ថំ កធិតការេន បណ្ណត្តិំ ផ្ទេចការេន លោកិយចាគតា កម្មស្ស វិយ យេន តំតំកលាបស្ស ភូតយាមត់, ធម្មការេន ចា, តំ ចិត្តយុត្តំ ចិប្បយុត្តេបិ កលាបន្តរភូតានំ កលាបន្តរភូតេហិ អសម្ផុដ្ឋការេន, តំតំភូតវិវិត្តតា រូបបរិយន្តោ អាកាសោតិ យេសំ យោ បរិច្ឆេទោ, តេហិ សោ អសម្ផុដ្ឋោ ច, អញ្ញថា ភូតានំ បរិច្ឆេទសភាវេន ន សិយា ព្យាបីភាវាបត្តិតោ។ អព្យាបិតា ហិ អសម្ផុដ្ឋតាតិ។ យស្មិំ កលាបេ ភូតានំ បរិច្ឆេទោ, តេហិ អសម្ផុដ្ឋសភាវោ អសម្ផុដ្ឋលក្ខណំ។ តេនាហ ភគវា អាកាសធាតុនិទ្ទេសេ “អសម្ផុដ្ឋំ ចតូហិ មហាភូតេហី”តិ (ធ. ស. ៦៣៧)។

វិសេសាធិបច្ចយសត្តិបាតេ វិសេសិស្សប្បត្តិ រូប្បតំ ចេតនាបធានត្តា សង្ខារក្ខន្ធធម្មានំ ចេតនាវសេនេតំ វុត្តំ “សង្ខារានំ អភិសង្ខរណលក្ខណា”តិ។ តថា ហិ សុត្តន្តភាជនីយេ សង្ខារក្ខន្ធវិភង្គេ “ចក្ខុសម្ផស្សជា ចេតនា”តិអាទិនា (វិភ. ៩២) ចេតនាវ វិភត្តា, អភិសង្ខរណលក្ខណា ច ចេតនា។ យថាហ “តត្ថ កតមោ បុញ្ញាភិសង្ខារោ? កុសលា ចេតនា កាមាវចរា”តិអាទិ (វិភ. ២២៦)។ ផរណំ សវិប្ផារិកតា។ អស្សទ្ធិយេតិ អស្សទ្ធិយហេតុ, និមិត្តត្ថេ ភុម្មំ។ ឯស នយោ “កោសជ្ជេ”តិអាទីសុ។ ឧបសមលក្ខណាតិ កាយចិត្តបរិឡាហុបសមលក្ខណា។ សីតិភូតស្សេវ អវិនិវត្តិ បវត្តិយាតេ បគ្គហតិក្កមសម្ភវតោ, អព្យាបាទតាយ អន្តោបក្កន្តំ បដិសង្ខាតំ បគ្គហិតុបច្ឆេទតោ។

មុសាវាទាទីនំ វិសំវាទនាទិកិច្ចតាយ លូខានំ អបរិគ្គាហកានំ បដិបក្ខភាវតោ បរិគ្គាហិកា សម្មាវាចា សិនិទ្ធភាវតោ សម្បយុត្តធម្មេ, សម្មាវាចាបច្ចយសុភាសិតានំ សោតារញ្ច បុគ្គលំ បរិគ្គណ្ហាតីតិ សា បរិគ្គហលក្ខណា សម្មាវាចា។ កាយិកកិរិយា កិញ្ចិ កត្តព្ពំ សមុដ្ឋាបេតិ, សយញ្ច សមុដ្ឋហនំ ឃដនំ ហោតីតិ សម្មាកម្មន្តសង្ខាតា វិរតិ សមុដ្ឋានលក្ខណា ទដ្ឋព្ពា, សម្បយុត្តធម្មានំ វា ឧក្ខិបនំ សមុដ្ឋាបនំ កាយិកកិរិយាយ ភារុក្ខិបនំ វិយ។ ជីវមានស្ស សត្តស្ស, សម្បយុត្តធម្មានំ វា ជីវិតិន្ទ្រិយវុត្តិយា, អាជីវស្សេវ វា សុទ្ធិ វោទានំ។ សសម្បយុត្តធម្មស្ស ចិត្តស្ស សំកិលេសបក្ខេ បតិតុំ អទត្វា សម្មទេវ បគ្គណ្ហនំ បគ្គហោ។

“សង្ខារា”តិ ឥធ ចេតនា អធិប្បេតាតិ វុត្តំ “សង្ខារានំ ចេតនាលក្ខណា”តិ។ តយិទំ អាវជ្ជនាទិវុត្តិការេន អាយតនំ បវត្តេតិ។ អាយតនានំ វសេន ហិ អាយសង្ខាតានំ ចិត្តចេតសិកានំ បវត្តិ។ តណ្ហាយ ហេតុលក្ខណន្តិ វដ្ដស្ស ជនកហេតុភាវោ, មគ្គស្ស បន និព្ពានសម្បាបកត្តំ អយមេវ តេសំ វិសេសោ។

តថលក្ខណំ អវិបរីតសភាវោ។ ឯករសោ អញ្ញមញ្ញានតិវត្តនំ អនូនាធិកភាវោ។ យុគនទ្ធា សមថវិបស្សនាវ, “សទ្ធាបញ្ញា បគ្គហាវិក្ខេបា”តិបិ វទន្តិ។

ខិណោតិ កិលេសេហិ ខេមា, មគ្គោ. អនុប្បាទបរិយោសានតាយ អនុប្បាទោ, ផលំ. បស្សទ្ធិ កិលេសវូបសមោ.

ឆន្ទស្សាតិ កត្តុកម្យតាឆន្ទស្ស. មូលលក្ខណំ បតិដ្ឋាភាវេន. សមុដ្ឋាបនលក្ខណំ អារម្មណបដិបាទកតាយ សម្បយុត្តធម្មានំ ឧប្បត្តិហេតុតា. សមោធានំ វិសយាទិសន្និបាតេន គហេតព្វាការោ, យថា “សង្គតី”តិ វុច្ចតិ. សមំ សហ ឱទហន្តិ អនេន សម្បយុត្តធម្មាតិ វា សមោធានំ, ផស្សោ. សមោសរន្តិ សន្និបតន្តិ ឯត្ថាតិ សមោសរណំ. វេទនាយ វិនា អប្បវត្តមានា សម្បយុត្តធម្មា វេទនានុភវននិមិត្តំ សមោសដា វិយ ហោន្តីតិ ឯវំ វុត្តំ. គោបានសីនំ កូដំ វិយ សម្បយុត្តានំ បាមោក្ខភាវេន បមុខលក្ខណំ. តេន, តេសំ វា សម្បយុត្តធម្មានំ ឧត្តរិ បធានន្តិ តទុត្តរិ. បញ្ញុត្តរា ហិ កុសលា ធម្មា. វិមុត្តិយាតិ ផលស្ស. តញ្ហិ សីលាទិគុណសារស្ស បរមុក្កំសភាវេន សារំ. អយញ្ច លក្ខណវិការកោ ឆសាតុបច្ចសានក្កាទិវសេន តំតំសុត្តបទានុសារេន, បោរាណដ្ឋកថាយ អាគតនយេន ច កេនាតិ ទដ្ឋព្វំ. តថា ហិ វុត្តោបិ កោចិ ធម្មោ បរិយាយន្តរប្បកាសនត្ថំ បុន ទស្សិតោ, តេន ឯវ ច “ឆន្ទមូលកា កុសលា ធម្មា មនសិការសមុដ្ឋានា, ផស្សសមោធានា, វេទនាសមោសរណា”តិ, “បញ្ញុត្តរា កុសលា ធម្មា”តិ, “វិមុត្តិសារមិទំ ព្រហ្មចរិយ”ន្តិ, “និព្ពានោគធញ្ហិ អាវុសោ ព្រហ្មចរិយំ និព្ពានបរិយោសាន”ន្តិ ច សុត្តបទានំ វសេន “ឆន្ទស្ស មូលលក្ខណ”ន្តិអាទិ វុត្តំ.

តថធម្មតាយ ចត្តារិ អរិយសច្ចានិ អវិបរីតសភាវត្តា. តថានិ តំសភាវត្តា. អវិតថានិ អមុសាសភាវត្តា. អនញ្ញថានិ អញ្ញាការរហិតត្តា.

ជាតិបច្ចយសម្ភូតសមុទាគតដ្ឋោតិ ជាតិបច្ចយា សម្ភូតំ ហុត្វា សហិតស្ស អត្តនោ បច្ចយានុរូបស្ស ឧទ្ធំ ឧទ្ធំ អាគតភាវេន, អនុបវត្តត្ថោតិ អត្ថោ. អថ វា សម្ភូតដ្ឋេន ច សមុទាគតដ្ឋេន ច សម្ភូតសមុទាគតដ្ឋេន, ន ជាតិតោ ជរាមរណំ ន ហោតិ, ន ច ជាតិំ វិនា អញ្ញតោ ហោតីតិ ជាតិបច្ចយសម្ភូតដ្ឋោ. ឥត្ថញ្ច ជាតិតោ សមុទាគច្ឆតីតិ ជាតិបច្ចយសមុទាគតដ្ឋោ. យា យា ជាតិ យថា យថា បច្ចយោ ហោតិ, តទនុរូបំ បាតុភាវោតិ អត្ថោ. អវិជ្ជាយ សង្ខារានំ បច្ចយដ្ឋោតិ ឯត្ថាបិ ន អវិជ្ជា សង្ខារានំ បច្ចយោ ន ហោតិ, ន ច អវិជ្ជំ វិនា សង្ខារា ឧប្បជ្ជន្តិ. យា យា អវិជ្ជា យេសំ យេសំ សង្ខារានំ យថា យថា បច្ចយោ ហោតិ, អយំ អវិជ្ជាយ សង្ខារានំ បច្ចយដ្ឋោ, បច្ចយភាវោតិ អត្ថោ.

ភគវា តំ ជានាតិ បស្សតីតិ សម្ពន្ធោ. តេនាតិ ភគវតា. តំ វិភជ្ជយានន្តិ យោជេតព្វំ. តត្ថ រូបាយតនំ ឥដ្ឋានិដ្ឋាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន មជ្ឈត្តំ សង្គណ្ហាតិ, តថា អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នបរិត្តអជ្ឈត្តពហិទ្ធាតទុភយាទិភេទំ លព្ភមានកបទវសេនាតិ “រូបាយតនំ ទិដ្ឋំ សទ្ទាយតនំ សុតំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ មុតំ, សព្វំ រូបំ មនសា វិញ្ញាត”ន្តិ (ធ. ស. ៥៩៩) វចនតោ ទិដ្ឋបទញ្ច វិញ្ញាតបទញ្ច រូបារម្មណេ លព្ភតិ. “រូបារម្មណំ ឥដ្ឋំ អនិដ្ឋំ មជ្ឈត្តំ បរិត្តំ អតីតំ អនាគតំ បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ ពហិទ្ធា ទិដ្ឋំ វិញ្ញាតំ រូបំ រូបាយតនំ រូបធាតុ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ នីលំ បីតក”ន្តិ ឯវមាទីហិ អនេកេហិ នាមេហិ. “តេរសហិ វារេហី”តិ រូបកណ្ឌេ (ធ. ស. ៩៦៣ អាទយោ) អាគតេ តេរស និទ្ទេសវារេ សន្ធាយាហ. ឯកេកស្មិញ្ច វារេ ចតុន្នំ ចតុន្នំ វវត្ថាបននយានំ វសេន “ទ្វេបញ្ញាសាយ នយេហី”តិ អាហ. តថមេវ ច អវិបរីតទស្សិតាយ, អប្បដិវត្តិយទេសនតាយ ច. ជានាមិ អព្ភញ្ញាសិន្តិ

ចត្តយាភាតិតការលេស្ង ពាណព្យចត្តិគស្សេតត អភាគេតបិ ពាណព្យចត្តិ ចុត្តាខេឃចាតិ ឥដ្ឋេ្ឋា· ចិឥត-សេទ្ឋា អភាយដ្ឋកាលចិសេសោ ខេចឥតេទ្ឋា, “ឥដ្ឋិ ឃុតំ យុត”ត្តិអាឥឃុ (ឆ· ឋ· ៥៩៩) ចិឃ· ត ដ្ឋបដ្ឋាឃឹតិ អត្តតត្តភិយចសេត ត ដ្ឋបកន្និ· ឃឆា ទ្ធបិខេយុណាខេឃា ឆយុា ឃំសកាចា ឃំបការា ច, តឆា ខេត បយ្សតិ ឌាភាតិ កន្ឋតីតិ តឆាគេតាតិ ៤ចំ បឥសយ្ឋខេចា ខេចឥតេទ្ឋា· ខេកចិ បត “តិទុត្តិភេឃត បិសោឥទាឥបេក្លបេត ចា ឥឃ្សឹ-សទ្ឋឃ្ស ខេលិបំ, អាកត-សទ្ឋឃ្ស ធាកយំ កត្វា តឆាគេតា”តិ ចេណ្ណត្តិ·

តិទ្ឋេសតាឃ អត្ថបចន្ធា· បក្កិបិតទ្ឋាភាខេចត អត្ថតំ· អបខេតទ្ឋាភាខេចត អតតិកំ· អត្តញ្ញាភាឥសយ្សត្តិឃា សទ្ឋាការបរិបុណ្ណំ· ខេតា អទ្ឋាធាតិ “តខេចា”តិ ចុត្តខេយចត្តំ ញតិខេខេកត សយ្យាខេឥតិ· ខេតត ឃឥត្តំ ការសិតំ, ៤កខេត្តត តឥត្តិបុ្យាឥភេតា ឃឆា ការសិតំ ភកចតា, តខេចចាតិ អចិបវឹតខេឥសតតំ ឥខេយ្សតិ· “កឥខេត្វា”តិ ៤ខេតត តឆំ កឥតីតិ តឆាគេតាតិ ឥ-ការឃ្ស ត-ការេទា កខេតា តិទុត្តិភេឃតាតិ ឥខេយ្សតិ·

តឆា កតយឃ្សាតិ តឆាគេតា, កតត្តិ ច កាឃឃ្ស ចាធាឃ ចា បចត្តីតិ អខេត្វា· តឆាតិ ច ចុខេត្ត ឃំតំ-សទ្ឋាតំ អញ្ញកិចាទិសយ្ហត្តិតាឃ “ឃឆា”តិ អឃយខេត្វា ដ្ឋបដ្ឋខេតាខេឃច ខេហាតិ· កាឃចឹកិរិយាភត្ថ អន្តាយទ្ឋាភាត្តលេខេយត ចចតិន្ធាឃំ, កាឃឃ្ស ចាចា, ចាធាឃ ច ការេឃា សយ្ហត្តីភាខេចត ដ្ឋបតិដ្ឋតីតិ ព្វយយត្តំ ឥខេយ្សខេត្វា អាហ “ភកចខេតា ហិ”តិអាឥ· ព្វយស្វិ បត អខេត្វ តឆាចាឥតាឃ តឆាគេតាតិ អឃយ្សិ អខេត្វា និខេទ្ធា ខេហាតិ· ខេសា បត បុខេទ្ឋ បការេត្តខេខេត ឥឃ្សិខេតាតិ អាហ “៤ចំ តឆាការិតាឃ តឆាគេតា”តិ·

“តិទិឃំអបរិយាណាសុ លេកេឆាត្វុស្ង”តិ ៤ខេតត ឃខេឥខេក “តិទិឃំ ចិឃ ដ្ឋបរិ អខេឆា ច សត្តិ លេកេឆាត្វខេឃា”តិ ចឥត្តិ, តំ បឥសេខេឥតិ· ខេឥសតាចិលិសោខេឃច ខេឥសតាចិលិសយខេឃា ឃឆា “បុទ្ឋាយឃំ, ឥាភយឃ”ត្តិអាឥឃុ·

ដ្ឋបសក្កតិបិតាតំ ចាឥកសទ្ឋសត្តិឆាភេ តឥត្តខេឌាតភការខេចត បចត្តភេតា កត-សេទ្ឋាខេឃច អចកតត្តំ អតីតត្ត្ថ ចឥតីតិ អាហ “កខេតាតិ អចកេតា អតីខេតា”តិ· អឆ ចា អភិគីហារខេតា បដ្ឋាឃ ឃាច សខេទ្ឋាឥិ, ៤ត្តត្តខេទ យហាខេនាឥិឃាភបឌិបត្តិឃា ហាភធាភសំកិលេសតិចត្តិតំ អភាចខេតា ឃឆា បហិឆាតំ, តឆា កខេតា អភិគីហារាត្តទ្ធបំ បឌិបខេទ្ឋាតិ តឆាគេតា· អឆ ចា យហិទ្ធិកាតាឃ, បឌិសម្ភិឥាតំ ដ្ឋក្កិឃាឥិកខេយត អភាចខេណតាឃ ច កត្វចិ បឌិឃាតាកាចខេតា ឃឆា ទុចិ, តឆា កាឃចឹចិត្តាតំ កតាតិ កយភាតិ បចត្តិខេឃា ៤តឃ្សាតិ តឆាគេតា· ឃស្វា ច លេខេក ចិឆឃុត្តកតបការ-សទ្ឋា សយាភត្វា ឥឃ្សត្តិ, តស្វា ឃឆា ចិឆា ចិបឃ្សឹអាឥខេឃា ភកចខេត្តា, អឃយ្សិ ភកចា តឆា ចិខេឆាតិ តឆាគេតា· ឃឆា ឃុត្តា ច ខេត ភកចខេត្តា អឃយ្សិ ភកចា តឆា ឃុខេត្តាតិ តឆាគេតា· អឆ ចា ឃស្វា សត្ថំ តន្ឋំ តឆត្តិ ពាណខេឃ្សតំ អឥិចចតំ, តស្វា តខេចត ពាណេណត អាគេតាតិ តឆាគេតាតិ· ៤ចយ្សិ តឆាកត-សទ្ឋឃ្ស អខេត្វា ខេចឥតេទ្ឋា –

“បហាឃ កាយាឥិយខេល ឃឆា កតា,

សមាធិញាណេហិ វិបស្សិអាទយោ;

មហេសិនោ សញ្ញមុតឹ ឧតិណ្ណរោ,

តថាគតោ តេន តថាគតោ មតោ`

តច្ឆា ញាតាយតនាទិលក្ខណំ,

សភាវសាមញ្ញវិភាគភេទតោ;

សយម្ភុញាណេន ជិនោ សមាគតោ,

តថាគតោ វុច្ចតិ សញ្ញបុទ្ធោ`

តថាតិ សច្ចាតិ សមន្តចក្ខុនា,

តថា ឥទប្បច្ចយតា ច សញ្ញេសា;

អនញ្ញនេយ្យន យតោ វិភាវិតា,

យាថាវតោ តេន ជិនោ តថាគតោ`

អនេកភេទាសុបិ លោកធាតុសុ,

ជិនស្ស រូបាយតនាទិគោចរេ;

វិចិត្តភេទេ តថមេវ ទស្សនំ,

តថាគតោ តេន សមន្តលោចនោ`

ຍເຕາ ຈ ຘມ຺ມໍ ຕຖເມວ ຠາສຕິ,

ກເຣາຕິ ວາຈາຍນຸເລາມ ມຕ຺ຕເນາ;

ຄຸເຓຫິ ເລາກໍ ອຠິຠຸຍ຺ຍ ວິຣາຊຕິ,

ຕຖາຄເຕາ ເຕນປິ ເລາກນາຍເກາ

ຍຖາກິຕຶຫາຣຍເຕາ ຍຖາຣຸຈິ,

ປວ຺ຕາວາຕຸຈິ຺ຕກາວເຕາ;

ຍຖາວິຘາ ເຍນ ປຸຣາ ມເຫສິເນາ,

ຕຖາວິເຘາ ເຕນ ຊິເນາ ຕຖາຄເຕາ”ຕິ (ວິຕຶຈ຺ ອຏ຺ຐ. ໖໐);

ສງ຺ຄຫກາຖາ ມຸຕມຕ຺ຕເມວ຺ ກມ຺ມາ? ອປ຺ປາງປທໍ ວິຍ ສກລຘມ຺ມປຏິປຕ຺ຕິຍາ ສຕ຺ຕາປ຺ພຸກ຺ຂລາຠໍ ສງ຺ຄຫກຕ຺ຕາ຺ ເຕເນວາຫ “ສຕ຺ຖາກາເຣາ”ຕິອາທິ຺

“ຕໍກຕມນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉີ”ຕິ ວຸເຕນ “ກຕມ຺ມາ ຕໍ ກິຈ຺ຈເວ”ຕິອາທິນາເຍນ ສາມຎ຺ຎເຕາ ປຸຈ຺ຉາກາເຣາ ທສ຺ສິເຕາ ອວິເສສເຕາ ຫິ ຕສ຺ສ ປຸຈ຺ຉາວິເສສກາຣການໍ ປວຕ຺ຕໍ ມຫາຕິເທ຺ເສ ອາກຕາ ສຕ຺ຕາຈ ປຸຈ຺ຉາ ອຕ຺ຖຸທ຺ຘາເຣເຍນ ທເສ຺ສຕິ “ຕຕ຺ຖ ປຸຈ຺ຉາ ນາມາ”ຕິອາທິນາ຺ ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖາຕິ “ຕໍ ກຕມນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉີ”ຕິ ວຸຕ຺ຕ ຍເທຕໍ ສາມຎ຺ຎເຕາ ປຸຈ຺ຉາວຈນໍ, ຕສ຺ມິ຺

ລກ຺ຂຓນ຺ຕິ ທາຕຸໍ ຎາຕ຺ວາເຕາ ເຍາ ເກາຈິ ສກາເຣາ຺ “ອຎ຺ຎາຕ”ນ຺ຕິ ເຍນ ເກນຈິ ຎາເຓນ ອຎ຺ຎາຕກາວຍາຫ, “ອທິຏ຺ຐ”ນ຺ຕິ ທສ຺ສນກ຺ເຂເຕນ ຎາເຓນ ປຈ຺ຈກ຺ຂໍ ວິຍ ອທິຏ຺ຐໍ຺ “ອຕຸລິຕ”ນ຺ຕິ “ວຕ຺ຕກເຍຕ”ນ຺ຕິ ຕຸລນກ຺ເຂເຕນ ອຕຸລິຕໍ, “ອຕີຣິຕ”ນ຺ຕິ ຕີຣນກ຺ເຂເຕນ ອກຕຍາຍກິຣິຍາສຍາປນໍ, “ອວິກ຺ຂຕ”ນ຺ຕິ ຍາທສ຺ສ ອປາກຏກາວໍ, “ອວິກາວິຕ”ນ຺ຕິ ຍາເຓນ ອປາກຏີກຕກາວໍ຺ ອທິຏ຺ຐໍ ເທາຕີຍຕິ ວທາຍາຕິ ອທິຏ຺ຐເທາຕນາ຺ ທິຏ຺ຐໍ ສໍສນ຺ທີຍຕິ ວທາຍາຕິ ທິຏ຺ຐສໍສນ຺ທນາ, ສາກຈ຺ຉາວເສນ ວິມຕິຉຍກເຣາຕິ຺ ວິມຕິ ຉິຊ຺ຊຕິ ວທາຍາຕິ

ວິມຕິເຈ຺ຉທນາ຺ ອນຸມຕິຍາ ປຸຈ຺ຉາ ອນຸມຕິປຸຈ຺ຉາ຺ “ຕໍ ກິໍ ມຎ຺ຎຖ ກິຈ຺ຈເວ”ຕິອາທິ ປຸຈ຺ຉາຍ ຫິ “ກາ ຕຸມ຺ຫາກໍ ອນຸມຕີ”ຕິ ອນຸມຕິ ປຸຈ຺ຉິຕາ ເຫາຕິ຺

ករេឆត្យកព្យតាតិ ករេឆត្យកព្យតាឃ៓

ប័៓ សទរេសរេតច បតតសកាចស្ស អត្តទា ឲច អតីច បិតត់ អតិបិរេតា, សលិក់ បតិត្យ អឥត្វា ឃិឈ បិតតត្តិ អរេត្វា៓ អតិក្កុយុ ចា សត្វាឌីហិ អកិកចិត្វា បិតត់ អតិបិរេតា៓ សរេត្តាតិ លត្តសត្តារេតា៓ ពត្វ ហិ សត្តបញ្ញាត្តិ៓ ឌីចិតិត្រ្តិយត្តិ ទូបិទូបឌីចិតិត្រ្តិយំ៓ ទូបឌីចិតិត្រ្តិរេយ ហិ ចិរេកាបិរេត ព្ពតាទរប្យិ ត់សប្ពន្ធតាឃ ចិតស្សតិ៓ កស្វា បរេតត្វ “បិលាស្ស អតិបិរេតា, បិរេលាតិ រេចត្វ រេចាហារេតា សរេត្តា”តិ ច ឲកចចតតិរេឌ្ឌរេសា ករេតា, តត្យ តិទចរេសសាត់ បិលាត់ អតិបិតរេតា ចិទតិ ព្ពឆ អឌិរេប្យតា៓ តឆា ហិ ចក្លតិ “សព្ពបិលាក្វតហិតាត្យកយ្យិតិ សរេព្ព បិលាក្វរេត”តិអាឌិតា (ឌី៓ តិ៓ អដ្ឋ៓ ១៓ទ្ធូឲ្យអឃិលចណ្ហតា) ពាហ្យចតតិរេឌ្ឌសត្តិ? សច្ចរេយត់, បិលាកាចសាយព្ពាចរេសត បរេតត្វ ឲកចចតតិរេឌ្ឌរេសា ករេតា, សព្ពសឌ្ឌសត្តិឆារេតត ពត្វ ប្ញឌុត្តិ ចិព្ពាឃយាតរេយចាតិ សាយព្ពាតិរេឌ្ឌសំ អកត្វា រេកឌចចតិទ្ធាចរេសត ពាហ្យចតតិរេឌ្ឌរេសា ករេតាតិ ៓ កិច្ចា កិរេឃ្យាសាយព្ពារេតា សំចទរេសយាគាត់, តព្ពិរេសសរេតា សំចទរេករេគាតិ ព្ពយស្ស ចិរេសសស្ស ពាបតត្វំ អឃំ ចចតរេករេគា ករេតាតិ រេចឌិតរេព្ពា៓ ឃាឃ រេចតតាឃ ចត្តយាតស្ស ឌីចិតិត្រ្តិយស្ស តិស្សឃក្វរេតស្ យហាក្វរេតស្ ដូបក្កយករេលារេហត្យ ត់ យហាក្វតប្យច្ចឃា ដូប្យជ្ជតកយហាក្វតា ត្យប្យជ្ជិស្សត្តិ, សា តាឌិសប្យរេឃាកសយុដ្ឋាបិកា រេចតតា បិលាតិបិរេតា៓ លឌ្ឌ្យបក្កយាតិ ហិ ក្វតាតិ ព្ពតាទក្វតាតិ ចិឃ ត ចិសគាតីតិ សយាតខាតិឃាត់ កាទល់ ត រេហាត្តិតិ៓ “កាឃចឌីទ្វាទាត”ត្តិ ឲរេតត យរេតាទ្វារេទ បចត្វាឃ ចឆករេចតតាឃ បិលាតិបិតកាចំ បឌិក្លួបតិ៓

បរេឃាកចត្វយហត្តតាឌីហិ យហាសាចជ្ជតា រេតហិ បច្ចរេឃហិ ដូប្យជ្ជយាតាឃ រេចតតាឃ ពលចកាចរេតា រេចឌិតព្ពា៓ ឃឆាឌិរេប្យតស្ស ហិ បរេឃាកស្ស សហសា តិប្បាគតចរេសត កិច្ចសាឌិកាឃ ពាហ្យក្លត្យ បចត្តខចរេតហិ លឌ្ឌារេសចតាឃ ច សត្តិដ្ឋាបករេចតតាឃ ចរេសត បរេឃាកស្ស យហត្តការេចា៓ សតិបិ កគាឌិ ល្យឌ្ឌរេក រេចច យហរេត្ត ច បិរេលា បរេឃាកស្ស សយការេច យហត្តំ ហតត្តស្ស រេចតតា តិព្ពតទា ដូប្យជ្ជតីតិ ចត្វស្ស យហត្តការេចា៓ ព្ពតិ ដូកឃំ រេបត់ រេចតតាឃ ពលចការេចរេតច រេហាតិ៓ តឆា ហិ ហត្តព្ពស្ស យហាក្យលាការេចត ពត្វ បចទ័ត្តាបការេចតតា ចិឃ រេលត្តចិរេសសតិព្ពត្តិឃា អបការេចតតាបិ ពលចតី, តិព្ពតទា ច ដូប្យជ្ជតីតិ តស្សា យហាសាចជ្ជតា ឥដ្ឋព្ពា៓ តស្វា បរេឃាកចត្វអាឌិបច្ចឃាត់ អយហរេត្តបិ យហាក្យលតាឌិបច្ចរេឃហិ រេចតតាឃ ពលចកាចាឌិចរេសរេតច យហាសាចជ្ជការេចា រេចឌិតរេព្ពា៓

សឃ្គទឹយត្តិ ឲរេតហីតិ សឃ្គទា, អក្កាតិ៓ រេតស្ បិលាសព្ពិតាចឆកចិត្តាតិ ប្ញព្ពកាកិឃាតិបិ រេហាត្តិ៓ ដូបក្ករេយា ចឆករេចតតាសយុដ្ឋាបិរេតា៓ បច្ចាសឃ្គទចតី បិលាតិបិតរេចតតាតិ សា បច្ចាសឃ្គទចិតិយុត្តា ឥដ្ឋព្ពា៓ ចិជ្ជាយរេឃា យត្តបទិខប្យតបរេឃារេកា អាឆព្ពលិកាឌីត់ ចិឃ៓ ព្ពឌ្ឌិយរេឃា កយុចិបិកខិឌ្ឌិយរេឃា គាឆារេកាដកាឌីត់ ចិឃ៓ អតិចិឃ បបរេច្ចាតិ អតិយហាចិត្វារេទា៓

ឲត្វាហ – លរេលា លរេលា តិទូជ្ជតសការេចស្ សប្លារេទស្ រេកា ហត្តិ, រេកា ចា ហព្ពាតិ, ឃឌិ ចិត្តរេចតសិកសត្តារេតា, រេសា អទូបតាឃ ត រេលឌតរេកឌតាឌិចរេសត ចិរេកាបតសយរេត្វា, តាបិ ចិរេកាបតីរេឃា, អឆ ទូបសត្តារេតា, រេសា អរេចតតតាឃ កដ្ឋកលិក្កទូបរេយាតិ ត ពត្វ រេលឌតាឌិតា បិលាតិបិរេតា លត្តតិ ឃឆា យតសទិរេទ, បរេឃារេកាបិ បិលាតិបិតស្ស បហរេលាប្យការាឌិ អតីរេតស្ ចា សប្លារេទស្

ករចេយ្យ អតាកេតស្ស ចា បច្ចុប្បន្នេស្ស ចា, តត្ថ ត តាច អតីតាតាកេតស្ស សម្ភចតិ តេសំ អកាចតោ, បច្ចុប្បន្នេស្ស ច សង្ខារានំ ពលិកត្តា សរសេរតេច តិរុទ្ធស្សកាចតាយ ចិតាសាកិយុពេស្ស តិប្បយោឌតោ បយោរកោ សិយា, ចិតាសស្ស ច ការលារហិតត្តា ត បហរលាប្យការាឌិបយោកេហតុកំ យរលំ, តិរិហកតាយ ច សង្ខារានំ កស្ស សោ បយោរកោ, ពលិកត្តា ចឆាឌិប្បាយសយកាលកិច្ចតកស្ស កិរិយាបរិយោសាតកាលិតចដ្ឋាតតោ កស្ស ចា បិលាតិបិតកយុពន្ធាតិ។

ចុច្ចតេ – យឆាចុត្តចឆកចេតភាសហិតោ សង្ខារានំ បុឡោ សត្តសង្ខារតោ ហត្តា, តេត បចត្តិតចឆកបយោកតិមិត្តំ អបកតុស្វាចិញ្ញាលឌីចិតិត្រ្កិយោ យតចោហារប្បចត្តិតិពន្ធោ យឆាចុត្តចឆប្បយោកាការលោ ក្ខប្បជ្ជតារហោ ទ្ធបិទ្ធបឆមុសម្ទហោ ហញ្ញាតិ, កេចលេវិ ចា ចិត្តចេតសិកសត្តាតោ។ ចឆប្បយោកាចិសយការចេបិ តស្ស បច្ចោចោការកចេ ទ្ធបសត្តាតាឆឹតចុត្តិតាយ ទ្ធបសត្តាតេ បរេត បយោឌិតឌីចិតិត្រ្កិយុបច្ឆេកបយោកចសេត តត្តិ្ឋាត្តិចិពន្ធកចិសឌិសទ្ធបុប្បត្តិយា ចិហតេ ចិច្ឆេឝា ហោតីតិ ត បិលាតិបិតស្ស អសម្ភចា, តាបិ អហេតុកា បិលាតិបិតោ, ត ច បយោរកោ តិប្បយោឌតោ បច្ចុប្បន្នេស្ស សង្ខារេស្ស កតបយោកចសេត តឆតត្តទំ ក្ខប្បជ្ជតារហស្ស សង្ខារកលិបស្ស តឆា អតុប្បត្តិតោ, ពលិកានំ សង្ខារានំ ពលិកយរលស្ស ពួឆ យរលាការចេត អតឆិប្បេតត្តា, សត្តិយរលស្ស ច យឆាចុត្តតយេត សហេតុកកាចតោ ត អហេតុកំ យរលំ, ត ច កត្តុរហិតោ បិលាតិបិតប្បយោកោ តិរិហកេស្សបិ សង្ខារេស្ស សត្តិហិតតាយឥត្តត ក្ខបការកេស្ស អត្តតោ អត្តុទ្ធបចលុប្បាឆតតិយតេស្ស ការលេស្ស កត្តុចោហារសិទ្ធិតោ យឆា "បឌីបេបិ បកាសេតិ តិសាកទោ ចត្តិយា"តិ ច, ត ច កេចលស្ស ចឆាឌិប្បាយសហកុតោ ចិត្តចេតសិកកលិបស្ស បិលាតិបិតោ ពួឆ្ឋិតោ សត្តាតចសេត អចដ្ឋិតេស្សេច បឌិឌាតតតោ, សត្តាតចសេត បចត្តយាតាតច្ចោ បឌីបិឌីតំ អត្ថកិរិយាសិទ្ធិ ឌិស្សតីតិ អតេ្ថច បិលាតិបិតេត កយុពន្ធោ។ អយច្ចោ ចិចារេទា អឌិត្តាឌាតាឌីស្សបិ យឆាសម្ភចំ ចិការចេតព្វោ។

"បហីតកាលតោបដ្ឋាយ ចិរទេតាចា"តិ ទុតេត បហាតហេតុកា ពួឆាឆិប្បេតា សមុច្ឆេឌចិរតីតិ ឌស្សេតិ។ កយុក្ខយតាារលាត ហិ បិលាតិបិតក្សឹល្យស្ស បហីតត្តា កកចា អច្ចត្តសេច តតោ បឌិចិរទេតាតិ ចុច្ចតិ សមុច្ឆេឌចសេត បហាតចិរតីតំ អឆិប្បេតត្តា។ កិច្ចាបិ បហាតចិរយលានំ បុរិមបច្ឆិមកាលតា តត្ថិ, យក្កឆមុានំ បត សមុាឌិដ្ឋិអាឌីតំ សមុាចាចាឌីតច្ចោ បច្ចយបច្ចយុប្បត្តកាចេ អបេក្ខិតេ សហឌាតាតម្បិ បច្ចយបច្ចយុប្បត្តកាចេត កហលំ បុរិមបច្ឆិមកាចេតេច ហោតីតិ កហលប្បចត្តិអាការចសេត បច្ចយភ្ជុតេស្ស សមុាឌិដ្ឋិអាឌីស្ស បហាយកឆមុេស្ស បហាតកិរិយាយ បុរិមកាលចោហារោ, បច្ចយុប្បត្តាស្ស ច ចិរតីស្ស ចិរយលកិរិយាយ អបរកាលចោហារោ ច ហោតីតិ ទុចេយត្ថ អតេ្ថា ឌដ្ឋព្វោ។ បហានំ ចា សមុច្ឆេឌចសេត, ចិរតិ បឌិប្បស្សទ្ធិចសេត យោឌេតព្វោ។ អឆ ចា បិលោ អតិបិតីយតិ ទុតេតាតិ បិលាតិបិតោ, បិលាឈាតហេតុក្ខតោ ឆមុសម្ទហោ។ កោ បតេសោ?
អហិរិកានោត្តប្បចោសសោមហចិហិំសាឆយោ កិលេសា។ តេ ហិ កកចា អរិយមគ្គេត បហាយ សមុស្សរេឌត្វា បិលាតិបិតក្សឹល្យតោ អច្ចត្តសេច បឌិចិរទេតាតិ ចុច្ចតិ កិលេសេស្ស បហីតេស្ស កិលេសតិមិត្តស្ស កយុស្ស អតុប្បជ្ជតតោ។ "អឌិត្តាឌានំ បហាយា"តិអាឌីស្សបិ ទុសេច តយោ។ ចិរទេតាចាតិ អចឆារលោត តស្សា ចិរតិយា កាលិឌិចសេត អបរិយត្តតំ ឌស្សេតិ។ យឆា ហិ អញ្ញោ សមាឌិត្តចិរតិកាបិ អតចដ្ឋិតចិត្តតាយ លិកឌីចិតាឌិហេតុ សមាឌានំ កិត្តត្តិ, ត ទុចំ កកចា។ កកចា បត សត្តុសោ បហីតបិលាតិបិតត្តា អច្ចត្តចិរទេតា ទុចាតិ។ ឌីតិក្កមិស្សាមីតិ អតចជ្ជឆមុហិ ចោកិល្លា អត្តុរត្តុរា ក្ខប្បជ្ជតកា ក្សត្តុលិក្យសលិ។ យស្វា បត កាយចឌីបយោកំ ក្ខបលកិត្វា

“ទ្វយស្ស កិលេសា ឧប្បន្នា”តិ វិញ្ញាតា សក្កា ញាតុំ, តស្មា តេ ទ្វយិតា បរិយាយេន “ចក្ខុសោតាទិវិញ្ញាណញ្ញា”តិ វុត្តាតិ ទដ្ឋព្វំ។ កាយិកាតិ បិឡាតិបិឡាទិនិប្បានេក ពលវាក្យសេល សន្ធាយាហ។

កោដ្ឋាសេន លទ្ធវោហារេនាតិ សព្ពេន្ទ្រ ជីវេបតុំ ចេតិ ព្រហ្មទត្តេន ការិតវណ្ណស្ស អនុសន្ធិទស្សនវសេន ឋបិស្សា ទេសនាយ អារទ្ធត្តា។ តត្ថាយំ ជីបនា – “បិឡាតិបិឡិតំ បហាយ បិឡាតិបិឡិតា បដិវិរតោ សមណស្ស គោតមស្ស សាវកសង្ឃោ និហិតទណ្ឌោ និហិតសត្ថោ”តិ វិត្ថារេតព្វំ។ តត្ថ ច ធម្មស្សាបិ វណ្ណោ ព្រហ្មទត្តេន ការិតោ? សច្ចំ ការិតោ, សោ បន សម្មាសម្ពុទ្ធបសន្នត្តា, អរិយសង្ឃគារវត្តា ច ធម្មស្ស ធម្មានុភាវសិទ្ធត្តា ច តេសំ វណ្ណេហិ ជីវិតោ ហោតីតិ វិសុំ ន វុត្តោ។ សង្ឃានុភាវេនេវ ហិ សពេ កិក្កសង្ឃោ ច បិឡាតិបិឡាទិប្បហានសមេត្វា អហោសិ, ទេសនា បន អាទិតោ បដ្ឋាយ ឧដ្ឋ អាគតាតិ។

ឧត្តាយំ អធិប្បាយោ – “អត្ថិ កិញ្ចិ អញ្ញេ ច ធម្មា”តិអាទិនា អនញ្ញសាធារណេ ពុទ្ធគុណេ អារព្ភ ឧបរិ ទេសនំ វឌ្ឍេតុកាមោ ភគវា អាទិតោ បដ្ឋាយ “តថាគតស្ស វណ្ណំ វទមានោ វទេយ្យា”តិអាទិនា ពុទ្ធគុណវសេនេវ ទេសនំ អារភិ, ន កិក្កសង្ឃវសេនាតិ។ ឧសា ហិ ភគវតោ ទេសនាយ បកតិ, យំ ឧកាសេវសេន ទេសនំ ជនេត្វា លទ្ធុយាគស្សាបិ កស្សចិ អក្កហណំ។ តថា ហិ រូបកណ្ឌេ ទុកាទីសុ តត្តិកេ ឧសុ ច ហទយវត្ថុ ន គហិតំ។ ឋានវត្ថូហិ អសយាគកតិកត្តា ទេសនាភេទោ ហោតីតិ។ យថា ហិ ចក្ខុវិញ្ញាណាទីនិ ឧកត្តុតោ វក្កាទិនិស្សយានិ, ន ឧចំ មនោវិញ្ញាណំ ឧកន្តេន ហទយវត្ថុនិស្សយំ, និស្សិតវសេន ច វត្ថុទុកាទិទេសនា បវត្តា “អត្ថិ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ, អត្ថិ រូបំ ន ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ”តិអាទិនា។ យទិ ឧកន្តេន ហទយវត្ថុនិស្សយំ, តស្ស វសេន “អត្ថិ រូបំ មនោវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ”តិអាទិនា ទុកាទីសុ វុច្ចមានេសុបិ ន តទនុរូបា អារម្មណទុកាទយោ សម្ភវន្តិ។ ន ហិ “អត្ថិ រូបំ មនោវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ, អត្ថិ រូបំ ន មនោវិញ្ញាណស្ស អារម្មណ”ន្តិ សក្កា វត្តុន្តិ វត្ថារម្មណទុកា ភិន្នគតិកា សិយុន្តិ ន ឧកាសេន ទេសនា ភវេយ្យាតិ។ តថា និក្ខេបកណ្ឌេ ចិត្តុប្បាទវិភាគេន អវុច្ចមានត្តា អវិតក្កអវិចារបទវិស្សជ្ជនេ “វិចារោ ចា”តិ វត្វា ន សក្កាតិ អវិតក្កវិចារមត្តបទវិស្សជ្ជនេ លទ្ធមានោបិ វិតក្កោ ន វុត្តោ, អញ្ញថា “វិតក្កោ ចា”តិ វត្តព្វំ សិយា។

វណ្ណនស្សាគតស្ស វណ្ណស្ស បរវិហេឋនស្ស វិវជ្ជិតភាវជីបនត្ថំ វណ្ណសទ្ទាតំ និក្ខេបវចនត្ថំ អាហ “បរូបឃាតត្ថាយា”តិអាទិ។ វិហេឋនភាវតោតិ វិហិំសនភាវតោ។ “កិក្កសង្ឃវសេនាបិ ជីវេបតុំ ចេតី”តិ វុត្តត្តា តយិ ឧកាទេសេន ជីវេន្តោ “យំ បន កិក្ក”តិអាទិមាហ។

លជ្ជីតិ ឧត្ត វុត្តលជ្ជាយ ឧត្តប្បម្បិ វុត្តមេវាតិ ទដ្ឋព្វំ។ ន ហិ បាបជិគុច្ឆនំ បាបុត្តាសរហិតំ, បាបភយំ វា អលជ្ជនំ អត្ថីតិ។ ធម្មគរុតាយ វា ពុទ្ធានំ, ធម្មស្ស ច អត្តាធីនត្តា អត្តាធិបតិភូតា លជ្ជាវ វុត្តា, ន បន លោកាធិបតិ ឧត្តប្បំ។ “ទយំ មេត្តចិត្តតំ អាបន្នោ”តិ កស្មា វុត្តំ, ននុ ទយា-សទ្ទោ “ទយាបន្នោ”តិអាទីសុ ករុណាយ បវត្តតីតិ? សច្ចមេតំ, អយំ បន ទយា-សទ្ទោ អនុរក្ខណមត្ថំ អន្តោនីតំ កត្វា បវត្តមានោ មេត្តាយ ករុណាយ ច បវត្តតីតិ ឥធ មេត្តាយ បវត្តមានោ វុត្តោ។ មិជ្ជតិ សិនិយ្ហតីតិ មេត្តា, មេត្តា ឯតស្ស អត្ថីតិ មេត្តំ, មេត្តំ ចិត្តំ ឯតស្សាតិ មេត្តចិត្តោ, តស្ស ភាវោ មេត្តចិត្តតា, មេត្តា ឯវេវ អត្ថោ។ “សព្ពបាណភូតហិតានុកម្បី”តិ ឯតេន តស្សា

ចិនតិយា សត្តចរេសត អបរិយត្តតំ ឥសេរ្យតិ៍ បិលាក្ខេតតិ បិលាឌានេត៍ អត្ថកេយ្យកោតិ កទ្រូលាយតកោ៍ យស្មា បត រេយត្តា កទ្រូលាយ ចិនេសសបច្ចុយោ ហោតិ, តស្មា ទុត្តំ “តាយ ឲច ឥយាបត្តតាយា”តិ៍ ឲចំ រេយហិ ឥរេយុហិ បិលាតិបិតា ចិនតិ សយ្យជ្ជតិ, តេហិ លជ្ជារេយត្តាកទ្រូលាហិ សយគ្គិការេចា ឥស្សិតោ៍ ចិហនតីតិ ឲចំក្ខេតា ហុត្វា ឲកស្មិំ ឰទិយាបចេ ឌ្របុត្តំ ទុក្កំ អនេណ្ណាត ឰទិយាបចេត ចិដ្ឋិតិត្វា ហនតិ បចេត្តតិ, អត្តកាចំ ចា យារេបតីតិ អត្វោ៍ តេតេតចាហ “ឰទិយតិ យរេបតិ យារេបតិ បិលេតី”តិ៍

អាចារសីលយត្តកត្តិ សាឆ្ឆនាចារសីលយត្តកំ, តេត ព្ចត្ថិយសំចរោឌិក្សេហិបិ លេហិកិយបុត្ថុជ្ជនោ តចាកតស្ស ចណ្ហំ ចត្តំ ត សក្កោតីតិ ឥសេរ្យតិ៍ តចា ហិ ព្ចត្ថិយសំចរបច្ចុយបរិកោកសីលិតិ ព្ចឆ សីលកចាយំ ត ចិកត្តាតិ៍

បរសំហនលាត្តិ បរស្ស សត្តកហនលំ៍ ឆេតោ ទុច្ចតិ ចោរោ, តស្ស ការេចា ឆេឃ្យំ៍ ព្ចឆាបិ ឲ្យាកេ បរេសត្តកេ អប្បសាចជ្ជំ, យហត្តេ យហាសាចជ្ជំ៍ កស្មា? បយោកយហត្តតាយ, ចត្វារោលាតំ បត សយការេច សតិ កិលេសាតំ ឌ្របក្កយាតក្ខា យុត្តាយ អប្បសាចជ្ជំ, តិត្តាតាយ យហាសាចជ្ជត្តិ អយយ្បិ តយោ យោរេឌតត្ថា៍

សាហត្វិកាតយោតិ ឲត្វ យត្តបរិឌប្បេតត បរេសត្តកហនលំ ចិជ្ជាយយោ, ចិតា យេត្តត កាយចឌីបយោរោក បរេសត្តកស្ស អាកឌ្ឍំ តាឌិទិសទ្ធាត្ថការេចត ព្ចត្ថិយយោ បយោរោកា៍

សេសត្តិ “បហាយ បជិចិនេតា”តិ ឲចយាឌិកំ៍ តពិញ្ញាបុត្តោ ទុត្តតយំ៍ កិច្ចាបិ តយិឆ សិក្ខាបឥចោហារេត ចិនតិ ទុត្តា, ព្ចតោ អណ្ណោស្ម បត ស្មត្តបឥរេសស្ម ចិតយាកិឥរេយុស្ម ច បចត្តចោហារេត ចិនតិយោ តេតតា ច អធិសីលសិក្ខាឌីតំ អធិដ្ឋាតកាចតោ, តេសុ អណ្ណាតរកោដ្ឋាសកាចតោ ច សិក្ខាបឥត្តិ អាហ “បចយសិក្ខាបឥ”តិ៍ កាយទ្វោត្វ “លជ្ជី ឥយាបត្តោ”តិ ត ទុត្តំ, អធិការេចសត បត អត្វតោ ចា ទុត្តរេយចាតិ ចេឌិតព្វំ៍ យចា ហិ លជ្ជាឥយោ បិលាតិបិតប្បហាតស្ស ចិនេសសប្បច្ចុយោ, ឲចំ អឌិត្តាឌាតប្បហាតស្សាបីតិ, តស្មា សាបិ បិញ្ញត្ត អាតេត្វា ចត្តព្វា៍ ឲសេច តយោ ព្ចតោ បនេស្មបិ៍ អច ចា “ស្មចិក្ខេតតា”តិ ឲតេត ហិនោត្តប្បាឌីហិ សយត្តាកេយា, អហិរិកាឌីតក្ខា បហាតំ ទុត្តរេយចាតិ “លជ្ជី”តិអាឌិ ត ទុត្តត្តិ ឥឌ្ចត្វា៍

អនេសឌ្ឍចរិយត្តិ អសេដ្ឋាតំ ហីតាតំ, អសេដ្ឋំ ចា លិយកំ តិហីតំ ទុត្តំ, រេយឆុតត្តិ អត្វោ៍ “ព្រហ្មំ សេដ្ឋំ អាចារ”ត្តិ រេយឆុតចិនតិយាហ៍ “អារាចារី រេយឆុតា”តិ ឲតេត “ព្ចឆ ព្រាហ្មណ ឲកច្ចោ...បេ... ត ហេច ខោ យាតុការេយត សយ្ពិ ទ្វយំទ្វយសមាបត្តិំ សយាបជ្ជតិ, អបិច ខោ យាតុកាយស្ស ឌ្ឆាឌតបរិយឌ្ឍតត្ថាបតសប្បាហតំ សាឌិយតិ, សោ តំ អស្សាទេតិ, តំ តិកាមេតិ, តេត ច ចិត្តិំ អាបជ្ជតី”តិអាឌិតា (អ៍ តិ៍ លិ៍ ៥០) ទុត្តា សត្តចិធរេយឆុតសំយោកាបិ បជិចិនតិ ឥស្សិតាតិ ឥឌ្ចត្វា៍ ព្ចឆាបិ អសឌ្ឍម្មេយចតាធិប្បាយេត កាយទ្វារេប្បចត្តា យគ្គតយគ្គបជិបត្តិសយដ្ឋាបិកា ចេតតា អព្រាហ្មចរិយំ, មិច្ឆាចារេ បត អកយតិយដ្ឋាតខីតិក្កមចេតតាតិ យោរេឌតព្វំ៍ តត្វ អកយតិយដ្ឋាតំ តាម បុរិសាតំ យាតុរក្ខិតាឥយោ ឥស, ឥតក្កិតាឥយោ ឥសាតិ ខីសតិ ព្ចត្តិយោ៍ ព្ចត្តិស្ម បត ឥសត្តំ ឥតក្កិតាឌីតំ សារក្ខសបរិឥណ្ឌាតក្ខា ចរេសត ទ្វារឥសត្តំ អនេណ្ណា បុរិសា៍ ក្សាចិនហិតោ ចិប្បជិបត្តិ អប្បសាចជ្ជា, យហាក្សោ យហាសាចជ្ជា៍ ក្សាហហិតោបិ

ន អភិកចិត្វា បចត្តិ យហាឃាចន្ថា, ក្ខកិត្ត ឃយាតឆ្ឆកាចេបិ កិលេឃាតំ ក្ខបក្កយាតញ្ចា យុក្ខតាយ អប្បឃាចន្ថា, តិន្តាតាយ យហាឃាចន្ថាតិ ចេឌិតន្តា៎ តឃ្ស ចេ្វ ឃម្កាទា ឃេចេត្យកាយតាឌិត្តំ, យេក្កតយក្កបឌិបត្តីតិ៎ ឋិន្ធាចារេ បត អកយតឹយដ្ឋាតតា, ឃេចតាឌិត្តំ យេក្កតយក្កបឌិបត្តិ, ឃាឌិឃតញ្ចាតិ ចត្តារេទា៎ “អភិកចិត្វា ឌីតិក្កយេត យេក្កតយក្កបឌិបត្តិអឆិចាឃេត ឃតិបិ បុទិយុប្បត្តូឃេចតាកិឃត្តិបយោកាកាចេតា អភិក្យូយាតឃ្ស ឋិន្ធាចារេទា ត ហោតី”តិ ចឌត្តិ៎ ឃេចតាឌិត្តេ ឃតិ បយោកាការេចា ត បយាល៌ ត្ផត្តិ្យា ឃេចតាបយោកឃ្ស ឃេក្យេឃ្យត អកាចេតា, ត្ផត្តិ្យា បុរេទតរ៌ ក្ខបដ្ឋាបិតឃេចតាឌិត្តាយបិ ឋិន្ធាចារេទា ត ឋិឃាតិ អាបន្ទតិ បយោកាកាចេតា៎ តម្ហា បុទិឃឃ្ស ចេឃត ក្ខក្កិឃេតា ចត្តារេទា ចុត្តាតិ ឌដ្ឋត្តំ, អញ្ញាឆា ត្ផត្តិ្យា បុទិឃកិច្ចកេលាកាលេ បុទិឃឃ្សបិ ឃេចតាបយោកាកាចេតា ឋិន្ធាចារេទា ត ឋិឃាតិ ៩េកា៎ ត្ផង៌ បេតត្វ ឃត្តិដ្ឋាតំ – អត្តតោ រុឌិយា បចត្តិតឃ្ស តយោ, ឆាលក្ការេត បចត្តិតឃ្ស តយោ, អតចេឃឃក្កហលោត បត ចត្តារោតិ៎ ៩េកា បយោកោ ឃាហត្តិ្ថកោច៎

៨៎ កយុបឆប្បត្តំ ឌេឃ្សេត្ត “អត្វកញ្ញតកោ”តិ ចុត្តំ៎ ចឌីបយោកោ កាយបយោកោ ចាតិ យុឃា-ឃឌ្គឃ្ស កិរិយាបឆាតតំ ឌេឃ្សេតិ៎ ឋិឃំចាឌតាឆិប្បាយោ បុន្ទាកាកក្កលោ តន្លលោ ឆ៎ ចុត្តតិក្យ“បុទេន្ទាចឃ្ស ហោតិ ‘យុឃា កហិឃ្ស’ត្តិ, កលាត្តឃ្ស ហោតិ ‘យុឃា កលាយឹ’តិ” (បរិទា៎ ១០៥)៎ ៩តតិក្យច្វ័ អក្កក្ខតំ, ត្ផតទ៌ បត ហោត្យ ចា យា ចា, អការលោយតំ៎ អឃ្សាតិ ឋិឃំចាឌកឃ្ស ៎ ឃឆាចុត្តិ បយោកក្ខតំ យុឃា ចឌតិ ឋិញ្ញាបេតិ, ឃយុដ្ឋាបេតិ ចា ៩តាឃាតិ ចេតតា យុឃាចារោ៎

បុទិយតេយ លក្កលាឃ្ស អញ្ញាបិតតាយ, យុឃា-ឃឌ្គឃ្ស ន ឋិឃំចឌិតន្តត្វចាឌកត្តឃយុចេតា បរិបុណ្ណំ កត្វា យុឃាចាឌលក្កលំ ឌេឃ្សេត្ត “យុឃាតិ អក្ខតំ អតត្ថំ ចត្វ”តិអាឌិតា ក្ខតិឃតយោ អារេទ្ធា៎ ត្ផយឃ្វិញ្ចា តេយ យុឃា ចឌីឃតិ ចុច្ចតិ ៩តាឃាតិ ចេតតា យុឃាចារោ៎ “ឃយត្តំ កញ្ញតី”តិ ចត្វចេឃត យុឃាចាឌឃ្ស អប្បឃាចន្ទយហាឃាចន្ទតយាហ៎ ឃឃ្ស អត្តំ កញ្ញតិ, តឃ្ស អប្បក្យលតាយ អប្បឃាចន្ទា, យហាក្យលតាយ យហាឃាចន្ទាតិ អឌិត្តាតោត ឋិឃ ក្យលចេឃតាបិ ឃោរេឌតត្តា៎ កិលេឃាតំ យុក្ខតិន្តាតាចេឃតាបិ អប្បឃាចន្ទយហាឃាចន្ទតា លត្កតិឃេច៎

អត្តតោ ឃត្តកំ អឌាត្យកាយតាយ, ប្ខូលាកឆាតឃេត ន ឋិឃំចាឌតបុទេក្ការេឃ្សេច យុឃាចារោ៎ តត្វ បត ចេតតា ឆាលចតី ត ហោតីតិ អប្បឃាចន្ទតា ចុត្តា៎ អប្បតាយ ក្ខាតឃ្ស អត្វឃ្ស ប្ខូលាចេឃត បចត្តា កឆា ប្ខូលាកឆា៎

តន្ទាតិ តឃ្សារុប្បា, ឋិឃំចាឌតាក្ខូបេតិ អត្វោ៎ “ចាឃារយា”តិ ចាឃាយឃីឃេត បយោកយាហ៎ ឋិឃំចាឌតាឆិប្បាយេត បយោកេ កេតបិ បេទេត តឃ្មឹ អត្វេ អឋិញ្ញាតេ ឋិឃំចាឌតឃ្ស អឃិន្ទត្តេតា បរឃ្ស តឌត្វចិឌាតតំ ៩េកា ឃម្ការេទា ចុត្តា៎ កេចិ បត “អក្ខតចេចតំ ឋិឃំចាឌតចិត្តំ បរឃ្ស តឌត្វចិឌាតត្តំ តយោ ឃម្កាទា”តិ ចឌត្តិ៎ កិរិយាឃយុដ្ឋាបកចេតតាក្កលោឃេច យុឃាចាឌកាយុតា ឆញ្ញតិ ឃត្តិដ្ឋាបកចេតតាយ តិន្តាតត្តា, ឃចេបិ ឌត្តតាយ ឋិចារេត្វា បរោ តយត្តំ ឌាតាតីតិ អឆិប្បាយោ៎

“ឃច្ចេតា ចេឆតេតា”តិអាឌីឃុ (យ៎ តិ៎ ១៎១៨) ឋិឃ ចេឆត-ឃឌ្គា ឌិទបរិយាយោ, ឌិទការេចា ន ឃច្ចាឌិតាយ អឆិកតត្តា កឆាចេឃត

វេទិតព្ពោតិ អាហ "ថិរកថោតិ អត្ថោ"តិ។ នថិរកថោតិ យថា ហលិទ្ទិរាគាទយោ អនវដ្ឋិតសភាវតាយ ន ថិរា, ឯវំ ន ថិរា កថា យស្ស សោ ន ថិរកថោតិ ហលិទ្ទិរាគាទយោ យថា កថាយ ឧបមា ហោន្តិ, ឯវំ យោជេតព្ពំ។ ឯស នយោ "បាសាណលេខា វិយា"តិអាទីសុបិ។

សទ្ធា អយតិ បវត្តតិ ឯត្ថាតិ សទ្ធាយោ, សទ្ធាយោ ឯវ សទ្ធាយិកោ យថា "វេនយិកោ"តិ (អ. និ. ៨.១១; បារា. ៨)។ សទ្ធាយ វា អយិតព្ពោ សទ្ធាយិកោ, សទ្ធេយ្យោតិ អត្ថោ។ វត្តព្ពតំ អាបជ្ជតិ វិសំវាទនតោតិ អធិប្បាយោ។

សុញ្ញភាវន្តិ បីតិវិរហិតតាយ រិត្តតំ។ សា បិសុណវាចាតិ យាយំ យថាវុត្តា សទ្ទសភាវា វាចា, សា បិយសុញ្ញករណតោ បិសុណវាចាតិ និរុត្តិនយេន អត្ថមាហ។ បិសតីតិ វា បិសុណា, សមគ្គេ សត្តេ អវយវភូតេ វគ្គេ ភិន្ទេ ករោតីតិ អត្ថោ។

ផរុសន្តិ សិនេហាភាវេន លូខំ។ សយម្បិ ផរុសាតិ ទោមនស្សសមុដ្ឋិតត្តា សភាវេនបិ កក្កសា។ ឯត្ថ ច ផរុសំ ករោតីតិ ផលូបចារេន, ផរុសយតីតិ វា វាចាយ ផរុស-សទ្ទប្បវត្តិ វេទិតព្ពា។ សយម្បិ ផរុសាតិ បរេសំ មម្មច្ឆេទនវសេន បវត្តិយា ឯកន្តនិដ្ឋុរតាយ សភាវេន, ការណោបចារេន ច វាចាយ ផរុស-សទ្ទប្បវត្តិ ទដ្ឋព្ពា។ តតោ យេវ ច នេវ កណ្ណសុខា។ អត្ថវិបន្នតាយ ន ហទយង្គមា។

យេន សម្ផំ បលបតីតិ យេន បលាបសង្ខាតេន និរត្ថកវចនេន សុខំ ហិតញ្ច ផលតិ វិទរតិ វិនាសេតីតិ "សម្ផ"ន្តិ លទ្ធនាមំ អត្តនោ បរេសញ្ច អនុបការំ យំ កិញ្ចិ បលបតិ។

សំកិលិដ្ឋចិត្តស្សាតិ លោភេន ទោសេន វា វិពាធិតចិត្តស្ស, ឧបតាបិតចិត្តស្ស វា, ទូសិតចិត្តស្សាតិ អត្ថោ។ ចេតនា បិសុណវាចា បិសុណំ វទន្តិ ឯតាយាតិ។ យស្ស យតោ ភេទំ ករោតិ, តេសុ អភិន្នេសុ អប្បសាវជ្ជំ, ភិន្នេសុ មហាសាវជ្ជំ, តថា កិលេសានំ
មុទុតិព្ពតាវិសេសេសុ។

យស្ស បេសុញ្ញំ ឧបសំហរតិ, សោ ភិជ្ជតុ វា មា វា, តស្ស អត្ថស្ស វិញ្ញាបនមេវ បមាណន្តិ អាហ "តទត្ថវិជានន"ន្តិ, កម្មបថប្បត្តិ បន ភិន្នេ ឯវ។

អនុប្បទាតាតិ អនុពលប្បទាតា, អនុវត្តនវសេន វា បទាតា។ កស្ស បន អនុវត្តនំ បទាតព្ពំ? "សហិតាន"ន្តិ វុត្តត្តា "សន្ធានស្សា"តិ វិញ្ញាយតិ។ តេនេវាហ "សន្ធានានុប្បទាតា"តិ។ យស្មា បន អនុវត្តនវសេន សន្ធានស្ស បទានំ អាធានំ, រក្ខណំ វា ទឡ្ហីករណំ ហោតិ, តេន វុត្តំ "ទឡ្ហីកម្មំ កត្តាតិ អត្ថោ"តិ។ អារមន្តិ ឯត្ថាតិ អារាមោ, រមិតព្ពដ្ឋានំ។ យស្មា បន អាការេន វិនាបិ អយមេវត្ថោ លព្ភតិ, តស្មា វុត្តំ "សមគ្គរាមោតិបិ បាឡិ, អយមេវេត្ថ អត្ថោ"តិ។

ᨽᩣᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨽᩣᨲᩥ, ᨿᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣᨿ ᩃᩩᨸᩥᨲᨾᩮᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᩁᩩᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᨲᩈᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨶᩥ ᨸᨶ ᨲᩣᨶᩥ?
ᨩᩣᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩴᩅᩮᨣᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᩃᩥᨦ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᩥ, ᩁᩥᨦ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨿᩮᨶ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ, ᩈᩮᩣ ᨽᩮᨴᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ᪨ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᩴᩅᩮᨣᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣ
ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᨴᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩣᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩴᩅᩮᨣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ? ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩈᩴᩅᩮᨣᨲᩣᨿ ᩏᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣᨠᩣᩅᩔ᪨
ᨽᩮᨴᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ ᩈᩅᨶᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩣᩅᩴ ᨸᨶ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ
ᩅᩣᩁᩮᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᩅᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨲᨶᩣᨵᨾ᩠ᨾᨲᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩴ ᩈᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨶᩣᨴᩥ ᨲᩅᩮᩅ ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩅᩮᨶ ᩈᩣᩅᩮᨲᩩᩴ
“ᩅᨧᩦᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣ ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨿᩴ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨠᩣᩅᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣ, ᨻᩉᩩᨲᩁᩣ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣ,
ᨲᨳᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨾᩩᨴᩩᨲᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨠᩮᨶᩥ ᨸᨶ “ᨿᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᩅ ᩈᩦᩈᩴ ᩏᨲᩦ”ᨲᩥ, ᩏᨠᩮ “ᨸᩁᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨸᩥ
ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨿᨾᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ – ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨸᨿᩮᩣᨣᩮ ᩋᨠᩣᩁᩅᩣᨴᩦᨶᩴ ᨻᩃᩅᨠᩣᩅᨲᩣ ᩈᩥᨿᩣ
ᩅᩮᨲᨶᩣ ᨻᩃᩅᨲᩦ, ᨸᩁᩔ ᨧ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᨩᩣᨶᨶᩴ, ᨶ ᨲᨳᩣ ᩋᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨸᨶ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲᩮ ᨾᨲᩮ ᩋᩣᩊ᩠ᩉᩣᩉᨶᩮ ᨠᨲᩣ ᨡᨾᨶᩣ ᩏᨸᩅᩣᨴᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᩴ
ᨶᩥᩅᩮᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᩏᩅᩴ “ᨸᩁᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨸᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶᩮᩅ ᨠᩩᨸᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ
ᨾᩁᨱᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ᪨ ᨾᩁᨱᩣᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᨶ ᩉᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨸᩮ ᩈᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨸᩣᨴᩮᩣᨿᩮᩅ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ –

“ᨶᩮᩃᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᩈᩮᨲᨸᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᩣ, ᩏᨠᩣᩁᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦ ᩁᨳᩮᩣ;

ᩋᨶᩦᨥᩴ ᨸᩔ ᩋᩣᨿᨶ᩠ᨲᩴ, ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᨻᨶ᩠ᨵᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨᪅᪄᪀; ᩏᨴᩣ᪨ ᪆᪅);

ᨻᩉᩥᩔᩣ ᨠᩣᩅᩣᨿ᪨ ᩈᩦᩃᩮᨬ᩠ᨬᩮᩅ “ᨶᩮᩃᨦ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩉᨸᨲᩥ “ᨶᩮᩃᨦ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᩦᩃᩣᨶᨾᩮᨲᩴ ᩋᨵᩥᩅᨧᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩈᩴ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪄᪨
᪅᪄᪀)᪨ ᩈᩩᨠᩩᨾᩣᩁᩣᨲᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᩅᩣᨿ ᨾᩩᨴᩩᨠᩣ᪨ ᨸᩩᩁᩔᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᩁ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᨶ᩠ᨶᩥᩅᩣᩈᩦᩅᩣᨧᨠᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ “ᨣᩣᨾᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ᪨
ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨶᨣᩁᩅᩣᩈᩦᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨶᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩣᨿᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩦᨲᩥ ᨾᨶᩣᨸᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨠᩁᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩈᩮᩅᨶᩴ ᨽᩣᩅᨶᩴ ᨻᩉᩩᩃᩦᨠᩁᨱᩴ᪨ ᨿᩴ
ᨠᩣᩉᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩣ, ᨲᩮᨶ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩮ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮ ᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ, ᨻᩉᩩᩈᩣᨸᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᨾᩩᨴᩩᨲᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣᩅᩈᩮᨶᩣᨸᩥ
ᩋᨸ᩠ᨸᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨾᩉᩣᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨲᩣ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥᨿᩮᩅ᪨

“ᨠᩣᩃᩅᩣᨴᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᨾ᩠ᨹᨸ᩠ᨸᩃᩤᨸᩤ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩔ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ “ᨸᩤᨱᩣᨲᩥᨸᩤᨲᩣ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ
ᨸᩤᨱᩣᨲᩥᨸᩤᨲᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ “ᨸᩤᨱᩣᨲᩥᨸᩤᨲᩴ ᨸᩉᩣᨿ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩥᩴ ᨸᩤᨱᩣᨲᩥᨸᩤᨲᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ?
ᩋᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣᩈᨦ᩠ᨠᩣᩅᨲᩮᩣ “ᨸᩤᨱᩣᨲᩥᨸᩤᨲᩣ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᩣ ᨸᨶ ᩅᩥᩁᨲᩥ ᨠᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶᩥᩉᩥᨲᨴᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨶᩥᩉᩥᨲᩈᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ
ᨴᨱ᩠ᨯᩈᨲ᩠ᨳᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨶᩴ ᨠᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩃᨩ᩠ᨩᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ, ᩏᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩁᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩩᩁᩥᨾᩔ ᨸᩩᩁᩥᨾᩔ ᩅᩥᨷᩣᨾᩈᨲ᩠ᨳᩔᨶᩴ, ᨲᨳᩣ ᩋᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨴᩤᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ
ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᩣᩃᩅᩣᨴᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᨾ᩠ᨹᨸ᩠ᨸᩃᩤᨸᩤ ᨸᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩔ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩔᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᩴᩉᩥᨲᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᩅᩣᨧᩣ
ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᩅᩉᩣ ᨶ ᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨸᨶᩅᩣᨧᩴ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾ᩠ᨹᨸ᩠ᨸᩃᩤᨸᩴ ᨸᨩᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨠᩣᩃᩅᩣᨴᩥᨲᩣ
ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨠᩣᩃᩅᩣᨴᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᩃᩮᨶ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᩏᨽᨿᩣᨶᨲ᩠ᨳᩈᩣᨵᨶᨲᩮᩣ ᩋᨽᩪᨲᩴ ᨸᩁᩥᩅᨩ᩠ᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨽᩪᨲᩅᩣᨴᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨽᩪᨲᨬ᩠ᨧ

វទេន្តោ យំ ឥធលោកបរលោកហិតសម្បាទកំ, តទេវ វទតីតិ ទស្សេតុំ “អត្ថវាទី”តិ វុត្តំ. អត្ថំ វទន្តោបិ ច ន លោកិយធម្មសន្និស្សិតមេវ វទតិ, អថ ខោ លោកុត្តរធម្មសន្និស្សិតំ បីតិ ទស្សេតុំ “ធម្មវាទី”តិ វុត្តំ. យថា ច អត្ថោ លោកុត្តរធម្មសន្និស្សិតោ ហោតិ, តំ ទស្សេតុំ “វិនយវាទី”តិ វុត្តំ. បាតិមោក្ខសំវរោ សតិសំវរោ ញាណសំវរោ ខន្តិសំវរោ វីរិយសំវរោតិ ហិ បញ្ច សំវរា, តទង្គវិនយោ វិក្ខម្ភនវិនយោ សមុច្ឆេទវិនយោ បដិប្បស្សទ្ធិវិនយោ និស្សរណវិនយោតិ បញ្ច វិនយា, វិនយានញ្ច វសេន វុច្ចមានោ អត្ថោ និព្វានាធិគមហេតុភាវតោ លោកុត្តរធម្មសន្និស្សិតោ ហោតីតិ.

ឯវំ គុណវិសេសយុត្តោ ច អត្ថោ វុច្ចមានោ ទេសនាកោសល្លេ សតិ សោភតិ, កិច្ចករោ ច ហោតិ, តន្និធាតិ ទស្សេតុំ “និធានវតឹ វាចំ ភាសិតា”តិ វុត្តំ. ឥទានិ តំ ទេសនាកោសល្លំ វិភាវេតុំ “កាលេនា”តិអាទិមាហ. អជ្ឈាសយដ្ឋុប្បត្តីនំ បុច្ឆាយ ច វសេន ឱតិណ្ណេ ទេសនាវិសយេ ឯកំសាទិព្យាករណវិភាគំ សល្លក្ខេត្វា ឧបមាហេតុទាហរណសំយុត្តានិ តំតំកាលានុរូបំ វិភាវេន្តិយា បរិមិតបរិច្ឆិន្នរូបាយ វិបុលតរគម្ភីរោទារបហុតត្ថវិត្ថារសង្គាហកាយ ទេសនាយ បរេ យថាជ្ឈាសយំ បរមត្ថសិទ្ធិយំ បតិដ្ឋាបេន្តោ “ទេសនាកុសលោ”តិ វុច្ចតីតិ ឯវមេត្ថ អត្ថយោជនា វេទិតព្វា.

១០. ឯវំ បដិបាទិយា សត្ត មូលសិក្ខាបទានិ វិភជិត្វា សតិបិ អភិជ្ឈាទិប្បហានស្ស សំវរសីលសិក្ខាបទគ្គហេ ឧបរិគុណសង្គហតោ, លោកិយបុថុជ្ជនាវិសយតោ ច ខុទ្ទកទេសនាយ សង្គហិតុំ តំ បរិហរិត្វា បធានភូតម្បិ អាចារសីលមេវ វិភជន្តោ ភគវា “ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា”តិអាទិមាហ. តត្ថ គាមោតិ សមូហោ. ននុ ច រុក្ខាទយោ ចិត្តរហិតតាយ ន ជីវា, ចិត្តរហិតតា ច បរិប្ផន្ទាភាវតោ , ឆិន្នេ វិរូហនតោ, វិសទិសជាតិកភាវតោ, ចតុយោនិអប្បរិយាបន្នតោ ច វេទិតព្វា, វុឌ្ឍិ បន បវាឡសិលាលវណានម្បិ វិជ្ជតីតិ ន តេសំ ជីវភាវេ ការណំ, វិសយគ្គហណញ្ច បរិកប្បនាមត្តំ សុបនំ វិយ វិញ្ញាទីនំ, តថា ទោហឡាទយោ, តត្ថ កស្មា ពីជគាមភូតគាមសមារម្ភា បដិវិរតិ ឥច្ឆិតាតិ? សមណសារុប្បតោ, សន្និស្សិតសត្តានុរក្ខណតោ ច. តេនេវាហ “ជីវសញ្ញិនោ ហិ មោឃបុរិសា មនុស្សា រុក្ខស្មិ”ន្តិអាទិ (បាចិ. ៨៩). នីលតិណរុក្ខាទិកស្សាតិ អល្លតិណស្ស ចេវ អល្លរុក្ខាទិកស្ស ច. អាទិ-សទ្ទេន ឱសធិគច្ឆលតាទយោ វេទិតព្វា.

ឯកំ ភត្តំ ឯកភត្តំ, តំ អស្ស អត្ថីតិ ឯកភត្តិកោ, ឯកស្មិំ ទិវសេ ឯកវារមេវ ភុញ្ជនកោ. តយិទំ រត្តិភោជនេនាបិ សិយាតិ តន្និវត្តនត្ថមាហ “រត្តូបរតោ”តិ. ឯវម្បិ អបរណ្ហភោជីបិ សិយា ឯកភត្តិកោតិ តន្និវត្តនត្ថំ “វិរតោ វិកាលភោជនា”តិ វុត្តំ. អរុណុគ្គមនតោ បដ្ឋាយ យាវ មជ្ឈន្តិកា, អយំ ពុទ្ធានំ អាចិណ្ណសមាចិណ្ណោ ភោជនស្ស កាលោ នាម, តទញ្ញោ វិកាលោ. អដ្ឋកថាយំ បន ទុតិយបទេន រត្តិភោជនស្ស បដិក្ខិត្តត្តា អបរណ្ហោ “វិកាលោ”តិ វុត្តោ.

សង្ខេបតោ “សព្វបាបស្ស អករណ”ន្តិអាទិ (ទី. និ. ២.៩០; ធ. ប. ១៨៣; នេត្តិ. ៣០, ៥០, ១១៦, ១២៤) នយប្បវត្តំ ភគវតោ សាសនំ អច្ចន្តលទ្ធរាគប្បវត្តិតោ នច្ចាទីនំ ទស្សនំ ន អនុលោមេតីតិ អាហ “សាសនស្ស អននុលោមត្តា”តិ. អត្តនា បយោជិយមានំ, បរេហិ បយោជាបិយមានញ្ច នច្ចំ នច្ចភាវសាមញ្ញតោ ឯកតោ នច្ច-សទ្ទេន គហិតំ, តថា គីតវាទិត-សទ្ទេន ចាតិ អាហ

“តច្ចតតច្ចាបតាឥចសេតា”តិ៎ អាឥ-សទ្ទេត កាឃតកាឃាបតចាគតចាគាបតាតិ សក្កញាតិ៎ គស្សតេត ទេចត្ត សចតយ្យិ សក្កហិតំ ចិទ្ធសេបកសេសសតសេឃត៎ អាសេលិចតសកាចតាឃ ចា បច្ចាត្តិ ចិញ្ញាណាតំ សចតកិរិយាឃបិ គស្សតសទ្ទេបសក្កាចសេតា “គស្សតា” ព្ទសេច្ចច ចុត្តំ៎ អចិស្សកក្ខតស្ស កិតស្ស សចតំ កគាឥ ចដ្ដតីតិ អាហ “ចិស្សកក្ខតា គស្សតា”តិ៎ តឆា ហិ ចុត្តំ បសេយត្តសេខាតិកាឃ លុទ្ទកបិដេដ្ឋកឆាឃ (លុ៎ បិ៎ អដ្ឋ៎ បន្ថិយបច្ចាសិក្ខាបគចណ្ណតា) “ឆយ្ទបសំហិតយ្យិ ទេចត្ត កិតំ ចដ្ដតិ, កិត្តបសំហិសេតា ឆសេយ្យា ត ចដ្ដតី”តិ៎

ដ្ឋច្ចាតិ ដ្ឋច្ចសទ្ទេត សយាតត្តំ ខុកំ សដ្ឋត្តទំ, សេតិ ខុត្តាតិ សឃតំ៎ ដ្ឋច្ចាសឃតំ យហាសឃតញ្ចា សយណសាទ្យសេហិតំ អនិស្សេយ្យាតត្តិ អាហ “បយាណាតិក្កត្តំ, អកបយ្យិឃត្តទេលា”ត្តិ ៎ អាសត្ថាឥអាសតទេញ្ចត្ត សឃតេត សក្កហិតត្តិ គដ្ឋត្តាំ៎ ឃស្មា បត អាឆាទេទ បដិក្កិទេត្ត តគាឆាទកិរិយា បដិក្កិត្តាច សេហាតិ, តស្មា “ដ្ឋច្ចាសឃតយហាសឃតា” ព្ទសេច្ចច ចុត្តំ, អត្តសេតា បត តគុបសេកាកក្ខត តិសទ្ធាតិបទ្ទតេហិ ចិទតិ គស្សិតាតិ គដ្ឋត្តាំ៎ ដ្ឋច្ចាសឃតសឃតយហាសឃតសឃតាតិ ចា ខុតស្វិ អទេត្ត ខុកសេសសតសេឃត អឃំ តិទេ្ទសេកា កសេតា ឃឆា “តាយទ្ធបបច្ចឃា សត្យអាឃតត”ត្តិ (យ៎ តិ៎ ១៎១១៩; សំ៎ តិ៎ ១៎១; ដ្ឋគា៎ ១)៎ អាសតកិរិយាបុទ្ធកត្តា សឃតកិរិយាឃ សឃតក្កហសេណសេតច អាសតំ កហិតត្តិ ទេចតិតត្ថា៎

អទេញ្ញាហិ កាហាបតេ ដ្ឋបតិក្កិត្តសាតិឃតេ ច បដិក្កហណទេត្ត លព្ភតីតិ អាហ “ត ដ្ឋក្កញាទេបតិ, ត ដ្ឋបតិក្កិត្តំ សាតិឃតី”តិ៎ អឆ ចា តិចិធំ បដិក្កហណំ កាសេឃត ចាចាឃ យតសា៎ តត្ត កាសេឃត បដិក្កហណំ ដ្ឋក្កញាតំ, ចាចាឃ បដិក្កហណំ ដ្ឋក្កហាបតំ, យតសា បដិក្កហណំ សាតិឃតត្តិ តិចិធយ្យិ បដិក្កហណំ សាយញ្ញាតិទ្ទេសេត, ខុកសេសសតសេឃត ចា កទេហត្ត “បដិក្កហណា”តិ ចុត្តត្តិ អាហ “ទេតច តំ ដ្ឋក្កញាតី”តិអាឥ៎ ខុស តឃោ “អាយកឆញ្ញាបដិក្កហណា”តិអាឥស្សុបិ៎ តិចាទាឥដ្ឋបឆញ្ញាស្ស សាលិឃាឥម្ទលឆញ្ញាទេត្តាកឆត្តា ចុត្តំ “សត្តចិឆស្សា”តិ៎ “អត្ថខាតាយិ កិក្ខចេ បច្ចា ចសាតិ គេសច្ចាតិ អច្ចចសំ យច្ចចសំ សុស្សុកាចសំ ស្សកទេចសំ កគ្រគចស”ត្តិ (យហាច៎ ១៩១) ចុត្តត្តា ព្ទចំ ខ្ចនិស្ស អត្ថញ្ញាតំ តាយ, តស្ស បត “កាសេល បដិក្កហិត”ត្តិ (យហាច៎ ១៩១) ចុត្តត្តា បដិក្កហណំ ចដ្ដតីតិ អាហ “អញ្ញាត្រ ខ្ចនិស្ស អត្ថញ្ញាតា”តិ៎

អក្កយតីតិ តិបរ្យិត្តខុតិ៎ បុព្ទកាសេក អក្កយតីតិ សម្តទ្ទេ៎ ហគឃត្តិ តាត្តត្តអាឥយាតកាឌតាតំ អព្ភត្តទំ៎ តិលិឌឥតំ តាត្តត្តអាឌីហិ យិតតកាសេល ដ្ឋស្ស្យាបិតសិលាសេឃច សិលា, តស្ស្យា ទេគទោ ហាបតំ៎ ទេកឌីតិ សាទសេយាសាចរិឃា, ដ្ឋត្តទចិហាទចាសិទេគា ច៎

ចឆាតិ យុដ្ឋិយ្យហាទកសាតាត្តអតាឌីហិ ហិសតំ, ចិទេហចតត្តិ អទេត្ត៎ ចិទេហចតទេត្តបិ ហិ ចឆសទ្ទោ ឌិស្សតិ “អត្តាតំ ចឆិត្តា ចឆិត្តា”តិអាឌីសុ (បាចិ៎ ប៉ប៉០)៎ ឃឆា ហិ អប្បដិក្កហកាចសាយទេញ្ញា សតិបិ បព្ទឌិទេតហិ អប្បដិក្កហិតព្ទចត្តចិសេសកាចសត្តស្សតត្តំ ព្ទតិក្កុយាទិគាសិគាសាគេឃា ចិកាទេកត ចុត្តា , ខុចំ បទេស្សហទលកាចទេតា អធិត្ថាគាតកាចសាយទេញ្ញា សតិបិ តុលិក្កុដិគេឃា អធិត្ថាគាតចិសេសកាចគស្សតត្តំ ចិកាទេកត ចុត្តា, ត ខុចំ បិលាតិបិតបរិឃាឃស្ស ចឆស្ស បុតក្កហណេ បឃោឌតំ អត្ថិ៎ “តត្ត សឃត្តាទេរា, ព្ទឆ បទំកាទេរា”តិ ច ត សក្កា ចត្តុំ “កាឃចឆឹបឃោកសយដ្ឋាបិកា ទេចតតា លយ្យទេឃាកា”តិ ច ចុត្តត្តា៎ តស្មា ឃឆាចុទេត្តាសេឃច អទេត្ត ស្សុត្តទតទោ៎ អដ្ឋកឆាឃំ បត “ចឆាតិ យាទេល”ត្តិ ចុត្តំ, តយ្យិ ទេបិចតទេយច សត្ថាឃាតិ ច សក្កា ចិញ្ញាតុំ

យារណ-សដ្ឋស្ស ចិហិសតេបិ ជិស្សតតោ៉

ឧក្តាចតាតិ “បិណាតិបិតំ បហាយា”តិអាទិនា “លេតត...ប... សហសាការា បដិចិរតោ”តិ ឧតបរិយាតណត បិតេត៉ អត្តរាតកធំ អក្កតហក្វា បិញ្ញពាឃំ អាកពតតយេត លេត្ថីសតិសិក្លាបតសក្កហំ តឃក្សតឃ្យត សិក្លាបតាតំ អចិកត្តត្តា ក្នុងអសីលំ តាយ៉ តេសតាចតសត ហិ ពាឆ ក្នុងអយន្តីយាឌិការតចា អឆិតប្យតោ, ត ឆយុចតសត៉ ពថា ហិ ពាឆ សក្លិតត្តត វិច្ចិងាតំ សិក្លាបតាតំ អចិកត្តាតំ ចិកឌតចតសត យន្តីយសីលតេសតា បចត្តា៉ តេតតចាហ “យន្តីយសីលំ ចិត្វាតរត្តា”តិ៉

ក្នុងអសីលចណ្ណតា គិឌ្ឌិតា៉

យន្តីយសីលចណ្ណតា

១១៉ ពត្ថ ឃថាតិ ឌ្លបយុតត្ថ គិបិតោ៉ ចាតិ ចិកប្យតត្វ៉ បតាតិ ចចតាលក្កាតរ៉ ឧតកតិ អតណ្ណា៉ តការត្តាតិ សាឆ្វំ បិឃសយុតាហារោ៉ សាឆតចា ហិ បតរ “តការត្តា”តិ ចា, “តេចាតំ បិឃា”តិ ចា “អាឃស្វុតត្តា”តិ ចា សយាលបត្តិ៉ ឃំ កិត្បិ បត្តាឌ្ឌិ វ្តបកតា សយណា៉ ឌាតិយតត្តត ព្រាហ្វុណា៉ ពាធំ ច្ញត្តំ តហាតិ – វ្តស្សាហំ កត្វា យយ ចណ្ណំ ចតយាតតាបិ បុត្តឌ្ឌិតតា “បិណាតិបិតំ បហាឃ បិណាតិបិតា បដិចិរតោ”តិអាទិនា បរាត្ុតត្តសិកតយេត ចា ឃថា បតតកេ តការត្តា សយណព្រាហ្វុណកាចំ បដិឌាតយាតា, បតរហិ ច ពថាសយ្កាចិឃយាតា ពតត្ុប្បបដិបត្តិ អឌាតតតោ, អសយត្វតោ ច ត អកិសយ្ហណត្តិ, ត ឧចយឃំ, អឃំ បត សយណោ តកាតយា សត្តថាបិ សយណសារុប្យបដិបធំ បុ្តរសិតឃចាតិ ឧចំ អត្ញាតត្តសិកតយេត ចា សត្តថាបិ អាចារសីលយត្តយេច ចតេឃ្យំ, ត ពត្យត្តរិត្តិ៉

ពីឌកាយក្វតកាយសយារយ្កបតេ សត្តក្កតយេត អប្យឆាតក្វតាបិ ពីឌកាយក្វតការយា គិត្តិសិតត្តាតាឃ បឆាតកាចំ បដិលកតិ៉ អតណ្ណា ហិ សត្តក្កតយា អតណ្ណា អត្វក្កតយាតិ អាហ “កតតយា តសា ពីឌកាយក្វតការយា”តិ៉ ពសុិចិត្យាចិកតត្ត ពត្តិសឃតាឃ សយារយ្កាបិ ចិកតត្តាច តហាតីតិ ៉ តេតតចាហ កកចា “យ្វលពីឌ”ត្តិអាទិ៉ យ្វលតយេច ពីឌំ យ្វលពីឌំ, យ្វលំ ពីឌំ ឧតស្សាតិបិ យ្វលពីឌំ៉ តសតសុ្យបិ ឧតសេច តតឃា៉ ចញ្ញពីឌត្តិ បត្តពីឌំ៉ បច្ចឃត្តរសយចាតឃ សតិសចលុប្បត្តិឃា ចិតសសការណកាចតោ ចិត្វហណសយតត្វ សារចតេល តិត្យូតោ ពីឌ-សតេត្តា ពតត្វសំសិត្តិឃា យ្វលិតីសុបិ តកាសុធិ បចត្តតីតិ យ្វលិតីតោ គិចត្តតត្វំ ឧតកាត ពីឌ-សតេត្តត ចិតសតសត្វា ច្ញត្តំ “ពីឌពីឌ”ត្តិ៉ “ក្នុបក្នុបំ , ក្លក្ក្លា”ត្តិ (សំ៉ តិ៉ ៣៉១១លិ) ច ឃថា៉ កស្វា បតតត្វ ពីឌកាយក្វតកាយំ បុត្តិត្វា ពីឌការយា ឧច ចិកតត្តាតិ? ត តណា បតតតំ ឧចំ ឌត្តត្តា៉ តត្យ អតចាត្យប្យ“យ្វលតយេច ពីឌំ យ្វលពីឌំ, យ្វលំ ពីឌំ ឧតស្សាតិបិ យ្វលពីឌត្តិ”៉ ពត្វ បុរិតយេត ពីឌការយា គិត្តិតត្ថា, ក្សតិឃេត ក្វតការយា, ក្សចិតឆាតបស សាយណ្ណាតិតត្តសេត, យ្វលពីឌប្ញា យ្វលពីឌប្ញា យ្វលពីឌត្តិ ឧកាតសសតឃេត ចា បិញ្ញពាឃំ គិត្តិតត្ថាតិ តចឌិតត្តា៉ តេតតចាហ “សត្តាតញ្ញាហ”ត្តិអាទិ៉

១២៉“សត្តិឆិកតស្សា”តិ ឧតេពត “សត្តិឆិការបរិតកាក”ត្តិ ឧត្វ ការ-សដ្ឋស្ស កយុត្វតំ តតស្សតិ៉ ឃថា ចា “អាចឃំកយិតតា”តិ ចត្តត្តា

អត្ថានិកលេបៃត “អាចឃកាយិតោ”តិ (ឆ· ឋ· ១០) តិខេ្ហសោ ពតោ, ឲចំ “ឋត្តិឆិកាទំ បរិភោពេ”ត្តិ ចត្តទេ្ត អត្ថានិកលេបៃត “ឋត្តិឆិកាទបរិភោពេ”ត្តិ ចុត្តំ, ឋត្តិឆិ ពត្វា បរិភោពេត្តិ អតេ្ថា·

ឋយ្ហា កិលេឋេ លិពតីតិ ឋលេ្លពោ, ឋុត្តត្ថតេឃត បដិបត្តិ· បរិឃាឃតិ កឰឹឃតីតិ បរិឃាឃោ, កឰឹឃចាចាត្ថុឋាទេត បដិបត្តិ· កិលេឋេហិ អាឃនិតត្តតោ អាឃិឋំ, ឃំ កិត្ថិ ឋ្ជូបភោគាទេហំ ចត្វុ· តេតតចាហ “អាឃិឋត្តិ ចុត្តាចឡេឋ”ត្តិ· តឃឍេ្យតេ្យាហំ ឋត្តិឆិចត្តតំ· ឋ្ចកោពេ្ហយតិ ឋ្ចកោ ច ពេ្ហយ ច· អត្ថចាតិ តិឋីឆេច· កឹចាឃាយពត្តិ កឹចំ អាឃឃិត្វា, ឃចា ច កុទេត្ត អតិកុត្តតាឃ កឹចា អាឃឃិតត្តាច ហោតិ, ឲចត្តិ អតេ្ថា· ចតុភាពយត្តត្តិ កុត្ថធាយត្តិ· “កឰឹឃកុឌិឃ”ត្តិអាឌិ ចិតឃចឡេឋត ចុត្តំ·

១ឲ·ឲត្តពេ្យីតិ ចិតិត្ថឃចិធារណាចត្វុកិត្តតយ្បិ · បឃោឌតយត្តយេចាតិ បតេ្តឃោឌតយត្តយេច· ឃេ្យ បត បឃេ្យ ចិត្វារពចំ ចិតា ត ឋក្កា អតេ្ថា ចិត្តាពំ, តត្វ ចិត្វារពចាបិ បតេ្តឋក្កហយេច ពត្ថតិ· កុត្ថហលចឡេឋត បេក្ខិតត្តតោ បេក្ខា, តដឋត្តចិឆិតា តដិតេត្ថា បឃោទេកា· តដឋឲ្យេហត បត ឌតឋឲ្យេហ ពលោចឡេឋត “តដឋយឌ្ឍ”ត្តិ ចុត្តំ, ឋារឋយាឡេឋ “បេក្ខា យហ”ត្តិ ចុត្តំ· ឈតតាញ្ជំ តាឃ ធល្លាយឃតាញ្ជំ, ឋិលិឋលិពតាញ្ជំ ចា· ឲទេពតិ ឋារឋយាឋាធរិឃា, ឋ្ចត្តទចិហារចាឋិតោ ច· ឃចា ទេចត្វ, ឲចំ ពួតោ បទេទុបិ “ឲទេព”តិ អាពតធ្ជូរេតឋុ· ចតុទេ្យអឡ្ហពពតាញ្ជំ តាឃ ទុក្ខឋារធល្លាឌឹឋុ ឃេត ពេតឆិ ចតុទេ្យអឡ្ហពពំ ពត្វា ចត្វុឋុ បឃេ្យឋុ ចឃេ្យត ឌ្ឍតត្តិត្វា ពតចាឌិតំ· អក្កាទក្កិទពំ ទក្កធាលិពទពំ, ឃា “តត្ថិ”តិ ចុត្ថតិ· ឡេឋាកតពទត្តិ ឡេឋាកតពទពំ, “ឡេឋាកតឈទេព”ត្តិ ឋារឋយាឡេឋ ចុត្តំ· ចល្លាលិតឃិឌត្តិ ចល្លាលំ· ឋារណា ឋ្ចកោពេត ពេតយេត្វា អឡ្ហាយឌ្ឍា អាទពាដតកឹញ្ជអា ឋាណឆោចតំ· ពួត្តឌាទេលតាតិ អឌ្ឍិឆោចតយត្តិ បរិឌឃ្យិត្វា ឃចា បទេ អឌ្ឍិតិឃេច បឃ្យត្តិ, ឲចំ តចាឌឹតំ អត្ថទេឆាបតយាឃាឃ· ឋពដញ្ជុហាឌីតិ អាឌិ-ឋខេ្ហត ចក្កបត្ថុយពញ្ជទ្រញ្ជុហាឌិ ឋក្កណ្ហាតិ·

១៖·បតាតីតិ ឋារឹតំ បតិទ្ធាតទ្ធាតាតិ· ឥឋបចំ តាឃ ខ្វិហិ បត្តឹហិ ចឹឋតិឃា បេចហិ កឹញ្ជអតធ្ជុតំ· បិឋពំ ចុត្ថតិ ឈេ្យ បឃេ្យឋុ ឲទេពពំ ឃាច ឈក្កា ឥឃេ្យត្វា ពតកឹញ្ជអតពំ, តំ ចទេ្ឍត្វា ឃចាលទ្ធិ ឲពពាឌិចឡេឋត ឋារិឃោ អបទេត្តា ឋ្ចបទេត្តា ច កឹញ្ជអត្តិ· ឈេដេត កឹញ្ជអា ឈដិពាតិ ឲទេព· ពាហុឋុ ឋលិពាឋុ ចិឡេឋឋទហិតំ ឲពំ ឋលិពំ កេហត្វា តាឋុ បក្ខិបិត្វា ឋុត តឃេ្យច ឋ្ចទ្ធទពំ ឋលិពហត្តត្តិ ឲទេព· បណ្ឌុត ចំឋាពាទេត ពតា តាញ្ជពួពា· តេតតចាហ “តំ ឥឃត្វា”តិ· “ឋុទ្ធត្ថេ្យ ឃុពាពតំ អក្ខទំ កេហត្វា តដ្ឋុត្តិ លិកាលិកាឌិឌាតតកឹញ្ជអា អក្ខទិកា”តិបិ ចឥត្តិ· “ចាឌិតាត្ថុបំ តត្ថតំ ពាឃតំ ចា ឃចាចឌ្ឍ” តិបិ ចឥត្តិ· “ឲចំ ពតោ ឌឃោ កចិឃេ្យតិ, អឡ្ហាចា បរាឌឃោ”តិ ឌឃបរាឌឃេ បុទក្ខត្វា បឃោពពាទេចឡេឋត បរិហារបចាឌិតយ្បិ ឌ្ជូតបយាទ្ធាតភាទេចា ចេឌិតត្តា· បក្កចិទាឌិហិបិ ចំឋាឌិហិ ពាតត្តកិត្ថុឋិទ្ធិអឋិទ្ធិឌឃបរាឌឃាចហោ បឃោពេ ចុទេត្វាតិ ឥទ្ធត្តា· “ឃចាចឌ្ឍ”ត្តិ ច ពាណាឌិហិ ឋឌិឋតាពារឥេ្យតេហិ ឌឃបរាឌឃចឡេឋត ឌ្ជូតកឹញ្ជពួតភាទេច ចុត្តំ·

១៥·ចាញ្ជអត្ថុបិតីតិ អាហរិយាតិ ចាញ្ជអត្ថុបិតិ· “អកឰឹឃយទេ្យាច បល្លេទ្ធា”តិ ឋារឋយាឡេឋ· ចាតចិចិត្តត្តិ កិត្តិត្ថចាឌិចឡេឋត ចាទេតត ចិចិ(ឲ· ទុក្ខត្ថុលលតាត្ថុលបេដិកឹត្ថុលិតំ ចឡេឋត តិល្ហិ ត្ថុលិតំ· ឋ្ជូលេឃិឃំ ពេឌីតិ ឋារឋយាឋាធរិឃា, ឋ្ចត្តទចិហារចាឋិតោ ច· តចា

ឲកត្ថលោមិយំ៑ កោរសេយ្យកដ្ឋិស្សយតិ្ត កោរសេយ្យកស្សដេយំ៑ ឞុទ្ធកោរសេយ្យតិ្ត រតនបរិនិដ្ឋិតរហិតំ៑ “ឌេបត្វា ឝុលិក”តិ្ត ឲតេន រតនបរិនិដ្ឋិតរហិតាបិ ឝុលិកា ន ចដ្តីតិ ឌីបេតិ៑ “រតនបរិនិដ្ឋិតាតិ”តិ ដ្ហមិភា ឃាតិ រតនបរិនិដ្ឋិតាតិ, ឝាតិ ក្ឝមត្វលោចសេន, ឃឆាត្ឝ្វបំ មឲ្យបឹដាឌឹឞុ ន ដ្ឋបេតព្វំ ចដ្តីតិ ឌីបិតំ ហោតិ៑ អឌិតចមេ្ហតិ អឌិតមិកចមេ្ហតិ៑ ឝាតិ កិរ ចមេ្ហាតិ ឞុលុមាតិ, តឞ្ហា ឝ្យបដ្តិបដ្ដាតិ គត្វា និដ្ឋាត្តិ៑ ពេន ចុត្តំ “អឌិតប្យចេហឹ”តិ៑ ចុត្តតសេយតាតិ ចិតេយ ចុត្តតសេយត៑

១៩៑ អលង្ការព្ហេតមេច ត គេសដ្ឌ យណ្ឌភាត្យយោកស្ស អឌិបេ្យតត្តា៑ មាលិ-សទ្ធា សាសគេ ឞុទ្ធប្ឃមេ្ឞបិ តិរុត្បហោតិ អាហ “ពាទ្ធមាលិចា”តិ៑ មត្តិកកក្កត្តិ ឌ្ឍសឆេហិ អភិសដ្ឋំ យោកមត្តិកកក្កំ៑ ចលិតេតិ ក្យបិតោ៑ លោហិតេព សត្តិមិគ្គេតិ ដ្ឋដ្ឋលោហិតេព ឃឹណោ៑

១៥៑ ឝ្យកតិតោ សំសាវតោ ច តិឃ្យាតិ ឲតេតាតិ តិឃ្យាតំ, សកុមេក្កា មោក្លមេក្កា ច៑ ពំ តិឃ្យាតំ អវហតិ, តិឃ្យាតេ ចា តិឃុត្តា, តិឃ្យាតំ ចា ឋលក្ឝំ ឲតិស្សា អត្ថីតិ តិឃ្យាតិកា, ចឌឹឝ្យដ្ឋវិតសំកិលេសតោ តិឃ្យាតីតិ ចា ឲ្យា-ការស្ស រស្សត្តំ, ឃ-ការស្ស ច ក-ការំ គត្វា តិឃ្យាតិកា, តេតភាឃ សទ្ធិំ សម្យប្យលិបិ តេចរមេហិ៑ តប្យដិបក្ខតោ អតិឃ្យាតិកា, តស្សា ភាវេចា អតិឃ្យាតិកត្តំ, តឞ្ហា អតិឃ្យាតិកត្តា៑ ពិរន្ធាតក្ឝតាតិ ពិវោកវលាក្ឝតា៑ គមុដ្ឋាតភាវេចតិ អតិដ្ឋតាបដិសំយុត្តចត្យសដ្ឋគមុដ្ឋាតភាវេច៑ សហ អតេ្វតាតិ សាត្វកំ, ហិតបដិសំយុត្តត្តិ អតេ្វា៑ ចិនិលាតិ ឈវសត្តិចេសា, ចិនិលាកហលោត ច តត្តិចាសិតោ កហិតា “ការមា អាកតោ”តិអាឌីឞុ ចិយ៑ តោតចាហ “ស្ឝរា សមត្វា”តិ, “សទ្ធា បសត្តា”តិ ច៑ ក្យគុដ្ឋាតាបតេសេត ក្យគុត្ថាសិមោ ចុត្តាតិ អាហ “ក្យគុត្ថាសឹកឆា ចា”តិ៑ ដ្ឋប្យត្តិជិតិសម្ពាធាឌិចេសេត លោកំ អក្លាឃតីតិ លោកក្លាឃិកា៑

១ប័៑ សហិតត្តិ បុដ្ឋាបរាចិរុទ្ធំ៑

១ឌ័៑ ឝ្វតស្ស គមុំ ឝ្វតេឃ្យំ, តស្ស គឆា ឝ្វតេឃ្យគឆា៑

១០៑ ពិចិតេឆតាតិ សាមត្តឌប្យើតរិយាបធសត្តិស្សិតបដ្ឋយបដិសេចតគេគតោ ពិប្យការេត៑ ចិមោ្យបយត្តីតិ “អតេហា អដ្ឋរិយបុរិសា”តិ អត្តតិ បតេរសំ ចិមោ្យសំ ដ្ឋប្យាតេត្តិ៑ លបត្តីតិ អត្តាតំ, ភាឃកំ ចា ដ្ឋក្លិបិត្វា ឃឆា សោ កិត្តិំ ភភាតិ, ឲចំ ដ្ឋក្កាតេចត្វា គតេឆត្តិ៑ តិមិតេ្តត ចតត្តិ, តិមិត្តំ ចា គតោត្តីតិ តេមិត្តិកា តិមិត្តត្តិ ច បតេរសំ បដ្ឋយ ភាតសញ្ញាប្យាភកំ កាឃចឌឹគមុំ ចុដ្ឋតិ៑ តិប្បិសត្តីតិ តិបេ្យសា, តិបេ្យសាយេច តិបេ្យសិកា, តិបេ្យសោតិ ច សឌបុរិសោ ចិយ លិកសក្កាវត្វំ អតក្កាសក្យំសត្យប្យណ្ឌតបរបិដ្ឋិមំសិកតាឌិ៑

មដ្ឈិមសីលចណ្ណតា តិដ្ឋិតា៑

មហាសីលចណ្ណតា

໑໒. ອງ຺ຄາຕິ ອາຣພ຺ຠ ປວຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອງ຺ຄສຫຈຣິຕໍ ສຕ຺ຖໍ “ອງ຺ຄ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ນິມິຕ຺ຕນ຺ຕິ ເອຕ຺ຖາປິ ເອເສວ ນໂຍ. ເກຈິ ປນ “ອງ຺ຄນ຺ຕິ ອງ຺ຄວິກາຣ”ນ຺ຕິ ວທນ຺ຕິ, ປເຣສໍ ອງ຺ຄວິກາຣທສ຺ສເນນາປິ ລາພາລາພາທິວິຊ຺ຊາຕິ. ປຓ຺ຑຸຣາຊາຕິ ທກ຺ຂິຓາປຖນຣາທິປຕິ. “ມຫນ຺ຕານ”ນ຺ຕິ ອຸເຕນ ອປ຺ປກໍ ນິມິຕ຺ຕໍ, ມຫນ຺ຕໍ ນິມິຕ຺ຕໍ ອຸປ຺ປາເທຕາຕິ ທສ຺ເສຕິ. ເອກໍ ຕາຍ ປສ຺ສຕີຕິ ໂຍ ຈຣຕິ ກຓ຺ຫາທິ ປິຍາທິ ປຓ຺ຓໍ ຈ ອາຣຸຬ຺ຫໍ ສຸປິເນ ອຕ຺ຕານໍ ປສ຺ສຕິ, ຕສ຺ສ ເອກໍ ຕາຍ ຜລໍ ໂຫຕີຕິ. ສຸປິນກນ຺ຕິ ສຸປິນສຕ຺ຖໍ. ອງ຺ຄສມຸຕ຺ຕິວິປຕ຺ຕິທສ຺ສນເຍເນວ ອາທິສນ຺ຕໍ ວຸຕ຺ຕໍ “ອງ຺ຄ”ນ຺ຕິ ຏປິຕາ, “ລກ຺ຂຓ”ນ຺ຕິ ຏປິຕາ ປນ ມຫາປຸຣິສລກ຺ຂຓາທິປ຺ປເພທອງ຺ຄລກ຺ຂຓວິເສສທສ຺ສເນນາຕິ ອທິເປຕໍ ວິເສໂສຕິ. ອຫເຕຕິ ນເວ. ຖເຕາ ປຏ຺ຐາຍາຕິ ເທວຣກ຺ຂມນຸສ຺ສາທິເຣເທນ ວິວິທເຈຕ຺ຕກາເຣ ຖເຕາ ຈ ອຸເຕ຺ຕາ ຈ ສຕ຺ຖິເກ ຖນໍ ຕາຍ ເຣາກາທິ ໂຫຕີຕິ. ທຕ຺ຖິໂຫມາທີນິ ໂຫມສ຺ສ ປກຣຓາທິວິເສເສຫິ ຜລວິເສສທສ຺ສນວເສນ ປວຕ຺ຕານິ. ອກ຺ຄິໂຫມໍ ວຸຕ຺ຕາວເສສວສາທວເສນ ປວຕ຺ຕໍ ໂຫມໍ. ອງ຺ຄລຕ຺ຖິນ຺ຕິ ສຣີເຣ ອຕ຺ຖິໂຕ ສຕ຺ຖໍ ອງ຺ຄເຍ຺ຍ, ຍາວຸເຣກ຺ຂນ ກເຕາ ກເຕ຺ວາ ຍາວຸເຣກ຺ຂາ. ຄຸຣິວິຊ຺ຊາ ສສ຺ສປຸຍ຺ຫຼິກຣຓວິຊ຺ຊາຕິ ສາເຣຍາເຣ. ສປກ຺ກ...ເປ...ຈຕຸປ຺ປທານ຺ຕິ ປິງ຺ຄລປກ຺ກາທິສປກ຺ກ ຆເຣາລິກາທິອປກ຺ກເທວມນຸສ຺ສໂກຍ຺ຍາທິທ຺ວິປທກກະປຸກພ຺ພາທິຈຕຸປ຺ປທານໍ.

໑໓. “ອປຸກທິວເສ”ຕິ “ປກ຺ຂສ຺ສ ທຸຕິເຍ ຕຕິເຍ”ຕິອາທິ ຕິຖິວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ. ອປຸກນກ຺ຂຕ຺ຕນາຕິ ເຣາຫິຓີອາທິນກ຺ຂຕ຺ຕໂຍຄວເສນ.

໑໔. ຍຸກ຺ຄາຕິ ປຕນ຺ຕິ ຍຸເກ຺ຄກາສາຕິ ປຕຕິ. ຈາຕສສ຺ສເຕສຸ ຫິ ເຈເຣກ ອຓ຺ຓາຍຓ຺ຓາ ສສ຺ສເຕສຸ ທີປເກາກາເສາ ວິຍ ຍຸກາເສາ ຍຸປຊ຺ຊິຕ຺ວາ ອາກາສເຕາ ປຕຕິ, ຕຕ຺ວາຍໍ ຍຸກ຺ກາປາຕເວາຫາເຣາ ອວິສຸທ຺ຒາ ອຕ຺ຖຍຫິກາທີຫິ.

໑໕. ຄາຣາຕຸປເວຘ຺ຫນ຺ຕິ ວສ຺ສນ຺ຕິ ຫເຕ຺ວ ອຄີເປ຺ປຕວິຎ຺ຎາປນໍ ຫຕ຺ວຍຸທ຺ຒາ, ຕໍ ປນ ອງ຺ຄຸລິສເງ຺ຂາວເຣນ ຄຫຕາເຍວ. ປິເຣສິກ ມິລກ຺ກາເທໂຍ ວິຍ ນວກ຺ຕວເສນ ຄຫຕາ ອຊ຺ຌກຄຫຕາ. ສທຸປ຺ປາຄຕາຕີຕິ ອາທິ-ສເທ຺ທນ ເວາກລນກາກທຫາຣາທິເກ ສງ຺ຄຫາຕິ. ວິຕ຺ຕາວເສນາຕິ ວຕ຺ຕໍ ອຸປນຕິ຺ຘາ ສມເຍວ ວິເຣນ ວິເຕ຺ຕາ ກເຣາວເສນ ວິຕ຺ຕາກວິ ເວວິຕເຕ຺ຕາ, ກິຕ຺ຕີ ສຸເຕ຺ວາ ສຸເຕນ ອສ຺ສຸຕໍ ອຕຸສເຕ຺ຘາ ກເຣາວເສນ ສຸຕາກວິ, ກຕ຺ຕີ ອຕ຺ວຸປວາເຣເຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສມ຺ພນ຺ຘິວິຕ຺ວາເຣາທິວເສນ ອຕ຺ວກວິ, ຍໍ ກິຕ຺ຕີ ປເຣນ ກຕໍ ກຕ຺ວາ ນາເຕກໍ ວາ ທິເຕ຺ວາ ຕໍ ສທິສເມວ ອຓ຺ຓາ ອຕ຺ຕເນາ ຜາຕຸປ຺ປຕ຺ຕິກປຕິການເນນ ກເຣາວເສນ ປຕິການກວິ ເວວິຕເຕ຺ຕາ.

໑໖. ປຣິກ຺ຂຫກາເຣນ ຄາຣິການ ກຓ຺ຫປນໍ ອາຫາຫນໍ ຕຖາ ຄາປນໍ ວິວາຫນໍ ເຄຫສຕ຺ຕເຣ ທິຄ຺ຄິຕິຄ຺ຄາທິກຫຓວເສນ ກຓ຺ຍປ຺ປໂຍຊນໍ ປໂຍຊເກາ. ຕຕ຺ວ ຈ ອຓ຺ຓຕ຺ວ ຈ ຍຖາການລປຣິເຍ຺ຘນໍ ວຣ຺ຄຫຓວເສນ ປໂຍຊນໍ ວຸຕ຺ຕ຺ເຣາ “ກຓ຺ຫປຸມຣີຫິຕາຕໍ ຈາລິຊ຺ຊ ກຕ຺ວາ ອຸຕ຺ຕຣເກາຕຸຣເຍນ ສຫ ຍຸລໍ ເຣຕາຕິ ຄເຕຄາຕໍ ປໂຍຊເກາ, ຕາຕການລິຍຄາຕໍ ວຸຕ຺ຕ຺ເຣາ”ຕິ ນ ວທນ຺ຕິ. ຕີຫິ ກາເຣາຫີຕິ ອຸຕ຺ຕ ວາເຣຕ, ປິລາເກຫິ ຈ ກຕ຺ຖຸ ວິນສ຺ເສຕ຺ຖ ນ ປຸຣິຍກຍຸຕາ ຖກາເຣາ ກເຕາ, ຕປ຺ປຈ຺ຈາຍາ ກຍ຺ຍ ວິປຈ຺ຈຕິ. ສຍເຍວ ປນ ກຍຸຕາ ຖກາເຣ ກເຕ ນ ອຸກາເຕ຺ຕນ ວາເຕາ ປິລາກາ ຈ ອເປກ຺ຂິຕຕ຺ວາຕິ ກຍຸສ຺ສ ວິສຸໍ ການາຫກາເຣາ ວຸເຕ຺ວາຕິ ຕທ຺ຕຸຕ຺ຕໍ ຕິຕ຺ຕາປຕິຍຕ຺ຕິ ຣູປສຍາກາເຣ ປຕິກຍຸຕ຺ຕິ ຍຖາ ເຕ ຕາຕຕ຺ຕິ, ຕຖາ ປຕິກເຣາຕິ. ປຣິຈຕ຺ຕຕຕ຺ຕິ ອາຈຸຕາທິຕາ ສຫ ຣູປິຕ຺ຕຫຕ຺ວສ຺ສ ຣູປິປຕເຈເສນ ປຣິຈຕ຺ຕຕຕ຺ວ ຍຫິ຺ຖິຕຕ຺ວສ຺ສ ເຕເຈຕາຍ ກເຕ຺ຕ ກຈຕເຈເສນ ທປ຺ປຕໍ ກຕ຺ຕທປ຺ປຕຕ຺ຕິ. ອາທິສ຺ຈປຣິຣິຈຣິຍາຕິ ກເຣາຣີຣຍາລິຫິ ປຸທໍ ຄຕ຺ວາ ສກລທິວສໍ ອາທິສ຺ຈາກິມຸຂາວ຺ຸຖາເຣຕ ອາທິສ຺ຈສ຺ສ ປຣິຣເຣາ. “ສິຣວ຺ຫາຍກ”ນ຺ຕິ ເກຈິ ປທນ຺ຕິ, ຕສ຺ສເຕ຺ວາຍຕ຺ຕ ປຣິຕປ຺ປິຕ຺ວາ ສິຣສາ ຖຕ຺ຖິຕສ຺ສ ອຕ຺ວສ຺ສ ອຖາຍຕນ຺ຕິ.

១៤៌ៈ ឞយិឡ្ហិការលេតិ អាឃាឆិតឞ្ស អត្ថឞ្ស ឞិឡ្ហិការលេៈ ឞត្តិបឌិឞ្សចកយ្ត្តិ ឥចេតាឃាឆតាឃ ឃា ឞត្តិ បឌិកត្តត្ថា, តឞ្សា បឌិឡ្ហាបឌិឞ្សចកយ្ត្តការណំ, ឞត្តិឃា អាឃាឆតប្យឃោរកោតិ អឥត្វាៈ តឞ្ហិត្តិ បឌិឞ្សចផលក្ខពេ ឃឆាកិបត្តិតកយ្ឞិ, ឃំ “ឞឥច ឥយ ឰាធំ តាយ ឞយិឡ្ហិឞ្សតិ”តិ ទុត្តំៈ តឞ្សាតិ ឞត្តិបឌិឞ្សចឞ្ស, ឥឃា “បលិឌិ”តិ ច ទុឥត្វាៈ ឃឆាបឌិឞ្សចញ៉ាក្តបហាឥរ កឥត បលិឌិ អាឃាឆតា កតា តិឃ្យាតិតា ឥហាតីតិៈ អឆ្លត្តិកកាចយត្តត្តិ ឰាត្តិឃា អកាយកកាចយត្តំៈ លិក្កត្តិ បុរិឞលិក្កំៈ ឰលិកយ្តការណំ ក្តបក្តចបឌិឰាហតត្វឥញាច ចឆ្លិអាចហតត្វញាៈ ឥតោឞាតត្តិ បិត្តាឌិឥតោឞាតំៈ ១ត្វ ច ចយតត្តិ បឆ្ឆត់ អឌិឥប្យតំៈ ក្តត្តិចិឥរចតត្តិ ចយតំ “ក្តត្តិ ឥតោឞាតំ តិហរណ”ត្តិ ទុត្តត្តាៈ តឆា ចិឥរចតត្តិ ចិឥរចតឥយចៈ អឥឆាចិឥរចតត្តិ បត ឞុត្តិចត្តិកឞាចត្តិអាឌិ ចត្តិកិរិឃាបិ អឌិឥប្យតា “អឥឆា ឥតោឞាតំ តិហរណ”ត្តិ ទុត្តត្តាៈ ឞិឞចិឥរចតំ ឥឞយត្តិហរណាឌិៈ បឌលិតិតិ អក្លិបឌលិតិៈ ឞលិកឥចឌ្ឍកយ្ត្តិ អក្លិឥចឌ្ឍកយ្ញំ, ឰាធំ ទុត្តាចឥឞឞឞាលិកិឃឞក្កហណត្តំ ទុត្តត្តិ ឥក្ខត្តត្តិៈ តប្យតាឥឃាបិ ហិ ឞាលិកិឃាឥតចាតិៈ ឃ្នលិតិ បឆាតាតិ ឥរាក្ខបឞឥយ ឞយត្វាតិ ឥកឞឌ្ឍាតិ ឃ្នលឥកឞឌ្ឍាតិ, ឃ្នលិតំ ចា ញ្យាឌិតំ ឥកឞឌ្ឍាតិ ឃ្នលឥកឞឌ្ឍាតិៈ ឃ្នលិតុឰាត្តចឥឞត ហិ ទុចិឥឆា ញ្យាឌិៈ ឃ្នលឥរាកេ ច តិកិច្ឆិឥត ឥឃក្ខឃ្យត ឰាតា ក្វបឞយតីតិៈ “កាឃតិកិច្ឆតំឥឞ្សតិ”តិ ឰាធំ ឥកាយារកក្ខឞល្លកត្តឞាលិកិឃាឌិការណចិឥឞឞក្ខតតត្តិតំ តត្វ តត្វ ទុត្តត្តា បរិរឥឞឞចឥឞត ទុត្តំ, តឞ្ហា តឥចឥឞឞាឃ តត្តិឃាបិ ឰាឆ ឞក្កឥហា ឥក្ខឥត្វាៈ ឞត្ថាតិ ឥចតាតិ អាឌិចឥហត្យកាតិឥឃច ឰាឆាឌិឥប្យតាតិ “ឃិច្ឆាឌិឥចត ឌិចិកំ កឥប្យត្តិ”តិ ទុត្តត្តា ៈ ឃំ បត តត្វ តត្វ បិញ្ចឰាឃំ “ឰាតិ ចា”តិ ទុត្តំ, តត្វ ឰាតីតិ បកាឥរត្វ តិបិឥតា, ចា-ឰាតិ ចិកប្យតឥត្វៈ ឰាធំ ទុត្តំ ឥហាតិ ឰាឃិតា បកាឥរត, ឰាឥតា អឥត្ថា ត ចាតិៈ ឥតត ឃាតិ ឰាឥតា ឰាហិរកបត្ថាឌិតា ឞិប្យាឃតតចិឌ្ឍាក្ខាតាឌិតិ ឌិចិកោបិឃក្ខតាតិ អាឌិចបកតា ក្តបឌិចត្តិ, ឥតឞំ បរិក្កឥហា កឥតាតិ ឥចឌិតឥត្វាៈ

យហាឞិលចណ្ណតា តិក្ខិតាៈ

បុត្តាត្តកប្បិកឞ្សាតចាតចណ្ណតា

១ប័ៈ កិក្កបឥណ្ឌត ទុត្តចណ្ណោ តាយ “ឃាចត្តិចំ ឥតត កកចតា”តិអាឌិតា ទុត្តចណ្ណោៈ ១ត្វាឃំ ឞឞុឥក្តា – ត កិក្កឥច ១ត្តកា ១ច ញុត្តក្កណា, ឥឃ ញុយ្យាកំ បិកឌិ, អបិកឌិ បត “អត្វិ កិក្កឥច អឥត្ថា ឆយ្ញា”តិ ចិត្វាឥរាៈ តត្វ “ឰាឥយ ឌិក្ខិក្ខាតា ១ចំ កហិតា”តិអាឌិតា ឞឞ្សាតាឌិឌិក្ខិក្ខាតាតំ ឃឆាកហិតាការឞុត្ថាតកាចប្យការឞតឥតា, “តញ្ញា បឌាតតំ ត បរាយឞតី”តិ ឞិលិឌិតញ្ញា អបរាយាឞតិឃ្យាតិកកាចឌិបឥតត តិត្វឞារាឌិចិរហប្យការឞតឥតា, ឃាឞុ ឥចឥតាឞុ អឌិតរាកតាឃ ឰាហិរកាតំ ១តាតិ ឌិក្ខិចិប្យត្តិតាតិ ឞឞុចត្តិ, ឥតឞំ បត្វឃក្ខតាតញ្ញា ឞឥយ្ញហាឌិតំ ឥចឥកការកឞកាចាកាចឥឞ្សតយុឥលត ឞត្តាឆយ្ញាតំ អត្តត្តតិឃតាចិរហឌិបតឥតា, អតុបិតាបរិតិត្តាតឌិបតឥតា ច អឃំ ឥតឞតា ឞុត្តាតាចិកាចតប្យឆាតាតិ អាហ “ឞុត្តាតាបការឞតំ អារតិ”តិៈ បរិឃត្តីតិ ចិតឃាឌិឥកឥតិត្តា តត្តិៈ ឥតឞតាតិ តឞ្សា តត្តិឃា យតឞាចចត្វាបិតាឃ ចិកាចតា, ឃឆាឆយ្ញា ឆយ្ញាកិលិបក្ខតា ចា បត្ថាបតា, អតុលិយាឌិចឥឞត ចា កចតត្តិ បរិឃត្តិឥតឞតាតំ ចិឥឞឥឆា បុឥត្តឥឃច ចចត្វាបិឥតាតិ អាហ “ឥតឞតាឃំ បរិឃត្តិឃ”ត្តិៈ ១ចំ អាឌិឞ្វតិ ១ត្វ អាឌិ-ឞឥក្តត ឞត្វឞកាចឞយាឌិបត្ថាបកតិបុត្តាអាបត្តិឥតាឃ្យាឥឃា ឞក្កឃ្យត្តិៈ តឆា ហិ អឃំ ឆយ្ញ-ឞឥក្តា “ចត្យុត្ត

កិច្ចេច ឆយ្ទាត់ អតតុេចាឆា”តិអាឌីស៊ុ (ឌី៍ តិ៍ ១៍១ប័៩; អ៍ តិ៍ ៣៍១) សេដ្ឋ ចត្តាតិ, “កុសលា ឆយ្ទា អកុសលា ឆយ្ទា”តិអាឌីស៊ុ (ឆ៍ ស៍ ១) សកាេច, “ឲចិឆយ្ទា េត កាចេន្តា អេហស៊ុ”ត្តិអាឌីស៊ុ (ស៊ំ៍ តិ៍ ៣៍១លិប័) សយាឌិយិ៎ៗ“សច្ចំ ឆេយ្ទា ឌិតិ ធាេកា, ស េច េបដ្ឋ ត េសាចតិ”តិអាឌីស៊ុ (ស៊ុ៍ តិ៍ ១៥០) បញ្ញាយ, “ឌាតិឆយ្ទាត់ កិច្ចេច សត្តាត់ ឲចំ ត្ថា ស្បច្ចូតិ”តិអាឌីស៊ុ (យ៍ តិ៍ ១៍១លិ១; បដ៍ ឃ៍ ១៍ ១១) បកតិឃំ, “ឆេយ្ទា ស៊ុចិេណ្ណា ស៊ុឈយាចហាតិ”តិអាឌីស៊ុ (ស៊ុ៍ តិ៍ ១ប័៣; េឆេកា៍ ១០១; ឌា៍ ១៍១០៍១០១) បុេញ្ញា, “ចត្តាេរា បារាឌិកា ឆយ្ទា”តិអាឌីស៊ុ (បារា៍ ១១១) អាបត្តិឃំ, “សេព្ព ឆយ្ទា សព្ពាកាេរត ពុទ្ធស្ស ភាេចតា ធាណាយុេខ អាបាថំ អាកច្ឆន្តិ”តិអាឌីស៊ុ (យហាតិ៍ ១៣៩; ក្ឃុអតិ៍ ប័៣; បដ៍ ឃ៍ ១៍៩) េតាេយ្យ ចត្តាតិ (យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍ស៊ុត្តតិេក្ខបចណ្ណតា; អភិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍ តិកយាតិកាបឆចណ្ណតា; ពុ៍ ចំ៍ អដ្ឋ៍ ខតតចក្កយតកណ្ឌចណ្ណតា)៍ ឆយ្ទា េហាត្តិតិ ស៊ុញ្ញា ឆយ្ទត្តា េហាត្តិតិ អេត្ថា៍

“ក្ខុសា”តិ ឲេតេតច េតស៊ំ ឆយ្ទាត់ ក្ខុេក្ខាកាហតា បកាសិតា េហាតិ៍ សេច បត េកាឌិ អត្តេតា បយាឃំ អឌាតេត្តា ធាេណត េត ឆេយ្ទ ឌ្ឋកាហិតុំ ក្ខស៊ុ្យាឃំ កេេយ្យ, តស្ស តំ ធាណំ អប្បតិដ្ឋេយច យកសតុណ្ឌស្ស៊ុឌិ ចិឃ យហាសយុេដ្ឋតិ អាហ “អលព្ភេតយ្យបតិដ្ឋា”តិ៍ អលព្ភេតយ្យា បតិដ្ឋា ឲត្ថាតិ អលព្ភេតយ្យបតិដ្ឋាតិ បឆចិក្កេហា េចឌិតេព្ទា៍ អលព្ភេតយ្យបតិដ្ឋាត់ ឌ្ឋកាហិតុំ អសក្កុេណយ្យតាឃ “ឲត្តកា ឲេត ព្រហ្មិសា ធា”តិ បស៊ុ្សិតុំ ត សក្កាតិ ចុត្តំ “កម៉ុ្ករត្តា ឲច ក្ខុសា”តិ៍ េឃ បត ឌដ្ឋេយច ត សក្កា, េតស៊ំ ឌ្ឋកាហិត្វា អតុព្ពុឌ្ឍេត កធា ឲច តត្តិតិ អាហ “ក្ខុសត្តា ឲច ក្ខុតុេចាឆា”តិ៍ សព្ពបរិព្យអាហបដិប្បស្សទ្ធិយត្វេក សយុប្បត្តត្តា,

តិព្ពុតសព្ពបរិព្យអាហសយាបត្តិសេយាកិណ្ហត្តា ច តិព្ពុតសព្ពបរិព្យអាហា៍ សត្តាេយ្យណាតិ យក្កុឃលតិព្ពាតាតិ អតុបសត្តសកាចាត់ កិេលសាត់ សេក្ខាេកច្ចា អកាចេតា៍ អឆ ធា សយ្ទហតចិេក្ខបតាឃ តិច្ចសយាហិតស្ស យតសិការស្ស ចេសត តឆាេយ្យណឆយ្ទាត់ សត្តកាេចា េចឌិតេព្ទា កសិណ្ហក្សាឌិយាកាសតព្ទិសឃចិញ្ញាណាត់ អតត្តកាេចា ចិឃ៍ អចិតេន្តិយា តិយិត្តបដិេចេឆា ចិឃ ព្ទាស្សាសាត់ អចិតេន្តិយា ឆយ្ទាត់ ឃធាក្ខុតសកាចេចាេឆា សាក្ខុេសា យហាេសា ច េហាតីតិ អាហ អតិត្តិកេណេដ្ឋតាតិ៍ បដិេចឆប្បត្តាត់, េតស៊ុ ច ពុទ្ធាត់េឃច សព្ពាកាេរត ចិសឃកាច្ចបាយតេតា ត តក្កពុទ្ធិឃា េកាចរាតិ អាហ “ក្តត្តយធាណចិសឃត្តា”តិអាឌិ៍ “តិបុណា”តិ េតាេយ្យស៊ុ តិក្ខចិសឆចុត្តិឃា េឈកា៍ ឃេយ្ទា បត េសា េឈកកាេចា អាេយ្យេណា អប្បដិហតចុត្តិតាឃ ស៊ុលុយេតាេយ្យកហណសយត្វតាឃ ស៊ុបិកេដា េហាតិ, េតត ចុត្តំ “សណ្ហស៊ុលុយសកាចត្តា”តិ៍

អបេរា តេឃា – ចិតឃបណ្ណត្តិអាឌិកម៉ុ្កេតយ្យចិកាចតេតា កម៉ុ្ករា៍ កតាឌិ អសេក្ខ្យយ្យហាកេប្ប អតិក្កយិត្វាបិ ក្ខុល្លភស្សតាឃ ក្ខុសា៍ តស្សតេច្ចត្វ បញ្ញាចក្ខុេសេតច េចឌិតព្ទំ៍ ឆយ្ទុត្តឃសព្ទាតស្ស អតុេចាឆស្ស កស្សចិេឆច សយ្ទុចេតា ក្ខុតុេចាឆា៍ សត្តសកាចេតា, េចេតយ្យាតច្ចា កុណសយ្បឌាត់ បរិេឃាសាតត្តា សត្តា៍ អត្តេតា ច បច្ចេឃហិ បឆាតកាចំ តឹតតាឃ បណឹតា៍ សយឌិកតសច្ចលក្ខណតាឃ អតេក្កហិ, អតេក្កត ធា ធាេណត អចចរិតព្ទតាឃ អតក្កាចធរា៍ តិបុណំ, តិបុេណ ធា អេត្ថ សច្ចប្បច្ចឃាការាឌិេចសេត ចិកាចតេតា តិបុណា៍ េលាេក អក្កុបណ្ឌិេតត សយ្ទាសព្ពេឆ្ឌត េចឌឹឃត្តិ បកាសឹឃត្តិតិ បណ្ឌិតេចឆតឹឃា៍ អតាចេណធាណបដិលាភេតា ហិ ភកធា “សព្ពាចិក្ខុ ឃំ អស្មិ, (ឆ៍ ប៍ ១៣១; យហាច៍ ១១; កធា៍ ៣០៣) ឆសពលសយត្តាកេតា កិច្ចេច តធាកេតា”តិអាឌិតា (ស៊ំ៍ តិ៍ ១៍១១) អត្តេតា សព្ពញ្ញុតាឌិកុេណ បកាសេតិ៍ េតេតធាហ “សឃំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បេចេឆតិ”តិ៍

ຕຕ຺ຖ ກິຎ຺ຈາປິ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓໍ ຜລຈິຕ຺ຕານິ ວິຍ ສງ຺ຂຕາລມ຺ພນໍ ນ ໂຫຕິ, ອາຣມ຺ມຓກຣເຓນ ປນ ອພິນ຺ເນ ອພິນ຺ນຕາຍ ໂຫຕີຕິ ຕສ຺ສ ປວຕ຺ຕນາກາຣໍ ສງ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອາຫ "ອນິຈ຺ຈໍ ສງ຺ຂຕໍ ຎາເຓນ ປວຕ຺ຕິ ກຕ຺ວາ"ຕິ. ອນິຈ຺ຈໍ ສງ຺ຂຕໍ ຎາເຓນາຕິ ນ ໂຫຕຸອເຕ຺ຖ ກາຣເຓນ, ອນິຈ຺ຈໍ ສງ຺ຂຕາຎາເຓນ ອພິນ຺ນໍ ເຫຕຸຕິ ອເຕ຺ຖາ. ອນິຈ຺ຈໍ ສງ຺ຂຕາຎາເຓນ ຈາ ປວຕ຺ຕເຕ຺ຖາເນ ອພິນ຺ນໍ ວາຣເຓນ ອພິປ຺ເປເຕ ກາຣເຓນ ຍຸຕ຺ຕິເຍວ. ປເຕຍ຺ຍເມ຺ຕ຺ຖ ອຎ຺ຎາຕິສເຍນ ສຈ຺ຈານໍ ເນສນາກິຈ຺ຈສາທເນ, "ສເທວເກ ສມາສມ຺ມຸເທ"ຕິອາທິນາ (ທີ. ນິ. ໑໑; ມ. ນິ. ໓໐໕)

ປຕິສາຕເນເຕາ ນ ເຈທິຕພ຺ພໍ. ເຈຍາຕາຕິ ເອຕ຺ຖ ສຕ຺ຕິອເຕ຺ຖາ ຍາຕ-ສທ຺ທາ, ຈຕ຺ຕໍ ຊຸນ຺ຍາຫໍ ກເຣາເຣຕ຺ຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ເອວໍ ຈ ຈຕ຺ຕາກາຍາ ນາຍ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ອາຫ "ຈຕ຺ຕໍ ຈຕ຺ຕາກາຍາ"ຕິ. ສາເຈເສສໍ ຈເຕເຕ຺ຖາປິ ວິປຣີຕໍ ຈເຕເຕ຺ຖາ ວິຍ "ສພ຺ພາ ຈເຕີ"ຕິ ນ ຈຕ຺ເຕຕ຺ຖາຕິ ອາຫ "ອຫາເຣຕ຺ວາ"ຕິ, ເຕນ ອນເຈເສສເຕ຺ຖາ ພລ ສພ຺ພາ-ສທ຺ທາຕິ ທເສ຺ສຕິ. "ຈຕ຺ຕໍ ສກ຺ກເລາຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ພຸທ຺ທິກາ "ຈເທຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ ສກຕ຺ຖີປນກາຈຍາຫ. ເອຕ຺ຖ ຈ ກິຎ຺ຈາປິ

ກາຈເຕາ ທສພລຫິຎາຓາທີປິ ອນຎ຺ຎສາທາຣຓາຕິ, ສພ຺ເພສວິສຍຕ຺ຕາ ປນ ເຕສໍ ຎາຓາຕໍ ນ ເຕຫິ ພຸທ຺ຖຸຓາ ອຫາເຣຕ຺ວາ ກທິຕາ ນາຍ ເຫາຕ຺ຕີ, ນິຍ຺ເຍສວິສຍຕ຺ຕາ ປນ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓສ຺ສ ຕສ຺ສ ກທິເຕ ສເທ຺ທປິ ພຸທ຺ທຸຓາ ກທິຕາ ເອວ ນາຍ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ທລຍຕ຺ເຖ ທເສ຺ສຕິ

"ເຍຫິ...ເປ... ຈເທຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ. ປຸຈ຺ຈຸຕິ ອາຣມ຺ມຓາຕິ ເອຕສ຺ສາຕິ ປຸຈ຺ຈອາຣມ຺ມຓໍ, ສພ຺ພາຣມ຺ມຓຕ຺ຕາຕິ ອພິປ຺ປາເຍາ. ອຖ ວາ

ປຸຈ຺ຈອາຣມ຺ມຓາຣມ຺ມຓເຕາຕິ ເອຕສ຺ສ ອເຕ຺ຖ "ປຸຈ຺ຈອາຣມ຺ມຓເຕາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ເອກສ຺ສ ອາຣມ຺ມຓ-ສທ຺ທສ຺ສ ເລາປໍ ກຕ຺ວາ "ອຸຈ຺ຈຸຍເຣາ ກາຍາຈເຣ"ນ຺ຕິ

ອາທີສຸ ວິຍ, ເຕນສ຺ສ ປຸຈ຺ຈຸຎາຓກິຈ຺ຈສາທກຕໍ ທເສ຺ສຕິ. ຕຖາ ເຫຕໍ ຕີສຸ ກາເລສຸ ອປ຺ປຕິຫຕຎາຓໍ, ຈຕຸເຍານິປຣິຈ຺ເຈທກຎາຓໍ,

ປຎ຺ຈຄຕິປຣິຈ຺ເຈທກຎາຓໍ, ຉສຸ ອສາທາຣຓຎາເຓສຸ ເສສສາທາຣຓຎາຓານິ, ສຕ຺ຕອຣິຍປຸຄ຺ຄລວິພາຄຎາຓໍ, ອຎ຺ຎສຸປິ ປຣິສາສຸ

ອກມ຺ປຎາຓໍ, ຕທສຕ຺ຕາວາສປຣິສາຕຕຎາຓໍ, ທສພລຎາຓນ຺ຕິ ເອວມາທີນໍ ອເນກສຕສຫສ຺ສເພທານໍ ຎາຓານໍ ຍຖາສມ຺ພວໍ ກິຈ຺ຈໍ

ສາເທຕີຕິ. "ປຸຕປ຺ປຸຕໍ ຊຸປ຺ປຕ຺ຕິຈເສນາ"ຕິ ເອເຕນ ສພ຺ພຎ຺ຎຸຕຎ຺ຎາຓສ຺ສ ກຍວຸຕ຺ຕິຕໍ ທເສ຺ສຕິ. ກເຍນາປິ ຫິ ຕໍ ວິສເຍສຸ ປວຕ຺ຕຕິ, ນ

ສກິເທວ ຍຖາ ຄາຫິເຣກາ ຈເທ຺ຖ "ສກິເທວ ສພ຺ພຎ຺ຎຸ ສພ຺ພໍ ຊານາຕິ, ນ ກເມນາ"ຕິ.

ຍທິ ເອວໍ ອນິຈ຺ຈຕ຺ຕາຍາປຣິເຍຍ຺ຍເກທສ຺ສ ເຍາຍ຺ຍສ຺ສ ປຣິຈ຺ເຈທເຈາ ເອເກນ ຎາເຓນ ຄິຣເຈເສສເຕາ ກທໍ ປຕິເຈເທຫາຕິ, ເກາ ວາ

ເອວມາຫ "ປຣິຈ຺ເຈທເຈຕ຺ຕໍ ພຸທ຺ທຎາຓ"ນ຺ຕິ. ອນນ຺ຕໍ ຫິ ຕໍ ຎາຓໍ ເຍາຍ຺ຍໍ ວິຍ. ວຸຕ຺ຕເມ຺ຕໍ "ຍາວຕກໍ ເຍາຍ຺ຍໍ ຕາວຕກໍ ຎາຓໍ. ຍາວຕກໍ

ຎາຓໍ, ຕາວຕກໍ ເຍາຍ຺ຍ"ນ຺ຕິ (ມຫານິ. ໑໕໖; ຈູຬນິ. ໘໕; ປຕິ. ມ. ໓.໕). ເອວມ຺ປິ ສາຕິພຸປິສກາທິເຈເສນ ທີສາເທສກາລເຈເສນ ຈ

ອເນກເພທຄິນ຺ເນ ເຍາເຍ຺ຍ ກເມນ ຄຍ຺ຫມາເນ ອເຈເສເສນປຕິເວເຈາ ນ ສມ຺ພວຕິ ເຍວາຕິ, ອຖາເຍເຈ. ກຖໍ? ຍໍ ກິຎ຺ຈິ ກາເຈາ ຎາຕຸໍ

ອິຈ຺ຈິຕໍ ສກລໍ ເອກເທເສາ ວາ. ຕຕ຺ຖ ອປ຺ປຕິຫຕວາຣຕາຍ ປວຕ຺ຕເຕາ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕິ, ວິກ຺ເຂປາກາເຈາ ຈ ກາຈາ ສພ຺ພກາລໍ

ສມາຫິເຕາວ ຎາຕຸໍ, ອິຈ຺ຈິຕສ຺ສ ປວຕ຺ຕາເວາ ນ ສກ຺ກາ ຄິວາເຣຕຸໍ "ອາວຊ຺ຊນປຕິພທ຺ທໍ ພຸທ຺ທສ຺ສ ກາເຈາ ຎາຓ"ນ຺ຕິອາທີ (ມຫານິ. ໑໕໖;

ຈູຬນິ. ໘໕; ປຕິ. ມ. ໓.໕) ວຈນເຕາ, ນ ເຈຕ຺ຖ ທຸເຣາ ວິຕ຺ວປໍ ປຍ຺ຍຕ຺ຕານໍ ວິຍ, "ສພ຺ພໍ ສຍ຺ຍໍ ອນຕ຺ຕາ"ຕິ ວິປສ຺ສນ຺ຕານໍ ວິຍ ຈ

ອເນກສຍ຺ຍາເຈເສນາກາເລ ອຕິຣຸປິຕຣຸເປນ ກາເຈາ ຎາຓໍ ປວຕ຺ຕຕີຕິ ກເຫຕພ຺ພໍ ອນິຈ຺ຈຕ຺ຕຍ຺ຍານຸກາເຈຕາຍ ພຸທ຺ທຎາຓສ຺ສ. ເຕເນເຈາຫ

"ພຸທ຺ທວິສເຍາ ອນິຈ຺ຈຕ຺ເຍຍ຺ຍາ"ຕິ (ອ. ນິ. ໔.໗໗). ພລໍ ປເນຕ຺ຖ ສຕ຺ຕິຊາຕໍສພ຺ພາກາເຣນ ສພ຺ພເຍຍ຺ຍາເຈເສເສຕສເຍຕ຺ຖສ຺ສ ອາວຊ຺ຊນປຕິພທ຺ທວຸຕ຺ຕິເຕາ

ອນາວຣຓຎາຓສ຺ສ ປຕິລາເພນ ກາຈາ ສຕ຺ຕາເຕນ ສພ຺ພເຍຍ຺ຍປຕິເວເຈສເຍເຕ຺ວາ ອເຫາສິ ສພ຺ພເຕຍ຺ຍາຈເຣາສ຺ສ ປຫາເນເຕາ, ຕສ຺ມາ ສພ຺ພຎ຺ຎູ,

ນ ສກິເທວ ສພ຺ພເຍຍ຺ຍາຈເຣາເຈເຕາ, ຍຖາ ສຕ຺ຕາເຣເຕ ສຕ຺ຕາຕສ຺ສ ເທຫສເຍຕ຺ຖາຍ ປິຈເກາ "ສພ຺ພຎ຺ຎູ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ.

ចចត្វាបគចចគត្តិ សត្តិ៍ងាបគចចគំ, អចឆារលាចចគត្តិ អេត្វា៎ អេញ្ញា ចាតិ ឯត្វ អចឆារលោគ តិចត្តិតំ ឥស្សេតិ “គ បិលាតិបិតា រេចរយលិអាគេយា”តិ, អយញ្ចា ឯច-សេទ្ទា អតិយតេគសតាយ ច-សេទ្ទា ចិយ យត្វ ចុេត្តា, តេតា អញ្ញាត្វាបិ ចចតិន្នាចេសេគ

ងបតិដ្ឋតីតិ អាហ “កម្មិ៍រា ចា”តិអាទិ៍ សេត្តាបេគហីតិ យាច “បណ្ឌិតេចគតិយា”តិ ឮត៌ បត៌, តាច សេត្តាបេគហិ៍ សាចកបរិយិតាលត្តិ

សាចកាគំ ឥាគាឌិបិរិប្ញវិយា តិបៀត្ត ចិជ្ជត្តយលេញអកិញ្ញាចញប្បែសម្មិ៍ាឌិេកគំ តាល៌ា៍ តេតាតិ សាចកបរិយិតាលេតា៎ តត្វាតិ

សាចកបរិយិតារេលា៎ តេតាបីតិ អគត្តរតិដ្ឋិ៍តេតា បេច្ឆកញត្តតាលេតាបិ, េកា បគ ចាេគា សាចកបរិយិតាលេតាតិ អឌិប្បាយេយា៎

ឯត្វាយំ អត្វេយាឌគា – កិច្ចាបិ សាចកបរិយិតាល៌ា េហដ្ឋិយសេកល្លតាល៌ា បុត្ថុជ្ជគតាលញ្ចា ងបិតាយ កម្មិ៍រ, បេច្ឆកញត្តតាល៌ា

ងបិតាយ គ តតា កម្មិ៍រត្តិ “កម្មិ៍រេយចា”តិ គ សក្កា ចត្តុំ៍ តតា បេច្ឆកញត្តតាលយ្បិ សញ្ញាតញ្ញាល៌ា ងបិតាយាតិ តត្វ ចចត្វាគំ គ

លក្ខតិ, សញ្ញាតញ្ញាលឆេយ្យា បគ សាចកបរិយិតាលាឌិគំ ចិយ កិច្ចិ ងបិតាយ អកម្មិ៍រកាចាកាចេតា កម្មិ៍រា ចាតិ៍ យតា េចត្វ

ចចត្វាគំ ឥស្សិតំ, ឯចំ សាចកបរិយិតាល៌ា គ្គ្រសំ, បេច្ឆកញត្តតាល៌ា បគ តេតា គ្គ្រសតរត្តិ តត្វ ចចត្វាគំ គតិ្វតិអាឌិគា

ចចត្វាគសក្ខារេចា េគតេត្តា៎ េតេគចាហ “តតា គ្គ្រសាច…េប… េចឌិតត្តា”ត្តិ៍

កម្មា បេគតំ ឯចំ អារេឌ្ឍតិ ឯត្វាយំ អឌិប្បាយេយា – គចញ តាច តិរចេសសញត្តក្កាលចិកាចគ្គបិយគាចេតា សញ្ញាតញ្ញាល៌ា ឯកយ្បិ

បុត្ថុតិស្សយារេយ្យាលតាកិច្ចសិទ្ធិយា “អត្វិ កិល្លេច អេញ្ញាច ឆេយ្យា”តិអាឌិគា ពាហុចចេគគ ងដ្ឋិ៍ដ្ឋំ, តស្ស បគ ចិស្សជ្ជគំ

សច្ចបច្ចយាការាឌិចិេសសចេសគ អគញ្ញាសាឆារលោគ ចិកជគគេយគ អគារកិត្វា សតិស្សយាគំ ឌិដ្ឋិគំ ចិកជគចេសគ កម្មា អារេឌ្ឍត្តិ៍ តត្វ

យតា សច្ចបច្ចយាការាឌិគំ ចិកជគំ អគញ្ញាសាឆារល៌ា, សញ្ញាតញ្ញាលេស្សច ចិសេយា, ឯចំ តិរចេសេសគ ឌិដ្ឋិកតចិកជគយ្បិតិ ឥស្សេតុំ

“ញត្តាតតិ្យ”តិអាឌិ អារេឌ្ឍ៍ តត្វ ផាគាតីតិ ការលាតិ៍ កជ្ជិតំ យហត្តិ េហាតីតិ េគេសតត្តស្ស អត្វស្ស អេគកចិឆតាយ, ឆុចិញ្ញេយ្យតាយ ច

គាគាគេយហិ បចត្តយាគំ េគសគាកជ្ជិតំ យហត្តិ ចិបុលំ, ពាហុេកគ្ឆា េហាតិ៍ តាល៌ា អគុបចិសតីតិ តេតា ឯច ច េគសគាតាល៌ា

េគេសតត្តឆេយ្យ ចិកាកេសា កុរុយាគំ អគុបចិសតិ, េត អគុបចិស្ស ឌិតំ ចិយ េហាតីតិ អេត្វា៎

ញត្តតាលស្ស យហត្តការេចា បញ្ញាយតីតិ ឯចំចិឆស្ស គាយ ឆេយ្យស្ស េគសក់ បឌិេចឆកច្ចាតិ ញត្តាគំ េគសគាតាលស្ស បឌិេចឆតាលស្ស

ច ងញអារការេចា បិកេដា េហាតិ៍ ឯត្វ ច កិច្ចាបិ “សត្តំ ចឌិកយ្យំ ញត្តស្ស គកចេតា តាលបុត្តក្កយំ តាលាគុបរិចត្តិ”តិ (យហាតិ៍ ៩៥;

គ្នញអតិ៍ ប័៥; បឌិ៍ យ៍ ១.៥; េគត្តិ៍ ១៣) ចចគេតា សត្តាបិ គកចេតា េគសគា តាលារហិតា គត្តិ, សីហសយាគចុត្តិតាយ ច សត្តត្វ

សយាគុស្សាហប្បចត្តិ េគេសតត្តឆេយ្យចេសគ បគ េគសគា ចិេសសេតា តារេលាគ អគុបចិដ្ឋា កម្មិ៍រតរា ច េហាតីតិ ឥដ្ឋត្តំ៍ កចំ បគ

ចិគយបណ្ណត្តិ បត្វា េគសគា តិលក្ខលាហតា សុញ្ញតាបឌិសំយុត្តា េហាតីតិ? តត្វាបិ ច សត្តិសិត្តបរិសាយ អេជ្ឈាសយាគុរុបំ បចត្តយាគា

េគសគា សក្ការាគំ អតិច្ចតាឌិចិកាចគំ, សត្តឆេយ្យាគំ អត្តត្តតិយតាកាចប្បការសតំ ច េហាតិ៍ េតេគចាហ “អេគកបរិយាេយគ ឆេម្មិ កចំ

កត្វា”តិអាឌិ៍

ក្នុយត្តរត្តិ ឆេយ្យាគំ អចត្វាចិេសសញ្ចា ផាគចិេសសញ្ចា៍ តត្វ អចត្វាចិេសសេសាសតិអាឌិឆេយ្យាគំ សតិបដ្ឋាគិត្រ្ទិយពាលេពាជ្ឈង្គមគ្គង្គាឌិេកគា៍

ផាគចិេសសេសា កាយាចចរាឌិេកគា៍ បច្ចយាការបគស្ស អេត្វា េហដ្ឋា ចុេត្តាេយច៍ សយយត្តរត្តិ ឌិដ្ឋិចិេសសា, គាគាចិហិតា

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩈᨾᩴ ᩅᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮ ᨧᨲᩩᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᩑᩅᩴ ᩃᩉᩩᨠᨣᩁᩩᨠᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨷᩮ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮ ᨧᨲᩩᩈᩥ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨴᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩴ᪨

ᨿᨴᩥᨷᩥ ᨠᩣᨿᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᨿᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨷᩥᨭᨠᩮᨷᩥ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪂.᪃᪇᪃; ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪁.᪁᪀᪆) ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᨽᩣᨩᨶᩦᨿᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᨶ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮᨿᩮᩅ ᨲᩮ ᩈᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩍᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨲᩥᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣ…ᨷᩮ… ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᨷᩥᨭᨠᩮ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ “ᩈᨲ᩠ᨲ ᨹᩔᩣ”ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨵᩣᨲᩩᩈᨾ᩠ᨷᨿᩮᩣᨣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ “ᩈᨲ᩠ᨲ ᨧᩮᨲᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩᨷᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩍᨲᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨷᨠᩣᩁᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᩣ, ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩈᩮᩈᩴ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨠᩣᩁᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ᪨ ᨧᨲᩩᩅᩦᩈᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ ᩑᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᩅᩦᩈᨲᩥᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᨷᩥᨭᨠᩮ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨶᨿᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᨧᨲᩩᩅᩦᩈᨲᩥᩅᩥᨵᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨿᨳᩣᩉ –

“ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩁᩴ ᨴᩩᨠᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ,

ᨴᩩᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨲᩥᨠᨴᩩᨠᨬ᩠ᨧ;

ᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨴᩩᨠᨴᩩᨠᨬ᩠ᨧ,

ᨨ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᨿᩣ ᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣ᪨ (ᨷᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᪁.ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪃᪁, ᪃᪃, ᪃᪅, ᪃᪇);

ᨲᨳᩣ –

ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧ…ᨷᩮ… ᨨ ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᨿᩣ ᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣ;

ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧ…ᨷᩮ… ᨨ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨿᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᨿᩣ ᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣ;

ᨲᩥᨠᨬ᩠ᨧ…ᨷᩮ… ᨷᨧ᩠ᨧᨶᩦᨿᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᨿᩣ ᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣ”ᨲᩥ᪨ (ᨷᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᪁.ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪃᪃, ᪃᪇);

ᩑᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᩅᩦᩈᨲᩥᨽᩮᨴᩮᩈᩩ ᨲᩥᨠᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨶᨿᩮᨶ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲᩩᨻ᩠ᨻᩥᨵᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨨᨶ᩠ᨶᩅᩩᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᨶᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮ ᨲᩥᨠᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ ᨠᩩᩈᩃᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᩅᩣᩁᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩮ ᩉᩮᨲᩩᨾᩪᩃᨠᩮ ᩉᩮᨲᩩᨷᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶ ᩑᨠᩪᨶᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨲ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᨶᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨣᨱᩥᨿᨾᩣᨶᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨽᩮᨴᩣ ᨶᨿᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨶᨶ᩠ᨲᨶᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ –

“ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨲᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨠᩴ ᨹᩃᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᨠᩣᩁᨠᩣᨴᩦᩈᩩ ᨿᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᩮᨲᨶᩣᨿᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨣᨲᩦ”ᨲᩥ.

ᨲᨳᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨴᩦᩉᩥ ᨲᨳᩮᩉᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩑᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ, ᩏᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩮᩣ. ᩈᨲᩥ ᨧ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩋᩈᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨲᨳᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩈᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ, ᨲᩮ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩈᨲᩥ ᨹᩃᩴ ᨽᩅᩣᨴᩦᩈᩩ ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩣᨿᩪᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨥᨭᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᩴᨿᩩᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨹᩃᩮᨶ, ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᩈᨿᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ, ᨲᩴ ᨸᩃᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩁᩈᨾᩅᩣᨿᩮ ᩏᨴᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩉᩥᨶᩮᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩋᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨠᩣᩁᨱᨽᩣᩅᩪᨸᨣᨾᨶᩅᩥᩈᩮᩈᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᨲᨳᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩦᩈᩩ.

ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᨭ᩠ᨮᩥᨲᩦᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨮᩥᨲᩥ, ᨠᩣᩁᨱᩴ. ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ ᩑᩅ ᨮᩥᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥ. ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩈᩮᩈᩩᨷᩥ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨴᨿᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ, “ᩋᩣᩈᩅᩈᨾᩩᨴᨿᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪁.᪁᪀᪃) ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩅᩣ ᨧ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩏᨽᩮᩣᨸᩮᨲᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ. ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᨧ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨴᩥᨠᩮ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᩮ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᨱᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ. ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩥᨲᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮ ᨬᩣᨱᩴ. ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᩣ “ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨧᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᨧᨶᨲᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ. ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᨿᩮᩣ ᨶ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩑᩅ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩣᨶᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩮᨷᩥ, ᨶ ᨧ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩑᩅ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩮᩈᩩ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨴᩦᩈᩩ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᩔ ᨴᩔᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨳᩴ “ᩋᨲᩦᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉ. ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮ (ᨸᨭ᩠ᨮᩣ. ᪁.ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈ ᪁) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᨲᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩥ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᨲᩮ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩋᨲᩥᨸ᩠ᨸᨸᨬ᩠ᨧᨽᨿᩮᨶ ᨸᨶ ᨶ ᨿᩮᩣᨩᨿᩥᨾ᩠ᩉᩣ.

ᨲᩔ ᨲᩔ ᨹᩃᩔᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨲᩔ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᨹᩃᩔ. ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᨶᩣᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩣᨴᩥᩉᩮᨲᩣᨴᩥᨸᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᩮᨶ. ᩋᨲᩦᨲᨸᨧ᩠ᨧᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨶᩣᨣᨲᩅᩈᩮᨶ ᨲᨿᩮᩣ ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᨠᩣᩃᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩥᨿᨴ᩠ᨵᩴ. ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᨹᩃᩉᩮᨲᩩᩉᩮᨲᩩᨹᩃᩅᩈᩮᨶ ᨲᨿᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨵᩦ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᩴ. ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨷᩥ, ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮᩣ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨷᩥ, ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩔ ᨧ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ ᨧᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ. ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩉᩮᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩴ. ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨷᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᩣᨷᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩮ ᩋᩣᨠᩥᩁᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨴᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᩉᩥ ᨸᨠᩣᩈᩦᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣ, ᩋᨲᩦᨲᩮ ᩉᩮᨲᩩᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩣ ᨸᨠᩣᩁᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣ, ᨲᩮ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩮ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩦᩈᨲᩥᩋᩣᨠᩣᩁᩣ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩅᩦᩈᨲᩣᨠᩣᩁᩴ.

ᩃᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨶᩮᨠᨶᩮᨠ ᩋᨶᩮᨠᨠᩮᨶᨠᨸ᩠ᨸᩣᨷᩥ ᩈᩔᨲᩅᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᩈᨲᩈᩉᩔᩣᨶᩩᩔᩁᨱᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᩉᩮᨲᩩᨲᩮᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᨲᩮᩣ ᩏᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨵᩮᩣᨲᩥ ᩈᩔᨲᩅᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨾᩣᨱᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩔ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᨳᩣᨽᩣᩅᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨩᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ. ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨩᨶᩣᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨩᨶᩈᨾᩪᩉᩣ. ᩃᩣᨽᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿᩣᨲᩥ ᩃᩣᨽᩥᩴ ᩃᩣᨽᨷ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᨿ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ, ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨧ ᩉᩮᨲᩩᨹᩃᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᩥᩃᨠ᩠ᨡᨱᩔ ᩋᨶᩮᨠᨩᩣᨲᩥᩈᨲᩣᨴᩥᨠᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ. ᩃᩣᨽᩥᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩃᩣᨽᩥᩴ ᩈᩔᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩔ ᩅᩮᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩃᩣᨽᩦᨲᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩈᩔᨲᩅᩣᨴᩣᨴᨿᩮᩣᨸᩥ ᨿᨳᩣᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨬᩣᨲᩥ

“អាតប្យយត្ថាយា”តិអាឌិតា ចិកឌិត្វា “តឃិឆំ កិក្លួចេ តឆាកេតា បឌាតាតី”តិអាឌិតា ចិយក្តិត្វា គិឌ្ជួងំ គិក្យុ្ខ កត្វា ឌិ្ជឌិដបិចិដងេតត ឌិ្ជឌិក្យុ្ខចិចនេលាត ច៑

“តប្វា”តិអាឌិតា ត្យុក្លក្យុលេ អានេក្ក ងេសតាឃ សបដ្ជិតត្វា សព្តញ្ញុតញ្ញាលំ ស្តិ្ជសិត្វា ងេសតាក្យុសលេវ ភកចា សយឃត្តុនចិក្កាហលាចនេសត សព្តញ្ញុតញ្ញាលនេបច ចិស្សុនេឌ្ជតីតិ ងេស្សតិ៑ “សត្តី”តិ ព្តយិតា តេតសំ ឌិ្ជកតិកាគំ ចិឌ្ជយាគតាឃ អចិក្ខិត្តុតំ, តនេតា ច នេតសំ ឃិត្ថាកាហនេតា សិចិលកនលាចិនេចចនេតហិ អត្ថនេតា ងេសតាឃ កិច្ចកាទិតំ, អចិតឆតញ្ញា ឌីនេបតិ ងយ្វនាឌា៑

១៥៑អត្តឹតិ “សំចិឌ្ជត្តី”តិ ព្តយិតា សយាគនេត្វា បុធុចចតចិសនេយា ឲនេកា គិបិនេតា “អត្តិ ព្តយស្វិ កាេឃ នេកសា”តិអាឌីស្វ (ឌី៑ គិ៑ ១៑១លិលិ; ឃ៑ គិ៑ ១៑១១០; ឃ៑ គិ៑ ១៑១វ៉ះ; សំ៑ គិ៑ ៣៑១១លិ; ក៑ បិ៑ ១៑១) ចិឃ៑ សស្សុតាឌិចនេសត បុព្តត្តំ កនេប្យត្តីតិ បុព្តត្តកប្បិកា៑ ឃប្វា បត នេត តំ បុព្តត្តំ បុទិយសិន្តេហិ តញ្ញាឌិ្ជកនេប្យហិ កនេប្យត្វា, អានេសចតពាលចតាឃ ចិចិត្តកុត្តិតាឃ ច ចិកនេប្យត្វា អបទកាកសិន្តេហិ អកិគិតេចសក្ខុតេហិ តញ្ញាឌិ្ជក្កាេហហិ កញ្ញ្ហិ អកិគិចិសត្តិ បនាយសត្តិ, តប្វា កុត្តំ “បុព្តត្តកនេប្យត្វា ចិកនេប្យត្វា កញ្ញ្ហិ”តិ៑

តញ្ញុបិឌាគចនេសត ចា កប្យុគក្កហលាគិ នេចឌិតត្ថាគិ៑ តញ្ញាបច្ចុឃា ហិ ស្តបិឌាគំ៑ នេកាដ្ជានេសស្ខុតិ ឲត្តុ នេកាដ្ជាសាឌីស្វតិ អនេត្វា នេចឌិតនេត្ថា៑ បឌបុនលាសឃីទិបិឃ្វុក្កាឌីស្វបិ ហិ អត្តុ-សនេត្ខា ឌិស្សតិ៑ តឆា ហិ “ព្តុឈ្ឈ្ហុំ សុត្តនេត្ត ចា កាឆានេយា ចា អកិងយំ ចា បទិយាបុលាស្សុ (បិរិ៑ ៣៣១), សុត្តនេត្ត ឌ្ជកាសំ កានានេបត្វា”តិ (បិរិ៑ ១១១១) ច អាឌីស្វ បឌបុនេលា អត្តុ-សនេត្ខា ចត្តតិ, កាយត្តំ ឌ្ជុសនេឃ្យ, (បិនា៑ ៣០៥; ក្នុងអច៑ ១៣១) កាយត្តនេសតាសត”ត្តិអាឌីស្វ សយីនេប , “កាយស្វលល្លិកាតុនេឃានេកា ឲនេកា អនេត្តា, អត្តឹតិ នេលា កច្ចាគ អឃនេយនេកា អនេត្តា”តិអាឌីស្វ (សំ៑ គិ៑ ១៑១វ៉; ១៑៥០) ស្តយ្វនេក្កតិ៑

កប្យ-សនេត្ខា យហាកប្យសយត្តកាចកិលេសកាយចិតក្កកាលបញ្ញត្តិសឌិសកាចាឌីស្វ ចត្តតីតិ អាហ “សព្ហុលេស្វ អនេត្វស្វ ចត្តតី”តិ៑ តឆា នេហស “ចត្តាទិយាគិ កិក្លួចេ កប្យស្ស អសនេដ្ខុយ្យាគី”តិអាឌីស្វ (អ៑ គិ៑ ៣៑១វ៉៩) យហាកនេប្យ ចត្តតិ, “នេកចលកប្បំ នេចឡុរុចគំ ឌ្ជកានេសត្វា”តិអាឌីស្វ (សំ៑ គិ៑ ១៑៥៣) សយត្តកានេច, “សដ្តនេប្យា កានេយា, ទានេកា កានេយា, សដ្តប្បទានេកា កានេយា”តិអាឌីស្វ (យហាគិ៑ ១; ក្នុងអគិ៑ ប៉) កិលេសកានេយ, “តនេក្កា ចិតនេក្កា សដ្តនេប្យា”តិអាឌីស្វ (ឆ៑ ស៑ លិ) ចិតនេក្ក, “នេឃត ស៊ុគំ គិច្ចកប្បំ ចិហនាយី”តិអាឌីស្វ (ឃ៑ គិ៑ ១៑១ប៉លិ) កាលេ, “ព្តច្ចាឃប្វា កនេប្យា”តិអាឌីស្វ (ស៑ គិ៑ ១០៥០; ក្នុងអគិ៑ ១១១) បញ្ញត្តិយំ, “សត្ថុកនេប្យគ ចត កិរ នេភា សាចនេកាត សត្ថិ យត្តឃយាតា ត ឌាគិយ្យា”តិអាឌីស្វ (ឃ៑ គិ៑ ១៑១៩០) សឌិសកានេច ចត្តតីតិ៑ កុត្តុយ្យិ នេចតត្តិ យហាគិន្ខេសំ (យហាគិ៑ ១ប៉) សត្ថាឃាហ៑ តញ្ញាឌិ្ជចនេសតាតិ ឌិ្ជ ឃា ស្តបគិស្សុឃក្ខុតាឃ សហឌាតាឃ អកិគត្តុគក្ខុតាឃ ច តញ្ញាឃ, សស្សុតាឌិអាកានេគ អកិគិចិសត្តុស្ស ឃិត្ថាកាហស្ស ច ចនេសត៑ បុនេព្តគិកុត្តងយ្វុចិសឃាឃ កប្យុតាឃ អឌិនេប្យតត្វា អតីតកាលចាចនេកា ព្តុឆ បុព្ត-សនេត្ខា, ទុបិឌិលត្តុចិគិយុត្តស្ស កប្យុតាចត្វុនេតា អកាចា អត្តុ-សនេត្ខា ច កាកចាចនេកាតិ អាហ “អតីតំ លត្តុនេកាដ្ជាស”ត្តិ៑ “កនេប្យត្វា”តិ ច តស្វិ បុព្តនេត្ត តញ្ញាឃតាកិគិនេចសាគំ សយត្វុគំ បទិគិដ្ជាបគយាហ៑ ឌិតាតិ តស្សា លត្ខិឃា អចិឌហគំ៑ អានេក្កាតិ អាលព្វិត្វា៑ ចិសនេយា ហិ តស្សា ឌិ្ជឃា បុព្តនេត្តា៑ ចិសឃកាចនេតា ឲច ហិ នេសា តស្សា អាកាយតដ្ជាគំ, អានេយុលាបច្ចនេយា ចាតិ កុត្តំ “អាកាយុ បដិច្ចា”តិ៑

ອຜິຈຈຄບຄາສີຕິ ປຏ຺ຏຕ຺ຕິປຄາສີ˙ ຄາຍາຕີສຸ ນິຣິຈຑ຺ຑກາຕີ-ນຑ຺ຑາ ຍິຍ ຈຈຄຍຕ຺ຕເຍຈ ອຜິກາເຣ ກຕ຺ວາ ປຈຕ຺ຕິຍາ ອຜິຈຈຄຳ ປຏ຺ຏຕ຺ຕິ˙ ອຍ ຈາ ອຜິ-ນເຑ຺ຑາ ງປຣິກາເຈ, ຈຸນ຺ນີຕິ ຈຈຄຳ, ງປຣິ ຈຈຄຳ ອຜິຈຈຄຳ, ງປິຄາຄູຕຣູປິຄີຄຳ ງປຣິ ປຏ຺ຏາປິຍາຄາ ງປິຄາປຏ຺ຏຕ຺ຕີຕິ ອເຕ຺ວາ , ຕນ຺ວາ ປຏ຺ຏຕ຺ຕີຄີປກປຄາສີຕິ ອເຕ຺ວາ ຄເງ຺ງເຕ຺ຕາ˙ ປຏ຺ຏຕ຺ຕິຍຕ຺ຕເຍ຺ຍາຳ ຈຸນ຺ນຕິ, ຍຄີຄ “ອຕ຺ຕາ, ເລີເກາ”ຕິ ຊ, ຄ ຣູປເຈຄຄາຄເຍາ ຍິຍ ປເຣຍເຕ຺ວາ˙ ອຜິກຈຸຕ຺ຕິຕາຍ ຈາ ອຜິຈຸຕ຺ຕິເຍາຕິ ຄີງ຺ງີເຍາ ຈຸນ຺ນຕ຺ຕີ˙ ອຜິກຕີ຺ຍາສກາຈຄເຍ຺ຍຸ ນສ຺ສຕາຄີ ປກຕິອາຄີຄຕ຺ຕາຄີ ຂີຈາຄີ ກາຍາຄີນ຺ນາ ອຄູຕຍຕ຺ວາ ອຕ຺ລາເຣາເບຕ຺ວາ ຄີງ຺ງີເຍາ ປຈຕ຺ຕີຕ຺ຕິຕິ˙

໑໐˙ ອກິຈຄຕ຺ຕີຕິ “ຍູຄເຍຈ ນຄ຺ນຸ, ເຍາຌຍຏ຺ຏາ”ຕ຺ຕິ (ຍ˙ ຕິ˙ ໑˙໑ປັລິ, ໑໐໑, ໓໑ລິ; ຍ˙ ຕິ˙ ໑˙໑ລິ, ໑໘) ອກິຕິຈິນິຕ຺ວາ ຈຄຕ຺ຕິ “ອຜໍ ຂເຍ຺ຍາ, ຄາຜໍ ຂເຍ຺ຍາ”ຕິອາຄີຄາ ຈິຈຄຕ຺ຕິ˙ ອກິຈຄຄກິຣິຍາຍ ອຍ຺ຍາປິ ອຈິເຑ຺ຑຄກາຈຄນ຺ນຄຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕຍາຄກາລຈຈຄຳ˙ ຄີງ຺ງີ ຊຈ ຄີງ຺ງີກຕໍ “ຍຸຕ຺ຕກຕໍ, (ຍ˙ ຄິ˙ ໑˙໑໑໘; ອ˙ ຄິ˙ ໘˙໑໑) ນລ຺ລາເຣກຕ”ຕ຺ຕິອາຄີສຸ (ຍທາຄິ˙ ໓໑) ຈິຍ˙ ກຕ຺ຕາກາເຈເຕາ ຈາ ຄີງ຺ງີຍາ ກຕຍຕ຺ວາ, ຄີງ຺ງີຍາ ກທລຍຕ຺ຕຄຕ຺ຕີ ອເຕ຺ວາ˙ ຄີງ຺ງີປຍ຺ຍກາເຣາ ຈາ ຄີງ຺ງີກຕໍ˙ ເລີກິຍາ ທິ ຈິຂຍຸຕ຺ຕກຕປກາຣ-ນເຑ຺ຑ ນຍາຄເຕ຺ວ ຍູຂ຺ຂຕ຺ຕິ˙ ຊເກກນິນ຺ນາ “ອຕ຺ຕາ”ຕິ, “ເລີເກາ”ຕິ ຈ ກທລຈິເນນໍ ງປິຄາຍ ປຏ຺ຏາປຄຳ ເທາຕີຕິ ອາທ “ຣູປິຄີສຸ ອຏ຺ຏຕເຣ ອຕ຺ຕາ ຈ ເລີເກາ ຈາຕິ ກເທຕ຺ວາ”ຕິ˙ ອຍເຣ ຄິນ຺ນ ຂຸຈຕ຺ຕິ ນສ຺ສຕເຈຈຈຄາຄິ˙ ຍເຣລາກາເຣຈຄ ຈາ ອຍເຣ, ງປຍ຺ຍາຄາກາເຣຈຄ ນຕ຺ຕຄາປິ ອຕ຺ຕິຕາຍ ຄິນ຺ນ, ຂິເຣເງ຺ງຄ ຈິກາເຣາກາເຣຈຄ ຂຸຈິ˙ “ຍຄາທາ”ຕິອາຄີຄາ ຍຄາຈຸຕ຺ຕຍຕ຺ວາ ຄິເຑ຺ຑນປຂີນຍິຄ຺ຄາປິຍ຺ຍ຺ຍທິ ຈິກາເຣຈຕິ˙ ອຍນ຺ນາ ອເຕ຺ວາ “ຣູປໍ ອຕ຺ຕເຕາ ນຍຕຸປນ຺ນຕິ, ເຈຄຄໍ, ນຏ຺ຏໍ, ນລ຺ລາເຣ, ຈິຏ຺ຏາກໍ ອຕ຺ຕເຕາ ນຍຕຸປນ຺ນຕີ”ຕິ ຍູຍິນ຺ນາ ປນ຺ນຈິຂາຍ ນກ຺ກາຍຄີງ຺ງີຍາ ຈເນຄ ຈຸເຕ຺ວາ˙ “ຣູປຈຕ຺ຕໍ ອຕ຺ຕາຄ”ຕ຺ຕິອາຄີກາຍ ປຄ ປນ຺ນາຄນຈິຂາຍ ນກ຺ກາຍຄີງ຺ງີຍາ ຈເນຄ ຈຕ຺ຕາເຣາ ຈຕ຺ຕາເຣາ ລເຄ຺ຑ “ອຕ຺ຕາ”ຕິ ກເທຕ຺ວາ ຕຄເຏ຺ຏາ “ເລີເກາ”ຕິ ປຏ຺ຏເປຕ຺ຕີຕິ ອຍຍິ຺ຍ ອເຕ຺ວາ ລຏ຺ກຕິ˙ ຕຄາ ຊກໍ ລຄ຺ຑ ”ອຕ຺ຕາ”ຕິ ກເທຕ຺ວາ ຕຄເຏ຺ຏາ ອຕ຺ຕເຄາ ງປເກາກຄູເຕາ ເລີເກາຕິ, ນນຄ຺ຄຕິປຕິເຕ ຈາ ລເຄ຺ຑ “ອຕ຺ຕາ”ຕິ ກເທຕ຺ວາ ຕຄເຏ຺ຏາ “ເລີເກາ”ຕິ ປຏ຺ຏເປຕ຺ຕີຕິ ຊຈເຍ຺ຍຕ຺ວ ອເຕ຺ວາ ຄເງ຺ງເຕ຺ຕາ˙ ຊຕ຺ວາທ – ນນ຺ນເຕາ ຈາເຄາ ຊເຕນຕ຺ຕິ ກນ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕໍ, ຄຄຸ ເຕນໍ ອຕ຺ຕາ ເລີເກາ ຈ ນນ຺ນເຕາຕິ ອຜິເປ຺ຍເຕາ, ຄ ຈາເຄາ ຕິ? ນຈ຺ຈເຍຕໍ, ນນ຺ນຕນທຈຣິຕຕາຍ ປຄ “ຈາເຄາ ນນ຺ນເຕາ”ຕິ ຈຸຕ຺ຕໍ ຍຄາ “ກຸຕ຺ຕາ ປຄເຣຕ຺ຕີ”ຕິ˙ ນນ຺ນເຕາ ຍູຕິ ຈາເຄາ ຊເຕນຕ຺ຕິ ຈາ ຍູຕິ-ນຑ຺ຑເລີເປິ ຄເງ຺ງເຕ຺ຕາ˙ ອຍ ຈາ ນນ຺ນຕໍ ຈຄຕ຺ຕິ “ຍູຄເຍຈ ນຈ຺ຈ”ຕ຺ຕິ ອກິຕິຈິນ຺ນ ເຈາທເຣຕ຺ຕີຕິ ນນ຺ນຕຈາຄາ, ນນ຺ນຕຄີງ຺ງີເຄາຕິ ຊຈເຍ຺ຍຕ຺ວ ອເຕ຺ວາ ຄເງ຺ງເຕ຺ຕາ˙

໑໑˙ ອາຕາປຄຳ ກິເລນາຄຳ ຈິຄາເຂຄຳ ປທາຄຳ˙ ປຄທຄຳ ເການຍ຺ຍປເກ຺ກ ປຕິຕຸໍ ອຄເຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕນ຺ນ ງນ຺ນທຄຳ˙ ອຄຸເຍາເຣກາ ຍຄາ ນຍາຂິ ຈິເນນກາກິຍຕໍ ປິປຸລາຕິ, ຊຈິ ຂີຣິຍນ຺ນ ຄາທຸລີກເຣລໍ˙ ຍູຂ ງປຈາຣປຍ຺ຍາຂີຕ຺ຕປຣິຄຍຄຂີຣິຍາຄຳ ອຜິເປ຺ຍຕເຕ຺ວາ ອາທ “ຕິປ຺ຍເຄຄີ ຂີຣິຍ”ຕ຺ຕິ ˙ ຄປ຺ຍຍ຺ຍຕິ ຊເຕຄາຕິ ອປ຺ຍາເຄາ, ອນເຍ຺ຍາເນາ˙ ນເຍ຺ຍາ ງປິເຍຄ ຍຄນິ ກເຣາຕິ ກຍ຺ຑາຄຳ ຊເຕຄາຕິ ນເຍ຺ຍາຍຄນິກາເຣາ ຄາລາລຕ຺ຕິ ອາທ “ຂີຣິຍນ຺ນາ ນຕິນ຺ນາ ຄາລາລນ຺ນາ”ຕິ˙ ຊເຕ຺ວາຕິ “ອາຕປ຺ຍ...ເປ... ຍຄນິກາເຣ ອຄ຺ຄາຍາ”ຕິ ຍູຍນິ຺ຍ ປິເຣຂ˙ ນີລຈິນຸຑ຺ຑິຍາ ນຑ຺ຑິ ຈຕຸຄຸ ຣູປິຈຈເຣຏ຺ລາຄາຄຳ ອຜິກາຍຄປຂີປຄາ ຈຕ຺ຕເຄ຺ຄາ, ນາ ປຄ ຈິນຸຑ຺ຑິເຍເກ຺ກ ຈິເຕ຺ວາເຣເຕາ ຈຸຕ຺ຕາຕິ ອາທ “ນເຍ຺ລປເຕ຺ວາ”ຕິ˙ “ຕຂາຣູປ”ຕ຺ຕິ ຈຸເຑ຺ຑນຈິເຂທິ ຈິຕ຺ຕຄຍເຄທິ ຣູປິຈຈເຣຈຕຸຕ຺ຂ຺ລາຄນ຺ນ ຄຍິຕຕໍ ຈຄຕິ˙

ນຍາຂາຄາຄີອງ຺ງກຸນຍຄ຺ລາກຕຣູປິຈຈເຣຈຕຸຕ຺ຂ຺ລາຄນ຺ນ ເຍາກິເຄາ ນຍາຂິຈິຍຸຄຄູຕາ ເລີກິຍາກິເຏ຺ຏາ ຂນາຄາຄຸກາເຣຈາ˙ “ຂນາຄາຄີຄ”ຕ຺ຕິ

ពួកំ ឃរាតលិកិស្ស ចិរេបរេត ឃរាតឆយ្ហ អាបិធំ អាកច្ឆន្តិ, ពំយុរេលត រេបឆយ្ហាតិ ពួលយតុំ ឋត្តាឃ ទុត្តំ។ ឌតកកាចំ បដិក្លិបតិ។ ឋតិ ហិ ឌតកកាចេច ទុបិឌឹឆយ្ហាត់ ចិឃ ឃុលាឌឹឆយ្ហាត់ ចិឃ, ច បច្ចឃាឃត្តទុត្តិតាឃ ជ្ជប្បាឥចត្តតា ចិញ្ញាឃតិ, ជ្ជប្បាឥេ ច ឋតិ អចឃ្សប្បក្ខឹ

តិរេទរេឆាតិ អតចកាឋាច តិច្ចតា ឋិឃាតិ។ ក្សាដដ្ឋ-ឋឌ្ឋោ ចា លេរិកេ អច្ចត្តតិរេច្ច តិទ្យុរេហា ឥដ្ឋ ព្ពោ។ “ឲឋិកដ្ឋាឃិដ្ឋេ តា”តិ ឲរេ តត

ឃឆា ឲឋិកា ចាតប្បហារាឌិហិ ត ចលតិ, ឲចំ ត រេកតចិ ចិកាទំ អាបដ្ឋតីតិ ចិកាទាកាចយាហ, “ក្សាដរេដ្ឋា”តិ ពួឃិតា បត អតិច្ចតាកាចំ។

ចិកាទេទាបិ ចិតារេឋាឃចាតិ អាហ, “ជ្ជករឃតបិ លេរិកស្ស ចិតាឋាកាចំ ឌឹរេបតី”តិ។ “ចិដ្ឋយាតរេយចា”តិ ឲរេ តត កាទរេលា ឋលស្ស

អត្តិកាចឥស្សរេតត អកិញ្ជុត្តិចាឥំ ឌឹរេបតិ។ តិក្លយតីតិ ច អកិញ្ជុត្តិ កច្ឆតីតិ អរេត្ថា។ កឆំ បត ចិដ្ឋយាតេតារឃេច បុរេត្ត អតកិញ្ជុរេត្តា អកិញ្ជុត្តិ

កច្ឆតីតិ? ឃឆា អត្ថកាទរេត បដិច្ឆរេត្តា ឈរេដៀ អារេលិរេកត អកិញ្ជុត្តិ កច្ឆតិ។

ពួតរេយត្ត ចិចារេទតត្តំ – កិំ កទេទារេត្តា អារេលិរេកា ឈដំ បកាទេឋតីតិ ទុច្ចតិ, ឃឌិ ឈដចិឋឃំ ពុឌ្ឋិ កទេទារេត្តា, ពុឌ្ឋិឃា អត្យប្បត្តាឃ

ជ្ជប្បត្តិឌឹបតរេតា អកិញ្ជុត្តិចាឥរេកា ហាឃតិ។ អឆ ឈដពុឌ្ឋិឃា អាចទលក្ខំ អត្ថកាទំ ចិឆយរេត្តា, ឲចយ្បិ អកិញ្ជុត្តិចាឥរេកា ហាឃតិរេឃច។

ឋតិ ហិ ឈដពុឌ្ឋិឃា អត្ថកាទេទា កឆំ តស្សា អាចទលំ រេហាតីតិ, ឃឆា ឈដស្ស អកិញ្ជុត្តិ ត ឃុជ្ជតិ, ឲចំ អត្តរេតាបិ។ តត្តាបិ ហិ ឃឌិ

ពួត្រ្តិឃចិឋឃាឌឹឋត្តិបិរេតត អត្យប្បត្តាឃ ពុឌ្ឋិឃា ជ្ជប្បត្តិ, ជ្ជប្បត្តិចចរេតរេតច អកិញ្ជុត្តិចាឥរេកា ហាឃតិ, តឆា ឋស្សតចារេកា។ អឆ

ពុឌ្ឋិប្បចត្តិឃា អាចទលក្ខតស្ស អត្ថកាទដ្ឋាតិឃស្ស រេយាហស្ស ចិឆយរេតត។ ឋតិ ពុឌ្ឋិឃា កឆំ រេយារេហា អាចទលត្តិ, កិច្ចិ រេកឥឋយ្ហុចរេតា។

ត ហិ អកិញ្ជុញ្ញូតកាត់ ចត្តុទ្ទិឃយលិបឌឹបិឌឹត់ រេករេឥត អកិញ្ជុញ្ញូតត្តាត់ ឈដឌឹត់ រេករេកា រេហាតិ, រេហាតិ ច ចិឋឃរេករេឥត

ពុឌ្ឋិរេករេកាតិ កិរេឃ្យាបិ អកិញ្ជុត្តិ ត ឃុជ្ជតិរេឃច, ត រេចត្ត ទុត្តិកប្បតា ឃុត្តា ទុត្តិឃា ទុត្តិយរេតា ច អតញ្ញាឆាត្យឌាតតរេតាតិ។ រេតច

ឋត្តា ឋត្តាចត្តីតិ រេឃ ពួឆ យត្យស្សកាចេត អចដ្ឋិតា, រេតរេឃច ឥេចកាចាឌ្ឋិបកយរេតត ពួរេតា អញ្ញាត្ត កច្ឆន្តិ, អញ្ញាឆា កតស្ស កឃស្ស

ចិតារេឋា, អកតស្ស ច អត្ថាករេយា អាបដ្ឋេឃ្យាតិ អឆិប្បារេឃា។

អបទាបទត្តិ អបទយ្ហា កចា អបទំ កចំ។ ឲចំ ឋញ្ញ៉ាកច្ឆន្តីតិ អត្តរេតា តិច្ចឋកាចត្តា ត ទុត្យុបបត្តិរេឃា, ឋត្តាញ្ជាបិតាឃ តាបិ

ឋត្តាចតឋំឋទលាតិ, ឆយ្ហាត់រេឃច បត បចត្តិចិរេឋរេឋត ឲចំ ឋញ្ញ៉ាកច្ឆន្តិ, ឲចំ រេចាហទីឃត្តីតិ អឆិប្បារេឃា។ ឲរេតត អចដ្ឋិតឋកាចស្ស

អត្តរេតា, ឆយ្ហិរេតា ច ឆយ្ហយត្តំ ជ្ជប្បដ្ឋតិ រេចច ចិតស្សតិ ចាតិ ពួឃំ ចិបទិលាឃចាឥំ ឥរេស្សតិ។ ឃំ បរេតត្ត ចត្តត្តំ, តំ បទេតា ចក្លាឃ។

អត្តរេតា ចាឥំ កិត្ថតីតិ ឋត្តាចតាឌិចចតឋិត្តាឃ អតិច្ចតាឃ បុរេត្ត បដិញ្ញាតំ ឋស្សតចាឥំ កិត្ថតិ, ចិត្ថេឋតីតិ អរេត្ថា។ ឋស្សតិឋយត្តិ ចា

ឲតស្ស ឋស្សតំ ឆាចទំ តិច្ចកាលត្តិ អរេត្ថា ឥដ្ឋរេត្តា។

រេហតុំ ឥរេស្សរេត្តាតិ រេឃឋំ “ឋស្សរេតា”តិ អត្តាតច្ចា លេរិកច្ចា បញ្ញាបេតិ អឃំ ឌិដ្ឋិកតិរេកា, រេតឋំ រេហតុំ ឥរេស្សរេត្តាតិ អរេត្ថា។ ត ហិ

អត្តរេតា ឌិដ្ឋិឃា បច្ចក្ខកតយត្តំ អត្តរេតារេឃច ឋារេឆតិ, អត្តរេតា បត បច្ចក្ខរេតត អរេត្ថត អត្តរេតា អប្បច្ចក្ខក្ខតយ្បិ អត្តំ ឋារេឆតិ។

អត្តតា ហិ ឃឆាតិច្ឆិតំ បទេហិ ចិញ្ញាបេតិ, ត អតិច្ឆិតំ។ “រេហតុំ ឥរេស្សរេត្តា”តិ ឲត្ត ពួកំ រេហតុឥស្សត់ – ឲរេតឃុ អតេតរេកឃុ

ឌាតិឋតឋហស្សេឃុ ឲរេកាចាឃំ រេឃ អត្តា, លេរិកា ច អត្យស្សទលឋត្តាចរេតា។ រេឃា ហិ ឃយត្តំ អត្យកចតិ, រេឋា ឲច តំ អត្យស្សទតិ, ត

អរេញ្ញា។ ត ហិ អរេញ្ញាត អត្យក្ខតយត្តំ អរេញ្ញា អត្យស្សទិតុំ ឋរេក្កាតិ ឃឆា តំ ពុឌ្ឋទក្ខិរេតត អត្យក្ខំ ឆយ្ហទក្ខិរេតា។ ឃឆា រេចតាឃុ, ឲចំ ពួរេតា

បុរិមតរាសុបិ ខាតីស្វតិ។ កស្មា ឧស្សតោ ទេយ អត្តា ច លោកោ ច។ យថា ច ទេយ, ឲុចំ អញ្ញោឧយ្យិ ឧត្តាត់ ឧស្សតោ អត្តា ច លោកោ

ចាតិ? ឧស្សុតចទេឧត ឌិដ្ឋិកហត់ បក្ខន្តោ ឌិដ្ឋិកតិកោ បទេបិ តត្ថ បតិដ្ឋបតិ, បរិញ្ញឃំ បត "អទេតកចិហិតាតិ អឆិចុត្តិបធាតិ អភិចឥត្តិ។

ទេយា ឲុចំ អាហា"តិ ច ចចតទេតា បទាតុយាតចទេឧត ឡូឆ ហេតុឥស្សត់ អឆិទេប្យតត្តិ ចិញ្ញាឃតិ។ ការណត្តិ តិចិឆំ ការណំ ឧយ្យាបកំ

តិដ្ឋតត្តកំ ឆាបកត្តិ។ តត្ថ អរិឃយទេក្កា តិដ្ឋាតស្ស ឧយ្យាបកំ ការណំ, ឌីឌំ អក្ខរស្ស តិដ្ឋតត្តកំ ការណំ, បច្ចុប្បត្តតាឥទេឃា អតិច្ចតាឌឹត់

ឆាបកំ ការណំ, ឡូឆាបិ ឆាបកការណទេច អឆិទេប្យតំ។ ឆាបទេកា ហិ ឆាទេបតន្តត្តចិឧឃស្ស ឆាណស្ស ហេតុភាចទេតា ការណត្តិ។

តឥាឃត្តចុត្តិតាឃ តំ ឆាណំ តិដ្ឋតិ តត្វាតិ "ធាត"ត្តិ, ចឧតិ តត្ថ បចត្តតីតិ "ចត្វ"តិ ច ចុច្ចតិ។ តឆា ហិ ភកចតា ចត្វ-ឧទ្ទេត

ឃ្ជិឧិត្វាបិ ធាតឧទ្ទេត តិដ្ឋិត្តិ។

១៧-១៧។ ទុតិយតតិយចាឥាត់ បឲយចាឥទេតា តត្តិ ចិទេឧទេយា ធទេបត្វា កាលចិទេឧឧត្តិ អាហ "ឃុបរិ ចាឥច្ចទេឃបិ ឲទេឧច តទេឃា"តិ។ ឃឌិ

ឲុចំ កស្មា ឧស្សុតចាទេឥា ចត្យុឆា ចិភទេត្តា, តត្វ អឆិច្ចឧយុប្បត្តិកចាទេឥា ចិឃ ទុចិទេឆតេច ចិភឌិតទេត្តា ឧិឃាតិ អាហ "យត្រុបទេញ្ញា ហិ

តិតត្តិទេឃា"តិអាឌិ។

១៣។ តក្កឃតីតិ ឃ្វាហឃតិ, ឧស្សុតាឌិអាការទេត តក្តិ តក្តិ អារទេម្មណា ចិត្តំ អភិតិទោទេបតីតិ អទេត្ថ។ តទេក្កាតិ អាទេកាឌតលក្ខណោ

ចិតិច្ឆឃលក្ខណោ ចា ឌិដ្ឋិដ្ឋាតក្ខទេតា ចិតទេក្កា។ ឌីមំសា តាយ ចិចារណា, ឧា បទេតត្វ អត្វទេតា បញ្ញាបតិទ្វបទេកា

លោកឧហកតចិត្តុប្បាទេឥា, មិច្ឆាភិតិទេចទេឧា ចា អទេឃាតិទោឃតឧិការោ, បុញ្ញកាទេក ចា ឌិដ្ឋិចិប្បត្តិតត្តិ ឥដ្ឋញ្ញា។ ទេតទេតចាហ "តុលតា

ទ្វច្ចុតា ឍយតា"តិ។ បរិឃាហតត់ ចិតក្កុស្ស អារម្មណឃ្វាហតំ ឲុចាតិ អាហ "ទេតត ទេតត បកាទេត តទេក្កត្វា"តិ។ អត្ថុចិចរិតត្តិ ឌីមំសាឃ

អត្ថុបចត្តិតំ, ឌីមំសាតុកទេតត ចា ចិចាទេត អត្ថុមឌ្ឌិតំ។ បដិ បដិ ភាតីតិ បដិភាតំ, ឃថាឧមិហិតាការចិទេឧឧចិភាចទេកា ចិត្តុប្បាទេឥា

បដិភាតទេតា ខាតំ បដិភាតំ, ឧឃំ អត្តទេតា បដិភាតំ ឧឃំ បដិភាតំ។ ទេតទេតចាហ "អត្តទេតា បដិភាតយត្តុឧញ្ញាត"ត្តិ។ យត្ត-ឧទ្ទេត

ចិទេឧឧាឆិកយាឥទេឃា តិចទេត្តតិ។

"អភាកទេតបិឲុចំ កចិស្សតី"តិ ឡូឆំ ត ឡូឆាឆិទេប្យតតក្កិចទេឧតេច ចុត្តំ, លោកីតក្កិតោ ឲចយ្យិ ឧយ្កុចតីតិ ឧយ្កុចឥស្សតចទេឧត ចុត្តត្តិ ឥដ្ឋញ្ញា។

ឃំ កិឌ្ឍិ អត្តតា បដិលទ្ធិ ទ្វបិឌិ ឃុឍាឌិ ច ឡូឆ លត្កុតីតិ លោកា, ត ឍាភាឌិចិទេឧទេយា។ "ឲុចំ ឧតិ ឡូឆំ ហោតី"តិ អតិទេច្ចឃុ ភាទេចឃុ

អញ្ញោ កទោតិ, អញ្ញោ បដិឆំទេចទេឥតីតិ អាបន្តតិ, តឆា ច ឧតិ កតស្ស ចិតាទេឃា, អកតស្ស ច អក្កាកទេមា ឧិឃា។ តិទេច្ចឃុ បត

ភាទេចឃុ ទេឃា កទោតិ, ទេឃា បដិឆំទេចទេឥតីតិ ត ទេឥាទេឃា អាបន្តតីតិ តក្កិកស្ស ឃុត្តិកទេចឧតាការំ ឥទេស្សតិ។

តក្កុមទេត្តតេចាតិ អាកយាឆិកយាឌឹត់ អត្ថុស្សចាឌឹតព្វា អភាចា ឃុទ្ធតទេក្កតេច។ តត្វ ច ចិទេឧឧលោកិតោបិ ឧស្សុតចាឌិតា អត្តទេតា

ចិទេឧឧាឆិកយហេតុ អទេតកោឃុ ខាតិឧតឧហទេស្សឃុ ឥឧឃុ ឆំចដ្ឋចិចទេដ្ឋឃុ ចត្តាលីឧាឃ ឆំចដ្ឋចិចទេដ្ឋឃុ ឃថាតុក្ខតំ អត្តទេតា ឧត្តាត់

តប្បដិបទ្ឋញ្ញា "អត្តា, លោកោ"តិ ច អត្ថុស្សទិត្វា តទេតា បុរិមបុរិមតរាសុបិ ខាតីឃុ តឆាក្ខតស្ស អត្តិតាត្ថុចិតក្កតយុទេឍត ឧទេត្តាឧយ្យិ

ឧត្តាត់ តឆាភាចាត្ថុចិតក្កតចទេឧតេច ឧស្សុតាភិតិទេចឧិទេតា ខាតា, ឲុចញ្ហ ឧតិ ឧទេត្តាបិ ឧស្សុតចាឌឹ អត្ថុស្សុតិខាតិស្សទតក្កិកា ចិឃ

អត្តនោ ឧបលទ្ធបច្ចត្តិតាត្តនេន តក្កនេន បចត្តចាគត្តា តក្កិបក្ខេយេច ពិទេ្ឋ យ្យ, អចយ្យញ្ញា ទុត្តប្យកាទ៍ តក្កតយិទ្ឋិតត្តាំ , អញ្ញាតា ចិនេយនលិកី នយ្យតចាគី ទុកច្ចនយ្យតិកបក្ខ, អឆិច្ចនមុប្បត្តិកបក្ខ ចា កនេឌឃ្យាតិ ? ត នោ បនេតំ ទុចំ ឥទ្ធត្តាំ, យស្មា ចិនេយនលិកីតំ លទ្ធសត្តាតស្ស ឌីឈឌីឈតាទឌីឈតយកាលិកុស្សរណំ នយ្យតក្កាហស្ស អនាឆារណាការណំ តឆា ហិ “អនេកពិហិតំ បុនេ្តាតិចាឃំ អតុស្សរាយិ៍ ឪ្លយិតាយហនេយតំ ឌាតាយី”តិ អតុស្សរណនេយច បឆាតការណាកាទេចត ឥស្សិតំ៍ ឃំ បត តស្ស “ឪ្លយិតាយហនេយតំ ឌាតាយី”តិ បចត្តំ តក្កតំ, ត ពំ ឪ្លឆ បឆាតំ អតុស្សរណំ បតិ តស្ស អប្បឆាតក្ខតត្តា៍ យឌិ ទុចំ អតុស្សចាឌីតយ្យិ បឆាតការេចា អាបដ្ឋីតិ ចេ? ត, ទេតនំ នដ្ឋិកិរិយាយ អការេចត តក្កបឆាតត្តា, បឆាតការេណាត ច តិទេ្ឋនោ តិទ្យូហោ នាយនេត លោកេ ច យចា “ចក្ខុចិញ្ញាណំ, យចក្ខុនោ”តិ ច៍

អឆ ចា ចិនេយនាឆិកយតិតត្តទហិតស្ស តក្កតស្ស ចិឃុំ នយ្យតក្កានេហ ការណាកាចឥស្សតត្តំ ចិនេយនាឆិកនេយា ចិឃុំ នយ្យតក្កាហការណំ ចត្តនេ្តា , នេយា ច យត្ថយញ្ញតិក្ខបញ្ញាចនេត តិចិនេឆាតិ កកចតា នេ្តាតក្កិនោ តក្កិកាចនាយនេ្ញាត ទុកញ្ញកេហត្វា ចត្យឆា ចចត្វាបិទោតា នយ្យតចាទេគា៍ យឌិបិ អតុស្សចាឌិចនេត តក្កិកាតំ ចិយ យត្ថបញ្ញាឌីតយ្យិ ហឹតាឌិចនេត អនេកពកេឥនក្ខាចនេតា ចិនេយនលិកីតយ្យិ ពាហុឆា កេចា នមុក្ខចតិ, នេ្តា បត ចិនេយនលិកិនោ យត្ថបញ្ញាឌិចនេត តនេយា ទាឃឹ កត្វា តត្វ ឧក្កដ្ឋចនេត អនេកជាតិនតនហស្សឥនយំចដ្ឋចិចដ្ឋចត្តារឹនយំចដ្ឋចិចដ្ឋាតុស្សនេណាត អឃំ ចិការេកា ទុនេត្តា៍ តឹស្សុបិ ទាឃឹស្សុ នេយ ហឹតយញ្ញបញ្ញា, នេត ទុត្តបរិច្ឆេឥនេតា ឧ្វាតកនេយច អតុស្សត្តិ៍ នេយ បត តត្វ ឧក្កដ្ឋបញ្ញា, នេត ទុត្តបរិច្ឆេទំ អតិក្កមិត្វា តាតុស្សត្តីតិ ទុចំ បតាឃំ នេគនតា៍ តស្មា អញ្ញាតទកេឥនក្កហចនេយនេតច កកចតា ចត្តារិដ្ឋាតាតិ ចិកត្តាតីតិ ចចត្វិតា នយ្យតចាឌីតំ ចត្យត្តិឆតា៍ ត ហិ ឪ្លឆ នាចនេយនំ ឆមុំ ចេនេយតិ ឆមុទាឌា៍

៦៧៍ “អញ្ញាតនេតា”តិ ទុតស្ស អត្ថំ ឥនេ្យ្ចត្ថំ “ទុកេតា”តិ ទុត្តំ៍ ចា-ឥទ្ឋស្ស បត អតិយត្វតំ ឥនេ្យ្ចត្ថំ “ខ្វិហិ ចា តឹហិ ចា”តិ ទុត្តំ៍ នេតត ចត្យុ ធានេតស្ស យឆាទហំ ទុកច្ចំ ទុកច្ចស្ស បញ្ញាបនេត នហការឹការណត្តិ ឥនេ្យ្ចតំ៍ កំ បនេតាតិ ចត្វេតិ អកិតិចេនស្ស នេហតុ, ឧទាហុ បតិដ្ឋាបតស្ស៍ កិនេ្ចត្វ យឌិ តាច អកិតិចេនស្ស, កស្មា អតុស្សណាតក្កតាតិនេយច កហិតាតិ, ត នញ្ញាចិបល្លាវនាគនេយា៍ តឆាហិ ចិបទឹតនញ្ញា អនេយាតិនេ្ញាយតនិការអនប្បុរិស្វបតិស្សយអនទ្ធុយស្សចតាឌីតិ យិឆ្នាឌិដ្ឋិយា បចត្តតដ្ឋាតាតិ៍ អឆ បតិដ្ឋាបតស្ស អឆិកយឃុត្តិនេយា ចិយ អាកនេយាបិ ចត្វការេចត ចត្តនេ្តា, ឧ្កយត្វាបិ “តត្វិ ឪ្លនេតា ពាហិទ្ធា”តិ ចចតំ ត ឃុដ្ឋតីតិ? ត៍ កស្មា? អកិតិចេនបក្ខេ តាច អឃំ ឌិដ្ឋិកតិកោ អនប្បុរិស្វបតិស្សយអនទ្ធុយស្សចនេតហិ អនេយាតិនេ្ញា ឧមុដ្ឋិត្វា ចិបល្លាននេ្ញា ទ្វបិឌិឆមុាតំ លណេ លណេ កិដ្ឋតនកាចស្ស អតចនេពាឈនេតា ឆមុឃុត្តិ អតិឆាចនេ្តា ទុកត្តតឃំ យិឆ្នា កនេហត្វា យឆាទុត្តាតុស្សណាតក្កហិ លទ្ធស្ស “នស្សនេតា អត្តា ច លោកោ ចា”តិ (ឌី៍ តិ៍ ១៍៦១) អកិតិចេឃំ ឌនេតសិ៍ ឪ្លតិ អានត្ថការណត្តា, បឆាតការណត្តា, តក្កហនេណាតេច ច ឪ្លតនេទនយ្យិ កហិតត្តា អតុស្សណាតក្កតាតិនេយច ឪ្លឆ កហិតាតិ៍ បតិដ្ឋាបតបក្ខេ បត អាកនេយាបិ ឃុត្តិបក្ខេយច ជិនេតា ចិនេយនេតា ពាហិទកាតំ តក្កកាហិកាចនេតាតិ អតុស្សណាតក្កតាតិនេយច ឌិដ្ឋិយា ចត្វការេចត កហិតាតិ៍ កិច្ចា កិនេឃ្យា ទុចិឆំ លក្ខណំ បទេយត្វឆមុាតំ នកាចលក្ខណំ នាយញ្ញាលក្ខណញ្ចាតិ៍ តត្វ នកាចលក្ខណាចនេពាឈនេឆា បច្ចក្ខពាណំ, នាយញ្ញាលក្ខណាចនេពាឈនេឆា អតុមាតពាណំ, អាកនេយា ច ស្សុតយយាយ បញ្ញាយ នាឆតនេតា អតុមាតពាណណេយច អាចហតិ, ស្សុតាតំ បត ឆមុាតំ អាការបរិចិតក្កនេតត តិញ្ញាតក្ខត្តិឃំ ជិនេតា

ចិត្តាយំ បញ្ញា តិដ្ឋានេត្តា អត្ថក្កេយេត កាចតាយ បច្ចក្ខខាកោ អឆិកច្ឆតីតិ ឲចំ អាការេយាបិ តក្កចិរយំ តាតិក្កយតីតិ តក្កហរេលាត ពហិរេតាចាតិ រេចឌិតរេត្ថា៉ា រេរា អដ្ឋពឆាយំ អត្ថស្សតិតក្កក្កហរេលាត ចិកាចិរេតាតិ ឃុត្តំ ឲចិដំ “ឥតិ្ត ត្តរេតា ធាហិដ្ឋា”តិ៉ា “អរេតកចិហិតាតិ អឆិច្ចត្តិបកាតិ អកិចកត្តិ, របរ្សុតំ អត្តាតញ្ចា រេលិកញ្ចា បញ្ញារេបត្តិ”តិ (ឌី៉ា តិ៉ា ១៉ា១០) ច ចចតរេតា បតិដ្ឋាបតចត្តតិ ត្តតាឆិរេប្យតាតិតិ ឥដ្ឋញ្ញា៉ា

១៩៉ាឌិដ្ឋិរេយច ឌិដ្ឋិដ្ឋាតំ បរេយចឌ្ឍតាយ អរេតកចិហិតាតំ អតត្វាតំ រេហតុកាចរេតា៉ា យឆាហ “យិដ្ឋាឌិដ្ឋិបររយាហំ កិក្ខរេច ចឌ្ឍ ចកាយី”តិ (អ៉ា តិ៉ា ១៉ា១១០) “យឆាហា”តិអាឌិតា បដិរម្ភិតាបិឡាត្ថយា (បដិ៉ា យ៉ា ១៉ា១៣) ឌិដ្ឋិយា ធាតចិកាក៌ា ឥរេស្សតិ៉ា តត្ថ ឈដ្ឋាបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតំ អារេម្មលារេដ្ឋត “រូបំ អត្តរេតា របរេតុបស្សតី”តិអាឌិ (ឍ៉ា តិ៉ា ១៉ាប័១, ១៣វ័) ចចតរេតា៉ា អចិឌ្ឍាបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតំ ត្របតិស្សយាឌិការេចត បចត្តតរេតា៉ា យឆាហ “អស្សុតចា កិក្ខរេច បុថុជ្ជរេតា អរិយាតំ អឥស្សាចី អរិយធម្មស្ស អរេកាចិរេកា”តិអាឌិ (យ៉ា តិ៉ា ១៉ា១; បដិ៉ា យ៉ា ១៉ា១១០)៉ា ចរេស្សាបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតំ៉ា យឆា ចាហ “តឥបិ ចស្សបច្ចយា, (ឌី៉ា តិ៉ា ១៉ា១១ប័ អាឥរេយា) ផុស្ស ផុស្ស បដិរេទរេចរេតិ្ត”តិ (ឌី៉ា តិ៉ា ១៉ា១៣៣) ច ៉ា រញ្ញាបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតំ៉ា ចុត្តរេញ្ចាតំ “រញ្ញាតិកាតា ហិ បបញ្ចារដ្ខា, (ឃុ៉ា តិ៉ា ប័ប័០; យហាតិ៉ា ១០៥) បឆចិរេតា រញ្ញាត្តា”តិ (យ៉ា តិ៉ា ១៉ា១) ច អាឌិ៉ា ចិតរេក្កាបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតំ៉ា ចុត្តយិ រេចតំ “តក្កញ្ចា ឌិដ្ឋិសុ បកប្បយិត្វា, រច្ចំ យុរាតិ ត្វយធម្មយាហុ”តិ (ឃុ៉ា តិ៉ា ប័៥១) “តក្កិ រេហាតិ ចីយំសី”តិ (ឌី៉ា តិ៉ា ១៉ា១៣) ច អាឌិ៉ា អរេយាតិរេរាយតរិការេទាបិ ឌិដ្ឋិដ្ឋាតំ៉ា រេតតាហ កកចា “តស្ស ឲចំ អរេយាតិរេរា យតរិការេទតា ឈត្តំ ឌិដ្ឋិតំ អញ្ញាតទា ឌិដ្ឋិ ត្របជ្ជតិ៉ា ‘អតិ្ត រេយ អត្តា’តិ ចា អស្ស រច្ចរេតា រេឆតរេតា ឌិដ្ឋិ ត្របជ្ជតី”តិអាឌិ (យ៉ា តិ៉ា ១៉ា១៥)៉ា

រយដ្ឋាតិ ឲរេតតាតិ រយដ្ឋាតំ រយដ្ឋាតការេចា រយដ្ឋាតរេដ្ឋា៉ា បចត្តិតាតិ បររត្ថាតេតុ ត្របរ្យាឌិតា៉ា បរិតិដ្ឋាបិតាតិ អកិតិរេចរស្ស បរិរេយារាតំ យត្តកំ បិបិតាតិ អរេត្វា៉ា “អារេម្មលាចរេរតា”តិ អដ្ឋសុ ឌិដ្ឋិដ្ឋារេតសុ ឈរេដ្ឋ រដ្ឋាយាហ៉ា បចត្តតចរេរតាតិ អចិឌ្ឍាឥរេយា៉ា អារេរចតចរេរតាតិ បិបយិត្តបររេតារេឈារារាឌីតយិ រេរចតំ លត្ថតិរេយច៉ា អឆ ចា ឲចំកតិកាតិ ឲចំកយតា, ឲចំតិដ្ឋាតិ អរេត្វា៉ា ត្តតំ ចុត្តំ រេហាតិ – ត្តរេយ ឌិដ្ឋិរដ្ឋាតា ឌិដ្ឋិដ្ឋាតា ឲចំ បរេយត្វរេតា អរត្តិ អត្តាតំ របរ្សុតកាចញ្ចាស្ស អញ្ញារេទាបត្វា កហិតា, បរាយដ្ឋា ច ធាលលបតា យាច បល្ខិតា ត របតុឃុឌ្ឍត្តិ, តាច កច្ឆត្តិ បចត្តត្តិ៉ា បល្ខិរេតហិ របតុឃុឌ្ឍិយយាតា បត អតចដ្ឋិតចត្វកា អចិយឌ្ឍក្ខយា ឃ្វរិឃុក្កយរេត ត្របរ្សាចពិត្វ ចិយ ឈរេឌ្ឍាបតកា ចិយ ច កិឌ្ឍត្តិ ចិតស្សត្តិ ចាតិ៉ា

តត្វាយំ អត្ថឃុញ្ញរេត ររេខ្លបកឆា – យឌិ ហិ បររេត បរិកប្បិរេតា អត្តា រេលិរេកា ចា ររេស្សរេតា រិយា, តស្ស តិដ្ឋិការេតាយ បុរិមទ្វបិចិឌហតរេតា កស្សចិ ចិររេររាឆាតស្ស កាតំ អរក្កេលាឃ្យតាយ អហិតរេតា តិចត្តតត្វំ, ហិរេត ច បដិបត្តិអត្វំ ត្របរេឥររេរា ឲច តិប្យរេយាឌរេតា រិយា របរ្សុតចាឌិរេតា, កធំ ចា រេរា ត្របរេឥររេរា បចត្តិយតិ ចិការាកាចរេតា, ឲចញ្ចា អត្តរេតា អឌដិការរស្ស ចិយ ឥាតាឌិកិរិយា ហិរាឌិកិរិយា ច ត រម្ភចតិ៉ា តឆា ឃុលស្ស ទុក្ខស្ស អត្ថកចតតិធាដ្ឋា ឲច របរ្សុតចាឌិរេតា ត ឃុឌ្ឍតិ កម្មធាដ្ឋាកាចរេតា, ឌាតិអាឌីតញ្ចា អរម្ភចរេតា ក្យរេតា ចិររេយារេក្ខា, អឆ បត ធម្មយត្តំ តស្ស ត្របជ្ជតិ រេចច ចិតស្សតិ ច, យស្ស ចរេរតាយំ កិរិយាឌិរេចាហារេទាតិ ចរេឥយ្យ, ឲចយិ បុរិមទ្វបិចិឌហរេតត អចដ្ឋិតស្ស អត្តរេតា ធម្មយត្តត្តិ ត រក្កា រម្ភារេចតុំ, រេត ចា បតស្ស ធម្មា អចត្វាក្វតា អរេញ្ញា ចា រិយុំ អតរេញ្ញា ចា៉ា យឌិ អរេញ្ញា, ត តាហិ តស្ស ត្របត្តាហិបិ រេកាចិ ចិររេររា អត្វិ៉ា យាហិ ករេទាតិ បដិរេទរេចរេតិ ចចតិ ត្របបឌ្ឍតិ ចាតិ ត្តច្ឆិតំ, តម្ហា តឥចរេត្វា ឲច យឆាចុត្តរេតារេរា៉ា កិញ្ចា ធម្មកប្បតាបិ តិរត្វិកា រិយា, អឆាតរេញ្ញា

ឧប្បាទវិនាសវន្តីហិ អវត្ថាហិ អនញ្ញស្ស អត្តនោ តាសំ វិយ ឧប្បាទវិនាសសង្ខាវតោ ហុត្វា តិដ្ឋតាវការេសា, តាសម្បិ វា អត្តនោ វិយ តិដ្ឋតាតិ ឋានវិសេសាគ្គានំ អសម្ពុទ្ធោ វុច្ចតិ ន យុជ្ជតីយេវ សស្សតវាទោ។ ន ហេត្ថ កោចិ វាទី ធម្មានំ សស្សតភាវេ បរិសុទ្ធំ យុត្តិំ វត្តុំ សមេត្វា, យុត្តិរហិតញ្ច វចនំ ន បណ្ឌិតានំ ចិត្តំ អារាធេតីតិ។ តេន វុត្តំ “យាវ បណ្ឌិតា ន សមនុយុញ្ជន្តិ, តាវ គច្ឆន្តិ បច្ចត្ថី”តិ។ គម្ភីរេន អភិយុត្តោ សម្បរេតិ វុត្តាតិ អភិសម្បរាយោ, បរវាទិកោ។

“សត្តញ្ញាតញ្ញាណត្ហា”តិ ឋានំ ឋាន សត្តញ្ញាតញ្ញាណស្ស វិភជិយមានត្តា វុត្តំ, តស្មិំ ច វុត្តេ តទធិដ្ឋានតោ អាសវក្ខយញាណំ, តទធិភាគភូតោ សង្ខារបិ ច គោចរោ ទសពលភិញ្ញាណំ ហោតីតិ គហេត្វា។ បជានន្តោបីតិ បិ-សទ្ទោ សម្ពន្ធោ, តេន “តណ្ហា”តិ វុត្ត វុត្តំ ន-សទ្ទយោគោ ឋានំ វុត្តំ ហោតិ – តំ ឯកេកតោ ឧត្តរិតរំ សារភូតំ សីលាទិគុណវិសេសម្បិ តថាគតោ នាភិនិវិសតិ, កោ បន វាទោ វដ្ដាមិសេតិ។ “អហ”ន្តិ ឯកេកេន ច តំ បរាមសនាការេនាហ។ បជានាមីតិ វុត្ត ឋាតិ-សទ្ទោ បការត្ថោ, តេន “មម”ន្តិ តណ្ហាវសេន បរាមសនាការំ ទស្សេតិ។ ធម្មសភាវំ អតិក្កមិត្វា បរតោ អាមសតិ បរាមាសោ។ ន ហិ តំ អត្ថិ, យទេតំ មំ “អហ”ន្តិ វា, “មម”ន្តិ វា គហេតព្ពំ សិយា។ សោ បន បរាមាសោ តណ្ហាទិសោយេវ, តេ ច ឯកតោ ទេវិន្ទ្រិយេវ បហីនាតិ អាហ “បរាមាសកិលេសានំ”ន្តិអាទិ។ អបរាមាសតោតិ ច ឥដ្ឋតិវេទនស្ស ហេតុវចនំ, “និទិតា”តិ ឋានំ បទំ អបេក្ខិត្វា គត្តរិ សាធិវចនំ, អបរាមសនហេតុ បរាមាសរហិតាយ បដិបត្តិយា តថាគតេន សមយេវ អសង្ខតធាតុ អធិគតាតិ វុចំ វា វុត្ត អត្ថោ និទ្ទេត្វា។

“យាសុ វេទនាសុ”តិអាទិនា នយេន ទេសនាវិលាសំ ទស្សេតិ។ តថា ហិ ឆឡាយតនាទិវសេន អនេកវិធាសុ វត្ថុសង្ខេបទេសនាសុ សម្បត្តិសុបិ អយំ តទាគតានំ ទេសនាសុ បដិបត្តិ, យំ ឯកេកតិកា មិស្សាបដិបត្តិយា ឯកេកហំ បញ្ញត្តាតិ ទស្សនត្ថំ វេទនាយេវ បរិញ្ញាយ ទុទ្ទស្សនត្តំ ឧទ្ធដា។ គម្ភីរន្តិ វត្ថុសច្ចគម្ភីរា។ យថាភូតំ វិទិត្វាតិ វិបស្សនាបញ្ញាយ វេទនាយ សមុទយាទីនិ អារម្មណបដិវេធវសេន មគ្គបញ្ញាយ អសម្មោហបដិវេធវសេន ញាតិត្វា, បដិវិជ្ឈិត្វាតិ អត្ថោ។ បច្ចយសមុទយដ្ឋេនាតិ “ឥមស្មិំ សតិ ឥទំ ហោតិ, ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតី”តិ (ម។ និ។ ១។៤០៤; សំ។ និ។ ២។២១; ឧទា។ ១) វុត្តលក្ខណេន អវិជ្ជាទីនំ បច្ចយានំ ឧប្បាទេន ឯវំ មគ្គេន អសម្មោហតោ ច។ និព្ពត្តិលក្ខណន្តិ ឧប្បាទលក្ខណំ, ជាតីតិ អត្ថោ។ បច្ចត្តំ លក្ខណានន្តិ វុត្តំ វត្ថុំ បច្ចយានម្បិ ឧប្បាទលក្ខណមេវ គហេត្វា វុត្តន្តិ គហេតព្ពំ, យស្មា បច្ចយលក្ខណម្បិ លព្ភតិយេវ, តថា ចេវ សំវណ្ណិតំ។ បច្ចយនិរោធដ្ឋេនាតិ វុត្តាបិ វុត្តនយានុសារេន អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ យត្ថ យស្មា, យំ វា សុខំ សោមនស្សំ បដិច្ចាតិ អារម្មណបច្ចយាទិភូតំ វេទនំ លភិត្វា។ អយន្តិ សុខសោមនស្សានំ បច្ចយភាវោ, សុខសោមនស្សមេវ វា, “អស្សាទោ”តិ បទំ បន អបេក្ខិត្វា បុល្លិង្គនិទ្ទេសោ។ អយញ្ហេត្ថ សង្ខេបត្ថោ – បុរិមុប្បន្នំ វេទនំ អារព្ភ សោមនស្សុប្បត្តិយំ យោ បុរិមវេទនាយ អស្សាទេតព្ពាការោ សោមនស្សស្សាទនាការោ, អយំ អស្សាទោតិ។ កថំ បន វេទនំ អារព្ភ សុខំ ឧប្បជ្ជតីតិ? ចេតសិកសុខស្ស អធិប្បេតត្តា នាយំ ទោសោ។ វិសេសនំ ហេតុ សោមនស្សគ្គហណំ សុខំ សោមនស្សន្តិ “រុក្ខោ សិំសបា”តិ យថា។

“អនិច្ចា”តិ ឥមិនា សង្ខារទុក្ខតាវសេន ឧបេក្ខាវេទនាយ, សព្ពវេទនាសុ ឯវ ច អាទីនវមាហ, ឥតរេហិ ឥតរទុក្ខតាវសេន យថាក្កមំ ទុក្ខសុខវេទនានំ, អវិសេសេន ច តីហិបិ បទេហិ សព្ពាសម្បិ វេទនានំ វសេន យោជេតព្ពំ។ អយន្តិ យោ វេទនាយ ហុត្វា

អការេនេត អនិច្ចការេចា, ទុក្ខាយបដិបីឡអតេនេត ទុក្ខការេចា, ជរាយ ឃរលោត ចាតិ ទេ្ចសា ចិបរិលាសេឃតិដ្ឋការេចា ច, អយំ

ទេចគាយ អាតីតេចា, ឃតោ ចា អាតីតំ បរយកាទុជ្ញា ចាតិ បចត្តតីតិ៎ ទេចគាយ តិឃ្សរលាត្តិ ឲត្វ ទេចគាឃាតិ តិឃ្សក្កចេចតំ, ឃាច

ទេចគាបដិពន្ធំ លេក្ខរាក់ ត បជហតិ, តាចាយំ បុរិសោ ទេចគំ អល្លិតោសេឃច ទោហាតិ៎ ឃគា បត ពំ លេក្ខរាក់ បជហតិ, ពគាយំ បុរិសោ

ទេចគាយ តិឃ្សជេវ ចិនិយុទេត្តា ទោហាតីតិ លេក្ខរាកប្យហាត់ ទេចគាយ តិឃ្សរលំ ចុត្តំ៎ ឲត្វ ច ទេចគាក្កហលោត ទេចគាយ

សហជាតតិឃ្សឃារឃុលក្ខតា ច រូបរិរូបឆយុា កហិតា ឲច ទោហាត្តីតិ បដ្ឋាត្តយ្យិ រូបិគាតក្ខត្តាគំ កហលំ ដេដ្ឋំ៎ ទេចគាឃិសេត បត ទេសតា

អាកោតា, តត្វ ការលំ ចុត្តរឃច, លក្ខលហារតឃេត ចា អឃយទេត្វា ចិការេចតទេ្ឋា៎ តត្វ ទេចគាក្កហលោត កហិតា បដ្ឋាបិគាតក្ខត្តា

ទុក្ខសន្ធិ, ទេចគាតំ សយុគយក្កហលោត កហិតា អចិន្លាគេឃា សយុគយសន្ធិ, អត្តក្កឃតិឃ្សរលាបរិឃាទេឃហិ តិទេរាឆសន្ធិ, “ឃធាក្ខតំ

ចិតិត្វា”តិ ឲទេតត ឃក្កសន្ធត្តិ ឲចទេឃត្វ ចត្តាទិ សន្ធាតិ ទេចតិតដ្ឋាតិ៎ កាឃុបិគាតឃុលកត្តា សេឃុបិគាតាតំ, បហិទេត ច កាឃុបិគាទេត

រូបិគាតសេសាកាចទេតា “ចិកតលេក្ខរាកតាយ អតុបិគាទេតា”តិ ចុត្តំ៎ អតុបិគាចិឃុទេត្តាតិ អត្តទេតា ឃក្កចលប្បត្តិ កកចា គទេឃ្សតិ៎

“ទេចគាត”ត្តិអាតិតា ហិ ឃឃ្សា ឆឃុឆាតុឃា ឃុប្បដិចិទ្ធត្តា ខ្ពុយំ ជីជ្ជីកតំ សការលំ សកតិកំ បទេកគទេតា ចិកតិតុំ សឃទេត្វា អទោហាសិ ,

តឃ្ស សដ្ឋញ្ញាតញ្ញាលឃ្ស សទ្ធិ បុត្តកាកបដិបគាយ រូប្បត្តិក្ខុមិ គទេឃ្សតិ ឆឃុរាជា៎

បឆយកាលចារចល្លកា តិដ្ឋិតា៎

ឲកច្ចសឃ្សតចាគចល្លកា

៦ប៉៎ សទេត្តសុ សង្ខារេសុ ច ឲកច្ចំ សឃ្សតំ ឲតឃ្សាតិ ឲកច្ចសឃ្សទេតា, ឲកច្ចសឃ្សតចារគា៎ សោ ឲទេតសំ អត្ថីតិ ឲកច្ចសឃ្សតិកា៎ ទេត បត

ឃស្មា ឲកច្ចសឃ្សទេតា ចារគា ដ្ឋីជ្ជី ឲទេតសត្តិ ឲកច្ចសឃ្សតចាគា គាយ ទោហាត្តិ, តស្មា តឃត្វំ គទេឃ្សទេត្តា អាហ “ឲកច្ចសឃ្សតចាគា”តិ៎

ខ្ពុមិតា តឃេត ឲកច្ចអសឃ្សតិកា ដិបគឃ្សបិ អទេត្វា ទេចតិតទេ្ឋា៎ តត្វ ច “ឲកច្ចសឃ្សតិកា”តិ ចុទេត្ត តគដ្ឋាឃ្ស ឲកច្ចឃ្ស

អសឃ្សតតាយតិដ្ឋាតំ សិទ្ធឃេច ទោហាតីតិ? សន្ធិ សិទ្ធឃេច ទោហាតិ អត្តទេតា, ត បត សព្វទេតា៎ តស្មា ឃុបិកាដំ កត្វា គទេឃ្សតុំ

“ឲកច្ចអសឃ្សតិកា”តិ ចុត្តំ៎ ត ហិ ខ្ពុឆ សាចសេសំ កត្វា ឆឃុំ ទេគសតិ ឆឃុឃ្សាឃឺ៎ ខ្ពុឆាតិ “ឲកច្ចសឃ្សតិកា”តិ ខ្ពុឃស្មិ បគេ៎ កហិតាតិ

ចុត្តា, តធា ទេចច អទេត្វា គឃ្សិទេតា៎ ខ្ពុឆាតិ ចា ខ្ពុមិឃ្សា ទេគសតាយ៎ តធា ហិ បុរិឃកា តឃោ ចាគា សត្តចេសេត, ចតុទេត្វា

សង្ខារចេសេត ចិកទេត្តា៎ “សង្ខារេកច្ចសឃ្សតិកា”តិ ខ្ពុគំ ទេតហិ សឃ្សតការេចត កឃុសាតាតំ ឆឃុាតំ ឃាធាចសកាចគឃ្សតចេសេត ចុត្តំ, ត

បទេតកច្ចសឃ្សតិកឃតគឃ្សតចេសេត៎ តឃ្ស ហិ សឃ្សតាកិឃតំ អសដ្ឋតឃេចាតិ លទ្ធិ៎ ទេតទេតចាហ “ចិត្តត្តិ ចា...ទេប... ធឃ្សតី”តិ៎ ត ហិ ឃឃ្ស

កាចឃ្ស បច្ចឃេហិ អភិសង្ខតកាចំ បដិជាតាតិ, តទេឃ្សច តិច្ចសុចាតិការេចា អតុឃុត្តទេកាត សក្កា បដិដ្ឋាតុំ៎ ឲទេតត

“រូប្បាគចឃសុចតាឃុត្តកាចា សិឃា តិច្ចា, សិឃា អតិច្ចា សិឃា ត ចត្តព្វា”តិអាតិតា បចត្តឃ្ស សត្តកក្កចាគឃ្ស អឃុត្តតា ចិកាចិតា

ទោហាតិ៎

តត្វាឃំ អឃុត្តតាចិកាចតា – ឃតិ “ទេឃត សការេចត ទេឃា ឆទេឃុា អត្ថីតិ ចុច្ចតិ, ទេតទេតច សការេចត ទេសា ឆទេឃុា តត្ថី”តិអាតិតា

ចុទេ្ធឃ្យ, និយា អនេតកត្តចារេគា· អឆ អនេ្ឌាត, និយា ត អនេតកត្តចារេគា· ត ទេច្វ ទេឝនត្តទាឌិនយ្ទានុ្ឍការេចា ឃុទេ្តា ចត្វុំ ពាឃ្យ
នទ្ធារេលិកនិន្តត្តា, ចិចាគាការេចាតា · ទេយ បត ចគត្តិ “ឃឆា ឫចណ្ហឈេដេត យក្យេដ ពទេត ឈដការេចា តឃ្យតិ, យក្យដការេចា ក្ខប្យជ្ជតិ,
ឫចណ្ហការេចា តិដ្ធតិរេឃច, ៦ចំ នទ្ធាកាចាតំ ទោពចិ ឆទេយា តឃ្យតិ, ទោពចិ ឆទេយា ក្ខប្យជ្ជតិ, នការេចា បត តិដ្ធតី”តិ· ទេត ចត្តត្ថា “កុំ តំ
ឫចណ្ហិ, ឃំ ឈទេដ យក្យេដ ច អចដ្ធឹតំ, ឃឌី ទ្វុបិឌី, ទេនា នទេ្ឋា ចិយ អតិទេ្ធា· អឆ ទ្វុបិឌី នយ្ទុទេហា, នយ្ទុទេហា តាយ នយ្ទុតិយត្តិ· ត ពាឃ្យ
អត្វិតា តត្វិតា តិទ្ធតា ចា លក្ខតី”តិ អនេតកត្តចារេគា ត និយា· ឆយ្ទាតទ្ធា ឆយុំទេតា អទ្ធាឆាតទ្ធាឆាឫ ទេគាទេនា ចុទេ្តារេឃច
នឃ្យតចាគចិចាទេលាឃំ· ពន្ធា ទេនា ពត្វ ចុត្តតទេឃទេតច ទេចឌឹពទ្ធា· អបិច តិទ្ធាតិទ្ធតចត្តត្តាទ្វុទេបិ អត្តា ទេលិទេពា ច បទេយត្វទេតា
ចិទ្ធយាតតាបដិឌាតតទេតា ឃឆា តិទ្ធាឌិតំ អទ្ធាពទំ ទ្វុបំ, ឃឆា ចា ឌឹបិគទេឃា· ត ហិ ឌឹបិឌិតំ ក្ខគឃទ្ធាឃនកាចាតំ
តិទ្ធាតិទ្ធតចត្តត្តនកាចតា នក្កា ចិទ្ធាតុំ, ឌឹចឃ្យ តិទ្ធាឌឹឫ អទ្ធាពទំ ទ្វុបំ ចិឃាតិ ៦ចំ នត្តកក្ខឃ្យ ចិយ ទេនទេនកក្ខាតយ្វិ
អនយ្ទុទេចាទេឃចាតិ នត្តកក្ខចាគឃ្យ អឃុត្តតា ទេចឌឹពទ្ធា·

៦ត្វ ច “ទ្ធឃ្យទេទា តិទេ្ធា, អទេ្ឌា នត្តា អតិទ្ធា”តិ ៦ចំ បចត្តចាគា នទេត្តកទ្ធនឃ្យតិកា ទេនឃ្យឆាបិ ទ្ធឃ្យទេចាគា· “បទេយាលទេចា តិទ្ធា
ឆុចា, អល្យាគទេឃា អតិទ្ធា”តិ ៦ចំ បចត្តចាគា នទ្ធារេកទ្ធនឃ្យតិកា ទេនឃ្យឆាបិ កាលាគា· តត្យ “៦កទេ្ធ ឆយ្ទា នឃ្យតា, ៦កទេ្ធ
អនឃ្យតា”តិ ៦តន្វិ ចាទេគ ចក្លាឌឹតំ អនឃ្យតតានត្តិដ្ឋាតំ ឃឆានកាចាចទេពិទេឆា ៦ច, តឃិតំ ពចំ យិទ្ធាគឃ្យតត្តិ, ទេកា ចា ៦ចយាហ
“ចក្លាឌឹតំ អនឃ្យតកាចនត្តិដ្ឋាតំ យិទ្ធាគឃ្យត”ត្តិ? អនឃ្យទេតាឫទេឃច បត ទេកនត្វុ ឆយ្ទាតំ នឃ្យតកាចាកិតិទេចទេនា ទ្ធាឆ យិទ្ធាគឃ្យតំ·
ទេតត បត ៦កចាទេទ បចត្តយាទេតត ចក្លាឌឹតំ អនឃ្យតកាចាចទេពិទេឆា ចិទ្វុនិទេតា និនដ្ធកាចទេតា ចិននិនទេ្ឋា ចិយ នប្វិយទេ្ឍា
នកិទ្ធកទេលានយត្វតាឃ នយ្ទាគឃ្យតបទេក្លូ ឆទេបតទ្ធាតំ តាទេហតីតិ· អនឃ្យតកាទេចត តិទ្ធិតាបិ ចា ចក្លុអាគទេឃា
នយាទេទាបិតឌឹចនកាចា ៦ច ឌិដ្ធិកតិទេកហិ កឃ្យត្តិតិ ពគចទេពិឆឃ្យ យិទ្ធាគឃ្យតការេចា ត នក្កា តិចាទេទត្យុំ· ទេតទេតចាហ “ចក្លុ ទ្ធតិបិ…
ទេប… កាទេឃា ទ្ធតិបិ អឃំ ទេយ អត្តា”តិអាឌិ· ៦ចទ្ធា កត្វា អនត្លតាឃ នត្លតាឃ ច ឆាត្យាឃា ចទេនត ឃឆាក្កយំ “៦កទេ្ធ ឆយ្ទា នឃ្យតា,
៦កទេ្ធ អនឃ្យតា”តិ ៦ចំ បចទេត្តា ចិកជ្ជចារេគាបិ ៦កទ្ធនឃ្យតចាទេគា អាបជ្ជតីតិ ៦ចំបកាទេរា ទេចាគតា អតចកានា ទេហាតិ
អចិបទឹតឆយ្ទុនកាចនយ្យដិបត្តិកាចទេតា·

កាយទេ្ធាត្វ ឫទិយចាទេគបិ អនឃ្យតាតំ ឆយ្ទាតំ “នឃ្យតា”តិ កហលំ ចិទេនទេនទេតា យិទ្ធាគឃ្យតំ, នឃ្យតាតំ បត “នឃ្យតា”តិ កាទេហា ត
យិទ្ធាគឃ្យតំ ឃឆានកាចក្កហលកាចទេតា· អនឃ្យទេតាឫទេឃច បត “ទេពចិទេគច ឆយ្ទា នឃ្យតា, ទេពចិ អនឃ្យតា”តិ កទេហតទ្ធាឆទេយ្ទឫ
ចិកាកប្យចត្តិឃា ទ្ធយឃ្យ ចាគឃ្យ ចាគត្តទេតា ចុត្តា, ត ទេចត្វ “នយុគាឃទេត្តាកឆត្តា ៦កទេគនឃ្យ នប្យទេគនឃ្យតក្កទេហា
តិប្យទេគនឃ្យតក្កទេហ នទេយាឆាតំ កទ្ធតី”តិ នក្កា ចត្វុំ ចាឌី តត្តឹនឃចិទេនទេនទេនត ចាគទ្ធឃឃ្យ បចត្តត្តា· អទេ្ឌា ៦ច ហិ ឌិដ្ធិកតិកា
“នទេ្ធា ឆយ្ទា នឃ្យតា”តិ អកិតិចិដ្ធា, អទេ្ឌា “៦កទ្ធនឃ្យតា”តិ· នត្លាទេទាតំ អតចទេនទេនបទិឃាគាតំ, ៦កទេគនបទិក្កទេហា ច ចាគទ្ធឃឃ្យ
បទិត្យទេត្តារេឃច· កិទ្ធា កិទេឃ្យា អនេតកចិឆនយុឃ្យទេឃ ៦កចិឆនយុឃ្យទេឃ ច ពត្តុបតាទេត្ត អកិតិទេចនកាចទេតា· ចត្យត្តិទេឆាបិ ហិ
នឃ្យតចាឌី ឌាតិចិទេនទេនទេនត តាតាចិឆទ្វុបកាឃនត្តិឃ្យទេឃ ៦ច អទ្វុបឆយ្ទុឫទេ្ឌា នឃ្យតាកិតិទេចឹ ឌាទេតា អកិទ្ធាទេលាត
អត្យឃ្យចាឌីហិ ច ទ្វុបកាឃទេគក្កហលទេតា· ពឆា ច ចុត្តុំ “ពទេតា ចុទេតា អយុ្ល ក្ខគបិឌី”ត្តិ (ឌី· តិ· ១·១១) “ចចត្តិ ក្ខបបជ្ជត្តី”តិ ច អាឌិ·

ចិនេវសលិកឺ ឲកច្ចសឃ្សតិកោ អត្ថុបឆារិតកេឝសមុឃ្សេឃច ឆមុបតេគ្គ សឃ្សតាកោរក្កហលេត អកិតិចិសតំ ឌេតសិ ឲកកចបរិឃាបត្កលត្ឋសត្តាតចិសឃត្តា តឝកិតិចេសឃ្ស៉ តឆា ច តឹសុបិ ចារេឝសុ “តំ បុរេត្ថតិចាសំ អត្ថ្យរតិ, តរេតា បទំ តាត្ថ្យរតី”តិ ឲត្តកេឃច ចុត្តំ, តក្កឹតំ បត សឃ្សតោកច្ចសឃ្សតចាឌឹតំ សឃ្សតាកិតិចេសចិសេសោ ទ្វុបិទ្វុបឆមុចិសឃតាឃ ឃុបិកេជាំឃេចាតិ៉

១៩៉ឌីឈឃ្សកាលឃ្ស អតិក្កមេតាតិ ចិចដ្ចចិចដ្ឋ្ឋាឃឹតំ អបកេឃត៉ អតេកេឧត្តា ឆាត្វតំ សំ-សទ្ធេត ឃុទេត្តា ចដ្-សទ្ធោ ចិតាសចាឌីតិ អាហ “ចិតឃ្សតី”តិ, សដ្ឋឃចេសេត ចត្តតីតិ អទេត្វា៉ ចិបត្តិកេឃហារេឃឈសមុប្បត្តិទោតា បដ្ឋាឃ ហិ ឃាច អហ្យុសហកេតាបិ សដ្ឋាទេរា ត ទេហាតិ, តាច លេរិកោ សំចដ្ចតីតិ ចុច្ចតិ៉ លេរិកោតិ ទេច្ច បឆឌីអាឌីកាឌតលេរិកោ អឆិបេ្យតោ៉ ដ្ឋបរិព្រាហុលេរិកឃ្ងតិ បរិត្តឃុកាឌីឃុ ទ្វុបឹព្រាហុលេរិកឃុ៉ អក្កិតា ហិ កេប្យចុដ្ឋាតំ ព្តឆាឆិបេ្យតំ ពាហុលំ បចត្តតទោតា៉ ទោតេតចាហ កកចា “អាកឃ្សរសំចត្តតិកា ទេហាត្តី”តិ៉ អទ្វុបេបុចាតិ ចា-សទ្ធេត សំចដ្ចយាតលេរិកឆាត្វហិ អដ្ឋាលេរិកឆាត្វឃុ ចាតិ ចិកប្យតំ ទេចឌិតត្តា៉ ត ហិ “សទ្ធា អបិឃសត្តា តឝា ទ្វុបិទ្វុបកេចយុ ដ្ឋប្យជ្ជត្តី”តិ សក្កា ចិដ្ឋាតុំ អបិទេឃសុ ឌីឈតយាឃុកាតំ យត្ថ្យលេរិក្ងបត្តិឃា អសម្ភចទោតា៉ សតិបិ សទ្ធាសត្តាតំ អកិសដ្ឋារេយតសា តិដ្ឋាត្តកាទេច ពាហិរបច្ចេឃហិ ចិតា យតសាច តិដ្ឋាត្តត្តា “យទេតាយឃា”តិ ចុច្ចត្តិ ទ្វុបិចឆទេសត្តា៉ ឃឌិ ឲចំ កាឃកទេច ឱ្ជបបិតិកសត្តាតយ្យិ យទេតាយឃកាទេចា អាបជ្ជតីតិ? តាបជ្ជតិ អឆិចិត្តក្ខុទោត អតិសឃយតសា តិដ្ឋាត្តសទេត្តឃុ យទេតាយឃទេចាហារទេតាតិ ឝឃ្សទេត្តា អាហ “ឝសាតយទេតត តិដ្ឋាត្តត្តា យទេតាយឃា”តិ៉ ឲចំ អទ្វុបិចឆរសត្តាតយ្យិ យទេតាយឃកាទេចា អាបជ្ជតីតិ ទេច? ត, តត្វ ពាហិរបច្ចេឃហិ តិដ្ឋាទេត្តតដ្ឋាតាសក្កាឃ ឲច អកាចទេតា, “យតសាច តិដ្ឋាត្តា”តិ អចឆារណាសម្ភចទោតា៉ តិរុ្យទេហា ចាឃំ លេរិក យទេតាយឃទេចាហារទេរា ទ្វុបិចឆរសទេត្តឃុ៉ តឆា ហិ “អត្ថយទេឃា បិតយទេឃា យទេតាយទេឃា អាតត្ថយទេឃា ចិដ្ឋាណយទេឃា”តិ បញ្ចឆា អត្តាតំ ទេចឝចាឌិទេតា ចឝត្តិ៉ ដ្ឋទេច្ឆឝចាទេឝបិ ចក្កតិ “ឌិទេដ្ឋា ទ្វុបឹ យទេតាយទេឃា”តិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉ប័៩)៉ ទេសាកតា បកា ឲទេតសុ សត្តីតិ ឃុកា៉ “ដ្ឋក្កិទេសតា”តិ អាកឃ្សរទេឝទេច សត្ថាឃាហ, បរិត្តាកា អប្យយាណាកា បត ទេច្ច ចត្តាទេរា ច កេប្យ តិដ្ឋត្តិ៉ អដ្ឋកេប្យតិ អដ្ឋ យហាកេប្យ៉

៣០៉សណ្ឋាតីតិ សយត្តិកេឃហារេឃឈសមុប្បត្តិទោតា បដ្ឋាឃ បឆឌីសត្ថារក្យឝកតំសត្ថារកចាឃុយហាបឆឌីអាឌីតំ សមុប្បត្តិចទេសត ឆាតិ, “សម្ភចតិ” ព្តទេច្ចច ចា អទេត្វា អទេតកេឧត្តា ឆាត្វតំ៉ បកតិឃាតិ សកាទេចត, តឃ្ស “ឃុដ្ឋា”ត្តិ ព្តយិតា សម្ពទេត្ថា៉ តត្វ កោរណយាហ “តិដ្ឋាត្តសត្តាតំ តត្វិតាឃា”តិ, អត្ថុប្យត្ឋត្តាតិ អទេត្វា, ទេតត ឃឆា ឲកច្ចាតិ ចិយាតាតិ តត្វ តិដ្ឋាត្តសត្តាតំ ទ្វុតត្តា ឃុដ្ឋាតិ ទេហាត្តិ, ត ឲចយិឝត្តិ ឝឃ្សតិ៉ ព្រាហុបិរិសជ្ជព្រាហុបុទេរាហិតយហាព្រាហុរេតា ព្រាហុកាឃិកា, ទេតសំ តិចារេសា ក្ខុយិបិ “ព្រាហុកាឃិកា”តិ ចុត្តា៉ កមុំ ដ្ឋបតិឃ្សឃចទេសត បច្ចេឃា ឲតិឃ្សាតិ កមុបច្ចឃា៉ អឆ ចា តត្វ តិដ្ឋាត្តសត្តាតំ ចិបច្ចតកកមុឃ្ស សហការីបច្ចឃកាចទេតា, កមុឃ្ស បច្ចឃាតិ កមុបច្ចឃា៉ ដ្ឋតុ សមុដ្ឋាតំ ឲតិឃ្សាតិ ដ្ឋតុសមុដ្ឋាតា៉ “កមុបច្ចឃាតុសមុដ្ឋាតា”តិ ចា បិទេឆា, កមុសហាទេឃា បច្ចេឃា, កមុឃ្ស ចា សហាឃក្ខុទោតា បច្ចេឃា កមុបច្ចេឃា , ទេសាច ដ្ឋតុ កមុបច្ចឃាតុ, ទេសា សមុដ្ឋាតំ ឲតិឃ្សាតិ ទេឃាទេឌតត្ថា៉ ឲត្វាតិ “ព្រាហុចិយាត”ត្តិ ចុត្តាឃ ព្រាហុកាឃិកក្ខុយិឃា៉ កឆំ បឈឹតាឃ ទ្វុតិឃជ្ឈាតក្ខុយិឃំ ឌិតាតំ ហឹតាឃ បឆយជ្ឈាតក្ខុយិឃា ដ្ឋបបត្តិ ទេហាតីតិ អាហ “អឆ សត្តាត”ត្តិអាឌិ៉ ឱ្ជតរត្តីតិ ដ្ឋបបជ្ជតចទេសត ទេហដ្ឋាក្ខុយិ កច្ឆត្តិ៉

អប្យាឃុកេតិ ឃំ ដ្ឋឡអារំ បុដ្ឋាកមុំ កតំ, តឃ្ស ដ្ឋប្យជ្ជតារហចិបិកបតត្ថទោតា អប្យបរិយាណាឃុកោ៉ អាឃុប្យយាណាទេតចាតិ

បរយាយុប្បយាណេនេត៌ កិំ បរេតំ បរយាយុ តាម, ពគ៌ ចា តំ បរិច្ឆិន្នប្បយាណន្តិ? វុច្ចតេ – យោ តេសំ តេសំ សត្តានំ តស្មិំ តស្មិំ កចចិរេសរេ ប៉ុរិយនិទ្ធកចបត្តត្វបតិឞ្យយចរេសត សរឹរាចយចចល្លសល្ហាតបយាលាឌិចិរេសរា ចិយ តំតំពតិតិកាយាឌឹស្ន យេមកុរ្យេត តិយតបរិច្ឆេរោ ពគ្គុរេសេឃ្យកាយាចចរេរចទ្វបិចចរេសត្តានំ ស្នក្កសោលិទ៌តាត្យកោឌតាឌិ ក្ខតុអាឌិបច្ចយុប្បត្ថបច្ចយុបត្តម្ភិរតា ចិបិពបពត្តស្ស ចិតិកាលតិយមោ, សោ យចាសកំ ពលយត្តាចដ្ឋាឃឹតយ្បិ អត្តតោ សហខាតានំ ទ្វបិទ្វបឆយ្ខានំ ឆបតាការទុត្តិតាយ បចត្តកាតិ ទ្វបិទ្វបឌឹចិតិត្រ្គិយាតិ យស្ថា ត ពេចល់ តេសំ ពលចិតិយា ឲច ការលាការេចត អត្យុបិលកាតិ, អឆ រោ យាច កចក្ហុបច្ឆេរា អត្យុបពត្តស្ស អចិច្ឆេរហេតុការេចតាបិ, តស្ថា អាយុហេតុកត្តា ការល្វបចារេរត អាយុ, ក្ខក្កិរបរិច្ឆេរចរេសត បរយាយុតិ ច ទុច្ចតិ៍ តំ បត ឆេចានំ តេទឃិកានំ ក្ខត្តរក្សូកាតញ្ញា តិយតបរិច្ឆេរំ, ក្ខត្តរក្សូកានំ បត ឲកត្តតិយតបរិច្ឆេរយេច, អចសិដ្ឋយត្យុស្សបេតតិរច្ឆាតានំ បត ចិរដ្ឋិតិសំចត្តិកកយ្ខាហុលេ ការលេ តំកយ្ខុសហិតសត្តាតឌតិតស្នក្កសោលិតប្បច្ចយានំ តំម្ញុលកាតញ្ញា ចត្តុស្នុរិយសយចិសយបរិចត្តតាឌិឌតិទ៌តាត្យអាហារាឌិសយចិសយ បច្ចយានំ ចរេសត ចិរាចិរកាលតោ អតិយតបរិច្ឆេរំ, តស្ស ច យឆា ប៉ុរិយនិទ្ធកចបត្តតាចរេសត តំតំពតិតិកាយាឌឹស្ន ចល្លសល្ហាតាឌិចិរេសសតិយមោ សិទ្ធោ គស្សតាត្យុស្សចាឌឹហិ, តឆា អាឌិតោ ពហលសិទ្ធិយា៍ ឲចំ តាស្ន តាស្ន ក្ខបបត្តិស្ន តិគ្គត្តសត្តានំ យេមកុរ្យេត សយប្បយាលដ្ឋិតិកាលំ គស្សតាត្យុស្សចេហិ លតិត្វា តំ បរយតំ អន្លោ្យសាយ បចត្តិតកចបត្តតាចរេសត អាឌិតោ បរិច្ឆេរតិយមោ ទេចឌិតគ្គោ៍ យស្ថា បត កយ្ខុំ តាស្ន តាស្ន ក្ខបបត្តិស្ន យឆា តំតំក្ខបបត្តិតិយតចល្លាឌិតិគ្គត្តរេត សយត្តុំ, ឲចំ តិយតាយុបរិច្ឆេរាស្ន ក្ខបបត្តិស្ន បរិច្ឆេរាតិក្កយេត ចិបិពតិគ្គត្តរេត សយត្តុំ ត ហោតិ, តស្ថា ទុត្តំ "អាយុប្បយាណេនេច ចចត្តី"តិ៍ យស្ថា បត ក្ខបត្តម្ពកសហាយេហិ អត្យុបិលកប្បច្ចយេហិ ក្ខបិឌិត្តកក្ខត្ថានំ បចត្តតត្តាការទា អត្តតោ បរយាយុ, តស្ស យឆាទុត្តបរិច្ឆេរាតតិក្កយតតោ សតិបិ កយ្ខុចរេសរេ ឆានំ ត សម្ភចតិ, តេត ទុត្តំ "អត្តតោ ប៉ុណ្ណាពលេតេច ឆាតុំ ត សក្កោតី"តិ៍ កប្បំ ចាតិ អសង្ខ្យេយ្យកប្បំ ចា តស្ស ក្ខបដ្ឋ ចា ក្ខបឌ្ឍកប្បតោ ក្ខាតយឆិកំ ចាតិ ចិកប្បតត្វោ ចា-សទ្ទោ៍

៣ឲ៍អតកិរតីតិ ឲកចិហាទេត អតកិរតិ៍ សា បត យស្ថា អន្លោហិ សយាកយិច្ឆា ហោតិ, តេត ទុត្តំ "អបរស្សាបិ សត្តស្ស អាកយតបត្តតា"តិ៍ បិយចត្តចិរហេត បិយចត្តអលិតេត ចា ចិត្តចិឈាតោ ក្ខក្កល្ខិតា, សា អត្តតោ ទោយតស្សចិត្តប្បារោ យេចាតិ អាហ "បដិឈសយ្បយុត្តា"តិ៍ ឌឹឈទត្តំ ឈរាតទតិយា ទយយាតស្ស ទុត្តប្បកាទំ អតកិរតិតិយិត្តំ ក្ខប្បត្ត "យយ"ត្តិ ច "អហ"ត្តិ ច ពហលស្ស ការលក្ខតា តល្យាឌិដ្ឋិយោ ព្វឆ បរិតស្សតា៍ តា បត ចិត្តស្ស ប៉ុរិយាចត្តាយ ចលតំ កយ្យតត្តិ អាហ "ក្ខត្តិឌ្ឍតា ឞត្តតា"តិ៍ តេតេតចាហ "តល្យាតស្សតាបិ ឌិដ្ឋិតស្សតាបិ ចដ្ឋតី"តិ៍ ឃំ បត អត្តន្តាទេ "អហោ ចត អន្លោបិ សត្តា ព្វត្តត្តំ អាកច្ឆេយ្យត្តិ អឃំ តល្យាតស្សតា តាយា"តិ ទុត្តំ, តំ ឌិដ្ឋិតស្សតាយ ចិស្វំ ក្ខតាហទលំ គេស្សតេត្តត តល្យាតស្សតំយេច តតោ តិន្លោទេត្វា ទុត្តំ, ត បត តត្ត ឌិដ្ឋិតស្សតាយ អភាចតោតិ ជដ្ឋព្វំ៍ តាសតស្សតា ចិត្តត្រាសោ៍ កយាតកត្តិ ភេទចាទយ្ខុលាតិយិត្តំ ពលចកឃំ៍ តេត សទឹរស្ស ឆក្ខការចា លយ្ខិតត្តំ កឃំ សំចេពត្តិ ឲត្ត កយត្តិ កក្កាត្យបស្សតាយ ចិល្លេត្ត សព្វសក្លាទតោ ការយតចរេសត ក្ខប្បត្តុំ កយពាលំ៍ សំចេពត្តិ សហោត្តប្បពាលំ, ឌួត្តប្បយេច ចា៍ សត្តាសត្តិ អាឌឹតចតិព្វិគាត្យបស្សតាហិ សក្លាទេហិ សត្តស្សតពាលំ៍ សហ ញ្យាយតិ បចត្តតិ, ទោឃំ ចា លាទេគតីតិ សហញ្យា, សហាយោ, តស្ស កាចំ សហញ្យតំ៍

៣ឲ្យ៍អកិកចិត្វា ឌិតោ ព្វរេយ សទេត្តតិ អឆិប្បាយោ៍ យស្ថា បត សោ បិយំសការេចត ក្ខត្តយការេចត ច "តេ សទេត្ត អកិកចិត្វា ឌិតោ"តិ

អត្ថាតំ យន្តាតិ, តស្មា ចុត្តំ “ខេដ្ឋកោហបស្មិ”តិ៍ អញ្ញាតត្ថ ឥនេរាតិ ឥស្សេត អត្ថរាយាកាចចចនេតត, ទោឃ្យចិនេរបរិក្កាហិកការេចត ច អតាចរលាឥស្សាចិតំ បជិដាតាតីតិ អាហ “រដ្ឋំ បរស្សាមីតិ អទេត្ថា”តិ៍ ក្វតកញ្យាតត្តិ អទេហរុត្តិ ក្វតា, កចត្តិ កចិស្សត្តីតិ កញ្យា, អដ្ឋកចាយំ បត ចត្តយាតកាលចនេរតេច កញ្យ-រដ្ឋស្ស អទេត្ថា ឥស្សិទោតា៍ បជយចិត្តក្កលោតិ បជិរត្ថិចិត្តក្កលោ៍ កិច្ចាបិ នេរា ព្រហ្មា អតចដ្ឋិតឥស្សតត្ថា បុច្ឆដ្ឋតស្ស បុរិយតាទេដាតិបរិចិតយ្យិ កយ្យស្សកតន្តាលំ ចិស្សទេដ្ឋតា ចិក្យត្តតិត្ថិចនេរត ចិត្តប្បត្តិយត្តបជិតាទេត្ថត រតត្តិយាតេតត ចិបលលេដ្ឋា “អហំ ត្តស្សទេរា កត្តា តិយ្យាតា”តិអាឌិតា ត្តស្សរក្យត្តឥស្សតំ បត្តត្តយាទេតា អតិតិចិរតចនេរតេច បតិដ្ឋិទោតា, ត បតិដ្ឋាបតចនេរត “តស្ស ទុចំ ទោហាតី”តិ ចុត្តត្តា, បតិដ្ឋាបតក្កយតេច បត តស្ស នេរា អតិតិទេចនេរា ដាទោតាតិ ឥស្សតត្ថំ “កាទេលទោតា រារេធត្យការយា”តិ, “បជិត្តាំ កត្តា”តិ ច ចុត្តំ៍ ទោតាហ កកចា “តំ កិស្ស ទេហត្យ”តិអាឌិ៍ តត្ថ យទោបាលីតិ យតរោ ទុច បត្ថតា, តចា ចិត្តប្បចត្តិយត្តយេចាតិ អទេត្ថា, ត្តត្ថកាចត្តិ ត្តឥប្បការទេតំ៍ យស្មា បត ត្តត្តត្តិ ព្រហ្មត្តការចា ត្តធាឆិប្យទោតា, តស្មា “ព្រហ្មកាចត្តិ អទេត្ថា”តិ ចុត្តំ៍ តត្ ច ឥចចាតំ ដ្ឋបបត្តិរយតត្តិ “ត្តយិស្សា តាយ កតិយា ចចិត្វា ត្តយិតា តាយ កយ្យតា ត្តត្វាបបត្តា”តិ បត្ថចក្កលា ទោហាតីតិ? រត្ថិ ទោហាតិ, រា បត បុរិយដាតីរុ កយ្យស្សកតន្តាទោលា រយ្យទេច តិចិដ្ឋត្តារយាតំ៍ ត្តរេយ បត រត្តា បុរិយារុបិ ដាតីរុ ត្តស្សរក្យត្តឥស្សតចនេរត ចិតិតាត្ថាកិតិទេចរា អទេហរុត្តិ ឥដ្ឋត្តំ៍ ទោតត ចុត្តំ “ត្តយិតា យឃ”ត្តិអាឌិ៍

៦១៍ ព្រហរតីតិ ព្រទោរា, អតិក្វតិ អទេត្ថា៍ យហា ព្រទោរា យទោហទោរា, រុប្បតិដ្ឋិយទោហរតាយ បត បទេទហិ “យទោហទោរា”តិ អក្កាតត្តាតាយ យទោហរទេក្កា, អតិរទោយត យទោហរទេក្កា យទោហរក្កតទោរាតិ ចចតទេត្ថា ឥដ្ឋទេត្តា៍ យស្មា បត ទោរា យទោហរក្កការចា អាឌិបទោឃ្យបរិចារយ្យត្តិយា ចិត្តាយតិ, តស្មា “ត្តស្សរិយបរិចារចនេរត យហាយរតទោរា”តិ ចុត្តំ៍

៦២៍ត្តទោធច អាកច្ឆតីតិ ត្តយស្មិ យត្តស្សលោកេ ទុច បជិរត្ថិចនេរត អាកច្ឆតិ៍ ឃំ អញ្ញាតទោរា រទេត្តាតិ ទុត្ថ ឃត្តិ តិបិតយត្តំ, កាទោលា ចា បច្ឆត្តតិទេដ្ឋទោរា, ទោយត ជាទេតតាតិ អទេត្ថា, កិរិយាបរាយរតំ ចា៍ ត្តត្តត្តិ អាកច្ឆតីតិ ទុត្ថ ឃចេតំ ត្តត្តត្តស្ស អាកយតំ, ទុតំ ជាតំ ចិដ្ឋតីតិ អទេត្ថា៍ ទុរ តទោយា “បដ្ឋាដតិ, ទេទោតារយាឌិ ចុរតិ, បុទេត្តតិចាលំ អតុស្សទេតី”តិ ទុទោតរុបិ បទេឥរុ៍ “ជាតំ ទោតា បទេតំ តិក្កចេ ចិដ្ឋតិ, ឃំ អញ្ញាតទោរា រទេត្តា”តិ ត្តយតិព្យាបចំ “បដ្ឋាដតី”តិអាឌីហិ បទេហិ បច្ឆកំ ទោយាទេដតត្តាតត្តិ៍

៦៣៍ ខិឌ្ឌាយ បទុស្សត្តីតិ ខិឌ្ឌាបទោសិទោតា, ខិឌ្ឌាបទោសិទោតា ទុច ខិឌ្ឌាបទោសិកា, ខិឌ្ឌាបទោទោរា ចា ទុទោតរំ អត្ថីតិ ខិឌ្ឌាបទោសិកា៍ អតិក្កត្តចេលំ អតិចេលំ, អាហារូបភោកកាលំ អតិក្កមិត្វាតិ អទេត្ថា៍ យេចុតរយ្យទោយាកេត ដ្ឋប្បដ្ឋតការុលំ កោឡត្តហស្សរុលំ ទតិធយ្យា ទតិរការេចា៍ អាហារត្តិ ទុត្ថ កោ ឥចចាតំ អាហារទោ, កា អាហារចេលីតិ? រទេត្តរយ្យិ កាយាចចរឥចចាតំ រុធា អាហារទោ, រា ទេហដ្ឋិយេហិ ដ្ឋបរិយាតំ បណីតតរា ទោហាតិ, តំ ឃធាររតំ ឌិចរចនេរត ឌិចរ ឌិចរ ក្វត្តត្តិ៍ កោចិ បត “តិព្យអាទរបឥប្បយាលំ រុធាហារំ ក្វត្តត្តិ, ទោរា ឌិច្យាយ ធបិតយទេត្វា ឃាច ទោរក្កតក្កា កាយំ ចទតិ, តោរំទោយច ឌិចរចនេរត រត្តឌិចរ ឃាបតរយទេត្ថា ច ទោហាតី”តិ ចឥត្តិ៍ “តិទត្តំ លោតត្តា បិចត្តា”តិ ត្តត្តំ បរិកប្បតចនេរត ចុត្តំ៍ កយ្យដទោដស្ស តាលចការេចា ដ្ឋ្យអាទបុត្តាតិត្តតត្តា, ដ្ឋ្យអាទកុរុបិតិត្ថរុធាហារឌីទលទោតា ច៍ កាទេដកាយស្ស យត្តការេចា យុត្តុត្យយាលកាចទោតា៍ ទោតេតេច ហិ កកចា ត្តត្តរាលក្យហាយំ បកតិបធចិយំ រណ្ណាតំ អរទេក្កាត្តិ រក្កិ ទេចចរាដាតំ “ឌ្ឍ្យអាទិកំ កាយំ អធិដ្ឋហី”តិ អាហ៍ ទោរត្តិ យតុស្សាតំ៍ ចត្តត្តិ កាទេដកាយំ៍

េពឌីតិ អភយកិរិចាសិេតា៍

៣៤៍យេតតាតិ ពាស្សាបកាតត្វា បក្ខេដ្ឋត យតសា៍ ឧស្សយាចេសត យតេសាច បេដាេសា យេតាបេដាេសា, េសា ឲេពាសំ អត្តិ ចិតាសេហតុក្ខេពាតិ យេតាបេដាសិកាតិ ឲចំ ចា ឲត្វ អេត្វា ឥដ្ឋេត្តា៍ អក្ខេន្ធា រត្លតីតិ ក្ខេន្ធស្ស េសា េកាេឆា ពាលតរស្សិ អក្ខេន្ធត្ត អត្ថុបាទានេតា ឲកចារេយច ឧប្បត្តិយា អតាេសចេតា ចារេចតុំ ត សេត្តាតិ ឧទកត្ថិ បត្វា អក្កិ ចិយ តិត្ថាយតិ, តស្មា អក្ខេន្ធា តំ ចចតេតា រត្លតិ, ឧេកាសុ បត ក្ខេន្ធស្ស កិេឃ្យា កិេឃ្យា អត្តាយត្តាយិប្បរិចេន្ធតចេសត តិលិណាសយុភាចារេរា តិស្សយឥហតរេសា េកាេឆា ឧប្បជ្ជយាេតា ហឥយចតុំ តិឥហេត្តា អដ្ឋត្តសុលុយាលករេដកាយំ ចិតាេសតិ, តេតា សកេលិបិ អត្តការេចា អត្តរឆាយតិ៍ េតតាហ "ឧេកាសុ បតា"តិអាឌិ ៍ តធា ចាហ ភកចា "អត្តាយត្តា បដ្ឋេចិត្តា កិលត្តកាយា...េប... ចចត្តិ"តិ៍ ឆយុតាតិ ឆយុតិយាេយា៍ េសា ច េពាសំ ករេដកាយស្ស យត្តតាយ, តធាឧប្បជ្ជតកេកាឆស្ស ច ពាលចតាយ ឋាតេសា ចចតំ, េពាសំ ទ្វបិទ្វបឆយុាតំ សការេចាតិ អធិប្បាេយា៍

៣៥៍ចក្លាឌីតំ េភឌំ បស្សតីតិ ចិេទាធិបច្ចយសត្តិបិេត ចិការាបត្តិឥស្សតេតា, អេត្ត ច អឥស្សត្តុបាយតេតា ចិតាសំ បស្សតិ ឍូត្យអារិកត្វា ទ្វបឆយុេភឥស្ស៍ បច្ចយំ ឥត្វាតិ អតត្តរបច្ចយាឌិចេសត បច្ចេយា ហុត្វា៍ "ពាលចតរ"ត្តិ ចិត្តស្ស លហុតរំ េភឌំ សន្ធាយ ចុត្តំ៍ តធា ហិ ឲកស្មិំ ទ្វបេ ឆេរេត្តេយច េសាត្យអស ចិត្តាតិ កិដ្ឋត្តិ៍ េភឌំ ត បស្សតីតិ ណេណ ណេណ កិដ្ឋត្តយិ ចិត្តំ បរស្ស អតត្តរបច្ចយការេចតច កិដ្ឋតីតិ ប្ញុរិយចិត្តស្ស អភាចំ បដិច្ចរេឥត្វា ចិយ បច្ឆិយចិត្តស្ស ឧប្បត្តិេតា ភាចបេត្តា ពាលចតេរា បិកេដា ច េហាតិ, ត អភាចបេត្តាតិ ចិត្តស្ស ចិតាសំ ត បស្សតិ, អយច្ចា អេត្វា អលិតចក្កឥស្សតេត សុបិកេដា ចិត្តាយតិ៍ យស្មា បត តក្កិចាឌី ភាតត្តតយស្ស ទ្វរតរតាយ ឲកត្តតយស្សបិ យិច្ឆាកហិតត្វា "យេឥចិឥំ ចិត្តាណំ សត្តាឥាបិ ឲកទ្វេបត បចត្តតិ, អយេយច អត្តា តិេច្ចា"តិអាឌិតា អភិតិេចសំ ដេតតិ, តស្មា ចុត្តំ "េសា តំ អបស្សេត្តា"តិអាឌិ៍

អត្តាភត្តចាឥចណ្ណតា

៣៦៍អត្តាភត្តិកាតិ ឲត្វ អយតិ កច្ឆតិ ឲត្វ សការេចា ឍូសាភត្តិ អេត្តា, យរិយាឥា៍ តប្បដិេសេធត អភេត្តា, អេត្តា ច អភេត្តា ច អត្តាភេត្តា ច េតចត្តាភាភេត្តា ច អត្តាភត្តា សាយត្តាតិេដ្ឋេសត, ឲកេសេសត ចា "ភាយទ្វបបច្ចយា សឡាអាយតត"ត្តិអាឌីសុ (យ៍ តិ៍ ១៍១៤៩; សំ៍ តិ៍ ១៍១; ឧដា៍ ១) ចិយ៍ កស្ស បត អត្តាភេត្តាតិ? េលិកឹយតិ សំសារតិស្សរណត្វិេកហិ ឌិដ្ឋិកតិេកហិ, េលិកឹយត្តិ ចា ឲត្វ េតហិ បុត្តាបុត្តា តត្តិបិេកា ចាតិ េលិេកាតិ សង្ស្យាកតស្ស អត្តេតា៍ េតតាហ ភកចា "អត្តាភត្តំ េលិកស្ស បត្តាេបត្តិ"តិ៍ េកា បត ឲេសា អត្តាតិ? ឍសាតចិសយក្ខតាកសិណាតិយិត្តំ៍ តត្វ ហិ អយំ ឌិដ្ឋិកតិេកា េលិកសត្តា៍ តធា ច ចុត្តំ "តំ េលិេកាតិ កេហត្វា"តិ៍ េពឌិ បត "ឍសាតំ តំសយ្យយុត្តឆយុា ច ពាឆ 'អត្តា , េលិេកា'តិ ច កហិតា"តិ ចឥត្តិ៍ អត្តាភត្តសហចរិតចារេឥា អត្តាភេត្តា, យធា "ក្ខត្តា បចរត្តិ"តិ អត្តាភត្តសត្តិស្សេយា ចា យធា "យច្ចា េឈាសត្តិ"តិ៍ េសា ឲេពាសំ អត្តិតិ អត្តាភត្តិកា៍ េព បត យស្មា យធាចុត្តតេយត អត្តាភេត្តា ចារេឥា ឌិដ្ឋិ ឲេពាសត្តិ "អត្តាភត្តចារឥា"តិ ចុច្ចត្តិ៍ តស្មា អដ្ឋកធាយំ "អត្តាភត្តចារឥា"តិ ចត្វា "អត្តិ ចា"តិអាឌិតា អេត្វា ចិភេត្វា៍

ឧត្តាហ – ឃុត្តំ តាច បុរិយាត់ តិល្លិ ចាឌឹត់ អត្តតុត្ញា អតត្តតុត្ញា អត្តាតត្តតុត្ញា អារទ្ធ បចត្តចាឌត្តា អត្តាតត្តិកត្តំ, បត្ថិយស្ស បត

តក្រុឃបឌិសេឆតចសេត បចត្តចាឌត្តា កឆ អត្តាតត្តិកត្តត្តិ? តក្រុឃបឌិសេឆតចសេត បចត្តចាឌត្តា ឧច៉ ឃប្ពា

អត្តាតត្តបឌិសេឆចាសោបិ អត្តាតត្តចិសសេឃា ឧច តំ អារទ្ធ បចត្តត្តា៉ ឧតឌត្តំសេឃច ហិ សត្ថាឃ អដ្ឋកថាឃំ “អារទ្ធ បចត្តចាឌា”តិ

ចុត្តំ៉ អឆ ចា ឃឆា តតិឃចាសេឆ សេសសេកឌចសេត ឧកស្សេច អត្តចត្តតា អតត្តតា ឆ សប្បុចតិ, ឧចំ តក្លឹចាសេបិ កាលសេកឌចសេត

ប្កឃសប្បុចសេតា អញ្ញាយញ្ញាបឌិសេឆត ប្កឃសេញ្ញាច ចុច្ចតិ៉ កឆំ? អត្តចត្តតាបឌិសេឆត ហិ អតត្តតា ចុច្ចតិ, អតត្តតាបឌិសេឆត ឆ

អត្តចត្តតា, អត្តាតត្តាតត្ញា ត តតិឃចាឌការសេចា កាលសេកឌស្ស អឌិសេប្បតត្តា៉ ត្ថាត់ ចុត្តំ សេហាតិ – ឃប្ពា អឃំ សេលិកសត្ថាសេតា អត្តា

អឌិកតចិសេសហិ យសេហឹហិ អតសេត្តា កឌាទិ សក្លិឌិសេដ្ឋាតិ អត្ថុសុឃ្យតិ, តប្ពា សេតចត្តចា៉ ឃប្ពា បត សេតហិសេឃច កឌាទិ អត្តចា

សក្លិឌិសេដ្ឋាតិ អត្ថុសុឃ្យតិ, តប្ពា ត បត អតសេត្តាតិ៉ ឃឆា ឆ អត្ថុស្សតិតក្លឹចសេត, ឧចំ ឌាតិស្សុតក្លិ អាឌឹតត្ញា ចសេត ឃឆាឃសប្បុចំ

សេឃាសេឌតត្ថា៉ អឃសញ្ញាតក្លិសេកា អចឌ្ឋិតកាចបុត្តកត្តា បឌិកាកត៌យិត្តាត់ ចឌ្ឋិតកាចស្ស ចឌ្ឋិតកាលចសេត អប្បចុក្លកាទិតាឃ

អត្ថុស្សចាឌិយសេត្ត ឆត្ថា “សេតចត្តចា”តិ បឌិក្លិបតិ៉ អចឌ្ឋិតកាលចសេត បត “ត បតាតសេត្តា”តិ, ត បត អត្តតាតត្តតាត់ អច្ចត្តយការសេចត

ឃឆា តំ “សេតចសត្ថាតាសត្ថា”តិ៉ បុរិយចាឌត្តឃបឌិក្លេបិ ឆ អត្តតា ឃឆាឌិសេប្បតប្បការទិលក្លហតាឃ សេតសំ, អចស្សសេត្តាតំ ឧចំ

ចិញ្ញាតត្ថំ, អញ្ញាឆា ចិសេក្លបបក្លិសេឃច កសេឌញ្ញ ចត្តត្តចាសេឌា៉ ត ហិ អត្តតាអតត្តតាតក្រុឃចិត៌យុសេត្តា អត្តសេតា បកាសេរា អត្ថិ, តក្លឹចាឌឹ

ឆ ឃុត្តិយក្កសេកា, កាលសេកឌចសេត ឆ តក្រុឃំ ឧកប្ពិយិ ត ត ឃុត្ថតីតិ៉

សេកទិ បត ឃឌិ បតាឃំ អត្តា អត្តចា ទិឃា, ត្ទុសេឆសេស ប្កបបឌ្ឋតាត្ថុស្សសេហាឌិ កិច្ចតិប្បត្តិ ត ទិឃា៉ អឆ អតសេត្តា, ត្ថាឆ ឌិតស្ស

សេឆចសេលិកតិសេឃាឌឹសុ សុតក្រុក្លាត្ថុកចតយិ ទិឃា៉ សចេ បត អត្តចា ឆ អតសេត្តា ឆ, តក្រុឃសេឆាសសយាសេឃាសេកា៉ តប្ពា “អត្តចា,

អតសេត្តា”តិ ឆ អញ្ញាកសេហិសេឃា អត្តាតិ ឧចំ តក្លតចសេត ចត្តត្តចាឌប្បចត្តិ ចសេណ្ណត្តិ៉ ឧចយិ ឃុត្តំ តាច បត្ថិយចាឌឹត្ថឃស្ស អត្តាតត្តិកត្តំ

អត្តាតត្តាត់ ចសេត ប្កឃចិសឃត្តា សេតសំ ចាឌស្ស៉ បុរិយចាឌឹត្ថឃស្ស បត កឆំ ចិសុំ អត្តាតត្តិកត្តត្តិ? ប្កបចាទចុត្តិឃា៉ សប្បុឌិសេតសុ ហិ

អត្តាតត្តចាឌឹសុ បចត្តយាសេតា អត្តាតត្តិក-សសេដ្ឋា តត្ថ តិទុត្តហតាឃ បសេច្ចកយិ អត្តាតត្តិកចាឌឹសុ បចត្តតិ, ឃឆា អទ្ទុបញ្ញាសេតសុ បសេច្ចកំ

អដ្ឋចិសេយាក្លបទិឃាសេឃា, ឃឆា ឆ សេលិសេក សត្តាសសេឃាតិ៉ អឆ ចា អកិតិសេចសសេតា បុរិយកាលប្បចត្តិចសេត អឃំ តត្ថ សេចាហាសេរា

កសេតា៉ សេតសញ្ញាឌិដ្ឋិកតិកាត់ តឆាទុបសេចសេតាសយាឌិសយឌិកយសេតា បុត្តកាលំ “អត្តចា ត្ត អឃំ សេលិសេកា, អតសេត្តា ត្ត”តិ

ប្កឃាកាទាចលុឌ្ឋិសេតា បរិចិតក្លស្ស ចសេត តិទុត្តសេហា អត្តាតត្តិកការសេចា ចិសេសសលិសេកត តត្ថ ប្កប្បសេត្តបិ ឧកំសក្កាសេហ បុរិយសិទ្ធទ្ទតិឃា

សេចាហទឹឃតីតិ៉

៥៦-៩០៉ ចុត្តតសេឃតាតិ “តក្លឃតីតិ តក្លឹ”តិអាឌិតា (ឌី៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉ ៩៦) សដ្ឋសេតា, “ចត្តត្តឹសេឆា តក្លឹ”តិអាឌិតា (ឌី៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉ ៩៦)

អត្ថសេតា ឆ សស្សតចាសេឆ ចុត្តចិឌិតា៉ ឌិដ្ឋិបុត្តាត្ថុសាសេកាតិ ឆស្សតត្ថសេតត ចិញ្ញាសេហត ប្កបលទ្ធបុត្តស្ស អត្តចត្តាឌិសេកា អត្ថុស្សសេហត៉

ឧចត្ញា កត្ថា អត្ថុស្សតិតក្លិសុទ្ធតក្លឹតយិ ត្ថាឆ សក្កសេហា ទិសេទ្ធា សេហាតិ៉ អឆ ចា ឌិដ្ឋក្កហសេហាសេតច “តច្ចឹតចាឌិតចិទ្ធកឌស្សតា”តិអាឌឹសុ

(ឌី៉ តិ៉ ១០, ១៨៦) ចិឃ សុតាឌឹតយិ កហិតតា សេចឌិតត្ថា៉ “អត្តចា”តិអាឌិតា ត្ថត្តិតស្ស អត្តសេតា សត្ថាឌា កាចបសាឃសតចសេសសេតច

ត្ថាសេឃសំ ចាឌាត់ បចត្តតសេតា សស្សតឌិដ្ឋិសក្កសេហា ឆដ្ឋសេត្តា៉ តឆា ហិ ចក្លតិ “សេសសា សស្សតឌិដ្ឋិសេឃា”តិ (ឌី៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ៨៩-៨៧)៉

ᩋᨾᩁᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩣᨴᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪆᪁᪨ ᨶ ᨾᩁᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨ “ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩥᩅᩥᨵᩮᩣ ᨶᩣᨶᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮᩣ ᨡᩮᨸᩮᩣ ᨸᩁᩮᨶ ᨸᩁᩮᩅᩣᨴᩦᨶᩴ ᨡᩥᨸᨶᩴ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ᪨ ᩋᨾᩁᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨧ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᩋᨾᩁᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥᨶᩮᩣ᪨ ᩋᨾᩁᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥᨶᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨾᩁᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥᨠᩣ᪨ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩅᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨽᩣᩅᩮ ᩋᨶᩅᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨾᩁᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨬᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ᪨

᪆᪂᪨ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥᨾᨶᩩᩔᨵᨾ᩠ᨾᩮ, ᩋᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩮᨸᩥ ᩈᨽᩣᩅᨽᩮᨴᩅᩈᩮᨶ ᨩᩣᨶᩴ ᨩᩣᨶᩣᩃᨻᩣᩃᩴ ᨲᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᨸᨴᩣᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᩅᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩅᩈᩮᨶ ᩋᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨲᩣᨿ ᩋᨾᩁᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩴ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨲᩩᩴ “ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᨾᩥᨲᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᨾᩥᨲᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣᨲᩥ ᩈᩔᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨠᩣᩁᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨠᩁᨱᩴ, ᨸᩁᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᨠᩣᩁᩮ ᨲᩔ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨲᨲᩥᨿᩅᩣᨴᩮᩈᩩ ᩋᨾᩁᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩣᨿ ᩋᨾᩁᩣᨿ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩍᨴᩴ ᨠᩩᩈᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᩅᩣ “ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᨶᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᨾᩮᨶ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩔᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨠᨳᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩣᨧᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩅᩣᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨾᩁᩣᩅᩥᨠ᩠ᨡᩮᨸᩥᨠᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨸᨶ ᩋᨶᩅᨭ᩠ᨮᩥᨲᩅᩣᨴᨲ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩅᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩑᨠᩴ ᨸᨶ... ᨸᩮ... ᨬᩣᨱᨠᩁᨱᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨬᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨶᩅᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨲᩥ “ᩍᨴᩴ ᨠᩩᩈᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣ ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ “ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩮ ᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪆᪃᪨ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᩴ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᩋᨻ᩠ᨽᨬ᩠ᨬᩣᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᨿᩮ ᨾᩴ ᨸᩁᩮ ᨿᩮᨶ ᨠᩩᩈᩃᩮᨶ “ᨠᩩᩈᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨧ “ᩋᨠᩩᩈᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨲᩮᩈᩩ ᨲᨳᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩁᨱᩉᩮᨲᩩ “ᩋᩉᩮᩣ ᩅᨲ ᩁᩮ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩈᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩔ ᨾᨾ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩣ ᩁᩣᨣᩮᩣ ᩅᩣ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨥᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᨽᩣᩅᨾᩅᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᨶᩴ ᩅᩥᩈᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨠᨳᩣ᪨ “ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩏᨸᩣᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᨶᨿᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨽᩥᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩉᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᩣᩅ “ᩏᨸᩣᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨣᨲᩣ, ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮ ᨸᨶ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨸᩥ “ᩏᨸᩣᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩮᩣᨵᩩᨸᩣᨴᩣᨶᩅᩥᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᩥᨥᩣᨲᩴ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩏᨽᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᨣ᩠ᨣᩉᨱᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩏᨸᩣᨴᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩊ᩠ᩉᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩋᨾᩩᨬ᩠ᨧᨶᩴ᪨ ᨸᨭᩥᨥᩮᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᩏᨸᨶᩣᩉᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨶ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩅᩥᩉᨶᨲᩥ ᩉᩥᩴᩈᨲᩥ ᩅᩥᨷᩣᨵᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨣᩮᩣᨸᩥ ᩉᩥ ᨸᩁᩥᩊᩣᩉᩅᩈᩮᨶ ᩈᩣᩁᨴ᩠ᨵᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ ᨶᩥᩔᨿᩴ ᩅᩥᨷᩣᨵᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨

᪆᪄᪨ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨧ᩠ᨧᩮᨶᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ᪨ ᨿᩮᨶ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᩮᨶ ᩈᩩᨲᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨾᨿᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨶ ᨸᩣᨠᨲᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩈᩣᨽᩣᩅᩥᨠᨸᨬ᩠ᨬᩴ᪨ ᨠᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩅᩣᨧᨠᨲ᩠ᨲᩣ “ᨠᨲᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᨠᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨬᩣᨱᩣᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩴ ᩅᨴᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨸᩁᨸ᩠ᨸᩅᩣᨴᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩣᩃᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᩴᩈᩩᨠᩮᩣᨭᩥᩅᩮᨵᨠᩣ “ᩅᩣᩃᩅᩮᨵᩦ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩣ᪨

᪆᪅-᪆᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᩩᩈᩃᩣᨴᩥᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᩅᩣᨶᩅᨻᩮᩣᨵᨲᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨲᨳᩣᨸᩥ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ

កុសលាទិធម្មាគចធោមិឆស្ស អចធោមិឆចិនេរសា អត្ថិ, តងកាថា បដ្ឋិយោវេយច យត្ថយោម្មុហការេចត ចុទេត្វា· តត្ថ ច បដ្ឋិយស្សាបិ “អត្ថិ បរោ លោកោ’តិ ញាតិ នេច រេយ អស្ស, ‘អត្ថិ បរោ លោកោ’តិ ញាតិ នេត តំ ញាពករេយ្យំ, ឧចត្តិបិ រេយ នោ”តិអាទិ (ទី· និ· ១·៩៥) ចចនតោ អត្តនោ ធម្មាគចធោមិឆស្ស អចធោមិនោ អត្ថិយេចាតិ? កិញ្ចាបិ អត្ថិ, ន តស្ស បុរិយាតំ ចិយ

អបរិញ្ញាតធម្មញ្ញាពករណតិពត្ថតយុសាចាគាទិកយបរិទិក្សានកាកោរា អត្ថិ, អឆ ខោ យហាមុញ្ញហោរេយច· អឆ ចា “ឧចត្តិបិ រេយ នោ”តិអាទិនា បុច្ឆាយ ចិកោប្លបករណត្ថំ “អត្ថិ បរោ លោកោ’តិ ញាតិ នេច យំ បុច្ឆឹ”តិ បុច្ឆាឌបតយេច ខោតគស្សឹយតិ, ន អត្តនោ ធម្មាគចធោមិនោតិ អឃយេច ចិនេរសត “យត្ថោ នេច ខោយាមុហោ ចា”តិ ចុទេត្វា· ខោតេច ហិ តឆាចាទិតំ សញ្ញាយំ ខោលដ្ឋបុត្តិ អារក្ខ “អយំ ចា ញាយេសំ សយណព្រាហ្មណានំ សញ្ញាយត្ថោ សញ្ញាមុញ្ញហោ”តិ (ទី· និ· ១·១៤៧) ចុត្តំ· តត្ថ “អត្ថិ បរោ លោកោ”តិ

សស្សតគស្សតចេសត សម្មាទិដ្ឋិចេសត ចា បុច្ឆា· “តត្ថិ បរោ លោកោ”តិ តត្ថិកគស្សតចេសត សម្មាគស្សតចេសត ចា បុច្ឆា· “អត្ថិ ច តត្ថិ ច បរោ លោកោ”តិ ឯកច្ចគស្សតចេសត សម្មាទិដ្ឋិចេសត ឧច ចា បុច្ឆា· “នេច អត្ថិ ន តត្ថិ បរោ លោកោ”តិ ចុត្តប្បការត្តយបដិកោប្លបេ សតិ បការន្តរស្ស អសម្ភចតោ អត្ថិតាតត្ថិតាហិ តចត្តព្វាកោរា បរោ លោកោតិ ចិកោប្លបញ្ញោច បុរេកោប្លនេត សម្មាទិដ្ឋិចេសត ចា បុច្ឆា· សេសចត្យក្កត្តយេបិ ចុត្តតយាត្យសារេត អត្ថោ នេចទិតព្វោ· បុញ្ញសង្ខារត្តិកោ ចិយ ហិ កាយសង្ខារត្តិកោត បុរិយចត្យក្កសង្គហិតោ ឧច អត្ថោ· សេសចត្យក្កត្តយេត អត្តបរាយាសបុញ្ញាទិ ផលតាចោងតាតយេត សង្គហិតោតិ·

អយរាចិកោប្លបិកោ សស្សតាទីតំ អត្តនោ អរុច្ចតតាយ សព្វត្ថ “ឧចត្តិបិ រេយ នោ”តិអាទិនា ចិកោប្លបញ្ញោច កោរាតិ· តត្ថ “ឧចត្តិបិ រេយ នោ”តិអាទិ តត្ថ តត្ថ បុច្ឆិតាការបដិសេធតចេសត ចិក្លិបតាការគស្សតំ· តត្ថ ច ចិកោប្លបចាទិនោ ចិកោប្លបបក្ខស្ស អត្ថាតតំ ចិកោប្លបកោប្ល អចដ្ឋាតំ យុត្តរូបត្តិ? ន, តត្ថាបិ តស្ស សម្មូឡ្ហត្តា, បដិកោប្លបចេសតេច ច ចិកោប្លបចាគស្ស បចត្តតោ· តឆា ហិ សញ្ចយោ ខោលដ្ឋបុត្តោ រញ្ញា អជាតសត្តុនា សន្ទិដ្ឋិកំ សាមញ្ញផលំ បុដ្ឋោ បរលោកត្តិកាទីតំ បដិសេធតយុខោត ចិកោប្លបំ ញាកាសិ·

ឧត្តាហ – តត្ថ ចាយំ សញ្ញាបិ អយរាចិកោប្លបិកោ កុសលាទយោ ធម្មេ, បរលោកត្តិកាទីតិ ច យឆាកុតំ អតចពុជ្ឈយាតោ តត្ថ តត្ថ បញ្ញំ បុដ្ឋោ បុច្ឆាយ ចិកោប្លបតយត្តំ អាបជ្ជតិ, តស្ស កថំ ទិដ្ឋិកតិកកាវេចា· ន ហិ អចត្តុកាយស្ស ចិយ បុច្ឆិតយត្ថយជាតត្តស្ស ចិកោប្លបកោណយត្តត ទិដ្ឋិកតិកតា យុត្តាតិ? ចុច្ចតេ – ន ហេច ខោ បុច្ឆាយ ចិកោប្លបកោណយត្តត តស្ស ទិដ្ឋិកតិកតា, អឆ ខោ មិច្ឆាភិតិចេសចេសត· សស្សតាភិតិចេសត មិច្ឆាភិតិចិចេដ្ឋារេយច ហិ បុក្កលោ យត្តព្វាទិតាយ កុសលាទិធម្មេ បរលោកត្តិកាទីតិ ច យាឆាចតោ អប្បដិបជ្ជយាតោ អត្តនា អចិញ្ញាតស្ស អត្ថស្ស បរំ ចិញ្ញាបេតុំ អសក្កុណេយ្យតាយ មុសាចាទាទិកយេត ច ចិកោប្លបំ អាបជ្ជតីតិ· តឆា ហិ ចក្ខតិ “យាវំ សចេត្តច ឯកច្ចទិដ្ឋិយោ, សេសា សស្សតទិដ្ឋិយោ”តិ (ទី· និ· អដ្ឋ· ១·៥៦-៥៧) អឆ ចា បុញ្ញបាបានំ តព្វិបាកានញ្ច អតចពោធេត អសម្ពុហតេត ច តព្វិសយាយ បុច្ឆាយ ចិកោប្លបកោណយេច សុត្វាន្តិ ទត្ថិ រូបំ ឯកប្បាគត្តា អភិនិចិសត្តស្ស ឯកប្បត្តា ចិសុំយេចសា ឧកា ទិដ្ឋិ សត្តកង្គទិដ្ឋិ ចិយាតិ គហេត្វា· តឆា ច ចុត្តំ “បរិយត្តរហិតា ទិដ្ឋិកតិកស្ស ទិដ្ឋិ នេច ចាចា ចា”តិ (ទី· និ· អដ្ឋ· ១·៩១)· កថំ បតស្សា សស្សតទិដ្ឋិសង្គហោ? ឯកច្ចគចេសត អតភិតិចេសតោ· តត្ថិ កោចិ ធម្មានំ យឆាកុតចេទី ចិចាគពាហុលត្តា លោកស្ស, “ឧចរេយច”ត្តិ បត សង្គត្តរេត “ធម្មក្ខិញ្ញាតតា អតាទិកាលិកា លោកោ”តិ កាហចេសត សស្សតលេសោបត្ត លព្ភតិយេច·

អឆិច្ចឃបុប្បត្តចាងចណ្ណតា

៩៧៉ អឆិច្ច ឃឌិច្ឆក៌ ឃំ កិច្ចិ៍ ការលំ, កឃ្សឹឌិ ចុឌ្ឍិបុត្តាំ ចា ចិតា ឃបុប្បត្តោតិ អត្តលោកឃត្តិ៍តាត៌ ចន្តាត៌ អឆិច្ចប្បត្តិអាការានបូលំ ឌឃ្សត៌ តឌាការឃត្តិ៍ឃ្សយេត បចត្តិតោ, តឌាការឃហចទិតតាឃ ច “អឆិច្ចឃបុប្បត្ត”ត្តិ ចុច្ចតិ ឃធា “យច្ចា ឈោឃត្តិ, ពុត្តា បចទត្តិ”តិ ច ត្តុឃបត្តិ ឌឃ្សេត្តា អាហ “អឆិច្ចឃបុប្បត្តោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ ឌឃ្សត៌ អឆិច្ចឃបុប្បត្ត”ត្តិ៍

៩៨៉-៩៩៉ ឌេឃតានិឃត្តិ ឌេឃតាឃ ឌេឌ្ឍកាឌេត កហលំ, តេត ឃត្តិ៍យេច ឆុទ៌ ពត្វា កកចតា អឃំ ឌេឃតា ពតា, ត បត តត្ត អត្តិ៍ឃំ អទ្បឆខ្មាត៌ អត្តិកាចតោតិ ឌឃ្សតិ៍ តេតចាហ “អទិត្តប្បាគា”តិអាឌិ៍ កកចា ហិ ឃធា លោកុត្តទឆ្ពំ ឌេឃឃេត្តា ឃយាឆិ បត្តិ៍ ចា ឆុទ៌ កទោតិ, ឲចំ លោកិឃឆ្ពំ ឌេឃឃេត្តា ចិត្តិ ឃត្តិ៍ ចា ឆុទ៌ កទោតិ៍ តត្ត “ឃឃ្លិ ឃឃឃ លោកុត្តទំ ឍាត៌ កាឌេតិ (ឆ៉ ឃ៉ ១៧៧) បច្ចុក្ខិកោ ឃខ្ញុឃយាឆិ [ឌី៉ តិ៉ ១៉១៥៥ (ក)] បច្ចុទោលិកោ ឃខ្ញុឃយាឆិ, [ឌី៉ តិ៉ ១៉១៥៥ (ខ); ចិក៉ ១៉៤០៖] បត្តិ៍យាឃ ចឃ្ស ឌិច្ឆា អាឃចា បទិក្កិលា ហោត្តិ”តិ (យ៉ តិ៉ ០៉១៧១) តចា “ឃឃ្លិ ឃឃឃ កាឃាចចទ៌ ពុឃល់ ចិត្តិ ក្ខប្បត្តិ ហោតិ, (ឆ៉ ឃ៉ ១) កិចិឡោត្តា ត្វំ កិក្កុ (បិទា៉ ០៣៩, ០៤០) យតោបុត្តក្កុយា ឆយ្លា, (ឆ៉ ប៉ ១, ១; តេត្តិ៉ ៤០; បេដ៉កោ៉ ៤១) ឃត្តិ កិក្កុច ឃត្តា តាតត្តកាយា តាតត្តឃត្តិ៍តោ, (ឌី៉ តិ៉ ១៉១១១, ១៣១, ១៥៧; អ៉ តិ៉ ៤៉១៣; ធុឡអតិ៉ ៤១) ត តេតឃត្តិ៍តាឃត្តិ៍យតត”ត្តិអាឌីតិ ឃុត្តាតិ (ឌី៉ តិ៉ ១៉១៥៤) ឲតឃ្ស អត្តឃ្ស ឃាឆកាតិ ឌេដ្តាតិ៉ តិត្វាឃតេតតិ អត្តិ៍តិត្តិឃឃឃឃ៉ តិត្តិឃា ហិ ក្ខបបត្តិចិឃេឃ ចិយុត្តិឃត្តិ៍តោ, ឃត្តិ៍ចិទាកាចិទាពេឃ្ស អាឌីតចាតិឃំឃឌឃ្សិតោ ចា ហុត្វា អឃត្តិ៍ឃយាបត្តិ តិត្តតេត្វា អក្កុលក្ខុបិឃំ ក្ខប្បឌ្ឍត្តិ, ត ឃាឃតិកា៉ ចាយោកាឃិលោ បទិកបុ៉ ពត្វាតិ ចាយោកាឃិលោ បឆយាឌីតិ តីលិ ឍាតាតិ តិត្តតេត្វា តតិឃត្តាតេ ចិណ្ណចឃឹ ហុត្វា តតោ ចុឌ្ឍាឃ ចតុត្តាតាឆិកាយាឃ បទិកបុ៉ ពត្វា៉ តេតចាហ “ចតុត្តាត៌ តិត្តតេត្វា”តិ៉

ពត្វា បតេត្វ ចាយោកាឃិលោយេច បទិកបុ៉ ចុត្តត្តិ? ចុច្ចតេ – ឃធេច ហិ ទ្វបបដិកាពក្ខតេឃ្ស កឃិលចិឃេឃេឃ្ស ទ្វបចិកាចតេត ទ្វបចិទាកកាចតាឃត្តាតោ អទ្វបឃយាបត្តិចិឃេឃោ ឃត្តិកិយតិ, ឲចំ អបទិញ្ញត្តចិក្កហតាឃ អទ្វបបដិកាពក្ខតេ កឃិលចិឃេឃ អទ្វបចិកាចតេត អទ្វបចិទាកកាចតាឃត្តាតោ ទ្វបឃយាបត្តិចិឃេឃោ អឆិកយឹយតីតិ ឲត្ត “ឃត្តិ៍ តោកោ ឃត្តិ៍ កណ្ណ”តិអាឌីតា (យ៉ តិ៉ ១៉១៣) “ឆិ ចិត្តិ, ឆិត្តតេ តំ ចិត្ត”ត្តិអាឌីតា ច តយេត អទ្វបប្បចត្តិឃា អាឌីតចឌឃ្សតេត, តឌកាចេ ច ឃត្តបលីតកាចឃត្តិឌ្ឍាតេត ទ្វបឃយាបត្តិឃា អកិឃត្តលំ, ទ្វបចិទាកកាចតា បត ឃត្តិ៍ ក្ខបចាតេត អទ្វបឃយាបត្តិយោ, តត្វាបិ ចិឃេឃេត បឆយាទុប្បត្តាត៌ ឃឌី ឲចំ “បទិត្តិត្តាកាឃកឃិលោបី”តិ ចត្តត្តា៉ តឃ្សាបិ ហិ អទ្វបបដិកាពតា លត្តតីតិ? ត្តិត្តិតេយេចត៌ កោឃត្តិ៍ អចចត៌ បតេត្វ ឃុត្តាចទិឃេហិ អក្កុហិតកាចេត៉ ឃធា ហិ ទ្វបចិទាកកាចតា ចិទត្តិតិឃឆយុកាចយតេត្តត បទិតិប្បត្តា, ចិទត្តិតិឃឆយុបដិកាពក្ខតេ ច ចិឃឃចិឃេឃ បិតុកចតិ, ឲចំ អទ្វបចិទាកកាចតាបីតិ ចុច្ចយាតេ ត កោធិ ចិទោឆា, តិត្តិឃេហេច បត តឃ្សា ឃយាបត្តិឃា បដិបត្តិតត្តតាឃ, តោឃត្តា ចិឃឃបចេឃ្សបតិតាត្តតឃ្សេច តឃ្ស ឍាតឃ្ស បដិបត្តិតោ ឌិឌ្ឍិចតេត្តហិ ឃុត្តាចទិឃេហិ ចតុតេត្វេច ក្ខតាកាឃិលោ អទ្វបចិទាកកាចតាបទិកបុ៉ ចុត្តត្តិ ឌេឌ្ឍត្តា៉ កិច្ចា ចណ្ណកាឃិលោឃ្ស ចិឃ ឃុទិឃក្ខតកាឃិលតោយេបិ ចណ្ណបដិច្ឆាឃាច បណ្ណត្តិ អាទឃលំ ឍាតឃ្ស លោកចោហាទាត្តទោឃតេច បចត្តិតោ៉ ឲចត្តា ពត្វា ចិឃុទ្ធិយក្កេ (ចិឃុទ្ធិ៉ ០៉១៧) បឆចីកឃិលាឃ្ស អាធាឃចត្តុយណ្ណុបយាចចតេត្តា

ឞយត្ថិតំ ហោតិ, ចត្ថុំ បត ក្ខតកសិណំ ក្ខតប្បដិក្ខាឃមេវ ឈោតស្ស កោចរកាចំ កច្ឆតីតិ ចស្សេច អរូបបដិកាកតា ឃុត្តាតិ ចាយោកសិណេហេឃច បរិកប្ចុំ ទុត្តត្តិ ចេឌិតព្វំ។

ព្ពេឆចាតិ បញ្ចចោកាកេចេឃច។ ចត្ថាតិ អសញ្ញាកចេ។ ឃឌិ រូបក្ខន្ធយត្តមេច អសញ្ញាកចេ បិតុកចតិ, កឆយរូបសត្តិស្សមេឃត ចិតា ចត្ថុ រូបំ បចត្តតិ, កធំ បត រូបសត្តិស្សមេឃត ចិតា អរូបឆាតុឃំ អរូបំ បចត្តតិ, ព្ពេឃ្យិ ចោត ឞយាតឌាតិឃមេច។ កស្មា? ព្ពេឆច អធស្សតោតា។ ឃឌិ ឲចំ កពាឡាកាកាកាហាមេត ចិតា រូបឆាតុឃំ រូបេបត ត បចត្តិតព្ពំ, កិំ កាកេណំ ? ព្ពេឆច អធស្សតោតា។ អបិ ច ឃធា ឃស្ស ចិត្តឞន្តាតស្ស តិត្ថាត្តិកាកេណំ រូបេ អចិកតតាលំ្យាតស្ស ឞហ រូបេបត ឞម្ពចតោ រូបំ តិស្សាឃ បចត្តិ, ឃស្ស បត តិត្ថាត្តិកាកេណំ រូបេ ចិកតតាលំ្យាតស្ស ចិតា រូបេបត រូបតិរេបក្ខតាឃ កាកេលស្ស, ឲចំ ឃស្ស រូបប្បពន្ធស្ស តិត្ថាត្តិកាកេណំ ចិកតតាលំ្យអរូបេ, តស្ស ចិតា អរូបេបត បចត្តិ ហោតីតិ អសញ្ញាកចេ រូបក្ខន្ធយត្តមេច តិត្ថាត្តតិ។ កធំ បត ចត្ថុ កោចលេរិ រូបប្បពន្ធោ បច្ចុប្បន្នបច្ចឃរហិតោ ចិរកាលំ បចត្តតីតិ បច្ចេតព្ពំ, កិត្តកំ ចា កាលំ បចត្តតីតិ ចោឆតំ ឞតសិ កត្វា អាហ “ឃធា តាឃ ឌិឃាចេក្ខព្ពោត្តា ឞមេរា”តិអាឌិ, ចោត ត កោចលឞាកមោឃច អឃមេច្ច ឃុត្តីតិ ធស្សតិ។ ចត្តកមេច កាលត្តិ ក្ខរក្កឞតោ បញ្ច ឞហាកប្បឞតាតិបិ តិដ្ឋត្តិ អសញ្ញាឞត្តា។ ឈោតចេកោតិ អសញ្ញាឞយាបត្តិបរិក្ខតោ កប្ខុចេកោ។ អត្ថរឆាឃតីតិ បច្ចឃតិរោធេត តិរុជ្ឈតិ តប្បចត្តតិ។

ព្ពឆាតិ កាឃកចេ។ កធំ បត អនេកកប្បឞតឞយតិក្កមេត ចិរតិរុន្ធតោ ចិញ្ញាណតោ ព្ពឆ ចិញ្ញាណំ ឞមុប្បជ្ជតិ។ ត ហិ តិរុន្ធេ ចក្ខុមិ្យ ចក្ខុចិញ្ញាណឞមុប្បជ្ជឃាតំ ឌិដ្ឋត្តិ? តឃិធមេយកត្តតោ ធដ្ឋព្វំ។ ចិរតិរុន្ធម្បិ ហិ ចិត្តំ ឞយាតឌាតិកស្ស អត្តរាតុប្បជ្ជតតោ អតត្តរបច្ចឃយត្តំ ហោតិមេឃច, ត ពីឌំ, ពីឌំ បត កប្ខុំ។ តស្មា កប្ខុតោ ពីឌក្ខតតោ អារឞ្ខុណាឌីហិ បច្ចមេឃហិ អសញ្ញាកចតោ ចុតាតំ កាឃឆាតុឃា ព្ពបបត្តិចិញ្ញាណំ ហោតិមេឃច។ ចោតាហ “ព្ពឆ បដិឞត្ធិឞញ្ញា ព្ពប្បជ្ជតី”តិ។ ឲត្ថុ ច ឃធា តាឃ ព្ពតុតិឃាមេឃត ឞុប្បក្កហណោ តិឃតកាលិតំ រូក្ខាតំ ចេរេច ឌិរេន្ត ចេលពាលេត ត ឃធា តិឃាឃតា ហោតិ ឞុប្បក្កហណស្ស, ឲចមេឃច បញ្ចចោកាកេច អចិប្បមោកេត ចត្តឃាតេស្ស រូបិរូបឆមេឞុស្ស រូបិរូបចិរាកកាចតារចេរេ ឌិរេន្ត តស្ស ឞយាបត្តិចេលពាលស្ស អត្តរូបតោ អរូបកចេ អសញ្ញាកចេ ច ឃធាក្កមំ រូបរហិតា អរូបរហិតា ច លត្ថាតំ បចត្តិ ហោតីតិ ចេឌិតព្វំ។ តត្ត ឲត្ថុ ឌាតិឞតឞហស្សធឞសំចដ្ឋាឌីតំ ឞត្ថេក, អច្ចត្តរតោ ចា បចត្តាឃ អឞញ្ញាបចត្តិឃា ចមេឞត លិកឹអឆិច្ចឞមុប្បត្តិកចាឌោ លិកឹឞស្សតចាឌោ ចិឃ អតេកាកេធោ ឞម្ពចតីតិ? ឞច្ចំ ឞម្ពចតិ, អតត្តរត្តា បត អាបត្តាឃ អឞញ្ញាបបត្តិឃា ចមេឞត លិកឹអឆិច្ចឞមុប្បត្តិកចាឌោ តឃធស្សតចមេឞត ឲកោច ធស្សិតោតិ ធដ្ឋព្វំ។ អធ ចា ឞស្សតឌិដ្ឋិឞក្កហតោ អឆិច្ចឞមុប្បត្តិកចាធស្ស ឞស្សតចាឌេ អាកតោ ឞត្ថោ ធេឞតាតឃោ ឃធាឞម្ពចំ អឆិច្ចឞមុប្បត្តិកចាឌេបិ កហេតព្វោតិ ព្ពឃស្ស ចិមេឞស្ស ធស្សតត្ថំ កកចតា លិកឹអឆិច្ចឞមុប្បត្តិកចាឌោ អចិកឌិត្វា ធេឞិតោ។ អចស្សញ្ច ឞស្សតឌិដ្ឋិឞក្កហោ អឆិច្ចឞមុប្បត្តិកចាធស្ស ព្ពច្ឆិតព្វោ ឃិកិលេឞបក្ខេ ឞត្តាតំ អញ្ញាឞឃស្ស ទុចិឆត្តា។ តធា ហិ ចុត្តំ អដ្ឋកធាឃំ “ឞស្សតុច្ឆេធឌិដ្ឋិ ចា”តិ។ តធា ច ចក្ខតិ “ឃាឃំ ឞចេត្តច ព្ពច្ឆេធឌិដ្ឋិមោឃា, មេឞា ឞស្សតឌិដ្ឋិមោឃា”តិ (ឌី៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑៥៤-៥៥)។

តត្ថ ច អឆិច្ចឞមុប្បត្តិកចាធស្ស ឞស្សតឌិដ្ឋិឞក្កហោ ត ឃុត្តោ។ “អហញ្ហិ ឞុព្ពោ តាហោសិ”ត្តិអាឌិចមេឞត បចត្តតតោ, អឞុព្ពឞត្តបិតុកាចក្កាហត្តា, អត្តតោ លោកស្ស ច ឞធាកាចកាហិតី ច ឞស្សតឌិដ្ឋិ “អត្ថិ ត្វេច ឞស្សតិឞម”ត្តិ បចត្តតតោ? តោ ត ឃុត្តោ

អនាគតេ កោដិអនស្សនតោ។ យទិបិ ហិ អយំ វាទោ “សោម្ហិ ឯតរហិ អហុត្វា សន្តតាយ បរិណតោ”តិ (ទី។ និ។ ១។៦៨) អត្តនោ លោកស្ស ច អតីតកោដិបរាមសនវសេន បវត្តោ, តថាបិ វត្តមានកាលតោ បដ្ឋាយ ន តេសំ កត្ថចិ អនាគតេ បរិយន្តំ បស្សតិ, វិសេសេន ច បច្ចុប្បន្នានាគតកាលេសុ បរិយន្តានស្សតបកាសិតោ សស្សតវាទោ។ យថាហ “សស្សតិសមំ តថេវ ឋស្សតី”តិ។ យទិ ឯវំ ឥមស្ស វាទស្ស, សស្សតវាទាទីនញ្ច បុព្វន្តកប្បិកេសុ សង្គហោ ន យុត្តោ អនាគតកាលបរាមសនវសេន បវត្តត្តាតិ? ន, សមុទាយស្ស អតីតកោដ្ឋាសិកត្តា។ តថា ហិ តេសំ សមុប្បត្តិ អតីតំសបុព្វេនិវាសញាណេហិ, តប្បដិរូបកានុស្សវាទិប្បភាវិតតក្កេហិ ច សង្គហិតាតិ, តថា ចេវ សំវណ្ណិតំ។ អថ វា សព្វត្ថ អប្បដិហតញាណេន វាទិវរេន ធម្មស្សាមិនា និរវសេសតោ អគតិដ្ឋា គតិដ្ឋា យថាភូតំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទិតា ឯតា ទិដ្ឋិយោ, តស្មា យាវតិកា ទិដ្ឋិយោ ភគវតា ទេសិតា, យថា ច ទេសិតា, តថា តថាវ សន្និដ្ឋានតោ សម្បដិច្ឆិតព្វា, ន ឯត្ថ យុត្តិវិចារណា កាតព្វា ពុទ្ធវិសយត្តា។ អចិន្តេយ្យោ ហិ ពុទ្ធវិសយោតិ។

ទុតិយភាណវារវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

អបរន្តកប្បិកវាទវណ្ណនា

៧៤។ “អបរន្តេ ញាណំ, អបរន្តានុទិដ្ឋិយោ”តិអាទីសុ វិយ អបរ-សទ្ទោ ឥធ អនាគតកាលវាចកោតិ អាហ “អនាគតកោដ្ឋាសសង្ខាត”ន្តិ។ អបរន្តំ កប្បេត្វាតិអាទីសុ “បុព្វន្តំ កប្បេត្វា”តិអាទីសុ វុត្តនយេន អត្ថោ វេទិតព្វោ។ វិសេសមត្តមេវ វក្ខាម។

សញ្ញីវាទវណ្ណនា

៧៥។ ឧទ្ធមាឃាតនាតិ បវត្តោ វាទោ ឧទ្ធមាឃាតនោ, សោ ឯតេសំ អត្ថីតិ ឧទ្ធមាឃាតនិកា។ យស្មា បន តេ ទិដ្ឋិគតិកា “ឧទ្ធំ មរណា អត្តា និព្វិការោ”តិ វទន្តិ, តស្មា “ឧទ្ធមាឃាតនា អត្តានំ វទន្តីតិ ឧទ្ធមាឃាតនិកា”តិ វុត្តំ។ សញ្ញីវាទោ ឯតេសំ អត្ថីតិ សញ្ញីវាទា “ពុទ្ធិ អស្ស អត្ថីតិ ពុទ្ធោ”តិ យថា។ អថ វា សញ្ញីតិ បវត្តោ វាទោ សញ្ញី សហចរណនយេន, សញ្ញី វាទោ ឯតេសន្តិ សញ្ញីវាទា។

៧៦-៧៧។ រូបី អត្តាតិ ឯត្ថ តត្ថ រូបវិនិមុត្តេន អត្តនា ភវិតព្វា សញ្ញាយ វិយ រូបស្សាបិ អត្តនិយត្តា។ ន ហិ “សញ្ញី អត្តា”តិ ឯត្ថ សញ្ញា អត្តា។ តេនេវ ហិ “តញ្ច បវត្តសញ្ញាណស្ស សញ្ញាតិ គហេត្វា”តិ វុត្តំ។ ឯវំ សតិ កស្មា កសិណរូបំ “អត្តា”តិ គហេត្វា វុត្តន្តិ? ន ខោ បនេតំ ឯវំ ទដ្ឋព្វំ “រូបំ អស្ស អត្ថីតិ រូបី”តិ, អថ ខោ “រុប្បនសីលោ រូបី”តិ។ រុប្បនដ្ឋេន រូបសទិសតាយ កសិណរូបស្ស វឌ្ឍិតាវឌ្ឍិតកាលវសេន វិសេសាបត្តិ, សា ច “នត្ថី”តិ ន សក្កា វត្តុំ បរិត្តវិបុលតាទិវិសេសសព្ភាវតោ។ យទិ ឯវំ ឥមស្ស វាទស្ស សស្សតទិដ្ឋិសង្គហោ ន យុជ្ជតីតិ? នោ ន យុជ្ជតិ កាយភេទតោ ឧទ្ធំ អត្តនោ និព្វិការតាយ តេហិ អធិប្បេតត្តា។ តថា ហិ វុត្តំ “អរោគោ បរំ មរណា”តិ។ អថ វា “រូបំ អស្ស អត្ថីតិ រូបី”តិ វុច្ចមានេបិ ន ទោសោ។ កប្បនាសិទ្ធេនបិ ហិ ភេទេន អភេទស្សាបិ

តិទ្ទេសទស្សតោ, យថា “សិលាបុត្តកស្ស សរីរ”ន្តិ។ ទ្វប្បតិ ចា ទ្វបសកាទេចា ទ្វបំ, តំ ឲតស្ស អត្ថីតិ ទ្វបី, អត្តា “ទ្វបិតោ ឆយ្យា”តិអាឌីសុ (ឆ។ ស។ ទ្វកយាតិកា ១១) ចិយ។ ឲចន្ធា កត្វា ទ្វបសកាចត្តា អត្តតោ “ទ្វបី អត្តា”តិ ចចតំ ខាយាកាតយេចាតិ “កសិណទ្វបំ ‘អត្តា’តិ កេហត្វា”តិ ចុត្តំ។ តិយតចាឌិតាយ កយ្យឲលបដិកេ្កបតោ តត្តិ អាឌីចកេសុ ឈាតសយាបត្តិលិកេកាតិ អាហ “អាឌីចកាឆយោ ចិយ តក្កយតេ្តតេច ចា ទ្វបី អត្តា”តិ។ តថា ហិ កណ្យាកិឌាតិអាឌីសុ លត្យអាកិឌាតីសុ អញ្ញាតរំ អត្តាតំ ឲកេទ្ធ អាឌីចកា បដិឌាតត្តិ។ តត្តិ ឲតស្ស ខទាកា កទេក្កាតិ អខទាកាតិ អខទាក-សទ្ទស្ស តិទ្ធបរិយាយតា ចេឌិតព្វា, ខទាកេហិតតាសីសេត ចា តិព្វិការតាយ តិទ្ធតំ បដិឌាតាតិ ឌិដ្ឋិកតិកោតិ អាហ “អខទាកាតិ តិទ្ធោ”តិ។

កសិណុគ្ឃាដិមាកាសបចយាទុប្បចិញ្ញាណតត្តិកាចអាកិញ្ចញ្ញាយតតាតិ អទ្វបសយាបត្តិតិមិត្តំ តិឰ្ចបណ្ណេ តិត្តកេទសា ចិយ សរីរបរិយាណោ អទ្វបី អត្តា តត្ត តិដ្ឋតីតិ តិកណ្ណាតិ អាហ “តិកណ្ណាឆយោ ចិយា”តិ។ មិស្សកកាហចេសេតាតិ ទ្វបាទ្វបសយាបត្តីតំ តិមិត្តាតិ ឲកញ្ញកត្វា “ឲកោ អត្តា”តិ, តត្ថ បចត្តសញ្ញាត្ថស្ស “សញ្ញា”តិ កហណចេសេត។ អយតិក្យាឌិដ្ឋិកតិកោ ទ្វបាទ្វបសយាបត្តិលិកិតាយ តត្តិមិត្តំ ទ្វបកាទេចត អទ្វបកាទេចត ច អត្តា ឋ្លបតិដ្ឋតិ, តស្វា “ទ្វបី ច អទ្វបី ចា”តិ អកិតិចេសំ ឌេតេសិ អជ្ឈត្តចាឌិតោ ចិយ, តក្កយតេ្តតេច ចា ទ្វបាទ្វបឆយ្យាតំ មិស្សកក្កហណចេសេត “ទ្វបី អទ្វបី ច អត្តា ហោតី”តិ។

តក្កការេហតេចាតិ សព្វាទាចេសេសសុណ្យកាចប្បត្តឆយ្យា ចិយ អទ្ធត្តសុណ្យកាចប្បត្តិយា សកិទ្ធសាឆតាសយត្តតាយ ឆយ្ឃកូដហត្វបិតាឌិសឈ្លរតោ ចិយ តេច ទ្វបី, ទ្វបសកាចាតតិចត្តតោ ត អទ្វបីតិ ឲចំ បចត្តតក្កការេហត។ អច ចា អត្តាតត្តិកចត្យក្កចាទេឆ ចិយ អញ្ញយញ្ញាបដិកេ្កបចេសេត អតេ្វា ចេឌិតព្វោ។ កោចលំ បត តត្ថ ឆេសកាលកេឆចេសេត តតិយចត្យត្វចាឆា ឆស្សិតា, ឰ្ពឆ កាលចត្វ្យកេឆចេសេតាតិ អយេយច ចិសេសោតិ។ កាលកេឆចេសេត ចេត្វ តតិយចាឆស្ស បចត្តិ ទ្វបាទ្វបតិមិត្តាតំ សហ អត្យបដ្ឋាតតោ។ ចត្យត្វចាឆស្ស បត ចត្វ្យកេឆចេសេត បចត្តិ ទ្វបាទ្វបឆយ្យាតំ សម្ពហតោ “ឲកោ អត្តា”តិ តក្កតចេសេតាតិ តត្ថ ចុត្តតយាត្យសាទេត ចេឌិតព្វំ។

ទុតិយចត្យក្កេ ឃំ ចត្តព្វំ, តំ “អយតិ កន្ធតិ ឲត្វ ការេចា ខ្ពសាត”ន្តិអាឌិតា អត្តាតត្តិកចាទេឆ ចុត្តតយេត ចេឌិតព្វំ។

យឌិបិ អដ្ឋសយាបត្តិលាភិតោ ឌិដ្ឋិកតិកស្ស ចេសេត សយាបត្តិភេទេត សញ្ញាភេទសម្ភចតោ “តាតត្តសញ្ញី អត្តា”តិ អយម្បិ ចាឆោ សយាបត្តកចេសេត លព្ភតិ។ តថាបិ សយាបត្តិឃំ ឲកទ្ធបេតេច សញ្ញាយ ឋ្លបដ្ឋាតតោ សយាបត្តកចេសេត “ឲកត្តសញ្ញី”តិ អាហ។ ខេតតេចត្វ សយាបត្តកក្កហណំ កតំ។ ឲកសយាបត្តិលាភិតោ ឲច ចា ចេសេត អតេ្វា ចេឌិតព្វោ។ សយាបត្តិភេទេត សញ្ញាភេទសម្ភចេបិ ឰាហិទ្ធា បុត្តត្តារម្មណេ សញ្ញាតាតតេ្តត ខ្ពត្យអារិកេត តាតត្តសញ្ញីតំ ឆស្សេតុំ “អសយាបត្តកចេសេត តាតត្តសញ្ញី”តិ ចុត្តំ។ “បរិត្តកសិណចេសេត បរិត្តសញ្ញី”តិ ឰ្ពយិតា សតិបិ សញ្ញាចិតិមុទេ្វត ឆយ្យ “សញ្ញាយេច អត្តា”តិ ចឆតីតិ ឆស្សិតំ ហោតិ។ កសិណក្កហណទ្ធោត្វ សញ្ញាយ ចិសយឆស្សតំ, ឲចំ ចិបុលកសិណចេសេតាតិ ឲត្វាបិ អតេ្វា ចេឌិតព្វោ។ ឲចន្ធា កត្វា អត្តាតត្តិកចាទេឆ , ឰ្ពឆ ច អត្តាតត្តិកចត្យក្កេ បចយទុតិយចាទេឆហិ ឰ្ពយេសំ ខ្ពិត្តំ ចាឆាតំ ចិសេសេសា សិទ្ធោ ហោតិ, អញ្ញាថា ចុត្តប្បការេសុ ចាទេឆសុ បុព្វាត្តាបទត្តកប្បតកេឆេត សតិបិ

ខោហិខិ ចិនេសេ ខោហិខិ ភត្តិ នេឃចាតិ៍ អថ ចា "អរូបប្បយារេណា អត្តា, ឃចប្បយារេណា, អញ្ញេនត្តា ចា អត្តា"តិ អាឌិឥស្សាតចនេសត បរិនេត្តា សត្តិ ចាតិ បរិត្តសត្តិ, ពបិលពណាគាឥនេឃា ចិឃ អត្តនេភា សត្តាពតកាចបជិខាតតចនេសត អប្បយារេណា សត្តិ ចាតិ អប្បយាណសត្តិតិ ឲចនេយ្យត្ត អនេត្តា ឥដ្ឋនេត្តា៍

ឌិត្តចក្កបរិកណ្ឌតាឃ ឃឆាពយ្យូបពោាណស្ស ឌិត្តចក្កបកាចឌតិនេតត ឃឆាពយ្យូបពោារេណត ឌិស្សយាតាបិ សត្តាត់ ស្វលាឌិសយក្កិតា ឌិត្តចក្កភាច ឌិដ្ឋា នេហាតីតិ អាហ "ឌិនេត្តត ចក្កភា"តិអាឌិ៍ តត្វ ច "ឲពត្តស្វលី អត្តា"តិអាឌិចាឥាត់ អបទត្តឌិដ្ឋិកាចនេតា "តិត្តត្តយាត់ ឌិដ្ឋា"តិ ចចត់ អត្វបត្តត្តិ? ភាត្វបបត្ត, អភាគតស្ស ឲពត្តស្វលិកាចាឌិពស្ស បពប្យត់ បក្ខប្យត្តាឃ តិត្តត្តិឃា ឥស្សនេតត អឆិនេប្យតត្តិ៍ នេតនេតចាហ "តិត្តត្តយាត់ ឌិដ្ឋា 'ឲពត្តស្វលី'តិ ពណ្យាតី"តិ៍ ឲត្ត ច តស្សំ តស្សំ ក្វយិឃំ ឆាហុលំ ស្វលាឌិសហិតឆយ្យូប្បចត្តិឥស្សនេតត នេតសំ "ឲពត្តស្វលី"តិ ពានេហា ឥដ្ឋនេត្តា៍ អថ ចា ហត្តិឥស្សពអត្ត ចិឃ ឌិដ្ឋិពតិកា ឃំ ឃនេឥច បស្សត្តិ, តំ តនេឥច អកិតិចិស្ស នេចាហទត្តិតិ ត ឲត្ត ឃ្វត្តិ យក្កិតត្តា៍

អសត្តិ នេតចសត្តិតាសត្តិចាឥចណ្ណតា

លិប័-ប័ត្ត៍ អសត្តិចានេឥ អសត្តាកនេច តិត្តត្តសត្តចនេសត បឈយចានេឥា, "សត្តា អត្តនេតា សយត្វបស្សតី"តិ ឲត្ត ច្វត្តតនេឃត សត្តានេឃច "អត្តា"តិ ពនេហត្វា តស្ស ពិត្តាតការនេចត ចិតាឃ អត្តាឃ សត្តាឃ អកាចនេតា "អសត្តិ"តិ បចនេត្តា ក្វតិឃចានេឥា, តឆា សត្តាឃ សហ ទ្វូបឆយ្យូ, សនេត្ត ឲច ចា ទ្វូបិទ្វូបឆយ្យូ "អត្តា"តិ ពនេហត្វា បចនេត្តា តតិឃចានេឥា, តក្កាហចនេសនេតច ចត្វត្តចានេឥា បចនេត្តា៍ តស្ស ប្វនេត្តា ច្វត្តតនេឃនេតច អនេត្តា នេចឌិតនេត្តា៍ ក្វតិឃចត្វនេក្កបិ ពសិលាទ្វូបស្ស អសត្តាតតសកាចតាឃ អសត្តិតិ ពត្វា អត្តាតត្តិពចានេឥ ច្វត្តតនេឃនេតច ចត្តានេទាបិ នេចឌិតនេត្តា៍ តឆា នេតចសត្តិតាសត្តិចានេឥបិ នេតចសត្តិតាសត្តិកនេច តិត្តត្តសត្តនេស្សច ក្វតិបជិសត្តិស្វ, សត្តាត្ត ចា បក្វសត្តាកិច្ចំ ពាតុំ អសយត្តាឃ ស្វព្វយាឃ សត្តាឃ អត្តិកាចបជិខាតតចនេសត បឈយចានេឥា, អសត្តិចានេឥ ច្វត្តតនេឃត ស្វព្វយាឃ សត្តាឃ ចនេសត, សត្តាតតសកាចតាបជិខាតនេតត ច ក្វតិឃចាឥានេឃា បចត្តាតិ ឲចំ ឲនេពត បពានេទត សតិបិ ពានេណបរិនេឃសតស្ស សយ្ហនេច ឌិដ្ឋិពតិពចាឥាត់ អភាឥនេលិឃកាចឥស្សតត្តិ "តត្ត ត ឲពនេត្តត ពានេណំ បរិនេឃសិតត្តា"ត្តិ ច្វត្តត្តិ ឥដ្ឋត្តា៍ ឲនេតសត្វា សត្តិអសត្តិនេតចសត្តិតាសត្តិចាឥាត់ "អនេទានេពា បទំ យនេណា"តិ ចចតនេតា សស្សតឌិដ្ឋិសក្កនេហា បិពនេជិនេឃច៍

ក្វនេច្ឆឥចាឥចណ្ណតា

ប័ឱ៍ អសនេតា ចិតាសាសយូចនេតា អត្តិកាចតិពត្តនេភា ក្វនេច្ឆនេឥាតិ ច្វត្តិ "សនេតា"តិ៍ ឃឆា នេហត្វបលកានេចត បចត្តយាតាត់ សកាចឆយ្យូាត់ សតិបិ ឲពសត្តាតបរិឃាបត្តាត់ កិត្តសត្តិបតិនេតហិ ចិនេសេ នេហត្វបលិត់ បទេយត្តនេតា កិត្តសកាចត្តា កិត្តសត្តាតបតិតាត់ ចិឃ អច្ចត្តនេកឥសត្តិដ្ឋានេតត ភាតត្តតឃស្ស យិច្ឆាពហណំ ក្វនេច្ឆឥាកិតិនេចសស្ស ពានេណំ, ឲចំ នេហត្វបលក្វតាត់ ឆយ្យូាត់ ចិឌ្ឍយានេតបិ សកាចនេកនេឥ ឲពសត្តតិបរិឃាបត្តាឃ ឲពត្តតនេឃត អច្ចត្តយនេកក្កហណយ្យិ ពានេណំ ឲចាតិ ឥនេស្សត្វំ "សត្តស្សា"តិ ច្វត្តិ បិឡឡាឃំ៍ សត្តាតចនេសត ហិ

ចត្តយាគតស្ស លទ្ធស្ស ឈតចិតិត្តុទាកាការចេត សត្តការេហា, សត្តស្ស ច អត្ថិកាចកាហតិតត្ថតា ក្ខេច្ឆកការេហា ឃាចាយំ អត្តា ត ក្ខិជ្ជតិ, តាចាយំ ចិជ្ជតិយេចាតិ កេហលេតា, តិរុងយចិតាយសា ចា ឰូឆ ក្ខេច្ឆដេតិ អឆិរប្យតាតិ អាហ “ក្ខបឆ្ឆេង”ត្តិ៍ ចិរេសេ តារេសា ចិតារេសា, អការេចា៍ រេសា បត ឞិសចក្កបញ្ញាចក្កត៌ ឥស្សតបទាតិក្កយោយេច រេហាតិតិ អាហ “អឥស្សត”ត្តិ៍ អឥស្សតេ ហិ តាយ-សទ្ទោ លេលិកា តិរុត្សេហាតិ៍ កាចចិកយត្តិ សកាចាបកយំ៍ រឃោ ហិ តិរុងយចិតាយចរេសេត ក្ខិជ្ជតិ, ត រេសា អត្តតោ សការេចត តិដ្ឋតិតិ៍ លិកិតិ ជិដ្ឋចក្កតាលលិកិ៍ ងុតិយត្តរេយចាតិ រេសក្កបុច្ចុជ្ជតាតយ្យិ ងុតិយត្តរេយេច៍ ត ក្ខបបិតត្តិ បុដ្ឋរេឃាកាការេចត, បរិកយុាកររេលាត ចា ក្ខបបិតំ ឥដ្ឋំ ត សេក្កាតិ៍ “អលិកិ ច រេកា បរលេលិកំ ត ឌាតាតិ”តិ តត្ថិកចាគចរេសេត, យហាឬតួហការេចតេច ចា “ឰូតោ អឌ្ឍោ បរលេលិកា អត្ថិ”តិ អតចរេទាឆយាហ៍ ឲត្តរេការេយច ចិសរេឃា, រេឃា យំ ឰូត្រ្ពេយរេកាចរេទាតិ៍ អត្តតោ ឆិត្យា ហត្តកលាតការទាឌាជិ ចិយ

កាយស្សលិក្ខតាយ ចា៍ “ត បុត ចិរុហត្តិ”តិ បតិតបណ្ណាតំ ចលោត អប្យជិសត្ថិកាចយាហ៍ ឲចរេយច សត្តាតិ ឃឆា បណ្ឌបលិរេសា ពាត្ថតា បចុរេត្តា ត បជិសត្ថិយតិ, ឲចំ សេត្តា សត្តា អប្យជិសត្ថិកយរលាយេច តិកង្ខិតិ៍ ឌលបុត្តុអក្ខុបយា ហិ សត្តាតិ តស្ស លត្ថិ៍ តឆាតិ ចុត្តប្យការេត៍ លិកិតោបិ ងុតិតោ ក្ខត្ថិ អឥស្សតេតេច ឰូយា ជិដ្ឋិរេឃា ក្ខប្យជ្ជត្តិតិ អាហ “ចិករេប្យត្តា ចា”តិ៍

ឲត្តាហ – ឃឆា អយរាចិរេក្កបិកចាគា ឲកត្តអលិកិចរេសេតេច ឥស្សិតា, ឃឆា ច ក្ខត្ថយាឈាតតិកសញ្ញិចាគចត្យរេក្កា ឲកត្តលិកិចរេសេតេច, ត ឲចយយំ៍ អយំ បត សស្សរេតាកង្គសស្សតចាគាគរេឃា ចិយ លិកិអលិកិចរេសេត បចរេត្តា៍ តឆា ហិ ចុត្តំ “តត្ថ ទេត្ត ឌតា”តិអាជិ៍ ឃជិ ឲចំ កស្មា សស្សតចាគាជិរេគសតាហិ ឰូឆ អឌ្ឍាឆា រេគសតា បចត្តាតិ? ចុច្ចតេ – រេគសតាចិលិសប្យត្តិតោ៍ រេគសតាចិលិសប្យត្តា ហិ ឰុត្ថា កកាចរេត្តា, តេ រេចតេឃ្យញ្ញាសឃាត្យុបំ ចិចិរេឆតាការេត ឆយុំ រេគសេត្តិ, អឌ្ឍាឆា ឰូឆាបិ ច ឲចំ កកាចា រេគសេឃ្យ “ឰូឆ កិក្កេច ឲករេច្ចា សយរេលា ចា (ភាហូរេលា ចា អាតប្យយត្ថាយ...រេប... ឃឆាសយាហិតេ ចិតេត្ត សត្តាត៌ ចុត្តបបិតតាលាយ ចិត្តំ អកិតិត្តារេយតិ, រេសា ជិរេត្តត ចក្កតា ចិស្សុត្ថ អតិក្កត្តយាត្សរេកត អរេហតា ងុតិចិត្តំ បស្សតិ, បុទ្ធត៌ ចា បរសត្តាត៌, ត រេហច រេលា តគ្គត្ថិ ក្ខបបត្តិ, រេសា ឲចយាហ ‘ឃឆា រេលា រេកា អយំ អត្តា’” តិអាជិតា ចិរេសសលិកិតោ, តក្កិតោ ច ចិស្សុំ កត្តា, តស្មា រេគសតាចិលិរេសេត រេចតេឃ្យញ្ញាសឃាត្យុបំ សស្សតចាគាជិរេគសតាហិ អឌ្ឍាឆាយំ រេគសតា បចត្តាតិ ឥដ្ឋត្តំ៍

អឆ ចា ឲកច្ចសស្សតចាគាជិស្ស ចិយ ត ឰូឆ តក្កិចាជិតោ ចិរេសសលិកិចារេគា កិត្ថាការេរា, អឆ រេលា សយាតរេកឥតាយ សយាតាការេរារេឃចាតិ ឰូយស្ស ចិរេសសស្ស បកាសតត្ថំ កកចតា អឃយុរេច្ឆងចារេគា បុរិយចារេគហិ ចិសិដ្ឋាការេរា រេគសិតោ៍ សយុក្ខតិ ហិ តក្កិតោបិ អត្យស្សចាជិចរេសេត អឆិកយចតោ ចិយ ឰូឆ អកិតិរេចរេសា៍ អឆ ចា ត ឰូយា ជិដ្ឋិរេឃា កកចតា អតាករេត ឲចំ កាចិចរេសេត រេគសិតា, តាបិ បរិកប្យចរេសេត, អឆ រេលា ឃឆា ឃឆា ជិដ្ឋិកតិរេកហិ “ឰូឥរេយច សត្ថំ, រេយាឈយញ្ញា”ត្តិ បញ្ញាត្តា, តឆា តឆា ឃឆាក្សុត្ថំ សញ្ញាញ្ញាតញ្ញារេលាត បរិច្ឆិត្ថិត្តា បកាសិតា៍ រេឃហិ កយ្យុរាជិប្យការា អបុច្ចុជ្ជតរេកាចរា ឰុត្ថឆយុា បកាសត្តិ, រេឃសត្ថុា បរិកិត្តតេត តឆាកតា សយុរេគច រេឆាយិតា រេហាត្តិ៍ ក្ខេច្ឆងចាជិហិ ច ជិដ្ឋិកតិរេកហិ ឃឆា ក្ខត្តរុត្តរកចឥស្សិហិ អបរកចឥស្សិត៌ រេតសំ ចាគបជិរេសឆចរេសេត សកសកចាគា បតិដ្ឋាបិតា, តឆាយំ រេគសតា បចត្តាតិ បុរិយរេគសតាហិ ឰូយិស្សា រេគសតាយ បចត្តិរេកឥា ត រេចារេគតរេត្តា៍ ឲចត្តុា កត្តា អត្សបកចរេកឥចរេសេត ចិយ កាយត្សបកចរេកឥចរេសេតាបិ ក្ខេច្ឆងចារេគា ចិកឌិត្តា ឥដ្ឋរេត្តា៍ អឆ ចា បរេច្ចកំ កាយត្សបកចរេកឥចរេសេត ចិយ អត្សបកចចរេសេតាបិ ត ចិកឌិត្តា ចត្តរេត្តា, ឲចត្តុា សតិ កកចតា ចុត្តសត្តករេតា ពាហុតរេកឥា,

ᩋᨸ᩠ᨸᨲᩁᨠᩮᨶ ᨧ ᨻᩉᩩᨲᩁᨠᩮᨶ ᩋᩣᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨸᨠᩣᩁᩣᨸᩥ ᨧᩮᩣᨴᨶᩣ ᩋᨽᩥᨠᩣᩁᨱᩣᨧᩣᨲᩥ᪨

ᩏᨴᩣᩉᩩ – ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩣᩅ ᨸᩩᩁᩥᨾᩮᩈᩩ ᨲᩦᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ “ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩮᩣᨠᩣᩁᨽᩅᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ, ᨧᨲᩩᩅᩮᩣᨠᩣᩁᨽᩅᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩣᨴᩦᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ “ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩋᩁᩪᨸᩦᨶᩴ ᨠᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ? ᩈᨧ᩠ᨧᨾᩮᨲᩴ, ᩁᩪᨸᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨸᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩋᩁᩪᨸᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨸᩥ ᨠᩣᨿᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ “ᨠᩣᨿᩔ ᨽᩮᨴᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨧ ᨠᨳᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ, ᩋᩁᩪᨸᨠᩣᨿᨠᩣᨶᩴ ᨲᩣ ᨷᩔᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨹᩔᩈᨾ᩠ᨽᩅᩴ ᩋᩁᩪᨸᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨠᩣᨿᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨶᨴᩮᩣᩈᩮᩣ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨧ ᨠᩣᨿᨽᩮᨴᨲ᩠ᨲᩣᨾᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩈᩈ᩠ᩈᨲᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨸᨠᩣᩈᩴ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾᩣᨶᨾᩥᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸᩁᩣᨷᩁᩥᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᨲ᩠ᨳᩈᩅᩥᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨮᩣᨶᩣᨶᩴ, ᨶ ᨸᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᨲᨾᨶᩩᩔᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩔ ᨸᨽᩮᨴᩔ ᨸᨬ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨮᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨻᩣᩉᩥᩁᨸᩩᩁᩥᨾᨸᩩᩁᩥᨾᨮᩣᨶᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩔᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᨸᨸᩣᨴᩔ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨿᩩᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩋᨸᩁᩣᨷᩁᩥᨿᨲᩣ, ᨲᨳᩣ ᨧ “ᩈᩮᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨾᩮ ᩋᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨿᩴ ᨸᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨡᩮᩣ ᨽᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨾᨶᩩᩔᨠᩣᨿᩅᩥᨶᩥᩅᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨳᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨽᩣᩅᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ? ᩈᩮᩣ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨳᩣ ᩈᨲᩥ ᩋᨽᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩᨸᩥ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᨶᩅᩥᩈᨿᩔ ᩋᨶᩣᨣᨲᨠᩣᩃᩔᩮᩅ ᨲᩔ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᨸᩁᩣᨷᩁᩥᨿᨲᩣᨿ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩩᨩᩩᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪔᪖᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩩᨩᩩᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩈᩔᨲᨠᩩᨶᨲᨶ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᩥᨷᩁᩥᨲᩣ, ᩈᩣᨸᩥ ᩈᩩᨷᩥᨶᨠᩣᩁᨱᨲ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᩅᩥᨷᩁᩥᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩩᨩᩩᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧ “ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᨽᩣᩅᩔᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪔᪗᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣᨲᩥ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᩣᨶᩥ ᩋᨷᩁᩣᨣᩩᨱᩈᩦᩃᩈᨴᩥᩈᩣᨶᩥ ᨸᩉᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨶᩴ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨶᩴ, ᨲᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣᨶᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩥᨲᩃᩥᩃᨸ᩠ᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᩮᩣᨲᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᩉᩮᨲᩩ ᨶᩥᩔᩥᨲᩴ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩥᨲᩴ, ᨠᩩᩈᩴ ᩅᩥᩃᩥᨸᨶ᩠ᨲᩴ ᩃᩥᩃᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩴ, ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩃᩥᩃᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩥᨲᩃᩥᩃᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩔᩥᨲᩃᩥᩃᨸ᩠ᨸᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ᪨ ᨶᩣᨾᩁᩪᨸᨲᩣᨴᩥᨠᩣ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨷᩁᩥᨽᩮᨴᩮᨶᩣᨸᩥ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲᩮᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨠᩩᩈᩮᩣ ᩋᩣᨿᩣᩈᩮᩣ ᩏᨷᩣᨿᩣᩈᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨸᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩮᩣᨲᩈᩮᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩈᨲ᩠ᨳᩣᨠᩣᩁᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩅᩥᩈᩣᨴᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨

᪔᪘᪨ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩥᨲᩴ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᩋᨽᩥᨶᩥᩁᩮᩣᨸᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨽᩥ...ᨸᩮ... ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩏᩈ ᨶᨿᩣ ᩅᩥᨧᩣᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨸᩥ᪨ ᨡᩮᩣᨽᨠᩁᩈᨠᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩅᩥᨧᩣᩁᩣᨶᩴ ᨲᩴᩈᩉᩥᨲᩴ ᨸᩦᨲᩥᩴ ᨶᩥᩈᩣᨭ᩠ᨮᩥᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨡᩣᨿᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪔᪙᪨ ᨿᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨷᩥᩃᩣᨷᨶᨷᩦᨲᩥᨿᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩥᩃᩣᩅᩥᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ “ᩏᨷ᩠ᨷᩥᩃᩣᩅᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᩈᩣ ᨷᩦᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᩥᩃᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨸᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨷ᩠ᨷᩥᩃᨠᩣᩁᩮᩣ ᨲᩔᩣ

បីតិយា សតិ ហោតិ, ភាវេតិ, តស្មា សា “ឧព្ពិលភាវការណ”ន្តិ វុត្តា។

ផរ·អាការការោតិ វា ចិត្តស្ស អាកឌ្ឍនការោ វា, អារម្មណេ ពុល្លិតការោ វាតិ អត្ថោ។ យេន ហិ ចិត្តំ អារម្មណេ អភិភូតំ ហោតិ, ន ឧព្ពិល វិយ អបគតំ, តាបិ អព្ភន្តរតោ វិយ អភិភូតំ អបគតត្តា។ តថា “ឱបិប្បិលាទិអភិក្ខន្តស្ស វិយ បត្តញ្ញាណោទកាទីសុ ការេយិ វិវេចិយាតស្សបិ ឧព្ពិលាបនតា វិសេសតោ អភិវឌ្ឍតិ, ឧព្ពិលស្ស បន កាយវេសស្ស យាវតត្ថ តិត្តស្ស បត្តញ្ញាណវេគោត្តំ ក្ខត្តាវិនោ វិយ សុខិតស្ស គោត្តកាយតា ការេយសុ បិតព្យតា ន ហោតិ, វិសយស្សាកិឌ្ឍតាយ វិសេយហិ ទុរេខាទិយេហិបិ ឧល្លកា វិយ សយមេវ បុប្ផាតី”តិ វ អយោតិសោ ឧព្ពិលិត្វា កាយក្ខណសត្តប្បិតតាយ វិសារទព្ភត្ថុបរយំ ព្យាការិ បទយចាទី។ កាយាទីតំ អាទីនវទស្សិតាយ, បទយាទិញ្ញាតសុលស្ស សត្តកាវទស្សិតាយ វ បទយាទិញ្ញាតសុលតិត្តិយា វិសារទព្ភបរឆ្វេំ ព្យាករំសុ ទុតិយាទិវាទិនោ, ព្ពសាបិ ឧព្ពិលទវាទេទ វុត្តប្បការោ ទិវាទោ យទាសម្ភុំ អាគត្តា វត្តព្ពោ។ អយំ បនេត្ថ វិសេសោ – ឧបរិមិព្យាអត្តការេវ បន្នា វាទា លព្ភន្តិ។ តេនេវ ហិ បិញ្ញ្ញយំ “អញ្ញោ អត្តា”តិ អញ្ញគ្គហណំ ន កតំ។ កថំ បនេត្ថ អព្ភន្តរិមានបញ្ញាបកស្ស អត្តតោ ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទស្ស សស្សតទិដ្ឋិយា សង្គហោ, ន បន ឧច្ឆេទទិដ្ឋិយាតិ? តំតំសុលវិសេសសមង្គិតាបរិលព្ភេន ពាត្តវិសេយាទព្ភន សុទ្ធស្ស អត្តតោ សកភ្វេប អវដ្ឋានទីបនតោ។

សេសាតិ សេសា បញ្ញាបញ្ញាស ទិដ្ឋិយោ។ តាសុ អត្តានត្តិកវាទាទីនំ សស្សតទិដ្ឋិការេវា តត្ថ តត្ថ បកាសិតោយេវ។

១០១-៧។ កិំ បន ការណំ បុព្ពន្តាបរន្តា ឧទ ទិដ្ឋាភិនិវេសស្ស វិសយភាវេន ទស្សិតា, ន បន តទុភយយោគន្តិ? អសម្ភវតោ។ ន ហិ បុព្ពន្តាបរន្តេសុ វិយ តទុភយវិនិមុត្តេ មជ្ឈន្តេ ទិដ្ឋិកប្បនា សម្ភវតិ ព្ពត្តកាលត្តា, អថ បន បច្ចុប្បន្នេវ តទុភយវេមជ្ឈេ ឧទំ សតិ ទិដ្ឋិកប្បនកលេយា តស្ស ឧភយសការេវា បុព្ពន្តាបរន្តេសុយេវ អន្តោគធោតិ កថយទស្សិតំ។ អថ វា បុព្ពន្តាបរន្តវន្តតាយ “បុព្ពន្តាបរន្តា”តិ មជ្ឈន្តា វុច្ចតិ, សោ វ “បុព្ពន្តាបរន្តកប្បិកា វា បុព្ពន្តាបរន្តានុទិដ្ឋិនោ”តិ វចនេន បុព្ពន្តាបរន្តេហិ វិសុំ កត្វា វុត្តាយេវាតិ ទដ្ឋព្ពោ។ អដ្ឋកថាយម្បិ “សព្ពេបិ តេ អបរន្តកប្បិកោ បុព្ពន្តាបរន្តកប្បិកោ”តិ ឧទេន សាមញ្ញនិទ្ទេសេន, ឧភេសុ បេន វា សង្គហិតាតិ ទដ្ឋព្ពំ, អញ្ញថា សង្គហិត្វា វុត្តវចនស្ស អតព្ភាវតា អាបជ្ជេយ្យាតិ។ កេ បន តេ បុព្ពន្តាបរន្តកប្បិកា? យេ អន្តានន្តិកា ហុត្វា ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានវាទាតិ ឧទំ បការា វេទិតព្ពា។

ឧត្ត វ “សព្ពេ តេ ព្ពេយេហេវ ទ្វាសដ្ឋិយា វត្ថូហិ, ឯតេសំ វា អញ្ញតរេន, នត្ថិ ព្ពតោ ពហិទ្ធា”តិ វចនតោ, បុព្ពន្តកប្បិកាទីនំ វិនិមុត្តស្ស វ កស្សចិ ទិដ្ឋិកតិកស្ស អភាវតោ យាតិ តានិ សាមញ្ញផលាទី (ទី· និ· ១·១៩៩) សុត្តន្តរេសុ វុត្តប្បការានិ អកិរិយវាទហេតុកនត្ថិកវាទាទីនិ, យានិ វ ព្ពស្សបុរាណតិបុរិសកាលសការេនិយតិយទិដ្ឋាវាទាទិប្បភេទានិ ទិដ្ឋិកតានិ (វិសុទ្ធិ· ទី· ២·៥៩២; វិភ· អដ្ឋ· ១៥៤ បស្សិតព្ពំ) ពហិទ្ធាបិ ទិស្សមានានិ, តេសំ ឧទេត្ថ សង្គហោ, អន្តោគធតា វ វេទិតព្ពា។ កថំ? អកិរិយវាទោ តាវ “វញ្ញោ កុរេន្ត”តិអាទិនា កិរិយាភាវទីបនតោ សស្សតវាទេ អន្តោគធោ, តថា “សត្តិមេ កាយា”តិអាទិ (ទី· និ· ១·១៧៤) នយប្បវត្តោ បកុធវាទោ, “នត្ថិ ហេតុ នត្ថិ បច្ចយោ សត្តានំ សំកិលេសាយា”តិអាទិ (ទី· និ· ១·១៦៨) វចនតោ អហេតុកវាទោ អធិច្ចសមុប្បន្និកវាទេ អន្តោគធោ។ “នត្ថិ បរោ លោកោ”តិអាទិ (ទី· និ· ១·១៧១) វចនតោ នត្ថិកវាទោ

ឧច្ឆេទវាទេ អន្តោគធោ។ តថា ហិ តត្ថ “កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជតី”តិអាទិ (ទី. និ. ១.៨៥) វុត្តំ។ បច្ឆិមេន អាទិ-សទ្ទេន នត្ថិកវាទាទយោ សង្គហិតា។

យទិបិ បាឡិយំ នាដបុត្តវាទេ (ទី. និ. ១.១៧៨) ការេន ចាតុយាមសំវរោ អាគតោ, តថាបិ សត្តវាទិតិក្កមេន បិណ្ឌវាទិតាយ នាដបុត្តវាទោបិ សញ្ចយវាទោ វិយ អមរាវិក្ខេបវាទេសុ អន្តោគធោ។ “តំ ជីវំ តំ សរីរំ, អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរ”ន្តិ (ទី. និ. ១.៣៧៧; ម. និ. ២.១២២; សំ. និ. ២.៣៥) ឯវំ បការា វាទា “រូបី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា”តិអាទិវាទេសុ សង្គហំ គច្ឆន្តិ, “ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា, “អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា”តិ ឯវំ បការា សស្សតវាទេ “ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា, នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា”តិ ឯវំ បការា ឧច្ឆេទវាទេន សង្គហិតា “ហោតិ ច ន ហោតិ ច តថាគតោ បរំ មរណា, អត្ថិ ច នត្ថិ ច សត្តា ឱបបាតិកា”តិ ឯវំ បការា ឯកច្ចសស្សតវាទេ អន្តោគធា “នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរំ មរណា, នេវត្ថិ ន នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា”តិ ច ឯវំ បការា អមរាវិក្ខេបវាទេ អន្តោគធា។ ឥស្សរបជាបតិបុរិសកាលវាទា ឯកច្ចសស្សតវាទេ អន្តោគធា, តថា កណាទវាទោ។ សភាវនិយតិយទិច្ឆាវាទា អធិច្ចសមុប្បត្តិកវាទេន សង្គហិតា។ ឥមិនា នយេន សុត្តន្តេសុ, ពាហិទ្ធា ច ទិស្សមានានំ ទិដ្ឋិគតានំ ឥមាសុ ទ្វាសដ្ឋិយា ទិដ្ឋីសុ អន្តោគធតា វេទិតព្វា។

អជ្ឈាសយន្តិ ទិដ្ឋជ្ឈាសយំ។ សស្សតុច្ឆេទទិដ្ឋិវសេន ហិ សត្តានំ សំកិលេសបក្ខេ ទុវិធោ អជ្ឈាសយោ, តត្ថ នកវា អបរិមាណាសុ លោកធាតូសុ អបរិមាណានំ សត្តានំ អបរិមាណោ ឯវ ភេទោ ឧប្បជ្ជនវសេន អនេកភេទភិន្នត្តាបិ “ចត្តារោ ជនា សស្សតវាទា”តិអាទិនា ទ្វាសដ្ឋិយា បភេទេហិ សង្គហវសេន សព្វញ្ញុតញ្ញាណេន បរិច្ឆិន្ទិត្វា ទស្សេន្តោ បយាលក្ខតាយ តុលាយ តុលយន្តោ វិយ ហោតីតិ អាហ “តុលាយ តុលយន្តោ វិយា”តិ។ តថា ហិ វក្ខតិ “អន្តោ ជាលីកតា”តិអាទិ (ទី. និ. ១.១៤៦)។ “សិនេរុបាទតោ វាលុកំ ឧទ្ធរន្តោ វិយា”តិ ឯវេន សព្វញ្ញុតញ្ញាណេន អញ្ញស្ស ពុទ្ធិស្សា ទេសនាយ អសក្កុណេយ្យំ ទស្សេតិ។

អនុសន្ធីតិ អនុសន្ធិ, បុច្ឆាយ កតា អនុសន្ធិ បុច្ឆានុសន្ធិ។ អថ វា អនុសន្ធីយតីតិ អនុសន្ធិ, បុច្ឆា អនុសន្ធិ ឯតស្សាតិ បុច្ឆានុសន្ធិ។ បុច្ឆាយ អនុសន្ធីយតីតិ វា បុច្ឆានុសន្ធិ។ អជ្ឈាសយានុសន្ធិម្ហិបិ ឯសេវ នយោ។ យថានុសន្ធីតិ ឯត្ថ បន អនុសន្ធីយតីតិ អនុសន្ធិ, យា យា អនុសន្ធិ យថានុសន្ធិ, អនុសន្ធិអនុរូបំ វា យថានុសន្ធីតិ សទ្ទត្ថោ វេទិតព្វោ, យោ “យេន បន ធម្មេន អាទិម្ហិ ទេសនា ឧដ្ឋិតា, តស្ស ធម្មស្ស អនុរូបធម្មវសេន វា បដិបក្ខវសេន វា យេសុ សុត្តេសុ ឧបរិ ទេសនា អាគច្ឆតិ, តេសំ វសេន យថានុសន្ធិ វេទិតព្វោ។ សេយ្យថិទំ? អាកង្ខេយ្យសុត្តេ (ម. និ. ១.៦៤-៦៥) ហេដ្ឋា សីលេន ទេសនា ឧដ្ឋិតា, ឧបរិ ឆ អភិញ្ញា អាគតា...បេ... កកចូបមេ (ម. និ. ១.២២២) ហេដ្ឋា អក្ខន្តិយា ឧដ្ឋិតា, ឧបរិ កកចូបមា អាគតា”តិអាទិនា អដ្ឋកថាយំ (ទី. និ. អដ្ឋ. ១.១០០-១០៣) វុត្តោ។

ឥតិ កិរាតិ នកវេតា យថាទេសិតាយ អត្តសុញ្ញតាយ អត្តតោ អនុគ្គហកាវីបំ។ កោតិ ឆព្វាលបំ។ អកត្តកតាតីតិ អត្តនា ន កតាតិ, អកត្តកេហិ ច ទេវេហិ កតាតិ។ កយត្តានំ វុសិស្សត្តីតិ អសតិ អត្តនិ ទេវ្ហាកញ្ចា ទលិកត្តា កព្វាតិ កំ អត្តានំ អត្តនោ ឆលេន វុសិស្សត្តិ, កោ កព្វឆលំ បដិសំវេទេតីតិ អវេទ្ធោ។ អចិន្តាតិ សុតាទិវិទហេន អវិយព្ពស្ស អកោចិនតាយ ន ចិន្តា។ អចិន្តាកតាតិ អចិន្តាយ

ᩁᩪᨷᨠᨲᩮᩣ, ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲᨲᩣᨿ ᩋᨷ᩠ᨷᩉᩥᨲᩣᨧᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨵᩥᨷᨲᩮᨿ᩠ᨿᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣᨲᩥ “ᨿᨴᩥ ᩋᩉᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ , ᨿᨳᩣ ᨠᨲᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᩮᩣ ᨹᩃᩴ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨲᩦᨲᩥ, ᨶᨲᩥ ᨷᨶ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨿᩣ ᨹᩃᩪᨷᨽᩮᩣᨣᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨵᩥᨷᨲᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᨲᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨵᩥᨷᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᨲᩮᨶ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᩅᩣᨴᩩᨷᩣᨴᩣᨶᩈᩉᨣᨲ ᨧᩮᨲᩈᩣ᪨ ᩋᨲᩥᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᩥᨠᩮᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᩴ, ᨲᩔᩮᩅ ᨹᩃᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᨹᩃᩪᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨶᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨹᩃᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩮᩣᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨠᩣᩁᨠᩣᨽᩣᩅᩮᨷᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨳᩣ “ᨠᨾ᩠ᨾᨹᩃᩣᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮ ᨶ ᨶᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᨶᩥᨿᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨷᨠᩣᩈᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨿ᩠ᩉᨶᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

“ᩁᩪᨷᩥ ᨧ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᩣᨣᨲᩣ”ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᨾᨣ᩠ᨣᨽᩮᨴᩮᨶ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ, ᩅᩥᨲᩁᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨽᩮᨴᩮᨶ᪨ ᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩮᨴᩣᨲᩥ “ᩃᩮᩣᨽᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩁᩪᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᨽᩮᨴᩮᨶ᪨ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨷᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨿᨳᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᨽᩮᨴᩮᨶ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥ, ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨷᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩈᩣᩁᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨠᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩴ ᨽᩮᨴᩮᨶ ᨮᩥᨲᩣ ᩋᨿᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩈᩣᩁᩣᨴᩥᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨷᨠᩣᩈᨶᩮᨶ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨷᩁᩥᨲᩔᩥᨲᩅᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᩥᨲᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪐᪕-᪑᪑᪗᪨ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩣᨣᨶ᩠ᨳᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩔᨲᩣᨴᩥᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨶ᩠ᨳᩔ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨣᨶ᩠ᨳᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿᩣᨵᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨴᨷᩥ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩋᨩᩣᨶᨲᩴ ᩋᨷᩔᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩔᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ “ᩍᨴᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩑᩅᩴᨣᩉᩥᨲᩴ ᩑᩅᩴᨷᩁᩣᨾᨭ᩠ᨮᩴ ᩑᩅᩴᨣᩉᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨷᩁᩣᨿᩴ”ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᩮ ᩋᩈᩦᨲᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩴ ᩁᩪᨷᩥᨶᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩣᨴᩥᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩑᨲᩮᨶ ᩋᨶᩣᨴᩁᩮ ᩉᩮᨲᩴ ᩈᩣᨾᩥᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩣᨶᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩈᩮᨿ᩠ᨿᨳᩣᨲᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩅᩣᩉ ᨶᩮᩈᩴ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨠᩣᨣᨶ᩠ᨳᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨵᩥᨷᩣᨿᩴ ᨷᨶ “ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩈᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩣᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣᨱᨩᩣᨲᨠᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮ ᩋᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ᪨ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩈᩔᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᨽᩮᨴᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᨶᩩᨽᩪᨲᩴ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶᩴ᪨ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨣᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᨣᨲᩣᨶᩴ ᩁᩪᨷᨣᨲᩣᨶᩴ, ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣ᪨ ᨲᩮᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩩ ᩋᨶᩩᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᩴ ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨷᩥᨷ᩠ᨷᩃᩣᨿᨽᩪᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩥᨲᩣᨶᩴ ᨧᩮᨲᩈᩣᨷᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᨹᩃᩈᩩᨡᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᨶᩩᨽᩅᨶ ᩋᨶᩩᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨷᩁᩥᨲᩔᩥᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᩋᨳ ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᩋᩅᩥᩈᩮᩈᨠᩣᩁᨱᨲᩮᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥ “ᨲᨴᨷᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩮ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᨲᩥᨠᩣᨶᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᨧ ᩋᩅᩥᩈᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨴᨷᩦᨲᩥ “ᩈᩔᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩃᩮᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨿᨴᩮᨲᩴ “ᩈᩔᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩴ, ᨲᨴᨷᩥ᪨ ᩈᩩᨡᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᩅᩥᩅᩥᨵᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᩴ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᩃ᩠ᩃᩣᨴᩥᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩋᨷᩥᨷᩁᩥᨲᩮᨶ ᩈᨾᩩᨴᨿᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨾᩣᨴᩥᨶᩥᩔᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩋᨷᩔᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᨧ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᨷᩁᨾᩩᨬ᩠ᨧᨶᩮᨶ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩁᩪᨷᨣᨲᩣᨶᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨷᩁᩥᨲᩔᩥᨲᩮᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨴᩥᨲᩮᨶᩮᩅ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨧᩃᩥᨲᩮᨶᩮᩅ, “ᩋᩈᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨠᩮᩣ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ ᩋᨶᩩᨽᩅᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᩣᨿᩅᨧᩦᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᩈᩩ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩅᩮᩣᨷᨶᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧ, ᨶ ᨷᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩈᩔᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ

អត្ថោ។ ឧពក្ខសស្សុតចាគាឌីសុបិ ឧទេសច តទេយា។

ផស្សបច្ចយចារចណ្ណនា

១១ប៉។ យេត តណ្ហាបរិតស្សិតេត ឧតាតិ ឌិដ្ឋិពតាតិ បចត្តត្តិ, តស្ស ចេចឌយិតំ បច្ចេយា, ចេចឌយិតស្សាបិ ផស្សោ បច្ចេយាតិ ទេសតា ឌិដ្ឋិយា បច្ចយបរប្បរតិទ្ធារលាត្តិ អាហ "បរប្បរបច្ចយឌស្សតត្ថ"ត្ថិ, តេត យឆា បញ្ញាបតឆេយ្យា ឌិដ្ឋិ, តប្បច្ចយឆេយ្យា ច យឆាសកំ បច្ចយចេសតេច ឧប្បជ្ជត្តិ, ត បច្ចេយហិ ចិតា, ឧចំ បញ្ញាបេតព្ពា ឆេយ្យាបិ រូបចេឌតាឌេយា, ត ឧត្ថ ពោធិ អត្ថា ចា លេវិពោ ចា សស្សតោតិ អយយត្ថោ ឌស្សិតោតិ ឌដ្ឋព្ពំ។

តេតំដាគំចិដ្ឋីចារចណ្ណនា

១៦៧។ តស្សបច្ចយស្សាតិ ផស្សបច្ចយស្ស ឌិដ្ឋិចេឌយិតេតិ ឌិដ្ឋិយា បច្ចយភូតេ ចេឌយិតេ, ផស្សបឆាតេហិ អត្តតោ បច្ចេយហិ តិប្បាឌេតព្ពតិ អត្ថោ។ ចិតាបិ ចក្ខាឌិចត្ថុហិ, សប្បយុត្តឆេយ្យហិ ច ពោហិចិ ចេឌតា ឧប្បជ្ជតិ, ត បត ពគាចិ ផស្សេត ចិតាតិ ផស្សា ចេឌតាយ ពលចការលាត្តិ អាហ "ពលចការឌស្សតត្ថ"ត្ថិ។ សត្តិហិតោបិ ហិ ចិសេយា សេច ឞុសតាការហិតោ ហោតិ ចិត្តុប្បាឌោ, ត តស្ស អារម្មណបច្ចេយត បច្ចេយា ហោតីតិ ផស្សោច សប្បយុត្តឆេយ្យានំ ចិសេសបច្ចេយា។ តឆា ហិ កពចតា ចិត្តុប្បាឌំ ចិកឌេត្តត ផស្សោយេច បឆមំ ឧទ្ធេបី, ចេឌតាយ បត អឌិដ្ឋានេយេច។

ឌិដ្ឋិពតិពាឌិដ្ឋានចដ្ឋពឆាចណ្ណនា

១៣៣។ ហេដ្ឋា តីសុបិ ចារេសុ អឌិពតត្ថា, ឧបរិ ច "បដិសំចេឌេត្តី"តិ ចក្ខូយាតត្ថា ចេឌយិតេយត្ថ បឆាតត្តិ អាហ "សព្ពាឌិដ្ឋិចេឌយិតាតិ សម្បិណ្ឌតី"តិ។ សម្បិណ្ឌតីតិ ច "យេបិ តេ"តិ តត្ថ តត្ថ អាគតស្ស បិ-សទ្ទស្ស អត្ថំ ឌស្សេតិ។ ចេឌយិតស្ស ផស្ស បក្ខបតំ ផស្សបច្ចយតាឌស្សតេយេច "ឈហិ អជ្ឈត្តិកាយតតេហិ ឈព្វអារម្មណបដិសំចេឌតំ ឧពត្តតោ ឈផស្សេហេតុពេយចា"តិ។ សឡាយត្តិ ឧត្តាតិ អឌិពរលតេត្ថា សឡាតិ-សទ្ទោតិ អាហ "សឡាតិដ្ឋានេត"តិ។ ឧចំ សេយាសរលសទ្ទោបិ ឌដ្ឋព្ពោ។ អាយតតិ ឧត្ថ ផលំ តឌាយត្តចុត្តិតាយ, អាយក្ខតំ ចា អត្តតោ ផលំ តតោតិ បចេត្តតីតិ អាយតតំ, ពារលំ។ រុក្ខកច្ឆសម្បូហេ អទេព្ពាចោហារេ អទេព្ពាយេច អទេព្ពាយតតត្តិ អាហ "បណ្ណត្តិយេត្ត"តិ។ អត្តត្តយេយីតិ បិ-សទ្ទេត អចុត្តត្តសម្បិណ្ឌតំ ឌដ្ឋព្ពំ, តេត អាពាទតិចាសាឌិដ្ឋានេត្ថ សដ្ឋហាតិ។ ហិទេព្ពាយតតំ សុចណ្ណាយតតំ, ចាសុទេចាយតតំ ពយ្យាយតតត្តិ អាឌីសុ អាពរតិចាសាឌិដ្ឋានេសុ អាយតតសទ្ទោ។ ចក្ខាឌីសុ ច ផស្សាឌេយា អាពិណ្ណា, តាតិ ច តេសំ តិចាសោ, អឌិដ្ឋានត្វា តិស្សយបច្ចយភាចតោតិ។ តិណ្ណម្បិ ចិសយិត្រិយចិញ្ញាណាតំ សដ្ឋតិការេត ពហេតព្ពោ ផស្សោតិ "សដ្ឋតី"តិ ចុត្តោ។ តឆា ហិ សោ "សត្តិបាតបច្ចុបដ្ឋាតោ"តិ ចុច្ចតិ។ ព្ទយិតា តយេតាតិ ចិជ្ជយាតេសុបិ អទេព្ពាសុ សប្បយុត្តឆេយ្យសុ យឆា "ចក្ខុញ្ញា...ពេ... ផស្សោ"តិ (ឋ។ តិ។ ១.១០៣; ឋ។ តិ។ ១.៣១១, ៣១៥, ៣១៩; សំ។ តិ។ ១.៣១-៣៥; សំ។ តិ។ ៣.៩០; ពឆា។ ៣៩៥) ឧតស្មិំ សុត្តេ

ເຈຕນາຍ ປສາທກາຣຓຠາເວນສ຺ສຕໍ ຜສ຺ສສີເສນ ເທສນາ ກຕາ, ວຈຍິຕາປິ (ພາຫຸເລ຺ລນ "ຜສ຺ສປຈ຺ຈຍາ ເວທນາ"ຕິອາທິນາ ຜສ຺ສໍ ອາທິໍ ກຕ຺ວາ ອປເຣຕ຺ຕປຏິຈ຺ຈສມຸປ຺ປາທນິເທ຺ທເສນ ປຈ຺ຈຍປຣມ຺ປຣໍ ທເສ຺ສຕຸໍ "ຜສ຺ສາຍຕເນຫິ ຜຸສ຺ສ ຜຸສ຺ສາ"ຕິ ຜສ຺ສປຸເຣຈຣ ວຸຕ຺ຕໍ.

ຜເສ຺ສາ ອຣູປຘເມ຺ມາປິ ສມາເນາ ເອກເທເສນ ອາຣມ຺ມເຓ ອນລ຺ລີຍມາເນາປິ ຜຸສນາກາເຣນ ປວຕ຺ຕຕິ ຜຸສເນ຺ຕາ ວິຍ ເຫາຕີຕິ ອາຫ "ຜເສ຺ສາ ຈ ຕໍ ຕໍ ອາຣມ຺ມຓໍ ຜຸສຕີ"ຕິ, ເຍນ ເສາ "ຜຸສນລກ຺ຂເຓາ, ສງ຺ຆຏ຺ຏນຣເສາ"ຕິ ຈ ວຸຈ຺ຈຕິ. "ຜສ຺ສາຍຕເນຫິ ຜຸສ຺ສ ຜຸສ຺ສາ"ຕິ ອຜຸສນກິຈ຺ຈານິປິ ອາຍຕນານິ "ຍຈ຺ຈາ ເສາຕວນ຺ຕີ"ຕິອາທີສຸ ວິຍ ນິສ຺ສິຕເວາຫາເຣນ ຜຸສນກິຈ຺ຈານິ ກຕ຺ວາ ທສ຺ສິຕານີຕິ ອາຫ "ຜເສ຺ສ ອຸປຕິກ຺ລິປິຕ຺ວາ"ຕິ, ຜສ຺ສາຕີຕານິ ກຕ຺ວາ ຜສ຺ສຸປາທານໍ ອາເທາເທວປຕ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຕາ. ອຸປາທາເນາ ຫິ ນາມ ເທາຫາຣປຕ຺ຕໍ, ນ ເຕນ ອຕ຺ຕນິທ຺ທິ ເຫາຕີຕິ ອາຫ "ຕສ຺ມາ"ຕິອາທິ.

ອຕ຺ຖເຕາ ປຈ຺ຈຍຠູຕານິ ລທ຺ທິ ຜສ຺ສານິ ຈເຕນ ຈກ຺ຂຸສມ຺ຜສ຺ສຊາ ຍາວ ມເນາສມ຺ຜສ຺ສຊາຕິ ສເງ຺ຂປເຕາ ລພ຺ຠິສາ ເວທນາ, ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ປນ ອຏ຺ຏສຕປຣິຍາເຍນ ອຏ຺ຏສຕເຠທາ. ຣູປຕຓ຺ຫາທິເພທາຍາຕິ ຣູປຕຓ຺ຫາ ຍາວ ຘມ຺ມຕຓ຺ຫາຕິ ສເງ຺ຂປເຕາ ລພ຺ເພທາຍ, ວິຕ຺ຖາຣເຕາ ອຏ຺ຏສຕເພທາຍ. ອຸປນິສ຺ສຍເກາຏິຍາຕິ ອຸປນິສ຺ສຍສີເສນ. ກສ຺ມາ ປເນຕ຺ຕ ອຸປນິສ຺ສຍປຈ຺ຈເຍາວ ອຸທ຺ທເຏາ, ນນຸ ສຸຂາ ເວທນາ, ອທຸກ຺ຂມສຸຂາ ເວທນາ ຈ ຕຓ຺ຫາຍ ອາຣມ຺ມຓປຈ຺ຈຍອາຣມ຺ມຓາຘິປຕິອາຣມ຺ມຓູປນິສ຺ສຍປກຕູປນິສ຺ສຍວເສນ ຈຕຸຘາ ປຈ຺ຈເຍາ, ທຸກ຺ຂາ ຈ ອາຣມ຺ມຓປຈ຺ຈຍປກຕູປນິສ຺ສຍວເສນ ທ຺ວິຘາຕິ? ສຈ຺ຈເມຕໍ, ອຸປນິສ຺ສເຍ ປນ ຕໍ ສພ຺ພໍ ອເນ຺ຕາຄຘໍ. ຍຸຕ຺ຕໍ ຕາວ ອາຣມ຺ມຓູປນິສ຺ສຍສ຺ສ ອຸປນິສ຺ສຍສາມຸຍ຺ຍເຕາ ອຸປນິສ຺ສເຍນ ສງ຺ຄເຫາ, ອາຣມ຺ມຓປຈ຺ຈຍອາຣມ຺ມຓາຘິປຕີນໍ ປນ ກຖນ຺ຕິ? ເຕສມ຺ປິ ອາຣມ຺ມຓສາມຸຍ຺ຍເຕາ ອາຣມ຺ມຓູປນິສ຺ເສເຍນ ສງ຺ຄເຫາວ ກເຕາ, ນ ປກຕູປນິສ຺ເສເຍນາຕິ ທຏ຺ຒພ຺ພໍ. ວຕ຺ຕເມເຍວ "ອຸປນິສ຺ສຍເກາຏິຍາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ, ນ "ອຸປນິສ຺ເສເຍນາ"ຕິ.

ຈຕຸຕ຺ຖິສ຺ສາຕິ ກາຍຸປິຆາຕໍ ຍາວ ອຕ຺ຕເນາກຸປິຆາຕຕ຺ຖິ ຈຕຸຕ຺ຖິສ຺ສ. ກຖໍ ຈ ຕຓ຺ຫາວ ກາຍຸປິຆາຕຕ຺ຖີ? ສຈ຺ເຈຕໍ ຕຕ຺ຖ ທຸຕ຺ຕິເລ ຕຓ຺ຫາ ຕຓ຺ຫາວ, ຫລວຕີ ຕຓ຺ຫາ ກາຍຸປິຆາຕໍ. ອຖ ວາ ອປ຺ປຕ຺ຕປິຍປຕ຺ຖນາ ຕຓ຺ຫາ ຕຍມ຺ປິ ເວທນາໍ ກຣປສາຣຓໍ ປິຍ. ສຍ຺ຍຕ຺ຕປິຍຄ຺ຄຫຓໍ ອຸປິຆາຕໍ, ເວທນາໍ ກຣປ຺ປຕ຺ຕຜຕຄ຺ຄຫຓໍ ປິຍ. ອປ຺ປິຕ຺ຖາປຏິປຕ຺ຕາ ຕຓ຺ຫາ, ສເຕ຺ຕາສປຏິປຕ຺ຕາ ອຸປິຆາຕໍ. ປຣິເຍສນຕຕ຺ກຕ຺ຕສຸຕ຺ຕ ຕຓ຺ຫາ, ອາຣກ຺ຂຕ຺ກຕ຺ຕສຸຕ຺ຕ ອຸປິຆາຕຕ຺ຖີ ອຍເມເຍຕິ ວິເສເສາ. ອຸປິຆາຕສ຺ສາຕິ ອສຫຊາຕສ຺ສ ອຸປິຆາຕສ຺ສ ອຸປນິສ຺ສຍເກາຏິຍາ, ພຸຕສ຺ສ ສຫຊາຕເກາຏິຍາຕິ ທຏ຺ຏໍ. ຕຕ຺ຖ ອຕຕ຺ຕຣສ຺ສ ອຕຕ຺ຕຣສມຕຕ຺ຕຣອຕຕ຺ຕຣູປນິສ຺ສຍນຕ຺ຖິວິຄຕາເສວນປຈ຺ເຈເຍຫິ, ອຕາຕຕ຺ຕຣສ຺ສ ອຸປນິສ຺ເສເຍນ, ອາຣມ຺ມຓຄ຺ຫາ ປນ ອາຣມ຺ມຓາຘິປຕິອາຣມ຺ມຓູປນິສ຺ເສເຍຫິ, ອາຣມ຺ມຓເມຕ຺ເຕເນວ ຈາຕິ ຕໍ ສພ຺ພໍ ອຸປນິສ຺ເສເຍເນວ ຄເຫຕ຺ວາ "ອຸປນິສ຺ສຍເກາຏິຍາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ຍສ຺ມາ ຈ ຕຓ຺ຫາຍ ຣູປາທີສິ ອສ຺ສາເທຕ຺ວາ ກາເມສຸ ປິຕຍ຺ຍໍ ອາປຊ຺ຊຕິ, ຕສ຺ມາ ຕຓ຺ຫາ ກາຍຸປິຆາຕສ຺ສ ອຸປນິສ຺ສເຍາ. ຕຖາ ຣູປາທີເຣເຈວ ສມ຺ຢຍເສາ "ນຕ຺ຖິ ທິນ຺ນ"ນ຺ຕິອາທິກາ (ທີ. ນິ. ໑.໑໗໑; ມ. ນິ. ໑.໔໔໕; ມ. ນິ. ໒.໙໔, ໙໕, ໒໒໕; ມ. ນິ. ໓.໙໑, ໑໑໖, ໑໓໖; ສໍ. ນິ. ໓.໒໑໐; ທ. ສ. ໑໒໒໑; ວິພ. ໙໗໑) ມິຈ຺ຈາທິຕ຺ຖິ, ນິສ຺ສາເຣາ ມຸຈ຺ຈິຕຸກາເມາ ອສຸທ຺ທິເຍຄ຺ ສຸທ຺ທິຄ຺ຄປຣາມສໍ, ອເຕ຺ຕ຺ວ ອຕ຺ຕຕ຺ຕນິຍກາຫຄ຺ຕໍ ສກ຺ກາຍທິຕ຺ຖິ ຄຓ຺ຫາຕິ, ຕສ຺ມາ ອຸປຕ຺ເຕສມ຺ປິ ຕຓ຺ຫາ ອຸປນິສ຺ສເຍາຕິ ທຏ຺ຏໍ. ສຫຊາຕສ຺ສ ປນ ສຫຊາຕອຍ຺ຍມຍ຺ຍນິສ຺ສຍສມ຺ປຍຸຕ຺ຕອຕ຺ຖິອວິຄຕເຫຕຸວເສນ ຕຓ຺ຫາ ປຈ຺ຈເຍາ ເຫາຕີ. ຕໍ ສນ຺ຖາຍ ສນ຺ທາຍ "ສຫຊາຕເກາຏິຍາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ.

តថាតិ ឧបនិស្សយកោដិយា ចេវ សហជាតកោដិយា ចាតិ អត្ថោ។ ភវស្សាតិ កម្មភវស្ស ចេវ ឧបបត្តិភវស្ស ច។ តត្ថ ចេតនាទិសង្ខាតំ សព្វំ ភវគាមិកម្មំ កម្មភវោ, កាមភវាទិកោ ភវវិសេសោ ឧបបត្តិភវោ, តេសំ ឧបបត្តិភវស្ស និព្វត្តិយា ឧបជាតំ ឧបបត្តិភវការណកម្មភវការណភាវតោ, តស្ស ច សហាយភាវូបគមនតោ ឧបនិស្សយវសេន បច្ចយោ ហោតិ។ កម្មារម្មណករណកាលេ បន កម្មសហជាតកាយុបជាតំ ឧបបត្តិភវស្ស អារម្មណបច្ចយេន បច្ចយោ ហោតិ។ កម្មភវស្ស បន សហជាតស្ស សហជាតំ ឧបជាតំ សហជាតអញ្ញមញ្ញនិស្សយសម្បយុត្តអត្ថិអវិគតវសេន ចេវ ហេតុបច្ចយេន ច អនេកធា បច្ចយោ ហោតិ, អសហជាតស្ស អនន្តរសមនន្តរអនន្តរូបនិស្សយនត្ថិវិគតាសេវនវសេន, ឋិតស្ស ឧបនិស្សយវសេន, សម្មសនាទិកាលេសុ អារម្មណវសេន ច បច្ចយោ ហោតិ។ តត្ថ អនន្តរាទីហិ ឧបនិស្សយបច្ចយេ, សហជាតាទីហិ សហជាតបច្ចយេ បក្ខិបិត្វា វុត្តំ "ឧបនិស្សយកោដិយា ចេវ សហជាតកោដិយា ចា"តិ។

ភវោ ជាតិយាតិ ឯត្ថ ភវោតិ កម្មភវោ អធិប្បេតោ។ សោ ហិ ជាតិយា បច្ចយោ, ន ឧបបត្តិភវោ។ ឧបបត្តិភវោ ហិ បឋមាភិនិព្វត្តា ខន្ធា ជាតិយេវ។ តេន វុត្តំ "ជាតីតិ បនេត្ថ សវិការា បញ្ចក្ខន្ធា ទដ្ឋព្វា"តិ។ សវិការាតិ ច និព្វត្តិវិការេន សវិការា, តេ ច អត្ថតោ ឧបបត្តិភវោយេវ។ ន ហិ តទេវ តស្ស ការណំ ភវិតុំ យុត្តន្តិ។ កម្មភវោ វ ឧបបត្តិភវស្ស កម្មបច្ចយេន ចេវ ឧបនិស្សយបច្ចយេន ច បច្ចយោ ហោតីតិ អាហ "ភវោ ជាតិយា ឧបនិស្សយកោដិយា បច្ចយោ"តិ។

យស្មា ច សតិ ជាតិយា ជរាមរណំ, ជរាមរណាទិកា វុឌ្ឍស្ស ពាលស្ស សោកាទយោ ច សម្ភវន្តិ, ភវតិ, តស្មា "ជាតិ...បេ... បច្ចយោ ហោតី"តិ វុត្តំ។ សហជាតូបនិស្សយវសេន បច្ចយវិចារណាយ ទស្សិតត្តា, អញ្ញវិចារណាយ ច អភាវតោ អាហ "អយមេត្ថ សង្ខេបោ"តិ។ យថាធិប្បេតត្តា បដិច្ចសមុប្បាទវិចារណាយ យា និទ្ទេសវសា ភូតា លទ្ធាតិ អាហ "វិត្ថារតោ"តិអាទិ។ ឯកទេសេន ចេត្ថ ពហិតស្ស បដិច្ចសមុប្បាទស្ស តថា ពហេត សង្ខិត្តរូបទេសេន ការណំ ទស្សេន្តោ "ភវោ ហី"តិអាទិមាហ។ តត្ថ កោចិ ន បញ្ញាយតីតិ អក្ខរស្ស ភាវ សមាសមុទ្ធស្ស, មគ្គវត្តិតោ វា កាលេ អវិជ្ជា ឧប្បន្នា, ន តតោ បុព្វេតិ អវិជ្ជាយ អាទិមរិយាទា អប្បដិហតស្ស មម សព្វញ្ញុតញ្ញាណស្សាបិ ន បញ្ញាយតិ អវិជ្ជាភវតណ្ហាវេវាតិ អត្ថោ។ អយំ បច្ចយោ ឥទប្បច្ចយោ, តស្មា ឥទប្បច្ចយា, ឥមស្មា ការណា អាសវបច្ចយាតិ អត្ថោ។ ភវតណ្ហាយាតិ ភវសំយោជនភូតាយ តណ្ហាយ។ ភវទិដ្ឋិយាតិ សស្សតទិដ្ឋិយា។ "ឥតោ ឯត្ថ ឯតោ ឥធា"តិ អបរិយន្តំ អបរាបរុប្បត្តិំ ទស្សេតិ។

វិបាកាទិវណ្ណនា

១៣៥. "ចេតនាសម្បយុត្ត"ន្តិអាទិបាឡិ ចេតនាបដ្ឋានន្តិ ទដ្ឋព្វា។ តត្ថ "ផស្សសម្បយុត្តា ផស្សនិទ្ទេសា"តិ វុត្តផស្សដ្ឋានំ អាហារាទិ កពឡីការោ អាហារោ ចេតិតព្វោ។ សោ ហិ "កពឡីការោ អាហារោ ឥមស្ស កាយស្ស អាហារបច្ចយេន បច្ចយោ"តិ (បដ្ឋា. ១.បច្ចយនិទ្ទេស ១៥) វចនតោ កម្មសមុដ្ឋានស្សបិ រូបស្ស ឧបត្ថម្ភកបច្ចយោ ហោតិយេវ។ យទិបិ សោ តាវ បត្តាសយោ យថាក្កមំ បវត្តតិ,

 វុក្កិរបកតិចិឌាគគចសេរត បគ ឥេរតា អទហត្តកិក្យុរេដត គិដ្ថាបិតា៑ ឲុត្ត ច “ឃរេតា រេលា កិក្លរេច កិក្លុ…រេប… ឃឆាក្ញុតំ បឌាគាតី”តិ ឲុរេតគ ឆយុម្ហ គិឃ្យាតិកោរេចគ រេង្គិ រេង្ឃុម្ហ ម្ហុប្បុដិបត្តិ ជរេម្ហតិ៑ រេតរេតច ហិ អដ្ថកឆាឃរេយត្ត “រេកា ឲុចំ ឌាគាតីតិ? លិលាររេចា ឌាគាតិ, ឃាច អារេដ្ឋចិបឃ្យរេកា ឌាគាតី”តិ បរិបុណ្ណំ កត្វា កិក្លុរេង្ឃា ជឃ្យិរេតា, រេតគ ឃំ ចុត្តំ “កិក្លុរេង្ឃចរេរតបិ ឌីរេបត់ុ ចដ្ឋតី”តិ, (ឌី៑ គិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑ប័) តំ ឃឆារុតចរេរេតច ឌីបិតំ រេហាតីតិ ជដ្ឋព្វំ៑

១៣៩៑ អរេត្តា ឌាលឃ្យាតិ អរេត្តាឌាលំ, អរេត្តាឌារេល កតាតិ អរេត្តាឌាលិកតា៑ អបិឃ្យុបបត្តិចរេរត អរេឆា ឆ្លឹងគំ, រេយ្យត្តិកចចរេរត វុឌ្ឍិំ វុក្កយគំ៑ តឆា បរិត្តកុ្ខយិយហក្កតកុ្ខយិចរេរត, ឆ្លិតតា’តិឆាចគចរេរត, បុព្វាត្តាគុដិដ្ឋិអបរត្តាគុដិដ្ឋិចរេរត ច ឃឆាក្កយំ អរេឆា ឆ្លឹងគំ វុឌ្ឍិំ វុក្កយគំ រេឃារេឌតព្វំ៑ “ជរេរហឃ្យិរេលិកឆាត្យុ”តិ ឌាតិរេលត្តំ រេត្តាឃាហ៑

១៣លិ៑អបណ្ណត្តិកកោចត្តិ ឆរេយាគកបណ្ណត្តិឃា អបណ្ណត្តិកកោចំ៑ អតីតការេចគ បគ តឆា បណ្ណត្តិ ឃាច រោរគត្តរេឆាគា, តរេតា វុឌ្ឍិ អញ្ញាត្យុដ្ឋប្បារេជរុ ចត្តតិ ឲុច៑ តឆា ហិ ចក្លតិ “រេចាហារេយត្តរេយច កចិឃ្យតី”តិ (ឌី៑ គិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑១៣លិ)៑ ការេឃាតិ អត្តការេចា, រេឃា រុបិរុបឆយុរេយុរេហា៑ ឲុចំ ហិឃ្យ អឃ្យុរក្លុរេងិរេតា, តជចឃឆាគត្ត្យា រុបក្លុឆចក្លាឌីគំ អឃ្យុបក្លុរេងិរេតា ឃុឌ្ឍតីតិ៑ ឲុត្ត ច ចល្ពុរេថ្ថរេជ ចល្ពុបតិតាដ្ឋាគំ អឃ្យុបក្កាគំ អឃ្យុរក្លុរេតា ចិរេថ្ឋរេជា ចិឃ កចរេគត្តិរេលរេជ តជុបតិតាដ្ឋាគំ រុបក្លុដ្ឋាឌីគំ រេត្តាគរេតា ចិរេថ្ឋរេជាតិ ឲុត្តាចតា ឆ្លបយុំ ជដ្ឋព្វំ៑

១៣ប័៑ឆយុបរិឃារេយតិ បិត្យុក្ខឃំ៑ ព្វុជរេត្វាតិ ឌិដ្ឋឆយុហិតំ៑ បររេត្វាតិ រេយ្យរាឃហិតំ៑ រេក្កាយំ ចិឌិគាតិ ឲុរេតគាតិ រេក្កាយចិជរេឃា៑ អត្ថរេយ្យត្តិឃា អត្ថឌាលំ៑ ត្យញ្ញាគរេយ្យត្តិឃា, ឃឹលិឌិអគចដ្ឋឆយុគិរេដ្ឋររេតា ច ឆយុឌាលំ៑ រេរដ្ឋរេដ្ឋគ ព្រាហ្មុក្ខុតាគំ យក្កុចលគិព្វាគាគំ ចិគត្តត្តា ព្រាហ្មុឌាលំ៑ ឌិដ្ឋិចិរេចចគយុរេលគ ឃុព្វាតាបកោររេគគ រេយ្យាឌិដ្ឋិឃា ចិកាចិតត្តា ឌិដ្ឋិឌាលំ៑ តិតិត្តិឃឆាជគិយុដ្ឋត្តុបិឃត្តា អត្តត្តរេទា រេក្កាយចិជរេឃាតិ ឲុចរេយ្យត្ត រេឃាឌគា រេចឌិតព្វា៑

១៣ដ៑អត្តយគាតិ ប៊ឹតិឃា កហិតចិត្តា៑ រេតរេតចាហ “ត្យុដ្ឋកតាឃា”តិអាឌិ៑ ឃឆា បគ អគត្តយគា អត្តរេគា អគត្តចរេតាឃ បរេយគា រេចរិយគា គាយ រេហាគ្គិ៑ ឃឆាហ “ឌីរេឃា ឌីឃ”គ្គិ (ឆ៑ ប៑ ៣១; វុគា៑ ១១) កាឆា, គ ឲុចំ អត្តយគា៑ ព្វរេយ បគ អត្តរេគា អត្តចរេតាឃ រេកយគា រេហាគ្គីតិ អាហ “អត្តយគាតិ រេកយគា”តិ៑ អច ចា អត្តយគាតិ រេយត្តយគា, ព្វយាឃ រេជរគាឃ បរិបុណ្ណយគរេង្កប្បាតិ អរេត្វា៑ អកិគត្តតីតិ តល្យាឃតីតិ អរេត្វាតិ អាហ “តល្យាឃយិ អាការេតា”តិ៑ អរេគកត្តព្វា ឆាត្យុគំ អកិគត្តគ្គីតិ វុបកដ្ឋគ្គិ រេរេចគ្គីតិ អរេត្វាតិ អាហ “វុបកយរេគបិ អាការេតា”តិ៑ តឆា អកិគត្តគ្គីតិ រេយ្យឌិដ្ឋគ្គីតិ អរេត្វាតិ អាហ “រេយ្យឌិដ្ឋរេគបិ អាការេតា”តិ៑ “អកិគត្តិត្វា”តិ ព្វយិគា បរេជគ ចុរេត្តារេឃច អរេត្វា “អត្យុរេយាឌិត្វា”តិ ព្វយិគា បកាឃឹឃតីតិ អកិគត្តគរេង្កា ព្វជ អត្យុរេយាជគរេង្ខរេត្វាតិ អាហ “អត្យុរេយាជរេគបិ អាការេតា”តិ៑ “កតយត្ថា តំ កិក្លុរេច”តិអាឌិគា (ឌី៑ គិ៑ ១៑លិ) តត្វ តត្វ បចត្តាឃ ការេចត្យុកយ្យាតាបុដ្ឋាឃ ចិឃ្យុដ្ឋគចរេរត បចត្តត្តា ព្វជំ ឃុត្តំ រេចឃ្យាការេលំ រេហាតិ៑ ឃុត្វា បគ បុដ្ឋាចិឃ្យុដ្ឋគចរេរត បចត្តយិ រេកាចកំ ឃុត្តំ រេកឃ្យំ គាយ រេហាតិ, គិក្កាចកត្តរេយច បគ អដ្ឋគ្គិ កាឆារហិតំ រេចឃ្យាការេលំ, តត្វា ចុត្តំ “គិក្កាចកត្តា ហិ ព្វជំ រេចឃ្យាការេលគ្គិ ចុត្តា”គ្គិ៑

អបរេទសុបឹតិ ៧ត្ត បិរេទ្ធេត បារេយិបទិចឃយ្យិ រេដ្ឋាហារាតិ៍ ចុត្តេញ្ញាញុទ្ធបំរេរ –

“ត្តរេប ឆរេប្ញុ បរិប្ញុរេតា, បការចបរេរលក្ខរេណ;

ឆរេប្ញុរេតរេឌត ចបុឆា, ឆរេរហស្សិ៍ បពយ្យចា”តិ៍ (ញុ៍ ចំ៍ ៣៍១៩៩);

ឌិទិឃតរេលតាតិ ឃហាកិគិក្ខរេត ចក្កចត្តិបិទិបទិច្ឆាករេហតុក្ខុតឌិទិឃបុការចេត, ខេទៀរសិឃណ្ហបបដ្ឋរេត “ពាយំ តរេចា ច តញ្ញុ ច, អដ្ឋិ ច អចបិស្សុតុ”តិអាឌិតា (ឃ៍ តិ៍ ៣៍១ប័រ; ឃំ៍ តិ៍ ៣៍១១; ឃហាតិ៍ ១៨៩) ចុត្តចតុរេក្ខបរេត្តាពតឌិទិឃាតុការចេត៍ អច្ឆទិឃរេចពាកិហតាតិ ឌិឃញ្ញាចហកិទិឃាតុការចឈដ្ឋិតា ៍ បំបុព្វលរេឆាចរេត ពេចិ “បុញ្ញារេតរេឌតា”តិ ចឥត្តិ , អច្ឆទិឃរេចពាកិហតាតិ ឃុត្តំ ឌិឃ ឌិស្សុតិ, ខេចស្សត្តូរេខាតរេព បារេយិបទិបុ្ទរេហបុញ្ញារេតរេឌត អរេតពក្ខត្តំ ពយ្យិតត្តា “អពាលពយ្យរេតតា”តិ ចុត្តំ៍ បរាឆុការេឆាតចរេរត អពយ្យិត្តួ ឃចា តំ ឆរេប្ញុចក្កបុចត្តរេត (ឃំ៍ តិ៍ ទ៍១០ប័៧; ឃហាច៍ ១៣; បដិ៍ ឃ៍ ៣៍១០)៍ បក្ខិតិពាលិដឹបុបិ បរាឆុការេឆាតចរេរត អពយ្យិត្តាតិ ខេចឌិតត្តា៍ អឃំ តារេចត្ត អដ្ឋពចាឃ លិតត្តចណ្ហតា៍

បពរេហតឃចណ្ហតា

អឃំ បត បពរេហតរេឃត បាញ្ញុត្តឃា អត្តចណ្ហតា – បា បតាឃំ អត្តចណ្ហតា ឃប្ញុា រេឆរេតាឃ បឃដ្ឋាតបុរេឃាឌតកាឌរេតសុ បិល្ហុរេត្តសុ ច តិទ្ធាទិរេតសុ បុពរា ខេហាតិ បុឌិរេញ្ញាឃ្យា ច, តប្ញុា បុត្តរេឆរេតាឃ បឃដ្ឋាតាឌិតិ បចឃំ តិទ្ធារេឃិស្សុាឃ៍ តត្ត បឃដ្ឋាតំ តាច ចុត្តំ “ចណ្ហាចណ្ហកហាត”ត្តិ៍ អបិច តិក្ខាបរំបាសុ ឌិរេតឃ្យាឈាតាតក្ខាឌិកាចាតាបត្តិ, តត្ត ច អាឌិតចឥស្សុតំ បឃដ្ឋាតំ៍ តចា តិក្ខាបរំបាសុ បដិបឌ្ឈតក្កឃស្សុ, បរំបាឌិបឃស្សុ ញុទ្ធពាឌិចរេរត អរេតពចិឆស្សុ ឃិលស្សុ, បត្តញ្ញុតញ្ញាហស្សុ បស្សុតាឌិឌិដ្ឋដ្ឋារេតសុ តតុត្តទិ ច អប្បុដិហតចារេតាឃ, តចាពតស្សុ ច ពត្តចិ អបទិឃាបត្តតាឃ អតចរេទៀរេឆា បឃដ្ឋាតំ៍

ចុត្តឌិបទិឃារេឃត បរេឃាឌតំ ខេចឌិតត្តា៍ ឌិរេតឃ្យាឈាតាតក្ខាឌិកាចាបត្តិ អាឌិពញ្ញុត្តឃំ រេឆរេតំ បរេឃារេឌតិតិ៍ តចា ញុហតលបតាឌិតាតាឌិឆយិច្ឆាឌិចឌិទ្ធរេតំ, ក្ខាបដ្ឋិឌិដ្ឋិឌាលឌិតិរេចជតំ, ឌិដ្ឋិបិរេរត បច្ចុឃាពារេឌិកាចតំ, លេចស្សុាឃតតចរេរត ចតុបច្ចុពយដ្ឋាតតិរេក្ខរេបា, បត្តឌិដ្ឋិពតាតំ អតចរេរបបទិឃាឆាតំ, អត្តរេតា អតុបិឆាបទិតិត្តាតឌិបតច្ចុ បរេឃាឌតាតិ៍

ចណ្ហាចណ្ហតិឃិត្តំ អតុរេទាឆឌិរេទាឆចត្តឌិត្តា ញុហតាឌិឌិឌិឆយិច្ឆាឌិចតិរេតា បស្សុតាឌិឌិដ្ឋិបក្ខំ តិឃុក្កា, ឃិលក្ខត្តាឌិសុ អបទិបុ្ទរេពាទិតាឃ អតចតុទ្ធញុហាឌិរេរបរោហា ឌិរេតឃ្យា ត្តយិស្សុា ឆរេប្ញុរេឆរេតាឃ កាឌតំ៍

បិណ្ឌត្ថា បន អាឃាតាទីនំ អករណីយតាវចនេន បដិញ្ញាតត្ថំ សំយមសញ្ញាយ និយោជនំ, ខន្តិសោរច្ចានុដ្ឋានំ, ព្រហ្មវិហារភាវនានុយោគោ, សទ្ធាបញ្ញាសមាយោគោ, សតិសម្បជញ្ញាធិដ្ឋានំ, បដិសង្ខានភាវនាពលសិទ្ធិ, បរិយុដ្ឋានានុសយប្បហានំ, ឧភយហិតបដិបត្តិ, លោកធម្មេហិ អនុបលេបោ ច ទស្សិតា ហោន្តិ។ តថា បាណាតិបាតាទីហិ បដិវិរតិវចនេន សីលវិសុទ្ធិ ទស្សិតា, តាយ ច ហិរោត្តប្បសម្បត្តិ, មេត្តាករុណាសមង្គិតា, វីតិក្កមប្បហានំ, តទង្គប្បហានំ, ទុច្ចរិតសំកិលេសប្បហានំ, វិរតិត្តយសិទ្ធិ, បិយមនាបគរុភាវនីយតាទិសម្បត្តិ, លាភសក្ការសិលោកសមុទាគមោ, សមថវិបស្សនានំ អធិដ្ឋានភាវោ, អកុសលមូលតនុករណំ, កុសលមូលរោបនំ, ឧភយានត្ថទូរីករណំ, បរិសាសុ វិសារទតា, អប្បមាទវិហារោ, បរេហិ ទុប្បធំសិយតា, អវិប្បដិសារាទិសមង្គិតា ច ទស្សិតា ហោន្តិ។

“គម្ភីរា”តិអាទិវចនេហិ គម្ភីរធម្មវិភាវនំ, អលព្ភនេយ្យបតិដ្ឋតា, កប្បានំ អសង្ខ្យេយ្យានាបិ ទុល្លភបាតុភាវតា, សុចិរេនាបិ ញាណេន បច្ចក្ខេន បដិវិជ្ឈិតុំ អសក្កុណេយ្យតា, ធម្មន្វយសង្ខាតេន អនុមានញាណេនាបិ ទុរធិគមនីយតា, បស្សទ្ធសព្វទរថតា, សន្តធម្មវិភាវនំ, សោភនបរិយោសានតា, អតិត្តិករភាវោ, បធានភាវប្បត្តិ, យថាភូតញាណគោចរតា, សុខុមសភាវតា, មហាបញ្ញាវិភាវនា ច ទស្សិតា ហោន្តិ។ ទិដ្ឋិទីបកបទេហិ សមាសតោ សស្សតុច្ឆេទទិដ្ឋិយោ បកាសិតាតិ ឆ្លសិតតាទិសាធនវិភាវនំ, ឧបាយវិនិវដ្ឋននិទ្ទេសោ, មិច្ឆាភិនិវេសកិត្តនំ, កុម្មគ្គបដិបត្តិយា បកាសនា, វិបរិយេសគ្គាហបញ្ញាបនំ, បរាមាសបរិគ្គហោ, បុព្វន្តាបរន្តានុទិដ្ឋិបតិដ្ឋាបនំ, ភវវិភវទិដ្ឋិវិភាគោ, តណ្ហាវិជ្ជាបវត្តិ, អត្តវាទត្តវាទិដ្ឋិនិទ្ទេសោ, អត្តទ្វយាវតារណំ, អាសវោឃយោគកិលេសគន្ថសំយោជនូបាទានវិសេសវិភជ្ជនត្ថា ទស្សិតានិ ហោន្តិ។ តថា “វេទនានំ សមុទយ”ន្តិអាទិវចនេហិ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អនុលោមបដិលោមសិទ្ធិ, វិក្ខម្ភនសមុច្ឆេទប្បហានំ, តណ្ហាវិជ្ជាវិគមោ, សទ្ធម្មដ្ឋិតិនិមិត្តបរិគ្គហោ, អាកាសាធិគមសម្បត្តិ, ឧភយហិតបដិបត្តិ, តិវិធបញ្ញាបរិគ្គហោ, សតិសម្បជញ្ញានុដ្ឋានំ, សទ្ធាបញ្ញាសមាយោគោ, សមាធិវីរិយសមតានុយោគោ, សមថវិបស្សនាភិសម្បត្តិ ច ទស្សិតា ហោន្តិ។

“អជាតំ អសង្ខត”ន្តិ អវិជ្ជាសិទ្ធិ, “តណ្ហាគតានំ បរិតស្សិតវិប្ផន្ទិតន្តិ តណ្ហាសិទ្ធិ, តទុភយេន ច និវរណសំយោជនទ្វយសិទ្ធិ, អនមតគ្គសំសារវដ្ដានុបច្ឆេទោ, បុព្វន្តាហរណអបរន្តបដិសន្ធានានិ, អតីតបច្ចុប្បន្នកាលវសេន ហេតុវិភាគោ, អវិជ្ជាតណ្ហានំ អញ្ញមញ្ញានតិវត្តនដ្ឋេន អញ្ញមញ្ញូបការិតា, បញ្ញាវិមុត្តិចេតោវិមុត្តីនំ បដិបក្ខនិទ្ទេសោ ច ទស្សិតា ហោន្តិ។ “តទបិ ផស្សបច្ចយា”តិ សស្សតាទិបញ្ញាបនស្ស បច្ចយាធីនវុត្តិតាកថនេន ធម្មានំ និច្ចតាបដិសេធោ, អនិច្ចតាបតិដ្ឋាបនំ, បរមត្ថតោ ការកាទិបដិក្ខេបោ, ឯវំធម្មតាទិនិទ្ទេសោ, សុញ្ញតាបកាសនំ, សមត្តនិយាមបច្ចយលក្ខណវិភាវនា ទស្សិតានិ ហោន្តិ។

“ឧច្ឆិន្នភវនេត្តិកោ”តិអាទិនា ភវនេតា បហានសម្បត្តិ, វិជ្ជាធិមុត្តិ, វសីភាវោ, សិក្ខត្តយនិប្ផត្តិ, និព្ពានធាតុទ្វយវិភាគោ, ចតុរធិដ្ឋានបរិបូរណំ, ភវយោនិអាទីសុ អបរិយាបន្នតា ច ទស្សិតា ហោន្តិ។ សកលេន បន សុត្តបទេន ឋានាឋានេសុ ភគវតោ តាទិភាវោ, តត្ថ ច បរេសំ បតិដ្ឋាបនំ, កុសលធម្មានំ អាទិភូតធម្មទ្វយស្ស និទ្ទេសោ, សិក្ខត្តយូបទេសោ, អត្តន្តបាទិបុគ្គលចតុក្កសិទ្ធិ, កណ្ហកណ្ហវិបាកាទិកម្មចតុក្កវិភាគោ, ចតុរប្បមញ្ញាវិសយនិទ្ទេសោ, សមុទយាទិបច្ចកស្ស យថាភូតាវពោធោ,

លសារលឹយឆរ្មុចិកាចតា , ឥសតាឆពរឆរ្មុបតិដ្ឋាបត្តិ ៩ចយាឥរយោ តិដ្ឋារទពន្ទា៍

រសាញអសហារចណ្ណតា

រឥសតាហារចណ្ណតា

ពត្ថ "អត្ថា, រលិរកា"តិ ច ជិជ្ជិយា អឆិដ្ឋាតការចត, រចឥតាឋស្សាយពតាឌ៌យុរលត ច កហិរពស្វ បញ្ចាស្វ ដ្ឋបិតាតក្កូតេ្តស្វ ពហ្យាចន្ថា បញ្ចាបិតាតក្កូត្តា ត្យុក្លូសក្ខិ៍ ពហ្យា សយុតយសក្ខិ៍ សា បត បរិពស្សតាក្កហរលាត "ពហ្យាកពាត"ត្តិ, "រចឥតាបក្ខយា ពហ្យា"តិ ច សន្ទុបរតច សយុតយក្កហរលាត, កចរតត្តិក្កហរលាត ច បិញ្ញត្តាយំ កហិពាច៍ អយំ ពាច ស្វត្តត្តតរយោ៍ អកិឆរ្មុតរយត បត អាឈាពាតត្តាឌ៌ចចរតហិ, អាពប្យាឌ៌បរឥហិ, ចិត្តប្យរឥាយចចរតត, សត្តជិដ្ឋិឌឹបកបរឥហិ, ក្យុសលិក្យុសលក្កហរលាត, កចក្កហរលាត, រសាកាឌ៌ក្កហរលាត, ពត្ថ ពត្ថ សយុតយក្កហរលាត ចាតិ សរដ្ឋបរពា សត្ថរលិកិយក្យុសលិក្យុសលឆរ្មុចិកាចតបរឥហិ កហិពា កឆរ្មុកិរលសា សយុតយសក្ខិ៍ ដ្ឋកិត្ត អប្យចត្តិ តិររាឆសក្ខិ៍ ពស្ស ពត្ថ ពត្ថ រចឥតាត៌ អត្ថក្កយតិស្សរលាបរិយារយហិ, បក្ខត្តំ តិត្ថាតិចចរតត, អត្យុបិតាឌ៌យុត្តិចចរតត ច បិញ្ញត្តាយំ កហលំ រចឌ៌ពន្ទ្រា៍ តិររាឆបឌាតតា បឌ៌បតា យក្កសក្ខិ៍ ពស្សាបិ ពត្ថ ពត្ថ រចឥតាត៌ សយុតយាឌ៌យឆាក្យុពរចឥតាបរឥរសត, លត្តិ ឋស្សាយពតាត៌ សយុតយាឌ៌យឆាក្យុពបឌាតតបរិយារយត, កចរតត្តិយា ដ្ឋរត្ថុតបរិយារយត ច កហលំ រចឌ៌ពន្ទ្រា៍ ពត្ថ សយុតរយត អស្សារឥា, ត្យុក្លូត អាឌឹតរចា, យក្កតិររាឆហិ តិស្សរលាត្តិ ៩ចំ ចព្យុសក្ខរសត, យាតិ បិញ្ញត្តាយំ (រតត្តិ៍ ៥) សន្ទុបរតច អាកពាតិ អស្សារឥាឌឹតចតិស្សរលាតិ, រពសក្ខា ចរសត ត្តូឆ អស្សារឥារយោ រចឌ៌ពន្ទ្រា៍ ចិរតឃ្យាតត្តាឌ៌កាចាបត្តិអាឌ៌ក៌ យឆាក្យុត្តចិកាក៌ បរយាឌតរយច ឋល៍ អាឈាពាឌឹត៌ អកពលឹយពា, អាឈាពាឌ៌ឋលស្ស ច អតត្ថាសត្តាតកាចិពា, តិត្តាបសំសាស្វ យឆាសកាចបឌ៌ឌាតតតិរត្ថុឥតាតិ ៩ចំ ពំពំបរយាឌតាឆិកយរហព្យ ដ្ឋបិរយោ៍ អាឈាពាឌឹត៌ ពរលាបឌ៌រសឆតាឌ៌អបរឥរសត ឆរ្មុរាឌស្ស អាលាត្តិ រចឌ៌ពន្ទ្រាតិ អយំ រឥសតាហាររា៍

ចិចយហារចណ្ណតា

កប្យតាការរចបិ រចាហាររចរសត, អត្យុចាឥចរសត ច "យយ"ត្តិ ត្យុត្តំ, តិយយាកាចរពា ចិកប្យតត្ថំ ចាក្កហលំ កត៌, ក្យុលាសយក្តិពាយ, អកិឆរ្មុឈឹកលាយ ច "កិក្លូរច"តិ អាយត្តត៌ អត្ថាកាចរពា, បឌ៌ចិន្ទុឌ្ឍកាចរពា ច "បររ"តិ ត្យុត្តំ, ចណ្ណបឌ៌បក្លូរពា, អចណ្ណតឹយរពា ច "អចណ្ណ"ត្តិ ត្យុត្តំ៍ ញត្តិចរសត, ចិត្ថារចរសត ច "ការសយ្យ"ត្តិ ត្យុត្តំ, ឆារលាកាចរពា, អឆរ្មុបឌ៌បក្លូរពា ច "ឆរ្មុស្សា"តិ ត្យុត្តំ, ជិដ្ឋិឌឹរលហិ សំហពកាចរពា, កិរលសាត៌ សឈ្លោពពរលារពា ច "សឈ្លោស្សា"តិ ត្យុត្តំ៍ ត្យុត្តបឌ៌តិរឌ្ឍសរពា, ចចត្យុបត្យាសតរពា ច "ពព្រា"តិ ត្យុត្តំ, សរ្មុលកាចរពា, បុត្យុកាចរពា ច "ត្យុរយក្ខី"តិ ត្យុត្តំ៍ ចិត្តស្ស ហតតរពា, អាររ្មុលាកិឈាពរពា ច "អាឈាររពា"តិ ត្យុត្តំ, អាររ្មុរលា សរដ្ឋាចត្យុត្តិយា, អពុដ្ឋាការរពាយ ច "អប្យក្ខរយា"តិ ត្យុត្តំ, អាររ្មុលាចិត្តតរពា, តិស្សយរពា ច "រចពរសា"តិ ត្យុត្តំ, អត្ថាសាឆតរពា, អត្យុ អត្យុ "អតត្ថសាឆតរពា" ច "អតកិរឌ្ឍី"តិ ត្យុត្តំ, ការលាតរហត្តា, សត្ថាសារសត ឌ៌រពហិ កាពំ អសក្កុរលាឃ្យត្តា ច "ត ករលឹយា"តិ

វុត្តន្តិ់ ឥមិនា នយេន សទ្ទបទេសុ វិនិច្ឆយោ កាតព្វោ់ ឥតិ អនុបទវិចយតោ វិចយោ ហារោ អតិវិត្ថារនយេន, សក្កា ច អដ្ឋកថំ តស្សា លីនត្ថវណ្ណនញ្ច អនុគន្ត្វា អយមេត្ថ វិញ្ញុនា វិចារេតុំ ន វិត្ថារភយា

យុត្តិហារវណ្ណនា

សទ្ទេន សទ្ទំ អាឃាតាទីនំ អករណំ តាទីភាវាយ សំវត្តតីតិ យុជ្ជតិ ឥដ្ឋានិដ្ឋេសុ សមប្បវត្តិសព្ភាវតោ់ យស្មិំ សន្តានេ អាឃាតាទយោ ឧប្បន្នា, តន្និមិត្តកា អន្តរាយា តស្សេវ សម្បត្តិវិនាសាយ សំវត្តតីតិ យុជ្ជតិ់ កស្មា? សន្តានន្តរេសុ អសង្កមនតោ់ ចិត្តំ អភិភវិត្វា ឧប្បន្នា អាឃាតាទយោ សុការិតាទិសល្លក្ខណោបិ អសមត្ថតាយ សំវត្តន្តីតិ យុជ្ជតិ សកោធលោកានំ អត្ថាយសព្ភាវតោ់ មាតាបិតាទីសុ សុសីល្យតោ វេរមណិ សព្ពសត្តានំ បេមាវជ្ជនីយភាវាយ សំវត្តតីតិ យុជ្ជតិ់ សីលសម្បត្តិយា ហិ មហតោ កិត្តិសទ្ទស្ស អព្ភុគ្គមោ ហោតីតិ់ កម្មន្តាទីវិសេសយុត្តេន គុណេន តថាគតស្ស វណ្ណនា ឯកទេសភូតាបិ សកលសព្ពញ្ញុគុណគ្គហណាយ សំវត្តតីតិ យុជ្ជតិ អនញ្ញសាធារណត្តា់ តជ្ជា អយោនិសោមនសិការបរិក្ខតានិ អធិកមតក្កនានិ សស្សតវាទាទីអភិនិវេសាយ សំវត្តន្តីតិ យុជ្ជតិ កប្បនាជាលស្ស អសមុគ្ឃាដិតត្តា់ វេទនាទីនវានវពោធេន វេទនាយ តណ្ហា បវឌ្ឍតីតិ យុជ្ជតិ អស្សាទានុបស្សនាសម្ភវតោ់ សតិ ច វេទយិតរាគេ តត្ថ អត្តត្តនិយគាហោ, សស្សតាទីគាហោ ច វិបរិវដ្ដតីតិ យុជ្ជតិ ការណស្ស សន្និហិតត្តា់ តណ្ហាបច្ចយា ហិ ឧបាទានំ សស្សតាទីវាទេ បញ្ញបេន្តានំ , តទុច្ឆិកំ វា វេទនំ វេទយន្តានំ ផស្សោ ហេតូតិ យុជ្ជតិ វិសយិន្ទ្រិយវិញ្ញាណសង្គតិយា វិនា តទភាវតោ់ ឆផស្សាយតននិមិត្តវដ្ដស្ស អនុបច្ឆេទោតិ យុជ្ជតិ តត្ថ អវិជ្ជាតណ្ហានំ អប្បហីនត្តា់ ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សមុទយាទីបជានតា សព្ពទិដ្ឋិគតិកសញ្ញា អតិច្ច តិដ្ឋតីតិ យុជ្ជតិ ចតុសច្ចបដិវេធភាវតោ់ ឥមាហេវ ទ្វាសដ្ឋិយា ទិដ្ឋីហិ សព្ពទិដ្ឋិគតានំ អន្តោជាលីកតភាវោតិ យុជ្ជតិ អកិរិយវាទាទីនំ ឥស្សរវាទាទីនញ្ច តទន្តោគធត្តា់ តថា ចេវ សំវណ្ណិតំ់ ឧច្ឆិន្នភវនេត្តិកោ តថាគតស្ស កាយោតិ យុជ្ជតិ, យស្មា ភគវា អភិនីហារសម្បត្តិយា ចតូសុ សតិបដ្ឋានេសុ បតិដ្ឋិតចិត្តោ សត្តពោជ្ឈង្គេ យថាភូតំ ភាវេសិ់ កាយស្ស ភេទា បរិនិព្ពុតំ ន ទក្ខន្តីតិ យុជ្ជតិ អនុបាទិសេសនិព្ពានប្បត្តិយំ រូបាទីសុ កស្សចិបិ អនវសេសតោតិ អយំ យុត្តិហារោ់

បទដ្ឋានហារវណ្ណនា

អវណ្ណារហអវណ្ណានុរូបសម្បត្តានាទេយ្យវចនតាទីវិបត្តីនំ បទដ្ឋានំ់ វណ្ណារហវណ្ណានុរូបសម្បត្តសទ្ធេយ្យវចនតាទីសម្បត្តីនំ បទដ្ឋានំ់ តថា អាឃាតាទយោ និរយាទីទុក្ខស្ស បទដ្ឋានំ់ អាឃាតាទីនំ អករណំ សគ្គសម្បត្តិអាទីសព្ពសម្បត្តីនំ បទដ្ឋានំ់ មាតាបិតាទីហិ បដិវិរតិ អរិយស្ស សីលក្ខន្ធស្ស បទដ្ឋានំ់ អរិយោ សីលក្ខន្ធោ អរិយស្ស សមាធិក្ខន្ធស្ស បទដ្ឋានំ់ អរិយោ សមាធិក្ខន្ធោ អរិយស្ស បញ្ញាក្ខន្ធស្ស បទដ្ឋានំ់ កម្មន្តាទីវិសេសយុត្តំ ភគវតោ បដិវេធប្បការញាណំ ទេសនាញាណស្ស បទដ្ឋានំ់ ទេសនាញាណំ វិនេយ្យានំ សកលវដ្ដទុក្ខនិស្សរណស្ស បទដ្ឋានំ់ សព្ពាបិ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋុបាទានន្តិ សា យថារហំ នវវិធស្សាបិ ភវស្ស បទដ្ឋានំ់ ភវោ ជាតិយា, ជាតិ ជរាមរណស្ស, សោកាទីនញ្ច បទដ្ឋានំ់ វេទនានំ សមុទយាទីយថាភូតវេទនំ ចតុន្នំ អរិយសច្ចានំ អនុពោធបដិវេធោ់ តត្ថ អនុពោធោ បដិវេធស្ស បទដ្ឋានំ, បដិវេធោ ចតុព្ពិធស្ស សាមញ្ញផលស្ស បទដ្ឋានំ់ “អជាតំ អបស្សត”ន្តិ អវិជ្ជាគហណំ, តត្ថ អវិជ្ជា

សង្ខារានំ បទដ្ឋានន្តិ យាវ វេទនា តណ្ហាយ បទដ្ឋានន្តិ តេនាហ “តណ្ហាគតានំ បរិតស្សិតវិប្ផន្ទិត”ន្តិ វុត្តំ តណ្ហា ឧបាទានស្ស បទដ្ឋានំ “តទបិ ផស្សបច្ចយា”តិ វុត្តំ សស្សតាទិបញ្ញាបនំ បរេសំ មិច្ឆាភិនិវេសស្ស បទដ្ឋានំ, មិច្ឆាភិនិវេសោ សទ្ធម្មស្សវនសប្បុរិសូបស្សយយោនិសោមនសិការធម្មានុធម្មប្បដិបត្តីហិ វិយុត្តាយ, អសទ្ធម្មស្សវនាទីនំ បទដ្ឋានំ, “អញ្ញត្រ ផស្សា”តិអាទីសុ ផស្សោ វេទនាយ បទដ្ឋានំ, ឆ ផស្សាយតនានិ ផស្សស្ស, នាមរូបស្ស ច បទដ្ឋានំ, ឆន្នំ ផស្សាយតនានំ សឡាយតនាទីយធាតុប្បជ្ជានានំ និព្ពិទាយ បទដ្ឋានំ, និព្ពិទា វិរាគស្សាតិ យាវ អនុបាទាបរិនិព្ពានំ តេនាហ កាយស្ស ភេទាតិ? សមុច្ឆេទោ សព្ពញ្ញុតាយ បទដ្ឋានំ តថា អនុបាទាបរិនិព្ពានស្សាតិ អយំ បទដ្ឋានហារោ

លក្ខណហារវណ្ណនា

អាឃាតាទិគ្គហណេន កោធូបនាហមក្ខបឡាសិស្សាមច្ឆរិយសារម្ភបរវម្ភតាទីនំ សង្គហោ បដិឃចិត្តុប្បាទបរិយាបន្នតាយ ឯកលក្ខណត្តា អានន្ទាទិគ្គហណេន អភិជ្ឈាវិសមលោភរាគាតិរាគសម្បរាគាទីនំ សង្គហោ លោភចិត្តុប្បាទបរិយាបន្នតាយ សមានលក្ខណត្តា តថា អាឃាតគ្គហណេន អវសិដ្ឋកត្ថីចរណានំ សង្គហោ កាយកត្ថីចរណលក្ខណេន ឯកលក្ខណត្តា អានន្ទគ្គហណេន ផស្សាទីនំ សង្គហោ សង្ខារក្ខន្ធលក្ខណេន ឯកលក្ខណត្តា សីលគ្គហណេន អធិចិត្តអធិបញ្ញាសិក្ខានម្បិ សង្គហោ សិក្ខាលក្ខណេន ឯកលក្ខណត្តា ព្ពន បន សីលស្សេវ ព្យាធិយសំវរាទិកស្ស ឥន្ទ្រិយ ទិដ្ឋិគ្គហណេន អវសិដ្ឋាបាទានានម្បិ សង្គហោ ឧបាទានលក្ខណេន ឯកលក្ខណត្តា “វេទនាន”ន្តិ វុត្តំ វេទនាគ្គហណេន អវសិដ្ឋាបាទានក្ខន្ធានម្បិ សង្គហោ ខន្ធលក្ខណេន ឯកលក្ខណត្តា តថា វេទនាយ ធម្មាយតនធម្មធាតុបរិយាបន្នត្តា សម្មសនុបគានំ សព្ពេសំ អាយតនានំ ធាតូនញ្ច សង្គហោ អាយតនលក្ខណេន, ធាតុលក្ខណេន ច ឯកលក្ខណត្តា “អជានតំ អបស្សត”ន្តិ វុត្តំ អវិជ្ជាគ្គហណេន ហេតុអាសវោឃយោគគន្ថនីវរណាទីនំ សង្គហោ ហេតាទិលក្ខណេន ឯកលក្ខណត្តា អវិជ្ជាយ, តថា “តណ្ហាគតានំ បរិតស្សិតវិប្ផន្ទិត”ន្តិ វុត្តំ តណ្ហាគ្គហណេនាបិ “តទបិ ផស្សបច្ចយា”តិ វុត្តំ ផស្សគ្គហណេន សញ្ញាសង្ខារវិញ្ញាណានំ សង្គហោ វិបល្លាសហេតុភាវេន, ខន្ធលក្ខណេន ច ឯកលក្ខណត្តា ឆផស្សាយតនគ្គហណេន ខន្ធិន្ទ្រិយធាតាទីនំ សង្គហោ ផស្សុប្បត្តិនិមិត្តតាយ, សមុទយភាវេន ច ឯកលក្ខណត្តា ភវនេត្តិគ្គហណេន អវិជ្ជាទីនម្បិ សង្គហោ សំកិលេសធម្មានំ សង្គហោ វដ្ដហេតុភាវេន ឯកលក្ខណត្តាតិ អយំ លក្ខណហារោ

ចតុព្យូហហារវណ្ណនា

និរុត្តាបទំ តាវ ពុទ្ធោ ភគវា វេនេយ្យជ្ឈាសយានុរូបំ ហិតាវហំ ធម្មំ ទេសេតុំ ព្រហ្មជាលសុត្តំ អភាសិ, តស្មា អាចរិយេហិ បន វេនេយ្យានំ អជ្ឈាសយា ទិដ្ឋិជ្ឈាសយា ហោន្តីតិ សម្បជានន្តោ អធិប្បាយោ ទដ្ឋព្វោ “ព្រហ្ម”ន្តិ ឯវមាទីនិ នាមបទានិ, “ភាស”ន្តិអាទិអាខ្យាតបទានិ, អរិយាទិ វិសេសនីយបទានិ ច, បទានិ ច នាមាខ្យាតោបសគ្គនិបាតានិ អាទិមជ្ឈបរិយោសានានិ ឯកបទាភិធេយ្យានិ វិញ្ញាតព្វានិ

បទបទត្ថនិទ្ទេសនិក្ខេបសុត្តទេសនាសន្ធិវសេន និព្ពិជ្ជា សន្ធិ តត្ថ បទស្ស បទត្ថេន សម្ពន្ធោ បទសន្ធិ តថា បទត្ថស្ស បទត្ថេន

សម្ពុនេត្វា បដត្លសត្តិ៍ គាគាត្សត្តិកស្ស ស្តុត្តុស្ស ហំហំអត្សត្តិហិ សម្ពុនេត្វា, ឲកាត្សត្តិកស្ស ច បុឮ្ហាបនសម្ពុនេត្វា គិនេដ្ឋសត្តិ, ឈា អដ្ឋកចាឃំ បុច្ឆាត្សត្តិអញ្ញាសឃាត្សត្តិឃឆាត្សត្តិបនេសត ហិបិឆា បិកត្តា, ហា បនេតហា ហិនេស្សាបិ សត្តិនេឃា អដ្ឋកចាឃំ បិចាទិហា ឲច៍ ស្តុត្តសត្តិ ច បឌយំ គិនេក្លបបនេសត អនេយត្តិ បុនេដ្ឋា ឌស្សិហានេឃច៍ ឲកិស្សា នេឌសគាឃ នេឌសគាត្តនេត សត្តិ សំសត្ថតំ នេឌសគាសត្តិ, សា ឲចំ នេចឌិហញ្ញា –

“យយំ ចា កិក្លនេច…នេប… គ នេចហនេសា អគកិនត្តិ កនលិឃា”ហិ អឃំ នេឌសគា “ក្ខកនេហាឌល្ហនេកត នេចបិ កិក្លនេច កកនេចគ នេចានា ថ្លចនេកា អក្កុយក្កាគិ ថ្លក្កនេត្តឃ្យំ, ហហ្របិ នេឃា យនេគា បក្ខនេសឃ្យ, គ នេយ នេសា នេហគ សាសគកនេទា”ហិ (យ៍ គិ៍ ១៍១១១) ត្តុយាឃ នេឌសគាឃ សត្តិ សំសត្ថហិ៍ “ហុយំត្រឃចស្ស នេហគ អត្តទានេឃា”ហិ “កយុស្សកា យាលាច សត្តា…នេប… ឌាឃាឌា កចិស្សត្តិ”ហិ (អ៍ គិ៍ ១០៍១១៩) ត្តុយាឃ នេឌសគាឃ សំសត្ថហិ៍ “អបិ ហុនេយ្យានេប… អាឌានេគឃ្យាឆា”ហិ “កុនេដ្ឋា អហុំ…នេប… សហនេហ គន”ត្តិ (អ៍ គិ៍ លិ៍៩៣; យហាគិ៍ ១៍, ៧១៩, ១៥១) ត្តុយាឃ នេឌសគាឃ សំសត្ថហិ៍

“យយំ ចា កិក្លនេច បនេន ចល្ហិ…នេប… គ នេចហនេសា ក្ខត្តិលាបិហត្តំ កនលិឃ”ត្តិ “ឆយុាបិ នេចា កិក្លនេច បហាហញ្ញា, បនេកច អឆយុា (យ៍ គិ៍ ១៍១៣០)៍ កុល្លបយំ នេចា កិក្លនេច ឆយុំ នេឌនេសស្សាយិ, គិត្តុនលាត្តុាឃ, នេគា កហលាត្តុាឃា”ហិ (យ៍ គិ៍ ១៍១៣០) ត្តុយាឃ នេឌសគាឃ សំសត្ថហិ៍ “ហហ្រ នេច ហុនេយត្តិ…នេប… ក្ខត្តិលិបិហា, ហុយំត្រឃចស្ស នេហគ អត្តទានេឃា”ហិ “លុនេដ្ឋាអហុំ…នេប… សហនេហ គន”ត្តិ (ត្តុហិចុ៍ ៥៥; យហាគិ៍ ១៍ ៧១៩, ១៥១; ធុញអគិ៍ ១១៥) “កាយត្តា ឌាលសញ្ញា, ហល្យាលាឌគលាឌិហា”ហិ (ក្ខឌា៍ ៩៣; នេគត្តិ៍ ១លិ, ៥០; នេបឌនេកា៍ ១៣) ត្តុយាហិ នេឌសគាហិ សំសត្ថហិ៍

“អប្បយត្តកំ…នេប… សីលយត្តក”ត្តិ “បឌយំ ឆសាគំ ក្ខបសយ្យញ្ញ បិហនហិ៍ អឃំ នេលា ព្រាហុលា ឃនេញ្ញា បុទិនេយហិ ឃនេញ្ញាហិ អប្បដ្ឋហនេទា ច អប្បសយានយ្យុហនេទា ច យហប្បុលហនេទា ច យហាគិសំសហនេទា ចា”ហិអាឌិកាឃ (ឌី៍ គិ៍ ១៍១១៧១) នេឌសគាឃ សំសត្ថហិ, បឌយញ្ញាគស្ស សីលនេហា យហប្បុលយហាគិសំសហនកាចចនេគគ ឆសាគនេហា សីលស្ស អប្បកាចឌីបនេហា៍

“បិលាហិបិហំ បហាឃា”ហិអាឌិ “សយនេលា លលុ នេកា នេកាហនេយា សីលចា…នេប… កុសលសីនេលគ សយត្តាកនេហា”ហិអាឌិកាហិ (ឌី៍ គិ៍ ១៍១០៣) នេឌសគាហិ សំសត្ថហិ៍

“អនេញ្ញាច ឆយុា កយ្ហុនា”ហិអាឌិ “អឆិកនេហា នេលា យ្យាឃំ ឆនេយុា កយ្ហុនេទា”ហិអាឌិ (ឌី៍ គិ៍ ១៍៩លិ; យ៍ គិ៍ ១៍១៥១; ១៍១១លិ; សំ៍ គិ៍ ១៍ ១លិ១; យហាច៍ លិ, ៥) បិញត្តុឃា សំសត្ថហិ៍ កយ្ហុនហាឌិបិនេសសយុត្តឆយុបឌិនេចឆគ ហិ ញាលាស្ស កយ្ហុនាឌិកានេចា បិញ្ញាឃតីហិ៍

“សត្តិ កិក្លនេច ឲនេក សយលាព្រាហុលា”ហិអាឌិ “សត្តិ កិក្លនេច ឲនេក សយលាព្រាហុលា បុញ្ញត្តកប្បិកា…នេប… អកិចឌត្តិ, សស្សនេហា អត្តា ច នេលានេកា ច, ត្តុឌនេយច សត្តុំ, នេយាឈយញ្ញាត្តិ ត្តុនេត្តុនេក អកិចឌត្តិ, អសស្សនេហា, សស្សនេហា ច អសស្សនេហា ច, នេគច សស្សនេហា ច គាសស្សនេហា ច, អត្តចា, អគត្តចា, អត្តចា ច អគត្តចា ច, នេគចត្តចា គាគត្តចា ច អត្តា ច នេលានេកា ច ត្តុឌនេយច សត្តុំ, នេយាឈយញ្ញាត្តិ ត្តុនេត្តុនេក អកិចឌត្តិ”ហិអាឌិកាហិ (យ៍ គិ៍ ១៍១លិ) នេឌសគាហិ សំសត្ថហិ៍

“សន្តិ ភិក្ខវេ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា អបរន្តកប្បិកា”តិអាទិ “សន្តិ ភិក្ខវេ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា អបរន្តកប្បិកា…បេ… អភិវទន្តិ, សញ្ញី អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ អសញ្ញី, នេវសញ្ញីនាសញ្ញី ច អត្តា ហោតិ អរោគោ បរំ មរណា ឥត្ថេកេ អភិវទន្តិ សតោ វា បន សត្តស្ស ឧច្ឆេទំ វិនាសំ វិភវំ បញ្ញបេន្តិ, ទិដ្ឋធម្មនិព្ពានំ វា បនេកេ អភិវទន្តី”តិអាទិកាហិ (ម· និ· ៣·៣១) ទេសនាហិ សង្គហិតំ។ “វេទនាតំ…បេ… តថាគតោ”តិ “តយិទំ សង្ខតំ ឱឡារិកំ, អត្ថិ ខោ បន សង្ខារានំ និរោធោ, អត្ថេតន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្ស និស្សរណទស្សាវី តថាគតោ តទុបាតិវត្តោ”តិអាទិកាហិ (ម· និ· ៣·៣៨) ទេសនាហិ សង្គហិតំ។

“តទបិ តេសំ…បេ… វិប្ផន្ទិតមេវា”តិ វុត្តំ “តេសំ ភវតំ អញ្ញត្រេវ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិជ្ឈានក្ខន្តិយា បច្ចត្តំយេវ ញាណំ ភវិស្សតិ បរិសុទ្ធំ បរិយោទាតន្តិ នេតំ ឋានំ វិជ្ជតិ។ បច្ចត្តំ ខោ បន ភិក្ខវេ ញាណេ អសតិ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ យទបិ តេ ភោន្តោ សមណព្រាហ្មណា តត្ថ ញាណភាគមត្តមេវ បរិយោទាបេន្តិ, តទបិ តេសំ ភវតំ សមណព្រាហ្មណានំ ឧបាទានមក្ខាយតី”តិអាទិកាហិ (ម· និ· ៣·៣៩) ទេសនាហិ សង្គហិតំ។

“តទបិ ផស្សបច្ចយា”តិ វុត្តត្តា “ចក្ខុញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ខុវិញ្ញាណំ, តិណ្ណំ សង្គតិ ផស្សោ, ផស្សបច្ចយា វេទនា, វេទនាបច្ចយា តណ្ហា, តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទាន”ន្តិ, (សំ· និ· ៣·៤៤) “ឆន្ទមូលកា សព្វេ អាវុសោ ធម្មា មនសិការសម្ភវា ផស្សសមោធានា វេទនាសមោសរណា”តិ (អ· និ· ៨·៨៣) ច អាទិកាហិ ទេសនាហិ សង្គហិតំ។

“យតោ ខោ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ ឆន្នំ ផស្សាយតនាន”ន្តិអាទិ “យតោ ខោ អានន្ទ ភិក្ខុ នេវ វេទនំ អត្តានំ សមនុបស្សតិ, ន សញ្ញំ, ន សង្ខារេ, ន វិញ្ញាណំ អត្តានំ សមនុបស្សតិ, សោ ឯវំ អសមនុបស្សន្តោ ន កិញ្ចិ លោកេ ឧបាទិយតិ, អនុបាទិយំ ន បរិតស្សតិ, អបរិតស្សំ បច្ចត្តំយេវ បរិនិព្ពាយតី”តិអាទិកាហិ ទេសនាហិ សង្គហិតំ។

“សព្វេ តេ ឥមេហេវ ទ្វាសដ្ឋិយា វត្ថូហិ អន្តោជាលីកតា”តិអាទិ “យេ ហិ កេចិ ភិក្ខវេ…បេ… អភិវទន្តិ, សព្វេ តេ ឥមានេវ បញ្ចាយតនានិ អភិវទន្តិ ឯតេសំ វា អញ្ញតរ”ន្តិអាទិកាហិ (ម· និ· ៣·៣១) ទេសនាហិ សង្គហិតំ។ “កាយស្ស ភេទា…បេ… ទេវមនុស្សា”តិ –

“អច្ចី យថា វាតវេគេន ខិត្តា, (ឧបសីវាតិ ភគវា)

អត្ថំ បលេតិ ន ឧបេតិ សង្ខំ;

ឯវំ មុនី នាមកាយា វិមុត្តោ,

អត្ថំ បលេតិ ត ្ឋេបតិ បដ្ឋ”ត្តិ៍ (ឃុ៍ តិ៍ ១០ប័០; ក្ឆួអតិ៍ ៣១);

អាឌិកាហិ ឌេឃតាហិ និឃត្ថតីតិ អយំ ចាត្យញ្ញេហា ហារេរា៍

អាចត្តហារចណ្ណតា

អាឈាតាឌឹតំ អកេរលឹយតាចចេតេត លត្តិំយោរច្ឆាតដ្ឋាតំ៍ តត្ថ លត្តិយា បដ្ឋាបញ្ញាបរាបការទ្យក្លឃហកតាតំ បក្ខេហា, យោរច្ឆេត ឃឹលឃ្ស៍ បដ្ឋាឌិក្កហលោត ច បឌ្ឋិត្រ្តិយាឌិបកលទៅឌឹបក្លិយឆយ្វា អាចត្តត្តិ៍ ឃឹលក្កហលោត អចិប្បឌិយារាឌយោ បឌ្ឋាបិ ឃឹលិតិនិបឆយ្វា អាចត្តត្តិ៍ បិលាតិបិតាឌឹហិ បឌិចិរតិចចេតេត អប្បយាឌចិហារេរា, តេត បកលំ បាឃត្រ្ឋាហូចទិយំ អាចត្តតិ៍ កយ្ចឹរតាឌិចិយេបឃុត្តឆយ្កហលោត យហារទៅឌឹបកិត្តតំ៍ អភាចរលោកាលបឌ្ឋាតញ្ជ្រាអាឃចក្លយកាលំ, អាឃចក្លយកាលបឌ្ឋាតញ្ចា អភាចរលោកាលំ យហារទៅឌឹ, តេត ឌឃពលិឌយោ បឌ្ឋា ឰដ្ឋក្ឋលា អាចត្តត្តិ៍ បឃ្សតាឌិឌិឌ្ឋក្កហលោត តល្យាចិឌ្ឋាយ បក្ខេហា, តាហិ អតយតក្កនិយារចឌ្ឋ អាចត្តតិ៍ ចេឌតាតំ បយុឌយាឌិយឆាក្ឋតចេឌចេត ភកចេតា បរិញ្ញាត្តយចិឃុឌ្ឋិ, តាយ បញ្ញាបិរយិយុលេត បឌ្ឋាបិរយិយោ អាចត្តត្តិ៍ “អឌាតតំ អបឃ្សត”ត្តិ អចិឌ្ឋាក្កហលោត អយោតិយោយតនិការបរិក្កេហា, តេត ច អយោតិយោយតនិការយ្ឋលកា ឆយ្វា អាចត្តត្តិ៍ “តល្យាកតាតំ បរិតឃ្សិតចិប្បត្តិត”ត្តិ តល្យាក្កហលោត តច តល្យាយ្ឋលកា ឆយ្វា អាចត្តត្តិ, “តឌបិ ចឃ្សបច្ឆយា”តិអាឌិ បឃ្សតាឌិបញ្ញាបតឃ្ស បច្ឆយាឌឹតចុត្តិឌឃ្សតំ, តេត អតិច្ឆតាឌិលក្លលត្តយំ អាចត្តតិ៍ លត្តំ ចឃ្សាយតតាតំ យឆាក្ឋតំ បឌាតតេត ចិយុត្តិបយ្យតាតិឌ្ឋេយា, តេត បត្តបិ ចិឃុឌ្ឋិយោ អាចត្តត្តិ៍ “ឌ្ឋិត្តភចេតត្តិកោ តឆាកតឃ្ស កាយោ”តិ តល្យាបហាតំ, តេត ភកចេតា បកលនិកិលេបប្បហាតំ អាចត្តតីតិ អយំ អាចត្តា ហារេរា៍

ចិភត្តិហារចណ្ណតា

អាឈាតាតត្ថាឌយោ អក្យុបលិ ឆយ្វា, តេនំ អយោតិយោយតនិការាឌិ បឌ្ឋាតំ៍ យេហិ បត ឆយ្វុហិ អាឈាតាតត្ថាឌឹតំ អកេរលំ អប្បចត្តិ, តេ អញ្ញាបិឌាឌយោ ក្យុបលិ ឆយ្វា, តេនំ យោតិយោយតនិការាឌិ បឌ្ឋាតំ៍ តេឃុ អាឈាតាឌយោ កាយាចចរាច, អញ្ញាបិឌាឌយោ ចត្យក្ឋយកា៍ តឆា បិលាតិបិតាឌឹហិ បឌិចិរតិ ក្យុបលិ ចា អញ្ញាកតា ចា, តឃ្សា ហិរោត្តប្បាឌយោ ឆយ្វា បឌ្ឋាតំ៍ តត្ថ ក្យុបលិ ឃិយា កាយាចចរា, ឃិយា លោកុត្តរា, អញ្ញាកតា លោកុត្តរាច៍ “អត្ថិ កិក្លេច អពេញ្ញច ឆយ្វា កយ្ចឹរា”តិ ចុត្តឆយ្វា ឃិយា ក្យុបលិ, ឃិយា អញ្ញាកតា, តត្ថ ក្យុបលិតំ ចុឌ្ឋាតកាយិតិចិបឃ្សតា បឌ្ឋាតំ៍ អញ្ញាកតាតំ យក្កឆយ្វា, ចិបឃ្សតា, អាចជ្ជតា ចា បឌ្ឋាតំ៍ តេឃុ ក្យុបលិ លោកុត្តរា, អញ្ញាកតា ឃិយា កាយាចចរា, ឃិយា លោកុត្តរា, បឌ្ឋាបិ ឌិឌ្ឋិយោ អក្យុបលិច កាយាចចរាច, តានំ អចិយេបយេត យិច្ឆាកិតិចេឃ អយោតិយោយតនិការោរា បឌ្ឋាតំ៍ ចិយេបចេតា បត បត្តតិឈតចិតិញ្ចរាកាភាចចេតា ឲកត្តតយឃ្ស យិច្ឆាការហា អតីតឌាតិអត្យុឃ្សលោតក្កបហិតោ បឃ្សតឌិឌ្ឋិយា បឌ្ឋាតំ៍ ហេត្យុចលភារចេត បយ្ឋត្ឋភាចឃ្ស អក្កហលេតា តាតត្តតយឃ្ស យិច្ឆាការហា តឌ្ឋាយយត្តាហារបហិតោ ឌ្ឋេច្ឆឌិឌ្ឋិយា បឌ្ឋាតំ៍ ឲចំ យេបឌិឌ្ឋឹតយ្បិ យឆាបយ្ចុំ ចត្តព្ពាំ៍ “ចេឌតាត”ត្តិ ឲត្ថ ចេឌតា

ᩈᩥᨿᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣ, ᩈᩥᨿᩣ ᩋᨻ᩠ᨿᩣᨠᨲᩣ, ᩈᩥᨿᩣ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩣ, ᩈᩥᨿᩣ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩣ, ᩈᩥᨿᩣ ᩋᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᩣ, ᨹᩔᩮᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩣᨴᩥᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩅᩮᨴᨶᩴ ᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩴ, ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᩴ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ “ᩋᨩᩣᨶᨲᩴ ᩋᨷᩔᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩌᨴᩦᩈᩩ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩋᨠᩩᩈᩃᩣ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᩣ, ᨲᩣᩈᩩ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩋᩣᩈᩅᩣ, ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩮᩣ ᨧ ᨧ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨿ ᩈᩴᨿᩮᩣᨩᨶᩥᨿᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᩋᩔᩣᨴᩣᨶᩩᨷᩔᨶᩣ ᨷᨴᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ “ᨲᨱ᩠ᩉᩣᨷᩥ ᨹᩔᨷᨧ᩠ᨧᨿᩣ”ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨹᩔᩔ ᩅᩮᨴᨶᩣᨿ ᩅᩥᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᨹᩔᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩦᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᩅᩥᨠᩣᩁᨠᩮᩣ ᨶᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩥᩉᩣᩁᩮᩣ

ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩉᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩋᩣᨥᩣᨲᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨶᩩᩁᩪᨷᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈᩮᩣᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨴᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭᩥᨷᨠ᩠ᨡᩣᨽᩥᨽᩅᨶᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩏᨽᨿᩉᩥᨲᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᩋᩣᨥᩣᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᨷᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩥᨠᨠᩣᨾᨲᩴ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᨱ᩠ᨱᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨽᩮᩣᨣᩉᩣᨶᩥᩴ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩁᩮᩉᩥ ᨴᩩᩁᩪᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᨲᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᩁᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᩉᩣᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᩅᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᨲᩥ ᩋᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩣᨴᩥᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᨷᩣᨱᩣᨲᩥᨷᩣᨲᩣᨴᩥ ᨷᨶ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩣᨴᩥᩋᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ ᨷᩁᨾ᩠ᨷᩁᩴ, ᨣᩮᩉᩔᩥᨲᩣᨴᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᩅᩥᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨴᩥᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨽᩮᩣᨣ᩠ᨿᩴ ᨿᨳᩣᩈᨠᩣᩅᩣᩈᨷᩁᩥᨽᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨣᩮᩉᩔᩥᨲᩣᨴᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩈᩉᩥᨲᩴ ᨷᨶ ᨬᩣᨱᩴ ᨽᩮᩣᨣᩮᩈᩩ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᨲᩣ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨣᩩᨱᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨶᩣᩅᩉᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨧᩮᨲᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᩈᩔᨲᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨶᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᨴ᩠ᩅᨿᨲᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨲᩦᩁᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩈᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᩈᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᨶ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨽᩪᨲᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᨿᨲᩦᩁᩴ ᨷᩣᩁᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩣᨴᩥᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩅᩮᨴᨶᩴ ᩋᨶᩩᨷᩣᨴᩣᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᨶᩣᨶᩴ ᩈᨾᩩᨴᨿᩣᨴᩥᩋᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᩅᩮᨵᩮᩣ ᩈᩴᩈᩣᩁᨧᩣᩁᨠᩣᩅᩁᩮᩣᨵᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᩁᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩅᩮᨴᨿᩥᨲᩈᨽᩣᩅᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨠᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩮᩣ ᨽᩅᨶᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᩣᩅᨻᩮᩣᨵᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨴᩴ ᩅᩥᩁᩣᨣᨬ᩠ᨧ ᩋᩣᩅᩉᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩅᩥᨶᩥᩅᩮᩈ ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣᨾᨶᩈᩥᨠᩣᩁᩈᩉᩥᨲᩣ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᩉᩥᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨩᩣᩃᩴ ᨷᩈᩣᩁᩮᨲᩥ ᨿᨳᩣᨽᩪᨲᨲᨱ᩠ᩉᩣᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨩᩣᩃᩴ ᩈᨦ᩠ᨠᩮᩣᨧᩮᨲᩥ ᩈᩔᨲᩅᩣᨴᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᨶᩔ ᨹᩔᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᨲᩥ ᨹᩔᩮ ᨲᨴᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨻᨶ᩠ᨵᨶᨻᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨹᩔᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᨶ ᨹᩔᩣᨴᩥᩋᨶᩥᩁᩮᩣᨵᩮᩣ ᩈᩴᩈᩣᩁᨴᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩋᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᩉᩮᨲᩩ, ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩮᩣ ᨹᩔᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩥᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨴᩔᨶᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨹᩔᩣᨿᨲᨶᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨷᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨣᩉᨶᩴ ᨶᩣᨲᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨽᩅᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᩮᩣ ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩔ ᩋᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩋᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨽᩅᨶᩮᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮ ᨽᩅᨷ᩠ᨷᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥᨿᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᩴ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᩣᩁᩮᩣ

ᩅᩮᩅᨧᨶᩉᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

“ᨾᨾ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᩈᨾᨱᩣ ᨲᨷᩔᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᨷᩁᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨷᨭᩥᩅᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨶ᩠ᨴᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨠᨳᩮᨿ᩠ᨿᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩅᩥᨶᨿᩔ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᩈᩣᩈᨶᩔᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᩈᩘ᩠ᨥᩔ ᩈᨾᩪᩉᩔ ᨣᨱᩔᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᨲᨲ᩠ᩁ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩮᩈᩩ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩅᩮᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᩋᩣᨥᩣᨲᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨷᩣᨴᩮᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᩋᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᩣ ᨴᩮᩣᨾᨶᩔᩴ ᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨴᩩᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᨧᨶᩴ “ᨧᩮᨲᩈᩮᩣ ᩋᨶᨽᩥᩁᨴ᩠ᨵᩥ

ចិត្តស្ស ឲ្យាបត្តិ យតោបតោរោ”តិ បរិឃាឃចចត៌ “ត ពរលឹឃា ត ឧប្បារេតត្តា ត បចរេត្តតត្តា”តិ បរិឃាឃចចត៌ ឋុតិ ឋបិតា តយេត សត្តុបតេស្ ចេចចត៌ ចត្តត្តត្តិ អយំ ចេចចនោ ហារោ

បញ្ញត្តិហារចណ្ណតា

អាឃារោតា ចត្តុចរសេត តសចិតេត ឲក្នុតចឹសតិចិតេត ចា បញ្ញត្តោ អប្បច្ចយោ ឧបចិទារចរសេត ឈនា បញ្ញត្តោ អាតត្តោបឹតិអាតិចរសេត តចនា បញ្ញត្តោ បឹតិ សាយញ្ញោតា ពុទ្ធិកាតិចរសេត បញ្ញនា បញ្ញត្តា សោយតស្ស ឧបចិទារចរសេត ឈនា បញ្ញត្តិ ឃឹលំ ចារិត្តចារិត្តាតិចរសេត អតេកនា បញ្ញត្តិ កញ្ញឹរតាតិចិរសសុត្តិ ឆាកល់ ចិត្តុប្បាតចរសេត ចត្យនា, ក្ខាកសចិតេត ចា, ចិសឃកេកតោ អតេកនា ច បញ្ញត្តិ ចិឌ្ឌិសស្សតាតិចរសេត ក្ខាសង្គិយា កេតេហិ, តតត្ថាកនចិការកេត អតេកនា ច បញ្ញត្តា ចេចតា ឈនា អត្តសតនា អតេកនា ច បញ្ញត្តា តស្សា សយុតយោ បញ្ញនា បញ្ញត្តោ, តថា អត្តកោយោ អស្សាតោ តុចិតេត បញ្ញត្តោ អាតឹតចោ តិចិតេត បញ្ញត្តោ តិស្សរល់ ឲកនា ចត្យនា ច បញ្ញត្តិ...បេ... អតុបិតាចិយុត្តិ តុចិតេត បញ្ញត្តា

“អតាតចំ អបស្សុត”ត្តិ ចុត្តា អចិន្តា ចិសឃកេតេត ចត្យនា អត្តនា ច បញ្ញត្តា “តណ្យាកតាត”ត្តិអាតិតា ចុត្តា តណ្យា ឈនា អត្តសតនា អតេកនា ច បញ្ញត្តា ឋស្សា តិស្សយចរសេត ឈនា បញ្ញត្តោ ឧបិតាតំ ចត្យនា បញ្ញត្តិ កចោ ខ្វិនា អតេកនា ច បញ្ញត្តោ ឌាតិ ចេចចតចរសេត ឈនា បញ្ញត្តា តថា ឌរា សត្តនា បញ្ញត្តា យរល់ អត្តនា តចនា ច បញ្ញត្តិ សោរកោ បញ្ញនា បញ្ញត្តោ បរិតេចោ ឈនា បញ្ញត្តោ តុក្ខំ ចត្យនា បញ្ញត្តិ, តថា តោយតស្ស ឧបិយាសោ ចត្យនា បញ្ញត្តោ “សយុតយោ ហោតី”តិ បកចបញ្ញត្តិ, “យចាក្ខុចំ បតាតាតី”តិ តុក្ខស្ស បរិញ្ញាបញ្ញត្តិ, សយុតយស្ស បហាតបញ្ញត្តិ, តិរោធស្ស សច្ឆិកិរិយាបញ្ញត្តិ, យក្កស្ស កាចតាបញ្ញត្តិ

“អត្តោឌាលឹកតា”តិអាតិ សត្តុតិឌ្ឌិតំ សក្កហបញ្ញត្តិ “ឧច្ឆិត្តកចតេត្តិកោ”តិអាតិ តុចិតេត បរិតិត្តាតបញ្ញត្តិ ឲចំ អាឃាតាតឹតំ អកុសលកុសលិតិតខ្ញាតំ យចាបកចបញ្ញត្តិអាតិចរសេត, តថា “អាឃារោតា”តិ ឲ្យាបិតស្ស ចេចចតបញ្ញត្តិ, “អប្បច្ចយោ”តិ តោយតស្សស្ស ចេចចតបញ្ញត្តិតិអាតិតា តយេត បញ្ញត្តិកេតោ ចិកឌិតត្តោតិ អយំ បញ្ញត្តិហារោ

ឱ្យតរណហារចណ្ណតា

អាឃាតក្កហណេត សត្តោរក្ខន្ធសក្កហោ, តថា អតកិរទ្ធិកហណេត អប្បច្ចយក្កហណេត ចេចតាក្ខន្ធសក្កហោតិ ឋុតំ ពន្ធុរេត ឱ្យតរល់ តថា អាឃាតាតិក្កហណេត ឆយ្ហាឃតតំ ឆយ្ហនាត្យ តុក្ខសត្តំ សយុតយសត្តំ ចា កហិតត្តិ ឋុតំ អាយតតយុរេត នាត្យុរេត សច្ចយុរេត ច ឱ្យតរល់ តថា អាឃាតាតឹតំ សហឌាតា អចិន្តា ហេត្យសហឌាតអញ្ញាយញ្ញាតិស្សយសប្បយុត្តអត្ថិអចិកតបច្ចយេហិ បច្ចយោ ហោតិ, អសហឌាតា បត អតត្តរសយតត្តរអតត្តរុបតិស្សយតត្ថិចិកតាសេចតបច្ចយេហិ បច្ចយោ ហោតិ, អតត្តរា ឧបតិស្សយចរសេតេច បច្ចយោ ហោតិ ៱ តណ្យាឧបិតាតាតឹតំ, ឋស្សាតឹតយុំ តេសំ សហឌាតាតំ អសហឌាតាតញ្ចា យចារហំ បច្ចយភាចោ ចត្តត្តោ ពោចិ បតេត្ត

អធិបតិវសេន, កោចិ កម្មវសេន, កោចិ អាហារវសេន, កោចិ ឥន្ទ្រិយវសេន, កោចិ ឈានវសេន, កោចិ មគ្គវសេនបិ បច្ចយោ ហោតីតិ។ អយម្បិ វិសេសោ វេទិតព្វោតិ ឥទំ បដិច្ចសមុប្បាទមុខេន ឧទ្ធរណំ។ អានន្តាទិកម្បិ ឥមិនាវ នយេន ខន្ធាទិមុខេន ឧទ្ធរណំ វិចារេតព្វំ។

តថា សីលំ បាណាតិបាតាទីហិ វិរតិចេតនា, អព្យាបាទាទិចេតសិកធម្មា ច, បាណាតិបាតាទយោ ចេតនាវ, តេសំ តទុបការកធម្មានញ្ច លក្ខណាទយានីតំ សង្ខារក្ខន្ធធម្មាយតនាទិសង្គហោ, បុរិមនយេនេវ ខន្ធាទិមុខេន ច ឧទ្ធរណំ វិចារេតព្វំ។ ឯស នយោ នោលនិដ្ឋិវេទនាអភិជ្ឈាព្យាបាទិក្កហលោសុ។ តិស្សលោអនុបាទាទិមុត្តិក្កហលោសុ អសង្ខតធាតុវសេនបិ ធាតុមុខេន ឧទ្ធរណំ វិចារេតព្វំ។ តថា “វេទនាតំ...បេ... អនុបាទាវិមុត្តោ”តិ ឯត្ថ ករណោ សីលាទយោ បញ្ច ធម្មក្ខន្ធា, សតិបដ្ឋានាទយោ ច ពោធិបក្ខិយធម្មា បការសិតា ហោន្តីតិ តំ មុខេនបិ ឧទ្ធរណំ វេទិតព្វំ។ “នេវបិ ឥស្សបច្ចយា”តិ ទិដ្ឋិបញ្ញាបនស្ស បច្ចយាទីនទុក្ខិតាទីបនេន អភិច្ចតាមុខេន ឧទ្ធរណំ, តថា ឯវំធម្មតាយ បដិច្ចសមុប្បាទមុខេន ឧទ្ធរណំ, អភិច្ចស្ស ទុក្ខានត្តកាវតោ អប្បណិហិតមុខេន សុញ្ញតាមុខេន ច ឧទ្ធរណំ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោតិ អយំ ឧទ្ធរណោ ហារោ។

សោធនហារវណ្ណនា

“យំ វា...បេ... ករេយ្យ”ន្តិ អារម្ភោ។ “ធម្មស្ស...បេ... សង្ឃស្ស...បេ... ករេយ្យ”ន្តិ បទសុទ្ធិ, នោ អារម្ភសុទ្ធិ។ “តត្រ ទុយេត្តិ...បេ... ករណីយា”តិ បទសុទ្ធិ ចេវ អារម្ភសុទ្ធិ ច។ ទុតិយនយាទីសុបិ ឯសេវ នយោ ។ តថា “អប្បមត្តកំ ខោ បនេត”ន្តិអាទិ អារម្ភោ។ “កតម”ន្តិអាទិ បុច្ឆា។ “បាណាតិបាតំ បហាយា”តិអាទិ បទសុទ្ធិ, នោ អារម្ភសុទ្ធិ, នោ ច បុច្ឆាសុទ្ធិ។ “ឥទំ ខោ”តិអាទិ បុច្ឆាសុទ្ធិ ចេវ បទសុទ្ធិ ច អារម្ភសុទ្ធិ ច។

តថា “អត្ថិ ភិក្ខវេ”តិអាទិ អារម្ភោ។ “កតមេ ច តេ”តិអាទិ បុច្ឆា។ “សន្តិ ភិក្ខវេ”តិអាទិ អារម្ភោ។ “កិ”ន្តិអាទិ អារម្ភ បុច្ឆា។ “យថាសមាហិតេ”តិអាទិ បទសុទ្ធិ, នោ អារម្ភសុទ្ធិ នោ ច បុច្ឆាសុទ្ធិ។ “ឥមេ ខោ តេ”តិអាទិ បទសុទ្ធិ ចេវ បុច្ឆាសុទ្ធិ ច អារម្ភសុទ្ធិ ច។ ឥមិនា នយេន សព្វត្ថ អារម្ភាទយោ វេទិតព្វាតិ។ អយំ សោធនោ ហារោ។

អធិដ្ឋានហារវណ្ណនា

“អវណ្ណ”ន្តិ សាមញ្ញតោ អធិដ្ឋានំ តំ, អវិកប្បេត្វា វិសេសវចនំ “យំ វា ធម្មស្ស វា សង្ឃស្ស វា”តិ។ សុក្កបក្ខេបិ ឯសេវ នយោ។

តថា “សីល”ន្តិ សាមញ្ញតោ អធិដ្ឋានំ, តំ អវិកប្បេត្វា វិសេសវចនំ “បាណាតិបាតា បដិវិរតោ”តិអាទិ។

“អញ្ញេវ ធម្មា”តិអាទិ សាមញ្ញតោ អធិដ្ឋាតិ, តំ អវិកប្បេត្វា វិសេសេតិ “តស្មិំ កិច្ចេ តថាគតោ បជានាតី”តិអាទិ·

តថា “បុព្វន្តកប្បិកា”តិអាទិ សាមញ្ញតោ អធិដ្ឋាតិ, តំ អវិកប្បេត្វា វិសេសេតិ “សស្សតវាទា”តិអាទិ· ឯវមិមា នយេន សព្ពត្ថ សាមញ្ញវិសេសា និទ្ធារេតព្ពាតិ អយំ អធិដ្ឋានោ ហារោ·

បរិក្ខារហារវណ្ណនា

អាឃាតាទីនំ “អនត្ថំ មេ អចរី”តិអាទីនិ (ធ· ស· ១១១៧; វិភ· ៨០៨) ច ឯកូនវីសតិ អាឃាតវត្ថូនិ ហេតុ· អានន្តាទីនំ អារម្មណេ អភិនិវេសោ ហេតុ· សីលស្ស ហិរិឱត្តប្បំ អប្បិច្ឆតាទយោ ច ហេតុ· “កម្មុនា”តិអាទិនា វុត្តធម្មស្ស សត្តាបិ បរិយាយោ ហេតុ, វិសេសេន បញ្ញាបរិយោ· និទ្ទិដ្ឋំ អសប្បុរិសូបស្សយោ, អសទ្ធម្មស្សវនំ, មិច្ឆាភិនិវេសេន អយោនិសោមនសិការោ ច អវិសេសេន ហេតុ, វិសេសេន បន សស្សតវាទាទីនំ អតីតជាតិអនុស្សរណាទិ ហេតុ· វេទនានំ អវិជ្ជាតណ្ហាកម្មានិ ផស្សោ ច ហេតុ· អនុបាទាវិមុត្តិយា អរិយមគ្គោ ហេតុ· បញ្ញាបនស្ស អយោនិសោមនសិការោ ហេតុ· តណ្ហាយ សំយោជនិយេសុ អស្សាទានុបស្សនា ហេតុ· ផស្សស្ស សឡាយតនានិ, សឡាយតនស្ស នាមរូបំ ហេតុ· ភវនេត្តិសមុច្ឆេទស្ស វិសុទ្ធិភាវនា ហេតូតិ អយំ បរិក្ខារោ ហារោ·

សមារោបនហារវណ្ណនា

អាឃាតាទីនំ អកុសលមូលភាវវចនេន ឯកត្តនយេន ទស្សិតា ហោតិ· “អប្បមត្តកំ ខោ បនេតន្តិ”អាទិនា វោទានេ ទស្សិតា, “អត្ថិ កិញ្ចិ”តិអាទិនា ភាវនាយ, “អបរាមសតោ ចស្ស បច្ចត្តញ្ញេវ និព្ពុតិ វិទិតា”តិ, “វេទនានំ...បេ... យថាភូតំ វិទិត្វា អនុបាទាវិមុត្តោ”តិ ឯតេហិ សមាធិសមាធានេន សទ្ធិំ វិជ្ជាវិមុត្តិវសីភាវសមាធានេន ទស្សិតា ហោតិ· តត្ថ ឯកត្តនយេន បដិសង្ខានពលសិទ្ធតោ វោទានេនសមាធានេន បដ្ឋាតិ· វោទានេនសមាធានេន បន អត្ថតោ សីលមេវ, តថា បាណាតិបាតាទីហិ បដិវិរតិវចនំ សីលស្ស បរិយាយវិភាគទស្សនត្ថំ· តត្ថ សីលំ សមាធិស្ស បដ្ឋានំ, សមាធិ បញ្ញាយ បដ្ឋានំ· តេសុ សីលេន វីតិក្កមប្បហានំ ទុច្ចរិតសំកិលេសប្បហានញ្ច សិជ្ឈតិ, សមាធិនា បរិយុដ្ឋានប្បហានំ, វិក្ខម្ភនប្បហានំ, តណ្ហាសំកិលេសប្បហានញ្ច សិជ្ឈតិ· បញ្ញាយ ទិដ្ឋិសំកិលេសប្បហានំ, សមុច្ឆេទប្បហានំ, អនុសយប្បហានញ្ច សិជ្ឈតីតិ សីលាទីហិ តីហិ ធម្មក្ខន្ធេហិ សមថវិបស្សនាភាវនាបារិបូរិ, បហានត្តយសិទ្ធិ ចាតិ អយំ សមារោបនោ ហារោ·

សោឡសហារវណ្ណនា និដ្ឋិតា·

បញ្ចវិធនយវណ្ណនា

តត្ថិយាចក្ខុតយចណ្ណតា

អាឈាតាឌឹត់ អករលចចរេតត តញ្ញាចិន្ថាបរេក្កាចោ ឥឃ្សិរេតា រេហាតិ៍ បតិ ហិ អត្ថត្តតិយចត្ថុប្ខ បិរតរេហ បរេយុរេប ច “អតត្ថិ រេយ អចទី”តិអាឌិតា (ឆ៉ ប៉ ១១៦លិ, ចិក៉ ៥០៥) អាឈារេតា ឌាឃតឹតិ, តចា “បិណាតិបិតា បឌិចិររេតា”តិអាឌិចចរេតហិ ,

“បច្ចត្តរេញ្ញាច តិន្តុតិ ចិឌិតា, អតុបិតាចិយុរេត្តា, លត្តិ ឋឃ្សាឃតតាត់...រេប... ឃចាក្ខត់ បឌាតាតី”តិអាឌឹហិ ចចរេតហិ ច តញ្ញាចិន្ថាត់ អច្ចត្តប្បហាត់ ឥឃ្សិត់ រេហាតិ៍ តាល់ បត បុត្តត្តកប្បិកាឌិបរេឌហិ “អឌាតត់ អបឃ្សត”ត្តិអាឌិបរេឌហិ ច បទ្វបរេតា ឥឃ្សិតាត់ តញ្ញាចិន្ថាត់ ទ្វបឆយុា អទ្វបឆយុា ច អឌិដ្ឋាត់៍ ឃចាក្កយ់ បយរេចា ច ចិបឃ្សតា ច បឌិបរេក្ខា៍ រេតរ់ រេចរេតាចិយុត្តិ បញ្ញាចិយុត្តិ ច ឋល់៍ តត្វ តញ្ញា, តញ្ញាចិន្ថា ចា បយុឥឃបច្ចំ, តឥឌិដ្ឋាតក្ខតា ទ្វបិទ្វបឆយុា ឥក្ខបច្ចំ, រេតរ់ អប្បចត្តិ តិរេទាឆបច្ចំ, តិរេទាឆបឌាតតា បយចចិបឃ្សតា យក្កបច្ចត្តិ ឲថ់ ចត្យបច្ចរេយាឌតា រេចឌិតន្តា៍ តញ្ញាក្កហរេលាត រេចត្វ
យាឃាឃារេឈ្យយាតាតិយាតយឥប្បយាឥបិបិច្ចតាបិបយិត្តតាអហិរិការរេតាត្តប្បាឌិចរេបត បរេន្ថា អក្សុបលបរេក្ខា រេតតរេន្ថា៍ តចា អចិន្ថាក្កហរេលាត ចិបរឹតយតសិការរេកាឆុបតាហយក្កបលិរិបឃ្សាយច្ចរិយឃាររេឃ្កុឌាចចឃ្សតា- កចឌិដ្ឋិចិកចឌិដ្ឋាឌិចរេបត អក្សុបលបរេក្ខា រេតតរេន្ថា៍ ចុត្តចិបរិយាររេឃត អយាឃាអឃារេឈ្យាឌិអចិបរឹតយតសិការាឌិចរេបត, តចា បយចបក្ខិយាត់ បន្ថិត្រិយាឌឹត់, ចិបឃ្សតាបក្ខិយាតច្ចា អតិច្ចបន្ថាឌឹត់ ចរេបត ក្សុបលបរេក្ខា រេតតរេន្ថាតិ៍ អឃំ តត្ថិយាចក្ខុឃ្ស តឃឃ្ស ក្ខយិ៍

តិបុក្កលតយចណ្ណតា

អាឈាតាឌឹត់ អករលចចរេតត អរេឌាបបិន្តិ, តចា បិណាតិបិតចទ្រុបចាចាហិ បឌិចិរតិចចរេតត៍ អាតត្ថាឌឹត់ អករលចចរេតត អរេលាកបិន្តិ, តចា អត្រាហ្វចរិយរេតា បឌិចិរតិចចរេតត៍ អឌិត្តាឌាតាឌឹហិ បត បឌិចិរតិចចរេតត ក្កឃបិន្តិ៍ “តឃិដ់ កិក្ខុរេច តចាកតេតា បឌាតាតី”តិអាឌិតា អរេយាហបិន្តិ៍ ន្តតិ តឹហិ អក្សុបលម្មុរេលហិ កហិរេតហិ តប្បឌិបក្ខរេតា, អាឈាតាឌិអករលចចរេតត ច តឹហិ ក្សុបលម្មុលិតិ បិន្តាតិរេឃច រេហាត្តិ៍ តត្វ តឹហិ អក្សុបលម្មុរេលហិ តិចិឆត្ថុទិតរ់កិរេលបយលចិបយាក្សុបលបន្ថាចិតក្កាបន្ថយាឌិចរេបត បរេន្ថា អក្សុបលបរេក្ខា ចិត្វារេតតរេន្ថា៍ តចា តឹហិ ក្សុបលម្មុរេលហិ តិចិឆបុចទិតរេចាឌាតបយក្សុបលបន្ថាចិតក្កបន្ថាបន្ថយបយាឌិ- ចិរេយាក្កបុចចិរេយាក្កាឌិចរេបត បរេន្ថា ក្សុបលបរេក្ខា ចិការេចតរេន្ថា៍ ឲត្វាបិ ច បច្ចរេយាឌតា រេចឌិតន្តា៍ កថ់? រេលារេកា បន្ថាតិ ចា ក្សុបលិក្សុបលម្មុលិតិ បយុឥឃបច្ចំ, រេតហិ បត តិន្តត្វា រេតរ់ អឌិដ្ឋាតរេកាចរក្ខតា ក្ខបិតាតក្កុត្ត ឥក្ខបច្ចត្តិអាឌិតា តរេឃត បច្ចរេយាឌតា រេចឌិតន្តាតិ អឃំ តិបុក្កលឃ្ស តឃឃ្ស ក្ខយិ៍

ឃឹហចិក្កិញ្ញតតយចចណ្ណតា

អាឈាតាតត្ថតាឌឹត់ អករលចចរេតត បតិបិន្តិ៍ បតិឃា ហិ បាចន្ថាតចរេន្ថ, តត្វ ច អាឌឹតចាតិប់រេប បល្លរេក្ខត្វា បាចន្ថ បហាឃ អតចន្ថ បយាឌាឃ ចត្តតឹតិ៍ តចា យិច្ចាឌឹចា បឌិចិរតិចចរេតត ចិរិយបិន្តិ៍ ចិរិរេឃត ហិ កាយញ្ញាបិឥចិហិបាចិតរេក្ក ចិរតារេឥតិ,

ចិរិយបាឌត្ថា អាឌិចបរិរិយ្ដ្ឋិសិលត្តិៈ បិណាតិបិតាឌិហិ បដិចិរតិចចគេត បតិសិន្ធិៈ បតិយា ហិ បាចខ្ជាគចខ្ជ, តត្ថ ច អាឌិតចាតិបំគេប បល្លគ្គេត្វា បាចខ្ជ បហាយ អតចខ្ជ បយាគាយ ចត្តតិៈ តឆា ហិ បា “ចិបយាកិយុលកាចបក្កុបដ្ឋាតា”តិ ច ច្ចុតិៈ “តឃិជំ កិក្លេច តឆាកេតា បឌាតាតី”តិអាឌិតា បយាឌិបញ្ញាសិន្ធិៈ បញ្ញាយ ហិ យឆាក្ខតាចគេទាគេឆា, បយាហិគេតា ច យឆាក្ខតំ បឌាតាតីតិៈ តឆា “តិគេច្ចា ឥុគេចា”តិអាឌិតា អតិគេច្ចុ “តិច្ចុ”ត្តិ ចិបល្លាគេបា, “អគេទាគេកា បទិ យគេណា, ឲុកត្តាបុលិ អត្តា ឌិដ្ឋឆយុតិខ្លាគប្បគេត្តា”តិ ច ឲុចយាឌិហិ អបុគេល “បុល”ត្តិ ចិបល្លាគេបា, “បញ្ចាហិ កាយក្យគេណាហិ បយប្បិគេតា”តិអាឌិតា អបុគេក “បុក”ត្តិ ចិបល្លាគេបា, បគេខ្លាគេហច ច ឌិដ្ឋិឌិបកបគេឆហិ អតត្តតិ “អត្តា”តិ ចិបល្លាគេបាតិ ឲុចគេយត្ថ ចត្តាគេទា ចិបល្លាបា សិន្ធា គេហាត្តិ, គេតបំ បដិបក្ខគេតា ចត្តាទិ បតិបដ្ឋាតាតិ សិន្ធាគេតច គេហាត្តិៈ តត្ថ ចត្វាហិ ខ្ពត្រ្តិគេយហិ ចត្តាគេទា បុក្កលិ តិដ្ឋិសិតខ្លាៈ

កចំ? ក្ខចិគេឆា ហិ តណ្ហាចទិគេតា យុឌិត្រ្តិគេយា ច តិក្ខិត្រ្តិគេយា ចាតិ, តឆា ឌិដ្ឋិចទិគេតាៈ គេតបុ បឋគេយា អបុគេក “បុក”ត្តិ ចិបល្លត្តឌិដ្ឋិ បតិឌាគេលត យឆាក្ខតំ កាយបកាចំ បល្លគ្គេត្វា បយុត្តតិយាយំ ខ្ជក្កយតិៈ ក្ខតិគេយា អបុគេល “បុល”ត្តិ ចិបល្លត្តឌិដ្ឋិ “វុប្បត្តិ កាយចិតក្កិ តាឌិចាគេបតី”តិអាឌិតា (យៈ តិៈ ១ៈ១៩; អៈ តិៈ ៣ៈ១៣; ៩ៈ៥ប៉) ក្ខគេត្តត ចិរិយបំចគេបខ្លាគេតត ចិរិយឌាគេលត តំ ចិបល្លាបំ ចិឆយតិៈ តតិគេយា អតិគេច្ចុ “តិច្ចុ”ត្តិ អយាឆាចកាហី បយឆឌាគេលត បយាហិតកាចគេតា បខ្លាទាតំ លលិកកាចំ យឆាក្ខតំ បដិចិខ្ជាតិៈ ចត្វគេត្វា បត្តតិបឲ្យហកិច្ចាទេយុលាឈតចិចិត្តត្តា ឋប្បាឌិឆយុបុខ្ជាយគេត្ត អតត្តតិ “អត្តា”តិ យិច្ឆាកិតិគេចឹ ចត្វគេកាឌិកបុញ្ញាតាយតសិកាគេទត តំ យិច្ឆាកិតិគេចបំ ចិន្ធគេបតិៈ ចត្វាហិ គេចត្ថ ចិបល្លាគេបហិ

ចត្វាទាបគេចាឈគេយាកកាយកត្ថអកតិតណ្ហ្យាក្ខបិគាតបត្តចិញ្ញាណដ្ឋិតិអបទិញ្ញាឌិចគេបត បគេខ្លា អក្យុបលបគេក្ខា គេតតគេខ្លាៈ តឆា ចត្វាហិ បតិបដ្ឋាគេតហិ ចត្តាិឆឍាតចិហាទាឌិដ្ឋាតបុលកាកិយឆយុអប្បយញ្ញាបយុប្បឆាទ៍តន្ធិបិគាឌិចគេបត បគេខ្លា គេចាគាតបគេក្ខា គេតតគេខ្លាតិ អយំ សឹហចិក្កិឡឡតស្ប តយស្ប ក្ខយិៈ ខ្ពឆាបិ បុកបញ្ញាបុលបញ្ញាហិ, ចត្វាហិបិ ចា ចិបល្លាគេបហិ បយុក្ខយបច្ចុ , គេតបំ អធិដ្ឋាតាទេយុលាក្ខតា បក្ខុបិគាតក្ខន្ធា ក្ខក្ខបច្ចុត្តិអាឌិតា បច្ចុគេយាឌតា គេចឌិតខ្លាៈ

ឌិបាគេលិចតអក្ក្យុបតយក្ខយចណ្ហតា

ខ្ពតិ តិណ្ហិ អត្ថតយាតំ សិន្ធិយា គេចាហាទតយក្ខយប្បិ សិន្ធគេយច គេហាតិៈ តឆា ហិ អត្ថតយឌិបាក្ខតឆយុាតំ បយាគេលិចតំ ឌិបាគេលិចតំ, គេតបំ បយាតយតំ អក្ក្យុគេបាតិ តិយុត្តា បញ្ចា តយាៈ

បញ្ចាចិឆតយចណ្ហតា តិដ្ឋិតាៈ

បាបតបដ្ឋាតចណ្ហតា

ខ្ពជំ បុត្តិ គេបាឡអបចិគេឆ បុត្តត្តបដ្ឋាគេត បំកិគេលបចាបតាគេបក្ខកាកិយំ, បំកិគេលបតិគេខ្លាឆាគេបក្ខកាកិយគេយច ចាៈ អដ្ឋចិបតិចិគេឆ បត

សុត្តន្តបដ្ឋានេ លោកិយលោកុត្តរំ សត្តឆយ្យាឆិដ្ឋាត់ ទោលហទោឃ្យឥស្សតកាចត់ សកចចតបរចចត់ ចិស្សដ្ឋតឹយាចិស្សដ្ឋតឹយំ កុសលាកុសលំ

អត្ថញ្ញាតបដិក្ខិត្តញ្ញាតិ ចេតិតគ្គា៍

បករលាតយចល្លតា តិដ្ឋិតា៍

ព្រហ្មជាលសុត្តចល្លតា តិដ្ឋិតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

២។ សាមញ្ញផលសុត្តវណ្ណនា

រាជាមច្ចកថាវណ្ណនា

១៤០។ រាជគហេតិ ឯត្ថ ទុគ្គជនបទដ្ឋានវិសេសសម្បទាទិយោគតោ បធានភាវេន រាជូហិ គហិតន្តិ រាជគហន្តិ អាហ “មន្ធាតុ…បេ… វុច្ចតី”តិ។ តត្ថ មហាគោវិន្ទេន មហាសត្តេន បរិគ្គហិតំ រេណុអាទីហិ រាជូហិ បរិគ្គហិតមេវ ហោតីតិ មហាគោវិន្ទគ្គហណំ។ មហាគោវិន្ទោតិ មហានុភាវោ ឯកោ បុរាតនោ រាជាតិ កេចិ។ បរិគ្គហិតត្តាតិ រាជធានីភាវេន បរិគ្គហិតត្តា។ បការេតិ នគរមាបនេន រញ្ញា ការិតសព្វគេហត្តា រាជគហំ, គិជ្ឈកូដាទីហិ បរិក្ខិត្តត្តា បព្វតរាជេហិ បរិក្ខិត្តគេហសទិសត្តាបិ រាជគហំ, សម្បត្តិកវនតាយ រាជមានំ គេហន្តិ បិ រាជគហំ, សំវិហិតារក្ខតាយ អនត្ថាវហការេន ឧបគតានំ បដិរាជូនំ គហំ គេហភូតន្តិបិ រាជគហំ, រាជូហិ ទិដ្ឋា សម្មា បតិដ្ឋាបិតត្តា តេសំ គហំ គេហភូតន្តិបិ រាជគហំ, អារាមរាមណេយ្យកាទីហិ រាជតេ, និវាសសុខតាទីហិ សត្តេហិ មមត្តវសេន គយ្ហតិ, បរិគ្គយ្ហតីតិ វា រាជគហន្តិ ឯទិសេ បការេ វា បរេ វា ធាតុវិសេសការេន សុយ្យអារមត្តបរិវារកោតិ អាហ “តំ បនេត”ន្តិអាទិ។ តេសន្តិ យក្ខានំ។ វសនវនន្តិ អាបានភូមិភូតំ ឧបវនំ។

អវិសេសេនាតិ “បីតិយោគ្គំវនវំពុរេតា វិហរតិ” (ម។ និ។ ១។៩៨; ២។៣៤៨; វិភ។ ៥៤០), “បធំ ឥរិយាបថំ បវត្តេន្តោ វិហរតិ, (ទី។ និ។ ១។១១៩; សំ។ និ។ ២។១៥២; អ។ និ។ ៣។១២២; បារា។ ១១) “មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហរតិ”, (ទី។ និ។ ១។៥៥៦; ២។២០៨; ម។ និ។ ១។៧៧, ៤៥៩, ៥០៩; ២។២០៩, ២១៥, ៤៥១, ៤៧១; ២។២២០; វិភ។ ៦៤២) “សព្វនិមិត្តានំ អមនសិការា អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិំ សមាបជ្ជិត្វា វិហរតី”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ១។៤៥៩) វិយ សង្គហេតុំ វិសេសបរាមសនេន វិនា។ ឥរិយាបថ កាយិកកិរិយាបថ បវត្តនូបិយកាវេតា បវេទាតិ ឥរិយាបថោ។ ធាតាទីតិប្បកាតិទិវត្តិ អាទិអវត្ថាហិ វិនា ន គច្ឆតិ កាយិកកិរិយំ បវត្តេតុំ សក្កា វិហរតិ បវត្តតិ ឯតេន, វិហរណញ្ញាតិ វិហារោ, ទិដ្ឋកាចារោ វិហារោ ទិដ្ឋវិហារោ, មហគ្គតញ្ញាតាតិ នេត្តិយំ បន “វេតស្សា អារុប្បសមាបត្តិយោ អានេញ្ជា វិហារា”តិ វុត្តំ។ តំ តាសំ មេត្តាសមាទីនំ ព្រហ្មវិហារតា វិយ ការតាវិសេសការំ សន្ធាយ វុត្តំ។ អដ្ឋកថាសុ បន ទិដ្ឋកាចារហសាមញ្ញតោ តាបិ “ទិដ្ឋវិហារា” ត្វេវ វុត្តា។ ហិត្វូបសំហារាទិវសេន បវត្តិយា ព្រហ្មភូតា សេដ្ឋភូតា វិហារាតិ ព្រហ្មវិហារា, មេត្តាសមាទិកា។ អនញ្ញសាធារណត្តា អរិយានំ វិហារាតិ អរិយវិហារា, ចតស្សោបិ ផលសមាបត្តិយោ។ សមគ្គីបរិទីបនត្ថំ សមគ្គិកាវបរិទីបនំ ឥរិយាបថសមាយោគបរិទីបនំ ឥតរវិហារសមាយោគបរិទីបនស្ស វិសេសវចនស្ស អភាវតោ, ឥរិយាបថសមាយោគបរិទីបនស្ស ច អត្ថសិទ្ធត្តា។ វិហរតីតិ ឯត្ថ វិ-សទ្ទោ វិច្ឆេទត្ថជោតនោ, ហរតីតិ នេតិ, បវត្តេតីតិ អត្ថោ។ តត្ថ កស្ស កេន វិច្ឆិន្ទនំ, កថំ កស្ស បវត្តនន្តិ អន្តោលីនំ ចោទនំ សន្ធាយាហ “សោ ហី”តិអាទិ។

គោចរគាមទស្សនត្ថំ “រាជគហេ”តិ វត្វា ព្យញ្ជនំ អនុរូបនិវាសដ្ឋានទស្សនត្ថំ “អម្ពវនេ”តិ វុត្តន្តិ អាហ “ឥទមស្សា”តិអាទិ។ ឯតន្តិ ឯតំ “រាជគហេ”តិ ភុម្មវចនំ សមីបត្ថេ “គង្គាយ គាវោ វរន្តិ, កូបេ គគ្គកុល”ន្តិ ច យថា។ ក្រិយាវិសេសនតោតិ ក្រិយាវិសេសតោ, សោ ឯវ

កោយារកេដ្ឋា ឃធា កិសក្កុយេច កេសន្ថិ៍ គោសាកិសត្ថត្តិ ចាតបិត្តាឌិចេសត ក្ខស្សត្តគោសិ៍ ចិរេចេត្វាតិ គោសបកោបតោ ចិចេចេត្វា៍

អដ្ឋតេឡអសហឹតិ អដ្ឋេត តោរសហិ អដ្ឋតោរសហិ កិក្លុសតេហិ៍ តាតិ បត បណ្ណាសាឃ ក្ខាភាតិ តោរសកិក្លុសតាតិ ហោត្តឹតិ អាហ "អដ្ឋសតោភា"តិអាឌិ៍

រាឌតឹតិ ឌិឡ្ឋតិ, សោកតឹតិ អតេ្វា៍ រឌ្ឍតឹតិ រយេតិ៍ រណ្ណោតិ បិត្យ តិម្ពិសាររណ្ណោ៍ សាសតេដ្ឋ ហិសតេដ្ឋ សត្យ៍

កាទិយេតិ ករុកោ អណ្ណោសិ អសក្កុលោឃ្យេ ចា៍ សុចណ្ណសត្វកោភាតិ សុចណ្ណយឃេត សត្វកោភ៍ អឃោយឃត្យោរណ្ណោ សទឹទ់ ក្ខបតេត្យ៍ អយុត្តត្តិ ចគតិ៍ សុចណ្ណសត្វកោភាតិ ចា សុចណ្ណបរិក្លតេត សត្វកោភ ឆាហ៊ុំ ឋាលិបេត្វាតិ សិរាចេឆចេសត ឆាហ៊ុំ ឋាលិបេត្វា ក្ខគកោភ សម្ពិត្តិត្វា បិយេសិ កោចលស្ស លេហិតស្ស កត្តិតិត្វិឃា ក្ខឌ្ឍិរកាចតោ៍ ក្ខុរាតិ ក្ខុរក្ខតា, កាលាស្ស , ឆោរឃ្យាតិ អតេ្វា៍ ក្ខុរ់ តឹហរាឫតិ កាលក្ខុរ់ កាលាតត្ថិឃំ តិឡ្ឋតេត្តយិ៍ "បុតេ្ឋ តោ"តិអាឌិ ពត្ថកបិឡត្ថ ៤ច៍

បេិត្វតិឃត្តិ លុទិក់, ឃំ "ភពរ"ត្តិបិ [បេិឆតិកត្តិ លុទិក់, ឃំ ពរត្តិបិ (សារត្វ៍ ឌី៍ ១៍១១៥) បេិឆតិកត្តិ លុទិក់, ពរត្តិបិ (ចិ៍ ចិ៍ ឌី៍ ១៍ ក្ខឡអចក្កុចណ្ណភា ១១៥)] ចុក្ខុតិ៍ ឌិចា ឌិចស្សាតិ ឌិចស្សបិ ឌិចា, យឌ្ឍិក្យោចេលិឃត្តិ អតេ្វា៍

តស្សា សទឹទ់ លេហិត្វា ឃាបេតិ អត្វាបក្កយេត យរោ៉ា ត ឃុត្តត្តិ៍ ត ហិ អទិឃសាចកា អត្តាត់ ចិតិបិតេត្តឹតិ៍ យក្កុថលសុពេភាតិ យក្កុថលសុលាចហេត សោតាបត្តិយក្កុថលសុល្វបសត្យោតេត ចក្កយេត ឃាបេតិ៍ចេតិឃក្កុលោតិ កត្ថុបុប្យាឌឹហិ ប្អុឌតដ្ឋាគក្ខុតេ ចេតិឃក្កុលោ ៍ តិសឌ្ឍភត្វាឃាតិ កិក្លុសឈ្ឍិសឹគតេ្វាឃ៍ ចាត្យហារាឌិកចេគចលិកោ...បេ... ឃក្លោ ហុត្វា តិឡ្ឋត្តិ តត្វ ឆាហុ៍ល តិឡ្ឋតុប្ឋតាឃ ចិរបរិចិតតិកត្តិចេសត៍

ពោរកត្វាតិ បុត្តសិភេហស្ស ឆាលចកាចតោ, សហឌាតបឹតិចេកស្ស ច សចិប្យារតាឃ តំសយដ្ឋាគក្ខុបឆយ្ហុំ ឋរោចេសត សកលសទឹទ់ អារលេឡឲត្វា៍ តេភាហ "អដ្ឋិយិឌ្ឍា អាហក្ខុ អដ្ឋាសី"តិ៍ បិត្យកុ្យលត្តិ បិត្យ អត្តតិ សិភេហកុ្យោ៉ា៍ ប្យុក្ខារេបត្វាតិ ៤ត្វ ខ្ពតិ-សខ្ពា បការេត្វា, តេត "អកិយារកបុទិសបេសតាឌិប្យការេភា"តិ ចុតេ្ឋ ៤ច បការេរ បក្ខាយសតិ៍ ចិត្វារកឆាភឃោតិ អឌាតសត្យបសាគតាឌិចេសត ចិត្វារតោ ចត្តឡ្ឋាឃ កឆាឃ ភឃយត្តិ៍ កយ្ហា បតេត្វ ចិត្វារភឃា កឆា ត ចុត្តាតិ អាហ "អាកាតត្តា បត សឡ្ឋំ ត ចុត្ត"ត្តិ៍

កោសលរណ្ណោតិ យហាកោសលរណ្ណោ៍ បណ្ឌិតាឆិចចតត្តិ បណ្ឌិតចេចចត់ ចិគត្តិតិ ឌាតត្តិ៍ ចេគេភ ឆាពោភ ករាក្ខុតេត ព្រាហតិ បចត្តឹតិ ចេគហិ៍

ឧច្ចាតិ ឧច្ចម្បិ និចេស៌ អភសេភភ ចាតិ ចា-សទ្ធា អភិឃយេត្វា, េតភ ឧកង្ខបេភាក្ខរិតក្ស៊ឹល្យានិភិ សក្កល្យាតិ៌ តថា ហិ េកាបិលក្ខេបិសទោ អភិញ្ញាសហគតចិត្តស្ស ចសេន ចុេត្តា, ភិកល្ហេបិសទោ េយាសចន្លានិចេសភ៌ យថាហ “េសា េតភ អភិញ្ញាសហគេតភ េចតសា និចំ អតិភារេយតី”តិ (អ៌ ភិ៌ ៣៌សិ៑), “ឋាតិ យម្បិ សមេយ សេច្ច សមាធេបតត្តា, យុសាចាេភ តម្បិ សមេយ សមាធេបត្តី”តិ (អ៌ ភិ៌ ៣៌សិ៑) ច អានិ៌ ឧច្ចាតិ ក្ខេបិសធសេទ្ធ៌ អត្ថុន្ទានេទាតិ ចត្តត្ថាអត្ថាភិ ក្ខន្ទានហ៌

តត្ថ ច អត្ថយត្តិ បតិ សទ្ធា អភិភិចិសត្តិតិ ភ ឧេកាភ សេទ្ធភ អេភេក អត្វា អភិនីយត្តិតិ? សច្ចយេតំ សទ្ធចិេសេស អេបក្ខិេត, េតសំ បភ អត្ថាភិ ក្ខេបិសធសទ្ធចចភីយតា សាយញ្ញា ក្ខបិកាយ ចុច្ចយាេភា អយំ ចិចាេទា ក្ខេបិសធសទ្ធស្ស អត្ថុន្ទានេទាតិ ចុេត្តា៌ េហដ្ឋា “ឧចំ េយ សុត”ត្តិអានីសុ អាកេត អត្ថុន្ទានេទបិ ឧេសេច ភេយា៌ កាយច្ចា បិតិេយាក្ខុទ្ធសានិចិសេយាបិ ក្ខេបិសធសេទ្ធា សាយញ្ញាទ្វេបិ ឧច ចិេសសសទ្ធស្ស អចាចកកាចេតា, តានិសំ បភ សាយញ្ញា អភានិយិត្វា អយេត្វា ចុេត្តាតិ េចនិតញ្ញា៌ សឹលសុទ្ធិចេសភ ក្ខេបេតហិ សយេក្កហិ ចសឹយតិ អតុដ្ឋិយតីតិ ក្ខេបិសេទា, បិតិេយាក្ខុទ្ធេសា៌ សយាកាភចេសភ អធិដ្ឋានចេសភ ចា ក្ខេបច្ច អរិយចាសានិអត្ថំ ចសិតត្ថេតា ក្ខេបិសេទា, សឹលំ៌ អភសភានិចេសភ ក្ខេបច្ច ចសិតត្ថេតា អត្ថុចសិតត្ថេតា ក្ខេបិសេទា៌ ក្ខបចាេសាតិ សយាកាភិ៌ ក្ខេបិសធក្យលក្ខតតាយ ភចយហត្ថិភិកាយបរិយាបេត្ត ហត្ថិភាេក កិច្ចិ កិរិយំ អភេបក្ខិត្វា ទ្វញ្ញហិចេសភ សយញ្ញាយត្តិ ក្ខេបិសេទាតិ អាហ “ក្ខេបិសេទា ភាកោរាជាតិអានីសុ បញ្ញាត្តី”តិ៌ និចេស បភ ក្ខេបិសធសទ្ធប្បចត្តិ អដ្ឋកថាយំ ចុត្តា ឧច៌ សុទ្ធស្ស េច សកា ផក្កុតិ ឧត្ត បភ សុទ្ធស្សាតិ សត្ថេសា កិេលសយលិកាេចភ សុទ្ធស្ស៌ េចតិ ភិបិតយត្តិ៌ េចតិ ចា ញ្ញត្តត្តិ អេត្វា៌ សកា ផក្កុតិ ភិច្ចកាលយ្បិ ផក្កុលភក្ខត្តេយច៌ យស្ស ហិ ផក្កុលយាេស ក្ខត្តរផក្កុលនិចេស តិត្តត្យាភិ កេទាត្តស្ស សំចន្ធរិកបិបបចាហភិ េហាតីតិ លទ្ធិ, តំ តេតា ចិេចេចតំ ឋានំ ភកចតា ចុត្តិ៌ សុទ្ធស្សុេបិសេទា សកាតិ យថាចុត្តសុទ្ធិយា សុទ្ធស្ស ក្ខេបិសធក្កាភិ ចតសយាកាភាភិ ច អសយានិយេតាបិ ភិច្ចំ ក្ខេបិសេទា, ក្ខេបិសធចាេសា ឧចាតិ អេត្វា៌ បញ្ចាគសត្តិ តិធិភិ ប្បរហចេសភ បត្តរេសា៌

ពាហុេសា , អតិសយេតា ចា ក្យបុគាភិ ឧត្ត សត្តិតិ ក្យបុគចតី, តិស្សំ ក្យបុគចតិយា៌ ចត្តភ្ក យាសាភិ បិរិបុរិក្ខតាតិ ចាតុយាសិ៌ សា ឧច បិញ្ញត្ថយំ ចាតុយាសិភិតិ ចុត្តាតិ អាហ “ឋាឆ បភ ចាតុយាសិភិតិ ចុច្ចតី”តិ៌ តកា កត្តិកយាសស្ស បុណ្ណតាយ យាសបុណ្ណតា៌ ចស្សាភស្ស ក្ខតុេភា បុណ្ណតាយ ក្ខតុបុណ្ណតា៌ កត្តិកយាសលក្ខិតស្ស សំចច្ឆរស្ស បុណ្ណតាយ សំចច្ឆរបុណ្ណតា៌ “យា” ឋាតិ ចេន្ទា ចុច្ចតិ តស្ស កតិយា និចសស្ស យិភិតត្ថេតា៌ ឧត្ត បុេណ្ណាតិ ឧតិស្សា រត្តិយា សត្ថកលិបិរិបុរិយា បុេណ្ណា៌ តកា ហិ ចេន្ទា សត្ថេសា បរិបុេណ្ណា ហុត្វា និស្សតិ៌ ឧត្ត ច “តកហុេបិសេធ បត្តរេស”តិ បកាភិ និចសចេសភ ចុត្តាភិ, “េកាយុនិយា”តិអានីនិ រត្តិចេសភ៌

រាជាយច្ចបរិចុេតាតិ រាជកុលសយុគាកេតហិ អយេច្ចហិ បរិចុេតា៌ អឆ ចា អត្ថុយុត្តករាជ្ជហិ េចច អយេច្ចហិ ច បរិចុេតា៌ ចត្វុរុបក្កិេលសាតិ អត្ថា យហិកា ធុមរេជា រាហុតិ ឋាេយហិ ចត្វុហិ ក្ខបក្កិេលេសហិ៌ សត្តិដ្ឋានិ កតំ អដ្ឋកថាយំ៌

បីតិចចតត្តិ បីតិសមុដ្ឋានិ ចចភិ៌ យតិច្ចាចចភិ បដិក្កាហកភិរេបក្ខិ េកចលំ ក្ខច្ចអាទាយ បីតិយា ចេសភ សរេសតា សហសាច យុលេតា ភិច្ឆរតិ, តំ ឋាឆ “ក្ខតាភ”ត្តិ អធិេប្បតំ៌ េតភាហ “យំ បីតិចចភិ ហកយំ កេហត្វា ភ សក្កោតី”តិអានិ៌

ឆោទេហិ ប្ចតា ឧតា អបឧតាតិ ឆោទិតា ត-ការស្ស ត-ការំ ពត្វា ឃឆា “ពិលេសេ ឌីតោ ឌិឌិតាឌិតិ ឌីតោ”តិ។ អតីយ-សទ្ទោ ពត្វអត្ថេ ចេឌិតត្ថោតិ អាហ “យតំ ទយឃតី”តិ “ទយហីឃា”តិ ឃឆា “តិយ្យាតិពា ឆយុា”តិ។ ឌ្យញ្ចេសេត ទត្តិឃា ឃុទ្ទុបតាតិ អាហ “ចុត្តឆោវបិយុត្តាឃា”តិអាឌិ។ តត្ថ អត្ថាឌយោ ចុត្តឆោវា, តត្ថិពេយតេច ឆស្សា ឆស្សតីយតា, តេត, ប្តុសយុត្តិឃា ច បិវាឌិពតា ចេឌិតត្ថា។ លក្ខណំ កថិតុំ ឃុត្តាតិ ឲតិស្សា ទត្តិឃា ឃុទ្ទោ ឌិចយោ យាទយោ ប្តុ សំចឆ្ឆទោតិ ឲចំ ឌិចសយាទិវាតុសំចឆ្ឆទាតំ សល្លក្ខណំ កថិតុំ ឃុត្តា លក្ខញ្ញា, លក្ខហីឃាតិ អត្ថោ។

“ឃំ តោ បឃិទុបិវតោ ចិត្តំ បសីទេយ្យា”តិ ចុត្តត្តា “សយណំ ចា ព្រាហ្មណំ ចា”តិ ឲត្ត បទយត្តសយណោ ច បទយត្តព្រាហ្មណោ ច អធិប្បេតោ, ត បត្តជ្ជាយត្តសយណោ, ត ជាតិយត្តព្រាហ្មណោ ចាតិ អាហ “សមិតបាបតាយ សយណំ។ ពាហិតបាបតាយ ព្រាហ្មណ”ន្តិ។ ពាហុចចតេ ចត្តត្ថេ ឲពចចតំ, ឲពចចតេ ចា ចត្តត្ថេ ពាហុចចតំ ចចតញ្ញតយោ។ អដ្ឋពថាឃំ បត ឲពចចតចសេតេច ញ្ញតយោ ឆស្សិតោ។ អត្តតិ, ពុដ្ឋាតិយេ ច ឲពស្មិំយិ ពាហុចចតប្បយោគោ តិទ្ទូទេហាតិ។ សត្ថេតបីតិ “ទយហីឃា ចតា”តិអាឌិតា សត្ថេត ចចតេត។ ឌ្ចការសតិមិត្តពយុត្តិ ឌ្ចការសក្វតតិមិត្តពយុំ បទិញ្ញត្តំ តិមិត្តពទលាត្តិ អត្ថោ។ ឆេចឆត្តា ចាតិ។ ច-សទ្ទោ អត្តុបតយេត, តេត ឃឆា ទាជា អជាតសត្តុ អត្តតោ បិតុ អទិឃសាចពស្ស សត្តុបដ្ឋាពស្ស ឈាតតេត យហាបរាធោ, ឲចំ កពចតោ យហាអតត្ថពស្ស ឆេចឆត្តស្ស អចស្សយការេច បីតិ ប្តុយត្តំ ប្តុបតេតិ។ តស្ស បិដ្ឋិលាឃាឃាតិ តស្ស ឌីចពស្ស បិដ្ឋិអបស្សយេត, តំ បយុចំ ពត្វា តំ អបស្សាឃាតិ អត្ថោ។ ចិពេក្ខបបឆ្ឆេតត្តត្តិ កាចិតិឃា អត្តតោ ពឆាយ ប្តុប្បជ្ជតពចិពេក្ខបតស្ស បឆ្ឆិត្តត្តំ, អតុប្បត្តិអត្តត្តិ អធិប្បាយោ។ តេតាហ “តស្សំ ហី”តិអាឌិ។

១៤៨។ “សេរា ពិទា”តិអាឌិ បេរិទាលដ្ឋពថាយ អាគតតយោ។ ឲសេច តយោ បទតោ យក្ខលិបងតិត្ថចតេបិ ់ ប្តុបសក្កយត្តីតិ ប្តុបគតា។ តឆេច បត្តជ្ជំ អក្កហេសីតិ តឆេច តក្កុទ្ធំ បត្តជ្ជំ ពត្វា ពហិត្វា

បត្តឌិតសម្មុហសក្លាទេតាវស្ឈោតិ បត្តឌិតសម្មុហតាយទេត្ថត សឈោ, ត តិយ្យាតិពឌិដ្ឋិ ឃុចិឃុទ្ធសីលសាយត្ថាចសេត សំហតត្តាតិ អធិប្បាយោ។ អស្ស អត្ថីតិ អស្ស សត្តុបដិញ្ញាស្ស បទិចាទក្វតោ អត្ថិ។ សេ្វចាតិ បត្តឌិតសម្មុហសក្លាទេតាច។ ពោឌិ បត “បត្តឌិតសម្មុហចសេត សឈិ, ពហដ្ឋសម្មុហចសេត ពហី”តិ ចឥត្តិ, តំ តេសំ យតិយត្តំ ពលោ ឲច ទលិពេ សឈ-សទ្ទស្ស តិទ្ទិឡហត្តា។ អាចារសិក្ខាបតចសេតាតិ អចេលព ចតចទិឃាឌិអាចារសិក្ខាបតចសេត។ បិពេដេតិ សឈិអាឌិការេច បការិតោ។ “អប្បិច្ឆោ”តិ ចត្វា តត្ថ លត្ថុយាតំ អប្បិច្ឆត្តំ ឆេស្សេតុំ “អប្បិច្ឆតាយ ចត្តុមិ ត តិចាទេតី”តិ ចុត្តំ។ ត ហិ តស្មិំ សាវតិពេ ចិឃ សក្កាលតិក្វហលលក្ខលា អប្បិច្ឆតា លត្តុតីតិ។ ឃសេតាតិ ពិត្តិសទ្ទោ។ “តទត្តិ ឲទេតត សំសារទោឈ”ន្តិ ឲចំ សម្ពុតត្តា តិត្តំ ចុច្ចតិ លទ្ធិតិ អាហ “តិត្តពទោតិ លទ្ធិពទោ”តិ។ សាត្វុសម្មុទោតាតិ “សាត្វុ”តិ សម្មុទោ, ត សាត្វុហិ សម្មុទោតាតិ អាហ “អឃំ សាត្វុ”តិអាឌិ។ “ប្តុយាតិ ទេ ចតសយាឆាតាតិ ឲត្តពំ ពាលំ ឃុចិលាតី”តិ បត្តឌិតទោ បដ្ឋាយ អតិក្កត្តា ពាហុ ទត្តិយោ ជាតាតីតិ ទត្តញ្ញូ។ តា បតស្ស ទត្តិយោ ចិទពាលក្វតាតិ ពត្វា ចិទំ បត្តឌិតស្ស អស្សាតិ ចិទបត្តឌិតោ។ តត្ថ ចិទបត្តឌិតតាពហលោត ពុទ្ធិសីលតំ ឆេស្សតិ, ទត្តញ្ញូតាពហលោត តត្ថ សម្បជាតតំ។ អដ្ឋាតត្តិ ឌីឃពាលំ។ ពិត្តពោ បត សេតាតិ អាហ “ទេ្វ

ຕເຍາ ຣາຊປຣິຈເຈ”ຕິ, ຉິນ຺ທິຕ຺ວາ ຕິຓ຺ຓັ ຣາຊູນັ ຣຊ຺ຊັ ອນຸສາສນປະຕິປາຕິເຍາຕິ ອເຕ຺ຖາ. “ອຑ຺ຒເກເຕາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ກຕັ ຈເຍາກທຳ ຢຸສາຕຈຍາເຣປຍ຺ຍຕິ ອາຫ “ປສ຺ຈິມຈຍັ ອນຸປຸເຕ຺ຖາ”ຕິ. ວກຍຕິ “ອຑ຺ຒເກເຕາ, ຈເຍາອນຸປຸເຕ຺ຖາ”ຕິ ປທັ຺ວຍັ.

ປຸເຕ຺ຕາ ປິຕຣາ ສທ຺ທິ ສຕ຺ຖ ສຕ຺ຕິກັ ກຕ຺ວາ ເຕສຕາຍ ສຸຕປຸຕ຺ຕັ ສທ຺ທາຍາຫ “ຄສາຕາກິຕ຺ຕາເທ...ເປ... ເສາຕຸການເຍາ”ຕິ. ຄສ຺ສເຕຕາຕິ ຕ ຄສ຺ສຕປຕ຺ຕ, ທິສ຺ວາ ປຕ ເຕຕ ສທ຺ທິ ອາລິປສລ຺ລາປັ ກຕ຺ວາ ຕເຕາ ອກິຣິຍຈາທັ ສຸຕ຺ວາ ເຕສັ ອຕຕ຺ຕຍເຕາ ອເຫາສິ. ຄຸລກຈາຍາຕິ ອກ຺ຖຕຄຸລກຈາຍ. ເຕຕາຫ “ສຸຕ຺ວຕເວ ອຕຕ຺ຕຍເຕາ ຫຸຕ຺ວາ”ຕິ. ຍທິ ອຕຕ຺ຕຍເຕາ, ກສ຺ມາ ຕຸຜິຍອເຫາສີຕິ ອາຫ “ອຕຕ຺ຕຍເຕາ ສຍາເຕາປີ”ຕິອາທິ.

໑໓໗. ເກາສາລິຍາຕິ ອຸຈັ ຕາຍເກ ກາເຍ. ຈສ຺ສາຕກາເລ ຄຸຕ຺ຕ ຕິຕ຺ຖສາລິຕິ ອຸເກ.

໑໓໘. ປະຕິກິຕ຺ຖຕເຣຕ຺ຕິ ຕິຫິຕຕເຣ. ຕຕ຺ຕາຈຸຕາຕີຕິ ຕເຕ຺ຕ ປສາເຣຕ຺ວາ ຉີຕາຕິ. “ສີເຕ ສີເຕາ”ຕິອາທິຕາ ລຫາການເຣຫິ ຕສ຺ສ ຕິຫິຕສ຺ສ ຕິຫິຕຕເຣຕັ ຄເຣສ຺ສຸຕິ.

໑໓໙. ຈຕ຺ຖ ກຕ຺ວາປີຕິ ປີ-ສເທ຺ທຕ ເກາຊຕັ ກຸຕ຺ຕິຕ຺ວາປິ ເກຕຈິ ອປຸຈິຕາ ຍກ຺ກເຕາ ປີຕິ ຕຸຍຍຕ຺ຕ ສຍິເລ຺ທຕິ. ຈາລິກຊຸປັ ກຕ຺ວາຕິ ຈຕ຺ຕຈເຣຕ ຈາລິກາຍ ຊຸປັ ກຕ຺ວາ.

໑໔໐. ປລິຕຸທ຺ທຕກິເລເສາຕິ ນິສາເຣ ປລິຕຸທ຺ທຕກິເລ຺ຈາ ຣາກາທິກິເລເສາ ເລຕ຺ຕຈຕ຺ຖປຸຕ຺ຕຄາຣາທິຈິສເຍາ.

ເກາຍາຣຖ຺ຈູຈກກຈາຈຓ຺ຓຕາ

໑໔໑. ຕ ຍຈາທິປ຺ປາຍັ ຈຕ຺ຕຶຕິ ກຕ຺ວາ ຈຸຕ຺ຕ “ອຕເຕ຺ວາ ຈຕ ເຍ”ຕິ. ຊີຈກສ຺ສ ຕຸຫິຍ຺ການຈາ ຍຍ ອທິປ຺ປາຍສ຺ສ ຍທ຺ທຕສທິເສາ, ຕສ຺ມາ ຕັ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ກຈາປເຕຕ ຍຍ ອທິປ຺ປາເຍາ ປຸເຣຕເຕ຺ຕາຕິ ອຍເຍຕ຺ວ ຣເຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕາສເຍາຕິ ຄເຣສ຺ເຕ຺ຕາ “ຫຕ຺ວິປິ ກຸ ເລາ ປຕາ”ຕິອາທິຍາຫ. ກິ ຕຸຫີກີ ກິ ການເຣາ ຕຸຫິກາກິ ຕັ ການເຣາ, ເຍຕ ຕຸຈັ ຕຸຫີກີ ຈຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ. ເຕຕາຫ “ເກຕ ການເຣາຕ ຕຸຫິເຍ”ຕິ.

ກາຍັ ສຕ຺ຕາປິ ຕຈາກຕສ຺ສ ປະຕິປຕ຺ຕິ ອຕຕ຺ຕາສາຄາຣຕາ ອທ຺ທຣິຍອກ຺ຖຕຣຸປາ ຈ, ຕຈາປິ ກກ຺ຖເຣກ຺ກຕິ-ອກິຊາຕິອກິຄິຕ຺ຕປຕອກິສເຕ຺ຕາທິທປຸຈກ຺ກປຸຈຕ຺ຕຕ- ຍຍກປະຕິຫາຣິຍເທເຈາເຣາທຳາຕິ ສເທຈເກ ເລິເກ ອຕິຈິຍ ສຸປາກຕາຕິ, ຕ ສກ຺ກາ ເກຕຈິ ປະຕິຕາຫິຕຸຕ຺ຕິ ຕາຕິເຍເຈຕ຺ຕ ວທ຺ທະຕາຕິ. ຕຸຕຸຕ຺ຕກ຺ຖຕາຍ຺ຍາຕເຕ຺ຕຕິ ຕຸຕຸຕັ ອຸຈັ ປການເຣາ ກຸເຕາ ຊາເຕາຕິ ອຸຈັ ກຈຕເຕ຺ຕ ວປເຍາກຈຈຕຕິ. “ອຕ຺ຖກ຺ກເຕາ”ຕິ ອຸຕ຺ຕ ອກີຕິ ວປສເກ຺ກ ຕຸຕຸຕຸກ຺ຖຕາຍ຺ຍາຕຕເຊາຕເກາ, ເຕຕ ເຍາເກຕາ “ຕັ ເລາ ປຕ ກກຈຕ຺ຕ”ຕິ ຕຸທັ ສາຍິອເຕ຺ວ ວປເຍາກຈຈຕັ, ເຕຕາຫ “ຕສ຺ສ ເລາ ປຕ ກກຈເຕາຕິ ອເຕ຺ວາ”ຕິ. ກລ຺ຍາລຄຸລສຍຕ຺ຕາເກຕາຕິ ກລ຺ຍາເລຫິ ຄຸເລຫິ ຍຸເຕ຺ຕາ, ຕັ

นิสฺสิโต ตนฺนิสฺสยตายาติ อธิปฺปาโย. เสฏฺโฐติ เอตฺถาปิ เอเสว นโย. กิตฺเตตพฺพโต กิตฺติ, สา เอว สทฺทนียโต สทฺโทติ อาห “กิตฺติสทฺโทติ กิตฺติเยวา”ติ. อภิตฺถวนวเสน ปวตฺโต สทฺโท ถุติโฆโส. อนญฺญสาธารณคุเณ อารพฺภ ปวตฺตตฺตา สเทวกํ โลกํ อชฺโฌตฺถริตฺวา อภิภวิตฺวา อุคฺคโต.

โส ภควาติ โย โส สมตึส ปารมิโย ปูเรตฺวา สพฺพกิเลเส ภญฺชิตฺวา อนุตฺตรํ สมฺมาสมฺโพธึ อภิสมฺพุทฺโธ เทวานํ อติเทโว สกฺกานํ อติสกฺโก พฺรหฺมานํ อติพฺรหฺมา โลกนาโถ ภาคฺยวนฺตตาทีหิ การเณหิ สเทวเก โลเก “ภควา”ติ สพฺพตฺถ ปตฺถฏกิตฺติสทฺโท, โส ภควา. “ภควา”ติ จ อิทํ สตฺถุ นามกิตฺตนํ. เตนาห อายสฺมา ธมฺมเสนาปติ “ภควาติ เนตํ นามํ มาตรา กต”นฺติอาทิ (มหานิ. ๑๙๘). ปรโต ปน ภควาติ คุณกิตฺตนํ.

ยถา ภูตาภิเนน “อรห”นฺติอาทีสุ นวฏฺฐาเนสุ ปจฺเจกํ อิติ-สทฺโท โยเชตฺวา พุทฺธคุณา อนุสฺสรียนฺติ, เอวํ พุทฺธคุณสงฺคหกานิปีติ ทสฺเสนฺโต “อิติปิ อรหํ, อิติปิ สมฺมาสมฺพุทฺโธ...เป... อิติปิ ภควา”ติ อาห. “อิติเปตํ อภูตํ, อิติเปตํ อตจฺฉ”นฺติอาทีสุ (ที. นิ. ๑.๕) วิย เอตฺถ อิติ-สทฺโท อาสนฺนปจฺจกฺขการณตฺโถ, ปิ-สทฺโท สมฺปิณฺฑนตฺโถ, เตน จ เตสํ คุณานํ พหุภาโว ทีปิโต. ตานิ จ สงฺขิตฺเตน วิญฺญุตา จิตฺตสฺส สมฺปหํสนตาเยว กตฺวา สงฺขิตฺตตฺถาตีติ ทสฺเสนฺโต “อปริมิตา จ อปริมิตา จ การเณนาติ วุตฺตํ โหตี”ติ อาห. เอวํ วิภาคํ ทสฺเสตฺวา กิตฺเตนฺเตน ยสฺส สงฺขิตฺตนฺติ, ตสฺส ภควติ อติวิย อภิปฺปสาโท โหติ. อารกตฺตาติ สุวิทูรตฺตา. อรีนนฺติ กิเลสารีนํ. อรานนฺติ สํสารจกฺกสฺส อรานํ. หตตฺตาติ วิหตตฺตา. ปจฺจยาทีนนฺติ จีวราทิปจฺจยานญฺจ ปูชาวิเสสานญฺจ. ตโตติ วิสุทฺธิยุตฺโต. ยถา จ วิสุทฺธิยุตฺโต, เอวํ ตํสํวณฺณนโตปิ เตสํ วิทูโร คเหตพฺพา.

ยสฺมา ทีวโก พหุโส สตฺถุสนฺติเก พุทฺธคุเณ สุตฺวา ชิโต, ทิฏฺฐสจฺจตาย จ สตฺถุสาสเน วิคตกถํกโถ เวสารชฺชปฺปตฺโต, ตสฺมา อาห “ทีวโก ปน”ติอาทิ. ปญฺจวณฺณายาติ ขุทฺทิกาทิวเสน ปญฺจปฺปการาย. ติรนฺตํ ผุฏํ อโหสิ กตาธิการกาวโต ภยตฺรายวเสน หิสฺส รญฺญา คุณสรีรํ ผุฏฺฐํ อโหสิ.

๑๓๕. “อุตฺตม”นฺติ วตฺวา น เกวลํ เสฏฺฐภาโว เอเวตฺถ การณํ, อถ โข อปฺปสทฺทตาปิ การณนฺติ ทสฺเสตุํ “อสฺสยานรถยานานี”ติอาทิ วุตฺตํ. หตฺถิยาเนสุ ทิฏฺฐิเสวนเยว คลฺยตฺตา หตฺถินีโยว คพฺภาเรปิ. รญฺญา อาสนฺนาติจฺจกตํ อาสนฺนวารีการเวน ตตฺถ อิตฺถีโยว นิสชฺชาปิตา. รญฺญา ปเรสํ ทุรูปสงฺกมนภาวทสฺสนตฺถํ ตา ปุริสเวสํ คาหาเปตฺวา อาวุธหตฺถา การิตา. ปเวเสสีติ ทาเรปสิ. นเววาติ คมนํ, อคมนเมว วา.

๑๓๖. ยทิจฺฉาติ กรณตฺเต ปจฺจตฺตวจนนฺติ อาห “ยทิจฺฉาวา”ติ. ยทิจฺฉาติ ยทิจฺฉาย, ลิงฺควิปลฺลาสวเสน วุตฺตํ, ยทิจฺฉิตาติ วุตฺตํ โหติ. เตนาห “ราชานุภาเวนา”ติ “ทิฏฺฐํ ยทาเนยฺยาติ อิสฺสริยสิทฺธี”ติ อตฺถยวเนยฺยาติ อาธิปจฺจยาห. อาสนฺนวกฺกาตีติ อิเว ขลปฏฺฐวเสน สตฺถุอสีติ. คุเณหิ ...

ចិឃាតិ ចិន្ទាឆេទក្យារា ចិឃ៉ ទដ្ឋិឃបុត្តាតិ កោឌបុត្តា៉ ហត្ថិឈដ៏តិ ហត្ថិសម្ពហា៉ អញ្ញាយញ្ញាសញ្ញាតាតិ អចិច្ឆេឌចសេត ពយតេត

អញ្ញាយញ្ញាសម្ពន្ធា៉

ចិត្តុព្យាទេសា សហំ កាឃតដ្ឋេត កឃំ ឃឆា តឆា កាឃតីតិ ពត្វា៉ ខាពាហំ កាឃិតទេ្ឋា ឲច ចត្តុប្បិ កឃទេតា ្តបដ្ឋិតេ "កាឃិតត្ថាឃិឝ"ត្តិ កឃទេតា តីទលាទេតា កឃំ៉ ទេតតេចាហ "កឃត្បដ្ឋាតខាពាហំ បត កាឃតិ តកាឃតីតិ? ត កាឃតិ៉ តចិត្យាអតីតា សង្ខារា តិទុទ្ធា, បច្ចុប្បន្នា តិទុជ្ឈន្តិ, អតាគតា តិទុជ្ឈិស្សន្តីតិ តីទលាយត្តុទេឃច ទេហាតី"តិ (ចិភង្គ ១៉លិវ៍១)៉ អាទេឃ្យហំ កាឃតិ ឲតាប្បាតិ កឃំ៉ ខ្លួតប្បំ បិបទេតា កាឃតិ ឲទេតតាតិ កឃំ៉ កឃាតពត្តិ កាឃតាពាទេរា៉ កឃត្តិ ខាពាលកឃំ៉ សំទេចពត្តិ សទេហាត្តុប្បខាពាហំ សត្តាសត្តិ សត្ថទេសា ្តត្ថិជ្ជតំ៉ កាឃិតត្ថាទដ្ឋេត កឃំ គិយកាទេចត ទេកទចត្តិ កឃទេកទចំ, គិតត្ថាចត្វ៉ ទេតតាហ "អាពច្ឆតី"តិ៉

គិទុំបសំសត្តីតិ បិបទេតា កាឃតទេតា ្តត្តុសតទេតា គិទុំ បសំសត្តិ បណ្ឌិតា៉ ត ហិ តត្វ ឃុទត្តិ តប្បិ បិបពទេលា ឃុទុំ បពត្តុឆំសិតំ ត ហិ បសំសត្តិ៉ ទេតតាហ "កឃា ហិ សទេត្តា ត ពទេរាត្តិ បិប"ត្តិ៉ តត្វ កឃាតិ បិបុព្យាសទេតា, ខ្លួត្តុប្បទេហត្វតិ អទេត្វា៉ សទីទចលតត្តិ

កឃចទេសតសទីទសំពទេឃ្យា៉ ឲទេពតិ ្តត្តុទចិហាទចាសិទេតា៉ "ទាឌពទេហ"តិអាឌិ ទេតសំ អឆិប្បាឃចិចទេលាំ៉ ពាឃំ ចឃត្វទេល្យា "ចឃទេស្យា"តិ ចុច្ចតិ, ទុទ្យហិទេទសា, ទេឃា ទេពាធិ បត សហាទេឃា ចឃទេស្យា, តប្បា ចឃស្យាកិលិទេបិតិ សហាឃាកិលិទេបិ៉ ត ចិប្បលម្ពុទេសិតិ ត ចិសំចាទេឆសិ៉ ចិតទេស្សឃ្យាតិ ចិត្តចិឈាទេតត ចិហទេញ្ញាឃ្យ៉

សាយញ្ញាផលបុច្ឆាចណ្ណតា

១៩០៉កពចទេតា ទេតទេឌាតិ ឮទ្ធាតុកាទេចា៉ ទទេញ្ញា សទីទំ ផទិ ឃឆា តំ ទេសាលាឆល្លស្ស ព្យាហ្វលស្ស កពចទេតា សត្តិពំ ពច្ឆត្តស្ស អទេត្តាចតសណ្ឌពតស្ស៉ ឲទេពតិ ្តត្តុទចិហាទចាសិទេតា៉

១៩១៉ទេឃត, ទេតតាតិ ច កុម្ពុទេត្វ ពទលាចចតត្តិ អាហ "ឃត្វ កពចា, តត្វ ពទេតា"តិ៉ តឆា តប្បិ គិព្វុសទេឈ្ឈតុល្យិកាចស្ស អតចទេសសទេតា ឮ្យាបិកាចំ ឆទេស្សតុំ "តុល្យិក្តុតំ តុល្យិក្តុត"ត្តិ ចុត្តត្តិ អាហ "ឃទេតា ឃទេតា...ទេប... ទេឃចាតិ អទេត្វា"តិ៉ ហត្វស្ស ព្យុពតត្តា អសំឃទេឃា អសប្បឌញ្ញាកិទិឃា ហត្វព្យុពច្ឆត្តិ ទេចឌិតទេត្ថា៉ ចា-សទេ្ទា អចុត្តចិកប្បទេត្វា, ទេតត តឆទេញ្ញា អសំឃយកាទេចា ចិកាចិទេតាតិ ឆដ្ឋត្ថា៉ តត្វ បត ចត្តុអសំឃទេឃា សត្ថបឆទេឃា, ឝុត្តិចាទេរា ចាតិ តឆកាចំ ឆទេស្សតុំ "សត្ថាលង្ការបដិយណ្ឌិត"ត្តិអាឌិ ចុត្តំ៉ ពាឃិពចាឆសិទេពាត ្តបសទេឃត លទេទ្ធត ត្ថតទេរាបិ អត្យាតទេតា លទេទ្ធា ឲច ទេហាតីតិ អាហ "ឃាតសិទេពាត ចា"តិ៉ ្តបសឃត្តិ សំឃយំ, អាចាទសប្បត្តិត្តិ អទេត្វា៉ បត្ថាបទិចទេដតិ បត្ថាបុទិសបទិចទេដ៉ បត្ថាហាពាទេទហីតិ "ត្ថដ្ឋាតិទេដ្ឋ តាឌី"តិ (យហាតិ៉ ១ប៉, ១៥១) ឲចំ អាឌិតា អាពទេតហិ, បត្ថាចិឆអិទិឃិទ្ធិសិទេទ្ធហិ ច បត្ថាហិ បពាទេទហិ៉ តាឌិលក្ខទេលាតិ តាឌិកាទេចា៉

១៩២៉ត ទេឃ បត្យាចិស្សជ្ជទេត កាទេរា អត្ថីតិ សត្វ សត្ថត្វ អប្បដិហតខាពាលចាទតាឆស្សតំ៉ ឃឆាពច្ឆសីតិ ត ចឆត្តិ, ពចំ បត ចឆត្តីតិ អាហ

“សុត្វា ចេតិយ្យាយា”តិ បទេសនាវេលា ឋិតត្តា. ញុត្ត បត សត្តញ្ញុបចារលំ បចារេទត្តិតិ សម្ពន្ធោ.

“ឃក្ខតរិក្ខេទចសយលប្រាហុលបរិត្តាឌកាត”ត្តិ ព្ពាធំ “បុដ្ឋាចុរសា ឃគាកដ្ឋសិ”តិអាឌីតិ (សំ. និ. ១.១១៧, ១៖៩; សុ. និ. អាញអចកសុទ្ធត្ត) សុត្តបគាតិ បុដ្ឋត្វាត់ ឃេសំ បុក្កលិត់ ចេសត អាកតាតិ, តំ គស្សតត្វំ. “បុដ្ឋាចុរសា ឃគាកដ្ឋសិ”តិ ព្ពាធំ អាញអចកស្ស ឃក្ខស្ស ឌ្ចកាសកាទលំ, សេសាតិ តរិក្ខាឌីត់. យតសិដ្ឋសីតិ យតសា ព្ពាធ្ធសិ. បុធ្ធច្ឆា, ឃំ កិត្តិ យតសិដ្ឋតាតិ ឥាបេរិស្ស សំសឃំ យតសា បុធ្ធច្ឆា. ញុយ្យាកំ បត សត្តេសំ ឃំ កិត្តិ សត្តសំសឃំ យតសា, អញ្ញាថា ច, ឃថា ព្ពាធ្ធច, តថា បុធ្ធច្ឆាតិ អឌិប្បាយោ.

សាគុរុបិតិ សាគុសកាចា. ឆយ្យោតិ បចេលិឆយ្យោ. ចុទ្ធន្តិ សិលិឌីហិ ញុទ្ធិប្បុត្តំ, ករុត្តិ អត្ថោ. ឧស ករេរាតិ ឧស សំសឃុបឆ្ជេគតសក្ខរេតា ករេរា, អាករេតា ករេរា អចស្សំ អាចហិតត្តោតិ អឌិប្បាយោ. ឥាត្វា សឃត្តិ បទុបទេសេត ចិតា សឃយេច ឥាត្វា.

សុចិរេតតាតិ ឧចំ តាយរកត ប្រាហុលោត. តល្លាតិ ឧក់សេត. ឃថាបិ ករុសលិ តថាតិ ឃថា សត្តឆយ្យុករុសលិ សត្តចិទ្ទ ឌាតាតិ កេថតិ, តថា អហយក្ខិស្សំ. រាឌា ច ទោ តំ ឃតិ កាហតិ ចា ត ចាតិ ឃោ តំ ព្ពាឆ បុដ្ឋិតំ សេបេសសិ, សោ រាឌាត់ តឃា បុដ្ឋិតំ ករោតុ ចា យា ចា, អហំ បត ទេ អក្ខិស្សំ អក្ខិស្សាមិ, អានិក្ខិស្សាមីតិ អត្ថោ.

១៩៧. សិប្បតេឌ្ឌត សិក្ខិតត្តតាឃ ច សិប្បយេច សិប្បាឃតត់ ឌីចិកាឃ ការលាកាចតោ. សេឃ្យឆិគត្តិ តិបិតោ, តស្ស ទោ កតយេតិ អត្ថោ. បុត្ត សិប្បាឃតតាតិតិ ហិ សាឆារលោតា សិប្បាតិ ក្ខិសិត្វា ក្ខុបរិ តំតំសិប្បុបឌីចិតោ តិក្ខិឌ្ឍា បុក្កលិឌ្ឌាតកចាឃ បបក្ខា បរិហរិតំ. អញ្ញាថា ឃថាឌិបេតាតិ តាច សិប្បាឃតតាតិ គស្សត្វា បុត តំតំសិប្បុបឌីចិសុ គស្សិយយាតេសុ បបក្ខោ សិឃាតិ. ទេតាហ “ហត្ថារោហា”តិអាឌិ.

ហត្ថិ អារោហត្តិ, អារោហាបឃត្តិ ចាតិ ហត្ថារោហា. ឃេហិ បឃោកេហិ បុរិសោ ហត្ថិនោ អារោហតឃោក្កោ ហោតិ, ហត្ថិស្ស តំ បឃោកំ ចិឆាឃតំ សត្តេសំ បេតេសំ កហលំ. ទេតាហ “សត្តាបិ”តិអាឌិ. តត្ថ ហត្ថាចរិឃា តាយ ឃេ ហត្ថិនោ ហត្ថារោហកាតត្ថា សិក្ខាបកា. ហត្ថិចេជ្ជា តាយ ហត្ថិកិសក្កា. ហត្ថិមេណ្ឌា តាយ ហត្ថីត់ បាទរក្ខកា. អាឌិ-សទ្ទេត ហត្ថីត់ ឃចសគាឃកាឌីកោ សក្កណ្ហាតិ. អស្សារោហា រថិកាតិ ឧត្ថាបិ ឧសេច តឃោ. រថេ តិឃុត្តា រថិកា. រថរក្ខា តាយ រថស្ស អាណិរក្ខកា. ឆតុំ កណ្ហត្តិ, កណ្ហាបេត្តិ ចាតិ ឆតុក្កហា, ព្ពាស្សាសា ឆតុសិប្បស្ស សិក្ខាបកា ច. ទេតាហ “ឆតុអាចរិឃា ព្ពាស្សាសា”តិ. ចេលេត ចេលបឌាកាឃ ឃុទ្ធេ អកត្តិ កឆ្ឆតិ្តតិ ចេលកាតិ អាហ “ឃេ ឃុទ្ធេ ឌឃឆំ កហេត្វា បុរតោ កឆ្ឆត្តិ”តិ. ឃថា តថា ឋិតេ សេតិកេ ញ្ចុហកលចេសត តតោ ចលឃត្តិ ក្ខុច្ឆាលេត្តិតិ ចលកា. សកុណក្ខិអាគឃោ ចិឃ ឃំសបិណ្ឌំ បរសេតាសម្ភុំ សាហសិកយហាឃោឆតាឃ លេត្វា លេត្វា គឃត្តិ ក្ខុប្បតិត្វា ក្ខុប្បតិត្វា កឆ្ឆត្តិតិ បិណ្ឌឌាឃកា. ទុតិឃចិកបេ្យ បិណ្ឌេ គឃត្តិ ឌតសម្ពុទ្ធេ ក្ខុប្បតត្តា ចិឃ កឆ្ឆត្តិតិ បិណ្ឌឌាឃកាតិ អត្ថោ. ចេតិតត្តោ. ក្ខុក្កតុក្កតាតិ ឥាយឌចបរក្កមាឌិចេសត អតិចិឃ ក្ខុក្កតា ក្ខុក្កាតិ អត្ថោ. បក្ខេត្តិតិ អត្តេតា ចិរស្សុរការចេត អសម្ពាយាតា បរសេតំ អតុបចិសត្តិតិ អត្ថោ. ឥាយឌចពលបរក្កមាឌិសម្បត្តិឃា យហាតាកា ចិឃ យហាតាកា. ឧកត្តស្សុរាតិ ឧកាកិស្សុរា អត្តេតា ស្សុរការចេតេច ឧកាកិតោ ហុត្វា ឃុជ្ឈតកា. សឌាលិកាតិ សចម្មិកា. សរបរិត្តាណចម្មត្តិ ចម្មបរិសិត្តិតំ ទោឌក់, ចម្មឃំ ចា ផលកំ. ឈរគាសឃោឆាតិ

អត្ថយោជនា

អាឡារាទិ វុច្ចតិ យថាកមំ, តត្ថ និយុត្តាតិ អាឡារិកា, ភត្តការា សូបិកាតិ សូបសម្បាទកា, យេ សូបមេវ នានប្បការតោ សម្បាទេត្វា វិក្កិណន្តា ជីវន្តិ កេសនខលិខនាទិវសេន មនុស្សានំ អលង្ការវិធិំ កប្បេន្តិ សំវិទហន្តីតិ កប្បកា ន្ហាបកាតិ ន្ហាវិលេបនាទីហិ មលហរណចុណ្ណសម្បាទនវិធិនា ន្ហាបេន្តីតិ ន្ហាបកា នវន្តាទិវិធិនា បវេត្វា គណកេត្វា អត្ថរា ឆិន្ទាការេវន អដ្ឋិកោតិ វុច្ចតិ, តំ គណ្ឋំ រូបនិស្សាយ ជីវន្តា អដ្ឋិកបិលកា ហេត្ថន អធិប្បាយវិញ្ញាបនំ ហត្ថមុទ្ទា ហត្ថ-សន្ទា ទេត្ថ នទោកទោសុ អង្គុលីសុ ឋបេត្វា “ន កុញ្ជរោនា សព្ពំ ហត្ថំ មុខេ បក្ខិបិស្សាមី”តិអាទីសុ វិយ, តស្មា អង្គុលិសង្កោចនាទិនា គណនា ហត្ថមុទ្ទាយ គណនា វិត្តការាទីនីតិ អាទិ-សទ្ទេន កម្មារកោដ្ឋកលេខក ចិលីវការាទីនំ សង្គហោ ឋបេត្វា ទិដ្ឋេវ ឆមេកតិ ពុម្ពិស្សេយវ អត្តការេវ សត្តិដ្ឋិកមេវាតិ អសម្បទាយិកតាយ សាមំ ឋបេត្វា, សមំ អនុកបិតត្ថំ អត្តបច្ចក្ខំ ទិដ្ឋធម្មិកត្ថំ អនត្ថំ សុលិតន្តិ សុលប្បត្តិំ រូបទីតិ ទេវលោកោ សោ ហិ មនុស្សលោកតោ រូបទិយោ កម្មស្ស កតត្តា និព្ពត្តនតោ តស្ស ផលំ តស្ស អក្កិសិលា វិយ ហោតិ, តត្ថា រូបំ ទេវលោកោតិ អាហ “រូបំ អគ្គំ អស្សា អត្ថីតិ រូបគ្គិកា”តិ សគ្គំ អរហតីតិ អត្ថតោ ផលក្ខំ សគ្គំ អរហតិ, តត្ថ សា និព្ពត្តនាហោតិ អនត្ថំ សុលបិបិលកាតិ ពុទ្ធបិបិលកបិបច្ចតិកា សុខំ អគ្គតិ អតិវិយ រូបតោ រូបអាទោ ឥណត្ថិ ធនត្ថិ ឧតាយាតិ ឥណលោ, បរិច្ចាគមយំ បុញ្ញន្តិ អាហ “ឥណលំ ទានន្តិ”

មគ្គោសាមញ្ញំ សមិតបាបសមណភាវោតិ កត្វា យស្មា អយំ រាជា បញ្ញជិតានំ ទានសក្កស្សកាទីនំ លោកតោ អភិវាទនាទិលោកោ សន្ទិដ្ឋិកំ សាមញ្ញផលន្តិ ជិនេត្វា “អត្ថិ នុ ខោ កោចិ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ព្រាហ្មណវិមត្ថ ជាននេត្តា”តិ ជីវំ សន្តោ បុរណាទីនេ បុច្ឆិត្វា ទេវានំ កថាយ អនារាធិតចិត្តោ ភគវន្តម្បិ តមត្ថំ បុច្ឆិ, តស្មា វុត្តំ “រូបទិ អាគតំ បន ទានសក្កស្សកោបមំ សន្តាយ បុច្ឆតី”តិ

គហបតិកោ យោបុច្ឆិតោ អនេន លទ្ធមានំ ទិដ្ឋិកត្ថបសត្ថំ និក្ខិលេសបក្ខំ សុក្កបក្ខន្តិ តព្ពិធម្មំ រូបទិសុត្តាគតំ ទោជាតបក្ខំ សមណកោលាហលន្តិ សមណកោតុហលំ តំតំសមណវាទានំ អញ្ញមញ្ញវិរោធំ សមណកណ្ឌន្តិ ទេនេវ វិរោធេន “ឥទំ វាទានំ ទេនំ សមណព្រាហ្មណានំ អយំ ខោសោ, ឥទំ វាទានំ អយំ ខោសោ”តិ ឥទំ តំតំវាទស្ស បរិការណំ រញ្ញោ ការំ ករោន្តោ អត្ថតោ ខេមការោការសល្លេនាតិ អធិប្បាយោ

១៩៣៍ បណ្ឌិតបតិរូបកានន្តិ អាមំ វិយ បណ្ឌិតំ បណ្ឌិតាការសានំ

បូរណកស្សបវាទវណ្ណនា

១៩៤៍ ឥកំឋានហត្ថិ ឥការោហំ ឋាន-សន្ទា ទេត្ថ និបាតមត្តំ, ឥការោហំ សមំ ពិទេវ អនត្ថំ សរិតព្ពយុត្តិ អនុស្សរណានុច្ចជិកំ

១៤៩. ឯវតត្វា ពនេទាត្តុស្សាតិ ឯវតេត្វនេតច ពនេទាត្តុស្សា. តិស្សក្កិឃឆាចទានេឃោបិ ត្តូឆ ឯវតេត្វពនេវលោនេតច ឯក្កហិតា. ហត្វាឌីតិតិ ហត្វបិឌពណ្ណតាឃឆាឌីតិ. បចត់ ឌហត់ ចិនាឆែតត្តិ អាហ "ឌពេណ្ឌត ក្លឃឹឫឲត្តុស្សា"តិ. បបញ្ញាឃ្វុឌតិឃំ "តនេឌ្ឍត្តុស្ស ចា"តិ អនេត្វា ចុនេត្វា, ត្តូឆ បត តឌ្ឍត់ បរិកាឃត់ ឌពេណ្ឌនេតច ឯក្កហេត្វា "ឌពេណ្ឌត ក្លឃឹឫឲត្តុស្ស" ត្តូនេដ្ឋច ចុត្តំ. នេឃាកំ ឃឃំពនេទាត្តុស្សាតិ បនេស្ស នេឃាពការណំ ឃឃំ ពនេទាត្តុស្ស, នេឃាកំ ចា ក្លឃ្យានេឌត្តុស្ស. បនេទហីតិ អត្តុនេតា ចចតពនេទហិ. ឃឃេយ្យិ ឋត្តុនេតាតិ បនេស្ស ចិនាឆែតបនេឃានេពត ឃឃេយ្យិ ឋត្តុនេតា. "អតិបិតាបឃនេតា"តិ បជំ ឃុទ្ធិពត្ថអនេត្ថ នេហត្យពត្ថអនេត្ថ ច ចត្តុតីតិ អាហ "ហតត្តុស្សាបិ ហតានេបត្តុស្សាបី"តិ. ពារលាចនេឃតាតិ ពារាបតចនេឃត.

ឈនេស្ស កិត្តិ អនេត្តា ធាហិ ច ឃត្តិតា ហុត្វា ធិតា ឈនេឃត្តិ កិត្វិបិ អនេឃនេឃត្វា តិនេចនេឃនេឃា នេលិនេបិ តិនេល្អានេបិ. ឲពាការនេ តិឃុនេត្តា ចិនេលិនេបិ ឲពាការិនេពា. បរិនេតា ឃត្តុនេឃា បនេត្ត ហតត់ បរិបនេត្តា. បិបំ ត ពរឹឃតិ ប៊ុនេត្ត អឃឃញ្ញានេតា ក្លឃ្យានេឌត្វំ អឃក្កុលោឃ្យត្តា, តត្ថា តត្តិ បិបំ. ឃធិ ឲចំ ពឆំ ឃត្តា បិនេប បជិបឌ្ឍត្តីតិ អាហ "ឃត្តា បត បិបំ ពនេទាឃាតិ ឲចំ ឃត្តិនេតា នេហាត្តី"តិ. ឲចំ កិនេស្ស នេហាតិ – ត្តូនេឃឃឋ្យោឃត្តាត់ ហិឃាឌិកិរិឃា ត អត្តាត់ ចុឃតិ តស្ស តិច្ចតាឃ តិត្តិពារត្តា ឃរិទំ បត អនេចតត់ ពដ្ឋពលិក្កុឃប់, តស្សិ ចិនេពាបិនេតបិ ត កិត្វិ បិបត្តិ. លុនេតឃិតាតិ តិឃិតលុនេឃឃនេតឃិតា.

ពក្កាឃ ឌក្កិលា ឌិឃា អប្យតិទ្ធបនេឌនេឃា, ក្លត្តុនា ឌិឃា បតិទ្ធបនេឌនេឃាតិ អឆិប្យានេឃត"ឌក្កិលាញ្ចា"តិអាឌិ ចុត្តុត្តិ អាហ "ឌក្កិលាតីនេទ ឃតុស្សា ពក្កុឡ្យអា"តិអាឌិ. ឃហាឃាពត្តិ ឃហាចិឌិតឃញ្ញាឃឌិឃំ ឃហាឃាពំ. ក្លនេបិឃធពនេឃុត ចាតិ ក្លនេបិឃធពនេឃុត ច. ឌឃ-ឃនេក្កា ហិ ត្តូនេក្កិឃឃំចនេស្ស ក្លនេបិឃធឃីលស្ស ច ចាធនេពា ត្តូឆាឆិនេប្យនេតា. នេពធិ បត "ក្លនេបិឃធពនេឃុតាតិ ត្តូធំ ត្តូនេក្កិឃឌឃតស្ស ចិនេឃឃត់, តត្ថា 'ក្លនេបិឃធពឃ្ឃុក្កុនេតត ត្តូនេក្កិឃឌឃនេតតា"តិ អត្ថំ ចឌត្តិ. ឃីលឃំឃនេឃតាតិ ពាឃិពចាធឃិពឃំចនេទត. ឃដ្ឋចនេឌ្ឍតាតិ ឃដ្ឋចាធាឃ, តស្សា ចិឃ្វុំ ចចត់ នេលិនេព ពន្យុតនេបុញ្ញាឃឃុតកាចនេតា. ឃធា ហិ បិបឆនេឃុឃ្ម ឃុឃាចានេឌា ពន្យ, ឲចំ បុញ្ញាឆនេឃុឃ្ម ឃដ្ឋចាចា. នេតតាហ កកចា "ឲកំ ឆឃុំ អតីតឃ្យា"តិអាឌិ. បចត្តីតិ នេឃា "ពនេទាតី"តិ ចុដ្ឋតិ, តស្ស ឃត្តុានេត ថលុប្យត្តិបដ្ឋឃកានេចត ក្លប្យត្តិ. ឃត្តុធាតិ "ពនេទានេតា"តិអាឌិតា ចុនេត្តុត ឃត្តុប្យពានេទត. កិរិឃនេឃច បជិក្កិបតិ, ត នេទញ្ញា បុដ្ឋំ ឃត្តិឌិកំ ឃាឃញ្ញាចលំ ញ្យាពនេទាតីតិ អឆិប្យានេឃា. ត្តូធំ អចឆានេលំ ចិបិពបជិនេក្កុបតិចត្តុតត្វំ នេឃា ហិ ពឃុំ បជិក្កិបតិ, នេតត អត្តនេតា ចិបិនេពាបិ បជិក្កិនេត្តា ឲច តាឃ នេហាតិ. តធា ហិ ចក្កុតិ "ពឃុំ បជិធាហនេត្តុតាបី"តិអាឌិ (ឌី. តិ. អដ្ឋ. ១.១៧០-១៧១).

បជិទាឌ្ឍហិ អតកិកចតីឃកានេចត ចិនេឃឃនេតា ឌិតត្តិ ចិឌិតំ, អាលាបចត្តិនេឌនេឃា. "ឃា ឃឃំចិឌិនេត ចឃធា"តិ អបឃាឌតា បត្តុឌិតស្ស ចិនេហធតា បត្តាឌតាតិ ពត្វា ចុត្តំ "អបឃាឌតត្តុត្តិ ចិនេហនេធត្តុ"ត្តិ. ក្លក្កាលាត នេតត ចុត្តុស្ស អត្ថុស្ស "ឲចនេឃត"ត្តិ ក្លបឆានេលំ ឃល្លក្កុលំ, តិក្យុឌ្ឍត់ តស្ស អឌ្ឍតិឃកាចាបិឌតចនេឃត ចិនេត្តុត ឃត្តុានេលំ. តត្រុកឃំ បជិក្កិបនេត្តា អាហ "អត្ថក្កាល្យុតត្តា អតិក្យុឌ្ឍនេត្តា"តិ. នេតតាហ "ឃានេចនេឃត អក្កាល្យុតត្តា"តិអាឌិ.

ឃក្កុលិនេពាឃាលចាឌចណ្ណតា

ᨴᩩᨷ᩠ᨷᨠᩮᨿ᩠ᨿᨲᩣᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᨷᨧ᩠ᨧᨿᨷᨭᩥᩈᩮᨵᨶᩅᨧᨶᩴ ᩈᩘᨠᩥᩃᩮᩈᨷᨧ᩠ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩘᨠᩥᩃᩥᩔᨲᩔ ᨾᩃᩦᨶᨽᩣᩅᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨷᨧ᩠ᨧᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩅᩮᩣᨴᩤᨶᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᨶ ᨿᩮᨶ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲᨻ᩠ᨻᨷᨿᩮᩣᨣᩮᩣ ᨷᩁᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨷᩁᩔ ᩅᩣᩉᩈᩣ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨶᨠᨷᨿᩮᩣᨣᨲᩴ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᩮᨶ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨿᨳᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨿᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨿᨳᩣᨻᩣᩊᩥᨾᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᨷᩁᩮᩈᩴ ᨷᩣᩊᩥᨾᩈᨲ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨶᩩᩔᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩈᩩᨡᨠᩣᩁᩴ ᩑᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨠᩣᩁᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩤᨴᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩅᩤᨴᩔ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ “ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᩅᩥᨷᩣᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᩋ᩺ ᨶᩥ᩺ ᪔᩺᪒᪓᪒) ᨶᨿᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨯᩥᨲᩅᨱ᩠ᨱ ᨷᩉᩣᨿ ᨵᩮᨲᩥ ᨶᩣᨿᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩩᩁᩥᩈᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩋᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨷᩁᨠᩣᩁᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨷᩩᩁᩥᩈᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᩮᨶ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨻᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩘᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦᩈᩩ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷᨧ᩠ᨧᨿᨲᩣᩈᩣᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨻᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᨾ᩠ᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᩥᩔᨿᩔ ᨿᩮᨶᩮᨲᩴ, ᩈᩘᨠᩥᩃᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩣᨿᩴ ᨻᩃᩴ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲᩮᩅ ᨿᩮᨶ ᩅᩦᩁᩥᨿᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᩩᩁᩥᩈᨠᩣᩁᩮᩅᩅᨧᨶᩣᨶᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨶ ᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨻᩃᩴ ᨶᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᨶ ᨲᩔᩣ ᨲᩔᩣ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩏᩔᩣᩉᨶᨠᩴ ᨻᩃᩴ ᩏᩔᩣᩉᨽᩣᩅᩮᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᨲᨴᩮᩅ ᨴᩊ᩠ᩉᨷᩣᨴᩥᨠᨽᩣᩅᨲᩮᩣ, ᩅᩥᩁᩥᨿᨳᩣᨾᩮᩣ ᨵᩩᩁᩴ ᩋᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᩩᩁᩥᩈᨳᩣᨾᩮᩣ ᨷᩁᩴ ᨷᩁᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨶᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᩩᩁᩥᩈᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ

ᩈᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᩣᨴᩦᩈᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩅᩥᩈᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᨷᩣᨱᨶᨲᩮᩣ ᩋᩔᩈᨶᨷᩔᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨷᩣᨱᩣ ᨲᩮ ᨷᨶ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩑᨠᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩑᨠᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣᩈᩣᨴᩦᩈᩩ ᨽᩅᨶᨲᩮᩣ “ᨽᩪᨲᩣ”ᨲᩥ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨱ᩠ᨯᨠᩮᩣᩈ... ᩅᩮ... ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩣᨱᩴ ᨵᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨩᩦᩅᩣ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩣᩃᩥᨿᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᩈᩘᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦᩈᩩ ᩅᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩅᩈᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨻᩃᩴ ᩅᩦᩁᩥᨿᩴ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨻᩃᩣ ᩋᩅᩦᩁᩥᨿᩣ ᨶᩥᨿᨲᩣᨲᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩮᨩ᩠ᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᩅᩩᨲᩣᨽᩮᨩ᩠ᨩᨾᨱᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨿᨲᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨿ ᨣᨲᩥᨩᩣᨲᩥᨻᨶ᩠ᨵᩣᨷᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩘᨣᨲᩥ ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩋᨽᩥᨩᩣᨲᩦᨶᩴ ᨲᩣᩈᩩ ᨲᩣᩈᩩ ᨣᨲᩦᩈᩩ ᩏᨷᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨽᩅᩈᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨠᨱ᩠ᨭᨠᩔ ᨲᩥᨡᩥᨱᨲᩣ, ᨠᨷᩥᨲ᩠ᨳᨹᩃᩣᨶᩴ ᨷᩁᩥᨾᨱ᩠ᨯᩃᨲᩣ, ᨾᩥᨣᨷᨠ᩠ᨡᩦᨶᩴ ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᨲᩣ, ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩔᩣᨷᩥ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᩉᩮᨲᩩᨷᨧ᩠ᨧᨿᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᨲᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨷᩁᩥᨱᩣᨾᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᩈᨽᩣᩅᩮᩣ ᩑᩅ ᩋᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮᩣᩅ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨿᩮᨶ ᩉᩥ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨨᩈ᩠ᩅᩮᩅᩣᨽᩥᨩᩣᨲᩦᩈᩩ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨷᩣᨠᩮ ᩈᩩᨡᨬ᩠ᨧ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᩈᩴᩅᩮᨴᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩈᩩᨡᨽᩪᨾᩥᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᨴᩦᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩈᩩᨡᨷᩥ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ

ᨷᨾᩩᨡᨿᩮᩣᨶᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨾᩩᨡ᩠ᨿᨿᩮᩣᨶᩦᨶᩴ ᩈᩦᩉᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᨶ ᨷᨾᩩᨡᨿᩮᩣᨶᩦᨶᩴ ᩈᨭ᩠ᨮᩥᩈᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨨᩈᩉᩔᩣᨶᩥ “ᨷᨬ᩠ᨧ ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩮᩣ ᩈᨲᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨷᨴᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᨴᩔᨶᩴ “ᨷᨬ᩠ᨧᨠᨾ᩠ᨾᩈᨲᩣᨶᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥ “ᩑᩈᩮᩅ ᨶᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ “ᨠᩮᨧᩥ ᨲᨠ᩠ᨠᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨴᩦᨷᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩮᨶᩮᩅ ᩋᨲᩥᨴᩥᩈᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᨲᨠ᩠ᨠᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨠ᩠ᨠᩥᨠᩣ ᨶᩥᩁᩩᨴ᩠ᨵᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᨶᩔ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᨠᨷ᩠ᨷᩥᨲᩴ ᩈᩣᩁᨲᩮᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩥᩔ ᨲᨠ᩠ᨠᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶ ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩪᩉᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᨱᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᨠᩮᨧᩦᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩅᩥᩉᩣᩁᩣᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩉᩥ “ᨷᨬ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᩮᩣᨲᨥᩣᨶᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨠᩣᨿᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩅᩈᩮᨶ ‘ᨷᨬ᩠ᨧ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩦ’ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩋᩣᨴᩥᨠᩣᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩥ ᨾᨶᩮᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩮᨠᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᨴᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩏᨷᨯ᩠ᨰᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩣ ᨴ᩠ᩅᨭ᩠ᨮᩥᨷᨭᩥᨷᨴᩣᨲᩥ “ᨴ᩠ᩅᩮᩈᨭ᩠ᨮᩥ ᨷᨭᩥᨷᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨠᩣᩁᩃᩮᩣᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴ᩠ᩅᨭ᩠ᨮᩥᨷᨭᩥᨷᨴᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩉᩣᨠᨷ᩠ᨷᩮ, ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨧ ᩅᩥᩅᨭ᩠ᨭᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ

ឲកស៊ិ អសរញ្ញេយ្យកេបៀ៍

ឃ្នរទ្ធរេ ហតត្ថិតិ ឱ្ឍរទ្ធិកា៍ ឲចំ ឃ្នកទិកាឥរយា រចឌិតព្ពា៍ លុទ្ធាតិ អរញ្ញាបិ រយ រកធិ យាកចិករតរសាគា៍ រត បិបកយុបឃុតតាយ "កល្យាកិដាតីតិ ចឥតិ៍ កិក្ខូ"តិ ញុទ្ធសាររតេ កិក្ខូ៍ រត កិរ "សលត្ថុទាកា បរិក្ឌ្រោត្តិ"តិ អឆិប្បាយរេយត "ចត្ញុប្ប បច្ចូរយប្ប កល្ងរេក បក្លិបិត្វា លាឥត្តិ"តិ ចឥតិ៍ កល្ខាតិ រច? ឃល្ខា "រត បលីតបលីរត បច្ចូរយ បដិរសចត្តិ"តិ តឃ្ស យិឆ្ឋាការេហា, តល្ខា ចាយលរទ្ធបិ បច្ចូរយ ក្ឌ្រោយាតា អាឌិចកសយយឃ្ស ចិរលិយកាហិតាយ បច្ចូរយប្ប កល្ងរេក បក្លិបិត្វា លាឥត្តិ តាយាតិ ចឥតីតិ អបរេ៍ ឲរេក បព្ពាឌិតា, រេយ សចិរសំ អត្តកិលយធាត្ុរយាកំ អត្យុត្តា៍ តធា ហិ រត កល្ងរេក ចត្តត្តា ចិយ រហាត្តិតិ "កល្ងកចុត្តិកា"តិ ចុត្តា៍ ឥត្វា ក្ឌ្រោតតហាតបដិរក្លូបិឌិចតសយារយារកត បល្លុរតទា៍ "អរចលកសាចកា"តិ អាឌិចកសាចរេក ចឥតិ៍ រត កិរ អាឌិចកលទ្ធិយា ចិឃ្ទុចិត្តតាយ តិករល្ហហិបិ បល្លុរតទា៍ តត្ថាឥរយា ហិ តធាឡ្ជំ អាឌិចកបដិបត្តិ ឃ្នក្លុំ ប៊ិរបត្វា ជិតា៍ តល្ខា តិករល្ហហិ អាឌិចកសាចរកហិ ច បល្លុរតទា បរយឃ្នក្លាកិដាតីតិ អយំ តឃ្ស លទ្ធិ៍

បុទិសក្ឌុយិរយាតិ បឆាតបុក្កលេត តិរទ្ធរសា៍ ព្ទុត្តិតប្បិ តា ក្ឌុយិរយា ព្ទុឆ្ឋរត្ថច៍ "កិក្ខូ ច បត្ថុរកា"តិអាឌិ រតសំ បិញ្ញព្ទុរយច៍ តត្ថ បត្ថុរកាតិ កិក្ខូយ ចិចរលរកា, រតសំ ចា បដិបត្តិយា បដិបត្ថុរកា៍ ឌិរតាតិ ឌិរល្ហា ដរាចរេត ហីតឆាត្យុរកា, អត្តរតា ចា បដិបត្តិយា បដិបក្លូ ឌិតិត្វា ជិរតា៍ រសា កិរ តធាក្ឌុរតា ឆយ្ខប្បិ កឃ្សធិ ត ករឆសិ៍ រតតាហ "ត កិក្ខុំ អាហា"តិ៍ ឱ្ឍរច្ចឥតាឌិចិប្បការេរ ករតបិ លយតចរេត ត កិក្ខុំ ចឥតីតិបិ ចឥត្តិ៍ អលិកិត្តិ "រសា ត ក្យុម្ពុល្ហា បដិក្កល្យាតី"តិអាឌិតា (ឌី៍ តិ៍ ១៍ ១៤៨) តរយត ចុត្តអលិករហត្យុសយារយារកត អលិកិ, តរតារយច ឌិឈ្ឆ្នាត្ថុលបរទតាយ សយតបរាយតំ "សយល់ បត្ថុក្ខុរី"តិ ចឥតិ៍

អាឌិចចុត្តិសតាតីតិ សត្តាតំ អាឌិចក្ខុតាតិ ឌិចិកាចុត្តិសតាតិ៍ បឃ្នក្កហរលាត ឲញ្ញអកដាតិ កហិតា, យិកក្កហរលាត ឃ្ឃ្ចកចយាឌិសព្ពុយិកដាតិ៍ ពាហុ រឥចាតិ ធាត្យុយហារាឌិកាឌិ(ពាហុកាឃិកាឌិចរេត, រតសំ អត្តុរកឥចរេត ពាហុ រឥចា៍ តត្ថ ធាត្យុយហារាឌិកាតំ ឲកច្ចុរករធា យហាសយយឃ្ទុត្តចរេត (ឌី៍ តិ៍ ១៍១១១) ឌីរបតព្ពា៍ យត្យុឃ្សាបិ អតត្តាតិ ឌីបរឥសក្យុលចំសាឌិចាឌិចិកាកចរេត យត្យុឃ្សាបិ អតត្តរកឥា៍ បិសាចា ឲច របសាចា៍ រត អបររបតាឥរយា យហត្តយហត្តា៍ លទ្ធត្តឥហយត្ថាកិតិរយា ក្យុចាញ្ញព្ទុយយុចលិត្ថុតារយត ចឥតិ៍

បចុដាតិ បព្ពាកល្ហិកា៍ បល្ហិរតាបិ...របេ... ឃ្នទ្ធិ ត កច្ឆតិ, កល្ខា? សត្តាតំ សំសរលាកាលឃ្ស តិយតកាចរតា៍ អបរិបក្លិ សំសរលាតិយិត្តំ ឃិលិឌិតា បរិបិរចតិ តាយ ឃិលំរយច ចិឃ្ទិប្បត្តិយា៍ បរិបក្លិ កយុំ ចុឃ្ស ចុឃ្ស បត្វា បត្វា ការលេត បរិបក្លកាចាតាបិឥរតត ញ្ញត្តិ ករទាតិ តាយ៍

ឃុត្តក្យុញ្ញឲតិ ឃុត្តចក្កិយំ៍ "តិរព្ពាជិយយាតរយច បរលតី"តិ ឃ្នបយាយ សត្តាតំ សំសារេទា អត្យក្លរយត លឹយរតច, ត តឃ្ស ចទ្ធតីតិ ឥរឃ្សតិ

បទិច្ឆិន្នបញ្ហាៈ

អខិតកោសកម្ពលចាគចណ្ហា

១៤៦ៈឌិត្តន្តិ ទេយ្យធម្មវីសេត ឌាតំ ចុត្តន្តិ អាហ “ឌិត្តស្ស ផលិកាចំ ចេតី”តិ, ឌិត្តំ បត អត្ថាឌិចត្តំ កធំ បដិក្ខិបតិៈ ឲសេច តយោ យិដ្ឋំ ហុតន្តិ ឲត្វាបិៈ យហាយាគោតិ សព្ពសាធារណំ យហាឌាតំៈ បិហុតកសក្ការោតិ បិហុតការេចត កាតព្ពសក្ការោៈ ផលន្តិ អាតិសំសផលំ, តិស្សន្ទផលញ្ចាៈ ចិបិកោតិ សធិសផលំៈ បរលោកេ ធិតស្ស អយំ លោកោ តត្ថីតិ បរលោកេ ធិតស្ស កម្មុតា លទ្ធព្ពោ អយំ លោកោ ត ហោតិៈ ឦធលោកេ ធិតស្សាបិ បរលោកោ តត្ថីតិ ឦធលោកេ ធិតស្ស កម្មុតា លទ្ធព្ពោ បរលោកោ ត ហោតិៈ តត្ថ ការណយាហ “សព្ពេតត្ថ តទេត្វច ឧច្ឆិជ្ជន្តី”តិៈ ឦទេយ សត្តា យត្ថ យត្ថ កទេច, យោតិអាឌីសុ ច ធិតា តត្ថ តទេត្វច ឧច្ឆិជ្ជន្តិ តិរុឌយចិតាសចសេត ចិតស្សន្តិៈ ផលិកាចចសេតាតិ យាតាបិតូសុ សម្មាបដិបត្តិមិច្ឆាបដិបត្តីតំ ផលស្ស អកាចចសេត “តត្ថិ យាតា, តត្ថិ បិតា”តិ ចេតិ, ត យាតាបិតូតំ, តាបិ តេសុ ឦឌាតិ កយិរយាតសក្ការសក្ការាតំ អកាចចសេត តេសំ លោកបច្ចក្ខត្តាៈ បុព្វុត្វអកស្ស ចិយ ឦទេយំ សត្តាតំ ឧប្បាទោ តាយ កេចលិ, ត ចចិត្វា អាកាយតបុព្វកោតិ ឌស្សតត្ថំ “តត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា”តិ ចុត្តន្តិ អាហ “ចចិត្វា ឧបបជ្ជតកសត្តា តាម តត្ថីតិ ចេតី”តិៈ សមណេត តាម យាធាចតោ ឌាតព្វេត កស្សចិ កិញ្ចិ អកទេត្វា សញ្ញាតេត កចិតព្ពំ, អញ្ញាធា អាហោបុរិសិកា តាម សិយាៈ កិតិញ្ញាបទោ បរស្ស កិរិស្សតិ? តធា ច អត្តតោ សម្បាឌតស្ស កស្សចិ អចស្សយោ ឲច ត សិយា តត្ថ តទេត្វច ឧច្ឆិជ្ជតតោតិ អាហ “យេ ឦមញ្ច…បេ… បទេចឌេន្តី”តិៈ

ចត្វសុ យហាភូតេសុ តិយុត្តោតិ ចាតុមហាភូតិកោៈ យធា បត មត្តិកាយ តិព្វត្តំ កាឌតំ មត្តិកាមយំ, ឲចំ អយំ ចតូហិ យហាភូតេហិ តិព្វត្តោតិ អាហ “ចតុមហាភូតមយោ”តិៈ អជ្ឈត្តិកបឋចីធាតូតិ សត្តសន្តាតកតា បឋចីធាតុៈ ពាហិរបឋចីធាតុន្តិ ពាហិទ្ធា យហាបឋចិៈ ឧបកច្ឆតីតិ ពាហិរបឋចិកាយតោ តទេកទេសភូតា បឋចី អាកន្ត្វា អជ្ឈត្តិកកាចប្បត្តិយា សត្តកាទេច សណ្ឋិតា ឦឌាតិ ឈជីឌីកតបឋចី ចិយ តយេច ពាហិរបឋចិកាយំ ឧទេបតិ ឧបកច្ឆតិ សព្វេសោ តេត តិព្វិសេសតំ ឲកីកាចយេច កច្ឆតិៈ អាបាឌីសុបិ ឲសេច តយោតិ ឲត្ថ បជ្ជទេត្ត យហាសមុទ្ទតោ កហិតអាទេបា ចិយ ចស្សោឌកកាទេច បុតបិ យហាសមុទ្ទយេច, សូរិយរស្មិតោ កហិតំ ឦត្ថក្កិសន្តាតតេឌោ ចិយ បុត សូរិយរស្មិ, យហាចាយុខន្ធតោ តិក្កតយហាចាតោ ចិយ តយេច ចាយុខន្ធំ ឧទេបតិ ឧបកច្ឆតីតិ ឌិដ្ឋិកតិកស្ស អធិប្បាយោៈ យតច្ឆដ្ឋាតិ ឦត្ថ្រិយាតិ អាកាសំ បក្ខតន្តិ តេសំ ចិសយាភាចាតិ ចេតន្តិៈ ចិសយិកហណេត ហិ ចិសយាបិ កហិតា ឲច ហោន្តីតិៈ ក្យាកុ្យាបឌាតីតិ ក្យាទោសទកាដ្ឋាសាៈ សរីរេយេច បឌាតីតិ អធិប្បាយំ សរីរេត ចំចំកិរិយាយ បដ្ឋិតព្ពតោៈ ឌត្តន្តិ មុយ្ហន្តីតិ ឌត្វា, មូឡ្ហបុក្កលិៈ តេហិ ឌត្វាហិ ពាលយតុស្សេហិៈ “បរលោកោ អត្ថី”តិ យតិ យេយំ, តេ អត្ថិកា, តេសំ ចាទោតិ អត្ថិកចាទោ, តំ អត្ថិកចាទំៈ

កម្មំបដិពាហតិ អកិរិយចាឌិកាចតោៈ ចិបាកំ បដិពាហតិ សទេព្វត សត្តំ អាយតិ ឧបបត្តិយា បដិក្ខិបតោៈ ឧកយំ បដិពាហតិ សព្ពសោ ហេតុបដិពាហកេតេច ផលស្សាបិ បដិក្ខិត្តត្តាៈ ឧកយន្តិ ហិ កម្មំ ចិបាកញ្ចាតិ ឧកយំៈ សោ ហិ “អហេតូ អប្បច្ចយា សត្តា សំកិលិស្សន្តិ, ចិសុជ្ឈន្តិ ចា”តិ (ឌីៈ តិៈ ១ៈ១៩៤; យៈ តិៈ ១ៈ១០០, ១១៧; សំៈ តិៈ ១ៈ១១១) ចឌន្តោ កម្មស្ស ចិយ ចិបាកស្សាបិ សំកិលេសចិសុទ្ធីតំ

បច្ចយត្តាការណនតោ តក្ខណំ បដិពាហតិ នាម។ វិបាកោ បដិពាហិតោ ហោតិ អសតិ កម្មេ វិបាកាការណតោ។ កម្មំ បដិពាហិតំ ហោតិ អសតិ វិបាកេ កម្មស្ស និព្វត្តកការណាបត្តិតោ។ អត្ថតោតិ សង្ខេបតោ។ ឧភយប្បដិពាហកាតិ វិសុំ វិសុំ តំតំទិដ្ឋិទីបកការេន បិណ្ឌំ អាគតាបិ បច្ចេកំ តិវិធទិដ្ឋិកា ឯវ ឧភយបដិពាហកត្តា។ ឧភយប្បដិពាហកាតិ ហិ ហេតុវចនំ។ “អហេតុកវាទា ចេវា”តិអាទិ បដិញ្ញាវចនំ។ យោ ហិ វិបាកបដិពាហនេន នត្ថិកទិដ្ឋិកោ ឧច្ឆេទវាទី, សោ អត្ថតោ កម្មបដិពាហនេន អកិរិយទិដ្ឋិកោ, ឧភយបដិពាហនេន អហេតុកទិដ្ឋិកោ ច ហោតិ។ សេសទ្វយេបិ ឯសេវ នយោ។

សញ្ញាមត្តិតិ តំ ទិដ្ឋិទីបកំ កត្វា ឧគ្គហេត្វា បវត្តិ។ វីមំសត្តីតិ តស្ស អត្ថំ វិចារេន្តិ។ “តោស”ន្តិអាទិ វីមំសនាការទស្សនំ។ តស្មិំ អារម្មណេតិ យថាបរិកប្បិតកម្មផលាភាវាទិកេ “ករោតោ ន ករីយតិ បាប”ន្តិ អាទិនយប្បវត្តាយ លទ្ធិយា អារម្មណេ។ មិច្ឆាសតិ សន្តិដ្ឋតីតិ “ករោតោ ន ករីយតិ បាប”ន្តិអាទិវសេន អនុស្សវូបលទ្ធេ អត្ថេ តទាការបរិវិតក្កនេហិ សវិគ្គហេ វិយ សរូបតោ ចិត្តស្ស បច្ចុបដ្ឋិតេ ចិរកាលបរិចយេន ឯវមេតន្តិ និជ្ឈានក្ខមភាវូបគមនេន និជ្ឈានក្ខន្តិយា តថាគហិតេ បុនប្បុនំ តថេវ អាសេវន្តស្ស ពហុលីការវត្តស្ស មិច្ឆាវិតក្កេន សមាធិយមានា មិច្ឆាវាយាមុបត្ថម្ភិតា អតំសភាវំ “តំសភាវ”ន្តិ គណ្ហន្តី មិច្ឆាសតីតិ លទ្ធនាមា តំលទ្ធិសហគតា តណ្ហា សន្តិដ្ឋតិ។ ចិត្តំ ឯកគ្គំ ហោតីតិ យថាសកំ វិតក្កាទិបច្ចយលាភេន តស្មិំ អារម្មណេ អវដ្ឋិតតាយ អនេកគ្គតំ បហាយ ឯកគ្គំ អប្បិតំ វិយ ហោតិ។ ចិត្តសីសេន មិច្ឆាសមាធិ ឯវ វុត្តោ។ សោបិ ហិ បច្ចយវិសេសេហិ លទ្ធភាវនាពលោ ឦទិសេ ឋានេ សមាធានបតិរូបកិច្ចករោ ហោតិយេវ, ថាមគតចិត្តតាទីសុ វិយាតិ។ ជវនានិ ជវន្តីតិ អនេកក្ខត្តុំ តេនាការេន បុព្វភាគិយេសុ ជវនវារេសុ បវត្តេសុ សព្វបច្ឆិមេ ជវនវារេ សត្ត ជវនានិ ជវន្តិ។ បឋមេ ជវនេ សតេកិច្ឆា ហោន្តិ។ តថា ទុតិយាទីសូតិ ឆមួសការទស្សនយត្តមេតំ, ន បន តស្មិំ ពលោ តេសំ តិកិច្ឆា នោតធិ សក្កា កាតុំ។

តត្ថាតិ តេសុ តីសុ មិច្ឆាទស្សនេសុ។ កោចិ ឯកំ ទស្សនំ ឱក្កមតីតិ យស្ស ឯកស្មិំយេវ អភិនិវេសោ អាសេវនា ច បវត្តា, សោ ឯកមេវ ទស្សនំ ឱក្កមតិ។ យស្ស បន ទ្វីសុ តីសុបិ វា អភិនិវេសោ អាសេវនា ច បវត្តា, សោ ទ្វេ តីណិបិ ឱក្កមតិ, ឯតេន យា បុព្វេ ឧភយបដិពាហកតាមុខេន ទីបិតា អត្ថសិទ្ធា សព្វទិដ្ឋិកតា, សា បុព្វភាគិយា។ យា បន មិច្ឆត្តនិយាមោក្កន្តិភូតា, សា យថាសកំ បច្ចយសមុទាយសិទ្ធិតោ និក្ខន្តារម្មណំ វិយ វិសេសាធិកាតំ ឯកញ្ញេវ អនុប្បត្តិយា អសង្កិណ្ណា ឯវាតិ ទស្សេតិ។ “ឯកស្មិំ ឱក្កន្តេបី”តិអាទិនា តិស្សន្នម្បិ ទិដ្ឋីនំ សមានពលតំ សមានផលតញ្ច ទស្សេតិ។ តស្មា តិស្សោបិ ចេតា ឯកស្ស ឧប្បន្នា អន្តោកិណ្ណា ឯវ, ឯកាយ វិបាកេ ទិន្នេ ឥតរា អនុពលប្បទាយិកាយោ ហោន្តិ។ “វដ្ដខាណុ នាមេសោ”តិ ឥទំ វចនំ នេយ្យត្ថំ, ន នីតត្ថំ។ តថា ហិ បបញ្ចសូទនិយំ “កិំ បនេស ឯកស្មិំយេវ អត្តភាវេ និយតោ ហោតិ, ឧទាហុ អញ្ញស្មិំបីតិ? ឯកស្មិំយេវ និយតោ, អាសេវនវសេន បន ភវន្តរេបិ តំ តំ ទិដ្ឋិំ រោចេតិ យេវា”តិ (ម. និ. អដ្ឋ. ១.១២៨) វុត្តំ។ អកុសលញ្ហាសយេតំ អពលំ ទុព្ពលំ, ន កុសលំ វិយ សពលំ មហាពលំ។ តស្មា “ឯកស្មិំយេវ អត្តភាវេ និយតោ”តិ វុត្តំ។ អញ្ញថា សម្មត្តនិយាមោ វិយ មិច្ឆត្តនិយាមោបិ អច្ចន្តិកោ សិយា, ន ច អច្ចន្តិកោ។ យទិ ឯវំ វដ្ដខាណុជាតតា កថន្តិ អាហ “អាសេវនវសេន បនា”តិអាទិ។ តស្មា យថា “សកិំ និមុគ្គោបិ និមុគ្គោ ឯវ ពាលោ”តិ វុត្តំ, ឯវំ វដ្ដខាណុជាតតា។ យាទិសេ ហិ បច្ចយេ បដិច្ច អយំ តំ តំ ទស្សនំ ឱក្កន្តោ បុន កទាចិ តប្បដិបក្ខេ បច្ចយេ បដិច្ច តតោ សីសុក្ខិបនស្ស ន ហោតីតិ ន វត្តព្វំ, តស្មា “យេភុយ្យេន ហិ ឯវរូបស្ស ភវតោ វុដ្ឋានំ នាម នត្ថី”តិ វុត្តំ។

តស្មាតិ យស្មា ឯវំ សំសារវាណ្សការណស្សបិ បច្ចយោ អបណ្ណកង្គាវតា, តស្មា˙ ក្ខតិការយាតិ ឌិដ្ឋឆយ្យិកសយ្យាឍិកបរយត្វាត៌ ចរេសត អត្តរតា ក្យេលហិ ចឌ្ឌិការយា˙

បក្យឆកច្ចាឃតចាគចណ្ណតា

១៤៨˙ អកតាតិ សរេយត ចិសរេយត ចា រកាតចិ រហត្យតា ត កតា ត ចិហិតា˙ កតចិរឆា ករលចិឝិ តត្វិ ៦រតសត្តិ អកតចិឆាតា˙ បគក្ខរឃតាបិ រលារក រកាតចិ រហត្យបច្ចរឃត រតសំ អតិឌ្ឋាត្តតកាចំ គរស្សតិ˙ ឌ្គឌ្គិឃាបិ ត តិយ្យិតាតិ កស្សចិ ឌ្គឌ្គិយរតា ររចរតាចសិប្បត្តស្ស រគចស្ស , ឌ្គស្សរាគិរតា ចា ឌ្គឌ្គិឃាបិ ត តិយ្យិតា˙ អតិយ្យាបិតា កស្សចិ អតិយ្យាបិតា˙ ចុត្តត្វរយចាតិ (ឌាហ្វខាលចណ្ណតាយំ (ឌី˙ តិ˙ អដ្ឋ˙ ១˙១៩០) ចុត្តត្វរយច˙ ចឌ្ឍាតិ ចឌ្ឍបសុចឌ្ឍតាលាគរយា ចិឃ អឋលិ, កស្សចិ អឌតកាតិ អរត្វា, ៦រតត បឆចិកាឃាគីត៌ ទ្វបិគិឌតកកាចំ បដិក្លិបតិ˙ ទ្វបសដ្ឋាគរយា ហិ បឆចិកាឃាគីហិ អប្បដិឝាឌ្ឍចុត្តិកាតិ តស្ស លឌ្ឌិ˙ បឌ្ឋាតក្យុងំ ចិឃ ឌិតាតិ ក្យុដ្ឋា, ឃឆា បឌ្ឋាតក្យុងំ រកាតចិ អតិឌ្ឋាត្តិតំ, កស្សចិ ច អតិឌ្ឋាត្តកំ, ៦ចរយរត ឞិតិ អឌិប្បាយរយា˙ ឃយិគំ "តឹឌរតា អក្ខុរាគិ ខាឃតី"តិ ចុច្ចតិ, តំ ចិឌ្ឍយាតរយច តរតា តិក្លយតិ, ត អចិឌ្ឍយាត៌, អឌ្ឍាឆា អឌ្ឍារតាបិ អឌ្ឍាស្ស ក្លបលឌ្ឌិ សិឃាតិ អឌិប្បាយរយា˙ ឌិតត្តាតិ តិឌ្ឋិការាការចត ឌិតត្តា˙ ត ចលត្តិតិ ចិកាទ៌ តាបឌ្ឍត្តិ˙ ចិការាកាចរតា ហិ រតសំ សត្តត្លុ កាឃាត៌ ៦សិកដ្ឋាឃិដ្ឋិតតា˙ អតិឌ្ឍាតច្ចា អត្តរតា បកតិឃា អចដ្ឋាតរយច˙ រតតាហ "ត ចិបរិណាយត្តី"តិ˙ អចិបរិណាយឆយ្យត្តា ៦ច ហិ រត អឌ្ឍាយឌ្ឍា ត ឮ្យាឌាឆគត្តិ˙ សតិ ហិ ចិកាទ៌ អាបារគតឌ្ឋាតាឃ ឮ្យាឌាឆកតាបិ សិឃា, តឆា អត្យក្ខរហតឌ្ឋាតាឃ អត្យក្ខាហកតាតិ តគកាចំ គរស្សតំ បារ្យឌ្គយំ តាលត្តិអាគិ ចុត្តិ˙ បឆចី ៦ច ការឃករគសត្តា បឆចិការយា˙ ខីចសត្តយាត៌ កាឃាត៌ តិច្ចតាឃ តិឌ្ឋិការកាចរតា ត ហត្តឌ្ឋាតា, ត ឈារតតឌ្ឋាតា ចាតិ រតច រកាចិ ហត្តា ចា ឈារតតា ចា, រតរតចាហ "សត្តត្លុ រត្វច កាឃាត"ត្តិអាគិ˙ ឃគិ រកាចិ ហត្តា តត្វិ, កឆំ សត្វប្បហាររាតិ អាហ "ឃឆា យក្ខរាសិ អាគីស្ហ"តិអាគិ˙ រកចលំ សឌ្ឍាយត្តរយច រហាតិ˙ ហតតឈាតតាគិ បត បរយត្វរតា តរត្វច កាឃាត៌ អចិរកាបតឹយកាចរតាតិ អឌិប្បាយរយា˙

តិកណ្ឌតាដបុត្តចាគចណ្ណតា

១៤៩˙ ចត្តាររា ឃាយា កាកា ចត្យឃាយា, ចត្យឃាយា ៦ច ចាត្យឃាយា, កាករត្វា ហិ ឌ្គឆ ឃាយ-សរដ្ឋា ឃឆា "រត្តិឃា បឆរយា ឃារយា"តិ ˙ រសា បរតត្វ ការកា សំចរលក្លរលាតិ អាហ "ចាត្យឃាយសំចុរតាតិ ចត្យរកាដ្ឋារសត សំចររត សំចុរតា"តិ˙ បដិក្លិត្តសឌ្ឋាសឹរតាគរកាតិ បដិក្លិត្តសឌ្ឋាសឹរតាគកបរិរការកា˙ សរឌ្ឋាត បិបចាររលាត ឃុរត្តាតិ សឌ្ឋាប្បការរត សំចរលក្លរលាត សយត្លុការតា˙ ឆុតបិរបិតិ សរឌ្ឋាត តិឌ្ឍរលក្លរលាត បិបចាររលាត ចិឆុតបិរបិ˙ ចុរដ្ឋាតិ អដ្ឋត្លយ្យិ កយ្យាត៌ រលបរតត រយាក្លប្បត្តិឃា កយ្យក្លឃលក្លរលាត សរឌ្ឋាត បិបចាររលាត ចុរដ្ឋា តំ បត្វា ឌិរតា˙ រកាដិប្បត្តចិរត្តាតិ រយាក្លាឆិករយរតច ក្លត្តយយរិឃាគប្បត្តចិរត្តា˙ ឃតរត្តាតិ កាឃាគីសុ ឌ្គក្រ្កិរយសុ សំឃរយតឌ្ឋាស្ស អកាចរតា សំឃតចិរត្តា˙ សុប្បតិដ្ឋិតចិរត្តាតិ តិរស្សសរតា សុដ្ឋុ បតិដ្ឋិតចិរត្តា˙

សានតាទុលេយ្យំ តាយ បិបចារលេខ យុត្តតា. តេនាហ “ឧតបិបេបិ”តិអាទិ. អនុទ្ធលទ្ធិតាយាតិ “អត្ថិ ជីវោ, សោ ច សិយា និច្ចោ, សិយា អនិច្ចោ”តិ ឯវមាទិអនុទ្ធលទ្ធិតាយ. សន្តាតិ កម្មបកតិចិកាកាទិចិនយា សន្តា និព្ពានត្ថិយា. ទិដ្ឋិយេ ចាតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា ឯវ ញាតា.

សញ្ជយពេលដ្ឋបុត្តវាទវណ្ណនា

១៥៨-១៦០. អមរាវិក្ខេបេ វុត្តនយោ ឯវាតិ (ព្រហ្មជាលេ អមរាវិក្ខេបវាទវណ្ណនាយំ (ទី. និ. អដ្ឋ. ១.៩១-៩៣) វុត្តនយោ ឯវ វិក្ខេបព្យាករណតោ, តថេវ ចេត្ថ វិក្ខេបវាទស្ស អាគតត្តា.

បឋមសន្ទិដ្ឋិកសាមញ្ញផលវណ្ណនា

១៦៣. យថា តេ ខមេយ្យាតិ ក្ខមាតិ យថា តុយ្ហំ រុច្ចេយ្យ. ឃរទាសិយា កុច្ឆិម្ហិ ជាតោ អន្តោជាតោ. ធនេន កីតោ ធនក្កីតោ. ពន្ធគ្គាហគហិតោ ករមរានីតោ. សាមំ ទាសព្យំ ឧបគតោ ទាសព្យោបគតោ. ទាសព្យំ ឧបគតោ ទាសព្យោបគតោ. កោចិ ទាសោបិ សមានោ អលសោ កម្មំ អករោន្តោ “កម្មការោ”តិ ន វុច្ចតីតិ អាហ “អនលសោ កម្មករណសីលោ ឯវា”តិ. បឋមមេវាតិ អាសន្នតរដ្ឋានូបសង្កមនតោ បគេវ បុរេតរមេវ. បច្ឆាតិ សាមិកស្ស និបជ្ជាយ បច្ឆា. សយនតោ វុដ្ឋិតោតិ វុត្តិយា ចិការមនសោ(?) សេយ្យតោ វុដ្ឋិតោ. បច្ឆិមកាលតោ បដ្ឋាយាតិ អតីតាយ វុត្តិយា បច្ឆិមកាលតោ បដ្ឋាយ. យាវ សាមិកោ រត្តិំ និទ្ទាក្កមនត្ថំ អបរាយ បន្ទាសនេចលិយំ(?) យាវ និទ្ទាក្កមនំ. កិំ ការោមិ កិំ ករោមីតិ, កិំការបដិស្សាវិតា បុច្ឆិត្វា កាតព្ពំ វេយ្យាវច្ចំ កត្តា អត្ថោ.

ទេវោ វិយាតិ អាធិបច្ចបរិវារាទិសម្បត្តិសមង្គីតោ មហាទេវោ វិយ. សោ វតស្សាហត្ថិ សោ វត អស្ស អហំ. សោ រាជា វិយ អហម្បិ ភវេយ្យំ, កថំ បុញ្ញានិ ករេយ្យំ, យទិ បុញ្ញានិ ឧឡារានិ ករេយ្យន្តិ យោជនា. “សោ វតស្ស’ស្ស”ន្តិ បិទេ សោ រាជា អស្ស អហំ អស្សំ វត, យទិ បុញ្ញានិ ករេយ្យន្តិ យោជនា. តេនាហ “អយមេវត្ថោ”តិ. អស្សន្តិ ឧត្តមបុរិសបយោគេ អហំ-សទ្ទោ អប្បយុត្តោបិ បយុត្តោ ឯវ ហោតិ. យាវជីវំ ន សក្កុណេយ្យំ ទាតុន្តិ យាវជីវំ ទាតព្ពាយ ឧស្សាហំ ករោន្តោបិ អំ រាជា ឯកំ ទិវសំ ទេតិ, តតោ សតភាគម្បិ ទាតុំ ន សក្កុណេយ្យំ. តស្មា បព្ពជិស្សាមីតិ បព្ពជ្ជាយំ ឧស្សាហំ កត្វាតិ យោជនា.

កាយេន សំវុតោតិ កាយេន សំវរិតត្តា កាយទ្វារេន បវត្តកំ បាបធម្មំ សំវរិត្វា បិទហេយ្យាតិ អយមេត្ថ អត្ថោតិ អាហ “កាយេន បិហិតោ ហុត្វា”តិអាទិ. ឃាសច្ឆាទនេន បរមតាយាតិ ឃាសច្ឆាទនបរិយេសនេ សល្លេខវសេន បរមតាយ, ឧក្កដ្ឋភាវេ សណ្ឋិតោ ឃាសច្ឆាទនេន ច បរំ បរា ហោតិ ឯតស្ស, ន តតោ បរំ កិញ្ចិ អាមិសជាតំ បរិយេសតិ បច្ចាសីសតិ ចាតិ ឃាសច្ឆាទនបរមោ, តព្ភាវោ ឃាសច្ឆាទនបរមតា, តស្សា ឃាសច្ឆាទនបរមតាយ. វិវេកដ្ឋកាយតាតិ គណសង្គណិកតោ បវិវិត្តេ ឋិតកាយតាតិ នេក្ខម្មាភិរតាតត្ថិ ឯកាភិរតាតិ ភាវោ ឯវ ឯកាភិរតិយា បរមំ វុត្តមំ ចេតោតិ វិសុទ្ធិ បត្តតាយ បរមចេតោភាវប្បត្តតាតិ.

កិលេសូបធិអភិសង្ខារូបធិតំ អច្ចន្តវិគមេន និរុបធិតំ។ វិសង្ខារគតានន្តិ អធិគតនិព្ពានានំ។ ឯត្ថ ច បឋមោ វិវេកោ ឥតរេហិ ទ្វីហិ វិវេកេហិ សហាបិ បត្តព្ពោ វិនាបិ, តថា ទុតិយោ។ តតិយោ បន ឥតរេហិ ទ្វីហិ សហេវ បត្តព្ពោ, ន វិនាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ គណេ ជនសមាគមេ សន្និបតំ គណសង្គណិកា, តំ បហាយ ឯកោ វិហរតិ ចរតិ បុគ្គលវិវេកេន អសហាយត្តា។ ចិត្តេ កិលេសានំ សន្និបតំ ចិត្តកិលេសសង្គណិកា, តំ បហាយ ឯកោ វិហរតិ កិលេសវិវេកេន អសហាយត្តា។ មគ្គស្ស ឯកចិត្តក្ខណិកត្តា, គោត្រភុអាទីនញ្ច អារម្មណយត្តត្តា ន តេសំ វសេន សាតិសយា និព្ពុតិសុខសមុសនា, ផលសមាបត្តិនិរោធសមាបត្តិវសេន សាតិសយាតិ អាហ “ផលសមាបត្តឹ វា និរោធសមាបត្តឹ វា បវិសិត្វា”តិ។ ផលបរិយោសានោ ហិ និរោធោតិ។

១៥៦។ អភិហរិត្វាតិ អភិមុខីការេន នេត្វា។ “អហំ ចីវរាទីហិ បយោជនំ សាធេស្សាមី”តិ វចនសេសោ។ សម្បាយន្តិ សណ្ណកេលញ្ញបហរណវសេន ប្រការាវហំ ការិតា អនត្ថតោ បរិបាលនវសេន គោបនា រក្ខាគុត្តិ។ បច្ចត្ថស្ស និសេធនវសេន អាវរណគុត្តិ។

ទុតិយសន្ទិដ្ឋិកសាមញ្ញផលវណ្ណនា

១៥៧។ កសតីតិ កសឹ ករោតិ។ គហបតិកោតិ ឯត្ថ ក-សទ្ទោ អប្បត្ថោតិ អាហ “ឯកគេហមត្តេ ជេដ្ឋកោ”តិ, តេន អនេកកុលជេដ្ឋកភាវំ បដិក្ខិបតិ។ ករំ ករោតីតិ ករំ សម្បាទេតិ។ វឌ្ឍេតីតិ ឧបរូបរិ សម្បាទេតេន វឌ្ឍេតិ។ ឯវំ អប្បម្បិ បហាយ បដ្ឋិតំ ទុក្ករន្តិ អយមេត្ថ លដុកិកោបមសុត្តេន (ម។ និ។ ២។១៥០, ១៥១) ទីបេតព្ពោ។ តេនាហ “សេយ្យថាបិ, ឧទាយិ, បុរិសោ ទលិទ្ទោ អស្សកោ អនាឡ្ហិយោ, តស្សស្ស ឯកំ អគារកំ ឱលុគ្គវិលុគ្គំ កាកាតិទាយឹ នបរមរូប”ន្តិ វិត្ថារោ។ យទិ អប្បម្បិ ភោគំ បហាយ បព្ពជិតុំ ទុក្ករំ, កស្មា ទាសវារេ ភោគគ្គហណំ ន កតន្តិ អាហ “ទាសវារេ បនា”តិអាទិ។ យថា ច ទាសស្ស ភោគាបិ អភោគា បរាយត្តភាវតោ, ឯវំ ញាតយោ បីតិ ទាសវារេ ញាតិបរិវដ្ដគ្គហណម្បិ ន កតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។

បណីតតរសាមញ្ញផលវណ្ណនា

១៥៨។ ឯវរូបិហីតិ យថាវុត្តទាសកស្សកូបមាសទិសាហិ ឧបមាហិ សាមញ្ញផលំ ទីបេតុំ បហោតិ កថា សកលម្បិ រត្តិន្ទិ តតោ ភណេយ្យាបិ អនន្តបដិភានតាយ វិចិត្តនយទេសនាភាវតោ។ តថាបីតិ សតិបិ ទេសនាយ ឧត្តរុត្តរាធិកនានានយវិចិត្តភាវេ។

ឯកត្វមេតំ បនំ សាធុសទ្ទស្សេវ ក-ការេន វឌ្ឍិត្វា វុត្តត្តា, តេនេវ សាធុក-សទ្ទស្ស អត្ថំ វទន្តេន អត្ថុទ្ធារវសេន សាធុ-សទ្ទោ ឧទាហដោ។ អាយាចនេតិ អភិមុខំ យាចនេ, អភិបត្ថនាយន្តិ អត្ថោ។ សម្បដិច្ឆនេតិ បដិគ្គហណេ។ សម្បហំសនេតិ សំវិជ្ជមានគុណវសេន ហំសនេ តោសនេ, ឧទគ្គតាករណេតិ អត្ថោ។ ទយ្យរុទីតិ បុញ្ញការោ។ បញ្ញាណវាតិ បញ្ញវា។ អឌ្ឍាតិ អឌ្ឍសកោ, អត្តុបនាយិកោតិ អត្ថោ។ ទឡ្ហាបីតិ ទឡ្ហម្បិ សាមញ្ញផលេបិ។ អយំ សាធុ-សទ្ទោ។ ទឡ្ហីកម្មេតិ សក្កច្ច កិរិយាយំ។ អាណត្តិយន្តិ អាណាបនេ។ “សុណោហិ

សាធុកំ យតសិ ពវេទាហី”តិ ហិ ចុទេត្ត សាធុក-សទ្ទេន សចតយតសិការាតំ សក្កច្ចកិរិយា ចិយ តឌាលាបតយ្យិ ឌោតិតំ ហោតិ, អាឃាចតត្តតា ចិយ ចស្ស អាលាបតត្តតា ចេជិតព្ពា៎ សុត្វេរេបីតិ សុត្វេរេត្តបិ៎ ព្ពងាតិ ឃឆាចុទេត្តត សាធុក-សទ្ទស្ស អត្តត្តទេឃត បកាសិតំ ចិវេសសំ ងវេស្សតុំ “ងឲ្យហិកយូទេត្តត ហី”តិអាឌិ ចុត្តំ៎

យតសិ ពវេទាហីតិ ឲត្ត យតសិការេរា ត អារេយូលាបដិបិឌតលក្ខណោ, អឆ ឆោ ឌីឌិបដិបិឌតឌចតបដិបិឌតយតសិការបុព្ពកំ ចិទេត្ត ធបតលក្ខណោតិ ងវេស្សទេត្តា “អាចដ្ឋា”តិអាឌិយាហ៎ សោតិត្រ្តិយចិវេក្ខបចារលំ សចតេ តិឃោឌតចវេសត កិរិយត្តុរបដិវេសធតកាចទោតា, សោតំ ឌ្ធងហាតិ អទេត្ត៎ យតិត្រ្តិយចិវេក្ខបចារលំ អញ្ញាចិត្តាបដិវេសធទោតា៎ ឲ្យញ្ញាតចិបល្លាសក្កាហចារលំ “សាធុក”ត្តិ ចិវេសសេត្តា ចុត្តត្តា៎ បន្ទិយស្ស អត្តចិបល្លាសក្កាហចារេលាបិ ឲវេសច តយោ៎ ឆារល្បបរិក្ខាឌីស្វតិ អាឌិ-សទ្ទេន ឲុលតីរលាឌិកេ, ជិជ្ជិយា សុប្បដិចិវេឆ ច សក្កល្យាតិ៎ សឲ្យញ្ញទេតាតិ ឲត្ត ឃឆាធិប្បេតាយត្ត ឲ្យញ្ញាយតីតិ ឲ្យញ្ញាតំ, សកាចតិទុត្តិ៎ សហ ឲ្យញ្ញទេតតាតិ សឲ្យញ្ញទេតា, ឲ្យញ្ញាតសយ្យទេក្តាតិ អទេត្ត៎ សាទេត្តាតិ អទេហឹឃទោតា ខ្ចបកត្តព្ពទោតា អត្ញាតព្ពទោតា អទេត្ត, ចត្យបិរិសុទ្ធឹលិឌិកោ ៎ ទោត សហ អទេត្តតាតិ សាទេត្ត, អត្តសយ្យទេក្តាតិ អទេត្ត៎ ធយូពយឹរេទាតិអាឌីសុ ធទេយូ តាយ ចត្តិ៎ ឌេសតា តាយ ចស្សា យតសា ចចត្តាបិចាយ ចត្តិយា ឌេសតា៎ អទេត្ត តាយ ចត្តិយា អទេត្ត៎ បដិទេចឆា តាយ ចត្តិយា, ចត្តិអត្តស្ស ច ឃឆាក្យចាចេឆាឆា៎ ឃព្ពា ទេទោត ធយូឌេសតា អត្តប្បដិទេចឆា សសាឌីហិ ចិយ យហាសយុទ្ធោ យត្តពុទ្ធិហិ ទុក្ខោកាហា, អលត្ថទេឃ្យបតិដ្ឋា ច, ចព្ពា ពយឹរា៎ ទោត ចុត្តំ “ឃព្ពា អយំ ធទេយូ…បេ… សាធុកំ យតសិ ពវេទាហី”តិ៎ ឲត្ត ច បដិទេចធស្ស ទុក្ករកាចទោតា ធយូត្តាតំ, ឌេសតាគាលស្ស ទុក្ករកាចទោតា ឌេសតាយ ទុក្ខោកាហតា, បដិទេចធស្ស បត ខ្ចប្បាទេតុំ អសក្កុណយ្យតាយ, គាល្យប្បត្តិយា ច ទុក្ករកាចទោតា ទុក្ខោកាហតា ចេជិតព្ពា៎ ឌេសតំ តាយ ខ្ចុិសតំ, ចស្ស តិទ្ធិសតំ ការតត្តិ ព្ពធាធិប្បេតត្តិ អាហ “ចិត្តារទោតា ការិស្សាមី”តិ៎ បរិឲ្យត្តំ ពឆតពិញ្ញការតំ, ទោតាហ “ឌេសស្សាមីតិ…បេ… ចិត្តារឌីបត”ត្តិ៎

ឃឆាចុត្តយត្តំ សុត្តបទេត សយទេត្តុំ “ទោតាហា”តិអាឌិ ចុត្តំ៎ សាឲ្យត្តកាយិច តិស្លោរេសាតិ សាឲ្យត្តកាយ អាលិរេបិ ចិយ យធុរេទា ពណ្ណសុទោ រេបយតីឃោ៎ បដិកាតត្តិ សទ្ទោ ខ្ចឌីរេឃីតិ ខ្ចច្ចារីយតិ, ចុច្ចតិ ចា៎

ឲចំ ចុទេត្ត ខ្ចស្សាហឌាទោតាតិ ឲចំ “សុណាហិ សាធុកំ យតសិ ពវេទាហិ ការិស្សាមី”តិ ចុទេត្ត “ត ពិរ កកចា សទេក្ខបេតេច ឌេសស្សតិ, ចិត្តារេទតបិ ការិស្សតី”តិ សញ្ញាតុស្សារេហា ហដ្ឋុទេដ្ឋា ហុត្តា៎

១៤០៎“ព្ពធា”តិ ព្ពយិតា ចុច្ចយាតំ អធិពរលំ ចទាកចស្ស ខ្ចប្បត្តិដ្ឋាគក្ខំ អធិប្បេតត្តិ អាហ “ឌេសាបទេរេស តិបិរេតា”តិ៎ “ស្វាយ”ត្តិ សាយញ្ញទោតា ព្ពធសទ្ទយត្តំ ពល្យាតិ, ត ឃឆាចិវេសសិតព្ពំ ព្ពធ-សទ្ទំ៎ ចឆា ហិ ចក្ខតិ “ពត្តធិ បធបុរលាយត្តរេយចា”តិ (ឌី៎ តិ៎ អដ្ឋ៎ ១៎ ១៤០)៎ លោកំ ខ្ចបិឌាយ ចុច្ចតិ លោក-សទ្ទេន សយាតាធិពរលាកាចេត ចុត្តត្តា ៎ សេសបទេច្ចេយ បត បទេត្តុរេសត្ថិធាតយទេត្តត ចំ ចំ ខ្ចបិឌាយ ចុត្តតា ឌដ្ឋព្ពា៎ ព្ពធ ចទាកទោតា លោកេកតិ ហិ ឌាតិទេលត្តំ, ចត្តាបិ អយំ ចក្កចាឲ្យព្ព “លោកោកា”តិ អធិប្បេទោតា៎ សយណោតិ សោតាបទេក្តា៎ ទុតិយោ សយណោតិ សពឌាកាយី៎ ចុត្តទេញ្ញាតំ “ពតយោ ច កិក្ខេច សយណោ? ព្ពធ កិក្ខេច កិក្ខុ តិស្សា សំឃោឌតាតំ

បរិក្ខយា សោតាបន្នោ ហោតី”តិអាទិ (អ. និ. ៣.៨៨)។ “កតមោ ច ភិក្ខវេ ទុតិយោ សមណោ? ឥធ ភិក្ខវេ ភិក្ខុ តិណ្ណំ សំយោជនានំ បរិក្ខយា រាគទោសមោហានំ តនុត្តា”តិអាទិ (អ. និ. ៣.៨៨)។ ឯការសត្តិ កញ្ចិ បនេតំ ឥធេវ តិដ្ឋយាតស្សាតិ ឥមិស្សា ឧច ឥត្ថសាលក្ខណំ តិដ្ឋយាតស្ស។

បនប្បុនព្ភវត្តបេច ឯកាសាបដិសន្ធិស្សាបិ អសមុច្ឆេទោ អត្តភាវស្ស អនេកន្តតោ។ អរហត្តំ អាគមោ សត្ថា ចិត្តាទិតាតិ មោហតា។ អត្តតោ ចិត្តាទីនំ សព្ពប្បទោសេច ហោតីតិ សព្ពគ្គហណំ។ យថា “អបរេហិបិ អដ្ឋហិ ការណេហិ ភគវា តថាគតោ”តិអាទិនា ទសាភិដ្ឋកថាទីសុ, (ទសា. អដ្ឋ. ១ប; ឥតិវុ. អដ្ឋ. ១ប) អរហត្តំ អាគមោ ចិសុទ្ធិមគ្គដីកាយំ អបរេហិ បការេហិ ចិត្តាទិតា, តថ្វារេតសុ វុត្តានយេនបិ សោ (ចិសុទ្ធិ. ដី. ១.១៦៨, ១៦០) អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ តថាគតស្ស សព្ពគិកាយនេត្តាកធាតាយ “ឥធ បន សព្ពលោកោ អភិប្បេតោ”តិ ចត្វា តត្វាយំ យត្ថិ សព្ពគិការេយ យត្ថិញ្ញា ឯការេស ឧប្បជ្ជតិ, តំ ទស្សេតុំ “សព្ពលោកេ ឧប្បជ្ជមានោបិ ចា”តិអាទិ វុត្តំ។ “តថាគតោ ន ទេវលោកេ ឧប្បជ្ជតី”តិអាទីសុ យំ ចត្តព្ពំ, តំ បរតោ អាគមិស្សតិ។ សារប្បត្តាតិ កុលភោគិស្សរិយាទិវសេន សារភូតា។ ព្រាហ្មណគហបតិកាតិ ព្រាហ្មណមហាសាលាទិព្រាហ្មណា ចេវ អភាវបិណ្ឌិកាទិគហបតិកា ច។

“សុខាតាយា”តិអាទិនា ទុវេបិ ចត្វារិ ទិការេហិ បធេយា ទិការេហិ ព្រហ្មកាយាយ អាសត្តតរបដិបត្តិទស្សនវសេន ទុវេត្តា។ អាសត្តតរាយ ហិ បដិបត្តិយា ឋិតោ “ឧប្បជ្ជតីតិ” វុច្ចតិ ឧប្បាទស្ស ឧកាត្តិកត្តា, បរេច បដិបត្តិយា យត្វេក ឋិតោ។ ទុតិយោ ព្រហ្មកាចាចហបព្ពជ្ជតោ បដ្ឋាយ អាសត្តបដិបត្តិទស្សនវសេន, តតិយោ ព្រហ្មការដ្ឋេ ឋិរិបុរិតោ បដ្ឋាយ ព្រហ្មកាចាយ បដិបត្តិទស្សនវសេន។ ត ហិ យថាវុត្តានំ ឧប្បត្តិភវបបត្តិតោ បដ្ឋាយ ទោធិសម្ភារសម្ភរណំ តាយ អត្តិ។ ចតុទេត្វា ព្រហ្មការដ្ឋេរិយារស្សតោ បដ្ឋាយ។ ទោធិយា តិយតភាចប្បត្តិតោ បភុតិ ហិ ចិញ្ញូហិ “ព្រហ្មា ឧប្បជ្ជតី”តិ ចត្តុំ សក្កា ឧប្បាទស្ស ឧកាត្តិកត្តា។ យថា បន សត្តិ តថិយោតិ សត្តតកិរិយាយ អចិច្ឆេទប្បិតាយ ចត្តយាតប្បយោគោ, ឧចំ ឧប្បាទត្វាយ បដិបជ្ជតកិរិយាយ អចិច្ឆេទប្បិតាយ ចតុសុ ទិការេហិ “ឧប្បជ្ជតិ តាមា”តិ វុត្តំ។ សព្ពបធេ ឧប្បត្តកាចត្តិ ចតុសុ ទិការេហិ សព្ពបធេ វុត្តំ តថាគតស្ស ឧប្បត្តាវស្ថាតំ អត្តិកាចំ។ តេតាហ “ឧប្បន្នោ ហោតីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ”តិ។

សោ ភគវាតិ យោ “តថាគតោ អរហ”ន្តិអាទិនា កិត្តិតគុណោ, សោ ភគវា។ “ឥមំ លោក”ន្តិ គយិតំ យចាឥតស្ស សមុចយត្តំ សត្តាយ វុត្តំ, អធ ពោ អភិមុខំ បរិយាទាយាតិ ទស្សេតុំ “សទេវក”ន្តិអាទិ វុត្តំ, តេតាហ “ឥទានិ ចត្តព្ពំ តិទស្សេតី”តិ។ បជាតត្តាតិ យថាសកំ កម្មកិលេសេហិ តិព្ពត្តត្តា។ បញ្ចកាមាវចរទេវគ្គហណំ បារិសេសញាយេន ឥតរេសំ បទន្តរេហិ សង្គហិតត្តា។ សទេវកន្តិ ច អវយវេន ចិគ្គហោ សមុទាយោ សមាសត្ថោ, ចតុន្នំ ឆ ឆ ទេវលោកេ ឧប្បជ្ជតិ ទេវលោកា ឯ, វុត្តំ។ ពាលំ ហិ យេសំ ខានតា, តំតិចាសី ច ព្រហ្មកាយិកាទិព្រហ្មគ្គហណន្តិ ឧត្តាបិ ឧទេវ តនោ។ បច្ចត្តិក...បេ... សមណព្រាហ្មណគ្គហណន្តិ តិទស្សនមត្តមេតំ អបច្ចត្តិកានំ, អសមិតាចាហិតាបិបាបិតព្ពា សមណព្រាហ្មណានំ សព្ពសមណព្រាហ្មណីចចនេត គហិតត្តា។ ការំ “សទេវក”ន្តិអាទិ ចិសេសនានំ ចសេន សត្តចិសយោ លោកសទ្ទោតិ ចិញ្ញាយតិ តុល្យយោគចិសយត្តា តេតំ, “សលោមកោ សបក្ខកោ”តិអាទីសុ បន អតុល្យយោគេបិ អយំ សមាសោ លព្ភតីតិ ញ្ញាតាសស្សតោ បជាគហណន្តិ អាហ “បជាចចនេន សព្ពលោកគហណ”ន្តិ។

ᩋᩁᩪᨷᩥᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨶᩮᨬ᩠ᨩᩅᩥᩉᩣᩁᩮᨶ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨧᨶᩴ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᨴᩮᩅᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᩋᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣᩉ “ᩋᩣᨠᩣᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧᩣᨿᨲᨶᩪᨷᨣᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᩈᩉᨻ᩠ᨿᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᩋ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓᪨᪑᪑᪗)᪨ ᩈᨾᩣᩁᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨨᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᩈᩅᩥᩈᨿᩴ ᨿᩣᩅᩔ ᩅᩈᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨷᩦᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᩁᩪᨷᩦᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩔ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨧᨲᩩᨷᩁᩥᩈᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨴᩥᨧᨲᩩᨷᩁᩥᩈᩅᩈᩮᨶ, ᩍᨲᩁᩣ ᨷᨶ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨷᩁᩥᩈᩣ ᩈᨾᩣᩁᨠᩣᨴᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ᪨ ᩋᩅᩈᩮᩈᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᨶᩣᨣᨣᩁᩩᩊᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩮᩣ᪨

ᩑᨲ᩠ᨲᩣᩅᨲᩣ ᨧ ᨽᩣᨣᩈᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩋᨽᩣᨣᩈᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨷᩥ ᨧᩮᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᩴᩈᨣᨲᩥᩅᩥᨩᩣᨶᨶᩮᨶ᪨ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩉᩥ ᨣᨲᩦᩈᩩ ᨴᩮᩅᨣᨲᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᩋᩁᩪᨷᩥᨶᩮᩣ ᨴᩪᩁᩈᨾᩩᩔᩣᩁᩥᨲᨠᩥᩃᩮᩈᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩣᨿ, ᩈᨶ᩠ᨲᨷᨱᩦᨲᩋᩣᨶᩮᨬ᩠ᨩᩅᩥᩉᩣᩁᩈᨾᨦ᩠ᨣᩥᨲᩣᨿ, ᩋᨲᩥᨴᩦᨥᩣᨿᩩᨠᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩣ᪨ “ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨴᩈᩈᩉᩔᩥᨿᩴ ᨾᩉᩣᨻᩕᩉ᩠ᨾᩩᨶᩮᩣ ᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ “ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩉᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᨧ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ᪨ ᨽᩣᩅᩣᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣᨲᩥ ᨽᩣᩅᩅᩈᩮᨶ ᨷᩅᩮᩈᩴ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩅᩈᩮᨶ “ᩈᨴᩮᩅᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨷᨴᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᩣ᪨

ᨲᩦᩉᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᨴᩮᩅᨾᩣᩁᨻᩕᩉ᩠ᨾᩈᩉᩥᨲᨲᩣᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮᩉᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨷᨠᩣᩁᩮᩉᩥ᪨ ᨲᩦᩈᩩ ᨷᨴᩮᩈᩪᨲᩥ “ᩈᨴᩮᩅᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩦᩈᩩ ᨷᨴᩮᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩈᨴᩮᩅᨠᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥᨶᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨷᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨲᩮᨵᩣᨲᩩᨠᨾᩮᩅ ᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨶ᩠ᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᩣ ᨷᨶᩣᩉᩪᨲᩥ ᨿᩮᩣᨩᨶᩣ᪨

ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨿ-ᨠᩣᩁᩃᩮᩣᨷᩮᨶᩣᨿᩴ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ, ᩋᨽᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩋᨵᩥᨠᩮᨶ ᨬᩣᨱᩮᨶ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨶᩩᨾᩣᨶᩣᨴᩥᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨾᩣᨶᩮᩣᨷᨾᩣᨶᩋᨲ᩠ᨳᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᩮᩣ ᩑᨠᨷ᩠ᨷᨾᩣᨱᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩉᨲᨬᩣᨱᨧᩣᩁᨲᩣᨿ ᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨷᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᨽᨣᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᩅᩥᩅᩮᨠᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩈᩩᨡᩴ, ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨲᩥᨾᩥᩔᩣᨷᩥ [ᩅᩦᨲᩥᨾᩥᩔᩣᨷᩥ (ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨳ᪨ ᨭᩦ᪨ ᪑᪨ᩅᩮᩁᨬ᩠ᨩᨠᨱ᩠ᨯᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ) ᩅᩥᨲᩥᨾᩥᩔᩣᨷᩥ (ᨠ)] ᨠᨴᩣᨧᩥ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩦᨲᩥ ᨷᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᨽᨣᩅᩣ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨷᩁᩥᩈᩣ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᩮᨲᩥ, ᨿᨳᩣᩈᩩᨲᩴ ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨲᩴ ᨡᨱᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨽᩮᩣᨣᩮᨶ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨹᩃᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩈᨾᩣᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨮᩥᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩥ᪨ ᩏᨣ᩠ᨥᨭᩥᨲᨬ᩠ᨬᩩᩔ ᩅᩈᩮᨶ ᩋᨷ᩠ᨷᩴ ᩅᩣ ᩅᩥᨷᨬ᩠ᨧᩥᨲᨬ᩠ᨬᩩᩔ, ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩔ ᨧ ᩅᩈᩮᨶ ᨻᩉᩩᩴ ᩅᩣ ᨴᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨲᩣ ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨲᩣᨿ, ᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᨶᩥᨠᨲᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨠᩣᩁᨱᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨾᩮᩅ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩈᨠᩣᨿᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨱᩣᨴᩥᩅᩥᨵᩥᨶᩣ ᩋᨽᩥᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᨴᩮᩈᨶᩣᨲᩥ ᩈᩣ ᨷᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᨲᩣᩅ ᨧᨲᩩᨷ᩠ᨷᨴᩥᨠᩣᨿᨷᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨶᩥᨴᩣᨶᨶᩥᨣᨾᨶᩣᨶᩥᨷᩥ ᩈᨲ᩠ᨳᩩᨶᩮᩣ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩋᨶᩩᩅᩥᨵᩣᨶᨲᩮᩣ ᨲᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᨵᩣᨶᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶᩥᨴᩣᨶᨾᩣᨴᩥ, ᩍᨴᨾᩅᩮᩣᨧᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨣᨲᩮᨶ ᨿᨳᩣᨷᩁᩣᨵᩣᨴᩥᩈᩣᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᩮᨶ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩴ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᩅᩥᨶᨿᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨶᨿᨶᩴ ᩈᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨵᨾ᩠ᨾᩅᩈᩮᨶ

វេទិតព្ពន្តិ អាហ “សីលសមាធិវិបស្សនា”តិអាទិ។ កុសលានំ ធម្មានន្តិ អនវជ្ជធម្មានំ សីលស្ស, សមថវិបស្សនានញ្ច សីលទិដ្ឋីនំ អាទិភាវតោ តំ មូលកត្តា ឧត្តរិមនុស្សធម្មានំ។ អរិយមគ្គស្ស អន្តទ្វយវិគមេន មជ្ឈិមបដិបទាភាវតោ វិយ, សម្មាបដិបត្តិយា អារក្ខនិប្ផត្តិំ វេមជ្ឈត្តាបិ មជ្ឈភាវតោតិ វុត្តំ។ “អត្ថិ ភិក្ខវេ...បេ... មជ្ឈិមាយា”តិ។ ផលំ បរិយោសានំ នាម ទ្វេបិ ទេសនាវសេន, និព្ពានំ បរិយោសានំ នាម អត្ថុបិ ទេសនាវសេន។ ព្ពានីតិ តេសំ ទិដ្ឋិបិ សាសនស្ស បរិយោសានតំ អាការេន ទស្សេតុំ “ឧភតោភាគ”ន្តិអាទិ អាហ។ ពុទ្ធ ទេសនាយ អាទិមជ្ឈបរិយោសានំ អធិប្បេតំ “សព្យញ្ជន”ន្តិអាទិ វចនតោ។ តស្មិំ តស្មិំ អត្ថេ ភគវាទេសិតសុត្តម្បិ បាឋន្តោ ភាគាវសេន, សុត្តវសេន វ វចត្តិតោ បរិយត្តិធម្មោ, សោ ពុទ្ធ “ទេសនា”តិ វុត្តោ, តស្ស បន អត្ថោ វិសេសតោ សីលាទិ ឧបាទិ អាហ “ភគវា ហិ ធម្មំ ទេសេន្តោ...បេ... ទស្សេតី”តិ។ តត្ថ សីលំ ទស្សេត្វាតិ សីលគ្គហណេន សសម្ភារំ សីលំ គហិតំ, តថា មគ្គគ្គហណេន សសម្ភារោ មគ្គោតិ តទុភយវសេន អនវសេសតោ បរិយត្តិ អត្ថំ បរិយាទិយតិ។ តេនាតិ សីលាទិទស្សនេន។ អត្ថវសេន ហិ ពុទ្ធ ទេសនាយ អាទិកល្យាណាទិភាវោ អធិប្បេតោ។ កថិកស្សាតិតិ កថិកស្ស សណ្ឋានំ កថនវសេន សមុដ្ឋានំ។

ន សោ សាត្ថំ ទេសេតិ និយ្យានត្ថវិរហិតោ តស្សា ទេសនាយ។ ឧបញ្ញាសនាទិយុត្តា វាតិ សិថិលាទិភេទេសុ ព្យញ្ជនេសុ ឧបព្យាការេវ, ទ្វីបការេវ វា ព្យញ្ជនេន យុត្តា វា ទមិឡអក្ខរា វិយ។ វិវដករណតាយ ឱដ្ឋេ អផុសិតបត្វា ឧច្ចារេតព្ពតោ សព្ពនិរាភព្យញ្ជនា វា កិរាតភាសា វិយ។ សព្ពស្សេវ [សព្ពេវ (សារត្ថ॰ ដី॰ ១॰ វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនាយំ ១)] វិស្សជ្ជនីយយុត្តតាយ សព្ពវិសដ្ឋព្យញ្ជនា វា សវរភាសា [យវនភាសា (សារត្ថ॰ ដី॰ ១॰ វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនាយំ)] វិយ។ សព្ពស្សេវ [សព្ពេវ (សារត្ថ॰ ដី॰ ១॰ វេរញ្ជកណ្ឌវណ្ណនាយំ)] សានុសារតាយ សព្ពនិគ្គហិតព្យញ្ជនា វា បារសិកាទិមិលក្ខភាសា វិយ។ សព្ពាបេសា ព្យញ្ជនេកទេសវសេនេវ បវត្តិយា អបរិបុណ្ណព្យញ្ជនាតិ កត្វា “អព្យញ្ជនា”តិ វុត្តា។

ឋានករណានិ សិថិលានិ កត្វា ឧច្ចារេតព្ពំ អក្ខរំ បញ្ចសុ វគ្គេសុ បឋមតតិយន្តិ ឯវមាទិ សិថិលំ។ តានិ អសិថិលានិ កត្វា ឧច្ចារេតព្ពំ អក្ខរំ វគ្គេសុ ទុតិយចតុត្ថន្តិ ឯវមាទិ ធនិតំ។ ទ្វិមត្តកាលំ ទីឃំ។ ឯកមត្តកាលំ រស្សំ តទេវ លហុកំ។ លហុកមេវ សំយោគបរំ, ទីឃញ្ច គរុកំ។ ឋានករណានិ និគ្គហេត្វា ឧច្ចារេតព្ពំ និគ្គហិតំ។ បរេន សម្ពន្ធំ កត្វា ឧច្ចារេតព្ពំ សម្ពន្ធំ។ តថា ន សម្ពន្ធំ វវត្ថិតំ។ ឋានករណានិ និស្សដ្ឋានិ កត្វា ឧច្ចារេតព្ពំ វិមុត្តំ។ ទសធាតិ ឯវំ សិថិលាទិវសេន ព្យញ្ជនពុទ្ធិយា អក្ខរុប្បាទកចិត្តស្ស សត្តាការេន បភេទោ។ សព្ពានិ ហិ អក្ខរានិ ចិត្តសមុដ្ឋានានិ យថាធិប្បេតត្ថព្យញ្ជនតោ ព្យញ្ជនានិ នាម។

អមក្ខេត្វាតិ អមិលេច្ឆេត្វា, អវិនាសេត្វា, អហាបេត្វាតិ វា អត្ថោ។ ភគវា យថា ធម្មេ ឯកំ ទេសំ, ឯកំ វាក្យំ វា ទេសេតិ, តមត្ថំ នាម ទេសនាយ បរិមណ្ឌលបទព្យញ្ជនាយ ឯវ ទេសេតីតិ អាហ “បរិបុណ្ណព្យញ្ជនមេវ កត្វា ធម្មំ ទេសេតី”តិ។ ទុវិធំ កេវលសទ្ទោ អនវសេសវាចកោ, ន អវោមិស្សកាទិវាចកោតិ អាហ “សកលបរិបុណ្ណ”ន្តិ។ បរិបុណ្ណន្តិ សព្ពសោ បុណ្ណំ, តំ បន កេនចិ ឧនំ, អធិកំ វា ន ហោតីតិ “អនូនាធិកវចន”ន្តិ វុត្តំ។ តត្ថ យទត្ថំ ទេសិតោ, តស្ស សាធកត្តា អនូនតា វេទិតព្ពា, តទត្ថស្ស បន អសាធកត្តា អនធិកតា។ សកលន្តិ សព្ពភាគវន្តំ បរិបុណ្ណន្តិ សព្ពសោ បរិបុណ្ណមេវ, តេនាហ “ឯកទេសនាបិ អបរិបុណ្ណា នត្ថី”តិ។ អបរិសុទ្ធា ទេសនា ហោតិ តណ្ហាយ សំកិលិដ្ឋត្តា។ លោកាមិសំ ចីវរាទយោ បច្ចយា, តត្ថ អនិស្សិតចិត្តតាយ លោកាមិសនិរបេក្ខោ ហិតផរណេនាតិ

ហិត្វាបរិហារេន៑ វេត្តាការេនតាយ ករណក្ខណាយ មុត្តហតេយា៑ ខ្លួយ្យតសការសម្ពិន្ទេតតាតិ សកលសំកិលេសវេតា, ចង្គត្តក្កនេតា ច ខ្ពុទ្ធរណាការាចង្គេតត ឱវេត្តត, ការុណាឆិប្បាវេឃតាតិ អវេត្វា៑

“ពួវេតា បដ្ឋាយ ឥស្សារេមច, ឲចព្វា ឥស្សាមិ”តិ សមាគាតព្ពត្ថេន ចតំ៑ បល្លិតបញ្ញាតតាយ វេសដ្ឋេដ្ឋេន ព្រហ្មំ ព្រហ្មាតំ ចា ចរិយត្តិ ព្រហ្មចរិយំ ឥាតំ៑ មច្ឆរិយលោកាឌិតិក្កុណាអតត សុចិណ្ណស្ស៑ ពួវ្ទិតិ វេចេចិទ្ធិ៑ ឌុតិតិ បកា, អាត្មការេចា ចា៑ ពាលឱរិយ្វបបត្តិតិ ឲចំ មហតា ពាលេត ច ឱរិវេឃត ច សមត្តាកេមា៑ បុញ្ញាត្តិ បុញ្ញាផលំ៑ វេចយ្យាចត្ថំ ព្រហ្មចរិយំ វេសដ្ឋា ចរិយាតិ កត្វា៑ ឲស តវេយា វេសវេសបិ៑

តស្មាតិ យស្មា សិក្ខត្តយសង្គហំ សកលំ សាសតំ ពួឆ “ព្រហ្មចរិយ”ត្តិ អឆិវេប្បតំ តស្មា៑ “ព្រហ្មចរិយ”ត្តិ ពួមិតា សមាតាឆិករណាតិ សព្ពបតាតិ វេយាវេឌត្វា អត្ថំ ឥវេស្សវេត្តា “វេសា ឆមំ្ម វេគវេសតិ…វេប… បការវេសតិតិ ឲចវេមត្វ អវេត្វា ឥដ្ឋវេព្ពា”តិ អាហ៑

១៥៦៑ ចុត្តប្បការវេសម្បឥត្តិ យចាចុត្តំ អាឌិកល្យាណតាឌិក្យាណសម្បត៌, ក្ខុវេសមុស្សារិតមាតវេស្សច សាសវេត សម្មាបដិបត្តិ សម្ភចតិ, ត មាតឌាតិកស្សាតិ អាហ “តិហតមាតត្តា”តិ៑ ខ្ពុស្សត្តត្តាតិ ពាហុលកាចវេតា៑ វេកាការេរាព្យាឌិចត្តុកា មដា ស្មប្បវេហយ្យា វេហាត្តិ តិមិត្តស្ស អតចត្វាតវេតា, ត តចា ក្យលចិន្នាមដា, តស្មា លត្តិយព្រហ្មលក្យលិតំ បព្ពឌិតាតម្បិ ឌាតិចិន្នា តិស្សាយ មាតឌប្បតំ ក្សប្បឌហត្តិ អាហ “វេឃក្សវេឃ្យត ហិ…វេប… មាតំ កវេរាត្តិ”តិ៑ ចិឌាតិតាឃាតិ តិហីតឌាតិតាឃ៑ បតិដ្ឋាតំ្យ ត សវេក្កាត្តិតិ ស្មចិស្មទ្ធំ កត្វា សីលំ រក្ខិតំ្យ ត សវេក្កាត្តិ៑ សីលចវេសត ហិ សាសវេត បតិដ្ឋា, បតិដ្ឋាត្យត្តិ ចា សច្ចបដិវេចវេឆត វេលាក្យត្តរាឃ បតិដ្ឋាឃ បតិដ្ឋាតំ្យ៑ សា ហិ តិប្បរិឃាឃវេតា សាសវេត បតិដ្ឋា តាម, វេឃក្សវេឃ្យត ច ខ្ពុបតិស្សយសម្បត្តា ស្មឌាតា ឲច វេហាត្តិ, ត ក្សឌ្ឍាតា៑

បរិស្មទ្ធត្តិ រាកាឌិតំ អចត្តវេមច បហាតឌីបតវេតា តិរុបក្កិវេលសតាឃ សព្ពវេសា បរិស្មទ្ធំ៑ សទ្ធិ បដិលកតីតិ វេបិឆុព្ឆិកសទ្ធាចវេសត សទ្ធហតិ៑ ចិញ្ញ្វាឌាតិកាតព្យាឆមួសម្បត្តិក្កហណបុព្ពិកា សទ្ធា សិទ្ធិ ឆមួប្បមាណឆមួប្បសត្តកាចវេតា៑ “សម្មាសម្ពុទ្ធា ចត វេសា គកចា, វេយា ឲចំ ស្វាក្ខាតឆវេម្មា”តិ សទ្ធំ បដិលកតិ៑ ឌាឃម្យតិកាតិ ឈវេរាីបតិកា៑ កាមំ “ឌាឃម្យតិកា”តិ ចុវេត្ត ឈវេសាមិកឈវេសាមិតីចវេសត ខ្ចិត្តំវេមច កហណំ ចិញ្ញាឃតិ៑ យស្ស បត បុរិសស្ស អវេតកា បឌាបតិវេយា, តត្វ កំ ចត្តត្តំ, ឲកាឃាបិ សំចារវេសា សព្ពាវេឆាតិ ឥស្សតត្វ “វេខ្វ”តិ ចុត្តំ៑ រាកាឌិតា សកិញ្ចតវេដ្ឋត, វេលត្តចត្វ អាឌិតា សបលិវេពឆវេដ្ឋត រាកវេឌាឌិតំ អាកមតបឆតាបិ ខ្ពុដ្ឋាតដ្ឋាតតា ឲចាតិ វេខ្វបិ ចណ្ណតា ឲកត្វា, ព្យញ្ញាតវេមច តាតំ៑ អលក្កតវេដ្ឋតាតិ អស្សព្ឆតវេដ្ឋត អប្បដិពទ្ធការេចត៑ ឲចំ អក្យសលក្យសលប្បចត្តិតំ ផាតការេចត ឈរាចារសព្ពព្ឆាតំ សម្មាឆព្ពរាកាសតំ ឥវេស្សត្វា ពួឌាតិ ក្យសលប្បចត្តិយា ឲច អដ្ឋាតដ្ឋាតការេចត វេតសំ តំ ឥវេស្សតំ្យ “អបិចា”តិអាឌិ ចុត្តំ៑

សវេង្ខបកឆាតិ ចិស្មំ ចិស្មំ បក្សទ្ធារំ អកត្វា សមាសវេតា អត្តចណ្ណតា៑ ឲកម្បិ ឌិចសត្តិ ឲកឌិចសមត្តម្បិ៑ អលទ្ធំ កត្វាតិ ក្សក្កដមត្តស្សបិ អតាបព្ឆវេតត អលទ្ធិតំ កត្វា៑ កិវេលសមវេលត អមលីតត្តិ តណ្ហាសំកិវេលសាឌិតា អសំកិលិដ្ឋំ កត្វា៑ បរិវេយាឌាតវេដ្ឋត តិម្មលការេចត សង្ខិ ចិឃ លិខិតំ វេឆាតត្តិ សង្ខលិខិតត្តិ អាហ “វេឆាតសង្ខសប្បដិកាក”ត្តិ៑ “អជ្ឈាចសតា”តិ បឥប្បវេយារេកត “អការ”ត្តិ ក្សមួវេត្វ

ក្ខបយោកចចត្តិ អាហ “អាការបដ្ឋេ”តិ៑ កងារយោត រត្វាតិ ចត្វាតិ កាងាយាតីតិ អាហ “កងាយរងបឹតតាយា”តិ៑ បរិគហិត្វាតិ

តិចារងត្វា ចេច បរិទុបិត្វា ច៑ អការចារងា អការំ ក្ខត្តរបគលៃបេត, តង្ស ចដ្ឋិអាចហំ អការង្ស ហិតំ៑

១៤៦៑ កោកក្លត្តោតិ កោកងយុគារយា៑ អាពាត្តតដ្ឋេតាតិ “បុត្តា តត្វា”តិអាតិតា បេយចរងេត ងបរិច្ឆេទំ ពាត្តតដ្ឋេត៑

“អយ្យាករយតេ”តិ ញាយត្តិតិ ញាតី៑ បិតាយហបិតុបុត្តាតិចរងេត បរិចត្តតដ្ឋេត បរិចដ្ឋោ៑

១៤៦៑ បាតិមោក្ខងំវរងំវុតោតិ បាតិមោក្ខងំវរេត បិហិតកាយចចិក្ខាររោ, តគាក្ខតោ ច យស្មា តេត ងំវរេត ក្ខបេតោ តាយ ហោតិ

, តស្មា វុត្តំ “បាតិមោក្ខងំវរេត ងយត្តោកតោ”តិ៑ “អាចាររកោចរងយ្បត្តោ”តិអាតិ តង្សេវ បាតិមោក្ខងំវរងយត្តាកយង្ស

បច្ចយក្ខង្សត៑ អប្បយត្តកោង្គតិ អងញ្ចិត្ត អាបត្តអតុល្លក្ខកោង្គ ចេច ងហងា ក្ខប្បត្តអក្បូងលចិត្តប្បារគង្គ ច៑ ភយត្តង្សាចីតិ

ភយត្តង្សតងីលៃ៑ ងម្មា អាតិយិត្វាតិ ងក្កត្ត យាចតីចំ អចឹតិក្កយចរងេត អាតិយិត្វា៑ តំ តំ ងិក្ខាបត្តិ តំ តំ ងិក្ខាកោដ្ឋាងំ៑ ឲត្វាតិ

ឲតង្ស៑ “បាតិមោក្ខងំវរងំវុតោ”តិ បាទេឝ៑ ងត្តេបាតិ ងត្តេបចណ្ណតា៑ ចិត្វារេ ចិង្គុដ្ឋិយក្កេ (ចិង្គុដ្ឋិ ១៑១៣) វុត្តោ, តស្មា តេ តត្វ,

តំងំចណ្ណតាយ (ចិង្គុដ្ឋិ ឌី៑ ១៑១៣) ច វុត្តតយេត ចេតិតព្វោ៑

អាចាររកោចរក្កហលេតតចាតិ “អាចាររកោចរងយ្បត្តោ”តិ ចតេតតេច៑ តេតាហ “ក្បូងល កាយកម្មចចីកម្ម កហិតេបី”តិ៑

អធិកចចតំ អញ្ញាយត្វ ងៅរេធីតិ កត្វា តង្ស អាឌីចបរិងុដ្ឋិងីលង្ស ក្ខប្បត្តិក្ខារគង្សតត្វំ...បេ... ក្បូងលេតាតិ វុត្តំ, ងត្តាតេ

អតេងតប្បហាតេត អតចត្តេតាតិ អត្វោ៑ យស្មា “កតេយ ច ឥបតិ ក្បូងលំ ងីលំ ក្បូងលំ កាយកម្មំ ក្បូងលំ ចចីកម្ម”ត្តិ (ម៑ តិ៑ ១៑១៩៥)

ងីលង្ស ក្បូងលកាយចចីកាចំ គង្សត្វា “អាឌីចបរិងុដ្ឋយ្យិ តោ អហំ ឥបតិ ងីលត្តិ ចគាយី”តិ (ម៑ តិ៑ ១៑១៩៥) ឲចំ បចត្តាយ

ម្ចុត្តិកង្គត្តគេងតាយ “កាយកម្មចចីកម្មេត ងយត្តាកតោ ក្បូងលេត, បរិងុដ្ឋាឌីចោ”តិ អយំ គេងតា ឲកងក្កហា អញ្ញាគត្វ ងំងត្តិ

ងយេតីតិ គង្សត្វោ អាហ “ម្ចុត្តិកង្គត្តចរងេត ចា ឲចំ វុត្តំ”ត្តិ៑ ងីលត្តិ ចគាយីតិ “ងីល”ត្តិ ចគាយិ, “ងីលត្តិ អត្វោកាធំ បរិយាបត្តំ”ត្តិ

ចគាយីតិ ចា អត្វោ៑ បរិយាគាតតត្វត្តិ បរិក្កហត្វំ៑

តិចិតេធ ងីលេតាតិ ច្ចូឡអងីលំ មជ្ឈិមងីលំ មហាងីលត្តិ ឲចំ តិចិតេធ ងីលេត៑ មតច្ឆេដ្ឋង្ស ព្ពត្តិយង្ស, ត កាយបច្ចាមយង្ស៑

យតាលិកយតាពាលយតាងាបប្បប្បការចរងេត តិចិតេធ ងត្តោងេត៑

ច្ចូឡអមជ្ឈិមមហាងីលចណ្ណតា

១៤៣-១១០៑ “ងីលត្តិ”ត្តិ ព្ពត់ តិដ្ឋារេណ ក្បូយត្តិ អាហ “ឲក់ ងីលំ ហោតីតិ អត្វោ”តិ៑ អយមេច អត្វោតិ បច្ចត្តចចតត្វោ ឲច៑

ព្រហ្មជាលេតិ ព្រហ្មជាលចណ្ណតាយំ (ឌី៑ តិ៑ អដ្ឋ៑ ១៑លិ)៑

១១១. អត្តានុវាទបរានុវាទទណ្ឌភយានីតិ អសំវរមូលកានិ។ សីលស្សាសំវរតោតិ សីលស្ស អសំវរណតោ, សីលសំវរាភាវតោតិ អត្ថោ។ ភវេយ្យាតិ ឧប្បជ្ជេយ្យ។ យថាវិធានវិហិតេនាតិ យថាវិធានសម្បាទិតេន។ អវិប្បដិសារាទិនិប្ផត្តិ ឧប្បន្នចេតសិកសុខសមុដ្ឋានេហិ បណីតរូបេហិ ផុដ្ឋសរីរស្ស ឧឡារំ កាយិកំ សុខំ ភវតីតិ អាហ “អវិប្បដិសារ...បេ... បដិសំវេទេតី”តិ។

ឥន្ទ្រិយសំវរកថាវណ្ណនា

១១២. វិសេសោ កម្មុត្តារបេក្ខតាយ សាមញ្ញស្ស ច តេហិ បរិច្ឆេទត្តាតិ អាហ “ចក្ខុ-សទ្ទោ កត្ថចិ ពុទ្ធចក្ខុម្ហិ វត្តតី”តិ។ វិញ្ញាតេយេវ ហិ អភិធេយ្យំ វិសេសេតុំ វិសេសន្តរនិវត្តនវសេន វិសេសសទ្ទោ វិភាវេតិ, ន អវិញ្ញាតំ។ សោ សបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ អញ្ញេហិ អសាធារណំ ពុទ្ធានំយេវ ចក្ខុទស្សនន្តិ ពុទ្ធចក្ខុ, អាសយានុសយញាណំ, ឥន្ទ្រិយបរោបរិយត្តញាណញ្ច។ សមន្តតោ សព្ពសោ ទស្សនដ្ឋេន សមន្តចក្ខុ, សព្ពញ្ញុតញ្ញាណំ។ អរិយមគ្គត្តយបញ្ញាតិ ហេដ្ឋិមេ អរិយមគ្គត្តយេ បញ្ញា។ ឥធាតិ “ចក្ខុនា រូប”ន្តិ ឥមស្មិំ បាឋេ។ អយំ ចក្ខុ-សទ្ទោ បសាទ...បេ... វត្តតិ និស្សយវោហារេន និស្សិតស្ស វត្តព្ពតោ យថា “មញ្ចា ឧក្កុដ្ឋិំ ករោន្តី”តិ។ អសម្មិស្សន្តិ កិលេសានុពន្ធេន អវោមិស្សំ។ តេនាហ “បរិសុទ្ធ”ន្តិ។ សតិ ហិ សុវិសុទ្ធេ ឥន្ទ្រិយសំវរេ, បធានភូតបិ បព្វជិតេន អធិចិត្តានុយោគោ ហត្ថគតោ ឯវ ហោតីតិ អាហ “អធិចិត្តសុខំ បដិសំវេទេតី”តិ។

សតិសម្បជញ្ញកថាវណ្ណនា

១១៣. សមន្តតោ, បកដ្ឋំ វា សវិសេសំ ជានាតីតិ សម្បជានោ, សម្បជានស្ស ភាវោ សម្បជញ្ញំ, តថាបវត្តញាណំ។ តស្ស វិភជនំ សម្បជញ្ញភាជនីយំ, តស្មិំ សម្បជញ្ញភាជនីយម្ហិ។ អភិក្កមនំ អភិក្កន្តន្តិ អាហ “អភិក្កន្តំ វុច្ចតិ គមន”ន្តិ។ តថា បដិក្កមនំ បដិក្កន្តន្តិ អាហ “បដិក្កន្តំ និវត្តន”ន្តិ។ និវត្តនន្តិ ច និវត្តិមត្តំ។ និវត្តិត្វា បន គមនំ គមនមេវ។ អភិហរន្តោតិ គមនវសេន កាយំ ឧបនេន្តោ។ ឋាននិសជ្ជាសយនេសុ យោ គមនវិធុរោ កាយស្ស បុរតោ អភិហារោ, សោ អភិក្កមោ, បច្ឆតោ អបហរណំ បដិក្កមោតិ ទស្សេន្តោ “ឋានេបី”តិអាទិមាហ។ អាសនស្សាតិ បីឋកាទិអាសនស្ស។ បុរិមអង្គាភិមុខោតិ អដនិកាទិបុរិមាវយវាភិមុខោ។ សំសរន្តោតិ សំសប្បន្តោ។ បច្ឆាសំសរន្តោតិ បដិអាសប្បន្តោ។ “ឯសេវ នយោ”តិ ឥមិនា និបន្នស្ស ច អភិមុខំ សំសប្បនបដិអាសប្បនានិ និទស្សេតិ។

សម្មា បជានាតិ សម្បជានំ, តេន អត្តនា កាតព្ពកិច្ចស្ស ករណសីលោ សម្បជានការីតិ អាហ “សម្បជញ្ញេន សព្ពកិច្ចការី”តិ។ សម្បជានសទ្ទស្ស សម្បជញ្ញបរិយាយតា បុព្វេ វុត្តា ឯវ។ សម្បជញ្ញំ ករោតេវាតិ អភិក្កន្តាទីសុ អសម្មោហំ ឧប្បាទេតិ ឯវ។ សម្បជញ្ញស្ស វា ការោ ឯតស្ស អត្ថីតិ សម្បជានការី។ ធម្មតោ វុឌ្ឍិសង្ខាតេន សហ អត្ថេន វត្តតីតិ សាត្ថកំ, អភិក្កន្តាទិ។ សាត្ថកស្ស សម្បជានំ សាត្ថកសម្បជញ្ញំ។ សប្បាយស្ស អត្តនោ ហិតស្ស សម្បជានំ សប្បាយសម្បជញ្ញំ។ អភិក្កមាទីសុ ភិក្ខាចារគោចរេ, អញ្ញត្ថាបិ ច បវត្តេសុ អវិជហិតេ កម្មដ្ឋានសង្ខាតេ គោចរេ សម្បជញ្ញំ គោចរសម្បជញ្ញំ។ អភិក្កមាទីសុ អសម្មុយ្ហនមេវ សម្បជញ្ញំ អសម្មោហសម្បជញ្ញំ។ បរិគ្គហេត្វាតិ តុលេត្វា តីរេត្វា បដិសង្ខាយាតិ, អត្ថោ។ សង្ឃស្សេតេន ឧបោសថបវារណាទិអត្ថំ គមនំ សាត្ថកំ។ អសុភស្សតាទីតិ

ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨠᩈᩥᨱᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᩈᩘ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩩᩴ "ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩅᩤ ᨻᩮᩣᨵᩥᩴ ᩅᩤ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᩉᩥ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩤᨷᩩᨱᩣᨲᩦᨲᩥ ᩏᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ᪨ ᩈᨾᨳᩅᩥᨷᩔᨶᩣᨿᩣᨶᩥᨠᩔᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨠᩮᨶᨧᩦᨲᩥ ᩋᨽᨿᨣᩥᩁᩥᩅᩤᩈᩥᨶᩮᩣ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨶᩣᨲᩥ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᨠᩈᨾ᩠ᨷᨩᨬ᩠ᨬᨽᩮᨴᩮᨶ ᨷᩁᩥᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩋᨲ᩠ᨳᩮ "ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨲᩮᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩦ"ᨲᩥ ᨿᩴ ᩈᩣᨲ᩠ᨳᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨾᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩣᨿᩴ ᩅᨴᩣᨲᩥ ᨶᩥᨿᩣᨠᩔᨧᩥ ᩋᩣᩈᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᨲ᩠ᨳᩴ "ᨧᩮᨲᩥᨿᨴᩔᨶᩴ ᨲᩣᩅᩤ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩁᩪᨷᨠᩣᨶᩥ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᨠᨲᩣ ᨷᨭᩥᨾᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᨿᨶ᩠ᨲᨷᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩅᩤ ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨾᩣ ᨷᨭᩥᨾᩣᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᩋᩈᨾᨷᩮᨠ᩠ᨡᨶᩴ ᨣᩮᩉᩔᩥᨲ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨱᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣᩅᩈᩮᨶ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨿᩮᩣᨶᩥᩈᩮᩣ ᨣᩉᨱᩴ᪨ ᨿᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ "ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᩁᩪᨷᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨻᩣᩃᩔ ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩔ ᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩔᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ (ᨾ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪓.᪓᪐᪘)᪨ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩣᨴᩥᩈᨾᩪᩉᩮ ᨡᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣ᪨ ᩅᩥᩈᨽᩣᨣᩁᩪᨷᨴᩔᨶᩣᨴᩦᩈᩩ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨿᩣ᪨

ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᨶᩥᩅᩤᩈᩮᩣᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᨠᨳᩣ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣ, ᩋᨶᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᨠᨳᩣ ᨷᨶ ᨲᩔᩣ ᩅᨲᩥᨿᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩑᨲ᩠ᨳ ᨠᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨠᨳᩥᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ "ᩈᨧᩮ ᨷᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩈᨲᩥ, ᨶ "ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔᩣ"ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩴ᪨

ᨿᩮᩣᨣᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩣᨿ ᨽᩣᩅᨶᩣᨿ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ "ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨶᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩔ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᨶᩮᨶ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨

ᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ, ᨿᩣᩅ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩣ ᩋᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩪᨷᨿᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨶᩥᩅᩤᩈᩣᨶᩩᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᨶᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᨷᨭᩥᨶᩮᨲᩥ᪨ ᩈᩁᩦᩁᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩩᨡᨵᩮᩣᩅᨶᩣᨴᩥᩈᩁᩦᩁᨷᨭᩥᨩᨣ᩠ᨣᨶᩴ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᨶᩥᩈᨩ᩠ᨩᩣᩅᩤᩁᩮ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᩦᨱᩥ ᩏᨱ᩠ᩉᩣᩈᨶᩣᨶᩥ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ "ᩏᩈ᩠ᨾᩴ ᨣᩣᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ"ᨲᩥ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩦᩈᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩩᨡᩮᨶᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨩᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ, ᨲᩮᨶ "ᨷᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩋᨧᩮᨲᨶᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪑.᪒᪑᪓) ᩅᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨿᨳᩣᨷᩁᩥᩉᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨧ ᩋᩅᩥᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᨴᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾᩮᩅ᪨ ᨷᩁᩥᩅᩤᩁᨠᨧᩮᨲᩥᨿᨲᩮᩣ ᩈᩣᩁᩦᩁᩥᨠᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᨣᩁᩩᨲᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ "ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ"ᨲᩥ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩃᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ "ᨧᩮᨲᩥᨿᩴ ᨻᩤᨵᨿᨾᩣᨶᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᩣᨡᩣ ᩉᩁᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨣᩩᨱᩣᨶᩩᩔᩁᨱᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᨻᩮᩣᨵᩥᨿᩴ ᨷᨱᩥᨷᩤᨲᨠᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩔ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩤ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨷᨧ᩠ᨧᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩤ"ᨲᩥ᪨ ᨣᩤᨾᩈᨾᩦᨷᩮᨲᩥ ᨣᩤᨾᩔ ᩏᨷᨧᩤᩁᨭ᩠ᨮᩤᨶᩮ᪨ ᨩᨶᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ "ᨿᨴᩥ ᩋᨠᩣᩃᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᨠᩮᩣ ᨠᩣᩃᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᨶ ᨩᨶᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ "ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩤ ᩑᩅᩤ"ᨲᩥ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩤᨧᩁᩥᨿᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩥᨶᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩦᩈᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨷᩁᩥᩉᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩅᩥᨩᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨴᨶᩩᨣᩩᨱᩴᨿᩮᩅ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩤ᪨ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩤᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ "ᨠᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩣᨶᩈᩦᩈᩮᨶᩮᩅᩤ"ᨲᩥ ᩋᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨

ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ "ᨷᩁᩥᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨷᩁᩥᨧᩥᨲᩮᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩥᨽᩣᨣᩴ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᩑᩅ, ᩈᨾᩣᨷᨶ᩠ᨶᩅᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨽᨿᩮᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷᨠ᩠ᨠᩣᨴᩥᨽᨿᩮ᪨

“កម្ពុដេតេដោ”តិ កហល៌ិ សន្ធាឃាហ៑ កម្ពដ្ឋានំ ឱឱ៌ ភាទេទាហតិ ល្ងកាបរិស្សយេន កិលត្តកាឃត្វា សយាឆាភាភាចេតា៑ អចេសសដ្ឋានេតិ ឃាក្យា អក្កហិតដ្ឋានេភ៑ េបិដ្ឋាត្យេបិដ្ឋត្តិ កម្ពដ្ឋានុបដ្ឋានស្ស អចិនេច្ឆឥស្សនេយតំ, ឃឆា េបិដ្ឋាត្យេបិដ្ឋំ បចត្វាឃ សេបដិបិតិឃា អភចិនេច្ឆេគា, ឲចេយតស្សបឹតិ៑

និក្ខិត្តធុរោ កាចភាត្យេឃាេក៑ ចត្តបដិបត្តិឃា អប្បុរេលាភ សន្តចត្តានិ គិត្តិត្វា៑ “កាេមស្ស អឱិតរាេកា េហាតិ, កាេឃ អឱិតរាេកា, រូេប អឱិតរាេកា, ឃាចឥត្វំ ភ្ជកទាចេឥហក៌ ក្យដ្ឋិត្វា េសឃ្យស្សល៌ បស្សស្សល៌ មិគ្គស្សល៌ អត្យឃុេត្វា ចិហេតិ, អញ្ញាតទំ េឥចនិកាឃំ បលិឆាឃ (ញាហុចទិឃំ ចេតី”តិ (ឌី៑ និ៑ ៦៑១១០; ម៑ និ៑ ១៑១ប៉៩) ឲចំ ក្យត្តបញ្ញាចិឆេចេតាលិលចិតិតត្តចិេត្វា៑ ចទិត្វាតិ បចត្តិត្វា៑

កតបដ្ឋាកតិកចត្តចេសភាតិ កាចភាសហិតំេឃច គិក្ខាឃ កតបដ្ឋាកតំ កយភបដ្ឋាកយតំ ឲតស្ស អត្តិតិ កតបដ្ឋាកតិក៌, តេឥច ចត្តំ, តស្ស ចេសភ៑ អត្តកាមាតិ អត្តេភា ហិតស្សល៌ ញាធុត្តា, ឆមុធ្ធុតចេត្តាតិ អេត្វា៑ ឆេមុា ហិ ហិតំ តក្កិមិត្តកញ្ញា ស្សលត្តិ៑ អធ ចា ចិញ្ញានំ និព្វិេសសត្វា, អត្តកាចបរិឃាបត្តត្វា ច អត្តា ភាម ឆេមុា, តំ កាេមត្តិ ញាធុត្តិតិ អត្តកាមា៑

ភ្ជសក៌ ភាម ឱសតិ ឃដ្ឋិេឃា៑ តាឃ សញ្ញាឃាតិ តាឃ បិសាលាសញ្ញាឃ, ឲត្តក៌ ឆានំ អាកតាតិ ឌាភត្តាតិ អឆិប្បាេឃា៑ េសាេឃច ភេឃាតិ “អឃំ គិក្ខ”តិអាទិេកា េឃា ឆាេភ ក្យេត្វា, េសា ឲច និសដ្ឋាឃបិ ភេឃា៑ បច្ឆេតា អាកច្ឆត្តានំ លិត្តកត្តកាចកេឃតបិ េឃាគិេសាមតសិកាទំ បរិច្ច័េហតិ៑ មគ្គត្តាតិ ឆញ្ញាកេលដ្ឋាេភ សាលិឆឹសាតិ មគ្គត្តា៑

មហាបឆានំ ប្បុេឌស្សាមីតិ អមញ្ញំ អត្វាឃ េលិកកាេធភ លចស្សានិ កតំ ក្យក្កេចទិឃេមចាហំ ឃធាឥត្តិ ប្បុេឌស្សាមីតិ៑ បដិបត្តិប្បុឌា ហិ សត្វប្បុឌា, ភ អាមិសប្បុឌាតិ៑ “ឆាភចក្កមេមចា”តិ អឆិដ្ឋាតត្ថិប្ញិឃាបចចេសភ ក្យត្វំ, ភ េកាឌភាទិកាេលស្ស អចស្សំ កត្តព្វានិសដ្ឋាឃ បដិេក្កបចេសភ៑

ឱឱ៌ ញ្ញូតទិត្វា ញ្ញូេតា ចិេតា ច អេភាេលិកេត្វា បឆេមេច ឱឱិេឃា សល្លេក្កតញ្ញាតិ អាហ “ឱឱិេឃា សល្លេក្កត្វា”តិ៑ ឃំ សន្ធាឃ ក្យច្ចតិ “បិសាទិេកភ អគិក្ខេត្តតា”តិ, តំ ឥេស្សតំ “តត្វ ចា”តិអាទិ ក្យត្តំ៑ “អាហាេទ បដិក្កលសញ្ញា ភ្ជបដ្ឋេបត្វា”តិអាទីស្ស ឃំ ចត្តព្វំ, តំ បេទតា អាកមិស្សតិ៑ អដ្ឋក្កសមត្តាកតត្តិ “ឃាចឥច ញ្ញមស្ស កាឃស្ស ឱតិឃា”តិអាទិភា (ម៑ និ៑ ១៑១១៦; អ៑ និ៑ ៩៑រ៉ប៉; មហានិ៑ ១០៩) ក្យេត្តហិ អដ្ឋហិ អេក្កហិ សមត្តាកតំ កត្វា៑ “េភច ឆចាឃា”តិអាទិ បដិេក្កបឥស្សនំ៑

បេច្ឆកេឌាឱិ សច្ឆិកេទាតិ, ឃឱិ ភ្ជបតិស្សឃសមុេត្តា េហាតីតិ សម្មេត្តា៑ ឲចំ សត្វត្វ ញ្ញូេតា បេទស្សបិ៑ តត្វ បេច្ឆកេឌាឱិឃា ភ្ជបតិស្សឃសមុឥា កមុានំ េច្ច អសេច្ឆម្ពិក្ខានិ, សតសហស្សញ្ញា តដ្ឋាប្បុញ្ញាកាលាសមុេទល៌៑ សាចកេឌាឱិឃា អក្កសាចកានំ អសេច្ឆម្ពិក្ខំ, កមុសតសហស្សញ្ញា, មហាសាចកានំ (េឆទកា៑ អដ្ឋ៑ ១៑០១បប៉) សតសហស្សេមច តដ្ឋាប្បុញ្ញាកាលាសមុេទល៌៑ ញ្ញូតេទសំ អតីតាស្ស ឌាតីស្ស ចិចដ្ឋសត្តិស្សឃចេសភ និព្វត្តិតំ និេព្វឆកាកិឃំ ក្យសល៑ ឱាហិេឃា ឥាទុឱិទិេឃាតិ ឱាហិឃចិសេឃ សញ្ញាតសំចត្តតាឃ ឱាហិេឃា,

ទារុចីរបរិហរណេន ទារុចីរិយោតិ ច សមញ្ញាតោ។ សោ ហិ អាយស្មា “តស្មាតិហ តេ, ពាហិយ, ឯវំ សិក្ខិតព្ពំ ‘ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតិ, សុតេ, មុតេ, វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតី’តិ, ឯវញ្ហិ តេ ពាហិយ សិក្ខិតព្ពំ។ យតោ ខោ តេ ពាហិយ ទិដ្ឋេ ទិដ្ឋមត្តំ ភវិស្សតិ, សុតេ, មុតេ, វិញ្ញាតេ វិញ្ញាតមត្តំ ភវិស្សតិ, តតោ ត្វំ, ពាហិយ, ន តេន។ យតោ ត្វំ, ពាហិយ, ន តេន, តតោ ត្វំ, ពាហិយ, ន តត្ថ។ យតោ ត្វំ, ពាហិយ, ន តត្ថ, តតោ ត្វំ, ពាហិយ, នេវិធ ន ហុរំ ន ឧភយមន្តរេន។ ឯសេវន្តោ ទុក្ខស្សា”តិ (ឧទា។ ១០) ឯត្តកាយ ទេសនាយ អរហត្តំ សច្ឆាកាសិ។ ឯវំ សារិបុត្តត្ថេរាទីនំ មហាបញ្ញតាទិទីបកានិ សុត្តបទានិ វិត្ថារតោ វេទិតព្ពានិ។

តត្ថ អសម្មុយ្ហនំ ឯវន្តិ ឥទានិ វុច្ចមានាការេនេវ វេទិតព្ពំ។ “អត្តា អភិក្កមតី”តិ ឥមិនា អន្ធបុថុជ្ជនស្ស ទិដ្ឋិគាហវសេន អភិក្កមេ សម្មុយ្ហនំ ភវិស្សតិ, “អហំ អភិក្កមាមី”តិ បន ឥមិនា មានគាហវសេន។ តទុភយំ បន តណ្ហាយ វិនា ន ហោតីតិ តណ្ហាគាហវសេនបិ សម្មុយ្ហនំ ភវិស្សតេវ ហោតិ។ “តថា អសម្មុយ្ហន្តោ”តិ វត្វា តំ អសម្មុយ្ហនំ យេន ឈនវិតិព្ពារោកេន ហោតិ, តំ ទស្សេន្តោ “អភិក្កមាមី”តិអាទិមាហ។ តត្ថ យស្មា វាយោធាតុយា អនុគតា តេជោធាតុ ឧទ្ធរណស្ស បច្ចយោ។ ឧទ្ធរណគតិកា ហិ តេជោធាតូតិ។ ឧទ្ធរណេ វាយោធាតុយា តស្សា អនុគតភាវោ, តស្មា ឥមាសំ ទ្វិន្នមេត្ថ សាមត្ថិយតោ អធិមត្តតា, ឥតរាសំ ទ្វិន្នំ ឱមត្តតាតិ ទស្សេន្តោ “ឧទ្ធរណេ…បេ… ពលវតិយោ”តិ អាហ។ យស្មា បន តេជោធាតុយា អនុគតា វាយោធាតុ អតិហរណវីតិហរណានំ បច្ចយោ។ តិរិយគតិកាយ ហិ វាយោធាតុយា អតិហរណវីតិហរណេសុ សាតិសយោ ព្យាបារោតិ។ តេជោធាតុយា តស្សា អនុគតភាវោ, តស្មា ឥមាសំ ទ្វិន្នមេត្ថ សាមត្ថិយតោ អធិមត្តតា, ឥតរាសំ ទ្វិន្នំ ឱមត្តតាតិ ទស្សេន្តោ “តថា អតិហរណវីតិហរណេសូ”តិ អាហ។ សតិបិ អនុគមកអនុគន្តព្ពតាវិសេសេ តេជោធាតុវាយោធាតុភាវមត្តំ សន្ធាយ តថា-សទ្ទគ្គហណំ។ តត្ថ អក្កន្តដ្ឋានតោ បាទស្ស ឧក្ខិបនំ ឧទ្ធរណំ។ ឋិតដ្ឋានំ អតិក្កមិត្វា បុរតោ ហរណំ អតិហរណំ, ខាណុអាទិបរិហរណត្ថំ, បតិដ្ឋិតបាទឃដ្ដនបរិហរណត្ថំ វា បស្សេន ហរណំ វីតិហរណំ។ យាវ បតិដ្ឋិតបាទោ, តាវ អាហរណំ អតិហរណំ, តតោ បរំ ហរណំ វីតិហរណន្តិ អយំ វា ឯតេសំ វិសេសោ។

យស្មា បន បថវីធាតុយា អនុគតា អាបោធាតុ វោស្សជ្ជនស្ស បច្ចយោ។ គរុតរសភាវា ហិ អាបោធាតូតិ។ វោស្សជ្ជនេ បថវីធាតុយា តស្សា អនុគតភាវោ, តស្មា តាសំ ទ្វិន្នមេត្ថ សាមត្ថិយតោ អធិមត្តតា, ឥតរាសំ ទ្វិន្នំ ឱមត្តតាតិ ទស្សេន្តោ អាហ “វោស្សជ្ជនេ…បេ… ពលវតិយោ”តិ។ យស្មា បន អាបោធាតុយា អនុគតា បថវីធាតុ សន្និក្ខេបនស្ស បច្ចយោ, បតិដ្ឋាភាវេ វិយ បតិដ្ឋាបនេបិ តស្សា សាតិសយកិច្ចត្តា អាបោធាតុយា តស្សា អនុគតភាវោ, តថា ឃដ្ដនកិរិយាយ បថវីធាតុយា វសេន សន្និរុជ្ឈនស្ស សិជ្ឈនតោ តត្ថាបិ បថវីធាតុយា អាបោធាតុអនុគតភាវោ, តស្មា វុត្តំ “តថា សន្និក្ខេបនសន្និរុជ្ឈនេសូ”តិ។

តត្រាតិ តស្មិំ អភិក្កមនេ, តេសុ វា វុត្តេសុ ឧទ្ធរណាទីសុ កោដ្ឋាសេសុ។ ឧទ្ធរណេតិ ឧទ្ធរណក្ខណេ។ រូបារូបធម្មាតិ ឧទ្ធរណាការេន បវត្តា រូបធម្មា, តំសមុដ្ឋាបកា អរូបធម្មា ច។ អតិហរណន្តិ អតិហរណក្ខណំ ន បាបុណន្តិ ខណមត្តាវដ្ឋានតោ។ តត្ថ តត្ថេវាតិ យត្ថ យត្ថ ឧប្បន្នា, តត្ថ តត្ថេវ។ ន ហិ ធម្មានំ ទេសន្តរសង្កមនំ អត្ថិ។ “បព្ពំ បព្ពន្”តិអាទិ ឧទ្ធរណាទិកោដ្ឋាសេ សន្ធាយ សភាគសន្តតិវសេន វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ អតិឥត្តរា ហិ រូបធម្មានម្បិ បវត្តិក្ខណា, គមនស្សាទីនំ, ទេវបុត្តានំ ហេដ្ឋុបរិយេន បដិមុខំ ធាវន្តានំ សិរសិ បាទេ ច ពន្ធខុរធារា សមាគមតោបិ សីឃតរា។ យថា តិលានំ ភជ្ជិយមានានំ បដបដាយនេន ភេទោ លក្ខីយតិ, ឯវំ សង្ខតធម្មានំ ឧប្បាទេនាតិ ទស្សនត្ថំ “បដបដាយន្តា”តិ

វុត្តំ។ ឧប្បន្នា ហិ ឯកន្តេន ភិជ្ជន្តីតិ។ “សទ្ធិំ រូបេនា”តិ ឥទំ តស្ស តស្ស ចិត្តស្ស និរោធេន សទ្ធិំ និរុជ្ឈនករូបធម្មានំ វសេន វុត្តំ, យំ បនេតំ សត្តរសមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណេ ឧប្បន្នំ។ អញ្ញថា យទិ រូបារូបធម្មា សមានក្ខណា សិយុំ, “រូបំ គរុបរិណាមំ ទន្ធនិរោធ”ន្តិអាទិវចនេហិ វិរោធោ សិយា, តថា “នាហំ ភិក្ខវេ អញ្ញំ ឯកធម្មម្បិ សមនុបស្សាមិ, យំ ឯវំ លហុបរិវត្តំ, យថយិទំ ចិត្ត”ន្តិ (អ។ និ។ ១។៤៨) ឯវំ អាទិបាឡិយា។ ចិត្តចេតសិកា ហិ សារម្មណសភាវា យថាពលំ អត្តនោ អារម្មណបច្ចយភូតមត្ថំ វិភាវេន្តា ឯវ ឧប្បជ្ជន្តីតិ តេសំ តំសភាវនិប្ផត្តិអនន្តរំ និរោធោ។ រូបធម្មា បន អនារម្មណា បកាសេតព្ពា, ឯវំ តេសំ បកាសេតព្ពភាវនិប្ផត្តិ សោឡសហិ ចិត្តេហិ ហោតីតិ ទីឃាយុកតា តេសំ ឥច្ឆិតា, លហុវិញ្ញាណវិសយសង្គតិមត្តប្បច្ចយតាយ តិណ្ណំ ខន្ធានំ, វិសយសង្គតិមត្តតាយ ច វិញ្ញាណស្ស លហុបរិវត្តិតា, ទន្ធមហាភូតប្បច្ចយតាយ រូបធម្មានំ ទន្ធបរិវត្តិតា។ នានាធាតុយា យថាភូតញាណំ ខោ បន តថាគតស្សេវ, តេន ច បុរេជាតបច្ចយោ រូបធម្មោវ វុត្តោ, បច្ឆាជាតបច្ចយោ ច តថេវាតិ រូបារូបធម្មានំ សមានក្ខណតា ន យុជ្ជតេវ។ តស្មា វុត្តនយេនេវេត្ថ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

អញ្ញំ ឧប្បជ្ជតេ ចិត្តំ, អញ្ញំ ចិត្តំ និរុជ្ឈតីតិ យំ បុរិមុប្បន្នំ ចិត្តំ, តំ អញ្ញំ, តំ បន និរុជ្ឈន្តំ អបរស្ស អនន្តរាទិបច្ចយភាវេនេវ និរុជ្ឈតីតិ តថាលទ្ធបច្ចយំ អញ្ញំ ឧប្បជ្ជតេ ចិត្តំ។ យទិ ឯវំ តេសំ អន្តរោ លព្ភេយ្យាតិ? នោតិ អាហ “អវីចិ មនុប្បពន្ធា”តិ, យថា វីចិ អន្តរោ ន លព្ភតិ, “នទេវេន”ន្តិ អវិសេសវិទូ មញ្ញន្តិ, ឯវំ អនុ អនុ បពន្ធោ ចិត្តសន្តានោ រូបសន្តានោ ច នទីសោតោវ ឧទកប្បវាហោ វិយ វត្តតិ។

អភិមុខំ លោកិតំ អាលោកិតន្តិ អាហ “បុរតោ បេក្ខន”ន្តិ។ យស្មា យំទិសាភិមុខោ គច្ឆតិ, តិដ្ឋតិ, និសីទតិ វា តទភិមុខំ បេក្ខនំ អាលោកិតំ, តស្មា តទនុគតវិទិសាលោកនំ វិលោកិតន្តិ អាហ “វិលោកិតំ នាម អនុទិសាបេក្ខន”ន្តិ។ សម្មជ្ជនបរិភណ្ឌាទិកាលេ ឱលោកិតស្ស, ឧល្លោកហរណាទីសុ ឧល្លោកិតស្ស, បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តបរិស្សយស្ស បរិវជ្ជនាទីសុ អបលោកិតស្ស សិយា សង្គហោតិ អាហ “ឥមិនា វា មុខេន សព្ពានិបិ តានិ គហិតានេវា”តិ។

កាយសក្ខិន្តិ កាយេន សច្ឆិកតវន្តំ, បច្ចក្ខការិន្តិ អត្ថោ។ សោ ហិ អាយស្មា វិបស្សនាកាលេ “យទេវាហំ ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតំ និស្សាយ សាសនេ អនភិរតិអាទិវិប្បការំ បត្តោ, តមេវ សុដ្ឋុ និគ្គហេស្សាមី”តិ ឧស្សាហជាតោ ពលវហិរោត្តប្បោ, តត្ថ ច កតាធិការត្តា ឥន្ទ្រិយសំវរេ ឧក្កំសបារមិប្បត្តោ, តេនេវ តំ សត្ថា “ឯតទគ្គំ ភិក្ខវេ មម សាវកានំ ភិក្ខូនំ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារានំ, យទិទំ នន្ទោ”តិ (អ។ និ។ ១។២៣០) ឯតទគ្គេ ឋបេសិ។

សាត្ថកតា ច សប្បាយតា ច វេទិតព្ពា អាលោកិតវិលោកិតស្សាតិ អានេត្វា សម្ពន្ធោ។ តស្មាតិ កម្មដ្ឋានាវិជហនស្សេវ គោចរសម្បជញ្ញភាវតោតិ វុត្តមេវត្ថំ ហេតុភាវេន បច្ចាមសតិ។ អត្តនោ កម្មដ្ឋានវសេនេវ អាលោកនវិលោកនំ កាតព្ពំ, ខន្ធាទិកម្មដ្ឋានា អញ្ញោ ឧបាយោ ន គវេសិតព្ពោតិ អធិប្បាយោ។ អាលោកិតាទិសមញ្ញាបិ យស្មា ធម្មមត្តស្សេវ បវត្តិវិសេសោ, តស្មា តស្ស យាថាវតោ ជាននំ អសម្មោហសម្បជញ្ញន្តិ ទស្សេតុំ “អព្ភន្តរេ”តិអាទិ វុត្តំ។ ចិត្តកិរិយវាយោធាតុវិប្ផារវសេនាតិ

កិរិយមយចិត្តសមុដ្ឋានាយ វាយោធាតុយា ចលនាការប្បវត្តិវសេន។ អថវា ថម្ភេតីតិ អថវា ចលតិ។ ថទ្ធំ ចលេតីតិ ចលំ ចិយ ភុមរិ ចលតិ។

អង្គកិច្ចំ សាធយមានត្ថិ បធានភូតអង្គកិច្ចំ តិប្បាវេចត្តិ ហុត្វាតិ អវេត្វា។ “បឋមជវនេនបិ...បេ... ន ហោតី”តិ ឯត្ថ បញ្ចទ្វារវីថិយំ “ឧត្តិ បុរិសោ”តិ វជ្ជនាទីនំ អភាវំ សន្ធាយ វុត្តំ។ តត្ថ ហិ អាវជ្ជន វោដ្ឋព្ពនានំ អយោនិសោ អាវជ្ជនវោដ្ឋព្ពនវសេន ឧត្តេ ឧត្តិទ្វេបិជីវិតា លោភយត្តំ, អតិវេ ច បជិឈយត្តំ ឧប្បជ្ជតិ, មនោទ្វារេ បន “ឧត្តិ បុរិសោ”តិ វជ្ជនាទិ ហោតិ។ តស្ស បញ្ចទ្វារជវនំ មូលំ, យថាវុត្តំ ចា សត្តំ កចង្គាទិ។ ឧបំ មនោទ្វារជវនស្ស មូលវសេន មូលបរិញ្ញា វុត្តា។ អាគន្តុកតាវកាលិកតា បន បញ្ចទ្វារជវនស្សេវ អប្បត្តកាវវសេន, ឧត្តរកាវវសេន ច វុត្តា។ “ហេដ្ឋុបរិយវសេន កិច្ចវា បតិតេតព្វ”តិ ហេដ្ឋិមស្ស ឧបរិមស្ស ច អបរាបរំ កង្កប្បវត្តិមាហ។

តត្ថិ ជវនំ, តស្ស អយុត្តត្ថិ សម្ពន្ធោ។ អាគន្តុកោ អត្ថាគតោ។

ឧងយត្ថាយបរិច្ឆិន្នោ តាវតកោ កាលោ ឧតោសត្តិ តាវកាលិកានិ។

ឧតំ អសមោធានសម្បជញ្ញំ សមវាយេតិ សាមក្កិយំ។ តត្វាតិ បញ្ចាលុត្តវសេន អាលោកនវិលោកនេ បញ្ញាយមានេ តត្ថិតិមុត្តា កោ ឧកោ អាលោកេតិ, កោ វិលោកេតិ។

“ឧបតិស្សយបច្ចយោ”តិ ឯត្ថ សុត្តន្តនយេន បរិយាយតោ វុត្តំ។ សហជាតបច្ចយាតិ តិងស្សនយត្តមេតំ អញ្ញមញ្ញសម្បយុត្តអត្ថិអវិគតាទិបច្ចយានម្បិ លក្ខណតោ។

កាលេ សមន្តិតំ យុត្តកាលេ សមន្នាគតស្ស។ តថា បសាទេត្តស្សាតិ ឧត្វាបិ។ មហិសមេប្បា នាម ឧកា សម្បជាតីតិ ចវត្តិ។ លព្ភតត្ថិ កម្បតំ, លិព្ភអាការំ ចា។

ឧណ្ហកតិកោ បរិព្ភអាហជាហុលការោ។ សីលចិន្តសភេន អហិតាវចហត្ថា មិច្ឆាទិដ្ឋិវសេន ឧប្បត្តិ អសម្បាយំ។ “ធិចរមិ អនេចតក”ត្តិអាទិនា ធិចរស្ស ចិយ ការោយាបិ អនេចតកាតិ កាយស្ស អត្តបុញ្ញាតាជិកាចនេន “អជ្ជត្តវេ”តិអាទិនា វុត្តមេចត្តំ បរិដិបេន្តោ ឧតារិតរសន្តានស្ស ការណំ វេស្សតិ, តេនាហ “តស្វា”តិអាទិ។

ចក្ខុបញ្ចាកល្ពិកាហតោតិ អាហតចក្ខុបញ្ចាកល្ពិកោ, ចក្ខុបញ្ចាកល្ពិកាហិ ចា អាហតោ តថា។

អជ្ឈចិសោបិអត្ថោតិ អជ្ឈចិសោបិ បរោធិតចិត្តេសោ យថាវិធេត្វាទាតព្ពេន “ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា”តិអាទិនា (ម· និ· ១·២៣, ៤២២; ម· និ· ២·២៤៨៤; អ· និ· ២·២៣១; ៨·៩; ធ· ស· ១៣៥៥; ចូឡនិ· ៥១៨; មហានិ· ២០៩) តេនេវ វុត្តា ឧជ្ជុតា· ឥមស្សិ បវត្ត “វេទនាធាតិអាទិនា (ម· និ· ១·២៣, ៤២២; ម· និ· ២·២៤៨៤; អ· និ· ៨·៩; ធ· ស· ១៣៥៥; ចូឡនិ· ៥១៨; មហានិ· ២០៩) តេនេតា”តិ បត បដិវត្តបក្កឃស្សតមុខេន ខេសតាយ អាកាតត្វា វុត្តត្ថិ ឧជ្ជុតា·

បច្ចិមត្តារកាលស្ស តំសត្តារកចាយុតា ចិយ បរិភុត្តស្ស អាហារស្ស ចាតេយាសាតុយាច អាសយេ អច្ឆាតត្តិ អាហ “ចាតេយាសាតុចេសេនេច តិដ្ឋតី”តិ· អតិហរតីតិ យាច មុខា អភិហរតិ· វីតិហរតីតិ តតោ កុច្ឆិយំ វីមិស្សំ ការេន្តោ ហរតិ· អតិហរតីតិ ចា មុខទ្វារំ អតិក្កាមេន្តោ ហរតិ· វីតិហរតីតិ កុច្ឆិគតំ បស្សតោ ហរតិ, បរិចត្តតីតិ អបរាបរំ ចារេតិ· ឯត្ថ ច អាហារស្ស សារណបរិចត្តនសញ្ញាណនចិសេយានតាតិ បច្ចិសាតុសហិតា ឯច ចាតេយាសាតុ ករោតិ, ន ពេចលិតិ តាតិ បច្ចិសាតុយាបិ កិច្ចការេចន វុត្តាតិ· អលត្តត្ថា អនុបិនេលតីតិ យថា ចាតេយាសាតុ អាទីហិ អញ្ញេហិ ចិសេយានតំ ន ហោតិ, តថា អលត្តត្ថា អនុបិនេលតិ·

តេជោធាតុតិ ពហលិសន្តាតា តេជោធាតុ· សា ហិ អន្តោបចិដ្ឋំ អាហារំ បរិបាចេតិ· អញ្ញេសោ ហោតីតិ អាហារស្ស បចេសតាទីតំ មេក្កា ហោតិ· អាកុដតីតិ បរិយេសនតចេសេន, អញ្ញាហរណខិណ្ណាខិណ្ណតាទិបដិសំចេចនតចេសេន ច អាចជ្ជតិ, ចិជាតាតីតិ អត្ថោ· តំតំចិជាតតស្ស បច្ចយក្ខុតោភេច ហិ បយោគោ “សម្មាបយោគោ”តិ វុត្តោ· ខេមន ហិ បយោគេន បរិយេសនតាទិ និប្ផជ្ជតិ, សោ តព្ពិសយចិជាតតម្បិ និប្ផាទេតិ នាម តទចិតាកាចតោ· អថ ចា សម្មាបយោគំ សម្មាបដិបត្តិ មន្តាយ អាគមុ អាកុដតិ សមន្តាហរតិ· អាភេភាកបុញ្ញភេកា ហិ សន្តោបិ ចិញ្ញាណញ្ញាបិទេរាតិ តថា វុត្តំ·

គមនតោតិ អក្កាចារចេសេន គោចរគាមំ ឧទ្ទិស្ស គមនតោ· បរិយេសនតោតិ គោចរគាមេ អក្កុត្ថំ អាហិណ្ឌនតោ· បរិភោគតោតិ អាហារស្ស បរិភុញ្ជនតោ· អាសយតោតិ បិត្តាទិអាសយតោ· អាសយតិ ឯត្ថ ឯកជ្ឈំ បចត្តមានតាបិ គមុឆលថចត្តិតោ ហុត្វា មរិយាទចេសេន អញ្ញមញ្ញំ អសង្ករតោ សយតិ តិដ្ឋតិ បចត្តតីតិ អាសយោ, អាមាសយស្ស ឧបរិ តិដ្ឋនកោ បិត្តាទិកោ· មរិយាទត្ថោ ហិ អយមាការោ· និធានតោតិ យថាវុត្តោ អាហារោ និចិតោ ហុត្វា តិដ្ឋតិ ឯត្ថាតិ និធានំ, អាមាសយោ· តតោ និធានតោ·

អបរិបក្កតោតិ ពហលិសន្ធានេន គមុជតេជេន អចិបក្កតោ· បរិបក្កតោតិ យថាវុត្តស្ស អាហារស ចិបក្កភាចតោ· ផលតោតិ និប្ផត្តិតោ· និស្សន្ទតោតិ ឋានតោ ចិតោ ច និស្សន្ទនតោ· សម្មក្ខនតោតិ សម្មសោ មក្ខនតោ· អយមេត្ថ សង្ខេបោ, ចិត្ថារោ បន ចិសុទ្ធិមគ្គសំចណ្ណនាយ (ចិសុទ្ធិ· ដី· ១·២៨៣) គហេតព្ពោ·

សរីរតោ សេទា មុច្ចន្តីតិ ទេហសំសាររោណន ឧប្បន្នបរិឡាហតោ សរីរតោ សេទា មុច្ចន្តិ· អញ្ញេ ច រោគា គណ្ឌបិលកាទ្ទាទយោ· អច្ឆាទេតិ មនុស្សាមនុស្សបរិក្កមិតេ អសុច្ឆដ្ឋានេ ទេត្តទេចាយតនាទិកេ· ផុដ្ឋា ហិ អមនុស្សា, មនុស្សាបិ ចា ឌីចិតក្ខយំ បាបេន្តិ· និស្សជ្ជេត្វា ទេច អត្តនោ, កស្សចិ អនិស្សជ្ជិតត្វា, ខិជ្ជនីយត្វា ច ន បរស្ស· ឧតុកាលម្ពុតោតិ ទេច្ឆាតាទ្វារាទិឧតុកាលាទោតោ· តត្ថិ លជ្ជិនីតាទុកំ·

អដ្ឋាឧិតរិយាបធា ចិរតរប្បចត្តិកា ឌីឈកាលិកា ឰរិយាបធា៑ យន្ថ្យា កិក្លាធរលាឌិចរេត បចត្វា៑ ទ្រុហ្គិឧិ៍យរិយាបធា ចិហារេ, អន្តាត្វាបិ ឰរតា ចិរតា ធ បរិចត្តតាឌិចរេត បចត្វាតិ ចគត្តិ៑ “ករតតិ ករេត”តិ បុរឌ្ឍ អកិក្កយបដិក្កយក្កហរលាត ករេតតបិ បុររតា បន្ធរតា ធ កាឃស្ស អកិហរលំ ទ្រុត្តត្តិ ឰឍ ករតរេច កហិតត្តិ រពធិ៑

ឃន្មា យហាសិចរត្វរចារេគ អភត្តុរេ អភត្តុរេ ឰរិយាបធេ បចត្វរូបិរូបឈម្ពាត់ តត្វ តរត្វច តិររាឈគស្សតចរេត សម្បជាតការិតា កហិតាតិ តំ សម្បជញ្ញាចិបស្សតាធារចរេត រចឌិតញ្ញ៑ រតត ទ្រុត្តិ “តឃិឝំ យហាសិចរត្វររត ទ្រុត្តិ អសរម្មាហធ្ទុំ យហាសតិបដ្ឋាតសុរត្ត អធិរប្បត”ត្តិ៑ ឰយស្មិ បត សាយញ្ញាថរេល សញ្ញាយ្យិ ចត្យត្តិធំ សម្បជញ្ញា លត្អតិ ឃាចរគច សាយញ្ញាថលចិរេសគស្សតបរត្វា ឰយិស្សា រគសតាឃ៑ “សតិសម្បយុត្តស្សេចា”តិ ឰគំ ឃធា សម្បជញ្ញាស្ស កិច្ចរតា បធានតា កហិតា, ឲចំ សតិឃា បឹតិ គស្សតត្វំ ទ្រុត្តិ, ត សតិឃា សន្ធាចយត្តគស្សតត្វំ៑ ត ហិ ពគាធិ សតិរហិតា ញាណប្បចត្តិ អត្ថិ៑ “ឲតស្ស ហិ បគស្ស អឃំ ចិត្វាររា”តិ ឰយិតា សតិឃា ញាណរលាត សមធុរតំរឃច ចិភារចតិ៑ ឲតាតិបគាតីតិ “អកិក្កន្តេ បដិក្កន្តេ សម្បជាតការី រហាតី”តិអាឌីតិ បគាតិ៑ ចិកត្វារេតចាតិ ចិរុំ ពត្វា ចិកត្វាតិរឃច, ឰយិតាបិ សម្បជញ្ញាស្ស ចិឃ សតិឃារបត្វ បធានតរេច ចិភារចតិ៑

យន្ថ្យភាលកា បត ភលត្តិ – ឲរកា កិក្ក កន្ធរន្តា អន្ញា ចិរត្តុរន្តា អន្ញា ចិតរក្កុរន្តា កន្ធតិ, ឲរកា កយដ្ឋាត់ អចិស្សរឌ្ឍាច កន្ធតិ៑ តធា ឲរកា តិដ្ឋរន្តា...រប... តិសីគរន្តា...រប... សឃរន្តា អន្ញា ចិរត្តុរន្តា អន្ញា ចិតរក្កុរន្តា សឃតិ, ឲរកា កយដ្ឋាត់ អចិស្សរឌ្ឍាច សឃតិ, ឲត្តរកត បត ត បិកដំ រហាតីតិ ចក្កយរតត ឌីរបត្តិ៑ រឃា ហិ កិក្ក ចក្កយំ ឌ្ឍតរិត្វា ធ ចក្កយតរកាឌិឃំ ធិរតា បរិក្កហ្យាតិ “បិឌិតចក្កយតរកាឌិឃំ បចត្វា រូបិរូបឈម្ពា បន្ធិយចក្កយតរកាឌិ អប្បត្វា ឲរត្វច តិរុទ្ធា, បន្ធិយចក្កយតរកាឌិឃំ បចត្វាបិ បិឌិតចក្កយតរកាឌិ អប្បត្វា ឲរត្វច តិរុទ្ធា, ចក្កយតយឌ្ឍបចត្វា ដ្ឋរកា រកាឌិរឃា អប្បត្វា ឲរត្វច តិរុទ្ធា, ចក្កយរត បចត្វា រូបិរូបឈម្ពា ធាត់ អប្បត្វា ឲរត្វច តិរុទ្ធា, ធារត បចត្វា តិសជ្ជ អប្បត្វា ឲរត្វច តិរុទ្ធា, តិសជ្ជាឃ បចត្វា សឃត់ អប្បត្វា ឲរត្វច តិរុទ្ធា”តិ ឲចំ បរិក្កហ្យាត្វា បរិក្កហ្យាត្វារឃច កចត្កិ ឌ្ឍតរតិ៑ ដ្ឋហរន្តា កយដ្ឋាត់ ករហត្វាច ដ្ឋហតិ, អឃំ កិក្ក កតាឌីសុ សម្បជាតការី តាយ រហាតីតិ ៑ ឲចយ្យិ ត រសារត្ត កយដ្ឋាត់ អចិក្ខតំ រហាតិ, តស្មា កិក្ក ឃាច សរក្កាតិ, តាច ចក្កយិត្វា ធត្វា តិសីឌិត្វា សឃយារតា ឲចំ បរិក្កហត្វា សឃតិ “ការឃា អរចតរតា, យរទ្ធា អរចតរតា, ការឃា ត ជាតាតិ ‘អហំ យរទ្ធា សឃិរតា’តិ, យរទ្ធា ត ជាតាតិ ‘យឃិ ការឃា សឃិរតា’តិ, អរចតរតា ការឃា អរចតរត យរទ្ធា សឃិរតា”តិ ឲចំ បរិក្កហ្យាត្វា ឲច ចិត្តំ កចរក្ក ឌ្ឍតាររតិ៑ បត្សន្សរន្តា កយដ្ឋាត់ ករហត្វាច បត្សន្សាតិ, អឃំ រសារត្ត សម្បជាតការី តាយ រហាតិ៑ ការឃាឌីកិរិឃាតិត្ថាត្តរតត តម្មឃត្វា, អាចដ្ឋតកិរិឃា សម្បដ្ឋិតត្វា ធ ជចត់ សញ្ញាយ្យិ ចា លក្ខាវរប្បចត្តំ កិរិឃយឃបចត្តំ តាយ៑ តស្មិ សតិ ជាករិតំ តាយ រហាតីតិ បរិក្កហ្យាត្វា ជាករិរត សម្បជាតការី តាយ៑ អបិ ធ រត្តិត្តិចំ ឈ រកាដ្ឋារស ពត្វា បច្ចា រកាដ្ឋារស ជក្កុរន្តាបិ ជាករិរត សម្បជាតការី តាយ រហាតិ៑ ចិយុត្តាឃតតសីរេត ឆម្ពំ រគរសរន្តាបិ ឰត្តិសតិរធ្ធាតកធំ បហាឃ គសកធាចត្វតិស្សិតសប្បាឃកធំ ករឆរន្តាបិ ភាសិរត សម្បជាតការី តាយ៑ អដ្ឋតិសាឃ អាររម្មរលាសុ ចិត្តរូចិឃំ យតសិការំ បចរត្វរន្តាបិ ទ្រុតិឃំ ធសាត់ សយាបរន្តាបិ ត្យហ្វិភារច សម្បជាតការី តាយ៑ ទ្រុតិឃឈ្យាធសាត់ ចឌីសណ្ហារចិរហរតា ចិរេសសរតា ត្យហ្វិភារចា តាយាតិ៑ ឲចត្តិ ទ្រុត្តប្បការរត, សត្តស្សុបិ ធារតសុ ចត្យឆាតិ អរត្វា៑

សន្ថារកថាវណ្ណនា

១៣៥។ យស្ស សន្ថារស្ស អត្ថតំ អត្ថតាយ កិញ្ចិ “សន្ថរេ”តិ វុច្ចតិ, តំ ទស្សេន្តោ “ភូមិត្ថរណបច្ចយសន្ថារេន សយន្តាកេតា”តិ អាហ។ ឥដ្ឋកាទិ យត្ថ ពន្ធិ បច្ចយេ សន្ថរិស្សតេន សយក្កិតេតាតិ អធេ្ថា។ អថ វា ភូតំ វុច្ចតិ ហីនំ បណីតតោ អញ្ញត្តា, តថា បណីតំ ភូតំ ហីនតោ អញ្ញត្តា។ អបេក្ខាសិទ្ធា ហិ ភូតតាតិ។ ភូតិ យេន ឆេមុន ហីនេន វា បណីតេន វា ឥដ្ឋកាទិបច្ចយេន សន្ថស្សតិ, សោ តថា បចេត្វា អលិកោ ភូតិតរបច្ចយសន្ថារោ, តេន សយន្តាកេតា។ យថាលិកំ អត្ថតោ លិកាត្ថុបំ សន្ថារោ យថាលិកសន្ថារោ។ សេសន្ធេយបិ ឯសេវ នយោ។ លក្ខតីតិ វា លិកោ, យោ យោ លិកោ យថាលិកំ, តេន សន្ថារោ យថាលិកសន្ថារោ។ ពលត្តិ កាយពលំ។ សាទ្យត្តិ បកតិភូត្តលិងិតំ អត្ថុបិកតា។

យថាលទ្ធតោ អញ្ញស្ស អបត្តតា នាម សិយា អប្បិដ្ឋតាយបិ បចត្តិអាការោតិ តតោ ឱតិចត្តិតយេច សន្ថារស្ស សទ្ទំ ទស្សេន្តោ “លទ្ធត្ថាបិ ន កណ្ហាតី”តិ អាហ។ តំ បរិចេត្តព្វាតិ បកតិភូត្តលិងិតំ ករុឥចរំ ន ចាសុកាវាចចំ, សរីរពលវាចហត្ថ ហោតីតិ បយោជនចេសេន, ន អញ្ញដ្ឋតាឱចេសេន តំ បរិចេត្តព្វា។ លហុកឥចរបរិភោគោ ន សន្ថារចិរោឌីតិ អាហ “លហុកេន យាវេបន្តាបិ សន្ថរេ្ឋច ហោតី”តិ។ ឃហុច្ឆិ ឥចរំ ពាហុតិ វា ឥចរាតិ លក្ខិត្វាបិ តាតិ ឱស្សជ្ជេត្វា តទញ្ញស្ស កហណំ យថាសាទ្យុតយេ ឱតត្វា ន សន្ថារចិរោឌីតិ អាហ “តេហំ...បេ... ឆាមេត្តាបិ សន្ថរេ្ឋច ហោតី”តិ។ ឯចំ សេសបច្ចយេបិ យថាពលយថាសាទ្យុតិទ្ធេសស្ស អបិ-សទ្ទក្កហណោ អធិប្បាយោ ចេទិតព្វោ។

ឫត្តហឹតកត្តិ ពោយុត្តបរិកាឱតំ, ឫតិកាចេន វា ឲឌ្ធិតំ ហឹតកំ។ ឫទ្ធាឌីហិ ចល្លិតត្តិ “ឫតិយុត្តកសង្ឃំ តិស្សាយ បព្ពជ្ជា”តិអាឌិនា (មហាវ។ ៧៣, ១២៨) សព្វាសព្ពុទ្ធាឌីហិ បសត្ថំ អប្បិដ្ឋតាសត្តុឌីសុ កិញ្ចិ តិចេយាឌេត្វា បចេសត្ថរេ្ឋច ហោតិ បចេយេត ព្ពិក្កាសកេតន សន្ថារេន សយន្តាកតត្តា។

កាយំ បរិហរន្តិ បោសេន្តីតិ កាយបរិហារិកា។ តថា កុច្ឆិបរិហារិកា ចេទិតព្វា។ កុច្ឆិបរិហារិកតា ច អន្តោហរណេន សរីរស្ស ឱតិយា ព្ពបការកតាចេសេន ភូត្តិតាតិ ពាហិទ្ធាច កាយស្ស ព្ពបការកតាចេសេន កាយបរិហារិកតា ទដ្ឋព្វា។

បរិក្ខារយត្តាតិ បរិក្ខារក្កហណំ។ តត្រទ្ធកបច្ចត្តរណត្តិ អត្ថតា អភិនិទ្ធហិត្វា តេត្វច តិទ្ធកបច្ចត្តរណំ។ បច្ចត្តរណាឌីតេត្ថព្វ តចយាឌីកាចេ យថាភូត្តបឱបិឱយា ទដ្ឋព្វោ, ន តេហំ តថា បតិតិយតកាចេតោ។ កស្មា? តថា តឆាកលេតោ។ ភូបេយ្យាសកាចេត យហាកោ ឱយាតិ យហាកោ។ យឌិ ភូតេរបិ អប្បិដ្ឋតាឌីសកាថា, កិំ តេសមេវិ ចសេន អយំ ទេសតា ភូត្តិតាតិ? តេតាតិ អាហ “ភកថា បតា”តិអាទិ។ កាយបរិហារោ បយោជនំ ឯតេតាតិ កាយបរិហារិកំ។ តេតាហ “កាយំ បរិហរណយត្តកោតា”តិ។

ចត្វសុ ឌិសាសុ សុខវិហារតាយ សុខវិហារទ្ធាតក្ខតា ចតស្សោ ឌិសា ឯតស្សាតិ ចតុទ្ទិសោ ចតុទ្ទិសោ ឯច វាតុទ្ទិសោ។ តាសុ ឯច ពត្ធិ

សទ្ទេ ចា សង្ខារេ ចា កយេត ត បជិហតតិ, សយំ ចា ទេត ត បជិហញ្ញតីតិ អប្បជិឈោ។ សត្តុប្បយាតោ ព្ពតរីតទេរតាតិ ស្រួចចេចត បច្ចយេត សពេត, សទេត្តត, សយេយេច ច ឲ្យុប្បតពោ។ បរិច្ច សយត្តិ, ពាយចិត្តាតិ បរិសយត្តិ អភិកចត្តីតិ បរិឃ្យុយា, សីហញ្ញប្បជ្ឈាឝយោ, ពាយច្ឆត្តាឝយោ ច, ទេ ត បរិឃ្យុយេ អឌិចាសតលត្តិយា ចិតយាឌីហិ ច សហិតា លត្តា, អភិកចិតា ច។ ឆដ្ឋកាចពទកយាកាចេត អលម្ពិ ឲទេពា ចទេទតិ ឲពាពឹ ហុត្វា ចរិតុំ សក្កុលោយ្យ។ លក្កចិសាឈាពប្បាតិ តាយ ឲច ឲពចិហារិតាយ លក្កយិពសិក្ខសយោ។

អសញ្ញាតចាតាភិឈាទេតហិ សិយា សក្កុលោ អបក្កូពោតិ “បក្កិ សក្កុលោ”តិ ចិទេសទេត្វា ចុទេត្តា។

តីចទលប្បហាតពចាចណ្ណតា

១៩៩។ ចត្តព្ពតំ អាបជ្ជតីតិ “អស្សុពស្ស កិក្ខុតោ អទទញ្ញា តិទច្ឆាតកាតាតំ ចិយ, ចតចទពាតំ ចិយ ច តិចាសយត្តទេយច, ត បត អទទញ្ញាចាសាតុច្ឆចិកា ពាចិ សម្មាបជិបត្តី”តិ អបចាឝចទេសត ចត្តព្ពតំ, អាទញ្ញពេហិ ចា តិទច្ឆាតកទេតហិ, ចតចទចិសកាពឌទេតហិ ចា សម្ពិ ចិប្បជិបត្តិចទេសត ចត្តព្ពតំ អាបជ្ជតិ។ ពាឡអពសឌិសត្តា ពាឡអពំ, គុល្លចជ្ជ។ តិលពសឌិសត្តា តិលពំ, អហ្យុយត្តចជ្ជ។

ចិចិត្តត្តិ ឌតចិចិត្ត។ ទេតាហ “សុញ្ញា”ត្តិ។ តំ បត ឌតសច្ចទេឈាសាកាទេចទេតច ទេចឌិតព្ពំ សច្ចពល្ពពត្តា ឈាតស្សាតិ អាហ “អប្បសច្ចិ អប្បតិឈ្ឈេសត្តិ អទេត្វា”តិ។ ឲតទេឝចាតិ តិស្សច្ចតំទេយច។ ចិហារទេរា បិពារបរិច្ឆិទេត្តា សពលេរិ អាចាទេសា។ អដ្ឋទេយាទេកាតិ ឌឹឈបិសាទេឝា, “ករុឡអសណ្ឌាតបិសាទេឝា”តិបិ ចឝត្តិ។ បិសាទេឝាតិ ចត្វទស្សបិសាទេឝា។ ហម្ពិយំ យុណ្ឌច្ឆឝតបិសាទេឝា។ អទេឌ្ឋា បជិទាឌ្ឍតំ បជិតាហតទេយាទេក្កា ចត្វបញ្ចាក្សយពោ បតិស្សយចិទេសទេសា។ យាឡុឡ ឲពក្សុដសក្កហិទេតា អទេតពទេពាលាចទេត្តា បតិស្សយចិទេសទេសា។ អបទេរា តទេយា ចិហារទេរា តាយ ឌឹឈយុលបិសាទេឝា។ អដ្ឋទេយាទេកា ឲពបស្សច្ឆឝតពទេសតាសតំ។ តស្ស ពិទ ឲពបទេស្ស កិត្តិ ស្រួចតទេរា ទេហាតិ, ព្ពតទេរបទេស្ស តីចា, ទេតត តំ ឲពបស្សលឝតពំ ទេហាតិ។ បិសាទេឝា តាយ អាយតចត្វទស្សបិសាទេឝា។ ហម្ពិយំ យុណ្ឌច្ឆឝតពំ ចត្ថិពក្កលាឃុត្តិ ក្យុហា តាយ ទេពចលិ បត្ថតក្យុហា។ ទេលលំ ក្វាទេពាឌ្ឍ បញ្ញាទិ។ ទេសសំ ចុត្តតយទេយច។ យណ្ឌទេបិតិ សាលាយណ្ឌទេបិ។

ចិហារទេសតាសតត្តិ បតិស្សយក្សតំ ទេសតាសតំ។ យញ្ញាបីឌទេសតាសតត្តិ យញ្ញាបីឌទេញ្ញាច យញ្ញាបីឌសព្ឌគ្គទេសតាសតញ្ញា។ ចិយិលិពាឌិ សគ្គទិតព្ពទេតា សគ្គតទេសតាសតំ។ អភិសក្ខទលាកាចទេតា សយតស្ស តិសជ្ជាយ ច ទេពចលំ ឡពាសក្សតំ ទេសតាសតំ “ចិចិត្តំ ទេសតាសត”ត្តិ ព្ពយិតា ទេសតាសតក្កហទេលាត សក្កហិតទេយច សាយញ្ញាទេឌាតតាកាចទេតា។

យឌិ ឲចំ ពស្វា “អទេញ្ញា”ត្តិអាឌិ ចុត្តត្តិ អាហ “ព្ពយ បតា”តិអាឌិ។ “ភិក្ខុតីតំ ចទេសត អាពត”ត្តិ ព្ពឝំ ចិតទេយ តឆា អាពតតំ សត្ថាយ ចុត្តំ, អភិធទេម្មបិ បត “អទេញ្ញាត្តិ តិក្ខមិត្វា ពហិ ព្ពគ្គលីលិ, សព្ពទេយតំ អទេញ្ញា”ត្តិ (ចិក។ ៥៩៨) អាពតទេយច។ តត្ត ហិ ឃំ ត ពាយបទេឝសទេត្តាពឆំ, តំ “អទេញ្ញា”ត្តិ តិប្បទិយាយចទេសត តឆា ចុត្តំ។ ឆុតក្កតិទេច្ចទេស (ចិសុទ្ធិ ០។១១) ឃំ ចុត្តំ, តំ យុត្តំ, តស្វា តត្ត ចុត្តតទេយត ពទេហតព្ពត្តិ អឌិប្បាទេយា។ រុក្ខមូលត្តិ រុក្ខសមីបំ។ ចុត្តទេញ្ញាតំ “យាចតា យជ្ឈត្តិកោ ពាទេល សយត្តា ឈាយា ឋទតិ, តិចាទេត បណ្ណាតិ តិបតត្តិ, ឲត្តាចតា

រុក្ខមូល"ន្តិ។ សេល-សទ្ទោ អវិសេសតោ បព្ពតបរិយាយោតិ កត្វា វុត្តំ "បព្ពតន្តិ សេល"ន្តិ, ន សិលាមយមេវ, បំសុមយាទិកោ តិវិធោបិ បព្ពតោ ឥធាធិប្បេតោ។ វិវរន្តិ ទ្វិន្នំ បព្ពតានំ មិថោ អាសន្នតរេ ឋិតានំ ឧទកេន ភិន្នំ វិវរំ, ឯកស្មិំយេវ វា បព្ពតេ ឧមង្គសទិសន្តិ សុរុង្គសទិសំ។ មនុស្សានំ អនុបចារដ្ឋានន្តិ បកតិសញ្ចារវសេន មនុស្សេហិ ន សញ្ចរិតព្ពដ្ឋានំ។ អាទិ-សទ្ទេន "វនបត្ថន្តិ វនសណ្ឌានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចនំ, វនបត្ថន្តិ ភីសនកានមេតំ, វនបត្ថន្តិ សលោមហំសានមេតំ, វនបត្ថន្តិ បរិយន្តានមេតំ, វនបត្ថន្តិ ន មនុស្សូបចារានមេតំ, វនបត្ថន្តិ ទុរភិសម្ភវានមេតំ សេនាសនានំ អធិវចន"ន្តិ (វិភ។ ៥៣១) ឥមំ បាឡិំ សង្គណ្ហាតិ។ អច្ឆន្នន្តិ កេនចិ ឆទនេន អច្ឆាទិតំ រុក្ខសាខាយបិ ន ឆាទិតំ។ និក្កឌ្ឍិត្វាតិ នីហរិត្វា។ បច្ឆាភត្តវេលាយមេវាតិ បច្ឆាភត្តមេវ វេលាយមេវ ច។

បិណ្ឌបាតបរិយេសនំ បិណ្ឌបាតោ ឧត្តរបទលោបេនាតិ អាហ "បិណ្ឌបាតបរិយេសនតោ បដិក្កន្តោ"តិ។ បល្លង្កន្តិ ឯត្ថ បរិ-សទ្ទោ "សមន្តតោ"តិ ឯតស្ស អត្ថេ, តស្មា វាមោរុំ ទក្ខិណោរុញ្ច សមំ ឋបេត្វា ឩរុកា បរិតោ អញ្ញមញ្ញំ សម្ពន្ធិត្វា និសជ្ជា បល្លង្កន្តិ អាហ "សមន្តតោ ឩរុពទ្ធាសន"ន្តិ។ ឩរូនំ ពន្ធនវសេន និសជ្ជា បល្លង្កំ។ អាភុជិត្វាតិ ច យថា បល្លង្កវសេន និសជ្ជា ហោតិ, ឯវំ ឩរុកា បរិតោ អាភុញ្ជំ ពន្ធនំ កត្វា, តំ បន ឩរូនំ បរិតោ តថា សម្ពន្ធតាករណន្តិ អាហ "ពន្ធិត្វា"តិ។

ហេដ្ឋិមកាយស្ស ច អនុជុកំ ឋបនំ និសជ្ជាវចនេនេវ ទីបិតន្តិ "ឧជុំ កាយ"ន្តិ ឯត្ថ កាយ-សទ្ទោ ឧបរិមកាយវិសយោតិ អាហ "ឧបរិមំ សរីរំ ឧជុំ ឋបេត្វា"តិ។ តំ បន ឧជុកឋបនំ សរូបតោ, បយោជនតោ ច ទស្សេតុំ "អដ្ឋារស"តិអាទិ វុត្តំ។ ន បណមន្តីតិ ន ឱនមន្តិ។ ន បរិបតតីតិ ន វិគច្ឆតិ វីថិំ ន លង្ឃេតិ។ តតោ ឯវ បុព្ពេនាបរំ វិសេសប្បត្តិយា កម្មដ្ឋានំ វុឌ្ឍិំ ផាតិំ វេបុល្លំ ឧបគច្ឆតិ។ បរិមុខន្តិ ឯត្ថ បរិ-សទ្ទោ អភិ-សទ្ទេន សមានត្ថោតិ អាហ "កម្មដ្ឋានាភិមុខ"ន្តិ, ពហិទ្ធា បុថុត្តារម្មណតោ និវារេត្វា កម្មដ្ឋានំយេវ បុរក្ខត្វាតិ អត្ថោ។ សមីបត្ថោ វា បរិ-សទ្ទោតិ ទស្សេន្តោ "មុខសមីបេ វា កត្វា"តិ អាហ។ ឯត្ថ ច យថា "វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតី"តិអាទិនា ភាវនានុរូបំ សេនាសនំ ទស្សិតំ, ឯវំ "និសីទតី"តិ ឥមិនា អលីនានុទ្ធច្ចបក្ខិយោ សន្តោ ឥរិយាបថោ ទស្សិតោ។ "បល្លង្កំ អាភុជិត្វា"តិ ឥមិនា និសជ្ជាយ ទឡ្ហភាវោ, "បរិមុខំ សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា"តិ ឥមិនា អារម្មណបរិគ្គហូបាយោ។ បរីតិ បរិគ្គហដ្ឋោ "បរិណាយិកា"តិអាទីសុ វិយ។ មុខន្តិ និយ្យានដ្ឋោ "សុញ្ញតវិមោក្ខមុខ"ន្តិអាទីសុ វិយ។ បដិបក្ខតោ និគ្គមនដ្ឋោ ហិ និយ្យានដ្ឋោ, តស្មា បរិគ្គហិតនិយ្យានន្តិ សព្ពថា គហិតាសម្មោសំ បរិច្ចត្តសម្មោសំ សតិំ កត្វា, បរមំ សតិនេបក្កំ ឧបដ្ឋបេត្វាតិ អត្ថោ។

២១៧។ អភិជ្ឈាយតិ គិជ្ឈតិ អភិកង្ខតិ ឯតាយាតិ អភិជ្ឈា, លោភោ។ លុជ្ជនដ្ឋេនាតិ ភិជ្ជនដ្ឋេន, ខណេ ខណេ ភិជ្ជនដ្ឋេនាតិ អត្ថោ។ វិក្ខម្ភនវសេនាតិ ឯត្ថ វិក្ខម្ភនំ អនុប្បាទនំ អប្បវត្តនំ, ន បដិបក្ខេន សុប្បហីនតា។ "បហីនត្តា"តិ ច បហីនសទិសំ សន្ធាយ វុត្តំ ឈានស្ស អនធិគតត្តា។ តថាបិ នយិទំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ វិយ សភាវតោ វិគតាភិជ្ឈំ អថ ខោ ភាវនាវសេន, តេនាហ "ន ចក្ខុវិញ្ញាណសទិសេនា"តិ។ ឯតេនេវ នយេនាតិ យថា អភិជ្ឈាយ ចិត្តស្ស ភាវនាយ បរិភាវិតត្តា វិគតាភិជ្ឈតា, ឯវំ អព្យាបន្នំ វិគតថិនមិទ្ធំ អនុទ្ធតំ និព្ពិចិកិច្ឆន្តិ អត្ថោ។ បុរិមបកតិន្តិ បរិសុទ្ធបណ្ឌរភាវំ។ "យា ចិត្តស្ស អកល្យតា"តិអាទិនា (ធ។ ស។ ១១៦២; វិភ។ ៥៤៦) ថិនស្ស, "យា កាយស្ស អកល្យតា"តិអាទិនា (ធ។ ស។ ១១៦៣; វិភ។ ៥៤៦) ច មិទ្ធស្ស អភិធម្មេ និទ្ទិដ្ឋត្តា វុត្តំ "ថិនំ ចិត្តគេលញ្ញំ, មិទ្ធំ ចេតសិកគេលញ្ញ"ន្តិ។ សតិបិ អញ្ញមញ្ញំ អវិប្បយោគេ ចិត្តកាយលហុតាទីនំ វិយ ចិត្តចេតសិកានំ យថាក្កមំ តំ តំ វិសេសស្ស យា តេសំ

អកល្យតាទីនំ ចិរេនបច្ចយតា, អយមេតេសំ នការោចាតិ ទដ្ឋព្វំ។ អារោលិកនញ្ញាតិ ឯត្ថ អតិនយត្ថចិងិដ្ឋអត្ថិ អត្ថាចរេគិឆេកា អយមិការទោតិ ឥមេស្សន្តោ អាហ “ទត្តិយិ...បេ... នយត្តាកេតា”តិ។ ញាណំ ឋកយត្តិ នតិនយ្យឌញ្ញាយាហ។ អតិក្កមិត្វា ចិក្ខមូតចរេនត បឌហិត្វា។ “កចយិក”ត្តិ បចត្តិយា កចដ្ឋចា, ចិចិកិច្ឆា។ នា ឯតស្ស អត្ថីតិ កចដ្ឋចី, ត កចដ្ឋចីតិ អកចំកចី, តិង្ខិចិកិច្ឆោ។ លក្ខណាទិភេទតោតិ ឯត្ថ អាទិ-សទ្ទេន បច្ចយបហានបហាយកាទីនម្បិ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។ តេបិ ហិ ភេទតោ ចត្តព្វាតិ។

១០៤។ តេនាហ ញាណចរេនត កហិតឆតាតំ។ បទិយន្តោតិ ទាតព្វរេនរេនា។ រេនា ពលចបិរេយាឌ្ឌំ លភតិ “ញាណបលិរោគិឆេតា យុទ្ធតាយី”តិ។ រេនាយតស្សំ អធិកច្ចតិ “ឌីចិកាតិមិត្តំ អត្ថី”តិ។

១០៥។ ចិនកាកេចតុប្បត្តិយាតិ ទុក្ខចេចតុប្បត្តិយា។ ទុក្ខចេចតា ហិ ឫលចេចតាយ ក្សលចិបាកនត្តាតស្ស ចិនេទាធិតាយ ចិនកាកា។ ចត្តព្ពទិយាបចំ លិក្ខន្តោតិ ចត្តព្ពិធម្បិ ញាទិយាបចប្បចត្តិ បច្ឆិន្ទន្តោ។ ឈ្យាធិកោ ហិ យថា ធាតកាយតេស្ស អនយត្វា, ឯចំ តិនដ្ឋាទីស្វបិ អនយត្វា ហោតិ។ អាគារឆតីតិ បីឡឲតិ។ ចាតាទីនំ ចិការេទា ចិនយាចត្វា ឈ្យាធីតិ អាហ “តំនយដ្ឋារេតត ទុក្ខត ទុក្ខិតោ”តិ។ ទុក្ខចេចតាយ បត ឈ្យាធិការេច ម្ចលឈ្យាធិតា អាគារធិកោ អាទិតោ គារឆតីតិ កត្វា។ អតុពន្ធឈ្យាធិតា ទុក្ខិតោ អបរាបរំ នញ្ញាតទុក្ខតាតិ កត្វា។ កិលិតោតិ ធាតុនង្ខោភេត បទិក្ខិលានទីរោ។ អប្បមត្តកំ ចា ពលំ ពលមត្តា។ តទុកយត្តិ បរិយាឌ្ឌំ, រេនាយតស្សត្ថា តត្ថ លភេថ បរិយាឌ្ឌំ “ទោកោតា យុទ្ធតាយី”តិ។ អធិកច្ចស្ស រេនាយតស្សំ “អត្ថិ មេ កាមេ ពល”ត្តិ។

១១០។ សេនត្តិ “តស្ស ហិ ‘ពន្ធតា យុទ្ធតាយី’”តិ អាចឌ្ឌយតោ តទុកយំ ហោតិ។ តេត ទុត្ត”ត្តិ ឯចយាទិ។ ទុត្តតេយតេចាតិ បធមទុតិយបតេស្ស ទុត្តតេយតេច។ នព្វបតេស្វតិ អចនិដ្ឋបតេស្ស តតិយាទីស្ស កោដ្ឋារេនស្ស។

១១១-១១២។ ត អត្ថតិ អធីតោតិ ត អត្ថាយត្តា។ បរាធីតោតិ បរាយត្តា។ អបរាធីតតាយ ក្សេឌា ចិយ អត្ថតោ កិច្ចេ ឯសិតព្វោតិ ក្សឌិស្សា។ នចរេនាតិ អាហ “អត្តតោ នត្តកោ”តិ។ អតុគកតាយ កំ បរិតិយំ តាទេត្តិ ឯត្វាតិ កត្តារទាតិ អាហ “តិទុគកំ ឌីឈយក្ក”ត្តិ។

១១៣។ តត្រាតិ តស្មិំ ឥស្សរេតា។ អយត្តិ ញាគាតិ ទុច្ចយាតា នចិនតា។ រេយត ញាណាទីនំ ឋបយាការេចា, កាយច្ឆន្ទាទីតច្ចា ឋបរេយឈ្យការេចា ហោតិ, រេនា តេសំ ឋបរេយាបរេយឈ្យនព្ពន្ធា នចិនតាតិ ទដ្ឋព្វំ។ រេយា យមិញ្ញកាយច្ឆន្ទត ទជ្ជតីតិ រេយា ម្ចក្កលោ យមិញ្ញកាយទាកស្ស ចត្តក្ខុត ម្ចក្កលេ កាយច្ឆន្ទចរេនត ទត្វា ហោតិ។ តំ ចត្តុំ កណ្យតីតិ តំ តណ្យាចត្តុំ “យរេយត”ត្តិ កណ្យាតិ។

ឋបដ្ឋរេចធាតិ ឋបដ្ឋចំ កការេធ។

តក្ខត្តស្សាតិ យហស្ស។ យុទ្ធាតិ ពន្ធតោ យុទ្ធា។

ចិតសេ អបកតញ្ញុតាតិ ចិតឃក្កទេ អក្យួសលេត៌ សោ ហិ កប្បិយាកប្បិយំ ឃាធាចទេតា ត ឌាតាតិ៌ ទេតាហ “កិម្ភិទ្ធិទេចា”តិអាឌិ៌

កង្ខតីតិ ទោកំ ទោកំ កង្ខតិបិ៌ កង្ខទេត្តា បត តាឃ ទុច ស្ញុក្កិតបទិសក្កិតតាឃ តត្ថ តត្ថ តិដ្ឋតិបិ៌ ច្រាឌិទេស កត្ថាទេ កទេតា “ទេកា ឌាតាតិ កិ កចិស្សតី”តិ និចត្តតិបិ, តស្មា កតដ្ឋាតទេតា អកតដ្ឋាតទេយច ពាហុតរំ ទេហាតិ៌ សង្គាឃ កហិព្រុំ សទេង្គយ្បំ ចត្ថំ “ឰដទេយច”ត្តិ សដ្ឋហិតំ ត សទេក្កាតិ៌ អត្ថិ តត្ថីតិ “អត្ថិ តុ ទោ, តត្ថិ តុ ទោ”តិ៌ អទទ្ធិា បចិដ្ឋស្ស អាឌិឃិត្រុច សប្យុតំ អាឃសប្យុតំ៌ បទិ បទិទេតា, ស្កបទុបទិ ចា សប្យុតំ បទិសប្យុតំ៌ ស្កកទេឃតបិ តទេត្តច បទិត្តុយតំ ចឌតិ៌ ទេតាហ “អបទិទេឃាកាហត”ត្តិ៌ លង្គិតត្តត្តិ អទទ្ធិាសទ្ធិាឃ ស្ថប្យុត្តិ លង្គិតកាច, ស្កាព្រាឃត្តិ អទេត្ថា៌

១១១៖ តព្រាឃំ សឌិសតាតិ ទុត្តាបិ ចុត្តតឃាតុឃាទេទត សឌិសតា ទេចឌិតត្តា៌ ឃឌទេក្កត ហិ កាឃចុត្តាដទេឃា ឰលាឌិសឌិសា, តឌទេក្កត ទេតសំ បហាតំ អាលាយ្យាឌិសឌិសំ អកាទេចាតិ កត្ថា៌ ល ឆទេឃ្ញុតិ អឃុកតិយិត្តស្ស ស្កក្កទេហា, អឃុកកាចតាតុទេឃាទេកា, ឰត្រ្តិទេយឃុ ក្យត្តន្តទេតា, ទេកាឌទេត យត្តញ្ញុតា, កល្យាលយិត្តតា, សប្បាឃកធាតិ ឰទេឃ ល ឆទេឃ្ញុ៌ កាទេចត្វាតិ ច្រ្វាទេហត្វា៌ យហាសតិបដ្ឋាទេត (ឌី៌ តិ៌ ១៌១លិ១-១លិ៖) ចណ្ណឃិស្សាឃ តត្តស្ស អតុប្បត្តាតុប្បាឌទិតាប្បត្ថុបហាតាឌិចិកាចតចទេសត សចិទេសំ បិឡុឃា អាកតត្វា៌ ទុស តទេឃា ព្យាបិតាឌិប្បហាតកកាទេចបិ៌ បទេចត្តឹត្ថិ អាទេឃ្ញលក្ខុទេត បទស្មិ៌ ចត្ថុស្មិ៌

អតត្តការោតិ អត្តទេតា បទស្ស ច អតត្តាចទេហា៌ ល ឆទេឃ្ញុតិ ទេយត្តាតិយិត្តស្ស ស្កក្កទេហា, ទេយត្តាកាចតាតុទេឃាទេកា , កឃ្ញុស្សកតា, បឌិសក្ខាតពាហុលតា, កល្យាលយិត្តតា, សប្បាឃកធាតិ ឰទេឃ ល ឆទេឃ្ញុ៌ តទេត្តចាតិ យហាសតិបដ្ឋាទេតទេឃច (ឌី៌ តិ៌ ១៌១លិ១-១លិ៖)៌ ចាទិត្តឹលំ ស្កគ្គិស្ស បណ្ណត្តសិក្ខាបឌំ អាចាទបណ្ណត្តិ៌

ពត្តតាកាទំ បទេចសិតត្វា អលដ្ឋតក្កត្តាតុកទេចា ប៉ុទិទេសា “តក្កត្តឌិចទេស ពត្តតាកាទំ បទេចសិទេតា ប៉ុទិទេសា”តិ ចុទេត្វា, តក្កត្តឌិចទេស ទុច ចា តឌតតុកចតត្វំ តធា កទេតា៌ យហាអតត្តការត្តិ ឌិដ្ឋឆឃ្ញុកាឌិអត្តហាបតឃុទេលត យហទេតា អតត្តស្ស ការកំ៌ ល ឆទេឃ្ញុតិ អតិទេកាឌទេត តតិយិត្តក្កាទេហា, ឰទិឃាបធសឃ្យុទិចត្តតតា, អាទេលិកាសទ្ធិាឃតសិកាទេរា, អក្កុធាកាឃចាទេសា, កល្យាលយិត្តតា, សប្បាឃកធាតិ ឰទេឃ ល ឆទេឃ្ញុ៌

ស្កឌ្ឍក្យុក្កទេច្ច យហាអតត្តការត្តិ បទាឃត្តតាបិឌតទេតា ចុត្តតទេឃត យហទេតា អតត្តស្ស ការកត្តិ៌ អទេត្ថា ល ឆទេឃ្ញុតិ ពាហុស្សុតតា, បទិប៉ុច្ឆកតា, ចិតទេឃ បកតញ្ញុតា, ចុទ្ធសចិតា, កល្យាលយិត្តតា, សប្បាឃកធាតិ ឰទេឃ ល ឆទេឃ្ញុ៌

ពលចាតិ បច្ចត្តិកចិឆឃតសឃទេត្តត ពទេលត ពលចា៌ សទ្ធាចុទេឆាតិ សត្តដ្ឋឆតុអាឌិអាចុទេឆា៌ ស្សុទឌិទេសចកាឌតចទេសត សបទិចាទេរា៌ តត្ថិ ឃធាចុត្តំ ប៉ុទិសំ៌ ពលចត្តតាឃ, សទ្ធាចុឆតាឃ, សបទិចារតាឃ ច ទេចាទា គុទទេតាច ឌិដ្ឋា បលិទេឃយ្យំ៌ អតត្តកាទិកាតិ សឃ្ញាបឌិបត្តិយា ចិតាគ្គការលាទេតា ចុត្តតទេឃត អតត្តកាទិកា៌ ល ឆទេឃ្ញុតិ ពាហុស្សុតតា, បទិប៉ុច្ឆកតា, ចិតទេឃ បកតញ្ញុតា,

អធិមោក្ខពហុលតា, កល្យាណមិត្តតា, សប្បាយកថាតិ ឥមេ ឆ ធម្មេ។ យថា ពាហុសច្ចាទីនិ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចស្ស បហានាយ សំវត្តន្តិ, ឯវំ វិចិកិច្ឆាយ បីតិ ឥមាបិ ពាហុស្សុតតាទយោ គហិតា។ កល្យាណមិត្តតា សប្បាយកថា វិយ បច្ចត្តំ, តស្មា តស្ស តស្ស អនុច្ឆវិកវសេនេតា វេទិតព្វា។ សម្មាបដិបត្តិយា អប្បដិបត្តិនិមិត្តតាយុបេត វិចិកិច្ឆា មិច្ឆាបដិបត្តិយេវ បរិព្រូហេតីតិ តស្សា បហានំ ទុច្ចរិតចិន្តតត្ថបរិយោយាតិ អាហ “ទុច្ចរិតកក្ខារេ តិត្ថុទិត្ថា”តិអាទិ។

១៦៨។ បាមោជ្ជំ តាយ តរុណបីតិ, សា កញ្ចាបិ តុដ្ឋាវត្ថាតិ អាហ “បាមោជ្ជំ ជាយតីតិ តុដ្ឋាការោ ជាយតី”តិ។ តុដ្ឋស្សាតិ ឱក្កន្តិកភាវប្បត្តាយ បីតិយា វសេន តុដ្ឋស្ស។ អត្តនោ សវិប្ផារិកតាយ, អត្តសមុដ្ឋានបណីតរូបុប្បត្តិយា ច សកលសរីរំ ខោភយមានា ផរណលក្ខណា បីតិ ជាយតិ។ បីតិសហិតំ បីតិ រូបុត្តរបទលោបេន, កិំ បន តំ? មនោ។ បីតិ មនោ ឯតស្សាតិ បីតិមនោ, តស្ស បីតិមនស្ស។ តមេវ អត្ថមត្តមេវ ទស្សេន្តោ “បីតិសម្បយុត្តចិត្តស្សា”តិ អាហ។ ការណាតិ ឥធ អនុបកលេបិ អធិប្បេតោ, ន វេទនាទិលក្ខណមេវាតិ អាហ “កាយការោ បស្សទ្ធី”តិ, បស្សទ្ធិច្ឆាយស្ស បីតិវសេនេវ បស្សទ្ធំ អធិប្បេតំ។ វិគតទរថោតិ បហីនិស្សដ្ឋាទិកិលេសទរថោ។ វុត្តប្បការាយ បុព្ពាភាវកាយ វសេន ចេតសិកសុខំ បដិសំវេទេន្តោយេវ តំសមុដ្ឋានបណីតរូបផុដ្ឋសរីរតាយ កាយិកម្បិ សុខំ វេទេតីតិ អាហ “កាយិកម្បិ ចេតសិកម្បិ សុខំ វេទយតី”តិ។ ឥមិនាតិ “សុខំ បដិសំវេទេតី”តិ ឯវំ វុត្តេន។ សំកិលេសបក្ខតោ តិក្ខត្តត្តា, បឋមជ្ឈានបក្ខិកត្តា ច តក្កម្ពុបុរេត។ សុខិតស្សាតិ សុខិតោ។

បឋមជ្ឈានកថាវណ្ណនា

១៦៩។ “ចិត្តំ សមាធិយតី”តិ ឯតេន ឧបចារវសេនបិ អប្បនាវសេនបិ ចិត្តស្ស សមាធានំ កថិតំ។ ឯវំ សន្តេ “សោ វិវិច្ចេវ កាមេហី”តិអាទិកា ទេសនា កិមត្ថិយាតិ អាហ “សោ វិវិច្ចេវ កាមេហិ...បេ... វុត្ត”ន្តិ។ តត្ថ ឧបរិវិសេសសន្ទស្សនត្ថំ បឋមជ្ឈានាទិឧបរិវត្តព្ពវិសេសសន្ទស្សនត្ថំ។ ន ហិ ឧបចារសមាធិសមធិគមេន វិនា បឋមជ្ឈានាទិវិសេសោ សមធិគន្តុំ សក្កា។ បរិកម្មប្បការេហិ ការណាភាវេន ទុតិយជ្ឈានាទិសមធិគមេបិ ឥច្ឆិតព្ពោវ បដិបទាភាវនាសន្តតិវុឌ្ឍិ វិយ ទុតិយមគ្គាទិសមធិគមេតិ ទដ្ឋព្វំ។ តស្ស សមាធិតោតិ “សុខិតោ ចិត្តំ សមាធិយតី”តិ ឯវំ សាធារណវសេន វុត្តោ យោ អប្បនាលក្ខណោ, តស្ស សមាធិតោ។ បភេទទស្សនត្ថន្តិ ទុតិយជ្ឈានាទិវិភាគស្ស ចេវ អភិញ្ញាទិវិភាគស្ស ច បភេទទស្សនត្ថំ។ ករោ វុច្ចតិ បុប្ផសមុស្សំ គព្ភាសយេ ករីយតីតិ កត្វា, ករតោ ជាតោ ករជោ កាយោ ករជកាយោ, ចតុសន្តតិរូបសមុទាយោ។ កាមំ នាមកាយោបិ វិវេកជេន បីតិសុខេន តថាលទ្ធុបការោ, “អភិសន្ទេតី”តិអាទិវចនតោ បន រូបកាយោ ឥធាធិប្បេតោតិ អាហ “ឥមំ ករជកាយ”ន្តិ។ អភិសន្ទេតីតិ អភិសន្ទំ ករោតិ។ តំ បន ឈានមយេន បីតិសុខេន ករជកាយស្ស តិន្តភាវាបាទនំ, សព្ពត្ថកមេវ លូខភាវាបនយនន្តិ អាហ “តេមេតី”តិអាទិ, តយិទំ អភិសន្ទនំ អត្ថតោ យថាវុត្តបីតិសុខសមុដ្ឋានេហិ បណីតរូបេហិ កាយស្ស បរិប្ផុដតា ទដ្ឋព្វា។ “បរិសន្ទេតី”តិអាទីសុបិ ឯសេវ នយោ។ សព្ពំ ឯតស្ស អត្ថីតិ សព្ពវា, តស្ស សព្ពវតោ។ អវយវាវយវិសម្ពន្ធេ អវយវិនិ សាមិវចនន្តិ អវយវីវិសយោ សព្ព-សទ្ទោ, តស្មា វុត្តំ “សព្ពកោដ្ឋាសវតោ”តិ។ អផុដំ នាម ន ហោតិ យត្ថ យត្ថ កម្មជរូបំ, តត្ថ តត្ថ ចិត្តជរូបស្ស អភិព្យាបនតោ។ តេនាហ “ឧបាទិន្នកសន្តតី”តិអាទិ។

᪑᪑᪔᪨ ᩅᩥᩅᩮᨠᩮᩣᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨷᨽᩔ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩴ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩦᨲᩥᨠᩁᨱᩮᨶ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨷᨭᩥᨷᩣᨴᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨠᩥᩴᩈᩩ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣ “ᨿᨳᩣᨮᩥᨲᩣ ᨠᩥᩴᩈᩩᨷᩦᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᩋᩣᨣᨲᩣ᪨

“ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩁᩪᨷᩪᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᨣ᩠ᨣᩴ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨵ᪨ ᩈ᪨ ᪑᪖᪓) ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨾᩮᩅᩮᨲᩴ, ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮ “ᩁᩪᨷᨠᩥᩴᩈᩩ ᩈᩣᨿ ᩁᩣᨩᩣᨷᩥ ᨿᨳᩣᨠᩥᩴᩈᩩᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ, [ᩁᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪓᪨᪑᪐ ᨧᨲᩩᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩁᩣᨩᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿᩴ (ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩈᨾᩣᨶᩴ)] ᩍᨵ ᨷᨶ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩮᨿᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᨠᨲᨠᩣᩁᨱᩮᨶ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᨠᩣᨲᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᩋᨶᩩᨷᩅᩥᩈᨶᩅᩈᩮᨶ ᨣᨲᩣ ᩁᩪᨷᨣᨲᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᨷᨴᩮᨲᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨠᩩᩈᩃᨵᨾ᩠ᨾᩮᩉᩥ ᨷᩁᩥᨲᩮᩣ ᨣᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᩑᩅ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨽᩪᨾᩥ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩉᩥ, ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩁᩪᨷᩮᨠᩮᨶ ᩅᩮᨲᩥᨠᩣᩅᨧᩁᩣᩉ᪨ “ᨶ ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩔᩣᨷᩥ ᨲᩔ ᨧᨶ᩠ᨴᨠᩣᨧ ᨧᨦᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨲᩣᩉ “ᨶ ᨧ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮ”ᨲ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

ᨴᩩᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪕᪨ ᨲᩣᩉᩥ ᨲᩣᩉᩥ ᩁᩪᨷᨠᩥᩁᩣᩉᩥ ᩁᩪᨷᩥᨩ᩠ᨫᨲᩥᨲᩥ ᩁᩪᨷᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᩁᩪᨷᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩁᩪᨷᨠᩴ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᩁᩪᨷᩥᨠᩮᩣᨣᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨷᩥᨶ᩠ᨶᩥᨲ᩠ᨳᨣᩮᩣᨲᩥ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨸᨲᨠ᩠ᨿᨷᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩁᩪᨷᩥᨩ᩠ᨫᨶᩥᨠᩣᨣᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨷᩥᨩ᩠ᨫᨶᩥᨠᩣᨣᩮᩣᨲᩥ ᨯᩣᩁᩣᩅᩈᩮᨶ ᩁᩪᨷᩉᨶᩥᨲᩣᨣᩮᩣ᪨ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩁᩪᨷᩥᨶ᩠ᨶᩣᨣᩮᩣᩅ ᩁᩉᩮᨲᩣ ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ, ᨶ ᩍᨲᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩅᩮᩉᩣ ᩁᩪᨷᩥᨩ᩠ᨫᨶᩥᨠᩣᨣᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨯᩣᩁᩣᨲᩥᨷᩥᨲᨷᩩᨲ᩠ᨲᩥᩋᨠᩮᩉᩦᨲᩥ ᨯᩣᩁᩣᨲᩥᨷᩥᨲᩮᩉᩥ ᩁᩪᨷᨷᩩᨲ᩠ᨲᩥᩋᨠᩮᩉᩥ ᨧ, “ᩅᩮᨶᨷᨭᩮᩃᩉᩥ ᨧᩣ”ᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨶᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᩅᩮᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨿ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩃᩮᨿᩮᩣ, ᩈᩩᨷ᩠ᨷᩈᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᨯᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩅᩮᩈᩈᨲ᩠ᨲᩥ “ᩋᨽᩥᩈᨶ᩠ᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩴ᪨

ᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪖᪨ ᩁᩪᨷ᩠ᨷᩃᩥᨶᩦᨲᩥ ᩁᩪᨷ᩠ᨷᩃᨣᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ᪨ ᩅᩮᨲᩮᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶᩦᩃᩮᩈᩩᨲᩥ ᩁᩪᨷ᩠ᨷᩃᩮᩈᩩ, ᩅᩮᨲᩩᨷ᩠ᨷᩃᩁᨲ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨷᩃᨶᩦᩃᩩᨷ᩠ᨷᩃᩮᩈᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩁᩪᨷ᩠ᨷᩃᩴ ᩁᩪᨷ᩠ᨷᩃᨾᩮᩅ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨣᩉᨱᩮᨲᩣ᪨ ᩈᨲᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩈᨲ-ᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᨷᩉᩩᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᩣ “ᩈᨲᨷ᩠ᨷᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᩅᩥᨿ, ᩅᩮᨲ ᩋᨶᩮᨠᩈᨲᨷᨲ᩠ᨲᩔᩣᨷᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩅᩮᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᨶ “ᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨴᩩᨾᩴ, ᩈᩮᨲᩴ ᨷᩩᨱ᩠ᨯᩁᩦᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨿᩣᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩣ, ᨿᩣᩅ ᨧ ᨾᩪᩃᩣ ᩁᩪᨷᨠᩮᨶ ᩋᨽᩥᩈᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨱ᩠ᨱᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨷᨠᩣᨲᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨵ ᩁᩪᨷ᩠ᨷᩃᩥᨶᩦᨲᩥ ᩅᩥᨿ ᨠᩁᨷᨠᩣᩁᩮᨿᩣ, ᩁᩪᨷᨠᩴ ᩅᩥᨿ ᨲᨲᩥᨿᨩ᩠ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᩴ᪨

ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪑᪗᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ “ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨧᩮᨲᩈᩣ”ᨲᩥ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᩣᩉ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨷᨣᨾᨶᨲᩮᩣ ᨶᩥᩁᩩᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩴ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩃᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉ “ᨶᩥᩁᩩᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᨶ ᨷᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᩑᩅ ᨷᨽᩔᩁᨲᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩥᨠᩮᩈᩮᩈᩮᩣ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨲᨲᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩔ ᨶᩥᨥᩴᩈᨶᩮᨶ ᨷᨽᩔᩁᨲᩣ ᩅᩥᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉ “ᨷᨽᩔᩁᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩍᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩁᩣᨣᩣᨴᩥᨾᩃᩁᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩁᩪᨷᩣᩈᨦ᩠ᨣᩉᨲᩮᩣ

ផរណទស្សនត្ថំ ឧតុផរណំ ន ហោតិ សវិសេសន្តិ អធិប្បាយោ, តេនាហ “តល្ល…បេ… ពលវំ ហោតី”តិ។ វត្ថំ វិយ ករជកាយោតិ យោគិនោ ករជកាយោ វត្ថំ វិយ ទដ្ឋព្ពោ ឧតុផរណសទិសេន ចតុត្ថជ្ឈានសុខេន ផរិតត្តា។ បុរិសស្ស សរីរំ វិយ ចតុត្ថជ្ឈានំ ទដ្ឋព្ពំ ឧតុផរណដ្ឋានិយស្ស សុខស្ស និស្សយភាវតោ, តេនាហ “យថា”តិអាទិ។ ឯត្ថ ច “បរិសុទ្ធេន ចេតសា”តិ ចេតោគហណេន ឈានសុខំ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្ពំ, តេនាហ “ឧតុផរណំ វិយ ចតុត្ថជ្ឈានសុខ”ន្តិ។ តត្ថ ច ចតុត្ថជ្ឈានេ សុខមេវ នត្ថីតិ? សច្ចំ នត្ថិ សាតលក្ខណសន្តសភាវត្តា បនេត្ថ ឧបេក្ខា “សុខ”ន្តិ អធិប្បេតា។ តេន វុត្តំ សម្មោហវិនោទនិយំ “ឧបេក្ខា បន សន្តត្តា, សុខមិច្ចេវ ភាសិតា”តិ (វិភ។ អដ្ឋ។ ១១១; វិសុទ្ធិ។ ១.៤៣៣; បដិ។ ម។ ១០៥, មហានិ។ អដ្ឋ។ ១៧)

ន អរូបជ្ឈានលាភីតិ ន ចោទិតព្ពោ អចិនាការតោ, តេនាហ “ន ហី”តិអាទិ។ តត្ថ ចុទ្ទសហាការេហីតិ កសិណានុលោមតោ, កសិណបដិលោមតោ, កសិណានុលោមបដិលោមតោ, ឈានានុលោមតោ, ឈានបដិលោមតោ, ឈានានុលោមបដិលោមតោ, ឈានុក្កន្តិកតោ, កសិណុក្កន្តិកតោ, ឈានកសិណុក្កន្តិកតោ, អង្គសង្កន្តិតោ, អារម្មណសង្កន្តិតោ, អង្គារម្មណសង្កន្តិតោ, អង្គវវត្ថានតោ, អារម្មណវវត្ថានតោតិ ឥមេហិ ចុទ្ទសហាការេហិ។ សតិបិ ឈានេសុ អាចិណ្ណវសីភាវេ អយំ វសីភាវោ អភិញ្ញាភិនិព្ពត្តនេ ឯកន្តេន ឥច្ឆិតព្ពោតិ ទស្សេន្តោ អាហ “ន ហិ…បេ… ហោតី”តិ។ ស្វាយំ នយោ អនុបសយាបត្តិហិ វិនា ន លព្ភតីតិ តាយបេត្ថ អចិនាការតោ ចោទិតព្ពោ។ យទិ ឯវំ កស្មា បាឡិយំ ន អារុប្បជ្ឈានានិ អាគតានីតិ? វិសេសតោ ច រូបាវចរជ្ឈានបាទកត្តា សព្ពាភិញ្ញានំ តទន្តោគធា កត្វា តាយ ទេសិតា, ន អរូបាវចរជ្ឈានានំ ពុធ អនុបយោគតោ, តេនាហ “អរូបជ្ឈានានិ អាហរិត្វា កថេតព្ពានី”តិ។

វិបស្សនាញាណកថាវណ្ណនា

១៣៥។ សេសន្តិ “ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ”តិអាទីសុ វត្តព្ពំ។ ញេយ្យំ ជានាតីតិ ញាណំ, តំ បន ញេយ្យំ បច្ចក្ខំ កត្វា បស្សតីតិ ទស្សនំ, ញាណមេវ ទស្សនន្តិ ញាណទស្សនំ, តយិទំ ញាណទស្សនបទំ សាមញ្ញតោ អញ្ញត្ថ ញាណវិសេសេ និរូឡ្ហំ, តំ សន្តំ អត្ថុទ្ធារវសេន ទស្សេន្តោ “ញាណទស្សនន្តិ មគ្គញ្ញាណម្បិ វុច្ចតី”តិអាទិមាហ។ យស្មា វិបស្សនាញាណំ តេភូមកសង្ខារេ អនិច្ចាទិតោ ជានាតិ, កង្ខានុបស្សនតោ បដ្ឋាយ បច្ចក្ខតោ ច តេ បស្សតិ តស្មា អាហ “ឥធ បន…បេ… ញាណទស្សនន្តិ វុត្ត”ន្តិ។

អភិនីហរតីតិ វុត្តនយេន អដ្ឋង្គសមន្នាគតេ តស្មិំ ចិត្តេ វិបស្សនាកម្មេន ជាតេ វិបស្សនាភិមុខំ បេសេតិ, តេនាហ “វិបស្សនា…បេ… ករោតី”តិ។ តន្និន្នការោ ឯវ ហិស្ស តន្និន្នាទិកតា។ វុត្តោវ (ពាហុល្ល។ ចាតុម្មហាភូតេហិ រូបធម្មតីតិ ចាតុម្មហាភូតិកោ។ អនិច្ចន្ទេយាតិ បគុណតាយ អង្គុដ្ឋសភាវោ។ ចាតុមហាភូតិកស្ស វិកាយោ។ កង្ខានុបស្សនតោ អង្គុដ្ឋភាវតោ ហិ វិសេសេ សមាការានំ សង្កោចបិត្តសមាធិឧតុលោភកាយភាវោ អបកាយា ហោតិ។ មហាសម្ពាហនំ មល្លាទីនំ បាហុចណ្ណានិអត្ថំ ហោតីតិ “ឧច្ឆាទនបរិមទ្ទនា”តិ វុត្តំ។ បរិមទ្ទនធម្មោតិ បរិមទ្ទិតព្ពតាសភាវោ។ ភិជ្ជតិ ចេវ វិកិរតិ ចាតិ អនិច្ចតាវសេន ភិជ្ជតិ ច វិកិរណា វិកិណ្ណា បរិយាទិន្នំ អសារវត្ថុ វិប្បកិណ្ណា ហោតិ។ រូបីតិ អត្ថតោ បច្ចយភូតេន អាហារលក្ខណេន រូបវាតិ អយមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្ពោតិ អាហ “ឯហិ បនេហិ សម្ពុទ្ធោ វិទិតោ”តិ។ វិសេសោ ហិ អយមិការោ។ សណ្ឋានសម្បាទនតាយ

ᨲᨴᩣᨶᩩᩁᩪᨸᩁᩪᨸᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨬᩣᨱᨣᨲᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᨽᩮᨴᩮᩉᩥᨸᩥ ᩈᨾᩩᨴᨿᩮᩣ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩑᩅᩴ ᨲᨳᩉᩥ ᨿᨳᩣᩁᩉᩴ ᨠᩣᩁᩮᨿ ᩈᨾᩩᨴᨿᩅᨿᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩩᨸᩔᩥᨲᩣ ᨴᩔᩥᨲᩣ. ᨶᩥᩔᩥᨲᨬ᩠ᨧ ᩃᨴ᩠ᨵᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩥᩔᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩔ. ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ, ᨠᩣᨿᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩣᨶᩴ ᩁᩪᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨠᩁᨱᨲᩮᩣ ᨧ.

᪓᪙᪔. ᩈᩩᨽᨠᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨽᨶᨠᩣᩁᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨽᩮᩣ, ᨸᨠᩣᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨸᩥ ᨾᩉᩥᨲᩮᩣ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩩᨽᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨣᩩᨱᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨩᩣᨲᩥ ᩋᩣᨠᩁᨩᩣᨲᩥᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩥᨸᩥ ᨾᩉᩥᨲᩮᩣ ᩋᩣᨠᩣᩁᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾ᩠ᨻᩃᨠᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᩁᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᩉᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩥᨠᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨠᨲᨸᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨸᨶᩦᨲᨸᩣᩈᩣᨱᩈᨠ᩠ᨡᩁᩮᩣ”ᨲᩥ. ᩃᨵᩥᨿᩣ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩁᩅᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᨧ᩠ᨨᨲᩣ, ᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩔᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨧ᩠ᨨᩮᩣᨲᩥ ᨲᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩦ”ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩅᩥᨸ᩠ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ. ᨵᩮᩣᩅᨶᩅᩮᨵᨶᩣᨴᩦᩉᩦᨲᩥ ᨧᨲᩩᩈᩩ ᨸᩣᩈᩣᨱᩮᩈᩩ ᨵᩮᩣᩅᨶᩮᨶ ᩅᩮᨵ ᨠᩣᩊᨠᩣᨴᩥᩋᨸᩉᩁᨱᩅᩈᩮᨶ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨸᩣᩅᩮᩈᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶᩮᨶ. ᨲᩣᨸᩈᨱ᩠ᩉᩣᨠᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ. ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ. ᨾᨱᩥ ᩅᩥᨿ ᨠᩁᨩᨠᩣᨿᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ. ᩋᩣᩅᩩᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ ᩋᨶᩩᨸᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ. ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᩃᩣᨽᩦ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᨴᩔᨶᨲᩮᩣ. ᨲᨴᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨶᩴ. ᨹᩔᨸᨬ᩠ᨧᨾᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᨵᨾ᩠ᨾᩣᨸᩥ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨧᩥᨲ᩠ᨲᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩑᩅᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ. ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᨣᨲᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩣᩅᩩᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨿ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᩅᩥᩁᩮᩣᨵᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨠᩥᩴ ᨸᨶᩮᨲᩴ ᨬᩣᨱᩔ ᩋᩣᩅᩥ ᨽᩅᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔᩣᨲᩥ? ᨬᩣᨱᩔ. ᨲᩔ ᨸᨶ ᩋᩣᩅᩥᨽᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ ᩋᩣᩅᩥᨽᩪᨲᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ. ᨬᩣᨱᩔᩣᨲᩥ ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᩅᩮᨠ᩠ᨡᨱᩣᨬᩣᨱᩔ.

ᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩔ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨶᩴ ᨸᩁᨲᩮᩣ ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ. ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩦᨲᩥ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨿᩴ ᨬᩣᨱᩣᨶᩩᨸᩩᨻ᩠ᨻᩦ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ. ᩑᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩅᩣᩁᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᨣᩉᩥᨲᩣᩈᩩ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᩮᨿ᩠ᨿᩈᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ. ᨶᩥ. ᪑.᪖᪔) ᩅᩥᨿ ᨨᩊᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩃᨠ᩠ᨡᨱᩔ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩔ ᨲᩣᩅ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᩅᩣᩁᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ. ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᩈᩁᩣᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅ ᩁᩪᨸᩣᩅᨧᩁᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨴᩔᩥᨲᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ. ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩅᩣ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨿᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᨶ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ, ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᩍᨴᨾ᩠ᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩔ ᨡᩮᩣ ᨴᩔᩮᨲᩥ ᨡᩮᩣ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨽᩣᩅᩮᨲᩥ. ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨾᩣ ᨠᩁᩮᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩪᨸᩴ ᨸᩔᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᨵᩣᨶᩮᨶ ᨠᩁᩮᨲᩥ ᩁᩪᨸᩴ ᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨶᩣ ᨸᩔᨲᩮᩣ”ᨲᩥᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩑᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᩃᩣᨽᩥᨶᩮᩣ ᩋᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩔ ᨠᨳᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩈᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ. ᨸᨬ᩠ᨧᩣᩃᩥᨠᨧᩣᩈᩥ ᨿᨳᩣᨠᩣᨾᨠᩁᩔ ᩅᩥᨿ. ᨸᩥᨭᨠᩮ ᨾᨠ᩠ᨠᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᨯ᩠ᨰᨠᩴ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨹᩃᩴ. ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨠᨳᩣ –

“ᨿᨲᩮᩣ ᨿᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨾᩈᨲᩥ, ᨡᨶ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩏᨴᨿᨻ᩠ᨻᨿᩴ;

ᩃᨽᨲᩦ ᨸᩦᨲᩥᨸᩣᨾᩮᩣᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᨾᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. (ᨵ. ᨸ. ᪓᪗᪔);

ᨾᨶᩮᩣᨾᨿᩥᨴ᩠ᨵᩥᨬᩣᨱᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪙᪖-᪗. ᨾᨶᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣᨾᨶᩮᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲᩴ. ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩣᨴᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨧ ᨠᨱ᩠ᨱᨶᩣᩈᩣᨴᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨦ᩠ᨣᩮᩉᩥ ᨧ. ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨶᩅᩈᩮᨶᩣᨲᩥ

ពយលឥលើឌឹងឌឹងនណ្ហាតយត្តចនេត, ត ទ្ធបិកិឈាតារទហក្ខតប្បនាឌីខ្ពត្រ្កឹយចនេត៉ នន្ទាពារទេហឹតិ
ចណ្ណនណ្ហាតអចឃចចិនេនសាឌឹនន្ទាពារទេហិ៉ ទេតត ខ្ពុឌ្គិយតា៉ នឌឹងកាចឥស្សតត្វទេយចាតិ នណ្ហាតទេតាបិ ចណ្ណទេតាបិ
អចឃចចិនេននទេតាបិ នឌឹងកាចឥស្សតត្វទេយច៉ នឌាតិឃំ ជិទេតា, ត តាកិឌ្គិឃា អន្ទាឌាតិទ្ធបេ៉ា

ខ្ពុឌ្គិចិឆពាលាឌីពពឆាចណ្ណតា

១៦៨៉ ឃុបរិកយុពតយត្តិពាឥឃោចិឃ ខ្ពុឌ្គិចិឆពាលាំ ចិក្យន្ទាតកិរិឃាឃ តិឃ្សឃកាចទេតា៉

១៦៩៉ ឃុលត្តិ អកិទេធ្វត, អកយិទេទតាតិ អទេត្វា៉

១៧០៉ យទេត្ត្រា ក្នុតាតទេនឃ្សពឥារទេពាបិ “ឥហទេរា”តិ ចុន្ទតីតិ តទេតា ចិទេនទេនតត្វ “ឃុចា”តិ ចុត្តា៉ ឃុចាបិ ទេពាឌិ អតិន្ធ្ធតទេពា
អយណ្ណតឌាតិទេពា ទេហាតីតិ តទេតា ចិទេនទេនតត្វ “យណ្ណតកឌាតិទេពា”តិអាឌិ ចុត្តា, ទេតតាហ “ឃុចាបឹតិ”អាឌិ៉ ពាឡអតិលប្បយាណា
ឥតិក្ខទេចា ពាឡអតិលពាតិ ពាឡអា ចា ពយុ្ញានា, តិលប្បយាណា ឥតិក្ខទេចា តិលពាតិ៉ ចង្គ តាយ ចិឃង្គ៉ ទេឃាន្ទាតបឹឡអពាឥទេឃា
យុលក្ខិយិបឹឡអពា៉ យុលពទេតា ទេឥាទេនា យុលទេឥាទេនា, លក្ខលាចចតទេន្វាតំ យុទេល អទេឥានស្សាបិ បិពឯកាចស្ស អឆិទេប្យតត្វា៉ ឃឆា ចា
យុទេល ទេឥាទេនា, ខុចំ យុទេល អទេឥាទេនាបិ យុលទេឥាទេនា នទេទេលិទេបត៉ យុលទេឥាទេនា ច យុលទេឥាទេនា ច យុលទេឥាទេនាតិ ខុពទេនទេនតទេឃតទេបត្វ
អទេត្វា ឥង្គទេន្ទា៉ ខុចញ្ញា“បទេទនំ ទេនាឡអនចិឆំ ចិត្តា បិពឯ ទេហាតី”តិ ចចតំ នយត្វិតំ ទេហាតិ៉

១៧១៉ បុទេន្ទាតិចានពាលាលុបយាឃត្តិ បុទេន្ទាតិចានពាលាស្ស ឥស្សិទិតាបយាឃំ៉ តំ ឌិចនំ ពតកិរិឃា តាយ បិពតិពនត្តស្សបិ ទេឃក្ខទេឃ្សត
បិពឯ ទេហាតីតិ ឥស្សតត្វ តំឌិចន-ក្ខហលំ ពតំ៉ តំឌិចនពតកាយត្តឃ-ក្ខហទេលាទេតច យហាកិតីហាទេទហិ អទេន្ទានយឿ
បុទេន្ទាតិចានពាលាលិកឹតំ តីឃុ កទេចឃុ ពតកិរិឃា ទេឃក្ខទេឃ្សត បិពឯ ទេហាតីតិ ឌីបិតត្តិ ឥង្គន្ទា៉

១៧២៉ អបទាបទំ នន្ទាទេទត្តតិ តំតំកិច្ចចទេនត ខ្ពុទេតា ចិទេតា ច នន្ទាទេទត្ត៉ ឃឆាចុត្តបិនាទេឥាចិឃ កិក្ខទេតា ពទេឌពាទេឃា ឥង្គទេន្ទា តត្វ
បតិឌ្ឋិតស្ស ឥង្គន្ទាឥស្សតយិឌ្គិទេតា៉ ចក្ខយទេតា ហិ ចិន្ទាចក្ខនយឆិពទេយា៉ ឃឆាហ “យំនចក្ខុស្ស ក្នប្បាទេឥា, យទេក្កា ចិន្ទាស្ស ចក្ខទេតា”តិ (ខ្ពុតិចុ៉
៩១)៉ ចក្ខយា បុទិទេនា ចិឃ អឃទេយច ចិន្ទាចក្ខុ បត្វា ជិទេតា កិក្ខុ ឥង្គន្ទាស្ស ឥស្សតទេតា៉ ទេពហំ បចិនត្តា ចិឃ ខុតំ អត្តកាចទេពហំ
ឍក្កយត្តា, ក្នបបឌ្ឍត្តាតិ អទេត្វា៉ ទេពហា តិក្ខយត្តា ចិឃ ខុតឃុា អត្តកាចទេពហទេតា បក្កត្តា, ចចត្តាតិ អទេត្វា៉ ខុចំ ចា ខុត្វ អទេត្វា ឥង្គទេន្ទា៉
អបទាបទំ នន្ទាទេលាពនត្តាតិ បត បុតប្បុតំ នំនាទេទ បរិន្ទាយត្តា នត្តា៉ “តត្វ តត្វ តិន្ទាត្តនត្តា”តិ បត ខ្ពុយិតា តឃិ កទេច ឌាតនំចទេឌ្គ នទេត្វ
ចឥតិ៉ តតុ ចាឃំ ចិន្ទាចក្ខពាលាពឆា, ខុត្វ ពឃុា “តីឃុ កទេចឃុ”តិ ចតុទេចាពាទេកចស្សាបិ នង្គទេហា ពទេតាតិ អាហ “ខ្ពុឥន្វា”តិអាឌិ៉
តត្វ ខ្ពុឥត្តិ “តីឃុ កទេចឃុ តិន្ទាត្តនត្តាត”ត្តិ ខ្ពុឥំ ចចតំ៉ ទេឥនតាឃុលត្វទេយចាតិ ទេពចលំ ទេឥនតាឃុលត្វ, ត ចតុទេចាពាទេកទេច តិន្ទាត្តនត្តាតំ
ចិន្ទាចក្ខទេតា អាចិកាចនក្ខាចទេតា៉ ត ហិ “ឥទេបត្វា អទ្ធបកច”ត្តិ ចា “ក្ខឹឃុ កទេចឃុ”តិ ចា ចុន្ទយាទេត ទេឥនតា ឃុលាចទេពឹឆា ច ទេហាតីតិ៉

អាសចក្ខយញាណកថាចណ្ណនា

១៣០. ចិបស្សតាបិកេក្តិ ចិបស្សតាយ បដ្ឋោតក្ខំ ចិបស្សតា ច ពិចិឆា ចិបស្សកបុក្កលកេកេត យហារនៅធិសត្តាតញ្ញា បទេ្ចកនៅធិសត្តាតញ្ចា ចិបស្សតា ចិត្តាយយញាណសំចឌ្ឍិតា សយក្ខញាណក្ខតា, ព្ពាតទេសំ ស្សតយយញាណសំចឌ្ឍិតា បនោបទេសសយក្ខតា តាយ៑ សា "ឆេបត្វា នេតចសញ្ញាតាសញ្ញាយតត៌ អចនេសសទ្វបិទ្វបញ្ញាតាត៌ អញ្ញាតរទេតា ចុដ្ឋោយា"តិអាឌិតា អនេតកឆា, អទ្វបយុលចនេសត ចតុឆាតុចចត្វានេត ចុត្តាត៌ នេតសំ នេតសំ ឆាតុបរិក្កហយុលាតញ្ចា អញ្ញាតរយុលចនេសត អនេតកឆា ច ចិស្ទឌ្ឍិយនេក្ក តាតាតយនេតា ចិកាចិតា៑ យហារនៅធិសត្តាត៌ បត ចតុឌឹសតិនេកាឌិសតសហស្សយុនេលត បនេកេកាយតនេតា តាតាតយំ សព្ពញ្ញុតញាណសត្តិស្សយស្ស អនិយយក្កញាណស្ស អធិដ្ឋោតក្ខំ បុព្ពកាកញាណកត្ថំ កល្យានេបត្តំ បរិលាត៌ កន្តត្តិ បនេយកម្តិនំ សល្យុល្យុយតទំ អតញ្ញាសាឆានេលំ ចិបស្សតាញាណំ នេហាតិ, ឃំ អដ្ឋកឆាសុ "យហាចឌិនញាណ"ត្តិ ចុច្ចតិ៑ យស្ស ច បចត្តិចិកានេកត ចតុឌឹសតិនេកាឌិសតសហស្សប្យនេកេស្ស បិកេកការនេចត សយាបឌ្ឌិយយាតា ចតុឌឹសតិនេកាឌិសតសហស្សសញ្ញា ទេចសិក៌ សត្វ ចត្យអញ្ញាតកសយាបត្តិនេយា ចុច្ចត្តិ, ស្លាយំ ត្យឌ្ឍាត៌ ចិបស្សតាចានេនា បនេយត្វយញ្ចុសាយំ ចិស្ទឌ្ឍិយក្កសំចណ្ណតាយំ (ចិស្ទឌ្ឍិ៑ ឌឹ៑ ០.១១០) ងូនេឌ្ឍសនេតា ងស្សិនេតា៑ អត្វិនេកហិ តនេតា កនេហតទ្ធោ, ព្ពាឆ បត សាចកាត៌ ចិបស្សតា អធិនេប្យតា៑

អាសចាត៌ លយញាណាយាតិ អាសចាត៌ នេលបតនេតា សយុទ្ធិត្តតនេតា អាសចក្ខនេយា, អទិយយនេក្កា, តត្វ ញាណំ អាសចាត៌ លយញាណំ, តេត្វំ នេតតាហ "អាសចាត៌ លយញាណតិព្ពាត្តតត្វាយា"តិ៑ អាសចា ឲត្វ លឹយត្តិតិ អាសចាត៌ លនេយា តិព្ពាត៑ នេលនេបតិ បិបេឆនេយ្យតិ លនេយា, យនេក្កា៑ នេសា បត បិបក្ខនេយា អាសចក្ខនេយត ចិតា តត្វិតិ "លនេយ ញាណ"ត្តិ ឲត្វ លយក្កហនេលាត អាសចក្ខនេយា ចុនេត្តាតិ អាហ "លនេយ ញាណ"ត្តិអាឌិ៑ សយិតបិនេបិ សយនេលាតិ កត្វា អាសចាត៌ លឹលត្តា សយនេលា តាយ នេហាតីតិ អាហ "អាសចាត៌ លយា សយនេលា នេហាតីតិ ឲត្វ ថល"ត្តិ៑ អាសចចឌ្ឍិយា សក្ខានេន ចនេឌ្ឍត្តា ចិសក្ខានេតា ស្ទចិទ្វនេចិទ្វនេនាតិ "អានោ នេសា អាសចក្ខយា"តិ ឲត្វ អាសចក្ខយបងំ ចិសក្ខានាធិចចតត្តិ អាហ "អាសចក្ខយាតិ ឲត្វ តិព្ពាត៌ ចុត្ត"ត្តិ៑ កនេក្កាតិ អាសចាត៌ លលតិនេនាឆា "អាសចាត៌ លនេយា"តិ ចុនេត្តាតិ នេយាឌតា៑

"ព្ពាធំ ទុក្ខ"ត្តិ ទុក្ខស្ស អទិយសច្ចស្ស តតា កិក្ខនេតា បច្ចក្ខនេតា កហិតកាចងស្សត៑ "ឲត្តកំ ទុក្ខ"ត្តិ តស្ស បរិច្ឆិន្នកហិតកាចងស្សត៑ "ត ព្ពានេតា កិនេឃ្យា"តិ តស្ស អតចនេសនេសត្វា កហិតកាចងស្សត៑ នេតតាហ "សព្ពាយ្បិ ទុក្ខសច្ច"ត្តិអាឌិ៑ សនេសលក្ខលបងិនេចនេឆតាតិ សកាចសក្ខាតស្ស លក្ខលស្ស អសនេយ្យាហនេតា បងិចិញ្ញនេតត, អសនេយ្យាហបងិនេចនេឆាតិ ច៑ យឆា តស្មិំ ញានេល បចនេត្ត បច្ឆា ទុក្ខសច្ចស្ស សទ្វបិឌិបទិនេឆ្ឋេង សនេយ្យានេហា ត នេហាតិ, តឆា បចត្តិ, នេតតាហ "យឆាក្ខំ បញាតាតី"តិ៑ ទុក្ខំ សយុនេតិ ឲតស្វាតិ ទុក្ខសយុទនេយា, តល្យាតិ អាហ "តស្ស ចា"តិអាឌិ៑ ឃំ ធាត៌ បត្វាតិ ឃំ តិព្ពាត៌ យក្កស្ស អានេយ្យលបច្ចយដ្ឋេត កានេលក្ខំ អាកយ្ល, "បត្វា"តិ ច តទុកយចនេតា បុក្កលស្ស បត្តិ តទុកយស្ស បត្តិ ចិយាតិ កត្វា ចុត្តំ៑ បត្វាតិ ចា បិបុលាតនេហតុ៑ អប្យចត្តីតិ អប្យចត្តិតិមិត្តំ, នេត ចា តប្យចត្តត្តិ ឲត្វាតិ អប្យចត្តិ, តិព្ពាត៑ តស្សាតិ ទុក្ខតិនេនាឆស្ស៑ សយ្យាបកត្តិ សន្ធិកនេលាចនេសត សយុនេឆច បិបក៌៑

កិលេសវសេនាតិ អាសវសង្ខាតកិលេសវសេន។ យស្មា អាសវានំ ទុក្ខសច្ចបរិយាយេន តប្បរិយាបន្នត្តា, សេសសច្ចានញ្ច តំសមុទយាទិបរិយាយេន អត្ថិ, តស្មា វុត្តំ "បរិយាយតោ"តិ។ ទស្សេត្វា សច្ចានីតិ យោជនា។ អាសវានំយេវ ចេត្ថ គហណំ "អាសវានំ ខយញាណាយា"តិ អាគតត្តា។ តថា ហិ "កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតី"តិអាទិកា (ទី. និ. ១.២៤៨; ម. និ. ១.៤២២; ម. និ. ២.១៥) អាសវវិមុត្តិសីសេនេវ សព្វកិលេសវិមុត្តិ វុត្តា។ "ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាភូតំ បជានាតី"តិអាទិនា មិស្សកមគ្គោ ឥធ កថិតោតិ "សហ វិបស្សនាយ កោដិប្បត្តំ មគ្គំ កថេសី"តិ វុត្តំ។ "ជានតោ បស្សតោ"តិ ឥមិនា បរិញ្ញាសច្ឆិកិរិយាភាវនាភិសមយា វុត្តា។ "វិមុច្ចតី"តិ ឥមិនា បហានាភិសមយោ វុត្តោតិ អាហ "ឥមិនា មគ្គក្ខណំ ទស្សេតី"តិ។ "ជានតោ បស្សតោ"តិ វា ហេតុនិទ្ទេសោយំ។ ជាននហេតុ ទស្សនហេតុ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតីតិ យោជនា។ ឆព្ពាតញ្ញាសមានកាលិកាតម្បិ បច្ចយប្បច្ចុប្បន្នតា សហជាតកោដិយា លព្ភតីតិ។ ភវាសវគ្គហណេន ចេត្ថ ភវរាគស្ស វិយ ភវទិដ្ឋិយាបិ សមវរោធោតិ ទិដ្ឋាសវស្សាបិ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។ ខីណា ជាតីតិអាទីហិ បទេហិ។ តស្សាតិ បច្ចវេក្ខណញាណស្ស។ ភូមិន្តិ បវត្តិដ្ឋានំ។

យេនាធិប្បាយេន "កតមា បនស្សា"តិអាទិនា ចោទនា កតា, តំ វិវរន្តោ "ន តាវស្សា"តិអាទិមាហ។ តត្ថ ន តាវស្ស អតីតា ជាតិ ខីណា មគ្គភាវនាយាតិ អធិប្បាយោ។ តត្ថ ការណមាហ "បុព្វេវ ខីណត្តា"តិ។ ន អនាគតា អស្ស ជាតិ ខីណាតិ យោជនា។ ន អនាគតាតិ ច អនាគតភាវសាមញ្ញំ គហេត្វា លេសេន ចោទេតិ, តេនាហ "អនាគតេ វាយាមាភាវតោ"តិ។ អនាគតវិសេសោ បនេត្ថ អធិប្បេតោ, តស្ស ច ខេបនេ វាយាមោបិ លព្ភតេវ, តេនាហ "យា បន មគ្គស្សា"តិអាទិ។ ឯកចតុបញ្ចវោការភវេសូតិ ភវត្តយគ្គហណំ វុត្តនយេន អនវសេសតោ ជាតិយា ខីណភាវទស្សនត្ថំ។ តន្តិ យថាវុត្តំ ជាតិំ។ សោតិ ខីណាសវោ ភិក្ខុ។

ព្រហ្មចរិយវាសោ នាម ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសេន យំ ព្រហ្មចរិយស្ស និប្ផត្តំ វុសិតាតិ អាហ "បរិវុត្ថ"ន្តិ។ សម្មាទិដ្ឋិយា ចតូសុ សច្ចេសុ បរិញ្ញាទិកិច្ចសាធនវសេន បវត្តមានាយ សម្មាសង្កប្បាទីនម្បិ ទុក្ខសច្ចេ បរិញ្ញាភិសមយានុគុណា បវត្តិ, ឥតរេសុ សច្ចេសុ ច នេសំ បហានាភិសមយាទិបវត្តិ បាកដា ឯវ, តេន វុត្តំ "ចតូសុ សច្ចេសុ ចតូហិ មគ្គេហិ បរិញ្ញាបហានសច្ឆិកិរិយាភាវនាវសេនា"តិ។ ទុក្ខនិរោធមគ្គេសុ បរិញ្ញាសច្ឆិកិរិយាភាវនា យាវទេវ សមុទយប្បហានត្ថាតិ អាហ "តេន តេន មគ្គេន បហាតព្វកិលេសា បហីនា"តិ។ ឥត្ថត្តាយាតិ ឥមេ បការា ឥត្ថំ, តព្ភាវោ ឥត្ថត្តំ, តទត្ថន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ តេ បន បការា អរិយមគ្គព្យាបារភូតា បរិញ្ញាទយោ ឥធាធិប្បេតាតិ អាហ "ឯវំ សោឡសកិច្ចភាវាយា"តិ។ តេ ហិ មគ្គំ បច្ចវេក្ខតោ មគ្គានុភាវេន បាកដា ហុត្វា ឧបដ្ឋហន្តិ, បរិញ្ញាទីសុ ច បហានមេវ បធានំ តទត្ថត្តា ឥតរេសន្តិ អាហ "កិលេសក្ខយាយ វា"តិ។ បហីនកិលេសបច្ចវេក្ខណវសេន វា ឯវំ វុត្តំ។ ទុតិយវិកប្បេ ឥត្ថត្តាយាតិ និស្សក្កេ សម្បទានវចនន្តិ អាហ "ឥត្ថភាវតោ"តិ។ អបរន្តិ អនាគតំ។ ឥតោ បន វត្តមានក្ខន្ធសន្តានា បរំ ចរិមកត្តភាវសង្ខាតា បញ្ចក្ខន្ធា បរិញ្ញាតា តិដ្ឋន្តិ, ឯតេន តេសំ អប្បតិដ្ឋិតំ ទស្សេតិ។ អបរិញ្ញាមូលិកា ហិ បតិដ្ឋា។ យថាហ "កពឡីការេ ចេ ភិក្ខវេ អាហារេ អត្ថិ រាគោ អត្ថិ នន្ទី អត្ថិ តណ្ហា, បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិរូឡ្ហ"ន្តិអាទិ (សំ. និ. ២.៦៤; កថា. ២៥៩; មហានិ. ៧) តេនេវាហ "ឆិន្នមូលកា រុក្ខា វិយា"តិអាទិ។

᪑᪖᪙᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᨲᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨲᨴᩩᨽᨿᨸᩮᨠ᩠ᨡᨠ ᩈᨶ᩠ᨵᩥᨲᩴ ᩈᩘᨡᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᨲ᩠ᨳᩴ “ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨸᨶᩮᩈᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶᨸᩥ᪨ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᩮᩣᨲᩥ ᩋᨠᩣᩃᩩᩈᩥᨿᩮᩣ, ᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔ ᩋᨶᩣᩅᩥᩃᨲᩣ ᨠᨦ᩠ᨡᩣᨿᩣᨽᩣᩅᩮᨶ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨶᩥᨠ᩠ᨠᨦ᩠ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨡᩥᨠᩣ᪨ ᨶᩥᨲᩣᩅᩩᨸᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᩅᩩᨸᩥ ᨠᩣᨿᩮᩅᩩ᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᩅᩩᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨿᩣᨲᩣᩅᩩ, ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩣ ᨶᩥᨲᩣᨸᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨸᩥ “ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩉᨧᩁᨱᨶᨿᩮᨶ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᨧ, ᨶ ᨸᨶ ᨠᩮᩣᨴᩦᨸᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩥᨿᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ, ᨾᨶ᩠ᨴᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩴ ᩈᨾᨿᩴ᪨ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ “ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩁᩮᩣ ᨴ᩠ᩅᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᨾᨶ᩠ᨴᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩥᨿᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᨧᨶᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩥᨲᩁᩴᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩥᩴ ᨧᩣ ᨻ᩠ᨿᩣᨴᩣᨿ ᩈᩉᨧᩁᩥᨿᩣᨿ, ᨾᨶ᩠ᨴᩣᩃᩥᨠᨸ᩠ᨸᩉᩃᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᨦ᩠ᨡᩣ᪨ ᩈᨦ᩠ᨠᩁᨠᩣᩃᩔ ᩉᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩥᨿᩈᩥᨶ᩠ᨶᨠᩔ ᨾᨶ᩠ᨴᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨧ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩦᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨

ᨲᩮᩈᩴ ᨴᩔᨶᩴ ᨬᩣᨱᩣᨶᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮ, ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᨬᩣᨱᩮᩈᩩ᪨ ᨽᩪᨾᩥᨽᩮᨴᨲᩮᩣ, ᨠᩣᩃᨽᩮᨴᨲᩮᩣ, ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨶᨽᩮᨴᨲᩮᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩅᩥᩈᨿᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩅᩥᨸᩔᨶᩣᨬᩣᨱᩴ᪨ “ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨲᩔ ᨬᩣᨱᩔ ᩋᨽᩥᨶᩥᩅᩮᩈᨾᩣᨶᩮᨶ ᨾᨶᩮᩣᨾᨿᩮ ᨠᩣᨿᩮ ᩁᩪᨸᩣᨿᨲᨶᨾᩮᩅᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩈᩥᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨽᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩁᩪᨸᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨠᩈᩥᨱᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᩣᨴᩦᨶᩥᩉᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨲᩥᨾᩥᨲᩁᩪᨸᩴ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩈᩅᨠ᩠ᨡᨿᨬᩣᨱᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨾᩮᩅ ᩈᨾᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩅᩈᩮᨶ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ, ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩅᩈᩮᨶ ᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ, ᩋᨲᩦᨲᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩅᩈᩮᨶ ᨶᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨬ᩠ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᨻᩉᩥᨴ᩠ᨵᩣᨶᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩏᨸᩁᩥ ᩅᩥᨿ ᩏᨸᩁᩥᨠᩣᩁᩔ ᨽᩣᩅᨲᩣ ᨶᩮᩈᨶ᩠ᨲᩣᨿ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨠᩪᨭᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨶᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩦᨲᩥ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨠᩁᨾᨲᩉᩁᨴᩥᨠᩣᨴᩥᨶᩴ ᨶᩣᨶᩣᨴᩥᨽᩥᩉᨶᩃᨸᨶᩣᨴᩥᨾᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨠᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩈᩥᨶᩴ ᨲᩥᨴᩥᨽᩦᩃᩥᩃᨦ᩠ᨠᩴ ᨸᩁᨾᩈᩃ᩠ᩃᨷᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥᨴᩦᨸᨶᩴ ᨽᩣᨲᩣᨠᩥᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩁᩥᨿᨲᩩᩔᨽᨿᨧᩥᨠ᩠ᨡᩈᩥᨲᩴ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩈᩅᩥᨽᨾᩉᩣᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᨹᩃᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨴᩮᩈᨶᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨

ᩋᨩᩣᨲᩈᨲ᩠ᨲᩩᩏᨸᩣᩈᨠᨲ᩠ᨲᨸᨭᩥᩅᩮᨴᨶᩣᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪑᪗᪐᪨ ᩋᩣᨴᩥᨾᨩ᩠ᨫᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥᨾᨩ᩠ᨫᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩣ ᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᨾᨩ᩠ᨫᩣ᪨ ᩈᨠᩥᨴᩮᩅ ᩈᨠᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵᩴ ᩈᩃᩃᩥᨲᨸᨠ᩠ᨠᨾᩃᨠᩮ᪨

ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨡᨿᩮ ᨴᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ “ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩮᩣ ᨿᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩏᨸᩁᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨠᨶ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩮᩣ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮᩣ ᨽᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩩᨶ᩠ᨴᩁᩮ ᨴᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣᨲᩥ ᨴᩮᩅᨶᩣᨣᨿᨠ᩠ᨡᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩮᩣ ᨠᨲᨾᩮᩣ᪨ ᨾᩮᨲᩥ ᨾᨾ᪨ ᨸᩣᨴᩣᨶᩦᨲᩥ ᨸᩣᨴᩮ᪨ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣᨲᩥ ᩍᨾᩣᨿ ᩑᩅᩁᩪᨸᩣᨿ ᨴᩮᩅᩥᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ᪨ ᨿᩈᩈᩣᨲᩥ ᩍᨴᩥᩈᩮᨶ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨶ, ᨸᩁᩥᨩᨶᩮᨶ ᨧ᪨ ᨩᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩮᩣᨲᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩋᨽᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨠᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨠᨾᨶᩦᨿᩮᨶ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᩮᨶ᪨ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶᩣᨲᩥ ᨨᩅᩥᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩈᩁᩦᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩥᨽᩣᨿ ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᩒᨽᩣᩈᨿᩴ ᨴᩥᩈᩣᨲᩥ ᨴᩈᨸᩥ ᨴᩥᩈᩣ ᨸᨽᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ, ᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᩑᨠᩮᩣᨽᩣᩈᩴ ᩑᨠᩣᩃᩮᩣᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨽᩥᩁᩪᨸᩮᨲᩥ ᩏᩊᩣᩁᩁᩪᨸᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩁᩪᨸᩮ᪨

“ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ, ᩈᨸ᩠ᨸᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨸᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨽᨿᩮ ᩋᩣᨾᩮᨯᩥᨲᩴ, “ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩅᩥᨩ᩠ᨫ ᨸᩉᩁ ᨸᩉᩁᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ ᨠᩮᩣᨵᩮ, “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᩈᩩ (ᨾ᪨

ຕີ· ດ·໑໑໑ລີ; ສັ· ຕີ· ໑·໑໑໑ລີ; ໑·໑໑ໄ; ໃ·໑໐໐ໄ) ປສັສາຝໍ, “ກ຺ຊ ກ຺ຊ, ລຸຕາຫິ ລຸຕາຫີ”ຕິອາຌີສຸ ຫຸຣິເຕ, “ອາກ຺ຊ ອາກ຺ຊາ”ຕິອາຌີສຸ

ເກາຫຸຫເລ, “ຫຸເທ຺ລາ ຫຸເທ຺ລາຕິ ຮິເຕ຺ຕເຕ຺ຕາ”ຕິອາຌີສຸ (ຫຸ· ຮ· ໓໓) ອຊ຺ເຣ, “ອກິກ຺ກຍຉາຍສ຺ເຕ຺ຕາ ອກິກ຺ກຍຉາຍສ຺ເຕ຺ຕາ”ຕິອາຌີສຸ (ຌີ· ຕີ· ໑·

໑໐; ອ· ຕີ· ໕·໑໑) ຫາເສ, “ກຫໍ ໑ກປຸຕ຺ຕກ ກຫໍ ໑ກປຸຕ຺ຕກາ”ຕິອາຌີສຸ (ສັ· ຕີ· ໑·໔໑) ເສາເກ, “ອເຫາ ສຸຂໍ ອເຫາ ສຸຂ”ຕ຺ຕິອາຌີສຸ

(ຮຸຄາ· ໑໐; ຌີ· ຕີ· ໑·໑໐ໄ; ຮຸຍອຮ· ໑໑໑) ປສາເຌ· ຮ-ສເທ຺ລາ ອຮຸຕ຺ຕສຍ຺ຸທຍເຕ຺ວາ, ເຕສ ກເຣຫາອສຍ຺ອາຕາຌີຕໍ ສຄ຺ກເຫາ ຊເຮ຺ຕ຺ວາ· ຕຕ຺ວ

“ປິເປິ ປິເປິ”ຕິອາຌີສຸ ກເຣຫາຝໍ, “ອກິຣ຺ປກ ອກິຣ຺ປກາ”ຕິອາຌີສຸ ອສຍ຺ອາເຕ ຊເຮ຺ຕ຺ວາ·

ຕຝິທັ ອາເຍະິຕຮເສຕ ຊິ຺ກ຺ຕຕ຺ວາ ຮຸຕ຺ຕາ, ອຉ ເຕາ ອຕ຺ວຄ຺ຍຮເສຕາຕິ ຊເຣ຺ຸເຕ຺ຕາ “ອຉ ຮາ”ຕິອາຌິຍາຫ “ອກິກ຺ກຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິ ຮຮຕໍ ອເປກ຺ຂ຺ວາ

ຕປໍສກລິກ຺ຄຮເສຕ ຮຸຕ຺ຕາ· ຕໍ ປຕ ກກຮເຕາ ຮຮຕໍ ຜຍ຺ອຸຍ຺ຍ ເຊສຕາຕິ ກຕ຺ວາ ຕຉາ ຮຸຕ຺ຕາ· ອຕ຺ວຍຕ຺ຕຊຍ຺ຸຕໍ ຮາ ໑ຕໍ, ຕສ຺ອາ ອຕ຺ວຮເສເຕຕ຺ວ

ລິຄ຺ຂິກຕ຺ຕິປຣິຫາເຍາ ເຮຊິຕເຕ຺ວາ· ຊຸຕິຝປເຊປິ ໑ເສຮ ຕເຝາ· ເຊາສຕາສຕເຕາຕິ ຣາກາຌິກິເລສຮິຜຍຕເຕາ· ຄຸຫາຌິກຍຕເຕາຕິ

ສີລິຌິຄຸຫາຕໍ ສຍ຺ອາຊຕເຕາ· ເຝ ຄຸເຫ ເຊສຕາ ອຌິກເຍຕິ, ເຕສຸ ປຌາຕກ຺ຮາ ຊເຣ຺ຸຕເຕ຺ວາຕິ ເຕ ປຌາຕກ຺ຮເຕ ຕາຮ ຊເຣ຺ຸຕໍ

“ສເທ຺ລາຂຕເຕາ ປເຍ຺ຍາຂຕເຕາ”ຕິ ຮຸຕ຺ຕາ· ສເທ຺ລາປຍຸຫາ ຫິ ເລິກິຝາ ຄຸຫາ ປເຍ຺ຍາປຍຸຫາ ເລິກຸຕ຺ຕຣາ· ສີລິຌິອຕ຺ວສຍ຺ອຕ຺ຕິຝາ ສາຕ຺ວເຕາ·

ສກາຮຕິຣ຺ຕ຺ຕິສຍ຺ອຕ຺ຕິຝາ ສຍ຺ອຢູຕເຕາ· ສຸຮິເຕ຺ຍາຍ຺ຍສຄ຺ຊປເຝາກຕາຝ ຊຕ຺ຕາຕປເຊເຕາ· ສຫ຺ຸສຸຫຸຍກາເຮຕ ຊຸຕ຺ຕິເຕ຺ຍາຍ຺ຍຕ຺ວຕາຝ

ກຢີ຺ຣຕ຺ວເຕາ· ສິຕິທ຺ລຸຊຸຍຊຸຣສຄ຺ຊປເຝາກຕາຝ ກຫ຺ຫສຸຫເຕາ· ຮິປຸລຮິສຸທ຺ລເປຍຕີຝຕ຺ວຕາຝ ຫຊຝຄ຺ກຍເຕາ· ຍາຕາຕິຍາຕຮິຜຍເຕຕ

ອຕຕ຺ຕຸກ຺ກສຕເຕາ· ຉຍ຺ຸສາຣຍ຺ຸກິຍ຺ຸຊເຕຕ ອປຣຮຍ຺ຸກເຕາ· ຫິຕາຌິປຍ຺ອາຝປຍ຺ອຮຕ຺ຕິຝາ, ປເຣສັ ຣາກປຣິຍອາຫາຌິຊຸປກຍເຕຕ ຮ

ກຣຸຫາສີຕລເຕາ· ກິເລສຄ຺ລການຮິຜຍເຕຕ ປເຍ຺ຍາຮຊາຕເຕາ· ກຣຮີກຣຸຕຍຊ຺ຸຕາຝ ອາປິຉຣຍຫີຝເຕາ· ປຸເຕ຺ຍາປຣາຮິຣຸທ຺ລສຸຮິສຸທ຺ລຕາຝ

ຮິຍຊ຺ຸກ຺ລຍເຕາ· ອາປິຉຣຍຫີຝຕາຝ ໑ຮ ສຸຍ຺ຍຍາຕສຸຫເຕາ· ຮິຍຊ຺ຸກ຺ລຍຕາຝ, ຫິຕເຍ຺ຍາສຝປຍ຺ອຮຕ຺ຕິຕາຝ ຮ ຮີຍໍສິຝຍາຕຫິຕເຕາ·

໑ຮຍາຌີຫີຕິ ອາຌິ-ສເຊ຺ຸຕ ສັສາຣຮກ຺ກຕິຮຕ຺ຕເຕາ ສຊ຺ລຸຍຸຮກ຺ກປຍ຺ອຮຕ຺ຕເຕາ, ຍິຊ຺ຊາຮາຊຮິທ຺ລສເຕາ ສຍ຺ຸອາຮາຊປຕິຊ຺ຊາປເຕາ,

ອກຸສລຍ຺ຸລສຍ຺ຸທ຺ລຣຫເຕາ ກຸສລຍ຺ຸລສັເຣາປເຕາ, ອປິຝຊ຺ວາຣປິຌາຕເຕາ ສກ຺ຄຍກ຺ຄ຺ວາຣຮິຮຣຫເຕາ, ປຣິຍຸຊ຺ຊາຕຊຸປສຍຕເຕາ

ອຕຸສຝສຍ຺ຸກ຺ຍ຺ຍາຂຕເຕາຕິ ໑ຮຍາຌີຕໍ ສຄ຺ກເຫາ ຊເຮ຺ຕ຺ວາ·

ອເຌາຍຸຂຊ຺ປິຕຕ຺ຕິ ເກາຕຮິ ອເຌາຍຸຂໍ ຊປິຕໍ· ເຫຊ຺ຊາຍຸຂຂາຕຕ຺ຕິ ສກາເຮເຕຮ ເຫຊ຺ຊາຍຸຂໍ ຂາຕໍ· ຊເຍ຺ຍ຺ຍເຂຍ຺ຍາຕິ ຮິຮຊໍ ກເຣຍ຺ຍ· ຫເຕ຺ວ

ກເຫຕ຺ວາ “ປຸຣຕ຺ວາກິຍຸເຣາ, ຊຕ຺ຕຣາກິຍຸເຣາ ຮາ ກ຺ຊາ”ຕິອາຌີຕິ ອຮຕ຺ວາ ຫເຕ຺ວ ກເຫຕ຺ວາ ຕິສ຺ສເຕ຺ຊຫໍ ກຕ຺ວາ· “໑ສ ຍເຄ຺ກາ, ໑ຮໍ ກ຺ຊາ”ຕິ

ຊເຣ຺ຸຍ຺ຍ· ກາຍອປກ຺ລຮາຕ຺ຸຊີຕິ ກາຍອປເກ຺ລ ຮາຕ຺ຸຊີ· ຕິກ຺ຄ຺ຂີຕໍ ອາເຌຍ຺ຍສ຺ສ ອຕາຌາຣກ຺ຮຕໍ ກາຂຕໍ ອາຌາຣກາຮາປິຊຕຮເສຕ

ຊກ຺ຄເຂ຺ຍ຺ຍ· ອເຍ຺ຍາຫາສ຺ສ ອກິຍຸຂຕ຺ຕາ ເຫຊ຺ຊາຍຸຂຂາຕຕາຝ ສຊ຺ລຸຮິຍຸຂໍ ອເຌາຍຸຂຊ຺ປິຕຕາຝ ອສເທ຺ລຍຸ ປຕິຕຕ຺ຕິ ໑ຮໍ ປຊຊ຺ວຝໍ ຝຉາຣຫໍ

ເຝາເຂຕເຕ຺ວາ, ຕ ຝຉາສຄ຺ຍຸ ກາຍໍ ກາຍຊ຺ຊ຺ຊາຊເຝາ ປຊິ຺ຊາຊກາ ຕີຮຣຫກາຮເຕາ, ຍິຊ຺ຊາຌິຊ຺ຊີ ປຕ ສຮິເສສໍ ປຊິ຺ຊາຌິກາ ສເຕ຺ຕ

ຍິຊ຺ຊາກິຕິເຮສຕຮເສຕາຕິ ອາຫ “ຍິຊ຺ຊາຌິຊ຺ຊີກຫຕປຊິ຺ຊ຺ຕ”ຕ຺ຕິ· ເຕຕາຫ ກກຮາ “ຍິຊ຺ຊາຌິຊ຺ຊີປຣຍາຫໍ ກິກ຺ລເຮ ຮຊ຺ຊີ ຮຊາຍີ”ຕິ· ສເຕ຺ຕາ

ອປິຝກາຍິຍເຄ຺ກາ ຄຸຍ຺ຸເຄ຺ກາ ຄຸຊ຺ຊິເຕາ ຍເຄ຺ກາຕິ ກຕ຺ວາ· ສຍ຺ຸອາຌິຊ຺ຊີອາຌີຕໍ ຊຊຸປຊິປກ຺ລຕາຝ ຍິຊ຺ຊາຌິຊ຺ຊີອາຊເຝາ ອຊ຺ ຍິຊ຺ຊຕ຺ຕຜຍ຺ຸອາ ຍິຊ຺ຊາຍເຄ຺ກາ·

ເຕເຕຮ ຫິ ຕຊຸກຝປຊິປກ຺ລຕໍ ສຄ຺ລາຝ “ສເຄ຺ກເຍາກ຺ລຍເຄ຺ກ ອາຮິກເຣາເຕ຺ຕຕາ”ຕິ ຮຸຕ຺ຕາ· ສປ຺ປິອາຌິສຕ຺ຕິສ຺ສເຝາ ປຌີເປິ ຕ ຕຉາ ຊຊ຺ຸເລິ, ຝຉາ

ເຕລສຕ຺ຕິສ຺ສເຝາຕິ ເຕລປເຂ຺ຸອາຕ-ຄ຺ກຫລໍ· ໑ເຕຫິ ປຣິຝາເຝຫີຕິ ໑ເຕຫິ ຕິກ຺ຄ຺ຂີຫຸກ຺ຄ຺ຂີຕປຊິ຺ຊ຺ຕຮິຮຣຫາຌິຊຸປເຍາປຍິຕເຕ຺ຍປຍ຺ອກາເຣຫິ,

ວຸເຕຫິ ວາ ຍທາວຸເຕ຺ຕຫິ ນານາວິທກຸຫນລປນາທີມິຉ຺ຉາທີວິວິທມນາທີວິກາວນປຣິຍາເຍຫິ. ເຕນາຫ "ອເນກປຣິຍາເຍນ ທເມ຺ມາ ປກາສິເຕາ"ຕິ.

ປສນ຺ນາກາຣນ຺ຕິ ປສເນ຺ນຫິ ກາຕພ຺ພໍ ສກ຺ກາຣໍ. ສຣຓ຺ຕິ ປຏິສຣຓໍ, ເຕນາຫ "ປຣາຍຓ"ນ຺ຕິ. ປຣາຍຓກາເຣາ ຈ ອນຕ຺ຖນິເສເທນ, ອຕ຺ຖສມ຺ປຏິປາທເນນ ຈ ເຫາຕີຕິ ອາຫ "ອຆສ຺ສ ຕາຕາ, ຫິຕສ຺ສ ຈ ວິທາຕາ"ຕິ. ອຆສ຺ສາຕິ ທຸກ຺ຂເຕາຕິ ວທນ຺ຕິ, ປາປເຕາຕິ ປນ ອເຕ຺ຖາ ຍຸເຕ຺ຕາ, ນິສ຺ສເກ຺ກ ເຈຕໍ ສາມິວຈນໍ. ວຕ຺ຕ ຈ ນາຍໍ ຄມຸ-ສເທ຺ທາ ນີ-ສທ຺ທາທເຍາ ວິຍ ທ຺ວິກມ຺ມເກາ, ຕສ຺ມາ ຍທາ "ອຊໍ ຄາມໍ ເນຕີ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ເອວໍ "ຠຄວນ຺ຕໍ ສຣຓໍ ຄຈ຺ຉາມີ"ຕິ ວຕ຺ຕຸໍ ນ ສກ຺ກາ, "ສຣຓນ຺ຕິ ຄຈ຺ຉາມີ"ຕິ ປນ ວຕ຺ຕພ຺ພໍ. ອິຕິ-ສເທ຺ທາ ເຈຕ຺ຖ ລຸຕ຺ຕນິທ຺ທິເຏ຺ຐາ. ຕສ຺ສ ຈາຍມເຕ຺ຖາ ຄມຍຕ຺ຖາ ຕທທິປ຺ປາເຍນ ຠຊນໍ ຊານນໍ ວາຕິ ທສ຺ເສນ຺ເຕາ "ອິມິນາ ອທິປ຺ປາເຍນາ"ຕິອາທິມາຫ. ຕຕ຺ຖ "ຠຊາມີ"ຕິອາທີສຸ ປຸຣິມສ຺ສ ປຸຣິມສ຺ສ ປຉ຺ຉິມໍ ປຉ຺ຉິມໍ ອຕ຺ຖໍ ວທຕິ, ຠຊນ຺ຕິ ວາ ສຣຓາທິປ຺ປາເຍນ ອຸປສງ຺ກມນ຺ຕິ, ເສວນ຺ຕິ ສນ຺ຕິກາວຈຣຕາ, ປຍິຣຸປາສນ຺ຕິ ວຕ຺ຕປຏິວຕ຺ຕກຣເຓນ ອຸປຏ຺ຐານນ຺ຕິ ເອວໍ ສພ຺ພທາປິ ອນຎ຺ຎສຣຓຕໍເຍວ ທີເປຕິ. "ຄຈ຺ຉາມີ"ຕິ ປທສ຺ສ ພຸຊ຺ຌາມີຕິ ອຍມເຕ຺ຖາ ກທໍ ລພ຺ຠຕີຕິ ອາຫ "ເຍ ຫິ ທາຕູ"ຕິອາທິ.

"ອທິຄຕມເຄ຺ຄ ສຉ຺ຉິກຕນິເຣາເທ"ຕິ ປທທ຺ວເຍນາປິ ຜລຏ຺ຐາ ເອວ ທສ຺ສິຕາ, ນ ມຄ຺ຄຏ຺ຐາຕິ ເຕ ທສ຺ເສນ຺ເຕາ "ຍທານຸສິຏ຺ຐໍ ປຏິປຊ຺ຊມາເນ ຈາ"ຕິອາທິມາຫ. ນນຸ ຈ ກລ຺ຍາຓປຸຖຸຊ຺ຊເນາປິ "ຍທານຸສິຏ຺ຐໍ ປຏິປຊ຺ຊຕີ"ຕິ ວຸຈ຺ຈຕີຕິ? ກິຎ຺ຈາປິ ວຸຈ຺ຈຕິ, ນິປ຺ປຣິຍາເຍນ ປນ ມຄ຺ຄຏ຺ຐາ ເອວ ຕທາ ວຕ຺ຕພ຺ພາ, ນ ອິຕເຣາ ນິຍາເມາກ຺ກມນາຠາວເຕາ. ຕທາ ຫິ ເຕ ເອວ ວຸຕ຺ຕາ "ອປາເຍສຸ ອປຕມາເນ ທາເຣຕີ"ຕິ. ສມ຺ມຕ຺ຕນິຍາເມາກ຺ກມເນນ ຫິ ອປາຍວິນິມຸຕ຺ຕສມ຺ຠເວາ. ອກ຺ຂາຍຕີຕິ ເອຕ຺ຖ ອິຕິ-ສເທ຺ທາ ອາທິອເຕ຺ຖາ, ປກາເຣຕ຺ເຖາ ວາ, ເຕນ "ຍາວຕາ ຠິກ຺ຂເວ ທມ຺ມາ ສງ຺ຂຕາ ວາ ອສງ຺ຂຕາ ວາ, ວິຣາເຄາ ເຕສໍ ອຄ຺ຄໍ ອກ຺ຂາຍຕີ"ຕິ (ອິຕິວຸ. ໙໐; ອ. ນິ. ໔.໓໔) ສຸຕ຺ຕປທໍ ສງ຺ຄຓ຺ຫາຕິ, "ວິຣາເຄາ"ຕິ ຈ ອິມິນາ. ເອຕ຺ຖ ຈ ອຣິຍມເຄ຺ຄາ ນິຍ຺ຍານິກຕາຍ, ນິພ຺ພານໍ ຕສ຺ສ ຕທຕ຺ຖສິທ຺ທິເຫຕຸຕາຍາຕິ ອຸຠຍມ຺ເປຕ ນິປ຺ປຣິຍາເຍນ "ທເມ຺ມາ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕາ. ນິພ຺ພານໍ ຫິ ອາຣມ຺ມຓປຈ຺ຈຍຠູຕໍ ລຠິຕ຺ວາ ອຣິຍມຄ຺ຄສ຺ສ ຕທຕ຺ຖສິທ຺ທິ. ຕທາປິ ຍສ຺ມາ ອຣິຍຜລານິ "ຕາຍ ສທ຺ທາຍ ອວູປສນ຺ຕາຍາ"ຕິອາທິວຈນເຕາ ມເຄ຺ຄນ ສມຸຈ຺ຉິນ຺ນານໍ ກິເລສານໍ ປຏິປ຺ປສ຺ສທ຺ທິປ຺ປຫານກິຈ຺ຈຕາຍ, ນິຍ຺ຍານານຸຄຸຓຕາຍ, ນິຍ຺ຍານປຣິເຍາສານຕາຍ ຈ, ປຣິຍຕ຺ຕິທມ຺ມສ຺ສ ປນ "ນິຍ຺ຍານທມ຺ມສ຺ສ ສມທິຄມນເຫຕຸຕາຍາ"ຕິ ອິມິນາ ປຣິຍາເຍນ ວຸຕ຺ຕນເຍນ ທມ຺ມຠາເວາ ລພ຺ຠຕິ ເອວ. ສາຍເຍຕ຺ວາ ປິທານຣູເປຫາ ເອວາຕິ ທສ຺ເສນ຺ເຕາ "ນ ເກວລ"ນ຺ຕິອາທິມາຫ.

"ກາມຣາເຄາ ຠວຣາເຄາ"ຕິ ເອວມາທິເຠເທາ ສເພ຺ພາປິ ຣາເຄາ ວິຣຊ຺ຊຕິ ເອເຕນາຕິ ຣາຄວິຣາເຄາຕິ ມເຄ຺ຄາ ກທິເຕາ. ເອຊາສງ຺ຂາຕາຍ ຕຓ຺ຫາຍ, ອນ຺ເຕານິຊ຺ຌານລກ຺ຂຓສ຺ສ ເສາກສ຺ສ ຈ ຕທຸປ຺ປຕ຺ຕິຍໍ ສພ຺ພເສາ ປຣິຈ຺ຈຕ຺ຕຕ຺ຕາ ອເນຊໍ ອເສາກນ຺ຕິ ຜລໍ ກທິຕໍ. ອປ຺ປຏິກູລນ຺ຕິ ອວິຣຸທ຺ທທີປນເຕາ ເກນຈິ ອວິຣຸທ຺ທໍ, ອິຏ຺ຐໍ ປຓີຕນ຺ຕິ ວາ ອເຕ຺ຖາ. ປຄຸຓຣູເປນ ປວຕ຺ຕິຕຕ຺ຕາ, ປກຏ຺ຐຄຸຓວິຠາວນເຕາ ວາ ປຄຸຓໍ. ຍທາຫ "ວິຫິໍສສຎ຺ຎີ ປຄຸຓໍ ນ ຠາສິໍ, ທມ຺ມໍ ປຓີຕໍ ມນຸເຊສຸ ພ຺ຣເຫ຺ມ"ຕິ (ມ. ນິ. ໑.໒໘໓; ມ. ນິ. ໒.໓໓໙; ມຫາວ. ໙) ສພ຺ພທມ຺ມກ຺ຂນ຺ທາ ກທິຕາຕິ ເຍາຊນາ.

ທິຏ຺ຐິສີລສງ຺ຆາເຕນາຕິ "ຍາຍໍ ທິຏ຺ຐິ ອຣິຍາ ນິຍ຺ຍານິກາ ນິຍ຺ຍາຕິ ຕກ຺ກຣສ຺ສ ສມ຺ມາ ທຸກ຺ຂກ຺ຂຍາຍ, ຕທາຣູປາຍ ທິຏ຺ຐິຍາ ທິຏ຺ຐິສາມຎ຺ຎຄເຕາ

វិហរតី”តិ (ទី. និ. ៣.៣២៤; ម. និ. ៤.៩២; ៣.៥៤) ឯវំ វុត្តាយ ទិដ្ឋិយា, “យានិ តានិ សីលានិ អខណ្ឌានិ អច្ឆិទ្ទានិ អសពលានិ អកម្មាសានិ ភុជិស្សានិ វិញ្ញុប្បសត្ថានិ អបរាមដ្ឋានិ សមាធិសំវត្តនិកានិ , តថារូបេហិ សីលេហិ សីលសាមញ្ញគតោ វិហរតី”តិ (ទី. និ. ៣.៣២៣; ម. និ. ១.៤៩២; ៣.៥៤; អ. និ. ៦.១១; បរិ. ២៧៤) ឯវំ វុត្តានំ សីលានញ្ច សំហតការេន, ទិដ្ឋិសីលសាមញ្ញតាតិ អត្ថោ. សំហតោតិ ឃដិតា, សមេតាតិ អត្ថោ. អរិយបុគ្គលា ហិ យត្ថ កត្ថចិ ទូរេ ឋិតាបិ អត្តនោ គុណសាមគ្គិយា សំហតា ឯវ. អដ្ឋ ច បុគ្គលធម្មទសា តេតិ តេ បុរិសយុគវសេន ចត្តារោបិ បុគ្គលវសេន អដ្ឋេវ អរិយធម្មស្ស បច្ចក្ខទស្សាវិតាយ ធម្មទសា. តីហិ វត្ថូតិ “សរណ”ន្តិ គមនេន, តិក្ខត្តុំ គមនេន ច តីហិ សរណគមនានិ បដិវេទេសីតិ អត្ថោ. ហទយគតំ វាចាយ បវេទេសិ.

សរណគមនកថាវណ្ណនា

សរណគមនស្ស វិសយប្បភេទផលសំកិលេសភេទានំ វិយ កត្តា ច វិភាវិតា តត្ថ កោសល្លាយ ហោតីតិ “សរណគមនេសុ កោសល្លត្ថំ សរណំ...បេ... វេទិតព្វោ”តិ វុត្តំ តេន វិនា សរណគមនស្សេវ អសម្ភវតោ. កស្មា បនេត្ថ វោទានំ ន គហិតំ, ននុ វោទានវិភាវនាបិ តត្ថ កោសល្លាវហាតិ? សច្ចមេតំ, តំ បន សំកិលេសគ្គហណេន អត្ថតោ ទីបិតំ ហោតីតិ ន គហិតំ. យានិ ហិ នេសំ សំកិលេសការណានិ អញ្ញាណាទីនិ, តេសំ សព្វេន សព្វំ អនុប្បន្នានំ អនុប្បាទនេន, ឧប្បន្នានញ្ច បហានេន វោទានំ ហោតីតិ. ហិំសត្ថស្ស សរ-សទ្ទស្ស វសេនេតំ បទំ ទដ្ឋព្វន្តិ “ហិំសតីតិ សរណ”ន្តិ វត្វា តំ បន ហិំសនំ កេសំ កថំ កស្ស វាតិ ចោទនំ សោធេន្តោ “សរណគតាន”ន្តិអាទិមាហ. តត្ថ ភយន្តិ វដ្ដភយំ. សន្តាសន្តិ ចិត្តុត្រាសំ តេនេវ ចេតសិកទុក្ខស្ស គហិតត្តា. ទុក្ខន្តិ កាយិកទុក្ខំ. ទុគ្គតិបរិកិលេសន្តិ ទុគ្គតិបរិយាបន្នំ សព្វម្បិ ទុក្ខំ, តយិទំ សព្វំ បរតោ ផលកថាយំ អាវិភវិស្សតិ. ឯតន្តិ “សរណ”ន្តិ បទំ.

ឯវំ អវិសេសតោ សរណ-សទ្ទស្ស អត្ថំ ទស្សេត្វា ឥទានិ វិសេសតោ ទស្សេតុំ “អថ វា”តិអាទិ វុត្តំ. ហិតេ បវត្តនេនាតិ “សម្បន្នសីលា ភិក្ខវេ វិហរថា”តិអាទិនា (ម. និ. ១.៦៤, ៦៥) អត្ថេ និយោជនេន. អហិតា ច និវត្តនេនាតិ “បាណាតិបាតស្ស ខោ បាបកោ វិបាកោ, បាបកំ អភិសម្បរាយ”ន្តិអាទិនា អាទីនវទស្សនាទិមុខេន អនត្ថតោ និវត្តនេន. ភយំ ហិំសតីតិ ហិតាហិតេសុ អប្បវត្តិបវត្តិហេតុកំ ព្យសនំ អប្បវត្តិករណេន វិនាសេតិ. ភវកន្តារា ឧត្តារណេន មគ្គសង្ខាតោ ធម្មោ, ឥតរោ អស្សាសទានេន សត្តានំ ភយំ ហិំសតីតិ យោជនា. ការានន្តិ ទានវសេន បូជាវសេន ច ឧបនីតានំ សក្ការានំ. វិបុលផលបដិលាភករណេន សត្តានំ ភយំ ហិំសតីតិ យោជនា, អនុត្តរទក្ខិណេយ្យភាវតោតិ អធិប្បាយោ. ឥមិនាបិ បរិយាយេនាតិ ឥមិនាបិ វិភជិត្វា វុត្តេន ការណេន.

“សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា, ស្វាក្ខាតោ ធម្មោ, សុប្បដិបន្នោ សង្ឃោ”តិ ឯវំ បវត្តោ តត្ថ រតនត្តយេ បសាទោ តប្បសាទោ, តទេវ រតនត្តយំ គរុ ឯតស្សាតិ តគ្គរុ, តព្ភាវោ តគ្គរុតា, តប្បសាទោ ច តគ្គរុតា ច តប្បសាទតគ្គរុតា, តាហិ តប្បសាទតគ្គរុតាហិ. វិធុតវិចិកិច្ឆាសម្មោហអស្សទ្ធិយាទិតាយ វិហតកិលេសោ. តទេវ រតនត្តយំ បរាយណំ បរាគតិ តាណំ លេណន្តិ ឯវំ បវត្តិយា តប្បរាយណតាការប្បវត្តោ ចិត្តុប្បាទោ សរណគមនំ សរណំ គច្ឆតិ ឯតេនាតិ. តំសមង្គីតិ តេន យថាវុត្តចិត្តុប្បាទេន សមន្នាគតោ. ឯវំ ឧបេតីតិ ភជតិ សេវតិ បយិរុបាសតិ, ឯវំ វា ជានាតិ ពុជ្ឈតីតិ ឯវមត្ថោ វេទិតព្វោ. ឯត្ថ ច បសាទ-គ្គហណេន

លោកិយសរណគមនមាហ។ តព្វាបសាទប្បធានំ។ គុណគហណេន លោកុត្តរំ។ អរិយា ហិ រតនត្តយំ គុណាភិញ្ញាតាយ បាសាណច្ឆត្តំ វិយ គរុំ កត្វា បស្សន្តិ។ តស្មា តប្បសាទេន វិក្ខម្ភនវសេន វិគតកិលេសា, តគ្គុណាយ សមុច្ឆេទវសេនាតិ យោជេតព្ពំ អាការវិការហេតុកំ សមុច្ឆិន្នតោ។ តប្បរាយណតា បនេត្ថ តគ្គតិកតាតិ តាយ ចតុព្ពិធម្បិ វត្តមានំ សរណគមនំ គហិតន្តិ ទដ្ឋព្ពំ។ អវិសេសេន វា បសាទគរុតា ជោតិតាតិ បសាទគ្គហណេន អវេច្ចប្បសាទស្ស គារវស្ស ច គហណំ, តថា គុណគហណេនាតិ ឧភយេនាបិ ឧភយំ សរណគមនំ យោជេតព្ពំ។

មគ្គក្ខណេ ឥជ្ឈតីតិ យោជនា។ “និព្ពានារម្មណំ ហុត្វា”តិ ឯតេន អត្ថតោ ចតុសច្ចាធិគមោ ឯវ លោកុត្តរសរណគមនន្តិ ទស្សេតិ។ តត្ថ ហិ និព្ពានធម្មោ សច្ឆិកិរិយាភិសមយវសេន, មគ្គធម្មោ ភាវនាភិសមយវសេន បដិវិជ្ឈិយមានោយេវ សរណគមនត្ថំ សាធេតិ, ពុទ្ធគុណា បន សាវកគោចរភូតា បរិញ្ញាភិសមយវសេន, តថា អរិយសង្ឃគុណា, តេនាហ “កិច្ចតោ សកលេបិ រតនត្តយេ ឥជ្ឈតី”តិ។ ឥជ្ឈន្តញ្ច សហេវ ឥជ្ឈតិ, ន លោកិយំ វិយ បដិបាដិយា អសម្មោហបដិវេធេន បដិវិទ្ធត្តាតិ អធិប្បាយោ។ យេ បន វទន្តិ “ន សរណគមនំ និព្ពានារម្មណំ ហុត្វា បវត្តតិ, មគ្គស្ស អធិគតត្តា បន អធិគតមេវ ហោតិ ឯកច្ចានំ តេវិជ្ជាទីនំ លោកិយវិជ្ជាទយោ វិយា”តិ, តេសំ លោកិយមេវ សរណគមនំ សិយា, ន លោកុត្តរំ, តញ្ច អយុត្តំ ទុវិធស្សាបិ ឥច្ឆិតព្ពត្តា។

តត្ថ លោកិយំ សរណគមនំ។ សទ្ធាបដិលាភោ “សម្មាសម្ពុទ្ធោ ភគវា”តិអាទិនា។ សទ្ធាមូលិកាតិ យថាវុត្តសទ្ធាបុព្វង្គមា សម្មាទិដ្ឋីតិ ពុទ្ធសុពុទ្ធតំ, ធម្មសុធម្មតំ, សង្ឃសុប្បដិបត្តិញ្ច លោកិយាវពោធវសេនេវ សម្មា ញាយេន ទស្សនតោ។ “សទ្ធាមូលិកា សម្មាទិដ្ឋី”តិ វុត្តេន សទ្ធូបនិស្សយា យថាវុត្តលក្ខណា បញ្ញា លោកិយសរណគមនន្តិ ទស្សេតិ, តេនាហ “ទិដ្ឋិជុកម្មន្តិ វុច្ចតី”តិ។ ទិដ្ឋិ ឯវ អត្តនោ បច្ចយេហិ ឧជុំ ករីយតីតិ កត្វា ទិដ្ឋិ វា ឧជុំ ករីយតិ ឯតេនាតិ ទិដ្ឋិជុកម្មំ, តថា បវត្តោ ចិត្តុប្បាទោ។ ឯវញ្ច កត្វា “តប្បរាយណតាការប្បវត្តោ ចិត្តុប្បាទោ”តិ ឥទំ វចនំ សមត្ថិតំ ហោតិ។ សទ្ធាបុព្វង្គមសម្មាទិដ្ឋិគ្គហណំ បន ចិត្តុប្បាទស្ស តប្បធានតាយាតិ ទដ្ឋព្ពំ។ “សទ្ធាបដិលាភោ”តិ ឥមិនា មាតាទីហិ ឧស្សាហិតទារកាទីនំ វិយ ញាណវិប្បយុត្តំ សរណគមនំ ទស្សេតិ, “សម្មាទិដ្ឋី”តិ ឥមិនា ញាណសម្បយុត្តំ សរណគមនំ។ តយិទំ លោកិយំ សរណគមនំ។ អត្តា សន្និយ្យាតីយតិ អប្បីយតិ បរិច្ចជីយតិ ឯតេនាតិ អត្តសន្និយ្យាតនំ, យថាវុត្តំ ទិដ្ឋិជុកម្មំ។ តំ រតនត្តយំ បរាយណំ បដិសរណំ ឯតស្សាតិ តប្បរាយណោ, បុគ្គលោ, ចិត្តុប្បាទោ វា។ តស្ស ភាវោ តប្បរាយណតា, យថាវុត្តំ ទិដ្ឋិជុកម្មមេវ។ “សរណ”ន្តិ អធិប្បាយេន សិស្សភាវំ អន្តេវាសិកភាវំ ឧបគច្ឆតិ ឯតេនាតិ សិស្សភាវូបគមនំ។ សរណគមនាធិប្បាយេនេវ បណិបតតិ ឯតេនាតិ បណិបាតោ។ សព្វត្ថ យថាវុត្តទិដ្ឋិជុកម្មវសេនេវ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។

អត្តបរិច្ចជនន្តិ សំសារទុក្ខនិត្ថរណត្ថំ អត្តនោ អត្តភាវស្ស បរិច្ចជនំ។ ឯសេវ នយោ សេសេសុបិ។ ពុទ្ធាទីនំយេវាតិ អវធារណំ អត្តសន្និយ្យាតនាទីសុបិ តត្ថ តត្ថ វត្តព្ពំ។ ឯវញ្ហិ តទញ្ញនិវត្តនំ កតំ ហោតិ។

ឥទំ អត្តសន្និយ្យាតនាទីនិ ឯកេន បការេន វត្វា បុនាតិ អបរេហិបិ បការេហិ វត្តុំ “អបិចា”តិអាទិ អារទ្ធំ, តេន បរិយាយន្តរេហិបិ អត្តសន្និយ្យាតនាទិ កតមេវ ហោតិ អត្ថស្ស អភិន្នត្តាតិ ទស្សេតិ។ អាទ្យវកាទីនន្តិ អាទិ-សទ្ទេន

សាតាកិរទេហយចតាឌឹតំ សក្កទេហា ឌដ្ឋទេញ្ញា៑ តត្ ទេចទេព អាឡ្ញអចកាឌទេឃា យទេក្កទេតច អាកពសទេលាកយតា, កេឆិ ទេពសំ

ពប្បទាឃលាតាសទេលាកយតំ ទុត្តត្តិ? យទេក្កតាកពសទេលាកយទេតហិបិ៑ "ទេសា អហំ ចិចទិស្សាមិ...ទេប... ស្មុឌមុត៌" (សំ៑ តិ៑ ១៑៦៦៩; ស្ម៑ តិ៑

១៥៦) "ទេព យឃំ ចិចទិស្សាម , កាយា កាមំ តកា តក៌...ទេប... ស្មុឌមុត"ត្តិ, (ស្ម៑ តិ៑ ១ប័៦) ទេពហិ ពប្បទាឃលាតាការស្ស បទេចឌិពត្តា ពចា

ទុត្តា៑

ទេសា បទេតស ឌាតិ...ទេប... ចទេសតាតិ ឲត្ត ឌាតិចទេសត, កឃចទេសត, អាចទិឃចទេសត, ឌក្លិទេលាឃ្យចទេសតាតិ បទេច្ចក៌ ទេឃាទេឌពត្ញា៑ ពត្ត

ឌាតិចទេសតាតិ ឌាតិកាចចទេសត៑ ឲចំ ទេសទេសស្មុបិ៑ ឌក្លិទេលាឃ្យបលិបិទេពតាតិ ឌក្លិទេលាឃ្យតាទេហត្មុទេកត បលិបិទេពត៑ ឮពទេទហឹតិ

ឌាតិកាចាឌិចសប្បចទេត្តហិ តឹហិ បលិបិទេពហិ៑ "ឮពទេទហឹ"តិអាឌិតា សទេច្ចបទេពា ទុត្តយត្ត ចិត្តទទេពា ឌទេស្សត៌ "ពស្មា"តិអាឌិ ទុត្តា៑

ចត្តឹតិ បលិបិពស្ស លក្ខលាចចត៌៑ ឲចទ្ធបត្តិ ឌិដ្ឋឌមុឹក៌ សគ្គាឃ ចឌតិ៑ សប្បទាឃិកេញាតិឃ្យាតិក៌ ចា អត្មុសាសតិ៑ បច្ចាសិសទេត្តា

ឌក្លិទេលាឃ្យបលិបិពទេយច កទេទាតឹតិ អឌិប្បាទេឃា៑

សទេលាកយតប្បទេកទេឌាតិ សទេលាកយតចិកាទេកា៑

អទិឃយទេក្កា ឲច ទេលិក្ខត្តទំ សទេលាកយតត្តិ "ចត្តាទិ សាមញ្ញាផលិតិ ចិបាកផល"ត្តិ ទុត្តា៑ សញ្ញាទុក្ខក្លទេឃាតិ សកលស្ស ចដ្ឋទុក្ខស្ស

អត្មុប្បាឌតិទេទាទេឆា៑ ឲពត្តិ "ចត្តាទិ អទិឃសច្ចាតិ, សម្មប្បញ្ញាឃ បស្សតឹ"តិ ឲចំ ទុត្តា អទិឃសច្ចស្ស ឌស្សត៌

តិច្ចាឌិទេពា អត្មុបកាយតាឌិចទេសតាតិ "តិច្ច"ត្តិ អក្កហលាឌិចទេសត៑ អដ្ឋាតត្តិ ទេហត្មុបឌិទេក្ខទេបិ៑ អតចកាទេសាតិ បច្ចឃបឌិទេក្ខទេបិ៑

ក្ខកទេឃតាបិ កាទលាទេយច បឌិក្ខិបតិ៑ ឃត្តិ ទេឃត កាទទេលាត៑ ឌិដ្ឋិសប្បទេត្អាតិ យក្កឌិដ្ឋិឃា សយត្អាកទេពា ទេសាតាបទេត្អា៑ កេញ្ចិ សញ្ចាទត្តិ

ចត្មុក្ខយទេកស្ម សញ្ចពសញ្ចាទទេស្ម ឲកសញ្ចាទមុឹ៑ តិច្ចទេពា ក្ខបកទេច្ឆឃ្យាតិ "តិទេច្ចា"តិ កទេលាឃ្យ៑ "ស្មុខទេពា ក្ខបកទេច្ឆឃ្យា"តិ៑ "ឲកត្តស្មុតឹ អត្តា

ទេហាតិ អទេទាទេកា បទំ យទេលា"តិ (ឌឹ៑ តិ៑ ១៑លិ៩) ឲចំ អត្តឌិដ្ឋិចទេសត ស្មុខទេពា កាហំ សគ្គាទេឃតំ ទុត្តា ៑ ឌិដ្ឋិចិប្បយុត្តចិទេត្តត បត

អទិឃសាចទេកា បទិឡ្ញអាហច្ចុបសយតត្ត យត្តហត្តបទិត្តាសិទេពា ចិឃ ទេចាក្ខទ្រោហូទេលា ក្ខក្កាទក្មុមិ៑ កេញ្ចិ សញ្ចាទំ ស្មុខទេពា ក្ខបកច្ឆតិ៑

អត្តចាទេទ កសិលាឌិបញ្ញាតិសក្កហត្ត "សញ្ចាទ"ត្តិ អចទ្វា "កេញ្ចិ ឌមុ"ត្តិ ទុត្តា៑ ឮទេយស្មុបិ ចាទេស្ម ចត្មុក្ខយកចទេសទេតច បទិច្ឆទេឌា

ទេចឌិពទេញ្ញា, ទេពក្ខយកចទេសទេតច ចា៑ ឃំ ឃញ្ញាបុត្មុដ្ឋទេតា កាហចទេសត កល្យាតិ, ពទេពា ពទេពា អទិឃសាចទេកា កាហំ ចិតិទេចទេឆតិ៑

"យាពទ"ត្តិអាឌិស្ម ឌតិកា យាពា, ឌតទេកា បិពា, យត្មុស្សក្មទេពា លិលាសទេចា អទហាតិ អឌិទេប្បទេពា៑ កិ៑ បត អទិឃសាចទេកា អញ្ញា ឌឹចិពា

ទេចាទេទាទេបឃ្យាតិ? ឲពមុិ អដ្ឋាត៌, បុច្មុដ្ឋតកាចស្ស បត យហាសាចដ្ឋកាចឌស្សតត្ត, អទិឃសាចកស្ស ច ផលឌស្សតត្ត ឲចំ ទុត្តា៑

ឌដ្ឋចិទេត្តាតិ ចឌកចិទេត្តត បឌដ្ឋចិទេត្តា៑ ទេលិហិតំ ក្ខប្បាទេឌឃ្យាតិ ឌឹចយាតកសទិទេទ លុគ្គកយក្ខិកាឃ បិចតយត្តមុិ ទេលិហិតំ ក្ខប្បាទេឌឃ្យ៑

សឃ្ឃ៑ កិទេត្តឃ្យាតិ សយាតសំចាសក៌ សយាតសឹយាឃំ ឋិតំ សឃ្ឃ៑ "កទេមុត, ក្ខទេគ្គទេសត, ទេចាហទេត្តា, អត្មុស្សាចទេតត, សលិកក្កាទេហតា"តិ (បទិ៑

៣៥ប័) ឲចំ ទុទេត្តហិ បញ្ចហិ កាទទេលាហិ កិទេត្តឃ្យ៑ អញ្ញា សត្ថាទត្តិ អញ្ញា តិត្តកទំ "អឃំ ទេយ សត្ថា"តិ ឲចំ កទេលាឃ្យ, ទេតពំ ឋាត៌ ចិដ្ឋឹតិតិ

អត្ថោ។ ន តេ គមិស្សន្តិ អបាយភូមិន្តិ តេ ពុទ្ធំ សរណំ គតា តំនិមិត្តំ អបាយំ ន គមិស្សន្តិ, ទេវកាយំ បន បរិបូរេស្សន្តីតិ អត្ថោ។

ទសហិ ឋានេហីតិ ទសហិ ការណេហិ។ អធិគណ្ហន្តីតិ អភិភវន្តិ។ វេលាមសុត្តាទិទេសនាបីតិ ឯត្ថ ករីសស្ស ចតុត្ថភាគប្បមាណានំ ចតុរាសីតិសហស្សសង្ខ្យានំ សុវណ្ណបាតិរូបិយបាតិកំសបាតីនំ យថាក្កមំ រូបិយសុវណ្ណហិរញ្ញបូរានំ, សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតានំ ចតុរាសីតិយា ហត្ថិសហស្សានំ, ចតុរាសីតិយា អស្សសហស្សានំ, ចតុរាសីតិយា រថសហស្សានំ, ចតុរាសីតិយា ធេនុសហស្សានំ, ចតុរាសីតិយា កញ្ញាសហស្សានំ, ចតុរាសីតិយា បល្លង្កសហស្សានំ, ចតុរាសីតិយា វត្ថកោដិសហស្សានំ, អបរិមាណស្ស ច ខជ្ជភោជ្ជាទិភេទស្ស អាហារស្ស បរិច្ចជនវសេន សត្តមាសាធិកានិ សត្តសំវច្ឆរានិ និរន្តរំ បវត្តវេលាមមហាទានតោ ឯកស្ស សោតាបន្នស្ស ទិន្នទានំ មហប្ផលតរំ, តតោ សតំ សោតាបន្នានំ ទិន្នទានតោ ឯកស្ស សកទាគាមិនោ, តតោ ឯកស្ស អនាគាមិនោ, តតោ ឯកស្ស អរហតោ, តតោ ឯកស្ស បច្ចេកពុទ្ធស្ស, តតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស, តតោ ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស ទិន្នទានំ មហប្ផលតរំ, តតោ ចាតុទ្ទិសំ សង្ឃំ ឧទ្ទិស្ស វិហារករណំ, តតោ សរណគមនំ មហប្ផលតរន្តិ ញាបយតំ បកាសិតស្ស វេលាមសុត្តស្ស (អ។ និ។ ៩។២០) ទេសនា។ វុត្តញ្ហេតំ “យំ គហបតិ វេលាមោ ព្រាហ្មណោ ទានំ អទាសិ មហាទានំ, យោ ចេកំ ទិដ្ឋិសម្បន្នំ ភោជេយ្យ, ឥទំ តតោ មហប្ផលតរ”ន្តិអាទិ (អ។ និ។ ៩។២០)។ វេលាមសុត្តាទីតិ អាទិសទ្ទេន អគ្គប្បសាទសុត្តាទីនំ (អ។ និ។ ៤។៣៤; ឥតិវុ។ ៩០) សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។

អញ្ញាណំ វត្ថុត្តយស្ស គុណានំ អជាននំ, តត្ថ សម្មោហោ “ពុទ្ធោ នុ ខោ, ន នុ ខោ”តិអាទិនា វិចិកិច្ឆា សំសយោ។ មិច្ឆាញាណំ តស្ស គុណានំ អគុណភាវបរិកប្បនេន វិបរីតគ្គាហោ។ អាទិ-សទ្ទេន អនាទរាការវាទីនំ សង្គហោ។ ន មហាជុតិកន្តិ ន ឧឡារំ, អបរិសុទ្ធំ អបរិយោទាតន្តិ អត្ថោ។ ន មហាវិប្ផារន្តិ អនុឡារំ។ សាវជ្ជន្តិ តណ្ហាទិដ្ឋាទិវសេន សទោសោ, លោកិយសរណគមនំ សិក្ខាសមាទានំ វិយ អគ្គហិតកាលបរិច្ឆេទំ ជីវិតបរិយន្តមេវ ហោតិ, តស្មា តស្ស ខន្ធភេទេន ភេទោតិ អាហ “អនវជ្ជោ កាលកិរិយាយា”តិ។ សោតិ អនវជ្ជោ សរណគមនភេទោ។ សតិបិ អនវជ្ជត្តេ ឥដ្ឋផលោបិ ន ហោតីតិ អាហ “អផលោ”តិ។ កស្មា? អវិបាកត្តា។ ន ហិ តំ អកុសលន្តិ។

កោ ឧបាសកោតិ សរូបបុច្ឆា, កិំលក្ខណោ ឧបាសកោតិ វុត្តំ ហោតិ។ កស្មាតិ ហេតុបុច្ឆា, តេន កេន បវត្តិនិមិត្តេន ឧបាសក-សទ្ទោ តស្មិំ បុគ្គលេ និរុឡ្ហោតិ ទស្សេតិ, តេនាហ “កស្មា ឧបាសកោតិ វុច្ចតី”តិ។ សទ្ទស្ស អភិធេយ្យេ បវត្តិនិមិត្តំ តទត្ថស្ស តព្ភាវការណំ។ កិមស្ស សីលន្តិ កីទិសំ អស្ស ឧបាសកស្ស សីលំ, កិត្តកេន សីលេនាយំ សីលសម្បន្នោ នាម ហោតីតិ អត្ថោ។ កោ អាជីវោតិ កោ អស្ស សម្មាអាជីវោ, សោ បន មិច្ឆាជីវស្ស បរិវជ្ជនេន ហោតីតិ សោបិ វិភជីយតិ។ កា វិបត្តីតិ កា អស្ស សីលស្ស, អាជីវស្ស ច វិបត្តិ។ អនន្តរស្ស ហិ វិធិ វា បដិសេធោ វា។ សម្បត្តីតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។

យោ កោចីតិ ខត្តិយាទីសុ យោ កោចិ, តេន សរណគមនំ ឯវ ការណំ, ន ជាតិ អាទិវិសេសោតិ ទស្សេតិ។

ឧបាសកត្តាតិ តេនេវ សរណគមនេន, តត្ថ ច សក្កច្ចកិរិយាយ អាទរ ការចតុប្បយាតាទិយោគេន បយិរុបាសនតោ។

រេចរយហិឃោតិ រេចរំ ចុច្ចតិ បិលាតិបិតាឌិទ្យុស្សីល្យ, តស្ស យលាតតោ ហតតតោ ចិតាឯតតោ រេចរយហិឃោ, បញ្ញា ចិរតិឃោ ចិរតិបឆាតត្តា តស្ស ឃីលស្ស, តេនេតចាហ “បដិចិររតោ ហោតី”តិ។

យិច្ឆាចលិដ្ឋាតិ ត ឯយ្ហាចលិដ្ឋា អយុត្តចលិដ្ឋា អឯារូប្បចលិដ្ឋា។ បហាឃាតិ អករណោនេច បជហិត្វា។ ឆឃ្យុតាតិ ឆយ្យុតោ អតនេបតោត, តោត អញ្ញាយ្យិ អឆយ្យិកំ ឌីចិកំ បដិក្លិបតិ។ ឯរេយតាតិ អចិឯរេយត, តោត កាឃចិឯំ អាឌិទ្យុច្ចរិតំ ចរេដ្ឋត្វា កាឃឯយាឌិតា ឃុចរិតោត ឌីចិកំ ឆរេស្សតិ។ ឯត្តចលិដ្ឋាតិ អាចុឆកល្ហំ កត្វា ចា ការេត្វា ចា ឃឆាកតំ ចា បដិលភិត្វា តស្ស ចិក្កឃោ។ ឯត្តចលិដ្ឋាតិ យត្យុស្សចិក្កឃោ។ យំឯចលិដ្ឋាតិ ឃ្យុតការាឆឃោ ចិឃ យិកឃ្យុករាឌិគេ រេបិរេឯត្វា យំឯំ ឯយ្យារេឆត្វា ចិក្កឃោ។ យដ្ឋចលិដ្ឋាតិ ឃំ កិញ្ចិ យដ្ឋំ ឃោរេដត្វា តស្ស ចិក្កឃោ។ ចិឯចលិដ្ឋាតិ ចិឯំ ឃោរេដត្វា ចា ចិឯំ ករេហត្វា ចា តស្ស ចិក្កឃោ។ តត្ថ ឯត្តចលិដ្ឋា បរេរាបរេរាឆតិយិត្តតាឃ អករលិឃា ចុត្តា ឯត្តចលិដ្ឋា អកុឌិស្សកាចករលាតោ, យំឯចលិដ្ឋា ចឆរេហត្យុតោ, យដ្ឋចលិដ្ឋា បយាឆដ្ឋាតតោ។

តរេស្សចាតិ បញ្ញារេចរយហិលក្ខលស្ស ឃីលស្ស រេចច បញ្ញាយិច្ឆាចលិដ្ឋាលក្ខលស្ស អាឌីចស្ស ច។ ចិបត្តីតិ រេភទោ, បរេការេបិ ច។ ឃាឃាតិ ឃាឃ បដិបត្តិឃា។ ចល្ហារេលិតិ ក្លិបឯកចល្ហារេលិ។ យលត្តិ ក្លិបឯកយល់។ បដិកិរេដ្ឋាតិ ក្លិបឯកតិហិតោ។ ត្យុដ្ឋាឌីឃុ កយ្យុកយ្យុចលេឃុ ច ឯដ្ឋាចិបរិឃារេឃា អស្សុដ្ឋិឃំ យិច្ឆាឆិរេយារេក្លា, ឃឆាចុរេត្តត អស្សុដ្ឋិរេឃត ឯយត្ថាករេតា អស្សុរេដ្ឋា។
ឃឆាចុត្តឃីលចិបត្តិអាឌីចចិបត្តិចរេឯត ទុស្សីរេលា។ “ត្ថាយិតា ឌិដ្ឋាឌិតា ត្ថាឌំ តាឃ យដ្កលំ រេហាតី”តិ ឲុចំ
ឆាលដេតបរិកប្បិតរេកាត្យុហលឯច្ចារេតត ឌិដ្ឋ ឃុតយុតយដ្កលេត ឯយត្ថាករេតា រេកាត្យុហលយដ្កលិរេកា។ យដ្កលំ បរេច្ចតីតិ ឌិដ្ឋយដ្កលិឌិរេគត់ យដ្កលរេយច បត្តិឃាឃតិ។ រេតា កយ្យុត្តិ កយ្យុស្សកតំ រេតា បត្តិឃាឃតិ។ ត្ថារេតា ច ឆាហិដ្ឋាតិ ត្ថារេតា ឯត្ថាញ្ញាត្យុដ្ឋឃារេតតោ ឆាហិដ្ឋា ឆាហិរកឯយរេឃ។ ឌក្លិរេលាឃ្យំ បរិរេឃឯតីតិ ទុប្បដិបត្តិ ឌក្លិលារេហឯញ្ញិ ករេចឯតិ។ ឃុត្តការំ កររោតីតិ ឌាតយាតំ អាឌិកំ ក្យុឯលកិរិឃំ បឆយតរំ កររោតិ។ ឲត្ថ ច ឌក្លិរេលាឃ្យបរិរេឃឯតឃុត្តការេរ ឲកំ កត្វា បញ្ញា ឆយ្យា រេចឌិតត្ថា។

ចិបត្តិឃំ ចុត្តចិបរិឃារេឃត ឯយ្យត្តិ រេចឌិតត្ថា។ អឃំ បត ចិរេឯរេឯា – ចត្យុត្ថម្បិ បរិឯាតំ រតិដេតតរេដ្ឋត ក្លិបឯរេកាច រតតំ ក្លិបឯករតតំ។ ក្យុលរេឯាកាកិត្តិឯដ្ឋឃុកដ្ឋតាឃ ក្លិបឯរេកាច បត្យុំ ក្លិបឯកបត្យុំ។ តឆា ក្លិបឯកឃុល្ហីកំ។

អាឌិយឹហ្វិអាឌិអរេត្ថ។ រេកាដិឃត្តិ បរិឃត្តរេកាដិឃំ។ ចិហាររេក្កតាតិ ឌូចរករេកាដ្ឋារេឯត, “ត្ថាយុស្មិ កត្តរ ចឯត្ថាតយិឌំ តាឃ បតឯចលំ បិបុលាតី”តិអាឌិតា តំ តំចឯតដ្ឋាតរេកាដ្ឋារេឯតាតិ អរេត្ថ។ អដ្ឋតក្កត្តិ ចា អដ្ឋឆក្កត្តិ ចា អដ្ឋ ត្ថារេច្ចច អរេត្ថ។

“បិរេលហិ ក្លរេបត”ត្តិ ត្ថាយិតា តស្ស ឯរលាកយតស្ស អាបិលារេកាដិកតំ ឆរេស្សរេត្តា “ឃាច រេយ ឌីចិតំ បចត្តតី”តិអាឌីតិ ចត្វា ឃុត ឌីចិរេតតាបិ តំ ចត្ថុត្តឃំ បដិប្បុរេដរេត្តា “ឯរលាកយតំ រក្លាឃី”តិ ក្លប្បត្តំ តស្ស ររេញ្ញា អធិប្បាឃំ ចិភារេចរេត្តា “អហញ្ចិ”តិអាឌិយាហ។
បិរេលហិ ក្លរេបតត្តិ ហិ ឃាច រេយ បិលា ឆរត្តិ, តាច ឯរលំ ក្លរេបតំ, ក្លរេបរេត្តា ច ត ចាចាយរេត្តត, ត ឲកចារំ ចិត្តុប្បាឆយរេត្តត, អឆ រេលា បិលាតំ បរិច្ចដេតចរេឯត ឃាចឌីចំ ក្លរេបតត្តិ ឲចរេយត្ថ អរេត្ថ រេចឌិតរេត្ថា។

អច្ចយត៌ សាធុបរិយាត៌ មទ្ទិត្វា ឋិតិក្កមត៌ អច្ចយោតិ អាហ “អបរាធោ”តិ។ អច្ចេតិ អតិក្កមតិ ឯតេនាតិ ចា អច្ចយោ, ឋិតិក្កមស្ស

បចត្តនកោ អកុសលធម្មោ។ សោ ឯច អបរជ្ឈតិ ឯតេនាតិ អបរាធោ។ សោ ហិ អបរជ្ឈន្តំ បុរិសំ អភិភវិត្វា បចត្តតិ, តេនាហ “អតិក្កម្ម

អភិភវិត្វា បចត្តោ”តិ។ ធរតីតិ អាធរតិ គណ្ហាតិ។ ធម្មេនាតិ ធម្មតោ អនបេតេន បយោគេន។ បដិក្កណ្ហាតូតិ អធិវាសេតុ ខមតុ

សយ្ហតិ ជួតូតិ អត្ថោ។ តិ អាហ “ខមតូ”តិ។

១៥៨។ សចេបគេន ហេតុនា “សរណ”ន្តិ អរហិយតោ អរិយោ, តថាគតោតិ អាហ “អរិយស្ស ចិនយេ ពុទ្ធស្ស ភគវតោ សាសនេ”តិ។

បុគ្គលាធិដ្ឋានំ គរោន្តោតិ គាមំ “វុឌ្ឍិ ហេសា”តិ ធម្មាធិដ្ឋានេន ចាទ៌ អារទ្ធំ, តថាបិ ទេសនំ បន បុគ្គលាធិដ្ឋានំ គរោន្តោ សំចរំ

អាបជ្ជតីតិ អាហាតិ យោជនា។

១៥៩។ ខុមស្មិំយេច អត្តភាវេ តិប្បជ្ជនកានំ អត្តនោ កុសលមូលានំ ឃាតេន ឃតោ, តេនេវេច ឧបហតេន ឧបហតោ។ ឧភយេនាបិ

តស្ស គម្មាបរាធេន ចធតិ។ បតិដ្ឋាតិ សម្មត្តនិយាមោក្កមនំ ឯតាយាតិ បតិដ្ឋា, តស្ស ឧបនិស្សយសម្បទា។ សា កិរិយាបរាធេន ភិន្នា

ចិនាសិតា ឯតេនាតិ ភិន្នបតិដ្ឋោ, តេនាហ “តថា”តិអាទិ។ ធម្មេសុ ចក្ខុតិ ចតុសច្ចធម្មេសុ តេសំ ទស្សនដ្ឋេន ចក្ខុ។ អញ្ញេសុ ធាតេសុតិ

អញ្ញេសុ សុត្តបទេសុ។ មគ្គិស្សតីតិ សដ្ឋិ ចស្សសហស្សានិ បច្ចិត្វា លោហកុម្ភិ ទេរគតោ មគ្គិស្សតិ។

យទិ អនន្តរេ អត្តភាវេ នរកេ បច្ចតិ, ខ្លមំ បន សុត្តំ សុត្វា ចញ្ញោ កោ អានិសំសោ លទ្ធោតិ អាហ “យថានិសំសោ”តិអាទិ។ សោ បន

អានិសំសោ តិក្ខាលោកមិសេន ចុទេត្វា ចគោ ការិកេចតសិកទុក្ខាបកោយោ, តិណ្ណំ ទេតានំ យថាសក្ការកិរិយា, សាតិសយោ

ចេតិទុត្ថតិកសទ្ធាបដិលោភោតិ ឯចំបការោ ទិដ្ឋធម្មិកោ, សម្បរាយិកោ បន អបរាបរេសុបិ ភចេសុ អបរិមាណោ ចេយចាតិ ទេចតព្វោ។

ឯត្ថាហ – យទិ រញ្ញោ កម្មន្តរាយាភាវេ តស្មិំយេច អាសនេ ធម្មចក្ខុ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, គចំ អនាគតេ បច្ចេកពុទ្ធោ ហុត្វា បរិនិព្វាយិស្សតិ។

អថ បច្ចេកពុទ្ធោ ហុត្វា បរិនិព្វាយិស្សតិ, គចំ តថា ធម្មចក្ខុ ឧប្បជ្ជិស្សតិ, ឥត្វ ខ្លមេ សាចកពោធិបច្ចេកពោធិឧបនិស្សយា

ភិន្នតិស្សយាតិ? តាយំ ចិរោធោ ខ្លតោ បនេតា ឯចស្ស បច្ចេកពោធិសម្ភារានំ សម្ភរណីយតោ។ សាចកពោធិយា ពុជ្ឈនកសត្តាបិ ហិ

អសតិ តស្សា សមចាយេ កាលន្តរេ បច្ចេកពោធិយា ពុជ្ឈិស្សន្តិ គតាភិនីហារសម្ភចតោ។ អបរេ បន ភណន្តិ “បច្ចេកពោធិយា ខេចាយំ

គតាភិនីហារោ។ គតាភិនីហារាបិ ហិ តត្ថ តិយតិ អប្បត្តា តស្ស ញាណស្ស បរិបាកំ អគុបាគតត្តា សត្ថុ សម្មុខីភាវេ សាចកពោធិ

បិបុណិស្សន្តីតិ ភគចា ‘សចាយំ ភិក្ខវេ រាជា’តិអាទិមាហ។ មហាពោធិសត្តានមេច ឥ អាគន្តុកិយបរិមុត្តិ, ឥ ខ្លតរពោធិសត្តានំ។ តថា ហិ

បច្ចេកពោធិយំ តិយតោ សមានោ ខេចខេត្វា ចិរកាលសម្ភតេន លោកតាថេ អាឃាតេន ករុណានិ អាគន្តុកិយានិ បរចិ, តស្មា

កម្មន្តរាយេនាយំ ខ្លឹនិ អសមចេតខស្សនានិសមយោ រាជា បច្ចេកពោធិនិយាមេន អនាគតេ បច្ចេកពុទ្ធោ ហុត្វា បរិនិព្វាយិស្សតី”តិ

ខដ្ឋព្វំ។

សាយញ្ញាឋលស្សត្តចណ្ណភាឃ លឹភត្លប្យកាសភា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៦៖ អប្ពុដ្ឋ បុត្តចណ្ណតា

អដ្ឋាកបេតចណ្ណតា

១៩៦៖ អបុន្ទាបគចណ្ណតាតិ អត្តនោចណ្ណតាចរេត ទេហ្ដា អក្កហិតតាយ អបុន្ទាស្ស បគស្ស ចណ្ណតា អត្តចិកឌតា៉ “ហិត្វា បុតប្បុតាកតយត្ត”ត្តិ (ឌី៉ តិ៉ អដ្ឋ៉ ១៉កត្ថាទេយ្កកទា) ហិ ទុត្តំ៉ ឌតបឌិតេតាតិ ឌតបគចទេត្តា, ឌតបគស្ស ចា ព្ពស្សទា ទាឌក្យាទា ទេកាត្តចរេត ទេកាយលិ តាយ៉ ឃឌិ ឲទេកា ឌតបទេគា, កង់ ពាហុចចតត្តិ អាហ “ទ្ទញហិយទេ្ដតា”តិ៉ អក្លូទចិត្តកា ហិ ព្រាឌិទេយយុ ឲាទេតយុ ឃុទេត្ត ចិឃ ព្រាឌិយលិក្កចចតាតិ ព្ពន្ធត្តិ, អឃទេយត្ត ទ្ទញហិ ឃចា អញ្ញាត្តបិ “ក្យុទ្ទុ ចិហទេតិ, អទេក្កុ ចិហទេតី”តិ ច៉ តត្តិទេយយទេតបិ ឌតបគ-យទេ្ដ ឌាតិ-យទេ្ដ ឲកចចតទេយច៉ ទេបិទាណា បតាតិ បត-យទេ្ដា ចិទេយយត្តទេឌាតទេតា, ទេតត បុត្ថុអត្តចិយឃតាឃ ឲចទេត្ថាត់ បុត្ថុចចតត្តិ ចក្ខូយាតចិទេយនំ ទេឌាទេតតិ៉ ពាហុប្បទេកទេគា ហិ ទេយា បទេគទេយា តិទេឃាឌតយតបទិយាណតាឃ៉ តក្កលិតិបិ លទេទ្ធត្វាតិ កយ្ហប្បហាតចរេត តក្កលិតិបិ បហាឃ, តិគស្សតយត្តទេត្ថាត់៉ ត ទេកចល់ កស្សកា ឲច, អច ទេលា អទេញ្ញាបិ យតុស្សា អត្តទេតា អត្តទេតា កិត្តំ បហាឃ តត្ត យត្តិបតិ៍យ៉ “ទេយា បទេគទេយា”តិ បទេគយយាយញ្ញាទេតា ទុត្តំ, ចចតចិបល្លូទេយត ចា, ទេត បទេគយាតិ អទេត្វា៉ ទេកាយលិតិ ទុត្ថុតិ ក្យុយលិ ឲច ទេកាយលិតិ កត្វា៉

ចាទិកត្តិ ចទេណំ, ចទេណំ ចា ចាទេទា, ទេយា ឲច ចាទិកា៉ តឃិជំ យក្កកយត់ ព្ពឆាឌិទេប្យត់, ត ទុល្លិកកយតយត្តត្តិ អាហ “អដ្ឋាកបេត ក ន្ថទេត្តា”តិ៉ ត់ ចិការទេកត គទេស្សត្តំ “ចាទិកា ច តាទេយយា”តិអាឌិ ទុត្តំ៉ តត្ត ឌ្ទុទេទបិតិ តាតិឌ្ទុទេទបិ៉ យហយា កយតត្តិ ឃិឈកយត់៉ យហាកស្សបបត្តុក្កយតាឌិ៉ ឲកទេគទេយត ចត្វា ចតចាឃិតិស្សយាយទេលាទេស្ស ចត្តុំ ចិត្វាទេទត្វា ឌតបគចាទិក់ កទេចត្តំ “កកចា ហី”តិអាឌិ អាទុឌ្ធិ៉ អាកាយកាយីហិ ឲច យន្តិ៍ កត្តុការេយា “លញអកិញ្ញាត់ អាទេទាទេចហី”តិ អាហ៉

យល្លូកូចរេត ឃិញ្ញូយាតាបិ ក្ដុបយយុគា យត្តុ អាណាចទេយទេតច ឃិញ្ញូតទេតា “ត្បុដ្ឋាឃន្ថ ទេត គស្សាយី”តិ ទុត្តត្តិ ចគត្តិ៉ អបទេទ បត អបទិបុណ្ណចិយតិចស្សទេស្សច តស្ស ក្ដុបយយុជំ អតុឌាតទេត្តា “គស្សាយី”តិ អទេចាចាតិ ចគត្តិ៉ ក្ដុបយយុទេគត្វាតិ ឆយុទេយតាបតិតា ក្ដុបញ្ញាទេឃត ក្ដុបយយុទេគត្វា៉

តចទេឃាឌតយតិកយ្យិ ឲាត់ យញ្ញូយទេគយបទិឃាបត្តុទេយច, តទេតា បទ់ តាឌិទេប្យត់ ត្យុទិតចាទិកាចរេត អកយតទេតា៉ យយត្តាតិ កតកតដ្ឋាតស្ស ចត្បុ បទេស្សុ យយត្តទេតា៉ អទេញ្ញាតបិ ការទេលាតាតិ កិក្កូត់ យយចចិបស្សតាតទុណាកាចទេតា អទេញ្ញាតបិ យញ្ញូយយល្លូទេល ទេចទេតឃ្យាត់ ចាណាបទិបិកាឌិការទេលាត យញ្ញូយយល្លូល់ ឌ្ឋយទេតិ៉“យត្តហិ ចា”តិអាឌិ “ឲកយាយ ចា”តិអាឌិតា ទុត្តាតុក្កូទេយត ទេឃាទេឌតត្តា៉

យទិទចាយុកត្វាឃាតិ ឲកយ្យិទេឃច ឲាទេត តិពន្ធចាយចរេត ក្ដុស្សត្ថូឆាត្យុកស្ស យទិទេស្ស ចិចទេទលាត ចាយុកត្វាឃ៉ អដ្ឋប្បត្តិកាលិកិកច្ឆតត្វាឃាតិ អក្កិក្លូទេត្តាបយយុត្ត (អ៉ តិ៉ លិ៉លិ១) យឈទេគចឌាតកាឌិ (ឌា៉ ១៉១៉ង់) ទេគយតាត់ ចិឃ ឆយុទេគយតាឃ

អដ្ឋុប្បត្តិកាលេ អាកង្ខមានេន· សុរាបានសិក្ខាបទបញ្ញាបនេ (បាចិ· ៣២៦) វិយ សិក្ខាបទបញ្ញាបនត្ថាយ· ពោធនេយ្យសត្តេ អង្គុលិមាលាទិកេ (ម· និ· ២·៣៤៧) ពោធនត្ថាយ· គន្តុំ, កតិបយេ វា បុគ្គលេ ឧទ្ទិស្ស ចារិកា និពទ្ធចារិកា· តទញ្ញា អនិពទ្ធចារិកា·

ទសសហស្សី លោកធាតុយាតិ ជាតិខេត្តភូតេ ទសសហស្សចក្កវាឡេ· តត្ថ ហិ សព្វេ បរិបក្កិន្ទ្រិយេ បស្សិតុំ ពុទ្ធញាណំ អភិនីហរិត្វា ឋិតោ ភគវា ញាណជាលំ បត្ថរេតីតិ វុត្តំ· សព្វញ្ញុតញ្ញាណជាលស្ស អន្តោ បវិដ្ឋោតិ តស្ស ញាណស្ស គោចរភាវំ ឧបគតោ· ភគវា កិរ មហាករុណាសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា តតោ វុដ្ឋាយ "ឥមេ សត្តា ភព្វា បរិបាកញាណា អជ្ជ មយា វិនេតព្វា, តេ មយ្ហំ ញាណស្ស ឧបដ្ឋហន្តូ"តិ ចិត្តំ អធិដ្ឋាយ សមន្នាហរតិ· តស្ស សហ សមន្នាហារា ឯកោ វា ទ្វេ វា ពហូ វា តថា វិនយូបគា វេនេយ្យា ញាណស្ស អាបាថមាគច្ឆន្តិ អយមេត្ថ ពុទ្ធានុភាវោ· ឯវម្បិ អាបាថមាគតានំ បន តេសំ ឧបនិស្សយំ បុព្វចរិយំ បុព្វហេតុំ សម្បតិ វត្តមានញ្ច បដិបត្តិំ ឱលោកេតិ, តេនាហ "អថ ភគវា"តិអាទិ· វាទបដិវាទំ កត្វាតិ "ឯវំ នុ តេ អម្ពដ្ឋ"តិអាទិនា មយា វុត្តវចនស្ស "យេ ច ខោ តេ ភោ គោតម មុណ្ឌកា សមណកា"តិអាទិនា បដិវចនំ កត្វា តិក្ខត្តុំ ឥព្ភវាទនិបាតនវសេន នានប្បការំ អសព្ភិវាចញ្ច សាធុសកាវាយ វាចាយ វត្វា អយុត្តវចនំ វត្តូតិ· និព្ពិសេវនន្តិ វិកាតពុតនំ, មានទណ្ឌវសេន អបគតបរិយុត្តន្តិ អត្ថោ·

អវសរិតព្វន្តិ ឧបគន្តុំ· ឥច្ឆានង្គលេតិ ឯតំ តទា ភគវតោ គោចរគាមនិទស្សនំ សមីបេ ភុម្មន្តិ កត្វា· "ឥច្ឆានង្គលវនសណ្ឌេ"តិ និវាសនដ្ឋានទស្សនំ អធិការតោ ភុម្មន្តិ· តត្រាយំ វិចរន្តោ "ឥច្ឆានង្គលំ ឧបនិស្សាយា"តិអាទិមាហ· ធម្មរាជស្ស ភគវតោ សព្វសោ អធម្មិកក្កល្ហបរា បដិបត្តិ, សា ច សីលសមាធិបញ្ញាវសេនាតិ តំ ទស្សេតុំ "សីលក្ខន្ធាវារ"ន្តិអាទិ វុត្តំ· យថាភិរុចិតេនាតិ ទិព្វវិហារាទីសុ យេន យេន អត្តនោ អភិរុចិតេន វិហារេន·

បោក្ខរសាតិវត្ថុវណ្ណនា

២៥៥· មន្តេតិ ពារុព្ឋោទានិមន្តសេត្វ· បោក្ខរេ កមលេ សមយានោ និសីទីតិ បោក្ខរសាតី· សាតិ វុច្ចតិ សមសណ្ឋានំ, បោក្ខរ សណ្ឋាភាវមេវ ជាតោតិ "បោក្ខរសាតី"តិបិ វុច្ចតិ· សេតបោក្ខរសទិសោតិ សេតបទុមវណ្ណោ· សុវដ្ឋិតាតិ វដ្ឋកាវស្ស យុត្តដ្ឋានេ សុដ្ឋុ វដ្ដុលិ· កាឡអវង្គតិលកាទីនំ អភាវេន សុបរិសុទ្ធា·

ឥមស្ស ព្រាហ្មណស្ស កីទិសោ បុព្វយោគោ, យេន តំ ភគវា អនុគ្គណ្ហិតុំ តំ ឋានំ ឧបគតោតិ អាហ "អយំ បន"តិអាទិ· បទុមគព្ភេ និព្ពត្តិ តេនាយំ សំសេទជោ ជាតោ· ន បុប្ផីតិ ន វិកសតិ· រជតពិម្ពកន្តិ រូបិយមយំ រូបកំ·

អជ្ឈាវសតីតិ ឯត្ថ អធិ-សទ្ទោ ឥស្សរិយត្ថទីបកោ, អាសទ្ទោ មរិយាទត្ថោតិ ទស្សេន្តោ "អភិភវិត្វា"តិអាទិមាហ· តេហិ យុត្តត្តា ហិ ឧក្កដ្ឋន្តិ ឧបយោគវចនំ, តេនាហ "ឧបសគ្គវសេនា"តិអាទិ· យាយ មរិយាទាយាតិ យាយ អវត្ថាយ· នគរស្ស វុត្តិ "អយំ ពលោ, សុយុត្តំ មា អតិក្កមី"តិ រត្តិវិកាមនំ អនុរក្ខន្តា រត្តិយំ ឧក្កា ឋបេត្វា ឧក្កាសុ ជលមានាសុ នគរស្ស វត្ថុំ អគ្គហេសុំ, តស្មា ឧក្កាសុ ឋិតាតិ

ᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᨯᩣ, ᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᨱᩣᩔ ᨧᩥᩁᨭ᩠ᨮᩣᨲᨿᨲ᩠ᨳᩥᩔ ᨮᩥᨲᩣ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᨲᩥ ᨿᩩᩃᨧᩥᨠ᩠ᨡᩣᨯᩥᨸᩁᨠ᩠ᩃᩮᨸᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩈᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩁᨧᨯᩥᨲᨲ᩠ᨳᩣ, ᨶᩥᩁᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨿᩮᨶ ᨧᩣ ᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᨱᩣᩔ ᨮᩥᨲᩣᩔ ᨮᩥᨲᩣ ᩋᩣᨿᩪᨲᩥ ᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᨯᩣ᪨ ᩋᨸᩁᩮ ᨸᨶ ᨽᨱᨶ᩠ᨲᩥ “ᨠ᩠ᨡᨿᩥᨠᩣᨠᩑᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨦ᩠ᨣᨸᨠᩣᨴᩃᩣᩑᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨿᨲ᩠ᨳᩔᩑᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨧ ᨲᩴ ᨶᨠᩣᨴᩴ ᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᨯᨣ᩠ᨣᩃᩣᨿᩣᨠᩮᨲᩣ ᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᨯᩣᨲᩥ ᨶᩣᨿᩴ ᩃᨠ᩠ᨡ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ “ᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᨯ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨦ᩠ᨣᨸᩁᨿᩣᨠᨧᩁᩈᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸᨶᩔ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᩁᨿᩣᨠᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨧᩥᩁᩈᩈᨶᨠᩣᩁᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩁᩈᩈᨸᩁᨶᩔᩩᨲᩥ “ᩈᨲ᩠ᨲᩔᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨯᩥᨸᩁᨶᩔ᪨ ᨿᨵᩣᨧᩥᨵᩥ ᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨸᩁᨿᩣᩁᨠᩣ ᨸᩩᨴᩥᨿᨾ᩠ᨻᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ “ᨦ᩠ᨣᨸᩈᨠ᩠ᨠᨧᩁᩈᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨯᩥᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨧᩥᨵᩣᨶᩮ᪨ “ᩈᨦ᩠ᨣᩈᨲ᩠ᩅᩁᨶᩣ ᨸᨴᩥᩁᨿᩈᩥᨲᨲ᩠ᨳᩣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨦ᩠ᨣᩃᨠ᩠ᨡᩃᩣᨲ᩠ᨳᨠᩁᨶᩣ ᨧᩣᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨸ᩠ᨿᩁᨿᩣᩁᨠᩣᨲᩥ ᨶᩁᩔᨲᩥ᪨ ᨦ᩠ᨣᨸᩋᨲ᩠ᨳᩋᨵᩥᩋᩣᨲ᩠ᨳᨲᩥᩑᨧᩴᨸᩩᨲ᩠ᨳᩁᨻ ᨧᩈᨶᨠᩥᨴᩥᨿᩣᨵᩣᨴᩮᨶ ᨦ᩠ᨣᨸᩁᨿᩣᨠᨧᨶᩁᨿᨧ ᨸᩥᨸᩩᩃᩣᨲᩦᨲᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᨧᩥᨣ᩠ᨶ ᨻ᩠ᨴᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨦ᩠ᨣᩔᨶᨲᩣ ᨶᩣᩁᨿᨲ᩠ᩅ ᨻᩉᩩᩃᨲᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨻᩉᩩᩃᨲᩴ ᨶᩁᩔᨲᩩᩴ “ᨻᩉᩩᨩᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨯᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩁᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨸᩥᩁᩈᨲᨭ᩠ᨮᩴ ᩁᨸᩥᩈᩣᨧᨶᩥᨿᩴ᪨ ᩋᩣᨧᩥᨱ᩠ᨱᩣᨲᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩥᨿ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩣ ᩁᩣᨩᨽᩮᩣᨣ᩠ᨣᩴ᪨ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩣᨿᨽᩪᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩩᩃᨸᩁᨿ᩠ᨿᩁᩣᨿ ᩁᨿᩣᨣ᩠ᨿᨠᩣᩁᩮᨶ ᩁᩣᨩᨲᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨴᩣᨿᨽᩪᨲᩴ᪨ ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨴᩣᨿᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᨶᩦᩉᩣᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᨦ᩠ᨣᨴ᩠ᨵᩴ ᨸᩁᩥᨽᩮᩣᨣᩃᩥᨽᩔ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᨲᩩᨲᩣ ᨶᩣᨿ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩃᨲ᩠ᨳᩴ ᨦ᩠ᨣᩔᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩈᨦ᩠ᨡᩮᨸᩮᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᩃᨩ᩠ᨩᩮᨠᨩ᩠ᨩ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨲᩥᩁᨶᩃ᩠ᨯᨶᨶᩃ᩠ᨯᩣᨴᩥ ᩁᨠᨯᩥ ᩈᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩃ᩠ᨯᨿᩣᩉ᪨ ᨶᨴᩦᨲᩥᨲ᩠ᩅᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᩣᨴᩦᩔᩩᨲᩥ
ᨶᨴᩦᨲᩥᨲ᩠ᩅᨸᨭ᩠ᨮᩣᨲᨸᩥᨴᨠᩣᨿᨴ᩠ᩅᩣᩁᩋᨭᨧᩥᨿᩩᨲᩣᨴᩦᩔ᪨ “ᩁᩣᨩᨴᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩥᨶᩣᨧ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᩁᩮᨧ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩴ “ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᩁᩈᨶᨯᩥᨲᩣ ᩁᨠᩣᩈᩃᩮᨶ ᨯᩥᨶ᩠ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨧᨶᩴ ᨠᩥᨿᨲ᩠ᩅᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩣᨿᨠᩁᩣᨩᨴᩦᨸᨶᨲ᩠ᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨯᩥ᪨ ᨶᩥᩔᨦ᩠ᨣᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨧᩣᨣᨧᩁᩈᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩑᨧᨬ᩠ᨧᩣᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᩁᨿ᩠ᨿᩴ ᨦ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᨿᩁᨿ᩠ᨿᩴ ᨩᩣᨲᩴ᪨

ᨦ᩠ᨣᨸᩃᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᩈᨧᨶᨧᩁᩈᨶ ᨦ᩠ᨣᨸᩃᨠ᩠ᨡᩦᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨿᨲ᩠ᩅ ᨶᩁᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩮᩣᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁ...ᨸᩮ... ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨧᨨᩣᩁᩃᩣᨹᩃᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᨿᩥ ᨧᩣᨠ᩠ᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨠᨨᩣᨧᨨᩣᩁᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᩁᩃᨿᨲ᩠ᨲ ᨶᩥᨸᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨧᨨᩣᩁᩃᩣᨲ᩠ᩅ”ᨲᩥ ᨸᨶ ᨻ᩠ᨿᩥᨶᩣ ᨻ᩠ᨿᨦ᩠ᨣᨲᩣᨧᨨᩣᩁᩃᨲ᩠ᩅ ᨲᨧᩣ-ᩈᨦ᩠ᨣᨠ᩠ᨠᩉᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩁᩔᨲᩥ᪨ “ᩋᩁᩔᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᨯᩴ ᨲᨧᩣ-ᩈᨦ᩠ᨣᩮ ᨠᩉᩥᨲᩮ ᨲᩮᨶ ᨹᩩᩃ᩠ᩃᩥᨲᨿᩃ᩠ᨴᩥᨲᩴ ᨧᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᩪᨴᩥᨲᩴ ᨶᩣᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨧ ᨸᩩᨴᩥᨿᨸᨭ᩠ᨮᩥᨿᨸᨶᩣᨲᩥ ᩈᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩉᩥᨲᩮᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨸ᩠ᨸᩁᩃᨶ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿᨲ᩠ᨳᨿᨧᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨳ-ᩈᨦ᩠ᨣᩣ ᨧᩥᩁᩈᩈᨶᩥᨧᨲ᩠ᨲᩥᩋᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩮᨶᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩴᩁᨴᩦᨸᨶᨲᩣ ᨶᩔᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᨧ-ᩈᨦ᩠ᨣᨶ ᨸᨶ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᩥᩃᩥᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿ ᩑᨠᨶ᩠ᨲᩥᨠᨲᩣ᪨

ᩈᨿᩥᨲᨸᩥᨸᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᨧᩁᩈᩈᨲᩣ ᩈᨧᩣᩈᨲᩥ ᩈᨿᩥᨲᨸᩥᨸᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩑᨧᨬ᩠ᨧᩣᨶᩦᩉᩥᩁᨠᨧᩥᩁᩣᨠᩁᩈᨠ᩠ᩃᩣᩁᩈᨠ᩠ᩃᨸᩥᨸᩈᨿᨶᨲᩣ ᨽᨣᨧᨲᩣ ᨸᩥᨸᩈᨿᨶᩴ ᨧᩥᩁᩈᩈᩥᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩣᩉ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩁᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨯᩥ᪨ ᩋᨶᨽᨣᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᩥᨸᩥᨲᩣᨶᩴ ᨻ᩠ᨿᨨ ᩋᨲ᩠ᨳᩔᨧᩁᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᩁᨷ᩠ᨿᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨹᩃᩩᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩔᨧᩁᨲ᩠ᩅ ᨶᩥᨸᩥᨲᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᩣᩃᨸᨶᨿᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩥᨿᩣᩃᩥᨸᨧᨶᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᩥᨿᩈᨾᩩᨴᩣᩉᩣᩁᩣ ᩉᩮᨲᩮ “ᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩣ “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩣ “ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨸᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨧᩣ᪨ ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨲᨧᩁᩈᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨣᩴ ᨲᩣᨿᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩮᩣᨲᨿᩣᨲᩥ ᩉᩥ ᨸᨧᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩥ ᨧᨶᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨲᩣᨿᨲᩥ ᩑᨠᩴᩈᩥᨠᨧᩥᩈᨿᨲᩣᨿ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨽᩪᨲᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨧᩥᨶᩣ ᨶ ᨧᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᩑᨧᩴ ᩋᨽᩥᨵᩣᨶᩴ ᩋᨽᩥᨵᩮᨿ᩠ᨿᨽᩪᨲᩮᨶ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣ ᨠᩮᩣᨲ᩠ᨲᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨲᩣᨿᨲᩥ ᩁᨠ᩠ᨡᨲᩦᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩈᩮᩣᨲᩥ? ᩋᨬ᩠ᨬᨠᩩᩃᨸᩁᨿ᩠ᨿᩣᩁᩣᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨲᩔ ᨠᩩᩃᩔ ᩋᩣᨯᩥᨸᩩᩁᩥᩈᩈᨾᩩᨴᩣᨣᨲᩴ ᨲᩴᨠᩩᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᩈᩣᨾᨬ᩠ᨬᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨧ “ᩈᨾᨱᩮᩣ”ᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᩥᨶᩣ ᩈᨾᩥᨠ᩠ᨠᨠᩩᨶᩮᩉᩥ ᨽᨣᨧᨲᩣ ᨻᩉᩩᨾᨲᨽᩣᩅᩮᩣ ᨶᩔᩥᨲᩮᩣ ᩈᨿᩥᨲᨸᩥᨸᨲ᩠ᨲᩣᨠᩥᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ᪨

“ទកាតទយា”តិ ញ្ញយិតា ទលិកិឃះទតហិ ក្លូអារក្យលសម្ភូតតាឌឹបតទតា៎

ក្លូ្ឋាក្យលបរិឌឹបត៌ ក្លូឌិទតាឌិតចិបុលពត្តិឃក្យលចិកាចតទតា៎ សព្ទាលត្តិឃាតពៀអាឌិក្ខតយហាសពួតយហារាឌះទតា បដ្ឋាឃ អសម្ពិត្តិ ក្លូអារតយំ សក្យរាឌក្យល៌ ទពតចិ បរិទ្ទុទព្ញាតាតិ ទាតិបរិទ្ទុព្ញាទកាកបរិទ្ទុព្ញាឌិតា ទពតចិ បរិទ្ទុទព្ញាត បរិហាតិឃា៎ អតកិក្ខទតា អតទ្ឍ្លាតួទតា៎ តធា ហិ តយ្ស ក្យលយ្ស ត កិញ្ចិ បរិទ្ទុព្ញា ទលិកតាឆយ្ស អភិឌាតិឃំ, អធ ទលា ចដ្ឋិទឃច៎ អកិតិក្លូយទត ច តទតាបិ សបិដ្ឋតយកាទចា ទលិទក បិកទដ៏ បព្ញាទតា៎ ព្ទតិ “សក្យក្យលិ បព្ទាឌិទតា”តិ ព្ទាធ៌ ចចត៌ កកចទតា សដ្ឋាបព្ទាឌិតកាចឌឹបត៌ ចុត្តំ យហត្តំ ទាតិបរិចដ្ឋ៏, យហត្តព្ទា ទកាកុលក្លិ បហាឃ បព្ទាឌិតកាចសិដ្ឋិទតា៎ ហ្វុតុទត្តិ កដ្ឋក៌៎ កដ្ឋកតា ច បយ្សត្តយ្ស ហិតហ្វលាចហកាទចត ទចឌិតព្ទាតិ អាហ អត្ថាចហំ ហ្វលាចហត្តិ៎ តត្ថ អត្ថាចហត្តិ ឌិដ្ឋឆមិ្កសយ្សរាឃិកបទយត្ថសំហិតហិតាចហំ៎ ហ្វលាចហត្តិ ឃធាចុត្តតិចិឆហ្វលាចហំ៎ តធាទុ្ធបិតត្តិ តាឌិសាត៌ ឃាឌិទសហិ បត ក្យទណហិ កកចា សយត្នាកទតា, ទតហិ ចត្យប្យយាណិកយ្ស ទលិកយ្ស សព្ទាធាបិ អឆ្ឋត្តាឃ សដ្ឋាឃ បសាគតឹទឃា ទតសំ ឃធាក្ខតសកាចត្តាតិ ឌទយ្សទត្តា ឃធាទុ្ធទបិតិអាឌិយាហ៎ តត្ថ ឃធាក្ខតំ...ទប... អទហតត្តិ ព្ទាយិតា ឆមួប្យយាណាត៌, លុ្ធពប្យយាណាតឆ្ឋា សត្តាត៌ កកចទតា បសាគាចហតំ ឌទយ្សតិ៎ តំ ឌយ្សទតទតច ច ព្ទាតទទសមិ អត្ថទតា បសាគាចហតា ឌយ្សិតា ទហាតីតិ ឌដ្ឋព្ទា តឌចិតាកាចទតា៎ ឌយ្សតយត្តមិ សាធុ ទហាតីតិ ៦ត្ថ ទកាសិឃសក្យលាចត្ថំ (យ៎ តិ៎ អដ្ឋ៎ ១៎១៣៣; ល៌ បិ៎ អដ្ឋ៎ ១០) កទធតព្ទា៎

អមួដ្ឋយាណចកធាចល្ហុតា

១៣៩៎យទត្ត បរិចទត្តតីតិ ទចទឆ សព្ញាឃតិ, បរិឃាបុណាតីតិ អទត្ថា៎ យទត្ត ឆាទទតីតិ ឃធាអឌឹទត យទត្ត អសមួទដ្ឋ កត្ថា ហឌទឃ ឆទបតិ ឰដ្ឋបហតពទលចទសត, ត អត្ថចិកាចតចទសត៎

សតិឈល្អុទពទុកាតត្តិ ៦ត្ថ ចចតិឃចាចពកាទចត អត្ថំ សដ្ឋព្ទា តិលឆតិ កិត្តិ ចិកឌ្ឍ ឌទយ្សតីតិ តិលល្អុ, សា ៦ច ព្ទាឆ ល-កាទយ្ស ឈ-កាទំ កត្ថា “តិឈល្អុ”តិ ចុទត្តា៎ កិដឃតិ កទយតិ ទាទបតិ កិរិឃាឌិចិកាក៌, តំ ចា អតចទសសបរិឃាគាតទតា កទយទត្តា បុ្ទទតីតិ ទពទុក៌ ទចចចតប្យកាសពត្តិ បរិឃាឃសដ្ឋឌឹបក៌, ៦ទពកយ្ស អត្ថយ្ស អទតកបរិឃាឃចចតចិកាចពត្តិ អទត្ថា៎ តិឌយ្សតយត្តទព្ទាតំ អទតទពសមិ អត្ថាត៌ ៦កសដ្ឋចចតិឃតាចិកាចតចទសតបិ តយ្ស កត្ថយ្ស បចត្តត្តា៎ ចឌឹទកគាឌិលក្លូណា កិរិឃា កបិ្បឃតិ ៦ទតតាតិ កិរិឃាកទប្យា, ទសា បត ចល្ហុបឌសមួត្តុបឌត្ថាឌិចិកាកទតា ពហុចិកទប្យាតិ អាហ “កិរិឃាកប្យចិកទប្យា”តិ៎ ព្ទាឌព្ទា មុលកិរិឃាកប្យាត្តិ សត្តាឃ ចុត្តំ៎ ទសា ហិ សតសហយ្សបរិយាទណា តឃចរិឃាឌិបកទណ៌ ឆាតកទណាឌិចិកាកទតា , តិព្ទាចតចិកាកទតា ច អក្លូរា បទកឌឹឃត្តិ ៦ទតហីតិ អក្លូទប្យទកគា, សិក្លូតិទុត្តិទឃា៎ ៦ទតសត្តិ ទចគាត៌

ទត ៦ច ទចទឆ បឌទសា កាឃតីតិ បឌទកា៎ តំ តំ សដ្ឋំ តឌត្ថព្ទា ញ្ញាកទរាតិ ញ្ញាចិក្លូតិ ៦ទតតាតិ ញ្ញាកទណំ, សដ្ឋសត្ថំ៎ អាឃតិ ហិតំ ទតត ទលិទកា ត ឃតតិ ត ព្រាហតីតិ ទលិកាឃតំ៎ តពៀាកត្ថំ តិយ្សាឃ សត្តា បុព្ញាកិរិឃាឃ ចិត្តមិ ត ក្លូប្យាទឌត្តិ៎

ចយតីតិ ចយោ, អាទិយន្តបរិយោសានស្ស ពត្តទិ អបរិកិលយន្តោ អចិត្តោយន្តោ ខេត ពន្ធ សន្ធានេតិ ឬទេតីតិ អត្ថោ។ ឆេ្ទ បដិសេធា បកតិ៍ កយេត្តីតិ ឥស្សេន្តោ "អចយោ ន ហោតី"តិ ចត្វា តត្ថ អចយំ ឥស្សេតុំ "អចយោ នាយ...បេ... ន សក្កោតី"តិ ចុត្តំ។

"អត្ថញ្ញាតោ"តិ បឥស្ស ពយុសានតចេសេន, "បដិញ្ញាតោ"តិ បន បឥស្ស ពត្តុសានតចេសេន អត្ថោ ចេឥតព្ពោតិ ឥស្សេន្តោ "អាចរិយេនា"តិអាទិយាហ។ អាចរិយបរម្បរាកតំ អាចរិយកំ។ ករុតិ ការិយំ អត្ថានំ តតោ យោចេត្វា កយនំ ក្ខក្ករំ ហោតិ។ អនត្ថោបិ ក្ខប្បន្តិ និត្ថាញ្ញានរាចិសាបរិយុកឺ។

១៦៥៖ "អត្តក្កតោ"តិ ឧត្ត អភិសន្ធយោរពេន ពុត្តយុត្តាញ្ញានត្តចេសេនេច ក្ខបយោពចនំ។

១៦៦៖ លក្ខណានីតិ លក្ខណឹបនានិ យន្តបឥានិ។ អត្តូរឆាយត្តីតិ ន ពេចលំ លក្ខណយន្តានិយេច, អថ ខោ អញ្ញានិបិ ទ្រាហ្មណានំ ទាណាពលិការចេន អត្ថក្កយេន អត្តូរឆាយត្តិ។ តថា ហិ ចឥត្តិ "ឧពសតំ អឌ្ឍិរិយំ សាលា សហស្សចត្តពោ សាយា"តិអាទិ។ បលិឌិ...បេ... យហតោតិ ឧត្ត បលិឌិយហតោ សយាឥាតយហតោតិ អាទិតា បទេ្ធកំ យហត្ត-សន្ធោ យោរះតព្ពោ។ បលិឌិយហត្តតាទិ ចស្ស ពុន្ធចំសចរិយាបិដពចណ្ណតាទិចេសេន ចេឥតព្ពោ។ និទ្ធាតិ និបត្តិយោ។ កចកេឥតិ កចចិសេសេ។ ពុតោ ច ឧតោ្ត ច ញ្ញានេបត្វា ជិតតា ចិសដការចោ។

ឌាតិសាយញ្ញាតោតិ លក្ខណឌាតិយា លក្ខណកាចយតេ្តន សយានកាចតោ។ យថា ហិ ពុន្ធានំ លក្ខណានិ ឬចិសឥានិ, ឬបរិញត្តានិ, បរិបុណ្ណានិ ច ហោន្តិ, ន ឧចំ ចក្កចត្តីនំ, តេនាហ "ន តេហេច ពុន្ធោ ហោតី"តិ។ អភិរុបតា, ឌីឃាយុកតា, អប្បាតង្កតា, ទ្រាហ្មណាឌីនំ បិយយនាបតាតិ ពួយេហិ ចតុហិ អច្ឆរិយសការចេហិ ឥានំ, បិយចចនំ, អត្តចរិយា, សយានត្តតាតិ ពួយេហិ ចតុហិ សង្គហចត្ថុហិ។ រញ្ជនតោតិ បីតិឌននតោ។ ចក្កំ ចក្ករតនំ ចតេ្តតិ បចតេ្តតីតិ ចក្កចត្តី។ សម្បត្តិចក្កេហិ សយំ ចត្តតិ, តេហិ ច បរំ សត្តនិកាយំ ចតេ្តតិ បចតេ្តតីតិ ចក្កចត្តី។ បរហិតាចហោ ពួរិយាបថចក្កានំ ចតេ្តា ចត្តនំ ឧតស្ស, ឧត្តោតិ ចា ចក្កចត្តី។ អប្បដិហតំ ចា អាណាសង្ខាតំ ចក្កំ ចតេ្តតីតិ ចក្កចត្តី។ ខត្តិយមណ្ឌលាទិសញ្ញាតំ ចក្កំ សមូហំ អត្តនោ ចសេ ចតេ្តតីតិ ចក្កចត្តី ចក្កចត្តិចត្តសង្ខាតំ ឥម្មំ ចរតិ, ចក្កចត្តិចត្តសង្ខារតោ ឥម្មោ ឧតស្សិ អត្ថីតិ ចា ឥម្មិកោ។ ឥម្មតោ អនបេតត្តា ឥម្មោ រញ្ជនដ្ឋេន រាឌាតិ ឥម្មរាឌា។ "រាឌា ហោតិ ចក្កចត្តី"តិ ចុត្តត្តា "ចាតុរន្តោ"តិ បឥំ ចតុឌីបិស្សរតំ ចិការចតីតិ អាហ "ចតុសមុទ្ទអន្តាយា"តិអាទិ។ តត្ថ "ចតុទ្ទីបចិភុសិតាយា"តិ អចត្វា "ចតុន្តិឆា"តិ ចិឆក្កហណំ តំតំបរិត្តឌីបិតសមិ្ប សង្គហត្តត្តំ ឥដ្ឋត្តំ។ ពោបាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន កាយយោហយាតយឥាទិពេ សង្គណ្ហាតិ។ ចិឌិតាចីតិ ចិឌិតចា។ ពេតចិ អកម្បិយដ្ឋេន ឌនបទេ ឆាចរិយប្បតេ្តា, ឥឡ្ហកត្តិកាចតោ ចា, ឌនបឥោ ឆាចរិយំ បតេ្តា ឧត្តោតិ ឌនបឥត្តាចរិយប្បតេ្តា។

ចិត្តីពតកាចាទិតាបិ (ឲុ។ បា។ អដ្ឋ។ ១៦; ឌី។ និ។ អដ្ឋ។ ១។១៦១; ឬ។ និ។ អដ្ឋ។ ៧។១១៩; យហានិ។ អដ្ឋ។ ៥០) ចក្កស្ស រតនដ្ឋោ ចេឥតព្ពោ។ ឧស នយោ សេសេសុបិ។ រតិនិមិត្តតាយ ចា ចិត្តីពតាទិកាចស្ស រតិឌននដ្ឋេន ឧពសង្គហតាយ ចិសុំ អក្កហណំ។ ពួយេហិ បន រតនេហិ

រាជា ចក្កចត្តិ ឃំ ឃបត្តំ បច្ចនុភោតិ, តំ តំ ឥទ្ធេស្សតុំ “ទ្ធោមេសុ បតា”តិអាទិ វុត្តំ៉ អឌិតំ ឌិតាតិ

យទេហសក្លតានំចត្តតិឃកយុតិស្សត្ថកាចទោតា៉ ចិឌិទេត ឃឆាសុលំ អតុចិឆទតិ ហត្ថិទេតតំ អស្សទេតទ្ធោ អកិទ្ធហិត្វា ទេតនំ អាតុការចេត អទេត្តាបិតរារេនទេឃច នយុទ្ធបរិឃត្តំ បឆចិ អតុនំឃាឃិត្វា រាជឆាតិទេយច បច្ចាកយតទោតា៉ បរិលាឃកទេតទេតត ចិឌិតយតុទក្លតិ ទេតត

តត្ថ តត្ថ កាតព្ទាកិច្ចស្ស និចិឆាតទោតា៉ អចទេនទេនហិតិ យលិទេតទិតត្ថិទេតតកហបតិទេតទេតហិ៉ តត្ថ យលិទេតទេតត ទេឃាជតប្យាទេលា បទេឥទេន អត្ថកានំ ចិឆយិត្វា អាទេលិកឥស្សតាឌិតា សុលយតុកចតិ, ទ្ធត្តិទេតទេតត អតិក្លត្តយាតុបកទ្ធបនយ្យត្តិឥស្សតាឌិចទេនត,

កហបតិទេតទេតត ទ្ធាឌ្ឋិតិឌ្ឋិតយលិកតកទេជតាឌិឆតបឌិលិកចទេនត៉

ក្ខស្សាហនត្តិទេឃាទេកា ទេតត ទេកតទិ អប្យឌិហតាលាចក្កកាចនិឌ្ឌិទេតា បឌ្ឋិទេយតាតិ បរិលាឃកទេតទេតត៉ តទ្ធីព្យនព្ទារាជកិច្ចេសុ កុសលំ អចិទេន្តត្រទេឃាកំ, ទេតតាហ “យត្តនត្តិទេឃាទេកា”តិ ៉ ហត្ថិអស្សទេតតាតំ យហាតុកាចតាឃ ទេកានយយ្យត្តិឃាបិ បកាចយយ្យត្តិនិឌ្ឋិទេតា “ហត្ថិ… ទេប… ទេឃាទេកា”តិ វុត្តំ៉ (ទេការទេនា ហិ តាយ នតិ ក្ខស្សាហនយ្យត្តិឃំ ទ្យក្កំ ទេតឌំ កុសុទេយាទិ បទេក្លយំ បព្ទាទេតាយុលំ អទេយានបហទេលាំ)

តិចិឆនត្តិទេឃាកឋលំ បរិបុណ្ណំ ទេហាតីតិ នព្ទទេត្ថា៉ ទេនទេនហីតិ ទេនទេនហិ បញ្ចាហិ ទេតទេតហិ៉

អទេកានកុសលមូលឌតិតកយ្យាតុការទេចតាតិ អទេកានន្លាទេតត កុសលមូទេលត នហជាតាឌិបច្ចឃចទេនត ក្ខប្យាឌិតកយ្យស្ស អាតុការទេចត នយ្យឌ្ឋត្តិ ទេសាយុតទេទេតតជាតិកត្តា៉ យឌ្ឋិយាតិ យលិទ្ធត្តិកហបតិទេតតាតិ៉ អទេលិក…ទេប… កយ្យាតុការទេចត នយ្យឌ្ឋត្តិ ក្ខព្យអារស្ស ឆតស្ស, ក្ខព្យអារឆតបឌិលិកការលាស្ស ច បរិច្ចាកនយ្យឌារទេហតុកត្តា៉ បឌ្ឋិយត្តិ បរិលាឃកទេតតំ៉ តទ្ធីព្យអទេយាហ…ទេប… កយ្យាតុការទេចត នយ្យឌ្ឋតិ យហាបទេព្ទាទេតច ចក្កចត្តិរាជកិច្ចស្ស បរិទេលាតព្ទាត្តា៉ ក្ខបទេឥទេនា តាយ នចិទេនំ នត្តតុំ ទេតតាតំ ចិចារលាចទេនត បចទេត្តា កឆាតាទេត្ថា៉

នទេលាទេតា បឌិបក្លចិឆយតទេតា ស្វរា, ទេតតាហ “អតីទ្ធកជាតិកា”តិ៉ អស្សុទេរ ចិឌិតិត្វា ចិតត្តា ចិទេរា, នទេក្លា ទេឥចាតំ ទ្ធាទេត្ថា៉ តស្ស អដ្ឋិ ទេឥចបុទេត្តា ទេនតក្កកាចទេតាតិ វុត្តំ “ចិទេក្កទ្ធបិតិ ទេឥចបុត្តនឌិនកាឃា”តិ៉ “ឲទេក”តិ នារនយានាចទិឃយាហ៉ នការទេចាតិ នកាចក្វទេតា អទេត្វា៉ ចិទេការលាត្ថិ ចិទេកាចការលាំ៉ ចិទិឃយឃនិរា ចិឃាតិ នចិក្កហចិទិឃនឌិនា, នចិក្កហំ ទេឥ ចិទិឃំ និឃា តំនឌិនាតិ អទេត្វា៉ តតុ

រទេព្ទា ចក្កចត្តិស្ស បឌិទេនតា តាយ តត្ថិ, ឃ’យស្ស បុត្តា បយទេត្ថឃ្យំ, អឆ កម្មា បទេរនតប្យយទ្ធតាតិ វុត្តត្ថិ ទេចាឥតំ នត្តាឃាហ

នទេចតិអាទិ, ទេតត បទេរនតា ទេហាតុ ចា យា ចា ទេត បត ឲចំ យហាតុកាចាតិ ឥស្សតិ៉ ឆយ្យតាតិ កតុបឌិទេតត អត្តទេតា បុព្ទាឆយ្យត៉

ទេតត ហិ នទេព្ទាឌិតា បឆចិឃំ នព្ទារាជារទេតា បក្កក្ត្វា “ស្វាកតំ ទេត យហារាជា”តិ អាឌិ ចត្វា អត្តទេតា រដ្ឋំ រទេព្ទា ចក្កចត្តិស្ស

តិយ្យាទេតត្តិ, ទេតត វុត្តំ “ទេនា ទ្ធាយំ…ទេប… អព្ទាចនតី”តិ៉ អដ្ឋកឆាឃំ បត តស្ស ឃឆាវុត្តស្ស ឆយ្យស្ស ចិទេតទំ ចិបឌ្ឋិតុំ បច្ចឃក្វតំ

ចក្កចត្តិចត្តនយុកាកតំ បទេឃាកនយ្យត្តិនន្លាតំ ឆយុំ ឥទេស្សតុំ “បិទេលា ត ហត្តទេព្ទាតិអាឌិតា បច្ចានីលឆទេយុតា”តិ វុត្តំ៉ ឲចទ្ធីព្យ“អឥទេល្អត

អនទេត្តតា”តិ ទ្ធាឌំ ចចតំ សុទ្ធតាទិ នយត្តិតំ ទេហាតីតិ៉ ឃម្ហា រាកាឥទេឃា បិបឆយុ ក្ខប្យឌ្ឋយាតា នត្តនត្តាតំ លាទេឥត្វា បរិទេឃាតត្ថិត្វា

តិឌ្ឋត្តិ កុសលប្យចត្តិ តិចារទេត្តិ, តម្ហា ទេត “លឥតា, លឥា”តិ ច វុត្តា៉ ចិចទេដត្វាតិ ចិកទេយត្វា៉ ប្វជារទេហតា វុត្តា “អរហតីតិ អរហ”ត្តិ៉

តស្សា ប្វជារទេហតាឃ៉ ឃម្ហា នយ្យានយ្យទេត្ថ, តម្ហា អរហត្តិ៉ ទ្យទ្ធត្តទេហតុក្វតា ចិចឌ្ឋឥតា វុត្តា នចាតតនព្ទាកិទេលនប្យហាតបុព្ទាកត្តា

ទ្យទ្ធកាចស្ស៉

អវហិតច្ចាការេនាតិ ឋបេលត េហតុអត្ថយាតភស្សត៌ សមាធិសម្បយុត្តា លភតាការេនាតិ េហតុតា ឋលិត្ថយាតភស្សត៌ េហតុក្ខយំ វុត្តំ “ឋិតេដ្ឋា ឋិន្តេកា ចា”តិ៍ ទុតិយេន េចសារេច្ឆតាតិ “លីលាសចស្ស េត បជិជាតេតា”តិអាគិតា ចុេត្តត េចសារេច្ឆត៍ បុរិមបិទ្ធិតិ បុរិមស្ស បទស្ស អត្ថបិទ្ធិតិ អេត្ថា៍ បធេមតាតិ “សមាធិសម្បយុត្តស្ស េត បជិជាតេតា”តិអាគិតា (យ. តិ. ១.១៣០; អ. តិ. ៣.៣០) ចុេត្តត េចសារេច្ឆត៍ ទុតិយបិទ្ធិតិ ទុតិយស្ស បទស្ស អត្ថបិទ្ធិ, ឭទ្ធត្ថបិទ្ធិតិ អេត្ថា៍ តតិយចតុេត្ថហីតិ “េឃ េលា បត េត អត្តទាឃិកា ឆយ្យា”តិអាគិតា, (យ. តិ. ១.១៣០; អ. តិ. ៣.៣០) “ឃស្ស េលា បត េត អត្ថាឃា”តិអាគិតា (យ. តិ. ១.១៣០; អ. តិ. ៣.៣០) ច ចុេត្តហិ តតិយចតុេត្ថហិ េចសារេច្ឆហិ៍ តតិយបិទ្ធិតិ ឋិចដ្ឋតតាបិទ្ធិ ឃាឆាចេតា អត្តទាឃិកតិឃ្យាតិកឆយ្យាបេគេសត ហិ សត្វ ឋិចដ្ឋគតការេចា េលិេក បិកេជិ អេហាសិ៍ បុរិមំ ឆយ្យចក្កុត្តិ បុរិមបទំ កកចេតា ឆយ្យចក្កុ សារេឆតិ កិេលសាទិតំ, សំសារចក្កស្ស ច អទាតំ ហតកាចឌីបតេតា៍ ទុតិយំ បទំ ឭទ្ធចក្កុ សារេឆតិ សមាធិសម្បយុត្តេស្សច តំសម្ពាចេតា៍ តតិយំ បទំ សយត្តចក្កុ សារេឆតិ សចាសតសព្ពកិេលសប្បហាតឌីបតេតា៍ “សមាធិសម្បយុត្តា”តិ ហិ ចត្វា “ឋិចដ្ឋេគា”តិ ចចតំ ឭទ្ធកាចាចហេមច សព្ពកិេលសប្បហាតំ ឋិការេចតិ៍ “ស្វរកាច”ត្តិ លក្ខណឋិការេចត ឋិសគោណាលតំ៍

១៨៩. ឲចំេកាតិ ឲត្ថ ឲចត្តិ ចចតសប្បដិដ្ឋេត តិបិេតា៍ ចចតសប្បដិដ្ឋតេត្ថត្ថ “តឆា យមំ តំ កចត្តំ េកាតមំ េចគិស្សាយ, តំ យត្តាតំ បដិក្កេហតា”តិ ច ឲចំ បចត្តស្ស េបិក្ខសាតិេតា ចចតស្ស សប្បដិក្កេហាតិ អាហ៍ “េសាបិ តាឃា”តិអាគិ៍ តត្ថ តាឃាតិ តាឃ ឃឆាចុត្តាឃ សយុេត្តឌតាឃ៍ អឃាតក្ខមិត្តិ ឃាតស្ស អក្ខមិ៍ គិចាបឆាតិកាតិ គិចាបឆាតាត្ថយុញ្ញតកា៍

១៩០. ឃគិបិ បុេព្ព អឞ្ឈក្កុលំ អប្បញ្ញាតំ, តគា បត បញ្ញាឃតីតិ អាហ “តគា កិទា”តិអាគិ៍ អត្ថរិេតាតិ អេចកាឃេត្តា៍

១៩១. ឃឆា លយតីឃាគីតិ បុដ្ឋេត្តាតិ ឃឆា កកចា “កត្តិ េចា យាលចា លយតីយំ, កត្តិ ឃាបតីឃ”ត្តិអាគិតា លយតីឃាគីតិ បុដ្ឋេត្តា េតាហិ យាលេចហិ សទ្ធិំ បធយំ បចត្តេយាេគា អេហាសិ បុព្ពកាសិតាឃ តគត្ថកេរលាត ឲចំ េតាបិ យាលចា កកចតា សទ្ធិំ សយប្បចត្តេយាគា អេហសុត្តិ េឃាឌតា៍ តំ បត សយប្បចត្តេយាគតំ ក្ខបយាឃ គេស្សតុំ “សីេតាគកំ ឋិឃា”តិអាគិ វុត្តំ៍ តត្ថ សេមាគិតត្តិ សំសត្តិតំ៍ ឲកីកាចត្តិ សេមាគតកិរិឃាឃ សយាតតំ ៍ លយតីឃត្តិ “ព្ពាគំ ចតុចក្កំ តចក្ខាទំ សទីេឃត្តំ ទុក្ខពាហុលតាឃ សកាចេតា ទុស្សហំ កត្តិ លមិតុំ សក្កុេលាឃ្យ”ត្តិ បុដ្ឋត្តិ, ឃាបតីឃត្តិ អាហារាគិបច្ចឃបជិពទ្ធវុត្តិកំ ចិរប្បពត្តសព្ពាតាឃ ឃាបតាឃ កត្តិ ឃាេបតុំ សក្កុេលាឃ្យ៉ សីសេទាកាគិអាពាធាការេចត កត្តិ អប្បាពាធំ, ទុក្ខខីឋិកាការេចត កត្តិ អប្បាតង្កំ, តំតំកិច្ចកេរេលា ឞ្ឈាតសុខតាឃ កត្តិ លហុដ្ឋាតំ, តគត្ថុបពលេឃាកេតា កត្តិ ពលំ, សុខឋិហារសម្ពាេចត កត្តិ ឋាសុឋិហារោ អត្ថីតិ សព្ពត្ថ កត្តិ-សទ្ធំ េឃាេជត្វា អេត្ថា េចគិតេព្វា៍ ពលប្បត្តា បីតិ បីតិេឃច៍ តទុលបីតិ បិេយាច្ឆ៍ សេមាគតំ ជេតតិ កេទាតីតិ សេមាគតិកំ តេគច សេមាគតីឃំ៍ សេមាគិតព្ពេតា សេមាគតីឃត្តិ ព្ពាគំ បត អត្ថំ គេស្សតុំ វុត្តំ “សេមាគិតុំ ឃុត្តកាចេតា”តិ៍ សទិតព្ពកាចេតា អត្ថស្សទិតព្ពកាចេតា “សរលីឃ”ត្តិ ចត្តេព្វ “សារលីឃ”ត្តិ ឌីឃំ កត្វា វុត្តំ៍ “សុឃ្យាតសុខេតា”តិ អាបិធមឆុរតយាហ, “អត្ថស្សទិឃយាតសុខេតា”តិ ឋិមដ្ឋេយលីឃតំ៍ “ឭញ្ញាតបរិសុទ្ធតាឃា”តិ សកាចតិទុត្តិការេចត តស្សា កឆាឃ ចចតចាតុរិឃយាហ, “អត្ថបរិសុទ្ធតាឃា”តិ អត្ថស្ស តិទុបក្កិេលសតំ៍

អនេកេហិ បរិយាយេហីតិ អនេកេហិ ការណេហិ។

អបសាទេស្សាមីតិ មង្កុំ ករិស្សាមិ។ កណ្ឋេ ឱលម្ពេត្វាតិ ឧភោសុ ខន្ធេសុ សាដកំ អាវដ្ដេត្វា កណ្ឋេ ឱលម្ពិត្វា។ ទុស្សកណ្ឋេ គហេត្វាតិ និវត្ថសាដកស្ស ទសាកោដិំ ឯកេន ហត្ថេន គហេត្វា។ ចង្កមំ អភិរុហិត្វាតិ ចង្កមិតុំ អារភិត្វា។ ធាតុសមតាតិ រសាទិធាតូនំ សមាវត្តតា, អវេរាគតាតិ អត្ថោ។ អនាចារមាចរមានោ សេហិយន្តិ អនាចារមាចរេន សរេហិមំ “អនាចារោ ចនាម”ន្តិ សរិតព្ពំ។

១៩១។ “កច្ចិ គេហតុការេយា ថិយា”តិអាទិ អសក្កច្ចការិយមានា ទក្ខិណេ កិច្ចំ អារកតីតិ ទស្សេតុំ វុត្តំ។ អសក្កច្ចការិយមានោ ហិ ទេវេចកោនាបិ លេវិកោន, យទិទំ ភគវតោ អបសាទនំ, តេនាហ “អដ្ឋានេ ចាមយតី”តិ។ អយំ ហិ លេវិ “យមិ កិញ្ចិ អកវេត្ត យថា សន្ធិំ កវេតុមេ ន ចិសហតី”តិ មាតរយេច បក្កហិត្វាស្សាតិ, កវេត្ត បន កាបបទក្កនស្ស ញាតិកោរេត្ត ថិកាថិតោ មាតតិក្កតោ កថិស្សតីតិ កកថា “ឯថំ នុ ទោ”តិអាទិមាហ។ តេន វុត្តំ “អថ ខោ កកថា”តិអាទិ។ អាចារសមាចារសិក្ខាបនេន អាចរិយា, តេសំ បន អាចរិយានំ បកដ្ឋា អាចរិយាតិ បាចរិយា យថា បបិតាមហោតិ, តេនាហ “អាចរិយេហិ ច តេសំ បាចរិយេហិ ចា”តិ។

បឋមឥព្ភវាទវណ្ណនា

១៩២។ តីសុ ឥរិយាបថេសូតិ ឋានគមននិសជ្ជាសុ។ គច្ឆាបទ្មាសន្តិ គច្ឆាចនេន យុគគ្គាហំ។ សយានេន អាចរិយេន សទ្ធិំ សយានស្ស គច្ឆា នាម អាចារោ ន ហោតិ, តំ ឋពេទហិ សនិសំ គត្វា គវតំ ឋាន គច្ឆាបទ្មាសេសា។

តស្ស បន ឃំ អនាចារកាចថិកាចតំ សត្វារោ អព្ពុដ្ឋេន សទ្ធិំ កវេត្តន គតំ, តំ សក្កីតិអនារុញ្ញហំ បរិយុរាកតត្តិ ឧបរិ បិញ្ញព្ពយា សព្ពន្ធការេចន ទស្សេត្តា “តេនោ កិរា”តិអាទិមាហ។ មុណ្ឌកា សមណកាតិ ច ករហាមំ ក-សទ្ធា, តេនាហ “ហីញ្ញុវត្តា”តិ។ ព្ពកស្ស បយោរកោ ព្ពកោ ឧត្តរបទលោបេន, តំ ព្ពកំ អរហត្តីតិ ព្ពព្ភា។ កិំ វុត្តំ ហោតិ? យថា ព្ពកោ ហត្ថិចាហនក្ខតោ បរស្ស ចនេន ចត្តតិ, ន អត្តនោ, ឯវំ ឯតេបិ ព្រាហ្មណានំ សុស្សូសកា សុទ្ទា បរស្ស ចនេន ចត្តន្តិ, ន អត្តនោ, តស្មា ព្ពកសទិសបយោគតាយ ព្ពព្ភាតិ។ តេ បន ក្កុព្ពិកតាយ ឃរចាសិនោ ឃរស្សាមិកា ហោន្តីតិ អាហ “គហបតិកា”តិ។ កណ្ហាតិ កណ្ហជាតិកា។ ទិជា ឯវ ហិ សុទ្ធជាតិកា, ន ព្ពាតទេតិ តស្ស អធិប្បាយោ, តេនាហ “កាញ្ញអកា”តិ។ មុខតោ និក្ខន្តាតិ ព្រាហ្មណានំ បុព្ពបុរិសា ព្រហ្មុនោ មុខតោ និក្ខន្តា, អយំ តេសំ បជុប្បត្តីតិ អធិប្បាយោ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ “សមណា បិដ្ឋិបាទតោ”តិ ព្ពកំ បនស្ស “មុខតោ និក្ខន្តា”តិអាទិវចនតោបិ អតិថិយ អសមវេក្ខិតចចនំ វតុវណ្ណបរិយាបន្នស្សេវ សមណការសម្ភវតោ។ អនិយមេតត្វាតិ អវិសេសេត្វា, អត្ថុទ្ធសិកការេនាតិ អត្ថោ។

មាតុស្សយចនេន គោត្តន្តិ មាតុស្សយំ អចស្សាយ អត្តានំ ឧក្កំសេន្តា, បរេ ច វម្ភេន្តា “មុណ្ឌកា”តិ អាទិំ គោត្តំ។ ញាតកោបមីតិ ញាតិកោត្តស្ស បមាណំ យាថាវតោ ថិកាថេតត បមាណំ ញាតកោបមីតិ។ អត្ថោ ឯតស្ស អត្ថីតិ អត្ថិកំ ទស្សិកខានាយន។

“ឃារេឃច ខោ បតត្វាឃា”តិ ឮត្វិលិក្ខចរេសត ចុត្តត្តិ ចេត្តិ, ត៌ បទរេតា “បុទិសលិក្ខចរេសតេចា”តិ ចក្លយាតត្តា ឃុត្តិ៍ ឃាឃ អត្វាឃាតិ ចា បុល្លិក្ខចរេសតេច តេតេត្វ សយ្យោតចចត់, ឃស្ស អត្វស្ស អត្វាឃាតិ អរេត្វា៍ អស្សាតិ អឞ្ញស្ស តេស្សត្វាតិ សឞ្ញត្តា៍ អរេញ្ញាសត្តិ អរេញ្ញាសំ សាក្ខុទ្ធបិត៌ សត្តិក៌ អាកាតាតត្តិ ក្បុដ្ឋាតិឃាត៌ សត្តិក៌ ក្តុបកាតាត៌ ចត្តត្តិ ខេតហិ ចទិតញ្ញអាចាទំ៍ អសិក្លិខេតាតិ អាចាទំ អសិក្លិខេតា៍ តេតា ៦ច អប្បស្សុខេតា៍ ឥាំហុសច្ចញ្ញាតាឃ ឃាចរេចេ ក្តុបសបត្វ ឮត្ថិតញ្ញ, តេកាចខេតា អឞ្ញខេដ្ឋា អប្បស្សុខេតា អសិក្លិខេតា “អចុសិខេតា”តិ ចិញ្ញាឃតិ, ខេតតាហ “៦តស្ស ហឹ”តិអាដិ៍

១៩៣៍ រោកចេសចិត្តតាឃ អសកយខេតា៍ យាតតិយុតេតត្តិ យាតស្ស តិយុតេតត្វ៍ ក្តក្កិខេលត្វាតិ សិខេតហបិខេតត កិលិត្តិ ក្តុញ្ញយត៌ កត្វា៍ ខោរេត្តត ខោត្តត្តិ ខេតត ចុខេត្តត បុទាតតខោរេត្តត ឮតាតិ ត៌ ត៌ អតចញ្ញសញ្ញាត៌ ខោត្តំ សាចញ្ញខេតា ក្តុដ្ឋាខេបត្វា ក្តុដ្ឋទិត្វា៍ ខេសសបខេតុបិ ៦ខេសច តខេឃា៍ តត្វ ខោត្តំ អាដិបុទិសចរេសត, ក្បុលិបខេតាខេសា, តេតក្ខុខេឃ ក្តុប្បត្តអភិញ្ញាតបុទិសចរេសត ខេចដិតខេញ្ញា ឃចា “អាដិខេច្ចា, យឈេតេចា”តិ៍ ខោត្តឬលស្ស ការេឃ្យតាឃ អយាតចត្វកាចបខេចតតខេតា “យាតដ្ឋំ ឬខេល ខេលត្វា”តិ ចុត្តិ៍ ឈខេដ្ឋត្តាតិ ឈួយសខេត្តា៍

ឃស្វិ យាតុស្សឃខោកាក្ខុស្សឃា អញ្ញាយញ្ញាបត្វដ្ឋា, ខេសា “ចខេណ្ឌា”តិ ចុច្ចតឹតិ អាហ “ចណ្ឌាតិ យាតតិស្សិតខោកាឈឃុត្តា”តិ៍ ឈទាតិ ចិខេត្តត, ចាចាឃ ច កក្លញ្ញអា៍ លហុកាតិ តទុណា៍ កស្សាតិ “សាហសិកា”តិ ខោចិ ចេត្តិ, “សាខេឃក្ខកា”តិ អបខេទ៍ សយាតាតិ ខេហាត្តា, កចយាតាតិ អខេត្វាតិ អាហ “សត្តាតិ បុទិយបតេស្សច ខេចចចត”ត្តិ៍ ត សក្កខេទាត្តឹតិ សក្កាទំ ត កខេទាត្តិ៍ អបចិតិកយុត្តិ បហិបិតកយុ តាតុខេលិយត្តិ អត្តខេតា ឌាតិឃា ត អតុច្ឆចិកត្តិ អខេត្វា៍

ចុតិទិឃញ្ញចាតេចណ្ណតា

១៩៣៎ កាយំ សញ្ញទាឌក្បុខេល ខេឃា សខេញ្ញសំ ញុដ្ឋតខេទា សយខេត្វា ច, ខេសា ៦ច អភិខេសក៌ លកតិ, ៦កខេច្ចា បត អភិសិខេត្តា សយាខេតា “ឮត៌ ទខេញ្ញ តាឃ ឥាហុកិច្ចំ ឥាហុញ្ញាបិទ”ត្តិ តខេតា តិញ្ញិញ្ញ ទញ្ញ ចឃសា អតត្តទស្ស តិឃ្យាខេតតិ, កេចាចិ ខេសាបិ អញ្ញាស្សាតិ តាដិខេស សត្តាឃាហ “សញ្ញាតិ អភិសិត្តទាឌាខេតា”តិ៍ ក្បុលចំសំ ឌាតត្តឹតិ កណ្យាឃតខេតា បដ្ឋាឃ បខេយ្យទាកត៌ អតុស្សចចរេសត ឌាតត្តិ៍ ក្បុលិអិយាតិខេតា ហិ ខេឃកុខេឃ្យត បខេទសំ ក្តច្ចាចចំ ក្បុលិ តឆា តឆា ក្តុតាហទត្តិ, អត្តខេតា ច ក្បុលចំសំ ឌាតត្តិ, ៦ចំ អឞ្ញខេដ្ឋាបិ៍ តឆា ហិ ខេសា បខេទខេតា កកចតា បុច្ឆិខេតា ចដិទបិហិកខេឃត ឃាឆាចខេតា កខេឆសិ៍

តតិទិឃញ្ញចាតេចណ្ណតា

១៩៩៍ខេពត្តខេលដ្ឋតត្តិ ខេពខេត្ត កសតចរេសត តក្ខខេលត ក្តដ្ឋាបិតខេលដ្ឋត៌ “លទុកិកា” ឮខេច្ចច បញ្ញាតា ឲុដ្ឋកសក្បុហិកា លទុកិខេកាបយចណ្ណតាឃំ “ចាតកសក្បុហិកា”តិ (យ៍ តិ៍ អដ្ឋ៍ ១៍៧៣០) ចុត្តា៍ រោកចេសចរេសត លក្ខិតុត្តិ ក្តុបតឃ្យិតុំ, អាឈាត៌ ឥាត្ថិតុត្តិ

អត្ថោ “អបេ្យហំ នកោត្ថាមេយាទនេយ កនទាតី”តិ ឮយិតា “ត ចំ កោឋិ ហំនោ ចា”តិអាទិចចតំ នដ្ឋិតិ អតាទ្យេហំ ចនា ករចតា ចុត្តមេចាតិ ឥនស្សតិ “ឲចំ ត្យ តេ”តិអាទិចចតំ, “អចុនិតចាទេឃចា”តិអាទិចចតព្ហា យាតចនេត នយណោត កោចនេយត ចុត្តត្តិ យញ្ញាតីតិ អធិប្បាយេនាហ “និយ្យាតោ ឆាតិ ឆាតោតាតិ យញ្ញាយាតោ”តិ

ឌាសិបុត្តចាឌេចណ្ណនា

១៩៧៍-និយ្យាទេតីតិ អ-ការស្ស អា-ការំ កត្វា និទ្ទេសោតិ អាហ “និយ្យាទេតី”តិ. កាយំ កោត្ថុ តាទេចំ បិតិនោ លទ្ធា, ត យាតិនោ ត ហិ ព្រាហ្មណាតំ នកោត្តាឃ អាចាហចិចាទេហា ឮច្ឆិនោ, កោត្តតាយំ បត ឃម្ពា ឆាតិនិច្ឆំ, ត កិត្តិយំ, ឆាតិ ច ក្ខកឃនប្តត្តិតី, តម្ពា “យាតាទេបត្តិកត្តិ យាតាបិត្ឋតំ នត្តក”ត្តិ ចុត្តំ. តាយកោត្តត្តិ កោត្តតាយំ, ត កិត្តិយតាយំ, ត ក្យហតាយំ ចា. តត្ថ “កហ្យាឃនោ”តិ តិទ្យេហា ឃា តាយបណ្ណត្តិ, ចំ នត្ថាឃាហ “បណ្ណត្តិចនេនត តាយត្តិ” ចំ បត កទ៏ហ្យសិនោ បដ្ឋាឃ តម្ពិ ក្យលបទេយ្យទាចនេត អាកចំ, ត ឲតម្ពិឃេច តិទ្យេហំ, តេត ចុត្ត “បនេចហ៏ចនេត កោត្ត”ត្តិ. កោត្ត-បឥស្ស បត អត្ថោ ហេដ្ឋា ចុទ្ធោទេឃច. អត្យស្សទេតាតិ ឲត្ថ ត កោចលំ អត្យស្សទហំ អធិប្បេចំ, អឆ តោ ក្យលឃុទ្ធិចិយំនតចនេតាតិ អាហ “ក្យលកោដិំ នោទេឆត្តស្សា”តិ. អយ្យបុត្តាតិ អយ្យិកបុត្តាតិ អាហ “នាមិនោ បុត្តា”តិ. ឌិនា ជក្កាកទញ្ញោ អនត្ថាឆាតា ឆាសិតិ អាហ “ឃទឆាសិឃា បុត្តា”តិ. ឲត្ថ ច ឃម្ពា អប្តដ្ឋោ ឆាតិ តិស្សាឃ យាតត្ថដ្ឋោ, ត ចស្ស ឃាឆាចនោ ឆាតិឃា អចិកាចិតាឃ យាតតិក្កហោ ហោតិ, យាតតិក្កហេ ច កេច អបទកាកេ ទតតត្តនេឃ បសិឌិស្សតិ , ត “ឆាសិ”តិ ចាចា ចទុនចាចា តាយ ហោតិ ចិត្តស្ស នណ្យកាចនោ. អកឃនុត្តត្ថោត្ថ (ឲ. តិ. ១.ប័១; អ. តិ. ៣.៧ប៉៣) តិឥស្សតំ. កោឋិ ច នត្តា អក្កិតា ចិឃ លេហាឆឃោ កក្កុឡអាឃ ចាចាឃ យុក្តាចំ កត្ថត្តិ, តម្ពា ករចា អប្ពដ្ឋំ តិត្តិនេចតំ កាត្យការេយា “អយ្យបុត្តា នព្យា កចត្តិ, ឆាសិបុត្តោ ត្វយសិ នព្យាត”ត្តិ អចោចេ.

ឥនេបត្តីតិ បញ្ញានេបត្តិ, តេតាហ “ឌក្កានោ”តិអាទិំ. បកា តិច្ឆទតិ ឥត្ថាតំ អតិចិឃ បកស្សទកាចនោ.

បឥយកហ្យិកាតត្តិ បឥយកហ្យស្ស អាទិការេល តិត្ថត្តាតំ. កិទ-នទ្ធោ អត្យស្សចត្ថ, តេត ឃោ ចុទ្ធយាតាឃ ទាឆបទេយ្យទាឃ កោនព្ភិ យតិកឥនា, ចំ ក្ខល្លិទក្តិ. យហានប្ពតស្សាតិ “អឃំ តោ ទាឆា”តិ យហាឆនេត នប្ពត្តិត្វា ឥបិតត្តា “យហានប្ពតោ”តិ ឲចំ នប្ពតស្ស. ឃំ នត្ថាឃ ចឥត្តិ –

“អាទិច្ចក្យលនម្ភូតោ , ឃុចិឃុទ្ធក្យហាកទោ;

យហាត្យការេចា ទាឆាសិ, យហានប្ពតតាយកោ.

ឃោ ចត្តត្តុទោ លេកិកស្ស, ក្យហទំ់និនប្បុត្តលេ;

តមោនុទោ វិរោចិត្ថ, ទុតិយោ វិយ ភានុមា។

ឋបិតា យេន មរិយាទា, លោកេ លោកហិតេសិនា;

វវត្ថិតា សក្កុណន្តិ, ន វិលង្ឃិតុំ ជនា។

យសស្សិនំ តេជស្សិនំ, លោកសីមានុរក្ខកំ;

អាទិភូតំ មហាវីរំ, កថយន្តិ ‘ពុទ្ធ’តិ យ”ន្តិ។

តស្ស ច បុត្តបបុត្តបរម្បរំ សន្ធាយ –

“តស្ស បុត្តោ មហាតេជោ, រោជោ នាម មហីបតិ;

តស្ស បុត្តោ វររោជោ, បវរោ រាជមណ្ឌលេ។

តស្សាសិ កល្យាណគុណោ, កល្យាណោ នាម អត្រជោ;

រាជា តស្សាសិ តនយោ, វរកល្យាណនាមកោ។

តស្ស បុត្តោ មហាវីរោ, មន្ធាតា កាមភោគិនំ;

អគ្គភូតោ មហិន្ទេន, អឌ្ឍរជ្ជេន បូជិតោ។

តស្ស សូនុ មហាតេជោ, វរមន្ធាតុនាមកោ;

‘ឧបោសថោ’តិ នាមេន, តស្ស បុត្តោ មហាយសោ។

វរោ នាម មហាតេជោ, តស្ស បុត្តោ មហាវរោ;

តស្សាបិ ឧបវរោតិ, បុត្តោ រាជា មហាពលោ។

តស្ស បុត្តោ មឃទេវោ, ទេវតុល្យោ មហីបតិ;

ចតុរាសីតិសហស្សានិ, តស្ស បុត្តបរម្បរា។

តេសំ បច្ឆិមកោ រាជា, 'ឱក្កាកោ' ឥតិ វិស្សុតោ;

មហាយសោ មហាតេជោ, អខុទ្ទោ រាជមណ្ឌលេ”តិ។

អាទិ តេសំ បច្ឆតោតិ តេសំ មឃទេវបរម្បរានំ កឡារជនកបរិយោសានានំ អនេកសតសហស្សានំ រាជូនំ អបរភាគេ ឱក្កាកោ នាម រាជា អហោសិ, តស្ស បរម្បរានំ អនេកសតសហស្សានំ រាជូនំ អបរភាគេ អបរោ ឱក្កាកោ នាម រាជា អហោសិ, តស្ស បរម្បរានំ អនេកសតសហស្សានំ រាជូនំ អបរភាគេ បុនាបរោ ឱក្កាកោ នាម រាជា អហោសិ, តំ សន្ធាយាហ “តយោ ឱក្កាកវំសា អហេសុំ។ តេសុ តតិយឱក្កាកស្សា”តិអាទិ។

សហសា វរំ អទាសិន្តិ បុត្តទស្សនេន សោមនស្សប្បត្តោ សហសា អវិមំសិត្វា ឥត្ថិយា វរេន វរំ អទាសិ, “យំ ឥច្ឆសិ, តំ គណ្ហា”តិ។ រជ្ជំ បរិណាមេតុំ ឥច្ឆតីតិ សា ជន្តុកុមារស្ស មាតា មម តំ វរទានំ អត្ថំ កត្វា ឥមំ រជ្ជំ បរិណាមេតុំ ឥច្ឆតីតិ។

នប្បសហេយ្យាតិ ន បរិយត្តោ ភវេយ្យ។

និក្ខមាតិ ឃរាវាសតោ, កាមេហិ ច និក្ខមិត្វា។ ហេដ្ឋា ចាតិ ច-សទ្ទេន “អសីតិហត្ថេ”តិ ឥទំ អនុកឌ្ឍតិ។ តេហីតិ មិគសូករេហិ, មណ្ឌូកមូសិកេហិ ច។ តេតិ សីហព្យគ្ឃាទយោ, សប្បពិឡារា ច។

អវសេសាហិ អត្តនោ អត្តនោ ភគិនីហិ។

វឌ្ឍមានាតត្ថិ អនាគេរ សាមិវចនំ។ កុដ្ឋរោគោ នាម សាសមស្សុរោគោ វិយ មេឃកូដេយ្យន សញ្ញមតសការោតិ វុត្តំ “អយំ រោគោ សញ្ញមតីតិ វិទិត្វា”តិ។

យិកប្ឫករាជិតត្តិ អាទិ-សទ្ទេន ចតទ្ទរេសាណាទិកេ សង្គណ្ហាតិ។

តស្មិំ និសិន្នេតិ សម្ពន្ធោ។ ឧត្តិយមាយាមារទោភនេត អត្ថតោ ឧត្តិយការច ជាតាទេបត្វា។

ភកទិយាទេហិតិ សាមាទិ ភកទិ យាទេហិតិ អធិប្បាយោ។

កោសក្កាហលត្តិ កោសទេវលិតត្តត្តំ ពុស្សក្កាហលត្តិ ចត្ថុស្ស តិចាសភាការទោ។

១៣៩. អត្ថតោ ឧបបរិក្ខេយ្យាថាតិ អាវិភាវេន អម្ពដ្ឋ ច អត្ថតោ អត្ថតោ ឧបរិ បរិទេវតិក្ខាបចាវស្ស អបតយតព្វំ។ អស្មិំ វចនេតិ “ចត្តារោមេ ភោ គោតម វណ្ណា”តិអាទិកា អត្ថកា វុត្តា, ភោតា ច គោតមេន វុត្តា “ជាតិវាទេ”តិ ឋបេត្វា យថាធិកតេ វចនេ។ តត្ថ បន យស្មា ទេវេ វុត្តវិធិតាច តេន បជ្ជតេត្តព្វា ហោតិ, តស្មា វុត្តំ “ទេវត្តយវចនេ”តិ, “ឧតស្មិំ ចា វាសិបុត្តវចនេ”តិ ច។

១៤០. ឥព្ភា ភាយ ការណំ “ឥព្ភបជិសម្មិគា”តិអាទីសុ (ជីក។ ៤១៤) ជិយ, សហ ឥព្ភោតាតិ សហឥព្ភោ, សហឥព្ភោ ឯវ សហឥព្ភិកោតិ អាហ “សហេតុកោ”តិ។

១៤១. តស្មា តភា បជិញ្ញាតត្តា។ តាទេសត្វា បតិញ្ញាចិស្សជ្ជាទេបស្សាមីតិ អាកេតា យថា តំ សក្កសយាកេយ។ “ភកថា ទេច បស្សតិ អម្ពដ្ឋា”តិ ឧត្តំ ឋបតេទេសំ អវស្សតេ ការណំ វស្សតំ “យទិ ហិ”តិអាទិ វុត្តំ។ អាចាទេហត្វាតិ យត្តជាលេត អាទេតត្វា។ តស្សាតិ អម្ពដ្ឋស្ស។ ចាវសញ្ញេដ្ឋេតិ ចាចាសញ្ញេដ្ឋេ។

១៤២. តាលត្តិ កទេចសយាទេភាតិ, “អយទេច សយទេណា គោតទេយា ឋទេតា ភយទេតា យយ តាយទេកា”តិ ភកចត្តិទេយច “តាល”ត្តិ បរិទេយសទេត្តា ឧបកឆ្ចទេត្តា។ សេសបរវ្ឌទេយបិ ឧទេសច ភទេយា។ តាយតីតិ យថាឧបដ្ឋិតភយទេតា បរិទេលតិ, ទេតភាហ “រក្ខតី”តិ, ឧទេតភ តាល-សទ្ទស្ស កត្តុសាឆភតយាហ។ យធុបដ្ឋិទេតភ ភទេយភ ឧបទ្ទុទេតា តិលិយតិ ឧត្វាតិ ទេលណំ, ឧបលយតំ, ឧទេតភ ទេលណ-សទ្ទស្ស អធិករណសាឆភតយាហ។ “សរតី”តិ ឧទេតភ សរណ-សទ្ទស្ស កត្តុសាឆភតយាហ។

អម្ពដ្ឋវំសកថាវណ្ណនា

១៤៣. កណ្ហាយ វក្ខិលទេតាតិ កណ្ហាយ តជិយា វក្ខិលជិសាយ។ អាចុធំ ត បរិចត្តីតិ សទិ ចាសត្តិអាទិំ ចា បរស្ស ឧបរិ ខិបិតុកាមស្ស ហត្ថំ

ត បរិចត្តតិ, ហេត្វ បត អបរិចេត្តេត្ត ព្យេតា អាច្ឆបរិចត្តតត្ថិ អាហ “អាច្ឆុំ ត បរិចត្តតី”តិ។ សោ កិរ “គធំ តាយាហំ ជិឃាយ ឥាសិឃា ព្យដ្ឋិមិ ត្រិត្តេត្វា”តិ ចំ ហឹតំ ឌាតិ ឌិព្យច្ឆេត្វា “ហត្ថាហំ ឃថា តថា ត្ថរំ ឌាតិ សោរេធម្យាមី”តិ តិក្កេតា, តេតាហ “ត្ថឥាតិ យេ យេតោរធំ ប្ញេរម្យាមី”តិអាទិ។ ចិដ្ឋាពលេត រាឌាតំ តារេតត្វា តស្ស ឌិតុឃា លទ្ធកាលេតា បដ្ឋាឃ ឲ្យាឃំ ឌាតិសោឆិតា កចិស្សាមីតិ តស្ស អធិប្បាយោ។ អប្បដ្ដិ តាយ ចិដ្ឋត្តិ បត្តាតំ បរិទេ អត្ថង្គ ធេបតីតិ អប្បដ្ឋាតិ ខុចំ លទ្ធតាយំ ចិដ្ឋ, យត្តត្តិ អត្ថោ។ ឃតោ អប្បដ្ឋា ខុតស្មិ អត្តីតិ អប្បដ្ឋោតិ គហេ្យា ត្ថរំ បញ្ញាឃិត្វ, ចំពំបឌាតតាឃ អយំ ឃាយេចា “អប្បដ្ឋោ”តិ ចោហរិឃតិ។

សេដ្ឋយេត្ត ចេធយេត្តតិ អធិប្បាយោ។ យត្តាត្យកាចេត រេញ្ញា ពាហ្យក្ខូយត្ត ឌាតំ តេត បតស្ស ពាហ្យក្ខូតេ រាឌា, “គោ ឌាតាតិ, កិំ កចិស្សាមី”តិ កឹតេ ជ្បស្សត្ថិ ជ្រោសោ អហេសិ, តេតាហ “កយេត ចេធយោតា អដ្ឋាសី”តិ។ សោត្វិ កដ្ឋត្តតិ អាឌិចចតំ អចោត្វ។ “អយំ យហាត្យកាចោ ត្ថរសី”តិ យញ្ញាយាតា។

ជ្រិឃិស្សតីតិ ចិប្យកិរិឃិស្សតិ, តេតាហ “កិដ្ឋិស្សតី”តិ។ យេត្ត បរិចត្តិតេតិ ពាហ្យក្ខូកាយត្តស្ស បដិប្យស្សូក្កចិដ្ឋាសដ្ឋាតេ យេត្ត “សេរា ឌ្ហតេត្វ”តិ បរិចត្តិតោ។ ខុចទ្វបិតពេ្យាយត្តាតំ ខុកំសេតេច បដិប្យស្សូក្កចិដ្ឋា តេហាត្តិឃេច ឃថា ចំ ព្យហុយាកចិដ្ឋាតំ។ អត្ថតោ ឌិត្យ អបចាឥយោធតត្វំ តស្ស ក្យឌិស្សកោលំ។ តស្សាត្យទ្វេប ត្ថស្សិយេ ធបតត្វំ ជ្ញអាទេ ធ តំ ធាតេ ធេបសិ។

លត្តិឃសេដ្ឋកាចចណ្ណតា

១៤២។ សេយស្សាសតត្វយាហ កេ្យហាឃេត្តា, ត ក្យលឹតកាចឥស្សតត្វំ, តេតាហ “អធ តោ កកចា”តិអាទិ។ ច្រាហុលោឃ្វតិ ច្រាហុលាតំ សេឃីវេប, តតោ ច្រាហុលោហិ លទ្ធត្ថំ អាសតាឌិ សត្ថាឃ “ច្រាហុលាតំ អត្តេទ”តិ ច្យត្តំ។ តេចលំ សត្ថាឃ កាតត្ថំ សត្ថំ, បទេលិកេតេ សត្ថាឃ ត តតោ កិត្តិ អបត្វេត្តត កាតត្តត្ថិ អត្ថោ, តេតាហ “យតេគ ជ្ហដ្ឋិស្ស គតកេត្វ”តិ។ យដ្ឋលិឌិកេត្តតិ អាឌិ-សេដ្ឋត ជ្បស្សចេធចតារាឆតាឌិ សដ្ឋេ្យាតិ។ ឃញ្ញកេត្តតិ បិបសញ្ញាយាឌិចសេត គតកេត្វ។ បិហ្យតកាតត្ថិ អតិធឹតំ។ លត្តិឃកាចំ អប្យេត្វា ជ្កតោ ឃ្យឌាតតាកាចតោ, តេតាហ “អបរិឃ្យដ្ឋាតិ អត្ថោ”តិ។

១៤៣។ ត្ថត្តិ កាទិត្វាតិ ខុត្វ កោលំ កិរិឃាសាយញ្ញាចិសឃត្ថិ អាហ “ត្ថត្តិ បរិឃេសិត្វា”តិ។ ច្រាហុលាកត្ថំ ត្ថត្តិ លត្តិឃព្យាទស្ស កទិឃាក្វតំ កេហត្វាបិ លត្តិឃាច សេដ្ឋា, ហឹតា ច្រាហុលាតិ ឃោឌតា។ ប្យទិសេត ចា ប្យទិសំ កាទិត្វាតិ ខុត្វាបិ ខុសេច តឃោ។ បកាទលោតិ រាកាឌិចសេត បឆ្យដ្ឋ បក្ខលិតេ កាទលោ, តេតាហ “ឆោទេ”តិ។ កស្សតិ តិទត្វកកាចេត ពិបឹឃតីតិ កស្ស, លាទិកា។

១៤៤។ ឌតិតស្មិត្តិ កយ្យកិលេសេហិ តិត្ថេត្វា ឌេត ខុតស្មិត្តិ ចា ឌេតតស្មិ, យត្យស្សឃ្វតិ អត្ថោ, តេតាហ “តោត្វបដិសាទិតោ”តិ។ សំសត្តិត្វាតិ ឈេដត្វា, អចិទ្វត្ថំ កត្វាតិ អត្ថោ។

ᨷᨮᨾᨽᩣᨱᩅᩣᩁᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨

ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᨱᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪂᪇᪅᪨ ᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᨯ᩠ᨰᩦᨲᩥᨲᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩣᨴᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨ ᨩᩣᨲᩥᩅᩣᨴᩅᩥᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨶᩥᩔᩥᨲᩅᩣᨴᩮᨶ ᩅᩥᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣ᪨ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᩔᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩣᩅᩣᩉᩅᩥᩅᩣᩉᨠᩣᩁᨠᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩮᨿ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᨸ᩠ᨸᨶᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᨶᨠᩮ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨶᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩮᨲ ᨿᩣᨶᩅᩣᨴᩅᩥᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩮᨿ ᨷᨶ ᩋᩣᩅᩣᩉᩅᩥᩅᩣᩉᩅᩥᨶᩥᨻᨴ᩠ᨵᩣ, ᩮᨲ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᨾᩅᩈᩮᨶ “ᩋᩁᩉᩈᩥ ᩅᩣ ᨾᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨶ ᩅᩣ ᨾᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩁᩉᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᨶᨠᩣ᪨

ᨿᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨿᩔᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᨱᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ᪨ ᩃᨻ᩠ᨽᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᨩᩦᩃᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᨣᨲᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩣᨲᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᨱᩣᨶᩥ ᨿᩮᩅ “ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᨱᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨲᩥ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨧᩁᨱᩮᩈᩩ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᨿᨾᩣᨶᩮᩣ ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩩᩁᨲᩮᩣ ᩋᨷᨶᩦᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩪᩁᨲᩮᩣᩅ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨾᩩᨴᩣᨣᨾᨲᩮᩣ ᨷᨽᩩᨲᩥᨲᩥᩋᩣᨴᩥᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ᪨

᪂᪇᪆᪨ ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩪᩊᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩴ ᨲᩥᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩴ᪨ ᩈᩦᩃᩅᩈᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩈᩦᩃᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶᩮᩅ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩦᨲᩥ ᩋᨷᩥ ᩈᨾ᩠ᨽᩣᩅᨶᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩈᩦᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩦᨲᩥ ᨲᩔ ᨲᩔᩮᩅ ᨻᩣᩉᩩᩃ᩠ᩃᨶᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᩦᩃᨾᩮᩅ “ᨧᩁᨱ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᨻ᩠ᨽᨲᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᨷᩥ ᩈᨾᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨧᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨷᩣᩅᨧᩁᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨩ᩠ᨫᩣᨶᨶᩥᩔᨿᩮᨶ ᩋᩁᩪᨷᨩ᩠ᨫᩣᨶᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩢᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨶᩥᩔᩥᨲᩣ᪨

ᨧᨲᩩᩋᨷᩣᨿᨾᩩᨡᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪂᪈᪀᪨ ᩋᨶᨽᩥᩈᨾ᩠ᨽᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᩅᩥᩈᩉᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩩᨱᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨡᩣᩁᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᩅᩥᨽᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᩋᩁᨱᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᨱᩦᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾᨳᨶᨠᩴ ᩋᩁᨱᩦᨿᩩᨣᩊᩴ᪨ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩥᨠᩣᨲᩥ ᨠᨾᨱ᩠ᨯᩃᩩ᪨ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᩥᨴᨱ᩠ᨯᨲᩥᨷᨴᩥᨠᩣᨴᩥ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣᨲᩥ ᨡᩣᩁᩥᨽᩁᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨡᩣᩁᩦᩉᩥ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᨶᨶᩩ ᨧ ᩈᨾᨱᩔ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩮᩣ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨠᩣᨷᩥ ᩅᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᩋᨶᩩᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩮᩣ ᨧ, ᨠᩥᩴ ᩋᨦ᩠ᨣᩴ ᨷᨶ ᨻᩣᩉᩥᩁᨠᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᩮᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨠᩣᨿᨴᩊ᩠ᩉᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩣᨲᩥ “ᨠᩣᨿᨴᩊ᩠ᩉᩦᨻᩉᩩᩃᩮᩣ...ᨷᩮ... ᩅᨲ᩠ᨲᨠᩁᨱᩅᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨶᨿᩮᨶ᪨ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᨠᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩣᩁᨠᩔ ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣᩅᨲᩮᩣ᪨ “ᨶᩅᨠᩮᩣᨭᩥᩈᩉᩔᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ᪨ ᪁᪨᪂᪀; ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᨿ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮ᪨ ᪂᪇) ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨽᩮᨴᩣᨶᩴ ᩋᨶᩮᨠᩈᩉᩔᩣᨶᩴ ᩈᩴᩅᩁᩅᩥᨶᨿᩣᨶᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩮᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩋᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᩮᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᩥ ᩉᩥ “ᨠᨷ᩠ᨷᩥᨿᨠᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨣᩩᨱᩣᨵᩥᨠᩮᩣᨷᩦᨲᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨴᩦᩉᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨷᨶᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᩣ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ᪨

ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᨾ᩠ᨾᩅᩣᨴᩦᨠᩥᩁᩥᨿᩣᩅᩣᨴᩦᨶᩮᩣ, ᨶ ᩈᩣᩈᨶᩔ ᨷᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩣ, ᨿᨲᩮᩣ ᨶᩮᩈᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣᨶᩴ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨷᩁᩥᩅᩣᩈᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣᩅ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶᩣ”ᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩮᨷᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᨠᩣ᪨ ᩋᩣᩅᩁᩥᨿᩮᩣ “ᨿᩈ᩠ᨾᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩴ ᨷᩁᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ “ᨩᩦᩅᨠ᩠ᨠᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩈᩴᨠᨷ᩠ᨷᩮᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲᩴ “ᨻᩦᨩᨾᩪᩃᩣᨶᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨹᩃᩣᩉᩣᩁᩣᨷᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᨹᩃᩣᩉᩣᩁᩣᨲᩥ ᨿᩅᨲᩮᨠᨲᩮᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨾᨶᩦᨿᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

អគ្គិសាលន្តិ អគ្គិហុត្តសាលំ។ នានាភាជនេហីតិ បលិវេណ្ឌាទិនានាចិត្តបរិភាជនេហិ។

ឧទកន្តិ "ចតុក្កាទិ អាហារំ កត្វា"តិអាទិនា វុត្តំ។ អស្សាតិ អស្ស ចតុត្ថស្ស បុគ្គលស្ស។ បដិបត្តិយុត្តន្តិ លោកុត្តរបដិបត្តិយា យុត្តំ។ សោ ហិ នានាចិត្តេន លោកុត្តរេន លោកិយំ ចិត្តុប្បាទេន្តោ តត្ថ អដ្ឋតិ, តេនាហ "ឧបដ្ឋិតា ហិ យុត្តេន សោ ឯវ បដិបន្នោ"តិ។

ផលិនីសុ យក្ខស្សាតិ សន្តិកេ ឧបតិដ្ឋិត្វា ចិហិយុត្តិលយាសានីតិ កិច្ចាចរិយាតិយាយេន សង្គហិត្វា ឧដ្ឋាតិ ឧដ្ឋា, សា ឯវ ចរិយា វុត្តិ ឯតេសន្តិ ឧដ្ឋាចរិយា។ អគ្គិបក្កេន ខីចត្តិតិ អគ្គិបក្កា, ន អគ្គិបក្កា អនគ្គិបក្កា។ ឧដ្ឋាចរិយា ហិ ផលេសុ កត្វា ផលគ្គំ នាម យក្ខេស្សហិ ខិយ្យមានំ ឆន្នំ គណ្ហន្តិ, តំ ឋានេ ន គណ្ហន្តីតិ អនគ្គិបក្កា នាម ជាតា។ អសាមបាកាតិ អសម្បាចកា។ អស្មមុដ្ឋិកា

មុដ្ឋិបាសាណេន ចត្តន្តីតិ អស្មមុដ្ឋិកា។ ទន្តេន ឧប្បាដិតំ ចក្កលំ វក្កលចេចា ទន្តចក្កលំ, តេន ចត្តន្តីតិ ទន្តចក្កលិកា។ បចត្តំ វក្កលាទិតោ បតិតំ

ផលំ ភុញ្ជន្តីតិ បចត្តផលភោជិនោ។ ខីណបក្កតាយ បណ្ឌុភូតំ បលិសំ, តំ សតិសម្ហា បណ្ឌុបលិសំ, តេន ចត្តន្តីតិ បណ្ឌុបលាសិកា,

សយំបតិតបុប្ផផលបត្តភោជិនោ។

ឋានាតិ តេ អដ្ឋចិតេបិ សង្ខេតា ទេវស្សតំ "តត្វា"តិអាទិ វុត្តំ។ សង្គហិត្វាតិ កិច្ចាចរិយាចរេន លទ្ធចន្ទា ឧកញ្ញេកត្វា។

បរិវេដ្ឋិ នាម វក្កាតិ បរេសំ គេហតោ គេហំ គន្ត្វា បរិវេដ្ឋិ នាម ខីតចុត្តិការេចន វក្កា។ បិសាលស្ស បរិគ្គហោ វុត្តោ បដ្ឋានិតស្សាតិ ចា ទន្តេហេច ឧប្បាទេត្វា លាទន្តិ។

ឋាយាហិ ចតុហិវេយចាតិ "លារិចិឆំ អាខាយា"តិអាទិនា វុត្តាហិ ចតូហិ ឯវ តាបសបព្ពជ្ជាហីតិ។

១៦១។ អបរេន ចិនាវេន តិយុត្តោ អាបាធិកោ។ តព្ពាចិ បរិបុរេតុំ អសក្កោន្តោ តេន អបរិបុណ្ណោ អបរិបូរយាតោ, ការណេ ចេតំ បច្ចត្តវចនំ, តេនាហ "អាបាធិកតាបិ អបរិបូរយាតោ"តិ។

បុព្ពិកាសិកាទិវត្ថុកថា

១៦១។ ខិយតីតិ ញត្តិ, ញត្តិយេវ ញត្តិកន្តិ អាហ "ខិត្តក"ន្តិ។ យទិ ទ្វាទសលស្ស សមុដ្ឋិកាទេច រត្តញ្ញូ ន ទាតព្ពោ, កម្មស្ស ឧបសង្កមនំ ន បដិក្កុត្តន្តិ អាហ "យស្មា បត្ត"តិអាទិ។ វត្តចិត្តាយាតិ គីតិសត្តំ បយាតន្តិ សន្ធិ, សស្សតិកំ ចា, តេនាហ "អភិហរិត្វា ខិត្ត"ន្តិ។ កស្មា

វុត្តា "រត្តញ្ញូ បរេសតទិស្ស លោកសលស្ស ញត្តិកំ វុត្តតី"តិអាទិនា ទ្វាទសលស្ស យមុចនំ អវចាចាតិ តត្ថ ការណំ ទស្សេតុំ "ឋានំ បន

ការណ"ន្តិអាទិ វុត្តំ។

១២៥. រន្ធបត្តូទេតិ រន្ធស្ស ឧបរិ អត្តទិតបទេសេ. បរិកេយត្តគត្តិ បការសក្ខំ យត្តំ. តត្រិញ្ញុវុទ្ធាឌីហិ ពោរយតីតិ ត រហស្សយត្តំ. ករាតីតិ អបិ ត្វ ករាតិ.

១២៦. បចត្តារេរាតិ បរិចចតការេចត ចត្តារេរា, យស្មា តេ តេហំ យត្តាត់ បចត្តកា, តស្មា អាហ “បចត្តយិតារេរា”តិ. ឝុទេ្ឋ ឌាហិ កត្វា រេហា ការិតត្តានេ្វត យត្តា ឲច, តំតំអត្តបដិបត្តិហេតុតាយ បគត្តិ យត្តបគំ, អតុបតីតាយាធារណតាយ ចា រហស្សការេចត ចត្តត្តំ ហិតកិរិយាយ អធិកប្បបាយំ. សញ្ញាយិតត្តិ កាយតចរេចត សញ្ញាយិតំ, តំ បត ឧគត្តាតុគត្តាឌីតំ សរាតំ សប្បាគតចរេចតេច ត្លធិ្តតត្តិ អាហ “សរសប្បត្តិចរេចតា”តិ. អនេ្តារំ ទុត្តត្តិ បរិចចតការេចត អនេ្តារំ ទុត្តំ. សប្បបញ្ចឲហត្តិ សក្កហេត្វា ឧបទ្ទបរិ សញ្ញាឲហំ. រាសិកតត្តិ ត្លតុរេចគយតុរេចគសាយរេចគាឌិចរេចត , តត្វាបិ បរេច្ឆកំ យត្តពោហុកាឌិចរេចត, អញ្ញាយាតុចាកាឌិចរេចត ច រាសិកតំ.

តេសត្តិ យត្តាត់ កត្វត់. ឌិតេ្តាត ចក្ខុតា ឌូទេលិរេកត្វាតិ ឌិត្តាចក្ខុបទិករេល្ខត យធាកប្បុបកោទារេណត សត្តាត់ កប្បុស្សកតាឌ៉ំ. បច្ចក្ខុទេតា គស្សតេ្វត ឌិត្តាចក្ខុសឌិរេសត បុទេ្តាតិចាសទារេណត អតីតកេរេប្យ ពោហុលាត់ យត្តេន្ទ្យតចិធិត្តា ឌូទេលិរេកត្វា. បរិចចរេតត សហ សំសត្តិត្វាតិ កស្សបសប្បាសត្តុស្ស ឃំ ចចត់ ចដុសត្ដិស្សិតំ, តេត សហ អចិទុទ្ធិ កត្វា. ត ហិ តេហំ ចិចដុសត្ដិស្សិតោ អរេត្វា បច្ចរេក្ខា រហាតិ. អបរាបរេ បតាតិ អដ្ឋកាឌីហិ អបរា បរេ បតិ្ឋយា ឌូក្កាករាឌកាលិឌីសុ ឧប្បត្ត្វា. បកិ្ខបិត្វាតិ អដ្ឋកាឌីហិ កតិ្តតយត្តបគេសុ កិរេលសសត្ដិស្សិតបគាត់ តត្ត តត្ត បទេគ បកិ្ខបត់ កត្វា. ចិទុទ្ធេ អគំសុតិ ពោហុលាឆខ្ទិកសុត្តាឌីសុ អាកតតរេយត សំកិរេលសិកត្តឌីបតរេតា បច្ចតីកក្ខុតេ អគំសុ. ត្លធាតិ “ត្បាហំ យតេ្ត អឌីយាយី”តិ ឲតស្មិំ ធារេត. បដិញ្ញា អក្កហេត្វាតិ “តំ កិំ យញ្ញាសី”តិ ឲចំ បដិញ្ញា អក្កហេត្វាច.

១២៧. តិរាយកត្តាតិ កិរេលសាសុចិចរេសត ចិស្សកត្តុរហិតា. អតិត្តិកត្តាតិ ត្លតិត្តំ កត្តយត្តស្សបិ អចិសហតេត ត្លតិត្តិកត្តុរហិតា. ឲត្ត ច “តិរាយកត្តា”តិ ឲតេត តេហំ ទេបិរាលាត់ ពោហុលាត់ ចិក្កប្ពិតកិរេលសតំ គរេស្សតិ, “អតិត្តិកត្តា ពោហុចារិរេតា”តិ ឲតេត ឲកចិហារិតំ, “ររេឌាឌល្លឆរា”តិ ឲតេត យណ្ឌតចិក្ខុសតាតុរេយាកាកាចំ, “អរេញ្ញាយតេត បត្តាតបរិរេគសុ ចសិំសុ”តិ ឲតេត យតុស្សបចារំ បហាយ ចិចិត្តចាសំ, “ចតម្បុលផលិហារា ចសិំសុ”តិ ឲតេត សាលិយំរេសាគតាឌិបណីតាហារបដិរេក្ខបំ, “យគា”តិអាឌិតា យាតចាហតបដិរេក្ខបំ, “សត្តាឌិសាសុ”តិអាឌិតា រក្ខាចរេលបដិរេក្ខបំ, ឲចត្ពា ចគេត្តា បិត្ឋាបដិបគាបក្ខិកំ សាធទិយស្ស អប្បដ្ឋស្ស ទុត្តិំ ឧបិគាយ សម្ពាបដិបគាបក្ខិកាបិ តេហំ ពោហុលាត់ ទុត្តិ អទិយចិតរេយ សម្ពាបដិបត្តិំ ឧបិគាយ បិត្ឋាបដិបគារេយច. ក្យតស្ស សរេល្លខបដិបត្តិយុត្តតាតិ. “ឲចំ សុរេត”តិអាឌិតា កកចា អប្បដ្ឋំ សត្តរេឌ្ឍរេត្តា តិក្កហ្យាតីតិ គរេស្សតិ.

រេចឆរេកហីតិ រេចឆកបដ្ឋកាហិ. សយត្តាតការត្តិ តការស្ស សយត្តរេតា. កតសុឆាកប្ពំ បិការស្ស អរេឆាការេក ឆាត់ ទុច្ឆតីតិ អធិប្បាយោ.

ឆេ្វលក្ខណស្សតចណ្ណតា

១២៨. ត សរេក្កាតិសក្កុចិរេត ត្លទិយាបរេឆ អតចរេសសរេតា តេហំ ទុត្តិកាចតរេតា. ករេចសីតិ ចោរេណត បទិរេយសតយកាសិ. សយាតយិតិ

ចោរេហត សក្កលេន្តា សឲ្យា អាគឃំ សយាហរិ៍ “ពន្លតី”តិ បធស្ស អាពន្លតីតិ អឃយទ្វេាតិ អាហ “អទេហា ចត បទស្សឃ្យន្តិ បត្វេតំ ក្តប្យារេធតី”តិ៍ កិច្ឆតីតិ កិលយតិ៍ “ពន្លតី”តិ បធស្ស បុទេ្តា អាសិសតត្វេតំ ចត្វា ឰធាតិស្ស សំសយត្វេតរេយច ចិពប្យត្តូទចសេត ធទស្សេន្តា “ពន្លាឃ ចា ក្ម្ហាលិ ចិយតិ ចុត្តា”តិ អាហ៍ តីហិ ឆទេ្យហីតិ តិប្យពារេហិ សំសឃឆទេ្យហិ៍ ពាលុសិឃការេចាតិ អប្យសត្ថាឃ ទេហាតុក្ខទេតា អាចិលការេចា៍

ឃឲ្យា ភពចទេតា ទេពាទេសាហិតំ សទ្ធាត្យុទ្ធាតំ អាទេចលិកំ អទេ្ធាហិ អសាឆារលំ ចត្វេក្យឃ្យាសុចិសុទ្ធពត្យាតយល្ហលសន្តិពាសំ, អត្តទេតា សល្ហាតសន្តិទេចសស្គូទតាឃ អាឌាទេតឃ្យពន្ធហត្វិទេតា ចទេក្កបទេយចាទ្យកាចំ, ចិពសយាតតបតិឃារចិត្តសប្យុឌ្ឍលទេពសទាចត្តចិលិសំ, សទ្ធ្យាបកាត្យុទឆ្កិតឌលចតត្តូទាកិលក្លិតសប្យុល្ហាចត្តយល្ហលទេសាកត្យា អត្តទេតា សិទិឃា អកិក្យឃ្យ ចិទាឌតិ, ឃំ ឆាហិទត្តត្តទយទេលហិ អត្យបក្កិលិដ្ឋតាឃ, ចិទពាលិ៍ សុបទិចិត(ត្រាហូចទិឃាឆិពារតាឃ, សុសល្ហិតសល្ហាតសប្យត្តិឃា ច , ទេពាបឹតប្យិ សត្តិ អទេពាបឹតទេយច, តឲ្យា ចុត្តិ “ភពចទេតា ហឹ”តិអាឌិ៍ បហ្វតកាចត្តិ បុទ្ធលកាចិ៍ ឲទេត្វេច ហិ តស្ស សំសទេឃា, តត្យុក្យុក្យាទតាឌឹសុ បតស្ស ក្យទេលាសុ ចិចាទលា ឲច តាទេហាសិ៍

១ប៉ប៉៍ហិទិពទទេលាពាសត្តិ ហិទិឃិតត្ថដ្ឋាតំ៍ លាឃត្តិ បដិតិត្ថំ៍ ពឆំ ពិឌិសត្តិ អាហ “ត្តឌ្ឋិឃា”តិអាឌិ៍ លាឃាទ្យូបពយត្តត្តិ ភពចទេតា បដិតិត្ថទ្យុបំ៍ តត្យា ទេលា ត្យុទ្ធសត្តាតទេតា ចិតិយុត្តត្តា ទ្យូបពយត្តិ ភពចទេតា សទឹទចល្ហសល្ហាតាចឃចំ ត្តឌ្ឋិយឃំ តិត្ថពយត្តិ៍ តំ បត ទ្យូបពយត្តិ ធទស្សទេន្តា ភពចា ឃឆា អត្តទេតា ត្យុទ្ធទ្យូបំ ត ឌិស្សតិ, តឆា ពត្វា ធទស្សតិ៍ តិទេត្ថត្តាតិ តឹហទិត្វា៍ ពទេល្លាសឹតិ បុច្ឆាចិស្សឌ្ឍទេត ក្យសទេលិ ទេលទេពា អសិ៍ តឆាពទទេលាភាតិ ពឆិតស្វចិ៍ ចិឃ ពទទេលាត៍ ឲត្វាតិ បហ្វតឌិច្យាឃ៍ យុក្យការេចា បពាសិទេតា អយុក្យទេតា ឈតសុល្យុយកាចាបិធតត្វំ អសក្កុទេលាឃ្យត្តា ឌឹឈការេចា, តក្យការេចា ចាតិ ធដ្ឋត្តា៍

១៥៦៍“អត្តចទទេពភា”តិ ត្តយិភា ត្យុតិទេទពយុទេលត អភត្តចទពតំទេឃច ចិការេចតិ៍ ត អទ្ធា(តាតិ ត អទ្ធាស្សិ៍ សុពតិឃត្តិ អទេត្វា៍ ក្តបទេតត្វក្តបទេតត្វាតិ តំ តំ ទេឆាសំ ក្តបទេតត្វា ក្តបទេតត្វា, ទេតភាហ “សុដ្ឋឆាសាឌិកាចំ អាទេទាទេបត្វា”តិ៍ បិទេតសឹតិ បចដ្ឋតចទេសត បិទេតសិ៍

ទេបិក្ខូទសាតិត្យុទ្ធបសក្កយតចល្ហភា

១៥៦-៩៍អាពយា ត្យុតិ អាពទេតា ត្យុ៍ ទេលាតិ តិបិតយត្តិ៍ ត្តឆាតិ ឲត្វ, តុយត្យាំ សត្តិពត្តិ អទេត្វា៍ អឆិចាទេសត្យុតិ សាឌិឃតុ, តំ បត សាឌិឃតំ យតសា សប្យដិក្កទេហា ទេហាតីតិ អាហ “សប្យដិន្ឆត្យុ”តិ៍

១៥៥៍ឃាចឆត្តិ ឃាច អទេត្វា, តាច ទេភាឌទេតត តឆា ពតត្តិ អទេត្វា៍ ឌ្ហលិត្តត្តិ អាយិសាបតឃទេតត សុចិពតំ, ទេតភាហ “ហទេត្វ ច បត្តត្យា ទេឆាចិត្វា”តិ៍

១៥៤. អនុបុព្ពិំ កថន្តិ អនុបុព្ពំ កថេតព្ពកថំ, តេនាហ “អនុបដិបាដិកថ”ន្តិ។ កា បន សា? ទានាទិកថាតិ អាហ “ទានានន្តរំ សីល”ន្តិអាទិ។ តេន ទានកថា តាវ បចុរជនេសុបិ បវត្តិយា សព្ពសាធារណត្តា, សុករត្តា, សីលេ បតិដ្ឋានស្ស ឧបាយភាវតោ ច អាទិតោ កថេតព្ពា។ បរិច្ចាគសីលោ ហិ បុគ្គលោ បរិគ្គហិតវត្ថូសុ និស្សង្គភាវតោ សុខេនេវ សីលានិ សមាទិយតិ, តត្ថ ច សុប្បតិដ្ឋិតោ ហោតិ។ សីលេន ទាយកបដិគ្គាហកសុទ្ធិតោ បរានុគ្គហំ វត្វា បរបីឡានិវត្តិវចនតោ, កិរិយធម្មំ វត្វា អកិរិយធម្មវចនតោ, ភោគសម្បត្តិហេតុំ វត្វា ភវសម្បត្តិហេតុវចនតោ ច ទានកថានន្តរំ សីលកថា កថេតព្ពា, តទេតំ ទានសីលំ វដ្ដនិស្សិតំ, អយំ ភវសម្បត្តិ តស្ស ផលន្តិ ទស្សនត្ថំ ឥមេហិ ច ទានសីលមយេហិ បណីតបណីតតរាទិភេទភិន្នេហិ បុញ្ញកិរិយវត្ថូហិ ឯតា ចាតុមហារាជិកាទីសុ បណីតបណីតតរាទិភេទភិន្នា អបរិមេយ្យា ទិព្ពភោគសម្បត្តិយោ លទ្ធព្ពាតិ ទស្សនត្ថំ តទនន្តរំ សគ្គកថា។ ស្វាយំ សគ្គោ រាគាទីហិ ឧបក្កិលិដ្ឋោ, សព្ពថា អនុបក្កិលិដ្ឋោ អរិយមគ្គោតិ ទស្សនត្ថំ សគ្គានន្តរំ មគ្គោ កថេតព្ពោ។ មគ្គញ្ច កថេន្តេន តទធិគមុបាយសន្ទស្សនត្ថំ សគ្គបរិយាបន្នាបិ, បគេវ ឥតរេ សព្ពេបិ កាមា នាម ពហ្វាទីនវា អនិច្ចា អទ្ធុវា វិបរិណាមធម្មាតិ កាមានំ អាទីនវោ, ហីនា គម្មា បោថុជ្ជនិកា អនរិយា អនត្ថសញ្ហិតាតិ តេសំ ឱការោ លាមកភាវោ, សព្ពេបិ ភវា កិលេសានំ វត្ថុភូតាតិ តត្ថ សំកិលេសោ, សព្ពសំកិលេសវិប្បមុត្តំ និព្ពានន្តិ នេក្ខម្មេ អានិសំសោ ច កថេតព្ពោតិ អយមេត្ថ បោធិតោតិ វេទិតព្ពា។ មគ្គោតិ ចេត្ថ ឥតិ-សទ្ទេន អាទិអត្ថទីបនតោ “កាមានំ អាទីនវោ”តិ ឯវមាទីនំ សង្គហោតិ ឯវមយំ អត្ថវណ្ណនា កតាតិ វេទិតព្ពា។ “តស្ស ឧប្បត្តិអាការទស្សនត្ថ”ន្តិ កស្មា វុត្តំ, ននុ មគ្គញាណំ អសង្ខតធម្មារម្មណំ, ន សង្ខតធម្មារម្មណន្តិ ចោទនំ សន្ធាយាហ “តញ្ហី”តិអាទិ។ តត្ថ បដិវិជ្ឈន្តិ អសម្មោហបដិវេធវសេន បដិវិជ្ឈតិ, តេនាហ “កិច្ចវសេនា”តិ។

ពោក្ខរសាតិឧបាសកត្តបដិវេទនាកថាវណ្ណនា

១៥៥. ឯត្ថ ច “ទិដ្ឋធម្មោ”តិអាទិ បឋមំ ទស្សនំ នាម ញាណទស្សនតោ អញ្ញម្បិ អត្ថិ, តន្និវត្តនត្ថំ “បត្តធម្មោ”តិ វុត្តំ។ បត្តិ ច ញាណសម្បត្តិតោ អញ្ញាបិ វិជ្ជតីតិ តតោ វិសេសទស្សនត្ថំ “វិទិតធម្មោ”តិ វុត្តំ។ សា បនេសា វិទិតធម្មតា ឯកទេសតោបិ ហោតីតិ និប្បទេសតោ វិទិតភាវំ ទស្សេតុំ “បរិយោគាឡ្ហធម្មោ”តិ វុត្តំ។ តេនស្ស សច្ចាភិសម្ពោធំ ទីបេតិ។ មគ្គញាណញ្ហិ ឯកាភិសមយវសេន បរិញ្ញាទិកិច្ចំ សាធេន្តំ និប្បទេសេន ចតុសច្ចធម្មំ សមន្តតោ ឱគាឡ្ហំ នាម ហោតិ, តេនាហ “ទិដ្ឋោ អរិយសច្ចធម្មោ ឯតេនាតិ ទិដ្ឋធម្មោ”តិ។ តិណ្ណា វិចិកិច្ឆាតិ សប្បដិភយកន្តារសទិសា សោឡសវត្ថុកា, អដ្ឋវត្ថុកា ច តិណ្ណា វិតិណ្ណា វិចិកិច្ឆា។ វិគតា កថង្កថាតិ បវត្តិអាទីសុ “ឯវំ នុ ខោ, ន នុ ខោ”តិ ឯវំ បវត្តិកា វិគតា សមុច្ឆិន្នា កថង្កថា។ វេសារជ្ជប្បត្តោតិ សារជ្ជករានំ បាបធម្មានំ បហីនត្តា, តប្បដិបក្ខេសុ ច សីលាទិគុណេសុ សុប្បតិដ្ឋិតត្តា វេសារជ្ជំ វិសារទភាវំ វេយ្យត្តិយំ បត្តោ អធិគតោ។ សាយំ វេសារជ្ជប្បត្តិ សុប្បតិដ្ឋិតភាវោតិ កត្វា អាហ “សត្ថុសាសនេ”តិ។ អត្តនា បច្ចក្ខតោ ទិដ្ឋត្តា អធិគតត្តា ន បរំ បច្ចេតិ, ន តស្ស បរោ បច្ចេតព្ពោ អត្ថីតិ អបរប្បច្ចយោ។ យំ បនេត្ថ វត្តព្ពំ អវុត្តំ, តំ បរតោ អាគមិស្សតិ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

អម្ពដ្ឋសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៣. សោណទណ្ឌសុត្តវណ្ណនា

៣០០. សុន្ទរការេន សាតិសយានិ អង្គានិ ឯតេសំ អត្ថីតិ អង្គា, រាជកុមារាតិ អាហ "អង្គា នាម អង្គបាសាទិកតាយា"តិអាទិ. តថាបិ អធិប្បេតា, ន អញ្ញេ សុត្តេ ឯវ. អាគតំ ន ទិស្សតីតិ អាគមនេ អាទិតោ ទស្សេត្វា បដិក្ខេបវសេន អាគតំ ន ទិស្សតិ, នានុជាតិស្សតីតិ អធិប្បាយោ. និលីនសោណកាលីកាលកោបិញ្ញអារក្ខរាជសុត្តេហិ សម្បិស្សតាយ តំ ចម្បកនគរំ "និលីនបណ្ណចណ្ណកុសុមបរិមណ្ឌិត"ន្តិ ទដ្ឋព្វំ. ន ចម្បកសុត្តានំ យេវ និលីនបណ្ណកុសុមតាយាតិ ចទន្តិ "កតិបា កុសុមគន្ធសុគន្ធ ចម្បកវនេ បិហរតី"តិ ព្ពមិនា ន មាបនកាលេ ឯវ តស្មិំ នគរេ ចម្បកសុត្តា ទស្សត្ថា, អថ ខោ អបរភាគេ បីតិ ទស្សេតិ. មាបនកាលេ ហិ ចម្បកានំ ទស្សន្នតាយ សា នគរី "ចម្បា"តិ នាមំ លភិ. ព្ពស្សរត្តាតិ អភិបតិការណតោ. សេនា ឯតស្ស អត្ថីតិ សេនិកោ, សេនិកោ ឯវ សេនិយោ, អត្ថោ ចេត្ថ ពាហុការណបិសិដ្ឋាតិ ទុត្តំ "មហតិយា សេនាយ សមន្នាគតត្តា"តិ.

៣០១-២. សំហតាតិ សន្និបតិតា, "សង្ឃិនោ"តិ ចត្តព្ពេ "សង្ឃី"តិ បុត្ថេត្វ ឯកចចនំ ព្រាហ្មណគហបតិកានំ អធិប្បេតត្តា, តេនាហ "ឯតេស"ន្តិ. រាជរាជញ្ញាទីនំ កណ្ឌធរា បុរិសា គតា, នេសំ នាមនតោ គត្តា. សោ ហិ យេហិ យត្វ បេសិតោ, តត្វ តេសំ ធោរំ បរិហរន្តោ យុត្តបត្តចសេន បុន្និតមត្វំ កថេតិ, តេនាហ "បុន្និតបទោញ្ញាការណសមត្វោ"តិ. កុលិបទេសាទិនា មហតី មត្តា ឯតស្សាតិ មហាមត្តោ.

សោណទណ្ឌគុណកថាវណ្ណនា

៣០៣. ចិសិដ្ឋំ រជ្ជំ ចិរជ្ជំ, ចិរជ្ជមេវ វេចរជ្ជំ យថា "វេកតំ វេសម"ន្តិ, នានាចិធំ វេចរជ្ជំ នានាវេចរជ្ជំ, តត្វ ជាតាតិអាទិនា សត្តំ ទុត្តនយេន វេទិតព្ពំ. ខត្តមព្រាហ្មណោតិ អភិជនសម្បត្តិយា ចិត្តសម្បត្តិយា ចិជ្ជាសម្បត្តិយា ខ្ពត្តតរោ, ខ្ពញ្ញអាចេរា ចា ព្រាហ្មណោ. អសត្តិបរិតោតិ លិកមត្តេន និប្បីឡនតាយ អសត្តិបរិតោ ចិយ កថិស្សតិ.

"អង្គតិ កមេតិ ជាតេបតីតិ អង្គំ, ហេតូតិ អាហ "តមិនាបិ ការណេនា"តិ. "ភវតោ សុជាតោ"តិ ឯត្តកេ ទុត្តេ យេហិ កេហិចិ ខ្ពីហិ ការណេហិ សុជាតតា ចិញ្ញាយេយ្យ. សុជាត-សទ្ទោ ច "សុជាតោ ចារុទស្សនោ"តិអាទីសុ (ថេរគា. ប័១ប័) អារោហសម្បត្តិបរិយាយោតិ ជាតិចសេនេវ សុជាតតំ ចិភាវេតុំ "មាតិតោ ច បិតិតោ ចា"តិ ទុត្តំ. អនោរសបុត្តវសេនាបិ លោកេ មាតុបិតុសមញ្ញា ទិស្សតិ, ឥធ បនស្ស ឱរសបុត្តវសេនេវ ឥច្ឆិតាតិ ទស្សេតុំ "សំសុទ្ធគហណិកោ"តិ ទុត្តំ. គព្ភំ គណ្ហាតិ ធារេតីតិ គហណី, គព្ភាសយសញ្ញិតោ មាតុកុច្ឆិប្បទេសោ. យថាភុត្តស្ស អាហារស្ស ចិបាចនវសេន គណ្ហណតោ អច្ឆឌ្ឌនតោ គហណី, កម្មជតេជោធាតុ.

បិតា ច មាតា ច បិតរោ, បិតូនំ បិតរោ បិតាមហា, តេសំ យុគោ ទ្វន្ទំ បិតាមហយុគោ, តស្មា, យាវ សត្តមា បិតាមហយុគា

បិតាមហទ្វន្ទាតិ ឯវមេត្ថ អត្ថោ ទដ្ឋព្វោ។ ឯវញ្ហិ បិតាមហគ្គហណេនេវ មាតាមហោបិ គហិតោតិ។ សោ អដ្ឋកថាយំ វិសុំ ន ឧទ្ធដោ។ យុគ-សទ្ទោ ចេត្ថ ឯកសេសនយេន ទដ្ឋព្វោ “យុគោ ច យុគោ ច យុគា”តិ។ ឯវញ្ហិ តត្ថ តត្ថ ទ្វន្ទំ គហិតមេវ ហោតិ, តេនាហ “តតោ ឧទ្ធំ សព្ពេបិ បុព្វបុរិសា បិតាមហគ្គហណេន គហិតា”តិ។ បុរិសគ្គហណញ្ចេត្ថ ឧក្កដ្ឋនិទ្ទេសវសេន កតន្តិ ទដ្ឋព្វំ។ ឯវញ្ហិ “មាតិតោ”តិ បិ វុត្តវចនំ សមត្ថិតំ ហោតិ។ អក្ខិត្តោតិ អប្បត្តខេបោ។ អនវក្ខិត្តោតិ សទ្ធាលិបិកាទីសុ ន អវក្ខិត្តោ ន ឆឌ្ឌិតោ។ ជាតិវាទេនាតិ ហេតុម្ហិ ករណវចនន្តិ ទស្សេតុំ “កេន ការណេនា”តិអាទិ វុត្តំ។ ឯត្ថ ច “ឧភតោ...បេ... បិតាមហយុគា”តិ ឯតេន ព្រាហ្មណស្ស យោនិទោសាភាវោ ទស្សិតោ សំសុទ្ធគហណិកភាវកិត្តនតោ, “អក្ខិត្តោ”តិ ឥមិនា កិរិយាបរាធាភាវោ។ កិរិយាបរាធេន ហិ សត្តា ខេបំ បាបុណន្តិ។ “អនុបក្កុដ្ឋោ”តិ ឥមិនា អយុត្តសំសគ្គាភាវោ។ អយុត្តសំសគ្គញ្ហិ បដិច្ច សត្តា អក្កោសំ លភន្តិ។

ឥស្សរោតិ អាធិបតេយ្យសំវត្តនិយកម្មពលេន ព្រាសនសីលី, សោ បនស្ស ឥស្សរោ វិភវសម្បត្តិបច្ចយា បាកដំ ជាតាតិ អឌ្ឍតាបរិយាយភាវេន វទន្តោ “អឌ្ឍោតិ ឥស្សរោ”តិ អាហ។ មហន្តំ ធនំ អស្ស ភូមិគតញ្ចេវ វេហាសដ្ឋញ្ចាតិ មហទ្ធនោ។ តស្សាតិ តស្ស តស្ស ។ វទន្តិ “អន្វយតោ, ព្យតិរេកតោ ច អនុបសគ្គមការំ កិត្តយា”តិ។

អភិរូបោតិ វិសិដ្ឋរូបោ ឧត្តមសរីរោ។ ទស្សនំ អរហតីតិ ទស្សនីយោ, តេនាហ “ទស្សនយោគ្គោ”តិ។ បសាទំ អាវហតីតិ បាសាទិកោ, តេនាហ “ចិត្តប្បសាទជននតោ”តិ។ វណ្ណស្សាតិ វណ្ណធាតុយា។ សរីរន្តិ សន្និវេសវិសិដ្ឋំ ករចរណគីវាសីសាទិអវយវសមុទាយំ, សោ ច សណ្ឋានមុខេន គយ្ហតីតិ “បរមាយ វណ្ណបោក្ខរតាយាតិ...បេ... សម្បត្តិយា ចា”តិ វុត្តំ។ សព្ពវណ្ណេសុ សុវណ្ណវណ្ណោវ ឧត្តមោតិ វុត្តំ “សេដ្ឋេន សុវណ្ណវណ្ណេន សមន្នាគតោ”តិ។ តថា ហិ ពុទ្ធា, ចក្កវត្តិនោ ច សុវណ្ណវណ្ណាវ ហោន្តិ។ ព្រហ្មវណ្ណីតិ ឧត្តមសរីរាភោ, សុវណ្ណាភោ ឥច្ចេវ អត្ថោ។ ឥមមេវ ហិ អត្ថំ សន្ធាយ “មហាព្រហ្មុនោ សរីរសទិសេន សរីរេន សមន្នាគតោ”តិ វុត្តំ, ន ព្រហ្មុជុគត្តតំ។ អខុទ្ទាវកាសោ ទស្សនាយាតិ អារោហបរិណាហសម្បត្តិយា, អវយវបារិបូរិយា ច ទស្សនាយ ឱកាសោ ន ខុទ្ទកោ, តេនាហ “សព្ពានេវា”តិអាទិ។

យមនិយមលក្ខណំ សីលមស្ស អត្ថីតិ សីលវា។ តំ បនស្ស រត្តញ្ញុតាយ វុឌ្ឍំ វឌ្ឍិតំ អត្ថីតិ វុឌ្ឍសីលី។ តេន ច សព្ពទា សមាយោគតោ វុឌ្ឍសីលេន សមន្នាគតោ។ សព្ពមេតំ បញ្ចសីលមត្តមេវ សន្ធាយ វទន្តិ តតោ បរំ សីលស្ស តត្ថ អភាវតោ, តេសញ្ច អជាននតោ។

ជាតកោលាហលបវត្តិយា, សិក្ខាបវត្តិយា ច កត្ថចិបិ អព្ភុតាយ បរិមណ្ឌលបទានិ ព្យញ្ជនានិ អក្ខរានិ ឯតិស្សាតិ បរិមណ្ឌលបទព្យញ្ជនា។ អថ វា បជ្ជតិ អត្ថោ ឯតេនាតិ បទំ, នាមាទិ។ យថាធិប្បេតមត្ថំ ព្យញ្ជេតីតិ ព្យញ្ជនំ, វាក្យំ។ តេសំ បរិបុណ្ណតាយ បរិមណ្ឌលបទព្យញ្ជនា។ អត្ថញាបនេ សាធកតាយ វាចាវ ករណន្តិ វាក្ករណំ, ឧទាហារឃោសោ។ គុណបរិបុណ្ណភាវេន តស្ស ព្រាហ្មណស្ស, តេន វា ភាសិតព្ពអត្ថស្ស។ បូរេ បុណ្ណភាវេ។ បូរេតីតិ ច បុរិមស្មឹ អត្ថេ អាធារេ ភុម្មំ, ទុតិយស្មឹ វិសយេ។ “សុខុមាលត្តនតោ”តិ ឥមិនា តស្សា វាចាយ មុទុសណ្ហភាវមាហ។ អបលិពុទ្ធាយ បិត្តសេម្ហាទីហិ។ សន្ទិទ្ធំ សទ្ធា ទស្សេត្វា វិយ ឯកទេសំ គតំ។ វិលម្ពិតំ សណិកំ ចិរាយិត្វា គតំ។ “សន្ទិទ្ធវិលម្ពិតាទី”តិ វា បាឋោ។ តត្ថ សន្ទិទ្ធំ សទ្ទហតកំ។ អាទិ-សទ្ទេន ទុក្ខលិតានុកឌ្ឍិតាទិ

ສກ຺ຄຫາຕີ໌ “ອາທີນວ຺ປຣິເຍສນາຕ໌ ປີລນໍ ຄຕາ”ຕິ ຍາຍິຕາ ຕສ຺ສາ ຈາຈາຍ ອຕ຺ຕປໍຣິປຸຣິ ຈຕ຺ຕິ໌

“ນິເພ຺ພາ”ຕິອາທີສຸ ປຕາສີ ສຸຈິເນຍ຺ຍາທີ, ເຫຕ຺ຸຖາ ທຸຕ຺ຕ຺ຕາສີ ຈ໌ ທຸຕິຍຕເຍ ປຕ ນິເພ຺ພາຕີ ສາຍໍ ນິພ຺ພຕາ ຈເຍາຍເຕ຺ຕ, ອຈ ເຕາ ກຸລປຣິຈເຕ຺ຕ ປຸຣາຫຕາຕີ ອາຫ “ນິເພ຺ພາຕີ ເປີເຣເຫາ”ຕິອາທີ, ເຕຕ ຕສ຺ສ ເທາຫຸຫສ຺ສ ກຸລຈເສຕ ຂຸນິເຕານິຕການຍາຫ໌

ຊາຕິທຸກ຺ຂີຍາ “ຈເຍາອຕຸປ຺ປເຕ຺ຕາ”ຕິ ຈກ຺ກຍາຕຕ຺ຕາ, ກຸຫາທຸກ຺ຂີຍາ ຕເຕາ ສາຕິສຍຕ຺ຕາ ຈ “ທຸເຂ຺ຂາຕີ ສີລິຈາຣາທິກຸຫາທຸກ຺ຂີຍາ ຍຸເຕ຺ຕາ”ຕິ ອາຫ໌ ຕຈາ ຊາຕິຍຫລ຺ລກຕາຍ ຈກ຺ກຍາຕຕ຺ຕາ “ຍຫລ຺ລເກາ”ຕິ ປເທຕ ອິກຈຍຫຕ຺ຕາ ເຍານິຕາ໌ ຍກ຺ກປະປເຕ຺ຕາຕິ ເທາຫຸຫາຕ໌ ປະປຕ຺ຕິຈິຊິ ຂຸປກເຕາ ຕໍ ອເຈາກ຺ກຍຸ ຈເຣຫເຕາ໌ ອຕ຺ຕິຍຈຍຕ຺ຕິ ປທ຺ທິຍຈຍໍ໌

ຍຸຄນ຺ທ຺ທກຖາວຳ຺ຳນາ

໑໐໓໌ ຕານິເສຫິ ຍຫາກຸກາເຈຫິ ສທ຺ທິ ຍຸກ຺ກາຫຈເສຕປິ ທຫຕ໌ ຕ ຍານິສາຕ໌ ອຕ຺ຸຖຈິກໍ, ກຸເຕາ ປຕ ຂຸກ຺ກສຕຕ຺ຕິ ຍາທ໌ ເທາຫຸຫສ຺ສ ຕ ຍຸຕ຺ຕຸປຕ຺ຕິ ທເສ຺ສເຕ຺ຕາ ອາຫ “ຕ ເຕາ ປຕ ເຍຕໍ ຍຸຕ຺ຕ”ຕ຺ຕິອານິ໌ ສນິສາຕີ ໂອກເທເສຕ ສນິສາ໌ ຕ ຫິ ຍຸທ຺ທາຕ໌ ກຸເຫາຫິ ສຕ຺ຕຈາ ສນິສາ ເກຈິປິ ກຸຫາ ອເຍ຺ຍາສຸ ລຍ຺ຍຕ຺ຕິ໌ ຍາຕເຣຕີ ອຕ຺ຕເຕາ ກຸເຫາຫິ ອສນິສກຸເຫາ໌ ຍາທຕ຺ຕິ ຍາທ໌ ອຕ຺ຊາຕໍ໌ ເກາປທກຕ຺ຕິ ການິຍາ ປເທ ຊິທິຕາທກໍ໌

ສທ຺ທິກຸລສຕສຫສ຺ສຕ຺ຕິ ສທ຺ທິສຫສ຺ສານິກໍ ກຸລສຕສຫສ຺ສ ກຸລປຣິຍາເຍຕາຕີ ສຸເທ຺ຂຕຍຫາຣາຊສ຺ສ ກຸລິຕຸກ຺ກເຍຕ ອາກຕໍ໌ ເຕສຸປີຕິ ເຕສຸປິ ຈຕຸສຸ ຕິສີສຸ໌ ກຫິຕກຫິຕຕ຺ຕິ ກຫິຕໍ ກຫິຕໍ ທາຕ໌ ປຸຣຕິເຍຈ ທເຕຕ ປທິປິກຕິກເຍຈ ເຫາຕີ໌ ອປຣິຍາເຫາເຍຈາຕີ “ໂອຕ຺ຕເກາ ໂອເສາ”ຕິ ເກຕຈິ ປຣິທ຺ທິທ຺ທິຕໍ ອສກ຺ກເຫຍ຺ຍຕາຍ ອປຣິທ຺ທິເຕ຺ຕາ ໂອຈ໌

ຕຕ຺ຖາຕິ ຍຕ຺ຖເກ໌ ສີຫເສຍ຺ຍ ກເປຍ຺ສີຕິ ຍຈາ ຣາຫຸ ອສຸຣິເຂ຺ຂາ ອາຍາຍເຕາ, ອິຕ຺ຖາຣເຕາ ຂຸເຕ຺ຕທເຕາ ຈ ຫກຈເຕາ ຣຸປກາຍສ຺ສ ປຣິເຈ຺ຖທ໌ ກເຫຕໍ ຕ ສເກ຺ກາຕິ, ຕຈາ ຣຸປໍ ຍາທ຺ທາກິສກ຺ກາຣໍ ອກິສກ຺ກເຣາເຕ຺ຕາ ສີຫເສຍ຺ຍ ກເປຍ຺ສີ໌

ກິເລເສຫິ ອາຣກຕ຺ຕາ ປຣິສຸທ຺ທ຺ເຕ຺ຕ ອຣິຍນ຺ຕິ ອາຫ “ອຣິຍໍ ຂຸຕ຺ຕຍໍ ປຣິສຸທ຺ທ”ນ຺ຕິ໌ ອຕຈຊ຺ຊເຕ຺ຕ ກຸສລໍ, ຕ ສຸຂວິປິກເຕ຺ຕ໌ ກຕ຺ຕິ ຈຕຸຣາສີຕິປິຫສຫສ຺ສານິ, ກຕ຺ຕິ ອປຣິຍາຫາປິ ເທຈຍຕຸສ຺ສາ ຍສ຺ສາ ຈຕຸຈິສຕິຍາ ທາເຕສຸ ອສເຂ຺ຍ຺ຍາ ອປຣິເຍຍ຺ຍາ ເທຈຍຕຸສ຺ສາ ຍກ຺ກຈລິຍຕໍ ປິຈິສຸ, ເກາທິສຕສຫສ຺ສານິປຣິຍາເຫຕປິ ຕາຫຸ ໂອຈ, ຕສ຺ສາ ອຕຸຕ຺ຕຣາຈາຣສິກ຺ກາປຕຈເສຕ ຫກຈາ ຕາຫຸຕ໌ ອາຈຣິເຍາ໌ ເຕຕິ ກາຍຣາກເຕາ ອເຍ຺ຍາ ຫກຈເຕາ ປຫີຕກິເລເສ໌ ເກຍຸອຕາຕີ ເກຍຸອາຍຕາ ທຕາຍຕາ໌

ອປິປປຸເຣກ຺ກາເຣາຕີ ອປິເປ ປຸເຣ ກເຣາຕີ, ຕ ຈາ ປິປໍ ປຸເຣເຕາ ກເຣາຕີຕິປິ ອປິປປຸເຣກ຺ກາເຣາຕີ ຍາຍຍຕ຺ຖ໌ ທເສ຺ສຕໍ “ອປິເປ ຕຈເລິກຸຕ຺ຕຣທເຍຸ”ຕິອານິ ທຸຕ຺ຕໍ໌ ຕຕ຺ຖ ອປິເປຕີ ປິປປະປເກ຺ກ, ປິປເຣຫິເຕ ຈ໌ ເທາຫຸກີ ເສເທ຺ທ ຍຸເທ຺ທ ຫກຈຕີ ຫຈາ ຕສ຺ສ ທຍຸເທສຕາຈເສຕ ອຣິຍາຍ ຊາຕິຍາ ຊາຕຕ຺ຕາ, ເທາຫຸເຕາ ຈາ ຫກຈເຕາ ຫິຕາ ກຣຸກເຣຫານິຕາ, ຍຈາຕຸສິທ຺ທປະປຕ຺ຕິຍາ ຈ, ເທາຫໍ ຈາ

សេដ្ឋំ អរិយមគ្គំ ជានាតីតិ ព្រាហ្មញ្ញា, អរិយសាវកសង្ខាតា បជា, តេនាហ “សារិបុត្តា”តិអាទិ. បកតិព្រាហ្មណជាតិវសេនាបិ “ព្រាហ្មញ្ញាយ បជាយា”តិ បទស្ស អត្ថោ វេទិតព្ពោតិ ទស្សេតុំ “អបិចា”តិអាទិ វុត្តំ.

តិរោរដ្ឋា តិរោជនបទាតិ ឯត្ថ រជ្ជំ រដ្ឋំ, រាជន្តិ រាជានោ ឯតេនាតិ, តទេកទេសភូតា បទេសា បន ជនបទោ, ជនា បជ្ជន្តិ ឯត្ថ សុខជីវិកំ បាបុណន្តីតិ. បុច្ឆាយ វា ទេសំ សល្លក្ខេត្វាតិ សម្ពន្ធោ. អសមត្ថត្តិ អត្តនោ អសមត្ថតំ. កថា វិស្សជ្ជេតិ តេសំ ឧបនិស្សយសម្បត្តិំ, ញាណបរិបាកំ, ចិត្តាចារញ្ច ញត្វាតិ អធិប្បាយោ.

“ឯហិស្វាគតវាទី”តិ ឥមិនា សុខសម្ភាសបុគ្គលំ បិយវាទិតំ ទស្សេតិ, “សខិលោ”តិ ឥមិនា សណ្ហវាចតំ, “សម្មោទកោ”តិ ឥមិនា បដិសន្ថារកុសលតំ, “អភាកុដិកោ”តិ ឥមិនា សព្ពត្ថ វិប្បសន្នមុខតំ, “ឧត្តានមុខោ”តិ ឥមិនា សុខាលាបតំ, “បុព្ពភាសី”តិ ឥមិនា ធម្មានុគ្គហស្ស ឱកាសករណតោ ហិតជ្ឈាសយតំ ករោតោ វិភាវេតិ.

យត្ថ កិរាតិ កិរ-សទ្ទោ អនុទិស្សនត្ថោ, តេន ភគវតោ អធិច្ចុប្បទេស ន ទេវតាត្ថការេន យថាស្សាតំ អត្ថបទ្ធវតា, អថ ខោ ព្យត្តាត្ថការេនាតិ ទស្សេតិ. តេនាហ “អបិចា”តិអាទិ.

អត្ថសាធិតត្តាតិ វិតេយ្យជនសម្មុខោ គយ្ហតីតិ តិត្ថាតិតំ អរិយសង្ឃរូបេន ទស្សេតុំ “សយំ ចា”តិអាទិ វុត្តំ, អនត្តនស្ស វិធិ បដិវេទោ វាតិ កត្វា. “តាទិសោវា”តិ ឥមិនា “សយំ ចា”តិអាទិនា វុត្តវិសេយ្យា ឧប បត្ថាយន្តោតិ. “បុរិមបទស្ស ចា”តិ វិកប្បត្ថនគ្គហណំ ពាហុល្លំ តិត្ថករាតត្ថំ បុរណាទីនំ អនេកកោដិ តិត្ថករានំ, និន្ទារណោ នេតំ សាមិវចនំ. ការណោតាតិ
អប្បិច្ឆសន្តុដ្ឋតាទិសមានោរោបនលក្ខណេន ការណេន. អាគន្ត្វា នវកាតិ អធិនវា អាគន្ត្វា អត្ថាគតា. បរិយាបុណាមីតិ បរិច្ឆិន្ទិត្វា ជានាមិ សក្កោមិ, តេនាហ “ជានាមី”តិ. “កប្បម្បិ វេ អញ្ញមញ្ញំ ការសមានោ”តិ អក្ខតបរិកប្បនវវនេវតំ តថា ករសមានស្ស អការវតោ.

១០៥. អលំ-សទ្ទោ អរហត្ថាបិ ហោតិ “អលមេវ និព្ពិន្ទិតុ”ន្តិអាទីសុ (សំ. និ. ១.១៩៣) ជិយាតិ អាហ “អលមេវាតិ យុត្តមេវា”តិ. បុនេន នេត្វា អសិតព្ពតោ បរិក្ខិត្តព្ពតោ បុនេយិសំ វុច្ចតិ បិណ្ឌបាតំ. បុនំ វេសន បុរិវេសនំ.

សោឡសព្រាហ្មណបរិនិក្ខមនវណ្ណនា

១០៦. ក្ខេនាបក្ខិកាតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិសម្មាទិដ្ឋិគំ វេសន ក្ខេមបក្ខិកា. គោរាដិកាតិ សជា.

ព្រាហ្មណបញ្ញត្តិវណ្ណនា

១០៨ំ ចិឈាតត្តិ ចិត្តទុក្លំ

១១០-១ំ សុឌត្តិ ហោឃឆ្ពិ បក្កុលត្តស្ទតិ ទុហតត្វំ កលត្រេកសុ, ព្ទាទុត្តិខ្ជេស្ទតិ អតេត្វាំ បធេយា ចាតិ ពត្វ សត្ថិបតិតេសុ ឃឌតកិរិយាយំ សត្ថបធារេភា ចាំ ទុតិយោ ចាតិ ពឆត្ថរោ ចាំ “សុឌ”ត្តិ ការរោល ឲតំ ប្លបយោកចឆត្តិ អាហ “សុឌាឃា”តិំ អក្កិហុត្តបយុលតាឃ ឃញ្ញាស្ស ឃញ្ញោ ឌិឃ្យយាត៌ សុឌាយុលេត ឌិឃតីតិ អាហ “សុឌាឃ ឌិឃ្យយាត”ត្តិំ ចេបិទាលាតិ អដ្ឋកឆាចទិយាំ ចិរេសរតាតិ ចិខ្ជាចរលចិរេសរតា, ត ព្រាហ្មលេហិ ព្ទុន្ធិតចិខ្ជាចរលយត្តតោំ ប្លត្តយព្រាហ្មលស្សាតិ អត្យត្តទឆក្លិលោឃ្យតាឃ ប្លក្កដ្ឋព្រាហ្មលស្សំ ព្រាហ្មលសយឃត្តិ ព្រាហ្មលសិទ្ធត្តំ យា កិត្តិ យា ចិភារេសិំ

១១៤ំ សយសយោតិ សយោរឃេច ហុត្វា សយោំ ហឹតោបយចសេតបិ សយតា ទុទ្ធតីតិ តំ តិចេត្តទេត្តា “ធេបត្វា ឲកេធេសសយត្ត”ត្តិអាឌិយាហំ កុលកោឌិបរិឌឹបតត្តិ កុលអាឌិបរិឌឹបត៌ អធាបិសិយាតិ អធាបិ ឆុយ្យាកំ ឲចំ បរិចិតត្កោ សិយាំ ព្រាហ្មលកាចំ សារេធតិ ចណ្ណោំ យត្តខាតីសុបិ ឲចេសច តេឃាំ សឹលយេច សារេធស្សតិ ព្រាហ្មលកាចំ កស្វាតិ ចេ? អាហ “ពស្ទិញ្ញស្សា”តិអាឌិំ សច្បុហយត្តំ ចណ្ណាធេឃាតិ ចណ្ណយត្តខាតិយោ ហិ ព្រាហ្មលកាចស្ស អក្កត្តិ សចេ្បុហយត្តយេតំ អសយេចក្លិតាកិយាតកាចតោំ

សីលបញ្ញាកឆាចណ្ណភា

១១៤ំ កមិតោ ព្រាហ្មលោត បញ្ញោតិ “សឹលចា ច ហោតី”តិអាឌិភា ត្វិត្ថយេច អក្កាត៌ ចេសត ឃធាបុទ្ធិតោ បញ្ញោ ឃាធាចតោ ចិស្សខ្ជិតោ ឲត្វាតិ ឲតស្មិ ឃធាចិស្សខ្ជិតេ អតេត្វ តស្សាតិ សោលឆ្លាស្សំ សឹលបរិសុទ្ធាតិ សឹលសយត្តិយា សត្ថេសា សុទ្ធា អត្យបក្កិលិដ្ឋាំ កុតោ ទុស្សឹលេ បញ្ញា អសយាហិតត្តា តស្សំ ឌឡុឲ ឲឡអស្សេក កុតោ សីលត្តិ ឌឡុឲ ឲឡអស្សេក ទុប្បញ្ញោ កុតោ សីលំ សីលចិកាកស្ស, សីលបរិសោធត្ឋបិឃស្ស ច អខាតតោំ បកដ្ឋំ ប្លក្កដ្ឋំ តោលំ បញ្ញាលត្តិ, បិពតិកំ តោលំ តិចេត្តតំ “បញ្ញាល”ត្តិ ទុត្តត្តិ តឃិធំ បការេហិ ខាតតោ បញ្ញាចាតិ អាហ “បញ្ញាលត្តិ បញ្ញា ឃេចា”តិំ

សីលេតធោតាតិ សយាឌិបដ្ឋារេតត សីលេត សកលសំកិលេសយលចិសុទ្ធិយា ធោតា ចិសុទ្ធា, តេភាហ “កធំ បភា”តិអាឌិំ តត្វ ធោចតីតិ សុទ្ធិំ យហាសដ្ឋិចស្សេត្វេរោ ចិឃាតិ សដ្ឋិចស្សយហាធេរោ ចិឃំ ចេចតាបរិក្កហយត្តឃ្យីតិ ឲត្វ ចេចតាបរិក្កហេហ តាយ ឃធាប្បត្តំ ចេចតំ សកាចរសតោ ប្លបធារេត្វា “អយំ ចេចតា ចស្សំ បដិច្ច, ចោ ចស្សា អតិច្ចា ទុត្កោ ចិបរិលាយធម្មោ”តិ លក្ខលត្តយំ អារោបេត្វា បចត្តិតចិបស្សតាំ ឲចំ ចិបស្សត្តេត “សុលេត ចក្កា ចោ ចេចតា អឌិចាសេតំ “ចេចតា ឲច ចេចឌិឃតី”តិំ ចេចតំ ចិក្លុខ្ជេត្វាតិ ឃធាប្បត្តំ ទុក្លិ ចេចតំ អតត្ថចត្តិត្វា ចិបស្សតំ អារតិត្វា ឌីឌីំ បដិបត្តាឃ ចិបស្សតាឃ តំ ចិតោធេត្វាំ សំស្សយារបតិតេតាតិ កុម្ភិលេត ចិឃ ត្វយិឃំ ប្លទេត តិបខ្ជេតតាំ បញ្ញាឃ សីលំ ធោចិត្វាតិ អលត្លាឌិកាចាបិធេតេត សីលំ អាឌិយដ្ឋេបរិចោឃារេតេសុ បញ្ញាឃ សុចិសោធិតំ កត្វាំ

១១០ប៉ៈ“កស្មា អាហា”តិ ស្តុបរិឆេងតាឃ កាទេលាំ បុច្ឆតិៈ លជ្ឋា តាយ “ឃឹលស្ស ឌាតិឃា ឆ ក្យុលាទេងាងបកាងទេតត ងយទេលាត ទេកាតទេយត បុច្ឆិតបត៌្យាចិស្សទេឌ្ឋឹ”តិ បរិងាឃ បញ្ញាតតាៈ ឲត្តកបទេយាតិ ឲត្តទ៌កាក្កងទេកាឌិកា បទ្ទោ ឃឹលិតិ, ទេចឥត្តឃចិកាចត៌ បញ្ញាទ្ទោ លក្ខលាឌិទេតា តិទ្ធាទេទត្វា ឌាតត៌ តត្តិ, ទេកចលិ តត្ត ចឌឹបទេយា យឃត្តិ ឥទេស្សតីតិ អាហ “ឃឹលបញ្ញាលត្តិ ចឥតទេយច បទេយ៌ អយ្យាកា”ត្តិៈ “អឃំ បត ចិទេងទេងា”តិ ត្វាឆ៌ តិឃ្យាតតាទេបក្ខ ឃឹលតិទេច្ឆុង, ទេតតាហ “ឃឹលយិទេច្ឆច តិឃ្យាតិត”ត្តិៈ ងាយញ្ញាឋទេល បត “ងាយញ្ញាឋល” យិទេច្ឆច តិឃ្យាតិតំ, បញ្ញាតិទេច្ឆុង បត ឥងាតបញ្ញា អឆិដ្ឋាត៌ កត្វា ចិបស្សតាបញ្ញាចទេងទេតច បញ្ញាតិឃ្យាតត៌ កតំ, ទេតតាហ “បឲយញ្ញាតាឌឹតឹ”តិៈ

ទេងាលាឥ៌ទ្ធាបិងកត្តបជិទេចឥតាកទាចណ្ហតា

១១១-១ៈតត្វាតិ បុត្តបុទេត្វាៈ អកាទេចំ តាយ តត្តិ, ត ចាឃំ កកចតិ អកាទេចត “អហទេឡ្ចច ទេលា បតា”តិអាឌិយាហ, អឆ ទេលា អត្តលិកបរិហាតិកទេឃតៈ អឃញ៌្យាឃឆា តឆា អត្តទេតា យហាឌតស្ស ងឃ្កចត៌ ស្តុប្បាទេឥត្វា ទេកាហទេឡ្ចត បទេទ ចិយ្យាទេបត្វា លិក្សប្បាឆ៌ តិឌិកិងទេត្តា ចិចទេតិ, តស្មា តឆា អទេចាច, ទេតតាហ “ត្លុយិតា កិទា”តិអាឌិៈ

តក្ខលាត្ទុបិឃាតិ ឃាឌិឃឹ តកា តស្ស អញ្ញាងឃប្យចត្តិ, តឥត្ទុបិឃាតិ អទេត្វាៈ តស្ស តកា តាឌិងស្ស ចិចដ្ឋងត្តិស្សិតស្ស ឌាលាស្ស បរិបិកស្ស អកាចទេតា ទេកចលិ អត្ថុឥឃតិស្សិទេតា ឲច អទេត្វា ឥស្សិទេតាតិ អាហ “ឌិដ្ឋឆយ៉ិកងយ្យទាឃិកយត្តិ ងត្តុទេស្សត្វា”តិ, បច្ចក្ខទេតា ចិកាទេចត្វាតិ អទេត្វាៈ ក្យុងទេល ឆទេយ្ចតិ ទេតក្សយទេក ក្យុងទេល ឆទេយ្ច, “ចត្យុក្សយទេក”តិបិ ចត្តិ ចដ្ឋតិទេឃច, ទេតទេតចាហ “អាឃតិ តិញ្ញាតត្វាឃ ចាងតាកាកិឃា ចា”តិៈ តត្វាតិ ក្យុងលឆទេយ្ច ឃឆា ងយាឥបិទេតៈ តត្តិ ទ្រាហ្វុលាំ ងយុទេត្តទេឌត្វាតិ ងយ្ចទេឥច ស្តុបទ្ទុបរិ តិងាទេតត្វា បុញ្ញាកិរិឃាឃ តិក្ខចិងឥកាចំ អាបិទេឥត្វាៈ តំ បត អត្តទេតា តត្តស្តុស្សាហឌតត៌ ទេហាតីតិ អាហ “ទ៌ងាស្សាហំ កត្វា”តិ ៈ ឲចំ បុញ្ញាកិរិឃាឃ ទ៌ងាស្សាហតា, ឲចទ្ទុបំ ក្យុលងយក្កិតា ច តិឃយទេតា ឌិដ្ឋឆយ៉ិកា អត្តងយ្យាឥតីតិ ឲចំ ទ៌ងាស្សាហតាឃ, អទេញ្ញាហិ ច តស្មិ ចិឌ្ឋយាតក្យុទេលាហិ ងយ្យាំទេងត្វា ងយ្ចទេឥច ហដ្ឋតដ្ឋកាចំ អាបិទេឥត្វាៈ

ឃឌិ កកចា ឆយ្ចទេតតចស្សំ ចស្សិ, អឆ កស្មា ទេងា ចិទេងងំ តាឆិកច្ឆតីតិ អាហ “ទ្រាហ្វុទេលា បតា”តិអាឌិៈ ឃឌិ ឲចំ កស្មា កកចា តស្ស តឆា ឆយ្ចទេតតចស្សំ ចស្សិតិ អាហ “ទេកចលយស្សា”តិអាឌិៈ ត ហិ កកចទេតា តិទេត្តកា ទេឥងតា ទេហាតីតិៈ

ទេងាលាឥណ្ហស្សុត្តចណ្ហតាឃ លឹតត្តប្យកាងតាៈ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥។ កូដទន្តសុត្តវណ្ណនា

៣២៣។ បុរិមសុត្តទ្វយេតិ អម្ពដ្ឋសោណទណ្ឌសុត្តទ្វយេ។ វុត្តនយេនេវាតិ យំ តត្ថ អាគតសទិសំ បាឡិជាតំ, តំ អត្ថវណ្ណនតោ វុត្តនយេន, តត្ថ វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពន្តិ អត្ថោ។ “តរុណា អម្ពរុក្ខា អម្ពលដ្ឋិកា”តិ (ទី។ និ។ អដ្ឋ។ ១។២) ព្រហ្មជាលសុត្តវណ្ណនាយំ វុត្តន្តិ អាហ “អម្ពលដ្ឋិកា ព្រហ្មជាលេ វុត្តសទិសា”តិ។

យញ្ញាវាដំ សម្បាទេត្វា មហាយញ្ញំ ឧទ្ទិស្ស សវិញ្ញាណកានិ, អវិញ្ញាណកានិ ច យញ្ញូបករណានិ ឧបដ្ឋបិតានីតិ វុត្តំ បាឡិយំ “មហាយញ្ញោ ឧបក្ខដោ”តិ, តំ ឧបក្ខរណំ តេសំ តថាសជ្ជនន្តិ អាហ “ឧបក្ខដោតិ សជ្ជិតោ”តិ។ វច្ឆតរសតានីតិ យុវភាវប្បត្តានិ ពលវវច្ឆសតានិ, តេ បន វច្ឆា ឯវ ហោន្តិ, ន ទម្មា ពលិពទ្ទា វាតិ អាហ “វច្ឆសតានី”តិ។ ឯតេតិ ឧសភាទយោ ឧរព្ភបរិយោសានា។ អនេកេសន្តិ អនេកជាតិកានំ។ សង្ខេបេន អនេកធា សត្តសតគ្គហណេន ច បរិច្ឆិន្នា។ មិគបក្ខិន្តិ មហិំសរុរុបសទកុរុង្គគោកណ្ណមិគភេទញ្ច មោរកបិញ្ជរតិត្តិរកបោតាទិបក្ខិភេទញ្ច។

៣២៥។ យញ្ញសម្បាទស្ស បុញ្ញស្ស យោ សំកិលេសោ, តស្ស និវារណតោ និសេធនតោ វិធា វុច្ចន្តិ វិប្បដិសារវិនោទនតា។ តតោ ឯវ តា តំ បុញ្ញាភិសន្ទំ អវិច្ឆិន្ទិត្វា ឋបេន្តីតិ “ឋបនា”តិ វុត្តា។ តាសំ បន យញ្ញស្ស អាទិមជ្ឈបរិយោសានវសេន តីសុ កាលេសុ បវត្តិយា យញ្ញោ តិដ្ឋបនោតិ អាហ “តិដ្ឋបនន្តិ អត្ថោ”តិ។ បរិក្ខរោន្តីតិ អភិសង្ខរោន្តីតិ បរិក្ខារា, បរិវារាតិ វុត្តំ “សោឡសបរិក្ខារន្តិ សោឡសបរិវារ”ន្តិ។

មហាវិជិតរាជយញ្ញកថាវណ្ណនា

៣២៩។ បុព្ពចរិតន្តិ អត្ថតោ បុរិមជាតិសម្ភតំ ពោធិសម្ភារភូតំ បុញ្ញចរិយំ។ តថា ហិស្ស អក្ខាយិតោវ និធិស្ស ថាវរោ និធិ និទស្សិតោ។ អឌ្ឍតា នាម វិភវសម្បន្នតា, សា តំ តំ ឧបភោគូបភោគវសេន វុឌ្ឍីតិ អាហ “យោ កោចិ អត្តនោ សន្តកេន វិភវេន អឌ្ឍោ ហោតី”តិ។ តថា មហទ្ធនតាបីតិ តំ ឧក្កំសគតំ ទស្សេតុំ “មហតា អបរិមាណសង្ខេន ធនេន សមន្នាគតោ”តិ វុត្តំ។ ភុញ្ជិតព្ពតោ បរិភុញ្ជិតព្ពតោ វិសេសតោ កាមា ភោគា នាមាតិ អាហ “បញ្ចកាមគុណវសេនា”តិ។ បិណ្ឌបិណ្ឌវសេនាតិ ភាជនាលង្ការាទិវិភាគំ អកត្វា កេវលំ ខណ្ឌខណ្ឌវសេន។

មាសកានីតិ អាទិ-សទ្ទេន ថាលកាទិ សង្គយ្ហតិ។ ភាជនានីតិ អាទិ-សទ្ទេន វត្ថសេយ្យាវសថាទិ សង្គយ្ហតិ។ សុវណ្ណរជតមណិមុត្តាវេឡុរិយវជិរបវាឡអាទិ “សត្តរតនានី”តិ វទន្តិ។ សាលិវីហិអាទិ បុព្ពណ្ណំ បុរក្ខតំ សស្សផលន្តិ កត្វា, តព្ពិបរិយាយតោ មុគ្គមាសាទិ អបរណ្ណំ។ ទេវសិកំ...បេ... វសេនាតិ ទិវសេ ទិវសេ បរិភុញ្ជិតព្ពភាជិតព្ពវឌ្ឍេតព្ពាទិវិធិនា

បរិចត្តកពឆតឆណ្ណាចសេត៌

សោកាដ្ឋ៌ ចុក្ខតិ ឆណ្ណាស្ស អាធបតដ្ឋាត៌, សោកាដ្ឋក្ខុតំ អកាទំ សោកាដ្ឋាការំ ទេតាហ “ឆសេណ្ណាត...សេប... ការេរា ចា”តិ៍ ឲចំ សារកេក្ខុំ “សោការេសា”តិ, ឆណ្ណាស្ស អាធបតដ្ឋាតច្ចា “សោកាដ្ឋាការ”ត្តិ ឥស្សេត្វា ព្ពុគាតិ តេតា អណ្ណាឆា តំ ឥស្សេតុំ “អធ ចា”តិអាទិ ចុត្តុំ តត្វ យឆា អសិតេតា តិក្លកាចបរិហារេទា បរិឆ្លេគា “សោការេសា”តិ ចុក្ខតិ, ឲចំ រសេណ្ណា តិក្លកាចបរិហរេលត្តា ចត្យេក្កិតិ សេសតា “សោការេសា”តិ អាហ “ចត្យត្តិសេឆា សោការេសា ហត្វិ អស្សា រឆា បត្តិ”តិ៍ “ចត្វសោកាដ្ឋាការេក្កហលោតេច សត្ថស្សាបិ កល្ហដ្ឋបតដ្ឋាតស្ស កហិតត្តា តិចិឆំ សោកាដ្ឋាការត្តិ ចុត្តុំ “ព្ពុគំ ឲចំ ពហុ”ត្តិអាទិ រាឌា តយត្វំ ឌាតស្ត្តាច កល្ហាការិកោត កឆារេបត្វា បរិសាយ តិស្សត្តកាចាបរិគតត្វច្ចា អាហ ឲចំ សេយ បកតិសេក្លសេកា ត កចិស្សតិតិ៍

ឲ្ឲលិ៍-ប័៌ត្រាហ្វេលោ ចិសេត្តសិ ឌតបគស្ស អត្យបត្តចត្វស្ពេច យណ្ណាស្ស ច ចិរាត្យបចត្តតត្វច្ចា, ទេតាហ “អឃំ រាឌា”តិអាទិ៍

សត្តាត៌ ហិតស្ស ស្សុលស្ស ច ចិក្ខុសតេតា អហិតស្ស ត្យុក្លស្ស ច អាចហតេតា សេចារា ឲច កល្ហកា, ទេហិ សេចារកល្ហកេហិ៍ យឆា កាយចាសិត៌ ឈាតា កាយឈាតា, ឲចំ បត្តិកាត៌ ត្យហតា ចិពាឆតា បត្តត្យហតា៍ អឆយ្យុការិតិ ឆយ្យុទោតា អនេបតស្ស អឃុត្តស្ស កេលហសិសេលិ, អត្តតា ចិឌិទេ ឌតបគាឌិត៌ តេតា អតត្វទោតា តាឃតេត លត្តិសេយា សេយា លត្តឆសេយ្យុ, តស្ស ចា អកេលហសិសេលិតិ អសេត្វា៍ គស្សេចា ឲច តិលសគិសត្តា គស្សុតិល៍ យឆា ហិ លេសេត្ត តិលំ កសតាឌិត៌ ស្សុលប្យចត្តិ , ម្ពុលសត្តាតេត សស្សស្ស ព្យគ្គិច្ចា ចិពាត្ត្ថតិ, ឲចំ គស្សេចា រេឌ្ឈ រាឌាលាឃ ស្សុលប្យចត្តិ, ម្ពុលចិរ្យុហិយា ឌតបគាត៌ បរិព្យគ្គិច្ចា ចិពាត្តិ្តិ៍ ទេត ចុត្តំ “គស្សេចា ឲច តិលសគិសត្តា គស្សុតិល”ត្តិ៍ ចឆ-សេក្ខា ហិសតេត្វាបិ សោហាតិតិ ចុត្តំ “យារសេលាត ចា សោកាដ្ឋតេត ចា”តិ៍ អក្ខុពាត្តតាឌិតាតិ អាឌិ-សេក្ខត រេឌ្ឈពាត្តតសត្ថលិកពាត្តតាឌិ សក្កល្យាតិ៍ ឌាតិឃាតិ ឆតឌាតិឃា, ទេតាហ “សតំ កល្យុចា”តិអាទិ៍ បច្ចាសិលយុល្ហកេលាត្តិ កាកបក្លកេលំ៍ សោកាយយសិច្ចាតត្តិ សិសេ លកេលាគកាចសេចត៌ ក្យគល្ហកពាត្តតត្តិ កក្ខុលពាត្តត៌ ឲចយាឌិតិតិ អាឌិ-សេក្ខត ល្យុរេយុល្ហំ កេរិត្វា កស្វុប្យុ៍សេបិឆតាឌិ សក្កល្យាតិ៍ ក្លាហតិស្សាយិតិ ក្ឋាក្ខិរិស្សាយិ, អបតេស្សាយិតិ អសេត្វា៍ ក្ខស្សហត្តិតិ ប្យុសេត្ត តត្វ កតបរិចយតាឃ ក្ខស្សាហំ កាតុំ សសេក្កាត្តិ៍ អត្យប្យសេត្យុតិ អត្យ អត្យ បសេត្យ, ទេតាហ “គិសេត្ត អប្យសោហាសេត្ត”តិអាទិ៍ សក្លិកេលបល្ហារេរាបតាតិ ចគ្គិយា សហ ចា ចិតា ចា ប្យុត កសេហត្យុកាយស្ស, ព្ពុឆ បត តំ តត្វិតិ អាហ “សក្លិ អកត្វា”តិអាទិ, ទេតាហ “ម្ពុលសេឆ្ឈចសេសតា”តិ៍ បកាសេតា កល្ហាតិ អាកេតិ សយ្យុតិ បរិចឃតិ ឲទេតាតិ បិកតំ, កល្ហយ្យុលំ៍

ឌិចសេស ឌិចសេស គាតត្ថាកត្តំ ឥឆចសិកកត្តា៍ “អត្យយាសំ, អត្យសេបិសឆ”ត្តិអាឌិតា គាតត្ថំ សេចតត៌ យាសិកាឌិបរិត្ថាឃំ៍ តស្ស តស្ស ក្យុលិត្យុទ្ធសេបត កយ្យុាត្យុទ្ធសេបត ស្សុរកាចាត្យុទ្ធសេបតាតិ បសេច្ចកំ អត្យុទ្ធប-សេក្ខា សេឃាសេឌតេត្ថា៍ សេសតាបច្ចាឌិ ធាតត្តទំ៍ សកកយ្យុបស្សុតត្តា , អត្យបគ្គចត្តា ច ឆតឆណ្ណាត៌ រាសិសោកា រាសិការេក្ខុសេតា៍ លេសេយត ឌិតាតិ អត្យបគ្គសេចត បចត្តា, ទេតាហ “អកយា”តិ, ក្យុសេតាឌិបិ កឃរេហិតាតិ អសេត្វា៍

ចត្យបរិក្លារេចល្ហតា

໑໑໘. ຕສ຺ມິ ຕສ຺ມິ ກິເຈ຺ຈ ອຍຸຍນ຺ຕີ ອຍຸຈຕ຺ຕີຕິ ອຍຸຍຕ຺ຕາ, ອຍຸຍຕ຺ຕາ ເອວ ອາຍຸຍຕ຺ຕາ ຍຖາ "ອຍຸກາເຣາ ເອວ ອາຍຸກາເຣາ"ຕິ. ອສ຺ສາຕິ ຣເຍ຺ຍາ. ເຕຕິ ອາຍຸຍຕ຺ຕລຕ຺ຕີຍາຄເຍາ. ອຕ຺ຕຍສາ ສ ກປິສ຺ສນ຺ຕີ "ອເຍ ໂຍຕ຺ຕ ຊຫິ ກເຣາຕີ"ຕິ. ສິຊສ຺ຖປິປຸລິເກເຍາ ກາເຍາ ສິເກເຍາ, ປິປສ຺ຖິຕຍທາອາເຣາ ຍທາກາເຣາຕິ ອເຕ຺ຕາ. ຊສປຄ-ນເຕ຺ຕາ ເຫຕ຺ຖາ ຈຸຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ເອວ. ລສ຺ຕ ປກຕີສໍ ຈເນສ ຣເຍ຺ຍາ ທິຕມຸລາກິຕຸສ຺ຖິ, ຕເຄກເຄສາ ຈ ອາຍຸຍຕ຺ຕາຄເຍາຕິ ຈຸຕ຺ຕິ "ຍໍ ຕຸຍ຺ຍໍ ອຍຸຊາສສໍ ຍຍ ກເຈຍ຺ຍ ຊີໂລເຣຕ຺ຕິ ທິຕາຍ ມຸລາຍາ"ຕິ.

ອຍາ ນທ ກຈຕ຺ຕິ ກິເຈ຺ຈສຸຕິ ອຍເຈ຺ຈ, ຣຊ຺ຊກິເຈ຺ຈເຈາສາສສກາ. ເຕ ປສ ຣເຍ຺ຍາ ປິຍາ, ນທປຈຕ຺ຕສກາ ຈ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ອາຫ "ປິຍມທາຍກາ"ຕິ. ຣເຍ຺ຍາ ປຣິມຕິ ກຈາຕິ ປຣິມຊ຺ຊາ, ເຕ ປສ ເຄຕິ ອາຫ "ເນສາ ອາລຕ຺ຕິກຣາ"ຕິ, ຍຖາຈຸຕ຺ຕອາຍຸຍຕ຺ຕລຕ຺ຕີຍາຄີ ທິ ອຈເນສາ ຣເຍ຺ຍາ ອາລາກຣາຕິ ອເຕ຺ຕາ. ມຕິປິ ເຄຍ຺ຍເຄຍ຺ຍ ອາຍຸກາຈມຍ຺ຍຕ຺ຕີຍາ, ປຣິຈາຣມຍ຺ຍຕ຺ຕີຍາ ຈ ອກາເຈ ຕາຄີສໍ ຄາຕໍ ສ ມກ຺ກາ, ຈຸສ຺ຖກາເລ ຈ ຕາຄີສາສຍິ ຣາຊ຺ຊສໍ ຕຈຸກໍ ທາຍເຕຈາຕິ ອາຫ "ຍທລ຺ລກກາເລ...ເປ... ສ ມກ຺ກາ"ຕິ. ອຍຸຍຕີຍາຕິ ອຍຸຊາສເສສ, ປກ຺ລາຕິ ມປກ຺ລາ ຍຍ຺ຍາສ຺ສ ອຊ຺ກຸຕາ. ປຣິກ຺ລເຣາຕ຺ຕີຕິ ປຣິກ຺ລາຣາ, ມຍ຺ກາຣາ. ຊ຺ລເຍ ຕສ຺ສ ຍຍ຺ຍາສ຺ສ ອຊ຺ກຸຕາ ປຣິຈາຣາ ຊິຍ ເຫາຕ຺ຕີຕິ ອາຫ "ປຣິຈາຣາ ກຈຕ຺ຕີ"ຕິ.

ອຊ຺ຈ ປຣິກ຺ລາຣເຈລ຺ລຕາ

໑໓໐. ຍມມາຕິ ອາຍຸກາເຈສ, ເຕສາຫ "ອາລາຄປສມຍຕ຺ຕາຍາ"ຕິ. ມຊ຺ຫຕີຕິ "ຄາຕາ ຄາສສ຺ສ ຜລໍ ປຈ຺ຈຸເກາຕີ"ຕິ ປຕ຺ຕີຍາຍຕິ. ຄາເສ ມຸເຣາຕິ ຄາສມຸເຣາ ເຄຍ຺ຍເຄຍ຺ຍ ຖ຺ຣາມກຍິ ມຊ຺ກໍ ອກເຕ຺ຕາ ຍຸຕ຺ຕຈາເຣກາ. ມ຺ຖາຍເຕ຺ຕາ ກຍຸສ຺ສກຕຍ຺ຍາລາສ຺ສ ທິກ຺ລຊິມຄາເຈສ ເຈຄີຕເຕ຺ຕາ, ເຕສາຫ "ສ ມຊ຺ຖາຍຕ຺ຕເກເສຈາ"ຕິອາທີ. ຍສ຺ສ ທິ ກຍຸສ຺ສກຕາ ປຈ຺ກ຺ລເຕາ ຊິຍ ມປຊ຺ຖາຕິ, ເນາ ເອວຈໍ ຈຸເຕ຺ຕາ. ຍໍ ຄາສໍ ເຄຕີຕິ ຍໍ ເຄຍ຺ຍເຄຍ຺ຍ ປຣສ຺ສ ເຄຕິ. ຕສ຺ສ ປຕິ ທຸຕ຺ຕາຕິ ຕຊ຺ຖີມຍໍ ເລາກໍ ມຸຊ຺ຖ ອກິກຈເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ອຄິປຕິ ທຸຕ຺ຕາ ເຄຕິ ອສຄິກຈຕີຍຕ຺ຕາ "ສ ຄາເສາ, ສ ມທາເຍາ"ຕິ ຈຕ຺ຕາ ຕຈຸກໍ ອສ຺ຖຍເຕາ, ຍ຺ຍຕິເຣກເຕາ ຈ ຄເສ຺ສຕໍ "ເຍາ ທີ"ຕິອາທີ ຈຸຕ຺ຕີ. ຄາເສາ ທຸຕ຺ຕາ ເຄຕິ ຕລ຺ລາຍ ຄາສສ຺ສ ຄາມຍ຺ຍຕໍ ມ຺ປກຕຕ຺ຕາ. ມທາເຍາ ທຸຕ຺ຕາ ເຄຕິ ຕສ຺ສ ປິຍກາຈາກິສ຺ສຊ຺ຊສເຕາ. ສາຍີ ທຸຕ຺ຕາ ເຄຕິ ຕຕ຺ຕ ຕລ຺ລາຄາມຍ຺ຍເຕາ ອຕ຺ຕາສໍ ເຍາເຈຕ຺ຕາ ອກິກ຺ຍ຺ຍ ປຈຕ຺ຕສເຕາ. ສາຍິປຣິເກາກມຄີສາ ເຫຕສ຺ສາຍໍ ປຈຕ຺ຕີຕີຕິ.

ມຍິຕປິປິມຍລາ, ສາທິຕປິປິ ຖ຺ຣາຫຸລາ ມ຺ກຊ຺ຊ ສິເສ຺ສເມສ, ປຊ຺ຊຊ຺ຊາຍຕ຺ຕມຍລາ ຊາຕິຍຕ຺ຕຖ຺ຣາຫຸລາ ປສ ກປລາຄີກ຺ກຫເລາສເຈຕ຺ຕ ກທິຕາຕິ ອຄິປ຺ປາເຍາ. ຈຸກ຺ກາຕາຕິ ຈຸກ຺ກຣຊີຈິກໍ ມ຺ປກຕາ ກມິຣຈຸຕ຺ຕິກາ, ເຕສາຫ "ຄລິສ຺ຖຍສ຺ສາ"ຕິ. ອສ຺ຖິກາຕິ ອສ຺ຖາສຍກ຺ກາຍິເສາ. ຈລິຊ຺ຊກາຕິ ຄາຍກາສໍ ກຸລາກິຕ຺ຕສເຈສ, ກຍຸຜລກິຕ຺ຕສຍຸເລສ ຈ ຍາຈສກາ ເນຍ຺ຍຖາປິ ສກ຺ກຈຣິຍາຄເຍາ, ເຕສາຫ "ຊ຺ລຊ຺ຊ ຊີສ຺ຕ"ຕ຺ຕິອາທີ "ປມຕຍຕ຺ຕ"ຕ຺ຕິ ຊີທິຕລ຺ລາລິຄີຈເນສ ຈຸຕ຺ຕໍ, "ມຣາຈຍຕ຺ຕ"ຕ຺ຕິ ຍາກຸກຕ຺ຕາຄີຈເນສ. ຊ຺ລປິສໍ ຈຸຊ຺ຈຕີ ຊ຺ລການເຕ຺ຕາ ປິຕຊ຺ຊເຕາ ສຄີຕຍ຺ຍອາກາຄີສໍ ມຊ຺ຊສາຄາຣລຕີຕ຺ຕ ຊ຺ລປິສໍ ຊິຍ ກຸເຕາຕິ ຊ຺ລປິສກຸເຕາ, ເຕສາຫ "ມ຺ຄປິສກຸເຕາ"ຕິອາທີ. ມຸຕເຍຈ ມຸຕຊາຕຕ຺ຕີ ຊາຕ-ມຊ຺ຊສ຺ສ ອສຕ຺ຕ຺ຕຣເຈາຄກຕຍາຫ ຍຖາ "ເກາມຊາຕ"ຕ຺ຕີ.

អតីតានិអដ្ឋចិត្តសមុដ្ឋានា កាយស្ស ទេ្វ អនុយាតបេសេន, ឋាតិកត្តព្ពតាចរេសន ច ចេនិតព្ពា , ន ទុទ្ធាតំ ចិយ តត្ថ បច្ចក្ខស្សិតាយាតិ ឥសេ្សាតុំ "អតីតេ"តិអាទិ វុត្តំ។ អទ្ធតាឥសយា តាច យព្ពាស្ស បរិក្ខារា ហោន្តុ តេហិ ចិតា តស្ស អបិច្ឆតេតា, សុខាតតា សុទ្ធបតា បន

គច្ឆន្តិ អាហ "ឯតេហិ កិរា"តិអាទិ។ ឯត្ថ ច កោចិ "យថា អទ្ធតាឥសយា យព្ពាស្ស ឯកំសតោ អក្កាតិ, ន ឯចយកិខាតតា, អភិទ្ធបតា ចាតិ

ឥសេ្សាតុំ កិរសទ្ទក្កហណ"ន្តិ ចទន្តិ "អយំ ទុជ្ជាតោ"តិអាទិ ចចតស្ស អតេកត្តិកតំ យព្ពាយាតា, តឃិធំ អសារំ, សព្ពសាឆារលាចរេសន ហេស

យព្ពារម្ភា តត្ថ សិយា គេសត្ថិ តថាបរិចិតក្កោតិ តស្សាបិ អចកាសាការចាឥស្សនត្ថំ តថា វុត្តត្តា។ កិរ-សទ្ទោ បន តឥា ទ្រោហុលេត

ចិត្តិតាកាទសុចតេត្វា ឥទ្ធេព្ពា។ ឯចយានីតិតិ អាទិ-សទ្ទេន "អយំ ចិទ្ធេបិ ឥលិទ្ធោ អបេ្យសក្ខោ អស្សទ្ធោ អប្បស្សុតោ អនត្តញ្ញូ ន

យេឆាចី"តិ ឯតេសំ សក្កហោ ទដ្ឋព្ពោ។

ចតុបរិក្ខារាទិចណ្ណតា

១៣០។ "សុខំ បក្កាសេ្ហាន"ន្តិ សុទេរាហិតស្ស សឃរេច ពេដ្ឋក្កហណឧាតេនេន ឯចំ សហត្ថំ, សក្កច្ចន្តា ឥាទេន យុត្តតា ឋាន្តិតព្ពាតិ ឥសេ្សាតិ។

ឯចំ ទុជ្ជាតស្សាតិ ឯត្ថាបិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេច អត្ថោ ចេនិតព្ពោ។

១៣១។ តិណ្ហំ ចាតាតត្តិ ឥាតស្ស អាទិយជ្ឈបរិយេសាសាគត្តតាសុ តីសុ គ្គីសុ, អចត្ថាសុតិ អត្ថោ។ ចលត្តីតិ កយ្យត្តិ សុរិយាកាទេន ន តិដ្ឋត្តិ។

កទលេត្វតិ តតិយាចិកត្តិអត្ថោ។ កត្តរិ ហេតំ សាមិចចនំ កេលីយសទ្ទាទេបក្ខាយ។ "បច្ចាតុតាទេបិ ន កត្តព្ពោ"តិ ចត្វា តស្ស អការល្ហបិយំ

ឥសេ្សាតុំ "សុព្ពទេចតតា បន អចលិ បតិដ្ឋបេតព្ពា"តិ វុត្តំ។ តត្ថ អចលិតិ ឥញហា កោនចិ អសំហីរា។ បតិដ្ឋបេតព្ពាតិ សុបតិដ្ឋិតា

កាតព្ពា។ ឯចំ កទលេត ហិ យថា តំ ឥាតំ សយ្យតិ យថាធិប្បាយំ តិប្បជ្ជតិ, ឯចំ អាឃតិយំ ចិបុលផលតាយាតិ អាហ "ឯចញ្ហិឥាតំ

យហប្ផលំ ហោតីតិ ឥសេ្សាតី"តិ, ចិប្បដិសារេន អនុបក្កិលិដ្ឋភាចតោ។ បុព្ពទេចតតាតិ បរិច្ចាគទេចតតា។ តស្សា តិច្ចលភាចោ កាយ

បុត្តចាកតា សុព្ពាកិសម្លារចសេន ឋព្វអាទភាចោ, សយត្តុស្សទលទេចតតាយ បន តិច្ចលភាចោ "អហោ យឃា ឥាតំ ឥិន្នំ សាធុ សុដ្ឋុ"តិ តស្ស

សក្កច្ចំ បច្ចចេក្ខណាចរេសន ចេនិតព្ពោ។ តថា អការទាត្តស្សាតិ បុព្ពទេចតំ, តត្ថ បច្ចាសយត្តុស្សទលទេចតព្ពា វុត្តនយេន តិច្ចលំ

អការទាត្តស្ស ចិប្បដិសារំ ឋប្បាទេត្តស្ស។ ទេវត្តចិសេស បរិច្ចាគស្ស កតត្តា លទ្ធេសុបិ ឋព្វអាទសុទភាទកាសុ ចិត្តំ ភាបិ នយតិ។ យថា គច្ឆត្តិ

អាហ "យហាទោទុចំ ឋបបត្តស្ស សេដ្ឋិកហបតិតោ ចិយា"តិ។

សោ កិរ តគរសិខិំ បច្ចេកពុទ្ធំ អត្តតោ គេហទ្វារេ បិណ្ឌាយ ឋិតំ ទិស្វា "ឥមស្ស សមណស្ស បិណ្ឌបាតំ ទេហី"តិ ភរិយំ អាណាបេត្វា

រាជុបដ្ឋានត្ថំ បក្កាមិ។ សេដ្ឋិភរិយា សប្បញ្ញជាតិកា, សា ចិត្តេសិ "យឃា ឯត្តកេន កាលេន 'ឥមស្ស ទេថា'តិ ចចនមត្តំ បិស្ស ន សុតបុព្ពំ,

អយញ្ច យញ្ញា អហោសិ បច្ចេកសម្ពុទ្ធោ, យថា តថា អទត្វា បណីតំ បិណ្ឌបាតំ ឥស្សាមី"តិ ឋបគន្ត្វា បច្ចេកសម្ពុទ្ធំ បញ្ចបតិដ្ឋិតេន ចន្ទិត្វា

បត្តំ អាឥាយ អន្តោនិវេសនេ បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេត្វា បរិសុទ្ធេហិ សាលិតណ្ឌុលេហិ ភត្តំ សម្បាទេត្វា តទនុរូបំ ខាទនីយំ, ព្យញ្ជនំ,

សូបេយ្យញ្ច អភិសង្ខរិត្វា ពហិ គន្ធេហិ អលង្ករិត្វា បច្ចេកសម្ពុទ្ធស្ស ហត្ថេសុ បតិដ្ឋបេត្វា ចន្ទិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ "អញ្ញេសម្បិ បច្ចេកពុទ្ធានំ

ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᨷᩁᩥᨠᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ. ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩁᩣᨩᩩᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨧᩮᨠᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩋᩉᩴ “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩴ ᨴᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᩋᨷᩥ ᩅᩮᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩮᩣᨲᩥ. ᩋᩣᨾ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᩣᨲᩥ. “ᨷᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨣᩦᩅᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ. ᩋᨳᩔ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩈᨷᩩᨭᩴ ᨷᩪᩁᩮᩈᩥ. ᩈᩮᩣ “ᨾᩉᩣ ᩅᨲ ᨾᩮ ᨵᨶᨻ᩠ᨿᨿᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ. ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩔ ᨷᨶ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩣᨠᩣᩁᩮᩣ “ᩅᩁᨾᩮᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᩈᩴ. ᨶᩥ. ᪑.᪑᪓᪑) ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨿᩮᩅ. ᨽᩣᨲᩩ ᨷᨶᩣᨿᩴ ᩑᨠᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᩈᩣᨷᨲᩮᨿ᩠ᨿᨠᩣᩁᨱᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩅᩮᩣᩁᩮᩣᨷᩮᩈᩥ, ᨲᩮᨶ ᨾᩉᩣᩁᩮᩣᩁᩩᩅᩮ ᩏᨷᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ. ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᨴᩣᨶᩮᨶ ᨷᨶᩮᩈ ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩏᨷᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᩈᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᨾᩮᩅ ᨧ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩥᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨶ ᨧᩔ ᩏᩊᩣᩁᩮᩈᩩ ᨽᩮᩣᨣᩮᩈᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨾᩥ, ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨶᩣᨷᩥ ᩏᩊᩣᩁᩮᩈᩩ ᨽᩮᩣᨣᩮᩈᩩ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᨾᨲᩦ”ᨲᩥ.

᪑᪓᪒. ᩋᩣᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩪᨷᨶᩣᨿ ᩈᨾᩁᩥᨿᩣᨴᩴ ᩈᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨴᩴ ᨹᩃᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨴᩈᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᨴᩈᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩦ”ᨲᩥ. ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩤᩉᨠᨲᩮᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᨻᩃᩅᨲᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩤᩉᨠᨲᩮᩣ ᩅ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨴᩣᨿᨠᨲᩮᩣ ᨷᨶ ᨽᩮᩣᨩ᩠ᨩᨿᩮᩣᨲᩮᩣ, ᨷᩁᩥᩅᩣᩁᨽᩪᨲᩮᩣᨷᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩮᩅ. ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨶᩣᩁᩉᩴ. ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ ᨷᩦᨲᩥᩴ. ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨹᩣᨲᩴ ᩋᨶᩮᨠᩅᩥᨵᩴ, ᨶ ᩋᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉ “ᨾᩉᨲᩴ ᨽᩮᩣᨣ ᨽᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥ. ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨲᩦᨲᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨧᩣᨣᨧᩮᨲᨶᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨲᩥ. ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩈᨠᩃᨲ᩠ᨳᩮᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ.

᪑᪓᪓. ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᨬ᩠ᨬᩔ ᨲᩮ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ, ᩍᨵ ᨷᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩔᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᨶᩣᨿ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩉᩥ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ. ᨽᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᨠᩣᩁᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨹᩃᩴ ᨽᩔᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨶᩮᨠᨧᩣᩁᩦ ᨷᨶ ᨠᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᩣᨾᩮᩣᨴᩥᨲᩅᨶ᩠ᨲᩥ. ᨲᨾᨲ᩠ᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᨶᨹᩃᩅᩈᩮᨶ ᨠᨾ᩠ᨾᨹᩃᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩴ. ᩈᨾᩣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈ᩠ᩅᩣᨾᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅ ᩋᩣᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩮᨷᨲᩮᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ. ᩋᩣᨾᩮᨯᩥᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ.

“ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨴᩣᨶᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩃᩮᩣᨽᨴᩮᩣᩈᨾᩮᩣᩉᩥᩔᩣᨾᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩣᨴᨿᩮᩣᨷᩥ ᩉᩥ ᨴᩣᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᩅᩥᨶᩮᩣᨴᨶᨲ᩠ᨳᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᩴ ᩈᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᨩᩥᨲᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩅᩥᩈᨴᨽᩣᩅᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᩣ. ᩋᩣᩈᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩣᩅᩈᩮᨶ ᩅᩣ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᩣᩁᩔ ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅ ᨠᨳᩥᨲᩴ, ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩮᨷᩥ ᩉᩥ ᨴᩣᨶᩮ ᨲᩔ ᩈᨾᩩᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩮᩉᩥ ᨠᩩᩈᩃᩮᩉᩥ ᨲᨳᩣ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣᨷᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨲ…ᩈᩮ… ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᨴᩈᩦ”ᨲᩥ. ᨽᩣᩅᩮᨲᩣᨲᩥ ᩅᨯ᩠ᨰᩮᨲᩣ. ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᨽᩣᩅᩮᨲᩣ ᩋᨲᩮᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩣᩅᩴ, ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨠᩣᩁᨲᩣ ᩈᩴ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨲᩣ ᨠᩣᩁᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩦᨲᩥ.

᪑᪓᪔. ᨲᨾᩮᩣ ᩅᩮᨱᩮᩣ ᨶᩦᨧᨠᩩᩃᩮᨷᩥ ᨲᨾᩮᩣ ᨲᨾᩮᩣᩉᩣᩈᩥ, ᨠᩩᩃᩮ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨩᩣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨩᩣᨲᩣᨠᩣᩁᩔ ᨴᩮᩣᩉᩥᨠᩣᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᩅᩥᨷᩁᩦᨲᨠᩣᩉᩣᩅᩥᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᩔ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᩣᩊᩥᨿᩴ “ᨶᩮᩅ ᨠᩣᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ “ᨶ ᩁᩪᨷᩣ ᩃᩥᨾ᩠ᨷᨿ᩠ᨿ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᨠᩥᩴ ᨷᨶ ᨠᩣᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ. ᨴᩁᩥᩉᩥᩈᨲ᩠ᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣᨿ. ᩅᨶᨾᩣᩃᩥᩈᩮᩣᨷᨶᩣᨲᩥ ᩅᨶᨷᩩᨷ᩠ᨹᩮᩉᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ. ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨣᩮᩉᨠᩣᩈᩣᨵᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨩᩣᨲᨨᩥᨶ᩠ᨶᨠᩥᨧ᩠ᨧᨠᩁᩣᨲᩥᨠᩣᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᩈᩣ. ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨨᨯ᩠ᨯᨠᩣᨲᩥ ᨠᨭᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩣ ᨷᨠᩮᩣᩅ. ᨠᩈᩥᩁᩮᨶ ᨠᩈᩥᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨠᩈᩥᩁᩮᨶᩣᨲᩥ. ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ. ᨷᩥᨿᨾᩉᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩴᨲᨧᩣᨲᩥ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩅᨶᩮᨲᩮᩅ. ᨹᩣᩃᩥᨲᩮᨶ

ទេចាតិ ឯត្ថ ច-សទ្ទោ អវុត្តសមុច្ចយត្ថោ, តេន បលិតបលិតានិ នានប្បការានិ លោមកិលេសកោដ្ឋាសានិ

ចត្តារោ អាលោកានិ ចេតសិកានិ ចត្តារិ សង្គហិតានិ សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ, តេនាហ "បលិតេហិ សម្បិតោ អាលិយមានោ មនុស្សោ ហោតា"តិអាទិ។

៦៣៩។ នំ នាម ឆត្តំ, តស្ស បតីតិ សបតិ, ឆតចា ចិត្តឆត្តិកសមុទាយិកហិតាចហត្ថា តស្ស ហិតត្តិ នាមតោ ធម្មំ, តនេច ឆត្តំ តេនាហ "បហូតំ នាមតោ ធម្មំ អាគាយាតិ ឋាហំ ឆត្តំ កតេហត្វា"តិ។ កាយការកោតាតិ សង្គិត្តតចរេសត កាយេ ចា កតេហតព្វការកោ។

៦៣៧។ "យាកុំ បិចិត្វា"តិ យាគុបីរេសត បិតោរាសរេកោដនយាហ។ បុរត្ថិមេត យណ្ណាចាដស្សាតិ ទណ្ណោ ធាតសាលិយ នាតិទូរេ បុរត្ថិមេចិសាការកោតិ អត្ថោ, យតោ ឯត្ថ បិតោរាសំ គុច្ឆិត្វា អកិលត្តទូបរិមេច សាយនេហេសាលំ បិបុលាត្តិ "ធក្ខិណេន យណ្ណាចាដស្សា"តិ អាទីសុបិ ឯសេច នយោ។

៦៣៨។ បរិហារេនាតិ រក្ខនត្ថំ កត្វា អការេនបរិហារេន។

តិច្ចធានអត្តភុលយណ្ណាចណ្ណនា

៦៣៩។ ចូជាយ សមុជ្ជាយាតិ ធាតេ ចូជាតធីទិយំ សក្កច្ចំ កត្វា។ អប្បសម្ភារតរោតិ អតិចិយ បរិត្តសម្ភារោ។ សយារក្ខិយតិ យណ្ណោ ឯតេហិតិ សយារម្ភា, សម្ភារសម្ភារលាចរេសត បចត្តសត្តបីឡអា។ អប្បដ្ឋតរោតិ បត អតិចិយ អប្បកិច្ចោតិ អត្ថោ។ ចិបាកសណ្ណាតំ អតិសយេត យហត្ថំ សធិសបលំ ឯតស្សាតិ យហប្បលតរោ។ ចូឆយសណ្ណាតំ អតិសយេត យហត្ថំ តិស្សត្ថាធិបលំ ឯតស្សាតិ យហានិសំសតរោ។ ធុចធាតាតីតិ ធុចានិ ចិទានិ អដ្ឋិត្វានិ កត្វា ធាតព្វធាតានិ។ អត្តភុលយណ្ណាតីតិ អត្តភុលំ ភុលិត្តក្កមំ ចូបិធាយ ធាតព្វធាតានិ, តេនាហ "អបញ្ញា"ត្តិអាទិ។ តិចាព្វធាតាតីតិ តិចាត្តព្វា តិយមេត្វា បចេលិចរេសត បចត្តិតធាតានិ។

ហត្ថិធេត្តត បចត្តិតា ធត្តយយសលិកា, យត្ថ ធាយកានំ នាមំ អដ្ឋត្តិ។ ទណ្ណោតិ រេតចាហតទណ្ណោ។

អាទីតីតិ អាទិ-សទ្ទេត "សេតោ ចិយ បំសបេសិ កត្វា ឍក្កត្តិត្វា កញ្ចាសី"តិ ឯចមាទីតំ សង្គហោ។ បុព្វចេតនាមុញ្ចចេតនាអបរចេតនាសម្បត្តិយា ធាយកស្ស ចរេសត តីហិ អង្គាតិ, ចីតរាកតាចីតទោសតាចីតមោហតាបដិបត្តិយា ធក្ខិណេយ្យស្ស ចរេសត តីហីតិ ឯចំ លឡអង្គសមន្នាកតាយ ធក្ខិណាយ។ អបរាបរំ ចូបជ្ជតកចេតនាចរេសត យហាតធី ចិយ, មហោឃោ ចិយ ច ព្ទតោ ចិតោ ច អកិសន្ទិត្វា ឍក្កត្តិត្វា បចត្តិយា បុញ្ញាមេច បុញ្ញាកិសន្ទោ។

៦៤០។ កិច្ចបរិយេយាសានំ តត្ថំ ចិចរេ ចិចរេ ធាយកស្ស ឆ្បាបិរាបដ្ឋតតោ, តេនាហ "ឯកតា"តិអាទិ។ កិច្ចបរិយេយាសានំ អត្ថំ យធារណ្ណស្ស អាចារស្ស កតិបយេតាបិ ការេលត បរិសយាបេតព្វតោ, តេនាហ "បណ្ណសាល"ត្តិអាទិ។ វុត្តត្តបរិយាយេតាតិ

សុត្តន្តបិដកដ្ឋកថាយ (ម។ និ។ ១។១១, ១២; អ។ និ។ ២។៣៥) តច អានិសំសាតិ សីតបដិឃាតាទយោ បដិសល្លានារាមបរិយោសានា តច ឋានិយា។ អប្បមត្តតាយ ទេតោ វុត្តា។

យស្មា អាវាសំ ទេន្តេន នាម សព្ពម្បិ បច្ចយជាតំ ទិន្នមេវ ហោតិ។ ទ្វេ តយោ វារេ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា កិញ្ចិ អលទ្ធា អាគតស្សបិ លាឃុកាសយញ្ច អារាមំ បវិសិត្វា ន្ហាយិត្វា បតិស្សយេ មុហុត្តំ និបជ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយ និសិន្នស្ស កាយេ ពលំ អាហរិត្វា បក្ខិត្តំ វិយ ហោតិ។ ពហិ វិចរន្តស្ស ច កាយេ វណ្ណធាតុ វាតាតបេហិ កិលមតិ, បតិស្សយំ បវិសិត្វា ទ្វារំ បិធាយ មុហុត្តំ និបន្នស្ស វិសភាគសន្តតិ វូបសមតិ, សភាគសន្តតិ បតិដ្ឋាតិ, វណ្ណធាតុ អាហរិត្វា បក្ខិត្តា វិយ ហោតិ។ ពហិ វិចរន្តស្ស ច បាទេ កណ្ដកោ វិជ្ឈតិ, ខាណុ បហរតិ, សរីសបាទិបរិស្សយា ចេវ ចោរភយញ្ច ឧប្បជ្ជតិ, បតិស្សយំ បវិសិត្វា ទ្វារំ បិធាយ និបន្នស្ស សព្ពេ តេ បរិស្សយា ន ហោន្តិ, សជ្ឈាយន្តស្ស ធម្មបីតិសុខំ, កម្មដ្ឋានំ មនសិ ករោន្តស្ស ឧបសមសុខញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ពហិទ្ធា វិក្ខេបាភាវតោ។ ពហិ វិចរន្តស្ស ច កាយេ សេទា មុច្ចន្តិ, អក្ខីនិ ផន្ទន្តិ, សេនាសនំ បវិសនក្ខណេ មញ្ចបីឋាទីនិ ន បញ្ញាយន្តិ, មុហុត្តំ និសិន្នស្ស បន អក្ខីនិ បសាទំ អាហរិត្វា បក្ខិត្តា វិយ ហោតិ, ទ្វារវាតបានមញ្ចបីឋាទីនិ បញ្ញាយន្តិ។ ឯតស្មិញ្ច អាវាសេ វសន្តំ ទិស្វា មនុស្សា ចតូហិ បច្ចយេហិ សក្កច្ចំ ឧបដ្ឋហន្តិ។ តេន វុត្តំ “អាវាសំ ទេន្តេន នាម សព្ពម្បិ បច្ចយជាតំ ទិន្នមេវ ហោតី”តិ, តស្មា ឯតេ យថាវុត្តា សព្ពេបិ អានិសំសា វេទិតព្វា។ តេន វុត្តំ “អប្បមត្តតាយ ទេតោ វុត្តា”តិ។

សីតន្តិ អជ្ឈត្តំ ធាតុក្ខោភវសេន វា ពហិទ្ធា ឧតុវិបរិណាមវសេន វា ឧប្បជ្ជនកសីតំ។ ឧណ្ហន្តិ អគ្គិសន្តាបំ, តស្ស វនទាហាទីសុ (វនទាហាទីសុ វា សារត្ថ។ ដី។ ចូឡវគ្គ ៣។២៩៥) សម្ភវោ វេទិតព្វោ។ បដិហន្តីតិ បដិពាហតិ, យថា តទុភយវសេន កាយចិត្តានំ អាពាធោ ន ហោតិ, ឯវំ ករោតិ។ សីតុណ្ហព្ភាហតេ ហិ សរីរេ វិក្ខិត្តចិត្តោ ភិក្ខុ យោនិសោ បទហិតុំ ន សក្កោតិ។ វាឡមិគានីតិ សីហព្យគ្ឃាទិចណ្ឌមិគេ។ គុត្តសេនាសនញ្ហិ អារញ្ញកម្បិ បវិសិត្វា ទ្វារំ បិធាយ និសិន្នស្ស តេ បរិស្សយា ន ហោន្តីតិ។ សរីសបេតិ យេ កេចិ សរន្តេ គច្ឆន្តេ ទីឃជាតិកេ សប្បាទិកេ។ មកសេតិ និទស្សនមត្តមេតំ, ឌំសាទីនម្បិ ឯតេស្វេវ (ឯតេនេវ សារត្ថ។ ដី។ ចូឡវគ្គ ៣។២៩៥) សង្គហោ ទដ្ឋព្វោ។ សិសិរេតិ សិសិរកាលវសេន, សត្តាហវទ្ទលិកាទិវសេន ច ឧប្បន្នេ សិសិរសម្ផស្សេ។ វុដ្ឋិយោតិ យទា តទា ឧប្បន្នា វស្សវុដ្ឋិយោ បដិហនតីតិ យោជនា។

វាតាតបោ ឃោរោតិ រុក្ខគច្ឆាទីនំ ឧម្មូលភញ្ជនាទិវសេន បវត្តិយា ឃោរោ សរជអរជាទិភេទោ វាតោ ចេវ គិម្ហបរិឡាហសមយេសុ ឧប្បត្តិយា ឃោរោ សូរិយាតបោ ច។ បដិហញ្ញតីតិ បដិពាហីយតិ។ លេណត្ថន្តិ នានារម្មណតោ ចិត្តំ និវត្តេត្វា បដិសល្លានារាមត្ថំ។ សុខត្ថន្តិ វុត្តបរិស្សយាភាវេន ផាសុវិហារត្ថំ។ ឈាយិតុន្តិ អដ្ឋតិំសាយ អារម្មណេសុ យត្ថ កត្ថចិ ចិត្តំ ឧបនិពន្ធិត្វា ឧបនិជ្ឈាយិតុំ។ វិបស្សិតុន្តិ អនិច្ចាទិតោ សង្ខារេ សម្មសិតុំ។

វិហារេតិ បតិស្សយេ។ ការយេតិ ការាបេយ្យ។ រម្មេតិ មនោរមេ និវាសសុខេ។ វាសយេត្ថ ពហុស្សុតេតិ ការេត្វា បន ឯត្ថ វិហារេសុ ពហុស្សុតេ សីលវន្តេ កល្យាណធម្មេ និវាសេយ្យ, តេ និវាសេន្តោ បន តេសំ ពហុស្សុតានំ យថា បច្ចយេហិ កិលមថោ ន ហោតិ, ឯវំ

អត្ថោ ឋិតត្ថោ ចត្តសេតាវតាតិ ច ឥទេយ្យ វុត្តត្ថេសុ អញ្ញាវយវយ្យត្ថេសុ កយូកយូចលិតំ, រតតត្តយក្យាតត្ថោ វេគ្គហេតេត ចិប្បវត្ថេត
ទេចតវា៉

ឮនាតិ កហដ្ឋបត្តខ៊ីតាតំ អញ្ញាយញ្ញាបកាទិតំ ឥទេស្សតុំ “ទេត តស្សា”តិ កាធយាហ៍ តត្ថ ទេតតិ ឥហុស្សុតា៍ តស្សាតិ វុបិវកស្ស៍ ឆយុំ ទេនទេវត្តិតិ វកលចន្ទក្លួបត្ថុទតំ វេជ្ជុំ ទេនវេត្តិ៍ ឃំ ទេវា ឆយុំ ឮឆញ្ញាឃាតិ ទេវា វុបិវទេកា ឃំ វេដ្ឋុំ ឮយស្ថិ វាវទេត វយ្យាបដិបជ្ជទេតត ឌាតិត្វា អក្កុយក្កាឆិកទេយត អតាវទេចា ហុត្វា បរិតិឌ្ឍាតិ ឲកាឆវក្កិច្ចុបវទេយត វឺតិ កថតិ៍

វឺតបដិយាតាទេយា ចិបស្សតាចវាតា ទេតវរ, អត្ថាឌិលិទេកា, ឆយុស្សចតំ, ឆយ្យាចទេតាទនា, បរិតិឌ្ឍាតត្តិ ឲចំ វត្តុវ៍

៦៣៥៍ អត្តុទេតា វត្តកាតិ អត្តតិយា៍ ក្យប្បទិច្ចុឌតំ ទលិកំ តិក្កូលិញ្ញុំ អវទេក្កាត្តស្ស៍ វជ្ឈុស្ស ចា កហស្ស ចា វត្តិទេកតិ ទេយាឌតា៍ តត្វាតិ ឃធាកាហិទេត វរទេលា៍ តត្តិ បុតប្បុតំ កត្តុឌ្ឍាតា ចិញ្ញាឌាតិកស្សាតិ អឆិប្បាទេយា៍ “ឌិចិតបរិច្ចាកាយឃំ បុញ្ញា”ត្តិ “វេទេច ត្វំ ត ឃធាកាហិតំ វរលំ កិត្តិស្សតិ, ឲចាហំ តំ យាទេរវី”តិ ឃឌីបិ ទេកាឌិ តិទេលាត្ត វទេត្តត ឌិចិតា ទេចាទេរាទេបយ្យ, តធាបិ “ទេតចាហំ ត្យុន្តិ ត ត្យុទេន្ទាតិ, ឆយុំ ត ឆទេយ្យាតិ, វជ្ឈុ ត វទេជ្ឈាតិ ចនាយី”តិ ឥត្យហតទំ កត្វា កហិតវរលាស្ស ចទេវត ចុត្តិ៍

៦៣៦៍ វរលំ វុបកទេតត កាឃចាចាឌិទេត្តហិ វក្កត្តិ ចត្តត្តឃប្ុឌា កាតត្ថា, តត្ថ ច វំកិទេលវេយា បរិហតិតទេត្តា, វិក្កាបឌាតិ បត វយាឌាតយត្តុ, វយ្យត្តុចត្តុទេតា ចិទេយលាយត្តត្ថាតិ វទេលាយតទេតា វឺលស្ស អប្បុដ្ឋតទេតា, អប្បវយាទេរុតទេតា ច ទេចឌិតត្ថា៍ វទេត្ថាវំ វត្តាតំ ឌិចិតឌាតាឌិតា ឥល្លតិឆាតទេតា, វកលទេលិកិឃទេលិក្យត្តុទេក្យាឌិដ្ឋាតទេតា ចស្ស យហប្បលយហាតិវំវតទេតា ឥដ្ឋត្ថា៍

ចក្កយាតតទេយត ច ទេចទេហេតុតាឃ ទេចទំ ចុច្ចតិ បិលាតិបិតាឌិបិបឆទេយ្យា, តំ យលតិ “យឃិ ឮឆ ឌិតាឃ កធំ អាកច្ឆវី”តិ តទេឌ្ឌត្តិ ចិឃ តិហទតិតិ ទេចទេយលិ, តទេតា ចា បិបឆយុទេតា ចិទេយតិ ឲតាឃាតិ “ចិទេយលិ”តិ ចត្តទេត្តា តិទុត្តិតទេយត ឮកាទេស្ស ឲកាទំ កត្វា “ទេចទេយលិ”តិ ចុត្តា៍ អវយាឌិត្តវឺលស្ស វយ្យត្តុទេតា ឃធាវុបដ្ឋិតឌិតិក្កូយិតត្ថចត្តុទេតា ចិទតិ វយ្យត្តុចិទតិ៍ វយាឌាតចទេវត វុប្បត្ថា ចិទតិ វយាឌាតចិទតិ៍ ទេវតុ ចុច្ចតិ អទិឃយទេក្កា, តប្បទិឃាបត្ថា ហុត្វា បិបឆយ្យាតំ វយុទេច្ឆឌចទេវត ឈាតតចិទតិ ទេវតុឈាតចិទតិ៍ ឮនាតិ តិទេស្សា ចិទតិទេយា វទ្ធបទេតា ឥទេស្សតុំ “តត្វា”តិអាឌិ ចុត្តិ៍ បរិហទតិតិ អឌិតិក្កូយចទេវត បរិចទេឌ្ឌតិ៍ ត ហតាយីតិ ឲត្ថ ឮតិ-វទេគ្គា អាឌិអទេត្វា, ទេតត “អឌិត្តំ តាឌិឃាយី”តិ ឲចំ អាឌិតំ វក្កទេហា, ចា-វទេគ្គត ចា, ទេតតាហ “វិក្កាបឌាតិ កលាត្តស្សា”តិ៍

យក្កវយ្យឃុត្តាតិ វយ្យាឌិដ្ឋិឃាឌិយក្កវយ្យឃុត្តា៍ ឮនាតិ តាវំ ចិទតិតំ អាទេយ្យលទេតា ចិកាកំ ឥទេស្សតុំ “តត្វា”តិអាឌិ ចុត្តិ៍ បុទិយា ទេច្ចតិ វយ្យត្តុវយាឌាតចិទតិទេយា៍ បត្ថិយាតិ ទេវតុឈាតចិទតិ៍ វត្ថាតិបិ កិត្តាតិ ទេហាត្តិ ឲកាត្ថុវយាឌិត្តត្វា៍ តទេឥច កិឌ្ឍតិ ចិប្ុំ ចិប្ុំ វយាឌិត្តត្វា ៍ កហដ្ឋចទេវត ទេចតំ ចុត្តិ៍ ទេកទេនា តាយ តត្តិ បដិបក្កូវយ្យវ្ធិត្តទេតត អក្យប្បវកាចត្វា, ទេតតាហ “កចត្តុទេរបី”តិ៍ ទេយាតិវិទ្ធិត្តិ យត្តុស្សតិទត្ថាតាតំ វុឌ្ឍិ តិទិឃទេយច ឌីឈតា ចិឃ ឌាតិវិទ្ធិត្តិ អទេត្វា៍ ទេតាឌិវទេត្ថ ក្យុត្ថិកទេត ទេតាឌិវត្តយាត្យវីលំ ចិឃ ឆយុតាឃ

សការេចេតច សិទ្ធិ ឆយុតាសិទ្ធិ, យក្កឆយុតាយ ចា អរិយយក្កាត្ការេចត សិទ្ធិ ឆយុតាសិទ្ធិ៍ ឌិដ្ឋិដ្ឋក្រោរលំតាយ ការិយំ ទុក្ខិ, តប្មា សរោលាកយត់ និក្ខាបឆសយាឆាតតេតា យហដ្ឋតរេយច, ត អប្បដ្ឋតរត្តិ អឌិប្បារេយា៍ យធា តធា ចា កលាត្ថប្បាបឹតិ អាឆរការេចំ អកត្វា សយាឌិយត្តប្បាបិ៍ សាឆុក៌ កលាត្ថប្បាបឹតិ សក្កត្ថិ ឹលិតិ សយាឌិយត្តប្បាបិ, ត ឌិក្យាំ, តិក្យាំ ចា ង្ហប្បារេហា ករលឹរេយា៍

អកយឆាតតាយ ឹលប្បុ ឆាតការេចា, អតចរសសំ ចា សតូតិកាយំ ឆយតិ រេតត រក្ខតីតិ ឆាត់, ឹលំ៍ “អក្កាតឹ”តិ ឌាតតត្វា អក្កដ្ឋាតិ៍ ចិររតូតាយ ឌាតតត្វា រតូដ្ឋាតិ៍ “អរិយាត់ សាឆ្ញុត់ ចំសាតឹ”តិ ឌាតតត្វា ចំសដ្ឋាតិ៍“រេបិរាលាតឹ”តិអាឌឹស្បុ បុរិយាត់ ឲតាតិ រេបិរាលាតិ៍ សដ្ឋរេសា រេកតចិបិ បការេរត សាឆ្ញុហិ ត កិណ្ហាតិ ត លិត្តាតិ ត លង្ហិតាតឹតិ អសក្កិណ្ហាតិ៍ អយឆ្ញុ តរេយា រេតសំ យធា អតឹរេត, ឲចំ ឲតារហិ, អតាករេត ចាតិ អាហ “អសក្កិណ្ហបុដ្ឋាតិ ត សក្កិយត្តិ ត សក្កិយិស្បត្តិ”តិ៍ តរេតា ឲច អប្បបិក្ក្ដាតិ ត បដិក្ខិត្តាតិ៍ ត ហិ កឆាចិបិ ចិត្ញា សយណ(ទ្រាហូលា ហិសាឌិបិបឆយំ អតុឌាតត្តិ៍ អបរិយាលាត់ សតូាត់ អកយំ រេឆតីតិ សរេដ្ឋាស្បុ ក្នុរេតស្បុ តិហិតឆល្ហតូា សកលប្បបិ សតូតិកាយប្បុ កយាកាចំ រេឆតិ៍ ត ហិ អរិយសាចករេតា កប្បចិ កយំ រេហាតិ៍ អរេចរត្តិ រេចរាកាចំ៍ អព្យាបដ្ឋត្តិ តិឌ្ទុក្ខតិ៍

តត្យ ច បដ្ឋាឹលំ សដ្ឋាកាលិក៌, ត ច ឲកត្តរេតា ចិយុត្តាយតត់, សរេលាកយត់ បត ពុទ្ធប្បាឆរេហតុក៌, ឲកត្តចិយុត្តាយតតដ្ឋា, តតូ កធំ សរេលាកយតរេតា បដ្ឋាឹលប្បុ យហប្បុលតាតិ អាហ “កិដ្ឋាបឹ”តិអាឌិ៍ រេឌដ្ឋកត្តិ ង្គតូយំ៍ “សរេលាកយរេតរេយច បតិដ្ឋាយា”តិ ត្ថយិតា តប្បុ ឹលប្បុ សរេលាកយរេតត អកិសដ្ឋតតយាហ៍

ឲវឲ៍ទ្រាឌិសរេយចាតិ ឲចំ សំកិរេលសំ បដិបក្ខរេយច ហុត្វា៍ រេហដ្ឋា ទុរេតូហិ ក្យរេលាហីតិ ឲតូ រេហដ្ឋា ទុត្តក្យលា តាយ សរេលាកយត់, ឹលសយ្បគា, ត្តត្រឹរេយស្បុ ក្យត្តក្ខារតាតិ ឲចំ អាឆរេយា៍ បឆយដ្ឋាត់ តិដ្ឋរេតូរេត្តា ត កិលយតីតិ រេយាឌតា៍ តាតិតិ បឆយដ្ឋាតាឌិតិ៍ “បឆយដ្ឋាត”ត្តិ ង្កណ្ណដ្ឋតិរេដ្ឋរេសា អយត្តិ អាហ “ឲក៌ កប្ប”ត្តិ, ឲក៌ យហាកប្បត្តិ អរេត្វា៍ ហឹត់ បត បឆយដ្ឋាត់, យដ្ឋិយដ្ឋា អសរេទ្ធប្បកប្បប្បុ តតិយំ កាក៌, ង្កបដ្ឋកប្បដ្ឋា អាយំុ រេឆតិ៍ “ទុតិយំ អដ្ឋករេប្ប”តិ អាឌឹស្បុបិ ត្ថយិតា តរេយត អរេត្វា រេចឌិតរេដ្ឋា, យហាកប្បចរេសរេតច ច ករេហតដ្ឋា៍ យប្មា ចា បលឹតាតិរេយរេចតូ ឈាតាតិ អឌិរេប្បតាតិ យហប្បុលតរកាចឆប្បុតបរេតូា រេឆសតាយ, តប្មា “បឆយដ្ឋាត់ ឲក៌ កប្ប”ត្តិអាឌិ ទុត្តិ៍ តរេឆចាតិ ចតុត្ថដ្ឋាតរេយច៍ យឌិ ឲចំ កធំ អារុប្បតាតិ អាហ “អាកាសាតដ្ឋាយតតាឌឹ”តិអាឌិ៍

សយុរេឆច តិដ្ឋសដ្ឋាឌិបដិបក្ខចិឆយតចរេសត បចតូយាតា បុដ្ឋាកាកិរេយ ឲច រេពាឌិបក្ខិយឆរេយុ សយុរេតត្តិ ចិបស្បុតា ចិបស្បុកប្បុ អតប្បក៌ បឹតិរេសាយតប្បុ សយាចហតីតិ អាហ “ចិបស្បុតា…រេប… អកាចា”តិ៍ រេតតាហ កកចា –

“យរេតា យរេតា សយុសតិ, លគ្គាត់ ង្គឆយដ្ឋាយំ;

លកតិ បឹតិបិរេយាដ្ឋំ, អយតំ តំ ចិឌាតត”ត្តិ៍ (ឆ៍ ប៍ ឲលិ៣);

យស្មា អយំ ទេវតា ឱ្ឋយិតា អត្តុក្កមេន ឱ្ឋយាតិ ទោណោតិ តិដ្ឋទេវត្តស្ស ចទេនត បចត្តិតា, តស្មា “ចិបស្សតាទោទេណ បតិដ្ឋាយ តិដ្ឋទេវត្តេត្វា”តិ ទេហដ្ឋិយំ ទេហដ្ឋិយំ ឱ្ឋបរិមស្ស ឱ្ឋបរិមស្ស បតិដ្ឋាក្ខតំ គន្ត្វា ចុត្តិំ សមាតន្ទបតិមូតំ តាយ មទោយយិដ្ឋិយា អទេព្ហាហិ អសាគារណកិច្ចត្តិ អាហ “អត្ថទេតា...បេ... មហបឡលិ”តិ។ ចិក្កុដ្ឋាតទស្សតសមត្តតាយាតិ ហត្តិអស្សាឌិចិចិឆន្ទបកលេំ ចិក្កុដ្ឋាតំ, តស្ស ទស្សតសមត្តការចេត។ ឱ្ឋដ្ឋិតិដ្ឋិតដ្ឋាតំ តាយ បុរិមខាតីសុ ឱ្ឋដ្ឋិតិដ្ឋិទេតា លគ្គិបយេទេសា។ សមាទេបត្តាតិ បទិទេយាសាទេបត្តា។

ឆ្ងុដទិត្តាបីសកតួបជិទេចទតាកចាចណ្ណុតា

៦៦៣-ប័។ សទេព្ហទេត បិណទេយាតិ “សត្ត ច ឱ្ឋសកសតាតី”តិអាឌិតា ចុទេត្ត សទេព្ហ បិលិំទេតា។ អាក្កុលការចាតិ កកចទេតា សត្តិកេ ឆយូស្ស សុតត្តា បិលិំសុ អត្ថុ្ឋយំ ឱ្ឋបដ្ឋបេត្វា ចិតស្ស “កចេញ្ញាតាយ មយា តាច ឆាហុ បិលិំទេតា យាទេណត្តាយ ឆាគ្គាបិតា”តិ ឱទេត្ត បទិញ្ញាក្កុលការចា ឱ្ឋទបិឌិ។ សុត្វាតិ “ឆាគ្គតទេតា ទេយាចិតា”តិ សុត្វា។ កាយច្ឆុ្ឆចិកទេយត គល្លចិត្តតា អទេរាកចិត្តតា, ញ្ញាបិទេចិកទេយត ទេយត្តាចទេនត មុក្ខចិត្តតា អកចិតចិត្តតា, ឱ្ឋដ្ឋុក្ខុក្កុច្ឆបហាទេតត ចិទេក្លបចិកយតទេតា ចិតឹចទេណចិត្តតា ទេតហិ ត បិហិតចិត្តតា, ចិតមិដ្ឋចិកទេយត ឱ្ឋទក្កុចិត្តតា និបក្កុណ្ហចទេនត អលិតចិត្តតា, ចិចិកិច្ឆាចិកទេយត សមូបជិបត្តិយា អឌិមុត្តតាយ បសត្តុចិត្តតា ច ទេហាតីតិ អាហ “គល្លចិត្តត្តិអាឌិ អត្ថុបុព្ហិកថាត្តការចេត ចិក្លមុិតតឹចទេណតំ សគ្គាយ ចុត្ត”ត្តិ។ យំ បទេតត្ត អត្ថទេតា អចិកត្តំ, តំ សុចិទេព្ហាញ្ញេយច។

ឆ្ងុដគ្គសុត្តចណ្ណុតាយ លីតត្តបយកាសតា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪖᪨ ᨾᩉᩣᩃᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨴᩪᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪕᪙᪨ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴᩅᩥᩈᩣᩃᩦᨽᩣᩅᩪᨸᨣᨾᨶᨲᩮᩣᨲᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩥᩁ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨵᩦᨲᩩᩅᩈᩮᨶ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᩊᩈᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨩᩣᨲᩣᨶᩴ ᩃᩥᨧ᩠ᨨᩅᩥᩁᩣᨩᨠᩩᨾᩣᩁᩣᨶᩴ ᩈᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨠ᩠ᨠᨾᩮᨶᩮᩅ ᩅᨯ᩠ᨰᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩣᩁᩣᨾᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦᩋᩣᨴᩦᨶᩴ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩋᨸ᩠ᨸᩉᩮᩣᨶᨠᨲᩣᨿ ᨶᨣᩁᩴ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨣᩣᩅᩩᨲᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᨣᩣᩅᩩᨲᨶ᩠ᨲᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩮᨶᩔ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩅᩥᩈᩣᩃᩦᨽᩣᩅᩴ ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ “ᩅᩮᩈᩣᩃᩦ” ᨲ᩠ᩅᩮᩅ ᨶᩣᨾᩴ ᨩᩣᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩅᩥᩈᩣᩃᩦᨽᩣᩅᩪᨸᨣᨾᨶᨲᩮᩣ ᩅᩮᩈᩣᩃᩦᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᨠᩮ ᨶᨣᩁᩮ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨿᩴᨩᩣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨿᨾᩮᩅ ᨩᩣᨲᩴ ᩋᩁᩮᩣᨸᩥᨾᩴ᪨ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶᩮᩅᩣᨲᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨣᨧ᩠ᨨᩣᨶᩴ, ᨮᩥᨲᩮᩣᨠᩣᩈᩔ ᨧ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨠᩪᨭᩣᨣᩣᩁᩈᩣᩃᩣᩈᩘᨡᩮᨸᩮᨶᩣᨲᩥ ᩉᩴᩈᩅᨭ᩠ᨭᨠᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨠᩪᨭᩣᨣᩣᩁᩈᩣᩃᩣᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ᪨ ᨠᩮᩣᩈᩃᩮᩈᩩ ᨩᩣᨲᩣ, ᨽᩅᩣ ᩅᩣ, ᨲᩴ ᩅᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᩣ ᩑᨲᩮᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᨠᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᨾᩣᨣᨵᨠᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᪨ ᨿᩔ ᩋᨠᩁᨱᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᨾᩉᩣᨩᩣᨶᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨠᩁᨱᩴ ᩋᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᨠᩁᨱᩦᨿᩴ ᨲᩮᨶ ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᨶ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᩅᩔᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩦᨲᩥ ᩈᨲᩥ ᩈᨾᩅᩣᨿᩮ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ᪨

᪓᪖᪐᪨ ᨿᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᩏᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᩣᩁᩉᩣ ᨶᩣᨶᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣ, ᨲᩣᩈᩴ ᩅᩈᩮᨶ ᨶᩣᨶᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨧᩣᩁᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩮᩔ ᨧ ᨸᨭᩥᩈᩮᨵᩮᩣ᪨ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨴᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩃ᩠ᩃᩦᨶᩮᩣᨲᩥ ᨫᩣᨶᩈᨾᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩑᨠᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨶᩮᩣ᪨

ᩒᨭ᩠ᨮᨴ᩠ᨵᩃᩥᨧ᩠ᨨᩅᩥᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪖᪑᪨ ᩋᨯ᩠ᨰᩮᩣᨭ᩠ᨮᨲᩣᨿᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨠᨲᩣᨿ ᨲᩥᩁᩥᨿᩴ ᨹᩣᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᨶᩦᨲᨴ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨡᩣᨿᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨴᨶ᩠ᨲᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨧ ᨴᩣᨮᩣ ᨶ ᨨᩣᨴᩮᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩴ “ᩒᨭ᩠ᨮᨴ᩠ᨵᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᩴ ᨠᩥᩁ ᩏᨸᩣᩈᨠᩮᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᩈᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨴᩣᨿᨠᩮᩣ ᨴᩣᨶᨸᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨾᩣᨾᨠᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᩣᨾᨠᩮᩣ ᩈᩘᨥᨾᩣᨾᨠᩮᩣ, ᨲᩮᨶᩣᩉ ᨸᩩᩁᩮᨽᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

᪓᪖᪒᪨ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨽᩣᩅᨶᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩉᩈᨾᩣᨶᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩮᩣᨸᩥ ᨽᨣᩅᩣ ᨸᩁᩥᩈᩣᨿ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮ ᩈᨲᩥ ᨲᨴᨶᩩᩁᩪᨸᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᨿᨾᩣᨶᩣᨿ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩣᨿ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᩔᩣᩉᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

“ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᩔ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᨽᩣᩅᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨳᩮᩁᩔ ᩉᩥᩊᩣ ᩈᩅᩔᩈᨲᩮᩣ ᩋᩣᩃᩈᩥᨿᨠᩣᩁᩮᩣᩅᩣ “ᩋᨸ᩠ᨸᩥᩉᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩅᩣᩈᨶᩣᩃᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᩏᨸᩣᨴᩣᨿᩣᩉ “ᩎᩈᨠᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᩉᩥᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᩈᩣᩅᨠᩣᨶᩴ ᩈᩅᩣᩈᨶᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣ ᨸᩉᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨

១៩១ៈ ចិនេតព្វេឧតាត្វនេរាឆេត ព្យគ្គាត់ បរិវារិយចិឌយ្កត់ ហោតីតិ វុត្តំ “អឆ ខោ ភកចា”តិអាទិ, ខោនេតចាហ “សំឃ្នចិតតិក្លយតោ”តិៈ ពក្កព្វេឌិខោ តិក្លយតខេលាឃញ្ញាលព្វាណ្ណា ព្យគ្គនស្វិខោយា អារេចញ្ញអារេចញ្ញអាឃយលាឃយលា ហុត្វា សចិសេសា បកឃ្សរា ចិតិគ្ឆនិ ឃុៈ

១៩៣ៈ តខោ បទគ្គិ “ហិខេយ្យា”តិ វុត្តឌិចសខោ អតគ្គនិ បនិ បុនិយតនិ អតិសខេឃត បុនិយត្តាៈ ព្វតិ ព្វខេឃុ គ្គឹឃុ ចចត្ថិខោ ឃឆាក្កយំ បុនិយបុនិយតនកាខេចាៈ ឲចំ សខេត្តបិ ឃខេឆ្ល “បុនិយតន”គ្គិ វុត្តំ, តខោ បក្សតិ ឃំ ឃំ ឌ្លនិ, តំ តំ បុនិយំ, ឃំ ឃំ បនិ, តំ តំ បុនិយតនិ, ឌ្លនបរិនកាចឃ្ស ចិឃ បុនិយបុនិយតនកាចឃ្ស ច អខេបក្លាសិគ្គិខោ, ខេតភាហ “តខោ បដ្ឋាឃា”តិអាទិៈ ឲ្វលឌិចសខោ បដ្ឋាឃាតិអាទិឌិចសខោ បដ្ឋាឃៈ អក្កត្តិ បឆយំៈ តំ បនេត្ល បរា អតីតា ខោដិ ហោតីតិ អាហ “បនខោដិៈ កត្វា”តិៈ ឃំ-សគ្គខេឃាខេកត ចាឃំ “ចិហរាឃី”តិ ចត្តយាតប្យខេឃាខេកា, អខេត្ល បត អតីតកាលចខេសតេច ខេចឌិតខេត្ត, ខេតភាហ “ចិហាសិគ្គិ វុត្តំ ហោតី”តិៈ បឆយចិកខេប្យ “ចិហរាឃី”តិ បចស្ស “ឃខេក្ក”តិ ព្វយិតា ក្ខគុក៌ សព្វខេគ្គ ឌស្សិខោ, ឌុតិឃចិកខេប្យ បត “តីលិ ចស្សានី”តិ ព្វយិតាបិៈ

បិឃខាតិកាតីតិ ព្វដ្ឋ សកាចាតិៈ សាតខាតិកាតីតិ យឆុនសកាចាតិៈ យឆុនិ ចិឃាតិ ហិ “យឆុន”គ្គិ វុច្ចតិ យនតានយំ ឃំ កិច្ចិៈ កាឃ្លបសញ្ញាតាតីតិ អារយ្យណំ កខេរាខេត្តត កាខេយត ក្ខបសំហិតាតិ, កាយតិឃាតីតិ អខេត្ល, ខេតភាហ “កាយឃ្សាឌយុត្តាតី”តិ, កាយឃ្សាឌស្ស យុត្តាតិ ខេឃាព្យាតីតិ អខេត្លៈ សទីនសណ្ណានេតតិ សទីនតិខេព្វ, អាឆាខេន ខេចតំ កុយំៈ តស្មា សខេគ្គតាតិ តំ តិស្សាឃ តខោ ក្ខប្យខេត្តត សខេគ្គតាតិ អខេត្លៈ យឆុខេនតាតិ ព្វខេដ្ឋតៈ ឲត្តាចតាតិ ឌិព្វខេសាតធាតាលាស្ស បរិកម្មាកឆតយខេត្តតៈ “អត្តតា ធាតាតយិ ត កខេឆតិ, កិយស្ស សាសខេត អឆិដ្ឋាខេតតា”តិ កណ្ណខេត្តា អាឈាតំ ធាតិគ្គិតា សហ កណ្ណតេតច ឌសាតាតិព្វាហិ បរិហាឃិៈ ចិខេត្តសិតិ “កស្មា តុ ខោ យឃិព្វាតំ បរិកម្មំ ត កខេឆសី”តិ បរិចិតខេក្កខេត្តា អខេឃាតិខេសា ក្ខម្ពុតចខេសត ចិខេត្តសិៈ អតុក្កខេយតាតិ បរិធិកឃុខេត្ល អាកាតតខេឃត តំ តំ អឃុត្តខេយច ចិខេត្តខេត្តា, កាសខេត្តា, កខេរាខេត្តា ច អតុក្កខេយតៈ ភកចតិ ធគ្គាឈាតតាឃ សាសខេត បតិដ្ឋំ អលភខេត្តា កិហិកាចំ បត្វាៈ

ឱកាសកាចិតសយានិចណ្ណតា

១៩៩-១៧០ៈ ឱកាសាឃាតិ តខេត្លខេឃច ចតុត្ថិ, តស្មា ឱកាសតត្តិ អខេត្លៈ អំស-សខេគ្គា ខេចត្ល ខោដ្ឋាសបរិឃាខេឃា, ខេសា ច អធិការខេតា ឌិព្វនុបឌស្សតឌិព្វសគ្គស្សចតចខេសត ខេចឌិតខេត្តាតិ អាហ “ឱកខោដ្ឋាសាឃា”តិអាទិៈ អតុឌិសាឃាតិ បុនត្ថិយឌក្លិណាឌិនេកធាឃ ចតុត្ថិឆាឃ អតុឌិសាឃៈ ក្ខកឃខោដ្ឋាសាឃាតិ ឌិព្វនុបឌស្សតត្លាឃ, ឌិព្វសគ្គស្សចតត្លាឃ ចៈ កាចិខោតិ ឃឆា ឌិព្វចក្ខុធាតាណំ, ឌិព្វសោតធាតាណញ្ច សយធិកតំ ហោតិ, ឲចំ កាចិខោៈ តឃិធំ ចិសុំ ចិសុំ បរិកម្មករណេត ព្វញ្ញត្តិឃុ ចត្តត្តំ តត្ថិ, ឱកញ្ញព្វញ្ញត្តិឃុបិ កខេយតេច កិច្ចសិទ្ធិ ឱកញ្ញកិច្ចសិទ្ធិឃា អសម្ពុចខេតាៈ បរិញ្ញព្វឃយិ ឱកស្ស ក្ខកឃសយត្លតាសត្តស្សតត្លខេយច “ឌិព្វាតត្ថា នុបរិតំ ឌស្សតាឃ, ឌិព្វាតត្ថា សគ្គាតំ សចតាឃា”តិ វុត្តំ, ត ឱកញ្ញកិច្ចសិទ្ធិសម្ពុចខេតាៈ “ឱកាសកាចិខោ សយានិខេហតុ”តិ ព្វយិតា ឃុតក្លខេត្តា ឌិព្វចក្ខុធាតាណាឃ ឱច បរិកម្មស្ស កតត្តា ចិខ្ញយាតយិ ឌិព្វសគ្គំ តាខេឃ្សាឃ្សិតិ ឌខេស្សតិៈ អបណ្ណកគ្គិ អចិរុទ្ធតក៌, អតចគ្គត្តិ ចា អខេត្លៈ

໓໗໒. "ສມາທິ ວຸຈ" ກາເຣຕພ຺ພເນ຺ຕນ ສມາທິກາຣນາ. "ຈິຕ຺ຕເສາຕທາລໍ ເສາຕ຺ຖ"ນ຺ຕິ ມຎ຺ຎາມາເນຕາປິ ມຫາລິກາ ຈິຕ຺ຕຈກ຺ກາລາມ຺ປິ ເຕນ ສຫ ຄເຫຕ຺ວາ "ວຸຕາລໍ ຖູນ ກເຣ຺ຕ"ຕິອາທິນາ ປຸຐ຺ຘິຕ຺ຕິ "ຂກຍໍສກາຈິຕານິ ສມາທິນ຺ຕິ ອເຕ຺ວາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕໍ. ທາຫິຣາວຸຕາ ສມາທິກາຣນາ ອພິຍ຺ຍາຍິກຕ຺ວາ. ຕາ ຫິ ຂຣເຕາ ທາຫິຣກາຍມ຺ປິ ຂຣຏ຺ຐິ. ນ ອຏ຺ຐິກາ ກກເຕາ ສາມຸກ຺ກິສິກກາເຣນ ອປ຺ຍເຈທິຕຕ຺ວາ. ຍທຕ຺ຕິ ເຍສໍ ອຕ຺ວາຍ. ເຕຕິ ເຕ ອຣິຍຜລຉເຍ຺ຍ. ເຕ ຫິ ສຐິກາຕພ຺ພາຕິ.

ຈຕຸອຣິຍຜລວຓ຺ຓນາ

໓໗໓. ຕສ຺ມາຕິ ຈຏ຺ຐຸສ຺ເສກ຺ກ ສໍເຍາຊເນຕາ. "ມຄ຺ຄເສາຕໍ ອາປເນ຺ນາ"ຕິ ຜລຏ຺ຐສ຺ສ ວເສນ ວຸຕ຺ຕໍ. ມຄ຺ຄຏ຺ເຐາ ຫິ ມຄ຺ຄເສາຕໍ ອາປຊ຺ຊຕິ. ເຕເນວາຫ "ເສາຕາປເນ຺ນາ"ຕິ, "ເສາຕາປຕ຺ຕິຜລສຈ຺ຉິກິຣິຍາຍ ປຏິປເນ຺ນາ"ຕິ (ມ. ນິ. ໓.໓໗໙) ຈ. ອປຕນຉເຍ຺ຍາຕິ ອນຸປ຺ປຊ຺ຊນ- (ມ. ນິ. ໓.໓໗໙) ສກາເຣາ. ຉຍ຺ຍຕິຍາເຍນາຕິ ມຄ຺ຄຉຍ຺ຍຕິຍາເຍນ. ເຫຏ຺ຐິມຕ຺ຖເຕາ ສຕ຺ຕມເກເຈາ ອຸປຣິ ອນຸປ຺ປຊ຺ຊນຉຍ຺ຍຕາຍ ຈາ ນິຍເຕາ. ປຣໍ ອຍນໍ ປຣາຄຕິ.

ຕຕ຺ຖິ ນາຍ ປຈ຺ຈຕ຺ຕິຍາ ມຕ຺ຕາ, ວິຣຊ຺ຊຕາ ຈາຕິ ອາຫ "ຕຕ຺ຖາ"ຕິອາທິ. ເຫຏ຺ຐາກາຄິຍານນ຺ຕິ ເຫຏ຺ຐາກາຄສ຺ສ ກາຍກວສ຺ສປຈ຺ຈຍກາເວນ ຫິຕານໍ. ຂຸປ຺ປປິປາສິເກາຕິ ຂຸປ຺ປປິປາສິເກາ ຂຸປ຺ປປາເຕນ ສາຆຸກາຣີຕິ ຄຕ຺ວາ. ວິມຸຈ຺ຈຕີຕິ ວິມຸຕ຺ຕິ, ຈິຕ຺ຕເມວ ວິມຸຕ຺ຕິ ເຈເຕາວິມຸຕ຺ຕີຕິ ອາຫ "ສພ຺ພກິເລເສ...ເປ... ອທິວຈນ"ນ຺ຕິ. ຈິຕ຺ຕສີເສນ ເຈຕ຺ຖ ສມາທິ ຄຫິເຕາ "ຈິຕ຺ຕໍ ປຎ຺ຎຎ຺ຈ ພາວຍ"ນ຺ຕິ ອາທີສຸ (ສໍ. ນິ. ໑.໒໓; ເປເຏາ. ໒໓; ມິ. ປ. ໒.໙) ວິຍ. ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕີຕິ ວຸຕ຺ວາປິ ວຸເສວ ນເຍາ, ເຕນາຫ "ປຎ຺ຎາວ ປຎ຺ຎາວິມຸຕ຺ຕີ"ຕິ. ສາມນ຺ຕິ ອຕ຺ຕນາວ, ອປຣປ຺ປຈ຺ຈເຍນາຕິ ອເຕ຺ວາ. ອພິຎ຺ຎາຕິ ຍ-ກາຣເລາເປນ ນິເທ຺ທເສາຕິ ອາຫ "ອພິຊານິຕ຺ວາ"ຕິ.

ອຣິຍອຏ຺ຐງ຺ຄິກມຄ຺ຄວຓ຺ຓນາ

໓໗໔-໕. ອຣິຍສາວເກາ ນິຍ຺ຍານໍ, ອຣິຍຜລສ຺ສ ປຏິປຊ຺ຊຕິ ວຸຕາຍາຕິ ປຏິປທາ, ສາ ຈ ຕສ຺ສ ປຸຍ຺ຍກາເຣາ ວຸຈາຕິ ຂຣຉ "ປຸຍ຺ຍກາມປຏິປທາຍາ"ຕິ ອຣິຍມຄ຺ຄມາຫ. "ອຏ຺ຐ ອງ຺ຄານິ ອສ຺ສາ"ຕິ ອຎ຺ຎປທຕ຺ຖສມາສໍ ອກຕ຺ວາ ອຏ຺ຐງ຺ຄານິ ອສ຺ສ ສນ຺ຕີຕິ ອຏ຺ຐງ຺ຄິເກາຕິ ປທສິທ຺ຘິ ທຏ຺ຐພ຺ພາ.

ສມ຺ມາ ອວິປຣີຕໍ ຍາຘາວເຕາ ຈຕຸນ຺ນໍ ອຣິຍສຈ຺ຈານໍ ປຈ຺ຈເວກ຺ຂເຕາ ທສ຺ສນສພາວາ ສມ຺ມາ ທສ຺ສນລກ຺ຂຓາ. ສມ຺ມາເທວ ນິຍ຺ຍານສມ຺ມເສາ ຈິຕ຺ຕສ຺ສ ອພິນິເຣາປນສພາວາ ສມ຺ມາ ອພິນິເຣາປນລກ຺ຂຓາ. ຈຕຸຣງ຺ຄສມ຺ມາຄຕາ ວາຈາ ວາຈໍ ສງ຺ຄຓ຺ຫາຕີຕິ ຕຕ຺ຖິປລ຺ລິຕິສກາວາ ສມ຺ມາວາຈາ ເກຄກຣມິ຺ຖາວາວາປຫາເຣນ ຊເນ ສມ຺ປຍຸເຕ຺ຕ ຈ ປຣິຄ຺ຄຫຓກິຈ຺ຈວຕີ ເຫາຕີຕິ ສມ຺ມາ ປຣິຄ຺ຄຫຓລກ຺ຂຓາ. ຍຖາ ຈີວຣກມ຺ມາທິເກາ ກມ຺ມເນ຺ຕາ ເອກໍ ກາຕພ຺ພໍ ສມຸຏ຺ຐາເປຕິ, ຕໍ ຕໍ ກິຣິຍານິປ຺ຜາທເກາ ວາ ເຈຕນາສງ຺ຂາເຕາ ກມ຺ມເນ຺ຕາ ຫຕ຺ຖປາທຈລນາທິກໍ ກິຣິຍໍ ສມຸຏ຺ຐາເປຕິ, ເອວໍ ສາວຊ຺ຊກຕ຺ຕພ຺ພກິຣິຍາສມຸຏ຺ຐາປກປຏິປກ຺ຂພູຕ຺ເຕາຫາເຣນ ສມ຺ມາກມ຺ມເນ຺ຕາ ນິຣວຊ຺ຊສມຸຏ຺ຐາປນກິຈ຺ຈາ ເຫາຕິ, ສມ຺ປຍຸເຕ຺ຕ ຈ ສມຸຏ຺ຐາເປເນ຺ຕາ ເອວ

បចត្តីតិ សយុា សយដ្ឋាបតលក្ខណោ សយុាកយុេត្តា៑ កាយចាចាតំ, ឈត្ថសត្តាតស្ស ច សំកិលេសក្ខតយិដ្ឋាឌីចប្យហារេតត សយុា

េចាឌាបតលក្ខណោ សយុាអាឌឹេចា៑ េកាសដ្ឋបក្ខេតា បតិតុំ អឌត្វា សយ្យយុត្តឆយុាតំ បក្កហ្យតសការេចាតិ សយុា បក្កាហលក្ខណោ

សយុាចាឃាេយា៑ សយុេឌច ដ្ឋបដ្ឋាតសកាចាតិ សយុា ដ្ឋបដ្ឋាតលក្ខណា សយុាសតិ៑ ចិេក្ខបចិត្ថសេតត សយុេឌច ចិត្តស្ស

សយាឌហតសការេចាតិ សយុា សយាឆាតលក្ខណោ សយុាសយាឆិ៑

អត្ថតោ បច្ចតឹកកិលេសា ឌីេដ្ឋកដ្ឋា អចិដ្ឋាឌេឃា៑ បស្សតីតិ បកាេសតិ កិច្ចបឌិេចេឆត បឌិចិញ្ញតិ, េតតាហ “តប្យឌិដ្ឋាឌក...េប...

អសេយុាហេតា”តិ៑ េតេតច ហិ សយុាឌិដ្ឋិសព្ពាេតត អេក្កត តត្វ បច្ចេចក្ខណា បចត្តីតិ តេឆចាតិ អត្ថតោ បច្ចតឹកកិលេសេហិ សង្ខិត្តិ

អេត្វា៑

កិច្ចតោតិ បុគ្គលកាកេហិ ឌក្ខាឌីគាេហាហិ កាតព្វស្ស កិច្ចស្ស ព្ពឆ សាតិសយំ តិប្បត្តិតោ ព្វយេស្សច ចា គាោហស្ស

ឌក្ខាឌីប្យកាសតកិច្ចតោ៑ ចត្វារិ តាយាតិ លកតិ ចត្វរុ សេច្ចរុ កាតព្វកិច្ចតិប្បត្តិតោ៑ តីហិ តាយាតិ លកតិ

កាយសដ្ឋប្យាឌីប្យហាតកិច្ចតិប្បត្តិតោ៑ សិក្ខាបឌចិកេដ្ឋ (ចិក៑ លិ០១) “ចិរតិេចតតា, សេព្វ សយ្យយុត្តឆយុា ច សិក្ខាបឌាតី”តិ ឌុក្ខត្តិតិ

តត្វ បឆាតាតំ ចិរតិេចតតាតំ ចេសត “ចិរតិេឃាបិេហាត្តិ េចតតាេឃាបី”តិ អាហ៑ យុសាចាឌាឌីហិ ចិរយណកាេល ចា ចិរតិេឃា,

ឃុកាសិតាឌីចាចាកាសតាឌីកាេល ច េចតតាេឃា េឃាេឌតព្វា៑ យក្កេណា ចិរតិេឃាច េចតតាតំ អយក្កដ្ឋត្វា ឲកស្ស គាោហស្ស

ឌក្ខាឌីគាោហតា ចិឃ, ឲកាឃ ចិរតិឃា យុសាចាឌាឌីចិរតិកាេចា ចិឃ ច ឲកាឃ េចតតាឃ

សយុាចាចាឌីកិច្ចត្តឃសាឆតសកាចាកាចា សយុាចាចាឌីកាចាសិទ្ធិតោ, តំសិទ្ធិឃព្វា អដ្ឋត្តឃត្តាសិទ្ធិតោ ច៑

សយុប្យឆាតសតិបដ្ឋាតចេសតាតិ ចត្យសយុប្យឆាតចត្យសតិបដ្ឋាតកាចចេសត៑

បុគ្គលកាកេហិ យក្កេណាហិ សយុាសយាឆិេឃចាតិ៑ ឃឌីហិ សយាឆិដ្ឋបការកាតំ អកិតិេរាបតាត្ថុយដ្ឋតសយុិឃាឃតត្វាហតសត្តរុលាតំ

ចិតក្កាឌីតំ ចេសត ចត្យហិ ឈាេតហិ សយុាសយាឆិ ចិកេត្វា, តថាបិ ចាឃាេយា ចិឃ អត្ថុប្បត្តាក្យុសលិត្ថុប្យាឌតាឌីចត្យចាឃាយកិច្ចំ, សតិ

ចិឃ ច អឃុកាឃុលាតិច្ចាតេត្តរុ កាឃាឌីរុ ឃុកាឌីសព្ពាបហាតចត្យសតិកិច្ចំ ឲេកា សយាឆិ ចត្យក្កដ្ឋាតសយាឆិកិច្ចំ ត សាេឆតីតិ

បុគ្គលកាកេហិ បឌយដ្ឋាតសយាឆិ បឌយដ្ឋាតសយាឆិ ឲច យក្កេណាហិ, តថា បុគ្គលកាកេហិ ចត្យត្ថដ្ឋាតសយាឆិ ចត្យត្ថដ្ឋាតសយាឆិ ឲច

យក្កេណាហីតិ អេត្វា៑

តស្វាតិ បព្ពាបេដ្ឋាតត្វា អចិដ្ឋត្តកាទំ ចិឆយិត្វា បព្ពាសត្តត្វា កិលេសេចាេរ ឈាេតតត្វា៑ ឌាហុការត្វាតិ ឃ្វាឃំ អតាឌិយតិ សំសាេរ

ព្វយិតា ពឌាឌិបិ អសយុញ្ញាឌិតបុេដ្ឋា កិលេសកេណា តស្ស សយុញ្ញោេកា អរិឃយេក្កា៑ តត្វ ចាឃំ សយុាឌិដ្ឋិ បរិដ្ឋាកិសយឃាឌីចេសត

បចត្តិឃា បុគ្គក្កយា េហាតីតិ ឌាហុការា, តស្វា ឌាហុការត្វា៑

តស្សាតិ សយុាឌិដ្ឋិឃា៑ “ឌាហុការា”តិ ចត្វា តំ ឌាហុការតំ ដ្ឋបយាឃ ចិកាេចតុំ “ឃចា ហី”តិអាឌិ ឌុត្តំ៑ “អឃំ” តព្វកំសាឌីយឃត្វា

ᨣ᩠ᩅᩮᨯᩦ᩺ ᩋᨿᩴ ᩈᨾᩈᩣᩁᨲᩣᨿ ᨾᩉᩣᩈᩣᩁᨲᩣᨿ ᩁᩮᩅᨲᩮᩣ᩺ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩉᩮᩁᨬ᩠ᨬᩥᨠᩔ ᨵᨠ᩠ᨠᩣᨶᩣ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩉᩣᨸᨱᩅᩥᨠᩣᨠᩣᨭᩮᨲᩮ ᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩉᩩᨠᩣᩁᩴ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᩣᨠᩣᩈᨴᩣᨶᩔ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨩᩪᩃᩥᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩮᩅᩥᨠᩣᨠᩣᨭᩮᨲᩮ ᨮᨸᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨻᩉᩩᨠᩣᩁᩴ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨲᨻ᩠ᨻᨮᩮᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨾᩣᩈᨦ᩠ᨠᩮᨸᩣ ᩈᨾᩣᨴᩦᨥᩣ ᨻᩉᩩᨠᩣᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᩺ ᨴᩩᨲᩥᨿᩣᨸᨾᩣᨱᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩮᨠᩣ ᨸᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩈᨾ᩠ᨸᨴᩴ ᩅᩣᩈᩥᨿᩣ ᨲᨳᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩉᨠᩁᨱᨠᩮᨾᩩ ᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩥ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩮᩣᨠᩣᩈᨴᩣᩁᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨴᩥᨲᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨮᩮᨾᩩ ᨿᩣᨳᩣᩅᨲᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨬ᩠ᨬᩣᨠᩥᩈᨾᨿᩣᨴᩥᨠᨾᩩ ᩁᩪᨸᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᩣᨠᩣᩈᩣ᩺ ᩅᩦᨾᩴᩈᩔ ᩁᩪᨸᨠᩣᩁᨠᩣ ᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩣᩅᨩ᩠ᨩᩣᨶᩅᨩ᩠ᨩᩅᩦᨾᩴᩈᨶᩅᨲ᩠ᨳᩩᨸᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩁᩣᨿ ᩈᨾᩣᩅᩣᩅᩣᨿᨸᩥ ᩁᩪᨸᨠᩣᩁᨠᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ “ᩈ᩠ᨾᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺

ᩅᩦᨾᩴᩈᩔ ᨶᩥᨿᩣᨾᩥᨠᩣ ᩅᩣᩅᩣ ᨠᩣᨿᩥᨠᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨶᩥᨿᩣᨾᨠᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩔ ᩁᩪᨸᨠᩣᩁᩥᨠᩣ᩺ ᨲᨴᩩᨽᨿᩣᨶᨲ᩠ᨳᩁᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩩᨯ᩠ᨰᩥᨲᩅ᩠ᩅᨿᨸᩉᩣᨿᨠᩔ ᩈᩩᩅᩥᨲᩅ᩠ᩅᨿᨸᩥᩁᩥᨸᩩᩁᩥᩉᩮᨲᩩᨠ᩠ᨡᨲᩔ ᩈᨾᩣᩅᩣᩅᩣᩈᨾᩣᨠᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨳᩅ᩠ᩅᨿᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩴ᩺ ᨯᩣᨴᩴ ᨻᩦᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲᩩᨲ᩠ᨳᩥᨴᩴ ᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᨮᩣᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩴ᩺ ᨯᩣᨲ᩠ᩅᩥᨿᩈᨾᨲᩣᨳᩮᩣ ᩈᨾᩣᨵᩥᩔ ᩁᩪᨸᨠᩣᩁᨠᨾᩩᩣ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳᩥᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨲᩣ ᩋᨸᨠᩣᩁᨠᨾᩩᩣ ᩅᩥᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩺ ᨣᨲᩥᩅᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩮᩣ, ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᩈᨠᩣᩅ ᩅᩣ᩺ ᩈᨾᩅᨲ᩠ᨳᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩁᩪᨸᨮᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ᩺

ᨴ᩠ᩅᩮᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪗᪙-᪗᪐᩺“ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩁᨴ᩠ᨵ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩣᩁᨱᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᩮᨲᩩᩴ “ᩋᨿᩴ ᨠᩥᩁ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩣᨶᩩᩈᨶ᩠ᨵᩥᩅᩈᩮᨶ ᩁᩪᨸᨴᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨴᩔᩮᨲᩥ᩺ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣᩃᨴ᩠ᨵᩥᨠᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩃᩥᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣ᩺ ᨴᩮᩈᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᨾᩩᨸ᩠ᨸᩃᩣᨿᩴ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨲᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩴ ᨿᨳᩣᨴᩮᩈᩥᨲᨴᩮᩈᨶᩣᨿᩴ᩺ ᨶᩣᨾᩥᨿᩩᨧ᩠ᨧᩦᨲᩥ ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨲᩥ ᨶ ᨸᨲᩦᨿᨲᩥ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳᩥᨾᩩ ᨶᩣᨿ ᨠᩁᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᩮᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨮᩮᨾᩩᩣ ᨠᨮᩥᨿᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩮᩃᩴ ᩋᩈᨲᩥᨸᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᨸᨭᩥᩅᩮᨵᩮ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩈᩣᩈᨶᩮ ᨲᨲ᩠ᨳᩥᨾᩩ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᨲ᩠ᨲᩣ᩺ ᩅᩩᨴ᩠ᨵᩣᨸᩔᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩋᩅᩥᨸᩁᩦᨲᨾᩩᨴᩮᩈᨶᨲᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴᨸᩥᨠᨮᩮᨾᩩᨠᩣᨿᩔ ᩈᩅ᩠ᨷ᩺ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴᨶᩩ ᩅᩮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᩋᩔ ᨸᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣᨶᩥᩈᨾᨶᩥᨠᩣᨿᩮᨶ ᩈᨾᩣᩉᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ “ᨲᩴ ᨩᩦᩅ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᩁᩪᨸᨴ᩠ᨵᨲᩣᨴᩥᨠᩣᩉᨣᩉᨱᩴ ᩋᨸᩥ ᨶᩩ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᩺ ᩃᨴ᩠ᨵᩥᨿᩣ ᨸᨶ ᩈᩣᩈᨶᩥᨠᨾᨾᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨶ ᨲᩣᩅ ᩅᩥᩅᩮᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩮᩉᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨲᩴ ᩅᩣᨴᩴ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᩣᩈᨶᩃᩥᨠᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨠᨳᩴ “ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᨾᩮᩅ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩁᩪᨸᨴ᩠ᨵᨴᩅᩣᨴᩴ ᩈᩔᨲᩅᩣᨴᩴ ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴᩅᩮᩣ ᩅᩥᨠᨲᩈᨾᩣᩉᩮᩣ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩅᩥᩅᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩣ, “ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩔ ᨲᨳᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩪᨸᨲ᩠ᨲᨠᨯ᩠ᨰᨿᨲᩣᨿ ᨲᩴ ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᩅᩮᩣᨸᩥ ᩃᩥᨴ᩠ᨵᩥ ᩁᩣᨠᩣ ᨲᩮ ᩅᩥᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᨶᩥᨴ᩠ᨵᨿᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩺ ᨿᩴ ᨸᨶᩮᨲ᩠ᩅ ᩋᨲ᩠ᩅᩮᨲᩣ ᩋᩅᩥᨠᨲ᩠ᩅᩴ, ᨲᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᩺

ᨾᩉᩣᩃᩥᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨸ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣ᩺

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៧. ជាលិយសុត្តវណ្ណនា

ទ្វេបព្ពជិតវត្ថុវណ្ណនា

៣៧៨. “ឃោសិតេន សេដ្ឋិនា កតេ អារាមេ”តិ វត្វា តត្ថ កោយំ ឃោសិតសេដ្ឋិ នាម, កេនដ្ឋានេន អារាមោ ការិតោ, កថំ វា តត្ថ ភគវា វិហាសីតិ តំ សព្ពំ សមុទាគមតោ បដ្ឋាយ សង្ខេបតោ ច ទស្សេតុំ “បុព្ពេ កិរា”តិអាទិ វុត្តំ។ តតោតិ អល្លកប្បរដ្ឋតោ។ តទាតិ តេសំ តំ កាលំ បវិដ្ឋទិវសេ។ ពលវបិបាសត្តិ កន្តារេ ពហុបិបាសំ។ អសន្និហិតេតិ គេហតោ ពហិ គតេ។ ឃោសតីតិ រវតិ។ ឃោសកទេវបុត្តោត្វេវ នាមំ អហោសិ សរឃោសសម្បត្តិយា។ វេយ្យត្តិយេនាតិ បញ្ញាវេយ្យត្តិយេន។ ឃោសិតសេដ្ឋិ នាម ជាតោ តាយ ឯវ តស្ស សរសម្បត្តិយា ឃោសិតនាមតា។

សរីរសន្តប្បនត្ថន្តិ ហិមវន្តេ ផលមូលាហារតាយ កិលន្តសរីរា លោណម្ពិលសេវនេន តស្ស សន្តប្បនត្ថំ បីណនត្ថំ។ តសិតាតិ បិបាសិតា។ កិលន្តាតិ បរិស្សន្តកាយា។ តេ កិរ តំ វដរុក្ខំ បត្វា តស្ស សោភាសម្បត្តិំ ទិស្វា មហានុភាវា មញ្ញេ ឯត្ថ អធិវត្ថា ទេវតា, “សាធុ វតាយំ ទេវតា អម្ហាកំ អទ្ធានបរិស្សមំ វិនោទេយ្យា”តិ ចិន្តេសុំ, តេន វុត្តំ “តត្ថ អធិវត្ថា...បេ... និសីទិំសូ”តិ។ សោតិ អនាថបិណ្ឌិកោ គហបតិ។ ភតកានន្តិ ភតិយា វេយ្យាវច្ចំ ករោន្តានំ ទាសបេស្សកម្មករានំ។ បកតិភត្តវេតនន្តិ បកតិយា ទាតព្ពភត្តវេតនំ, តទា ឧបោសថិកត្តា កម្មំ អករោន្តានម្បិ កម្មករណទិវសេ ទាតព្ពភត្តវេតនមេវាតិ អត្ថោ។ កញ្ចីតិ កញ្ចិបិ ភតកំ។

ឧបេច្ច បរស្ស វាទាយ អារម្ភំ ចាលនំ ឧបារម្ភោ, ទោសទស្សនវសេន ឃដ្ដនន្តិ អត្ថោ, តេនាហ “ឧបារម្ភាធិប្បាយេន វាទំ អារោបេតុកាមា ហុត្វា”តិ។ វទន្តិ និគ្គហវសេន កថេន្តិ ឯតេនាតិ ហិ វាទោ, ទោសោ។ តំ អារោបេតុកាមា, បតិដ្ឋាបេតុកាមា ហុត្វាតិ អត្ថោ។ “តំ ជីវំ តំ សរីរ”ន្តិ, ឥធ យំ វត្ថុ ជីវសញ្ញិតំ, តទេវ សរីរសញ្ញិតន្តិ “រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតី”តិ វាទំ គហេត្វា វទន្តិ។ រូបញ្ច អត្តានញ្ច អទ្វយំ កត្វា សមនុបស្សនវសេន “សត្តោ”តិ វា ពាហិរកបរិកប្បិតំ អត្តានំ សន្ធាយ វទន្តិ។ ភិជ្ជតីតិ និរុទយវិនាសវសេន វិនស្សតិ។ តេន ជីវសរីរានំ អនញ្ញត្តានុជាននតោ, សរីរស្ស ច ភេទទស្សនតោ។ ន ហេត្ថ យថា ភេទវតោ សរីរតោ អនញ្ញត្តា អភេជ្ជាបិ ជីវស្ស ភេទោ វុត្តោ, ឯវំ អភេជ្ជភេទតោ អនញ្ញត្តា សរីរស្សាបិ អភេទោតិ សក្កា វិញ្ញាតុំ តស្ស ភេទស្ស បច្ចក្ខសិទ្ធត្តា, ភូតុបាទាយរូបវិនិមុត្តស្ស ច សរីរស្ស អភាវតោតិ អាហ “ឧច្ឆេទវាទោ ហោតី”តិ។

“អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរ”ន្តិ អញ្ញមេវ វត្ថុ ជីវសញ្ញិតំ, អញ្ញំ វត្ថុ សរីរសញ្ញិតន្តិ “រូបវន្តំ អត្តានំ សមនុបស្សតី”តិអាទិនយប្បវត្តំ វាទំ គហេត្វា វទន្តិ។ រូបភេទស្ស ទិដ្ឋត្តា, អត្តនិ ច តទភាវតោ អត្តា និច្ចោតិ អាបន្នមេវាតិ អាហ “តយិទំ...បេ... អាបជ្ជតី”តិ។

៣៧៩-៣៨០. តយិទំ តេសំ វញ្ឈាសុតស្ស ទីឃរស្សតាបរិកប្បនសទិសន្តិ កត្វា ឧបមីយោយំ បមេយ្យាតិ តត្ថ រាជនិមីលនំ កត្វា សត្ថា ឧបរិ

ខេតសិ “ខេតត ហាចុខេសា ស្ឃាឆា”តិអាឌិតា ឆយុខេឌសតិ អាទគិតិ អាហ “អឆ កកចា”តិអាឌិ៍ តស្សា ខេយចាតិ យេឌ្ឍិយាឃ បឌិបឌាឃ៍

សន្តាបត្ថាឌិតស្សាតិ សន្តាឃ បត្ថាឌិតស្ស “ឲចយហំ ពូខេតា ចដ្ឋក្កូខេតា តិស្សរិស្សាយី”តិ ឲចំ បត្ថាឌ្ឋំ ដ្ឋបកតស្ស តឌត្ថុបញ្ចា សីលំ ប្ញខេត្វា បឆយញ្ញាខេតត សយាហិតចិត្តស្ស៍ ឲតំ ចត្តត្តិ ឲតំ កិខេលសចដ្ឋបរិញុឌ្ឋិឌីបតិ “តំ ឌីចំ តំ សទឹទ”ត្តិអាឌិកំ ឌិឌ្ឋិ សំកិខេលសតិស្សិតំ ចឆតំ ចត្តត្តិ អខេត្វា៍ តិត្ថិចិកិខេច្ឆា ត ខេហាតីតិ ឆខេយុស្ស តិល្ហចិចិកិខេច្ឆា ត ខេហាតិ, តត្វ តត្វ អាសប្បុតបរិសប្បុតចខេសត បចត្តតីតិ អខេត្វា៍

ឲតខេយចំ ឌាតាយីតិ ខេឃត ខេសា កិច្ចូ បឆយំ ឈសាតិ ដ្ឋបសយ្យឌ្ឍ ចិហទតិ, ឲតំ សសយ្យឃុត្តឆយុំ ចិត្តត្តិ ឲចំ ឌាតាយិ៍ ខេតា ច ឲចំ ចឌាយីតិ ឃឆា ឌិឌ្ឋិកតិកា តំ ឆយុឌាតំ សតិស្សយំ អខេកឌខេតា កល្ហត្តា “តំ ឌីចំ តំ សទឹទ”ត្តិ ចា តក្ខុកឃំ ខេកឌខេតា កល្ហត្តា “អញ្ញា ឌីចំ អញ្ញា សទឹទ”ត្តិ ចា អត្តខេតា យិច្ឆាកាហំ បខេចខេឌត្តិ, អហំ បត ត ឲចំ ចឌាយិ តស្ស ឆយុស្ស ស្ញបរិញ្ញាតត្តា, ខេតតាហ “អឆ ខេលា”តិអាឌិ ៍ ឌាហិទកា ខេឃក្ខុខេឃ្យត កសិលញ្ញាតាតិ ឲច តិត្ថាខេត្តត្តីតិ អាហ “កសិលបរិកយុំ កាចខេត្តស្សា”តិ៍ ឃស្មា កាចតាត្តុកាខេចត ឈសាតាឆិកខេយា, កាចតា ច បឆចិកសិលាឌិសញ្ញាតតយុខេលត ខេហាតីតិ សញ្ញាសិខេសត តិឌ្ឋិសិឃតិ, តស្មា អាហ “សញ្ញាឌាខេលត ដ្ឋបត្តុ”ត្តិ៍ ខេតតាហ –
“បឆចិកសិលាខេយខេកា សញ្ញាតាតី”តិអាឌិ៍ “ត កល្លំ តខេស្សត”ត្តិ ពូឌំ ឃស្មា កកចតា តត្វ តត្វ “អឆ ច បតាហំ ត ចឌាយី”តិ ចុត្តំ, តស្មា ត ចត្តត្តំ កិខេទតំ ខេកចលិតា ដ្ឋត្តយបុរិខេសតាតិ អធិប្បាខេឃតាហ, ខេតត ចុត្តំ “យញ្ញាយាតា ចឌត្តី”តិ៍ ខេសសំ សត្ថាត្វ ស្ញចិខេញ្ញាឃ្យខេយច៍

ឌាលិឃស្ញត្តចណ្ណាតាឃ លីតត្វប្បកាសតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៨. មហាសីហនាទសុត្តវណ្ណនា

អចេលកស្សបវត្ថុវណ្ណនា

៣៨១. យស្មិំ រដ្ឋេ តំ នគរំ, តស្ស រដ្ឋស្សបិ យស្មិំ នគរេ តទា ភគវា វិហាសិ, តស្ស នគរស្សបិ ឯតទេវ នាមំ, តស្មា ឧជុញ្ញាយន្តិ ឧជុញ្ញាជនបទេ ឧជុញ្ញាសង្ខាតេ នគរេតិ អត្ថោ។ រមណីយោតិ មនោហរភូមិភាគតាយ ឆាយូទកសម្បត្តិយា, ជនវិវិត្តតាយ ច មនោរមោ។ នាមន្តិ កោត្តនាមំ។ តបនំ សន្តាបនំ កាយស្ស ខេទនំ តបោ, សោ ឯតស្ស អត្ថីតិ តបស្សី, តំ តបស្សិំ។ យស្មា តទាក្ខតោ តបំ និស្សិតោ, តបោ ច តំ និស្សិតោ, តស្មា អាហ “តបនិស្សិតក”ន្តិ។ លូខំ វា ផរុសំ សាធុសម្មតាចារវិរហតោ តបសាគតិំ អាជីវតិ វត្តតីតិ លូខាជីវី, តំ លូខាជីវិំ។ មុត្តាចារាទីតិ អាទិ-សទ្ទេន បរតោ បាឡិយំ (ទី. និ. ១.៣៩៧) អាគតា ហត្ថាបលេខនាទយោ សង្គហិតា។ ឧប្បណ្ឌេតីតិ ឧហសនវសេន បរិហាសតិ។ ឧបវទតីតិ អវញ្ញាបុព្ពកំ អបវទតិ, តេនាហ “ហីឡេតិ វម្ភេតី”តិ។ ធម្មស្ស ច អនុធម្មន្តិ ឯត្ថ ធម្មោ នាម ភគវតោ “ហេតុម្ហិ ញាណំ ធម្មបដិសម្ភិទា”តិអាទីសុ (វិភ. ៧២០) វិយាតិ អាហ “ការណស្ស អនុការណ”ន្តិ។ ការណន្តិ ចេត្ថ តថាបវត្តស្ស សទ្ទស្ស អត្ថោ អធិប្បេតោ តស្ស បវត្តិហេតុភាវតោ។ អត្ថប្បយុត្តោ ហិ សទ្ទប្បយោគោ។ អនុការណន្តិ ច សោ ឯវ បរេហិ តថា វុច្ចមានោ។ បរេហីតិ “ឯវំ តេ”តិ វុត្តវត្តេហិ បរេហិ។ វុត្តការណេនាតិ យថា តេហិ វុត្តំ, តថា ចេ ធម្មតោ ន វុត្តំ, ឯវំ សតិ តេហិ វុត្តការណេន សការណោ ហុត្វា តុម្ហាកំ វាទោ វា តតោ បរំ តស្ស អនុវាទោ កោចិ អប្បមត្តកោបិ វិញ្ញូហិ គរហិតព្ពំ ឋានំ ការណំ នាគច្ឆេយ្យ, កិមេវំ នាគច្ឆតីតិ យោជនា។ “ន ហិ វុត្តំ ហោតី”តិអាទិនា តមេវត្ថំ សង្ខេបតោ ទស្សេតិ។

៣៨២. ញាតាតិ យំ វិគរហវាទំ សន្ធាយ ភគវតា “ន មេ តេ វុត្តវាទិនោ”តិ សង្ខេបតោ វត្វា តំ វិភជិត្វា ទស្សេតុំ “ឥធាហំ កស្សបា”តិអាទិ វុត្តំ, តំ វិការេន ទស្សេន្តោ “ឥធេកច្ចោ”តិអាទិមាហ។ ភគវា ហិ និរត្ថកំ អត្តកិលមថានុយោគំ កាយកិលមថំ “អត្តកិលមថានុយោគោ ទុក្ខោ អនរិយោ អនត្ថសំហិតោ”តិអាទិនា (សំ. និ. ៥.១០៨១; មហាវ. ១៣; បដិ. ម. ២.៣០) គរហតិ។ សាត្ថកំ បន ឧបសមត្ថកកិលមថំ “អារទ្ធវីរិយោ ហោតិ, បហិតត្តោ ហោតី”តិអាទិនា វណ្ណេតិ។ អប្បបុញ្ញតាយាតិ អបុញ្ញតាយ។ តីហិ ទុច្ចរិតានិ បូរេត្វាតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកាមតោ កម្មផលំ បដិក្ខិបន្តោ “នត្ថិ ទិន្ន”ន្តិអាទិនា (ទី. និ. ១.១៧១; ម. និ. ១.៤៤៥; ២.៩៤, ៩៥, ២២៥; ៣.៩១, ១១៦; សំ. និ. ៣.២១០; ធ. ស. ១២២១; វិភ. ៩២៥) មិច្ឆាទិដ្ឋិំ បុរក្ខត្វា តថា តថា តីហិ ទុច្ចរិតានិ បូរេត្វា។ អនេកសតចរិតាតិ កោហញ្ញេ ឋត្វា អសន្តគុណសម្ភាវនិច្ឆាយ មិច្ឆាជីវេន វត្តេន្តា ឥមេ ទ្វេតិ “អប្បបុញ្ញោ បុញ្ញវា”តិ ច វុត្តេ ទុច្ចរិតការិនោ ទ្វេ បុគ្គលេ សន្ធាយ។

“ឥមេ ទ្វេ សន្ធាយា”តិ ឯត្ថ បន ទុតិយវារេ “អប្បបុញ្ញោ, បុញ្ញវា”តិ ច វុត្តេ សុចរិតការិនោតិ អាទិនា យោជេតព្ពំ។ កម្មកិរិយវាទិនោ ហិ ឥមេ ទ្វេ បុគ្គលា។ ឥតិ បឋមទុតិយវារេសុ វុត្តនយេន តតិយចតុត្ថវារេសុ យោជនា វេទិតព្ពា។

ឆាហិរការាការយុត្តោ វិតក្កាការយុត្តោ, ន ចិន្តាការោ។ អត្ថាតិ រូបេន្តាតិ អធិប្បេន រូបេន អត្ថាតិ រូបេន្តោ, តេនាហ "ឧទ្ធរិតាតិ ឧទ្ធរន្តោ"តិ។ "ន ជាតិ យថា សជិសា អត្ថី"តិអាទិនា វិយត្តិ បញ្ញាតាតិ ចរេន ឧទ្ធរិតប្បណយាហ។ ឋិត្វានិច្ចិចរេនាតិ "នត្ថិ ការោរុ ជោរោ"តិ ឯវំ បចត្តឋិត្វានិច្ចិចរេន។ បរិគ្គាហិកាយាតិ បគ្គណ្ហិ រូបកាយ វាបសជារិកាយ។ ជហរាយាតិ វទុណាយ។ យុត្តកាយាតិ សុក្ខុយាលិយ។ លេមោសាយាតិ វត្តុមក្ខុលេមោវាយ អប្បលេមោយ។ ការោរុតិ ចក្ខុការោរុ។ បីវត្ថតត្ថិ បរិក្ខិត្តិវត្ថា, បីវត្ថតត្ថិ ចា បរិក្ខិត្តកតំ។ អាបជ្ជន្តោតិ រូបកន្ទន្តោ។ បរិកោកន្តោ ហិ អយំ បី-សន្តោ, កត្តុសាឆនោ ច វត្ត-សន្តោ, ឃនារុជិ បរិក្ខិត្តន្តោតិ អត្ថោ។ កិលេសការោបិ ហិ អប្បាឌិយាយនោ ចក្ខុកាយន្តោការោឆាយច។

ព្ទនត្តិ ឃនាច្ចុតំ អត្ថប្បភេជំ ចិកព្ទតំ។ វិតក្កឃចរេន អាកាតំ អដ្ឋកនាយំ វនា ចិកត្តុត្តា។ សាសនេតប៉ីតិ ព្ទយស្សិ សាសនេតបិ។

អរហត្តំចា អត្តតិ អសត្តិ "អត្ថី"តិ ចិប្បចិជាតិត្វា។ សាយត្តុជប្បតំ, បច្ចយបជិសេចតំ, ព្ទរិយាបចតិស្សិវត្តិ ព្ទយាតិ ទីលិ ចា កុហតចត្តុតិ។ វាឌិសោចាតិ ឆុវក្កុ- (យិ។ ប។ ៣.១; ចិសុទ្ធិ ១.១១) សយាជាតចរេន លូលាឌីចិ ឯច។ ទុល្លកសុលោ កចិស្សាយិ ទុក្កតីសុ រូបបត្តិយាតិ អធិប្បាយោ។

១ប៉ុ១ អសុកដ្ឋាតេវាតិ អសុកកចេវា។ អាកវាតិ គិព្ទាត្តុតចរេន ព្ទឆាកវា។ ព្ទជាតិ កត្តព្ទដ្ឋាតត្តិ អាយតិ គិព្ទាត្តុតដ្ឋាតំ។ បុត រូបបត្តិត្តិ អាយតិ អតត្តុរកចេវា វតិយំ រូបបត្តិ, បុត រូបបត្តីតិ បុតប្បុតំ គិព្ទាត្តិ។ គោត ការេលាតាតិ ឃនាក្ខុតំ អជាតន្តោ ហិ ព្ទន្ទារជាយចរេន យំ កិញ្ចិ ករេហេយ្យ, អហំ បត ឃនាក្ខុតំ ជាតន្តោ សព្វំ តំ គោត ការេលាត ករហិស្សាយិ, តំ ការលំ តត្ថីតិ អធិប្បាយោ, តេនាហ "ករហិវត្តុយេចា"តិអាទិ។ វយត្តត្តិ ករហិវត្តុស្សេច ករហលំ, បសំសិវត្តុស្ស ច បសំសតំ។

ន គោធិ "ន សាឆ្ខុ"តិ ចឆតិ ជិដ្ឋធម្មិកស្ស, សម្បរាយិកស្ស ច អត្ថស្ស សាឆតចរេនតេច បចត្តិយា កដ្ឋកត្តា។ បញ្ចចិជំ ចេតត្តិ បីលាតិបីវាតិបញ្ចចិជំ ចេតេ។ វតិញ្ញាបញ្ចចិជស្ស សីលស្ស បជិសត្តុកាចេវា, សត្តាតំ ចេតេហេតុវាយ ច "ចេតេ"ត្តិ ចុច្ចតិ។ វតោ ឯច តំ ន គោធិ "សាឆ្ខុ"តិ ចឆតិ, វនា ជិដ្ឋធម្មិកាជិអត្ថាតំ អសាឆតតោ, សត្តាតំ សាឆុកាចស្ស ច ឆ្នុសតតោ។ ន គិត្តុគិវត្តិតិ ទុបក្កហលោ ត គិចារេតត្តំ។ ឧស្សតឹយឆស្សតត្តោ ហិ ចក្កុបជិលិកេកាតិ តេវសំ អធិប្បាយោ។ ឃឆរក្កត តេវសំ បញ្ចក្ខារេ អសំចេរា សាឆុ, វឆរក្កត វត្ថុ សំចេរា ន សាឆុតិ អាហ "បុត យំ តេ ឯកច្ចត្តិ បញ្ចក្ខារេ សំចេ"ត្តិ។

អឆ ចា យំ តេ ឯកច្ចំ ចឆត្តិ "សាឆ្ខុ"តិ តេ "ឯកេក សមយណព្រាហ្មណា"តិ ចុត្តា វិតក្កយា យំ អត្តកិលមថាតុយោគាជិ "សាឆ្ខុ"តិ ចឆត្តិ, យមំ តំ ន "សាឆ្ខុ"តិ ចជាយ។ យំ តេ ឯកច្ចំ ចឆត្តិ "ន សាឆ្ខុ"តិ យំ បត តេ អតចជ្ជបច្ចយបរិកោគំ, សុតិចត្តុសុបរិរុបតាឌិសម្មាបជិបត្តិញ្ច "ន សាឆ្ខុ"តិ ចឆត្តិ, តំ យមំ "សាឆ្ខុ"តិ ចជាយាតិ ឯចំ បេត្ថ អត្ថោ ចេជិវត្តោ។

ឯចំ យំ បរចាជម្មុលកំ ចត្តុក្កំ ជស្សិតំ, វេជេច បុត សកចាជម្មុលកំ កត្វា ជស្សិវត្តិ បការេសន្តោ "ឯច"ត្តិអាជិមាហ។ យញ្ញាកិញ្ចិ គោតជិ

សយាគំ, ទេតបិ តំ សយាគេយេច, តថា អសយាគំ ឞឹតិ៍ សយាគាសយាគតត្តិ សយាគាសយាគតាយត្តំ៍ អតចទេសសទេតា ហិ បហាតព្ពាគំ ឆយ្ញាគំ បហាគំ សកចាទេឥ ឌិស្សតិ, ត បទចាទេឥ៍ តថា បរិបុណ្ណទេយច ច ឬបសយ្យាទេឥតព្ពាឆយ្ញាគំ ឬបសយ្យាទេឥគំ សកចាទេឥ, ត បទចាទេឥ៍ ទេតត ចុត្តំ "ឮ្យាហ"ត្តិអាឌិ៍

សយត្យុញ្ញាបតកចាចណ្ណតា

១ប៉័ះ៍លឌ្ដិបុន្ធទេត្តាតិ "កិំ សយទេណា ទេកាតទេយា សំកិទេលសឆទេយ្យ អតចទេសសំ បហាយ ចត្តតិ, ឬគាហុ បទទ កណាចរិយា៍ ឲត្តុ តាច អត្តទេតា លឌ្ដិ ចគា"តិ លឌ្ដិ បុន្ធទេត្តា៍ កាទលំ បុន្ធទេត្តាតិ "សយទេណា ទេកាតទេយា សំកិទេលសឆទេយ្យ អតចទេសសំ បហាយ ចត្តតឹ"តិ ចុទត្តុ "ទេកាត កាទទេលាត ឲចយត្តុំ កាហឃា"តិ កាទលំ បុន្ធទេត្តា៍ ឬកឃំ បុន្ធទេត្តាតិ "ព្ពាឌំ តាទេយត្តុ កាទលា"ត្តិ កាទលំ ចត្ចា បឌិញ្ញាទេត អទេត្តុ សាឌិឃយាទេត អត្ថឃទេតា, ឮ្យតិទេទកទេតា ច កាទលំ សយទេត្តុំ សឌិសាសឌិសទេកឌំ ឬបទេយាគាហទលាច្ចឃំ បុន្ធទេត្តា, ឬកឃំ បុន្ធទេត្តា កាទលាស្ស ច តិលក្ខលាសយ្យត្តិឃា ឃថាបឌិញ្ញាទេត អទេត្តុ សាឌិទេត សយ្យទេឥច អត្យបន្ធា កាសទេត្តា តិកទេយទេត្តា សយត្យកាសតិ តាយ៍ ឬបសំហរិត្ចាតិ ឬបទេតត្ចា៍ "កិំ ទេត"តិអាឌិ ឬបសំហទណាកាទឥស្សគំ៍ ឌ្យតិឃបទេឥតិ "សទេឈ្លូត ចា សឈ្លូ"ត្តិ ព្ពាយឆ្ញំ បទេឥ៍

តយត្តិ តំ បហាតព្ពាឆយ្ញាគំ អតចទេសសំ បហាយ ចត្តតសព្ពាតព្វា សយាគាតព្ពាឆយ្ញាគំ អតចទេសសំ សយាគាយ ចត្តតសព្ពាតព្វា អត្ចំ៍ ទេឃាទេឌត្ចាតិ អក្យសលិឌិបទេឥហិ ទេឃាទេឌត្ចា៍ អទេកាសល្លសយ្យក្ខតទេដ្ឋត អក្យសលិ ទេចច តទេតាទេឃច អក្យសលិតិ ច សព្ចិ កតាតិ សព្ចាតា តត្តុ បុរិយបទេឥត ឲកត្តាក្យសទេល ចឥតិ, ឌ្យតិឃបទេឥត តំសហកទេត, តំបក្ខិទេឃ ច, ទេតគាហ "ទេកាដ្ឋាសំ ចា កត្ចា ឆបិតា"តិ, អក្យសលបក្ខិឃកាទេចត ចចត្តុបិតាតិ អទេត្ចា៍ អចដ្ឋទេដ្ឋា ទេគាសទេដ្ឋា កាទឃ្យបរិឃាឃត្តាតិ អាហ "សាចដ្ឋាតិ សទេគាសា"តិ៍ អរិឃា គាយ តិទេដ្ឋាសា, ព្ពាទេយ បត កត្តុចិបិ តិទេដ្ឋាសា ត ទេហាត្តឹតិ តិទេដ្ឋាសទេដ្ឋត អរិឃា កចិតំ គាលំ អសយត្ចា៍

១ប៉័៩-១ង័១៍ឃត្តិ កាទទេលា ឲតំ បន្ចត្តចចតត្តិ អាហ "ទេឃត ចិញ្ញ្យា"តិ៍ ឃំ ចា បតាតិ "ឃំ បត កិញ្ចិ"តិ អសយ្យាចតចចតទេយតត្តិ អាហ "ឃំ ចា តំ ចា អបុ្យយត្តក"ត្តិ៍ កណាចរិយា ប្ញទលាគទេយា៍ សត្តុប្យកចត្តា សឈ្លូ្យ សឈ្លូសយ្យត្តិឃាបិ សត្តុសយ្យត្តិ ចិកាចិឃតឹតិ អាហ "សឈ្លូបសំសាឃបិ សត្តុទេឃច បសំសាសិទ្ធិទេតា"តិ៍ សា បត បសំសា បសាឥទេហត្យកាតិ បសាឥយុទេលត តំ ឥទេស្សតំ "បសឹឥយាគាបិ ហឺ"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្តុ បិ-សទេឌ្ឋត ឃថា អត្ថឃទេតា បសំសា សយ្យុញ្ចិឃតិ, ឲចំ សត្តុចិប្យឌិបត្តិឃា សាចទេកាស្យ, សាចកចិប្យឌិបត្តិឃា ច សត្តុរិ អប្យសាទេគា សយ្យុញ្ចិឃតឹតិ ឥដ្ឋព្ពំ៍ សទឹទសយ្យត្តិត្តិ ទ្វុបសយ្យត្តំ, ទ្វុបកាឃបរិប្ញុរិត្តិ អទេត្ចា៍ កចត្តិ ចត្តាទេទា ទ្វុបប្យយាលា, ទេឈាសឆយ្យប្យយាលា ច៍ បុត កចត្តិ ចត្តាទេទាតិ ឆយ្យប្យយាលចទេសទេតច ទេឃាទេឌតព្ពំ៍ ឃា សឈ្លូ្យ បសំសាតិ អាទេតត្ចា សយ្ពទេត្ចា៍

តត្តុ ឃា ព្យដ្ឋាគំ, ព្យដ្ឋសាចកាគំទេឃច ច បិសំសតា, អទេញ្ញាសព្វា តឥកាទេចា ទេឌាតិទេតា, តំ ចិទតិប្យហាគសំចទ្យទេដ្ឋសចទេសត តឹហរិត្ចា ឥទេស្សតំ "អឃយឆិប្យាទេឃា"តិអាឌិ ចុត្តំ៍ តត្តុ ទេសត្យឈាតចិទតិ គាយ អរិឃយក្កចិទតិ៍ ចិបស្សគាយត្តចទេសគាតិ "អតិច្ចុ"ត្តិ ចា "ឌ្យក្ខ"ត្តិ ចា ចិចិឆំ ឥស្សគយត្តចទេសត, ត បត គាយទ្វុបចចត្តុគបច្ចុឃបរិក្កលាគបុព្ពាកំ លក្ខលាត្តឃំ អាទេទាបត្ចា សព្ចាទាគំ សយ្យសតចទេសគ៍ ព្ពាតទាតឹតិ

សមុច្ឆេទបដិប្បស្សទ្ធិនិស្សរណប្បហានានិ. “សេស”ន្តិ បញ្ញាសីលតោ អញ្ញា សញ្ញា សីលសំវរា, “ខមោ ហោតី”តិអាទិនា (ម. និ. ១.២៣; ២.១៥៥; អ. និ. ៣.១១៣) វុត្តា សុបរិសុទ្ធា ខន្តិសំវរា, “បញ្ញាយេតេ បិធិយ្យរេ”តិ (សុ. និ. ១០៣៨; ចូឡនិ. ៩០) ឯវំ វុត្តា កិលេសានំ សមុច្ឆេទកា មគ្គញាណសង្ខាតា ញាណសំវរា, ឧប្បន្នានំ វិតក្កានំ អនធិវាសនវសេន បវត្តា បរិសុទ្ធា វីរិយសំវរា, “អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយា”តិអាទិនា (ទី. និ. ២.៣០២; ម. និ. ១.១៣៥; សំ. និ. ៥.៨; វិភ. ២០៥) វុត្តា សម្មប្បធានសង្ខាតា វីរិយសំវរាតិ វេទិតព្វំ. សត្តាយាហ. បញ្ញា ហោ បតិមេ បាតិមោក្ខសំវរាតិអាទិ នានាវេត សីលស្ស ពាហុកានំ ទស្សេត្វា តទេកទេសំ ឯវ បទេសំ អធិប្បេតទស្សនត្ថំ មនាទុត្តសីលសំវរស្សេវ បុន គហណំ.

អរិយអដ្ឋង្គិកមគ្គវណ្ណនា

២៥២. សីហនាទន្តិ សេដ្ឋនាទំ, អភីតនាទំ, កេចិ អប្បដិវត្តិយនាទន្តិ អត្ថោ. “អយំ យថាវុត្តោ មម វាទោ អវិបរីតោ, តស្ស អវិបរីតភាវោ ឥមំ មគ្គំ បដិបជ្ជិត្វា អបរប្បច្ចយតោ ជានិតព្វោ”តិ វុត្តំ អវិបរីតភាវទីបនត្ថំ “អត្ថិ កស្សបា”តិអាទីសុ យំ មគ្គំ បដិបន្នោ សមណោ គោតមោ វទន្តោ យុត្តបត្តកាលេ, តថភាវតោ ភូតំ, ឯកំសតោ ហិតាវហភាវតោ អត្ថំ, ធម្មតោ អនបេតត្តា ធម្មំ, វិនយយោគតោ បរេសំ វិនយនតោ ច វិនយំ វទតីតិ សាមំយេវ អត្តបច្ចក្ខតោ ជានិស្សតិ, សោ មយា សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទិតោ សកលវដ្ដទុក្ខនិស្សរណភូតោ អត្ថិ កស្សប មគ្គោ, តស្ស ច អធិគមូបាយភូតា បុព្វភាគបដិបទាតិ អយមេត្ថ យោជនា. តត្ថ “សមណោ គោតមោ កាលវាទី”តិអាទិកមប្បវត្តា ចោទនា កេចិ អសិក្ខិយោ យថាភូតសីហនាទោតិ ទស្សេតិ.

“ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតី”តិអាទីសុ (អ. និ. ២.១២៣) វិយ មគ្គំ បដិបទំ ឯកតោ កត្វា ទស្សេន្តោ “អយមេវា”តិ វទតិ មគ្គស្ស បុព្វភាគបដិបទត្តា, សព្វអរិយសាធារណភាវទស្សនត្ថំ, សាសនេ បាកដភាវទស្សនត្ថញ្ច. តេនាហ “ឯកាយនោ អយំ ភិក្ខវេ មគ្គោ”តិ, (ទី. និ. ២.៣៧៣; ម. និ. ១.១០៦; សំ. និ. ៥.៣៦៧, ៣៨៤, ៤០៩)“ឯសេវ មគ្គោ នត្ថញ្ញោ ទស្សនស្ស វិសុទ្ធិយា”តិ (ធ. ប. ២៧៤),

“ឯកាយនំ ជាតិខយន្តទស្សី,

មគ្គំ បជានាតិ ហិតានុកម្បី;

ឯតេន មគ្គេន តរិំសុ បុព្វេ,

តរិស្សន្តិ យេ ច តរន្តិ ឱឃ”ន្តិ. (សំ. និ. ៥.៣៨៤, ៤០៩; មហានិ. ១៩១; នេត្តិ. ១៧០);

សន្ទេសុ សុត្តបទេសេសុ អភិធម្មបទេសេសុ ច ទុក្ខោទាយំ យេក្កា បិកេដៃ បន្នាសេតា អាកេតា ចាតិ៍

តេបិបក្កយកទាចឃ្លកា

១៥៧៍ តេបិនេយច ស្តបក្កយិតន្តេតា អាទកិតន្តេតា តេបិបក្កេយាតិ អាហ “តបិទេយ្កា”តិ៍ អាទេយ្កនេច្ចាត្ត កេទលេយចាតិ អាហ “តេបិកយ្យាតីតិអនេត្តា”តិ៍ សេយលាកយ្យសន្លាតាតិ សេយលេហិ កត្តន្តាកយ្យសន្តាតា៍ តិនេច្ចានេលិតិ តិស្សុដ្ឋនេចលិ សនេន្តាត សន្តាំ បដិក្លិត្តនេចលិ៍ តក្កិឃចតសេយាគានេតត តនេក្កា៍ “ងតេកាច ស្តច្ចាទេ កេទោតី”តិអាឌិ តិគស្សតេយត្តំ, ចយិត្តា យុលចិក្លាលតាឌិអាចាទស្សបិ ទេតត ចិស្សុដ្ឋ ត្តា៍ ឌិច្យាឃ ហត្តំ អបលិលតិ អបលិហតិ ស្តគេកាត អនេឆាចតេតា៍ ក្យតិឃចិកេប្យបិ ទុនេសច តនេឃា៍ “ទុហិ កដ្ឋនេត្ត”តិ ចុនេត្ត ស្តបកយតសន្លានេតា ចិឆិ ទុហិកដ្ឋនេត្តា, តំ ចទតីតិ ទុហិកដ្ឋត្តិនេកា, តប្យដិនេក្លនេបត ត ទុហិកដ្ឋត្តិនេកា៍ ត កេទោតិ សេយលេត តាយ បទេស្ស ចចតកេទេត ត កចិតន្តាត្តិ អឆិប្បានេឃត៍ បុនេទតទត្តិ តំ ដាតំ អត្តនេតា ស្តបកយតេតា បុនេទតទេ៍ តំ កិទ នេសា “កិក្លកា តាយ ឃាឌិច្ឆកិ ទុច កិក្លា កេហតន្តា”តិ អឆិប្បានេឃត ត កល្យាតិ៍ ស្តដ្ឋិស្សកតំ “យយ តិយិត្តកានេចត ជាហ្វ លុដ្ឋកា បិលោ សឈ្លាតំ អាបិឌិតា”តិ ត កល្យាតិ៍ តិយត្តតំ ត សាឌិឃតិ “ទុចំ ទេតសំ ចចតំ កតំ កចិស្សតី”តិ៍ ក្យុម្កិអាឌីសុបិ នេសា សត្តសន្តីតិ អាហ “ក្យុម្កិកញ្ឆបិនេឃា”តិអាឌិ៍

កតាញអត្តទានេឃាតិ កតាញអស្ស អត្តទានេឃា នេហាតីតិ៍ កាយសកាកាឌិចនេសត សក្កុ កិនេត្តត្តិ ទុតិស្សាតិ សក្កិត្តិ, តឆា សំហដតល្ហុលិឌិសច្ចានេឃា៍ យត្យស្សាតិ នេចឃ្យាចច្ចកេយត្យស្សា៍

សុទាបិតនេយចាតិ យដ្ឋលក្លលាប្យត្តាឃ សុទាឃ បិតនេយច សុទាក្កហនេលាត នេចត្ត នេយទេឃយ្យិ សក្កហិតំ៍ ទុកាការនេយច ស្តន្លាតីតិ ទុកាការទិនេកា៍ ទុការនេលិនេបនេតច ចត្តតីតិ ទុការនេលិបិនេកា៍ ឌឹឃតិ ទុតាឃាតិ ឌត្តិ, ដ្ឋត្តិអានេលិបយត្តកាហិ លុដ្ឋកំ កិក្លាគាតកាឌតំ, ទេតតាហ “លុដ្ឋកបិតី”តិ៍ អកុញ្ញាតចនេសត ទុនេកា អនេហា ទុតស្ស អត្តិតិ ទុកាហិនេកា, អាហានេទា៍ តំ ទុកាហិកំ, នេសា បត អត្តនេតា ទុកឌិចសលឈ្លកាតិ អាហ “ទុកឌិចសត្តទិក”ត្តិ៍ “ដ្ឋិហិក”ត្តិអាឌីសុបិ ទុនេសច តនេឃា៍ ទុកាហំ អកុញ្ញត្តា ទុកាហំ កុញ្ញាតំ ទុកាហចានេទា, តំ ទុកាហិកនេយច អត្តនេតា៍ ដ្ឋិហំ អកុញ្ញត្តា ដ្ឋិហំ កុញ្ញាតំ ដ្ឋិហចានេទា៍ នេសសដ្ឋនេឃបិ ទុនេសច តនេឃា៍ ស្តក្កនេដ្ឋា បត បទិឃាឃកត្តនេកាឌតិនេកា ដ្ឋិហំ អកុញ្ញត្តា ទុកាហនេយច កុញ្ញាតិ៍ នេសសដ្ឋនេឃបិ ទុនេសច តនេឃា៍

១៥៨៍ក្យល្ហកត្តិ តត្យតទេ តល្ហុលសកលំ៍

១៥៩៍ សេលហិ សលចានេកហិ តិន្តត្តចត្តាតិ សាលាតិ៍ យិស្សសាលាតិ យសាលាតិ, ត កក្កាតិ៍ ទុទកតិលាឌីតិតិ អាឌិ-សនេដ្ឋត អក្កយកចិកគលីចាកាឌីតំ សក្កនេហា៍ ទុទកាឌីហិ កតាតិ ហិ លចាតិ លិយកាតិ ក្យស្សាតីតិ ចត្តន្តាតំ លកត្តិ៍

យិច្ឆាចាឃាយចនេសនេតច ស្តក្កុដិកចតាត្យនេឃានេកាតិ អាហ “ស្តក្កុដិកចិទិឃំ អត្យឃុនេត្តា”តិ៍ ឆល្លិលត្តិ ចា សយា បកតិក្យិ ចុច្ចតិ “បត្តល្លិនេល

បាតុរហោសី”តិអាទីសុ (ម។ និ។ ៣។១០) វិយ, តស្មា ឆល្លិលសេយ្យន្តិ អតន្តរហិតាយ បកតិក្ខមិយំ សេយ្យន្តិ វុត្តំ ហោតិ។ លទ្ធំ អាសនន្តិ និសីទិតុំ យថាលទ្ធំ អាសនំ។ អនោកាសបត្តាតិ អញ្ញត្ថ អនុបគន្ត្វា, តេនាហ “ទសេត្វេ និសីទនសីលោ”តិ។ សោ ហិ តំ អលទ្ធន្តោ អបរិច្ចជន្តោ អនោកាសន្តោ នាម ហោតិ។ វិរាជន្តិ ក្វចិ វុច្ចតិ អាសមចេតសោ វិវេកំ ឋានន្តិ កត្វា។

ឯត្ថ ច “អចេលកោ ហោតី”តិអាទីនិ ចតុបទានិ យាវ “ន ថុសោទកំ បិវតី”តិ ឯតានិ ឯកចារានិ។ “ឯកាគារិកោ វា”តិអាទីនិ នានាចារានិ, នានាកាលិកានិ វា។ តថា “សាកភក្ខោ វា”តិអាទីនិ, “សាណានិបិ ធារេតី”តិអាទីនិ ច។ តថា ហេត្វ វា-សទ្ទគ្គហណំ, បិ-សទ្ទគ្គហណញ្ច កតំ។ បិ-សទ្ទោបិ វិកប្បេត្វា ឯវ ទដ្ឋព្វោ។ បុរិមេសុ បន ន កតំ។ ឯវញ្ច កត្វា “អចេលកោ ហោតី”តិ វត្វា “សាណានិបិ ធារេតី”តិអាទិ វចនស្ស, “រេខាខល្លធរោ ហោតី”តិ វត្វា “ឧទកោរោហនានុយោគំ អនុយុត្តោ”តិ វចនស្ស ច អវិរោធោ សិទ្ធោ ហោតិ។ អថ វា កិមេត្ថ អវិរោធចិន្តាយ។ ឧម្មត្តកបលាបសទិសោ ហិ តិត្ថិយវាទោ។ អថ វា “អចេលកោ ហោតី”តិ អារភិត្វា តប្បសង្គេន សព្វម្បិ អត្តកិលមថានុយោគំ ទស្សេន្តេន “សាណានិបិ ធារេតី”តិអាទិ វុត្តន្តិ ទដ្ឋព្វំ។

តបោបក្កមនិទ្ទេសកថាវណ្ណនា

២៩៧។ សីលសមាធីហិ វិតាតិ សីលសមាធិ, សមាធិសមាធិ, បញ្ញាសមាធីតិ ឯវមាទិ លោកិយត្តាទិហិ សមាធីហិ វិតា ន កតាទិ សាមញ្ញា វា ព្រហ្មញ្ញា វា សម្ភវតិ, យស្មា ច តទេវ, តស្មា តេសំ តបោបក្កមានំ និទ្ទេសកំ ទស្សេន្តោតិ យោជនា។ “ទោសមោហចរិតោ”ន្តិ ឯវំ ទោសស្ស មេត្តាយ វុត្តបដិបក្ខតាយ វុត្តំ។ ទោស-គ្គហណេន ច សត្តាបិ ពលាតបដិបក្ខា សំកិលេសធម្មា គហិតា, មោហ-គ្គហណេន បច្ចត្តិកត្តា សព្វេ។ យទគ្គេន ហិ ទោសចរិតោ, តទគ្គេន មោហចរិតោតិ។

២៩៨។ បីឡាការេន កាយតិ កេយតីតិ បកតិ, លោកសិទ្ធាចារោ, តេនាហ “បកតិ ខោ ឯសាតិ បកតិកថា ឯសា”តិ។ មត្តាយាតិ មត្តា-សទ្ទោ “មត្តា សុខបរិច្ចាគា”តិអាទីសុ (ធ។ ប។ ២៩០) វិយ អប្បត្ថេ អនេកត្ថាតិ កត្វា បមាណវាចកោតិ អាហ “ថោកិកា បមាណេន ឯវំ បរិត្តកា”តិ។ តេន បន បមាណេន បហាតព្វា បករណេហិ បដិបត្តព្វាយាតិ អាហ “បដិបត្តព្វាយេកា”តិ។ សន្តតាតិ សន្តចារេសុ។

២៩៩។ អញ្ញថា ចេទាតិ យទិ អចេលកការាទិកា សាមញ្ញំ វា ព្រហ្មញ្ញំ វា អភវិស្ស, សុជានេតេន សមណោ សុជានោ ព្រាហ្មណោ។ យស្មា បន តុម្ហេហិ អញ្ញថាវ សាមញ្ញំ ព្រហ្មញ្ញញ្ច ចរេថ, តស្មា ទុជ្ជានោ តេន សមណោ ទុជ្ជានោ ព្រាហ្មណោ, តេនាហ “ទុក្ខំ សន្ទាយាហា”តិ។ តំ បកតិចារំ បដិក្ខិបិត្វាតិ បុរិមំ យំ បាលិកំ សាមញ្ញំ ព្រហ្មញ្ញញ្ច ហទយេ ឋបេត្វា តេន “ទុក្ករ”ន្តិអាទិ វុត្តំ, តមេវ សន្ទាយ ភគវតាបិ “បកតិ ខោ ឯសា”តិអាទិ វុត្តំ។ ទុក្ខ បន តំ បកតិចារំ បិណ្ឌិតករមណព្រាហ្មណ វិយ សមំ គណ្ឌិ បដិក្ខិបិត្វា បដិសំហរិត្វា សមាធិតេន បរមត្តេន សមណស្ស ព្រហ្មណស្ស ច ទុជ្ជានភាវំ អាវិករោន្តោ បកាសេន្តោ។ តព្វាបិតិ សមណព្រាហ្មណវាទេបិ វុត្តនយេនេវ។

ᩈᩦᩃᩈᨾᩣᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪐᪐-᪑᪼ ᨸᩉᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨸᩉᩥᨲᩮᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣᨠᨲᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᩈᩩᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨸᩁᩥᨸᨠ᩠ᨠᨠᩣᩃᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᨶ ᨸᨵᩣᨶᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ

ᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᩃᩥᨲᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨠᩅᨲᩣ ᩅᩮᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩮᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᨸᩈᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨩᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩋᩅᩃᩮᩣᨠᩮᩣ

ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨿᩣᩅ ᩈᩩᨴᩮᩣᨠᩣᩁᩮᩣᩉᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᩴ ᩋᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᨲᩔ ᨧ ᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨿᩥ, ᨿᩣᩉᩥ ᩈᨾᨦ᩠ᨣᩦ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ

ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪼ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᩌᨴᩥ-ᩈᨾᩮᩣ ᩋᩣᨴᩥᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᨲᩮᨶ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᨾ᩠ᨸᨴᩣᨿᩣ”ᨲᩥ ᨸᨴᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ

ᩋᨶᩮᨠᨸᩪᩈᩦᩃᩥᨶᩦᩃᨠ᩠ᨡᨱᨿᩈᨦ᩠ᨡᩥᨲᨶᩥᨿ᩠ᨿᩣᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨹᩃᩈᨾᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨯᩮᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨯᩮᨴᩴ ᩅᨴᨲᩥ᪼

ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪐᪒᪼ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲᩣᨿ , ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᨲ᩠ᨲᩣᩅᩥᩈᨾᨲᩣᨿ ᨧ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨶᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪼ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᨻ᩠ᨽᩩᨲᨲᩣᨿ ᨸᩁᨾᩅᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ᪼

ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪼ ᩈᩦᩃᨾᩮᩅ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᩦᩃᨲ᩠ᨲᩣ᪼ ᨿᨳᩣ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩴ ᨠᩣᩅᩮᨲᩮᩣ ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᩈᩦᩃᩴ ᩈᩅᩣᩈᨶᩴ

ᨸᨭᩥᨸᨠ᩠ᨡᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᨲᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩈᩦᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩔ ᩋᨶᨬ᩠ᨬᩅᩥᨠᩣᩁᩮᩅᨶ ᩈᨾ᩠ᨽᩪᨲᨲ᩠ᨲᩣ, ᩈᨾᩮᨶ ᩈᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩈᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨾᨾ

ᩈᩦᩃᩈᨾᩮᨶ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᨾᨿᩣ ᩈᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪼ “ᨿᨴᩥᨴᩴ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩥᨿᩴ, ᩃᩮᩣᨠᩩᨲ᩠ᨲᩁᨾ᩠ᨸᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩴ ᩑᨠᨩ᩠ᨫᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪼ ᨲᩮᨶᩣᩉ

“ᩈᩦᩃᩮᨸᩦ”ᨲᩥ᪼ ᨮᨸᩮᨲᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᩅᩴ ᨮᨸᩮᩈᩥ ᩈᩦᩃᩅᩥᩈᨿᩴ᪼ ᨸᨴᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨴᩴ᪼

ᨲᨸᨲᩦᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨲᩥ, ᩅᩥᨴᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪼ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨲᩦᨲᩥ ᩉᩦᩊᩮᨲᩥ ᩃᩥᨾ᩠ᨸᨲᩮᩣ ᨴᩪᩁᨲᩦ᪼ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩣᩁᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩁᩥᨿᩣ ᩌᩁᨠᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᩉᩦᨲᩥ᪼

ᨿᨠ᩠ᨡᨹᩃᩈᨾ᩠ᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩦᩁᩥᨿᩈᨲ᩠ᨲᩣᨲᩣ ᨲᨸᩮᩣᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾ᩠ᨾᩣ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪼ ᨸᩁᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᨸᨮᨾᨠᩣᩅᨲᩮᩣ᪼ ᨿᨳᩣ ᨿᩩᩅᨲᩮᩣ ᨠᩣᩁᩅᩣ ᨿᩮᩣᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ,

ᩑᩅᩴ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨠᩣᩁᩅᩣ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩣ᪼ ᨠᩥᩃᩮᩈᩣᨶᩴ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩣᨶᩥ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ᪼ ᨶᩥᩔᩁᨱᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩴ᪼ ᩋᨳ ᩅᩣ

ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨧᩣᨴᩦᨶᩴ ᩋᨵᩥᩈᩦᩃᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩅᩣᨿᩣᨾᩔ ᩋᨵᩥᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ, ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᩋᨵᩥᨸᨬ᩠ᨬᩣᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᨣ᩠ᨣᩉᨱᩮᨶ

ᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨦ᩠ᨠᨸ᩠ᨸᩈᨲᩥᩈᨾᩣᨵᨿᩮᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᨹᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᩈᨾᩩᨧ᩠ᨨᩮᨴᨸᨭᩥᨸ᩠ᨸᩔᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩣ᪼ ᨶᩥᩔᩁᨱᩅᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᨾᩮᩅ᪼

᪓᪐᪓᪼ ᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨩᨶᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨮᩣᨶᩴ ᨮᨸᩮ “ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨣᩣᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨽᩥᨸ᩠ᨸᩮᨲᩴ᪼ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩅᩥᨶᩣ ᨶᩣᨴᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩑᨠᨲᩮᩣᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥ᪼ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ

ᨸᩁᩥᩈᩣᩈᩪᨲᩥ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᨸᩁᩥᩈᩣ, ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨸᩁᩥᩈᩣ, ᨣᩉᨸᨲᩥᨸᩁᩥᩈᩣ, ᩈᨾᨱᨸᩁᩥᩈᩣ, ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᨸᩁᩥᩈᩣ, ᨲᩣᩅᨲᩥᩴᩈᨸᩁᩥᩈᩣ, ᨾᩣᩁᨸᩁᩥᩈᩣ,

ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨸᩁᩥᩈᩣᨲᩥ ᩍᨾᩣᩈᩩ ᩋᨭ᩠ᨮᩈᩩ ᨸᩁᩥᩈᩣᩈᩩ᪼

ᩅᩮᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᩣᨶᩦᨲᩥ ᩅᩥᩈᩣᩁᨴᨽᩣᩅᩣ ᨬᩣᨱᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩈᨾ᩠ᨻᩮᩣᨵᩥᩅᩥᩈᩮᩈᩮ ᨣᩩᨱᩮ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩔᨶᨽᩣᩅᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨽᨿᨽᩣᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪼ ᩋᩣᩈᨽᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩴ ᨮᩣᨶᩴ,

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪼ ᩌᩈᨽᩣ ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣ, ᨲᩮᩈᩴ ᨮᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪼

អបិច ឧសកស្ស ឮតត្ថិ អារសក៌, អារសក៌ ចិឃាតិ អារសក៌˙ ឃថា ហិ តិសកសត្ថុទោតា ឧសកោ អត្តនោ ឧសកពលេត ចត្វហិ បំរេតហិ បតចិ ឧប្បឹឮិតុត្វា អចលដ្ឋានេតត តិដ្ឋតិ, ឯវំ តថាគតោបិ តសហិ តថាគតពលេហិ សមន្នាគតោ ចត្វហិ ចេសារជ្ជបំរេតហិ អដ្ឋបរិសាបតចិ ឧប្បឹឮិតុត្វា សទេវកេ លោកេ កេតចិ បច្ចត្ថិកេត អកម្បិយោ អចលេត ឋានេតត តិដ្ឋតិ˙ ឯវំ តិដ្ឋមាតោច តំ អារសក៌ ឋាត៌ បដិខាតាតិ ឧបកច្ឆតិ ត បច្ចក្ខាតិ អត្តតិ អារោបេតិ˙ តេត វុត្តំ "អារសក៌ ឋាត៌ បដិខាតាតី"តិ˙

សីហតាទំ តទតីតិ ឃថា មិគរាខា បរិស្សឃាត៌ សហតតោ, ចតមហិសមត្តចារណាឌីត៌ ហតតតោ ច "សីហោ"តិ វុច្ចតិ, ឯវំ តថាគតោ លោកធម្មាត៌ សហតតោ, បរប្បចាតាត៌ ហតតតោ ច "សីហោ"តិ វុច្ចតិ˙ ឯវំ វុត្តស្ស សីហស្ស តាទំ សីហតាទំ˙ តត្ថ ឃថា សីហោ សីហពលេត សមន្នាគតោ សព្ពត្ថ ចិសារទោ ចិកតលោមហំសោ សីហតាទំ តទតិ, ឯវំ តថាគតសីហោបិ តសហិ តថាគតពលេហិ សមន្នាគតោ អដ្ឋសុ បរិសាសុ ចិសារទោ ចិកតលោមហំសោ "ឮតិ រូប"ត្តិអាឌិតា (សំ˙ តិ˙ ១˙លិប័; អ˙ តិ˙ ប័˙១) តយេត តាតាចិលាសសប្បន្តំ សីហតាទំ តទតិ˙

បតំញាអភិសម្ពុទ្ធត្តាតិ តោតុំ ឮច្ឆិតមត្តំ អត្តតោ ញាណពលាតុរូបំ អភិរចិត្វា តម្ពេលាយេចាតិ បុច្ឆិតក្ខណេយេច ឋាតុប្បត្តិកបដិភាតេត ចិស្សជ្ជេតិ˙ ចិត្តំ បរិតោសេតិយេច អជ្ឈាសយាតុរូបំ ចិស្សជ្ជតតោ˙ សោតត្តុញ្ញស្ស ឃញ្ញត្តិ អដ្ឋកុលាចខ្ជីតេត តចេយេត លសេលាត លក្ខុយាតត្តា˙ "ឃំ តេ សត្តា កាយតិ, តំ តេ សោស្សាយា"តិ អាតរការចខាតា មហតេត្តត ឧស្សាហេត សោតត្តំ សប្បដិច្ឆិតត្តំ ឃញ្ញត្តិ˙ ស្សប្បសត្តា បសាតាភិព្យុដ្ឋិយា ចិកព្យបក្កិលេសតាឃ កល្លចិត្តា មុទុចិត្តា ហោត្តិ˙ បសត្តការត្តិ បសតេ្តហិ កាតព្ពសក្ការំ, ធម្មាមិសបូជត្តិ អត្ថោ˙ តត្ថ អាមិសបូជំ ឥស្សតេ្តា "បហឹតាតី"តិអាឌិមាហ˙ ធម្មបូជា បត "តថត្តាឃា"តិ ឮមិតា ឥស្សិតា˙ តថាភាចាឃាតិ ឃថត្តាឃ ឃស្ស ចដ្ឋុក្ខត្តិស្សរលត្តាឃ ធម្មោ ទេសិតោ, តថាភាចាឃ, តេតាហ "ធម្មាតុធម្មបដិបត្តិបូរលត្តាឃា"តិ˙ សា ច ធម្មាតុធម្មបដិបត្តិ ឃាឃ អតុប្បត្តិឃា បដិបជ្ជិតព្ពា, បដិបជ្ជត្តាតញ្ញ សតិ អញ្ញត្តិកដ្ឋសមចារេឃ ឯកំសិកា តស្សា បរិបូរិតិ តំ អតុប្បត្តិំ ឥស្សេតុំ "កេតចិ សទរណស្ស"តិអាឌិ វុត្តំ˙

ឮមស្មិំបតេតាការេស ចត្តាតិ "បដិបត្តា ច អារាធត្តី"តិ ឯតស្មិំ សីហតាទកិច្ចបរិបូរិឌីបតេ បរិញ្ញាបទេស ចត្តា˙ សមេធារេតតត្ថាតិ សង្កលិតត្ថា˙ ឯកោ សីហតាទោ អសាធារណោ អញ្ញោហិ អប្បដិចត្តិយោ សេដ្ឋតាទោ អភិតតាទោតិ កត្វា˙ ឯស តយោ សេសេស្សុបិ˙ បុរិមាតំ ឥសត្តត្តិអាឌិតោ បដ្ឋាឃ ឃាច "ចិមុត្តិឃា មហិញ្ញសមិសោ តត្ថី"តិ ឯតេតំ បុរិមាតំ ឥសត្តំ សីហតាទាតំ, តិច្ឆរណោ ចេត្ថ សាមិចចត៌, តេតាហ "ឯកេកស្សា"តិ˙ "បរិសាសុ ច តទតី"តិ អាទយោ បរិចារា "ឯកត្តំ តបស្សី តិរយេ តិដ្ឋត្តំ បស្សាមី"តិ សីហតាទំ តទត្តា ភកចា បរិសាឃំ តទតិ ចិសារទោ តទតិ ឃាច "បដិបត្តា អារាធត្តី"តិ អត្ថយោខតាឃ សម្ពុចតោ˙ តថា សេសេស្សុបិ តចស្ស˙

"ឯច"ត្តិអាឌិ ឃថាវុត្តាត៌ តេតំ សង្កលេត្វា ឥស្សេត៌˙ តេ ឥសាតិ តេ "បរិសាសុ ច តទតី"តិ អាទយោ សីហតាទា˙ បុរិមាតំ ឥសត្តត្តិ ឃថាវុត្តាត៌ បុរិមាត៌ ឥសត្តំ˙ បរិចារចសេតាតិ បតេច្ចកំ បរិចារចសេត ឃោខិឃមាតា សតំ សីហតាទា˙ បុរិមា ច ឥសាតិ តថា អឃោខិឃមាតា បុរិមា ច ឥសាតិ ឯវំ ឥសាឌិកំ សីហតាទសតំ ហោតិ˙ ឯវំ ចាឌីត៌ ចាតត្តិ ឯវំ បចត្តចាតាត៌ តិត្តិឃាត៌ ចាទំ˙

ᨷᨭᩥᩈᩮᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣᨽᩣᩅᩣᨽᩣᩅᨴᩔᨶᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᩴ ᨽᨣᩅᩣ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᩥᨠᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩍᨵ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵ ᨲᨷᩔᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ (ᨴᩦ᪨ ᨶᩥ᪨ ᪑᪨᪑᪑) ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩥᨽᩣᨣᩴ, ᨷᩣᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨽᩣᨣᨬ᩠ᨧ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨷᩁᩥᩈᩔ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩔ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩔ ᨷᩩᩁᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨶᨴᩥ, ᨲᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ “ᨲᨲᩕᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᩈᨲᩥ ᨶᨴᩥᨲᨷᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᨷᩁᩥᩅᩣᩈᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪃᪀᪃᪨ ᨲᨲᩕᨲ᩠ᨳᩥ “ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᨣᩥᨩ᩠ᨫᨠᩪᨭᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩴ...ᨷᩮ... ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩦ”ᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨾᩴ ᨿᨴᩣ ᨶᩥᨣᩕᩮᩣᨵᩮᩣ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ, ᨽᨣᩅᩣ ᨲᨴᩣ ᩅᩔᩴ ᩅᩥᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩥ, ᨶ ᨲᨴᩣ ᨣᩥᨩ᩠ᨫᨠᩪᨭᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩁᩣᨩᨣᩉᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨷᨶ ᩅᩥᩉᩁᨲᩦᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩁᩣᨩᨣᩉᩮ ᨣᩥᨩ᩠ᨫᨠᩪᨭᩮ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨣᩥᨩ᩠ᨫᨠᩪᨭᩮ ᩅᩥᩉᩁᨱᨠᩣᩃᩔ ᨲᨴᩣ ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩑᨠᩴ ᨲᩴ ᩈᨾᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨠᩣᩃᩮ ᩅᩣ ᩑᨲᩴ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩅᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

᪃᪀᪄᪨ ᨿᩴ ᨷᩁᩥᩅᩣᩈᩴ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨷᩁᩥᩅᩈᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩣᨾᨱᩮᩁᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᩅᩈᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨶ ᨣᩥᩉᩥᨽᩪᨲᩮᨶ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨷᩁᩥᩅᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᩣᨠᨦ᩠ᨡᨲᩥ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨷᨶ ᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩣ-ᩋᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᨶᨶ᩠ᨴᩥᩈᩥᨦ᩠ᨥᩣᨶᩅᩈᩮᨶ “ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥᩁᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩉᩅᩮᨿ᩠ᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ (ᨷᩣᨧᩥ᪨ ᪄᪀) ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩁᨲ᩠ᨳᨣ᩠ᨣᩉᨱᩴ ᩅᩥᨿ᪨ ᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᩅᩮᩈᨲᩣᨴᩦᨲᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᩮᩈᩥᨿᩣᩅᩥᨵᩅᩣᨳᩩᩃ᩠ᩃᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨷᨱ᩠ᨯᨠᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦᨣᩮᩣᨧᩁᨲᩣ, ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦᩉᩥ ᩏᨧ᩠ᨧᩣᩅᨧᩮᩈᩩ ᨠᩥᨦ᩠ᨠᩁᨱᩦᨿᩮᩈᩩ ᨴᨠ᩠ᨡᨲᩣᨴᩥᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩏᨴ᩠ᨴᩮᩈᨷᩁᩥᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᨴᩦᩈᩩ ᨲᩥᨻ᩠ᨻᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᨲᩣ, ᨿᩔ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿᨲᨶᩔ ᨻ᩠ᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩔ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩮ, ᩁᨲᨶᨲ᩠ᨲᨿᩔ ᨧ ᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣ, ᨲᨴᩩᨽᨿᩴ ᨿᨳᩣᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᨧ ᩋᩅᨱ᩠ᨱᩮ ᨧ ᩋᨲ᩠ᨲᨾᨶᨲᩣᨲᩥ ᨻ᩠ᨿᨲᩥᩁᩮᨠᩮᩣ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩋᨭ᩠ᨮ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨷᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨥᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᨿᩔ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩈᩮᨶ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩅᩥᨿ ᨥᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᨣᨱᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩏᨷᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨣᨱᩔ ᨣᨱᨷᩪᩁᨠᩣᨶᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪᨶᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᩅᩥᨿ ᨲᩔ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩅᩣᩈᩥᨠᩮᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩏᨷᨩ᩠ᨫᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᩈᩦᩃᩅᩥᩈᩮᩣᨵᨶᩮ ᩋᨷ᩠ᨷᨾᩣᨴᩮᩣ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨴᩴ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮ ᩈᨲᩥ ᩋᩅᩥᨩᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨾᩥᨲᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᩥᨲᩅᩥᨲᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨳᩮᩅ ᩋᨷᩁᩮᨶᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨩᩣᨲᩥᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᩑᩅ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᩣᨵᩥᨣᨾᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᨶᨠᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩮᨷᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩑᨠᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ “ᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ, ᨲᩮᨶᩣᩉ “ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅᩣᨲᩥ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣᩅ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨩᩣᨲᩥᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨶᩣ ᨶᨿᩮᨶ ᩉᩥ ᩅᩥᩅᩮᨠᨷᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩴ ᨿᨳᩣᨶᩩᩈᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩑᨲ᩠ᨳ “ᩈᨾ᩠ᨾᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣᨲᩥ ᨬᩣᨿᩮᨶ᪨ ᩅᩥᨷᩩᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩦᩃᩈᨾ᩠ᨷᨴᩣᨴᩥᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᨷᩁᩥᨷᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩩᨲᩥ ᨶᩥᨣᨾᨶᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩣᨷᩮᨲᩩᩴ “ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩴ...ᨷᩮ... ᩅᩥᩉᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩉᩥ ᩋᩁᩉᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩪᨭᩮᨶ ᨴᩮᩈᨶᩣ ᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨷᩥᨲᩣ᪨ ᨲᩴ ᨷᨶ ᨶᩥᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ...ᨷᩮ... ᩋᩉᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩮᩉᩥ᪨ ᨿᩴ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨶ ᩅᩥᨽᨲ᩠ᨲᩴ, ᨲᩴ ᩈᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩮᨿ᩠ᨿᨾᩮᩅ᪨

ᨾᩉᩣᩈᩦᩉᨶᩣᨴᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᨶᩣ᪨

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

៥. េបិដ្ឋបិកសុត្តវណ្ណនា

េបិដ្ឋបិកបរិក្ខារហារចតុក្កវណ្ណនា

១០៨. សាមត្ថិយន្តិ សយិបទេត្ត ក្យុត្តិ អាហ “សាមត្ថិ រូបតិស្សាយា”តិ។ េឌតស្ស ក្យារស្ស ចេតតិ េឌេតត តាយ រាឌក្យារេត េរាបិេត រូបចេត។ តិចារចារុតាឌិតា បត្តាឌិតា អារេយត្តិ ឲត្វាតិ អារារេយា, ចិហារេរា។ េចារេដរ បិេតសុ ឌារេតាតិ េបិដ្ឋបិេតា។ ចតុន្នាយាលាតតបត្តានុបកតត្តា លក្ខបរិក្ខារេកា។ ពហុលយហាសារេលិតិ យហាចិកចតាយ យហាសារតាបេត្តា ពហុេលា។ សយយត្តិ សាយត្តាតិេទ្ទេសា, តំ តំ សយយត្តិ អេត្វា។ បចតត្តិតិ បការេតា ចតត្តិ, អត្តនា អត្តនា រូក្កហិតតិយារេយត យថា តថា សយយំ ចតត្តិតិ អេត្វា។ “បក្យតេយា”តិ ត្តយិតា េតារេតឃ្យឌាលុេសាលីេសាលតណ្ហាឌិេក សក្កល្យាតិ, បរិក្ខារកាេតយាតិ អាឌិ-សេទ្ទត លក្ខបរិក្ខារកាឌិេក។ តិក្កាឌីររេយត្វ អត្ថិតិ តិក្កាឌីេរា, អារារេយា។ តថា ឲកា សាលិ ឲត្វាតិ ឲកសាលេកា, តស្មិំ តិក្កាឌីេរ ឲកសាលេក។

អេតកាការាតចេរសេតាឃ្យត្វចិកាចតេតា, អបរាបរុប្បត្តិេតា ច កកចេតា េកាលំ តត្វ បត្វេដ ចិយ េហាតីតិ ចុត្តំ “សត្តត្យាតត្តាលំ បត្វទិត្វា”តិ, ឃេតា តស្ស េកាលឌាលតា ចុត្តតិ, េចេតឃ្យាតំ តតេត្តាកឆតា េហដ្ឋា ចុត្តាេឃច។ េចេតឃ្យសត្តបរិក្កល្យាតត្វ សយត្តាហាេរ កេត បចយំ េតសំ េចេតឃ្យកាេចេតច រូបដ្ឋាតំ េហាតិ, អច សេរលាកយតាឌិចេសត កិច្ចតិបត្តិ ចីយំសីយតីតិ អាហ “កិំ តុ េលា កចិស្សតីតិ រូបបរិក្ខេត្តា”តិ ។ តិេរាឆត្តិ សត្តាតិេរាឆំ។ តិេរាឆា ចុដ្ឋាតត្តិ តេតា តិេរាឆេតា ចុដ្ឋាតំ សត្តាបត្តិំ សត្តាចុទ្ធាតំ េកាេលត សំសត្តិត្វាតិ ឃថា េត តិេរាឆំ, តិេរាឆេតា ចុដ្ឋាតត្ថា ត្យាកទិំ សុ, ត្យាកទិស្សត្តិ ច, តថា ត្យាកេរលចេសត សំសត្តិត្វា។ ហត្វិសារិបុេត្តាតិ ហត្វិសារិេតា បុេត្តា។ “ឃុកន្តរបត្តតំ បរិក្កិបិត្វា”តិ ត្តតំ បរិកប្យចចតំ “តាឌិសំ អត្វិ េច, តំ ចិឃា”តិ។ េយឈចណ្ណត្តិ រត្តេយឈចណ្ណំ, សត្យាប្យកាតុរឌ្ឍិតេយឈសក្កាសត្តិ អេត្វា។ បចណ្ណត្តិ អកិតចំ អាឌិេតា តថាលទ្ធេចាហាេរត , អតត្តាបរិេកាកតាយ , តថា ចា សត្វ អឌិដ្ឋាេតត េសា បេត្តា សត្តកាលំ “បចណ្ណំ” េត្វច ចុដ្ឋតិ, សិលិឌិចុត្តេតតលក្កល្បបបត្តិឃា ចា េសា បេត្តា “បចណ្ណ”ត្តិ ចុដ្ឋតិ។

១០៩. អត្តេតា រុចិចេសត សដ្ឋយដ្ឋិតិត្តាសយចេសត, ត បេរត រូស្សាហិេតាតិ អធិប្បាេឃា។ “អតិប្បកាចេយច ដិដ្វា”តិ ត្តតំ កុតកចតំ ត តាច កិក្កាចារេចលិ សយ្យត្តាតិ ឌស្សតត្វ។ កកចា ហិ តឌា កាលេស្សច ចិហារេតា តិក្កេត្តា “ចាសតាកាកិឃាឃ ឆយុេឌសតាឃ េបិដ្ឋបិតំ អត្យុក្កហិត្យស្សាយី”តិ។ ឃត្វាតាហត្តិ អត្តាត្វ សំសឃបរិឌីបេតា, ត្តឆ បត សំសឃបរិឌីបេតា ចិឃ។ កស្វាតិ អាហ “ត្យុទ្ធាត”ត្តិអាឌិ។ សំសេឃា តាយ តត្វិ េពធិម្បុេល ឲច សយុណ្ណដ្ឋិតត្តា។ បរិចិតក្កបុត្តាការេកាតិ អធិេប្បតកិច្ចស្ស បុត្តាកាកបរិចិតេក្កា ឲច។ ត្យុទ្ធាតំ លត្កតីតិ “កទិស្សាយ, ត កទិស្សាយា”តិអាឌិេកា ឲស ចិត្តចារេរា ត្យុទ្ធាតំ លត្កតិ សយុចតិ ចិចារលាចេសត បចត្តតេតា, ត បត សំសឃចេសត។ េតតាហាតិ េឃត ត្យុទ្ធាតយ្យិ លត្កតិ, េតេតចាហ កកចា “ឃត្វាតាហ”ត្តិ។ បរិកប្យេត ចាយំ តិបិេតា។ “រូបសក្កេយឃ្យ”ត្តិ កិទិឃាបេឌត

ວຸຈ຺ຈມາເນາ ເອວ ຫິ ອເຕ຺ຖາ "ຍຕ຺ຖາ"ຕິ ນິປາຕປເທນ ເຊາຕີຍຕິ. ອຍໍ ຍຕ຺ຖ ອຸປສງ຺ກເມຍ຺ຍນ຺ຕິ ເຍາຊນາ. ຍທິ ປນາຕິ ຕ຺ຕເຍ຺ຍ ເຕນ ສມານຕ຺ຕິ ອາຫ "ຍທິ ປນາຫນ຺ຕິ ອເຕ຺ຖາ"ຕິ.

໓໐໘. ຍຖາ ອຸຕ຺ຕປ຺ປາເຍາ ສເທ຺ທ ອຸຕ຺ຕາເນາ, ເອວໍ ວິປຸລການເຕນ ອຸປຣູປຣິ ປເວຕ຺ຕາປິ ອຸຕ຺ຕາເນາຕິ ຕກ຺ກໍ ເອກຍ຺ຍກຕ຺ວາ ປິຍຸຕ຺ຕໍ "ອຸຕ຺ຕານີນີຍາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປຸນ ວິການເກນ ນເຍ຺ຍາຕິ "ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທມຫາສທ຺ທາຍາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ຕມ຺ຕິ ວິວເຣຕ຺ຕາ "ອຸຈ຺ຈໍ ນທມານາຍາ"ຕິອາທິມາຫ. ອຍ຺ຍາຕິ ປຣິສາຍ. ອຸທ຺ທິກມນເວເສນາຕິ ອຸຕ຺ຕມຄຸລຕາຍ ອຸກ຺ກຕ຺ຖາ ອຸກ຺ກຕ຺ຖາ ປເວຕ຺ນເວເສນ. ທີສາສຸ ປຕ຺ຖເວເສນາຕິ ວິປຸລການເຕນ ກ຺ວປເຣຍ຺ຍາຍ ສຕ຺ຕທີສາສຸ ປຕ຺ຕຣນເວເສນ. ຕ຺ຕາຕິ ປຣິຕ຺ຕາທກປຣິສາຍ ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທມຫາສທ຺ທຕາຍ ກາຣນໍ, ຕສ຺ສ ຈ ປວຕ຺ຕິອາກາຣໍ ນເຍ຺ຍເຕ຺ຕາ "ເຕສຍ຺ຍີ"ຕິອາທິມາຫ. ກາຍສ຺ສາເນາ ຕາຍ ກາຍຄຸລສ຺ສາເນາ. ກາຍຄວາທີກເຕາ ອສ຺ສາເນາ ຄວສ຺ສາເນາ.

໓໐໙. ສຸລເປຕີຕິ ສໍຍຍຕເວເສນ ສຍຸເຕວ ນເປນິ, ສຸລປຕເຕ຺ຕາ ຕິຣ຺ຖາຕກວາຍ ອຍ຺ຍາຍຍ຺ຍາສຸ ອກາຣວສ຺ສ ຊທາປຕເວເສນ ອາວາຣສ຺ສ ນິກ຺ກປຕໍ, ຍວາວຸຕ຺ຕເນາສ຺ສ ຕິກ຺ຫຕຕ຺ຕາ ເຫາຕີຕິ ອາຫ "ນິກ຺ກເປນີ"ຕິອາທິ. ອປ຺ປສທ຺ທິ ຕິສ຺ສທ຺ທິ, ອຸຈ຺ຈາສທ຺ທມຫາສທ຺ທາກາຈຕ຺ຕິ ອນິປ຺ປາເຍາ. ຕປ຺ປຍທ຺ທຕ຺ຕີຕິ ຕ ອກາຣໍ ກເຣາຕ຺ຕີ.

໓໑໐. ເຕາອາກເຕ ອາຕເຣ຺ທາຕິ ກກວຕິ ອາກເຕ ເຕາ ອຍ຺ຍາ ອາຕເຣ຺ທາ ປີຕິ ເຫາຕີ. ປິຍປຍຸກາທາຣາຕິ ປິຍາລປິ. "ປຄ຺ຄຍນໍ ອກາສີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ນ ເກວລຍເຍວ, ອຖ ເວາ ອເຍ຺ຍາປິ ປຍ຺ຍາຊິຕາ ເຍຫຸເຍ຺ຍນ ກກວເຕາ ອປຊິຕີ ກເຣາເນ຺ຕວາຕິ ນເຍ຺ຍຕໍ "ກກວຕ຺ຕຍີ"ຕິອາທິ ວຕ຺ວາ, ຕຕ຺ຕ ກາຣນມາຫ "ອຸຈ຺ຈາກຸລີນຕາຍາ"ຕິ, ເຕນ ສາສເນ ອປ຺ປສຕ຺ຕາປິ ກຸລກາຣເຕນ ກກວຕິ ອປຊິຕີ ກເຣາເນ຺ຕ ວາຕິ ນເຍ຺ຍຕິ. ເອຕສ຺ມິອຕ຺ຕເຣ ກາ ນາຍ ກຖາຕິ ເອຕສ຺ມິ ຍວາວຸຕ຺ຕປຣິເຈ຺ເຈທກຕ຺ຕເຣ ກຖາ ກາ ນາຍ. ວິປ຺ປກຕາ ອາເຣທ຺ທາ ຫຸຕ຺ວາ ອປຣິເຍາສິຕາ. "ກາ ກຖາ ວິປ຺ປກຕາ"ຕິ ວເນຕ຺ຕາ ອຕ຺ເຖາ ຕສ຺ສາ ປຣິເຍາສານໍ ປຊານາຕີຕິ ນາຍ. "ກາ ກຖາ"ຕິ ຈ ອວິເສສເວຈນຕາຕິ ຍສ຺ສາ ຕສ຺ສາ ສຍ຺ຍສ຺ສາປິ ກຖາຍ ປຣິເຍາສານໍ ປຊິຍ຺ຍາຕຍ຺ຍ ເຫາຕິ, ຕຍ຺ຍ ປເຣສໍ ອສຍ຺ຍາຍ຺ຍໍ ອວິສຍຕ຺ຕີ ອາຫ "ປຣິຍຕ຺ຕິ ເນຕ຺ວາ ເທຍີຕິ ສຍ຺ຍາຍ຺ຍປວາຣນໍ ປວາເຣສີ"ຕິ.

ອຄິສຍ຺ຍານິເທ຺ທສກຖາວຓ຺ຓນາ

໓໑໑. ສຸກາຣນຕ຺ຕີ ສຸຄ຺ຄໍ ອຕ຺ຕາວຫໍ ຫິຕາວຫໍ ກາຣນໍ. ນານານິເທ຺ທສຸ ນານາລທ຺ທິສຸ ນິສຸຕ຺ຕາຕິ ນານານິຕ຺ຕິກາ, ເຕ ເອວ ນານານິຕ຺ຕິຍາ ກ-ກາຣສ຺ສ ຍ-ກາຣໍ ກຕ຺ວາ. ກຸຕຸຫລເຍຕ຺ຕ ອຕ຺ຖີຕິ ເກາຕຸຫລີ, ສາ ເອວ ສາລິຕິ ເກາຕຸຫລສາລີ, ເຕນາຫ "ເກາຕຸຫລຸປ຺ປຕ຺ຕິຖ຺ຖາເນາ"ຕິ. ສຍ຺ຍານິເທ຺ທເສາຕິ ສຍ຺ຍາສີເສນາຍໍ ເທສນາ, ຕສ຺ມາ ສຍ຺ຍາສຫຄຕາ ສເພ຺ພປິ ທມ຺ມາ ສງ຺ຄຍ຺ຫນ຺ຕິ, ຕຕ຺ຕ ປນ ຈິຕ຺ຕໍ ປທານນ຺ຕິ ອາຫ "ຈິຕ຺ຕນິເທ຺ທເສາ"ຕິ. ອຄ຺ຄຕ຺ຕນິເທ຺ທສສ຺ສ ປນ ເຕຫິ ອນຄິເປ຺ປຕຕ຺ຕາ, ອວິສຍຕ຺ຕາ ຈ "ລຫິກນິເທ຺ທເສາ"ຕິ ອາຫ. ກາຍໍ ເສາປິ ເຕນໍ ອວິສເຍາວ, ອຕ຺ເຖາ ປນ ນິເທ຺ທສກຖາ ວຸຄ຺ຄຍາຕາ ຕເທວ ຕິຖ຺ຖຕີຕິ ຕຖາ ວຸຕ຺ຕໍ. ກິຕ຺ຕິເຍາເຣສາຕິ "ອເຫາ ນູທ຺ທາວຸກາເຣາ ກວຕ຺ຕປຊິທ຺ທນ຺ຕໍ ກາຣນໍ ເອວໍ ຫຕ຺ວາຍລກໍ ວິຍ ປຄ຺ຄຸຕ຺ເຕາ ນເຍ຺ຍຕິ, ສາວເກ ຈ ເອທິເສ ສໍວຣສມາທາເນ ປຕິຖ຺ຖາເປຕີ"ຕິ ຄຸຕິເຍາເຣາ ຍາວ ກວຄ຺ຄ

បច្ចនតិ៍ បដិភាគកិរិយន្តិ បច្ចអាសនវសេន បដិភាគភូតំ បយោគំ ករោន្តោ កថេន្តោ សមយន្តិ ៣(៣ ៣(៣ ចុដ្ឋតសមយំ អក្ខរបរិកប្បិតំ កិច្ចំ ឋប្បានិយំ ចត្តុំ អត្តនោ សមយំ កត្វា កិច្ចំនេច សិក្ខាបទន្តិ “ឧលយ្ហកេត កចិតត្តំ , ឧត្តកំ, នេចលំ ឧកស្មិំនេយច ផានេត តិសីទិតត្តា”ន្តិ ឧចយាឌិកំ កិច្ចំនេច កានលំ សិក្ខានកាដ្ឋានំ កត្វា បញ្ញាបេត្តិ តិរោឆកឆត្តិ តិរោឆសមាបត្តិកឆំ

នេតស្វតិ នកោត្ទហលសាលិយំ សត្តិបតិនេតស្វ តិត្តិឃសមយលហ្វោហ្វនលាស្វ ឧកនេច្ចតិ ឧនកោ បុរិនេយាតិ “អនេហត្វ អប្បច្ចយា”តិ ឧចំចាឌិ ឃ្វាយំ ច្ចឆ ឋប្បជ្ជតីតិ នយាឌតា សមាបត្តិត្តិ អសញ្ញាកាចាចហំ សមាបត្តិ តិរោឆតិ សញ្ញាតិរោឆ នេហត្យុំ អបស្សន្តោតិ នយត នេហត្យតា អសញ្ញាកនេច សញ្ញាយ តិរោឆា សព្ពនេសា អត្តុប្បានោ, នយត ច តនេតា ទុតស្ស ច្ចឆ បច្ចនេចាការកនេច តស្សា ឋប្បានោ, តំ អចិសយតាយ អបស្សន្តោ

តន្តិ បផយចាឌិ តិនេសឆត្វាតិ “ត នោ តានេយតំ នកា ឧចំ កចិស្សតី”តិ ឧចំ បដិក្កិបិត្វា អសញ្ញិកកាចត្តិ ឃុដ្ឋាបត្តិឃា កិរិយយសញ្ញាចនេសត ចិកតសញ្ញិកាចំ ចក្ខតិ ហិ “ចិរសញ្ញិ ហុត្វា”តិ ចិក្ខយុតចនេសត កិលេសានំ សត្តាបនេតត អត្តត្តនេបិ ឈោនេតនេបិតិ ទុក្ករតាយ កឹយតនេបិ បរិយាទិតិត្រ្តិនេយាតិ តិត្តិនេសចតកាចាបិឌនេតត សព្ពនេសា បិលិបិតចក្ខាឌិត្រ្តិនេយា កនេក្កាតិ កញ្ចិតក្យុសលញ្ញាសនេយា ឧចយាហាតិ “ឧចំ សញ្ញា ហិ នកា បុរិសស្ស អត្តា”តិអាឌិអាកានេត សញ្ញាតិរោឆយាហ ច្ចយិតា តនេយត ច្ចនេតា បនេទស្វ ត្ថិស្វ ផានេតស្វ ឃឆានហំ នយាឌតា នេចឌិតត្តា

អាឆត្តាលបនេយាកត្តិ អាឆត្តាលនេចឌចិហិតំ អាឆត្តាលិកាតំ ចិសញ្ញិកាចាបិឌតបនេយាគំ អាឆត្តាលំ បនេយានេឌត្វាតិ អាឆត្តាលនេចនេឌ អាកតអក្កិទុហតបុត្តកំ យត្តឌប្បតំ បនេយានេឌត្វា សឹសង្ខិត្ថតាឌិឌស្សនេតត សញ្ញាតិរោឆយាហ តស្សាតិ ឃស្ស សឹសង្ខិត្ថតាឌិ ឌស្សិតំ, តស្ស

ឃក្ខឌាសីតត្តិ នេឌចឌាសីតំ, ឃា “នេឌចតាកតិនេយាតិបិ” ចុច្ចត្តិ យឌតិដ្ឋត្តិ ស្វរាយឌតិយិត្តកំ ស្វបតំ នេឌចត្វុបហារត្តិ តច្ចតកាយតាឌិតា នេឌចតាតំ ប្ញុឌំ ស្វរាបិតិត្តិ បិតិបុណ្ណា ស្វទំ ឌិចាតិ អតិឌិចា ឋស្សុនេទ

ឧលយ្ហកឆា ចិឃាតិ ច្ចនេយសំ បណ្ឌិតយាតិតំ កឆា អត្ថចាលកឆាសឌិសឹ ចត្តានេរា តិនេរាឆតិ អញ្ញាយញ្ញាចិឌុនេទ ចត្តានេរា តិនេរាឆ ឧនេត បញ្ញាបេត្តិ ត ច អញ្ញាយញ្ញាចិទុដ្ឋតាតាសកានេចត នេតត កចិតត្តំ, អឆ នោ ឧកសកានេចត, នេតតាហ “ច្ចយិតា ចា”តិអាឌិ អនេញ្ញាតេចាតិ ច្ចនេយហិ ចុត្តាការនេតា អញ្ញាការនេតេច កចិតត្តំ “អយំ តិនេរាឆា, អយំ តិនេរាឆា”តិ អានេយឌិតចចតំ សត្វា អត្តនេតា នេឌសតាចិលិនេសត អនេតកាការនេចាការំ តិនេរាឆំ ចិការេចស្សតីតិ ឌស្សតត្វំ កតំ អនេហា ត្វុតាតិ ឧត្វ អនេហាតិ អច្ឆរិនេយ, ត្វុតាតិ អត្តុស្សនេលា តិបិនេតា តស្វា អនេហា ត្វុត កកចា អតញ្ញាសាឆានលាឌេសតត្តា តិនេរាឆយិ អនេហា អច្ឆរិយំ កត្វា កនេឆយ្យ យនេញ្ញាតិ អឌិប្បានេយា “អនេហា ត្វុត ស្វុកនេតា”តិ ឧត្វាបិ ឧនេសច តនេយា អច្ឆរិយចិកាចតនេតា ឧច នេចត្វ ត្ថិក្ខត្តុំ ចចតំ, អច្ឆរិយនេត្វាបិ នេចត្វ អនេហា-សនេទ្ធា នេសា ឃស្វា អត្តុស្សនេលាយុនេលនេតច នេតត កហិនេតា, តស្វា ចុត្ត “អនេហា ត្វុតាតិ អត្តុស្សនេលានេត្វ”តិ កាលបុក្កលិឌិចិការេកត ពហុនេកឌត្វា ច្ចនេយសំ តិនេរាឆឌ្ឍាតត្តិ ពហុចចតំ, ក្យុសល-សទ្ធនេយានេកត សាយិចចតំ ក្យុស្វនេត្វ ឌដ្ឋត្តំ ចិណ្ណចសិតាឃាតិ តិនេរាឆសមាបត្តិយំ ចសីកាចស្ស ចិណ្ណត្តា

សភាវំ ជានាតីតិ និរោធស្ស សភាវំ យាថាវតោ ជានាតិ។

អហេតុកសញ្ញុប្បាទនិរោធកថាវណ្ណនា

៤០៧។ ឥរិយន្តេយវបក្ខលិតាតិ ឥតោ ពាហិ កត្តុកាមា បុរិសា យក្ខុ ឱតរិត្វា ឥរាទិរេន សមតលេ វិវដក្ខណេ ឯវ បក្ខលនំ បត្តា, ឯវំ សប្បទយិកត្តិ អត្ថោ។ អសាធារណោ ហេតុ, សាធារណោ បច្ចយោតិ ឯវមាទិ វិភាគេន ឥធ បយោជនំ នត្ថិ សញ្ញាយ អការណភាវបដិក្ខេបត្តា ចោទនាយាតិ វុត្តំ “ការណស្ស ច ភាវ”ត្តិ។

បាឡិយំ “ឧប្បជ្ជន្តិបិ និរុជ្ឈន្តិបី”តិ វុត្តំ, តត្ថ “សហេតូ សប្បច្ចយា សញ្ញា ឧប្បជ្ជន្តិ, ឧប្បន្នា បន និរុជ្ឈន្តិយេវ, ន តិដ្ឋន្តី”តិ ទស្សនត្ថំ “និរុជ្ឈន្តី”តិ វចនំ, ន និរោធស្ស សហេតុសប្បច្ចយភាវទស្សនត្ថំ។ ឧប្បាទោ ហិ សហេតុកោ, ន និរោធោ។ យទិ ហិ និរោធោបិ សហេតុកោ សិយា, តស្ស និរោធនាបិ ភវិតព្វំ អង្កុរាទីនំ វិយ, ន ច តស្ស និរោធោ អត្ថិ។ តស្មា វុត្តនយេនេវ បាឡិយា អត្ថោ វេទិតព្វោ។ អយញ្ច នយោ ឥធនិរោធវសេន វុត្តោ។ យោ បន យថាបរិច្ឆិន្នកាលវសេន សព្វសោ អនុប្បាទនិរោធោ, សោ “សហេតុកោ”តិ វេទិតព្វោ តថារូបាយ បដិបត្តិយា វិនា អភាវតោ។ តេនាហ “សិក្ខា ឯកា សញ្ញា និរុជ្ឈតី”តិ (ទី។ និ។ ១។ ៤០៧) តតោ ឯវ ច ឥធាបិ វុត្តំ “សញ្ញាយ សហេតុកំ ឧប្បាទនិរោធំ ទីបេតុ”ន្តិ។

សិក្ខា ឯកាតិ ឯត្ថ សិក្ខាតិ ករណេ បច្ចត្តវចនំ, ឯក-សទ្ទោ អញ្ញបរិយាយោ “ឥត្វេកេ អភិវទន្តិ សតោ វា បន សត្តស្សា”តិអាទីសុ (ទី។ និ។ ១។៨៤ អាទយោ; ម។ និ។ ៣។២១) វិយ, ន សង្ខ្យាវាចីតិ អាហ “សិក្ខា ឯកា សញ្ញា ឧប្បជ្ជន្តីតិ សិក្ខាយ ឯកច្ចា សញ្ញា ជាយន្តី”តិ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។

៤០៨។ តត្រាតិ តស្សំ ឧបរិទេសនាយំ។ សម្មាទិដ្ឋិសម្មាសង្កប្បវសេន បរិយាបន្នត្តា អាគតាតិ សភាវតោ ឧបការតោ ច បញ្ញាក្ខន្ធបរិយាបន្នត្តា សង្គហិតត្តា តតិយា អធិបញ្ញាសិក្ខា សម្មាទិដ្ឋិសម្មាសង្កប្បវសេន អាគតា។ តថា ហិ វុត្តំ “យា ចាវុសោ វិសាខ សម្មាទិដ្ឋិ, យោ ច សម្មាសង្កប្បោ, ឥមេ ធម្មា បញ្ញាក្ខន្ធេ សង្គហិតា”តិ (ម។ និ។ ១។៤៦២) កាមញ្ចេត្ថ វុត្តនយេន តិស្សោបិ សិក្ខា អាគតា ឯវ, តថាបិ អធិចិត្តសិក្ខាយ ឯវ អភិសញ្ញានិរោធោ ទស្សិតោ, ឥតរា តស្ស សម្ភារភាវេន អាគតា។

បញ្ចកាមគុណិករាគោតិ បញ្ចកាមកោដ្ឋាសេ អារព្ភ ឧប្បជ្ជនករាគោ។ អសមុប្បន្នកាមចារោតិ វត្តមានុប្បន្នតាវសេន អសមុប្បន្នោ យោ កោចិ កាមចារោ យា កាចិ លោកុប្បត្តិ។ បុរិមោ វិសយវសេន និយមិតត្តា កាមគុណារម្មណោវ លោភោ គហិតោ, ឥតរោ បន ឈានានិកន្តិភវរាគាទិប្បភេទោ សព្វោបិ លោភចារោ កាមនដ្ឋេន កាមេសុ បវត្តនតោ។ សព្វេបិ ហិ តេភូមកា ធម្មា កាមនីយដ្ឋេន កាមាតិ។ ឧភយេសម្បិ កាមសញ្ញាតិនាមតា សហចរណញាយេនាតិ “កាមសញ្ញា”តិ បទុទ្ធារំ កត្វា តទ្ធិតំ និទ្ទិដ្ឋំ។

“តត្ថា”តិអាទិ អសម្បជ្ជន្តកាយចារេតោ បច្ចាកាយកុលិកទោកស្ស ចិតេសនស្សតំ កាយំ បច្ចាកាយកុលិកទោកោបិ អសម្បជ្ជន្តោ ឯវ យទេក្កត សម្បជ្ឈានីយតិ, តស្មិំ បត សម្បជ្ឈានីតេបិ ត សទ្ធា ទោកោ សម្បជ្ឈានំ កច្ឆតិ, តស្មា បច្ចាកាយកុលិកទោកក្កហលោត ត ឧតទស្ស សទ្ធាស្ស ទោកស្ស កហណំ ហោតីតិ ប្កុយសាឈទលោត បរិយាយេត ប្កុយំ សក្កហត្វា ឥស្សេតុំ បិឡាទ្ធាយំ កាយសញ្ញាក្កហណំ កតត្តិ តក្កុយំ សទ្ទុបតោ ចិតេសតោ ច ឥស្សេត្វា សទ្ធសក្កាហិកកាចតោ “អសម្បជ្ជន្តកាយចារោបត ឧយស្មិ ឋាតេ ចប្បតី”តិ ចុត្តំ។

សឌិសត្តាតិ កាយសញ្ញាឌិកាតេចត សយាតត្តា, ឯតេត បិឡាទ្ធាយំ “បុរិយា”តិ សឌិសកប្បតាចសេត ចុត្តត្តិ ឥស្សេតិ។ អតាកតា ហិ ឧទ្ឈ “តិរុទ្ធតី”តិ ចុត្តា អតុប្បាឥស្ស អឌិប្បេតត្តា, តេតាហ “អតុប្បត្តាច តុប្បជ្ជតី”តិ។

តីចទលចិចេចកតោ ឌាតត្តា ចិចេចកេឌេហិ បឃយឡាតបីតិសុលេហិ សហ អក្លាតត្តា, តំកោដ្ឋាសិកា ចាតិ ចិចេចកជំ បីតិសុលសក្លាតា។ តាតត្តសញ្ញាបឌិឈសញ្ញាហិ តិបុលតាយ សុលុយក្ខតតាយ សុលុយសញ្ញា ក្ខតា សុលុយកាចេត, បទេយត្តកាចេត អចិបទីតសកាចា។ ឈសាតំ តំសម្បយុត្តឥយ្យាតំ កាចតាសិដ្ឋា សឈុសុលុយតា តីចទលចិក្លប្ផុតចសេត ចិញ្ញាយតីតិ អាហ “កាយទ្ឋត្តាឌិឌ្ឍឡអាទិកក្កប្បហាតចសេត សុលុយា”តិ។ ក្ខតតាយាតិ ចិជ្ជយាតតាយ។ សទ្ធត្តាតិ សទ្ធចារេទសុ។

សយាបជ្ជតាឌិដ្ឋាតាតិ ចិយ ចុដ្ឋាតំ ឈសាតេ បរិយាបត្តប្បិ ហោតិ យថា តំ ឥយ្យាតំ កក្កលេលា ឥសេយ្យុ, ត អាចជ្ជតបច្ចេចក្លលាតីតិ “បឃយឡាតំ សយាបជ្ជតោ្ត អឌិដ្ឋហតោ្ត ចុដ្ឋហតោ្ត ច សិក្លតី”តិ ចុត្តំ, ត “អាចជ្ជតោ្ត បច្ចេចក្លតោ្ត”តិ។ តត្តិ បឃយឡាតំ។ តេតាតិ ហេតុយិប្បា កទលចចតំ, តស្មា បឃយឡាតេត ហេតុក្ខតេតាតិ អតេ្ថា។ ហេតុកាចោ ចេត្ថ ឈសាតស្ស យថាចុត្តសញ្ញាយ ប្កប្បត្តិយា សហឌាតាឌិបច្ចយកាចោ កាយសញ្ញាយ តិទោឈស្ស ប្កបតិស្សយតាច, តច្ចា លោ សុត្តត្តបរិយាយេត។ តថា ចេច សំចណ្ណិតំ “តថាទុបិយ បឌិបត្តិយា ចិតា អកាចតោ”តិ។ ឯតេតុបិយេតាតិ ឃ្វាយំ បឃយឡាតប្បឌិបក្លសញ្ញាចសេត “សិក្លា ឯកា សញ្ញា ប្កប្បជ្ជតិ, សិក្លា ឯកា សញ្ញា តិរុទ្ធតី”តិ ឯត្ថ អតេ្ថា ចុតេ្តា, ឯតេត តយេត។ សទ្ធត្តាតិ សទ្ធចារេទសុ។

៦០៣។ យស្មា បតេត្ថ សយាបត្តិចសេត តំតំសញ្ញាតំ ប្កប្បាឥតិទោឈ ចុច្ចយាតេ អក្កចសេត សោ ចុតេ្តាតិ អាហ “យស្មា បតា”តិអាទិ។ “អក្កតោ សម្បសត”ត្តិ អតុបឥឈម្បចិបស្សតាយ លក្លលចចតំ។ អតុបឥឈម្បចិបស្សតិញ្ញាកទោទេតា្ត សយាបត្តិំ បត្វា អក្កតោ សម្បសតំ កទោតិ, ត ច សញ្ញា សយាបត្តិយា កិញ្ចិ អក្កំ ហោតិ។ ចុត្តញ្ច “ឧឥញ្ច សញ្ញា សញ្ញាតិ ឯចំ អក្កតោ សម្បសតំ ប្កដ្ឋឌ”ត្តិ។ អក្កតោតិ ចា អចយចតោតិ អតេ្ថា, អតុបឥឈម្បតោតិ ចុត្តំ ហោតិ។ តទេចាតិ អាកិញ្ចញ្ញាយតតេយេច។

យតោ លោតិ បច្ចេត្ត តិស្សក្កចចតត្តិ អាហ “យោ តាយា”តិ យថា “អាឌិយី”តិ ឯតស្មិំ អតេ្ថ “អាឌិតោ”តិ ចុច្ចតិ ឧតទចិកត្តិតោបិ តោ-សទ្ទស្ស លទ្ធតតោ។ សកស្មិំ អត្តតា អឌិកតេ សញ្ញា សកសញ្ញា, សា ឯតស្ស អត្ថីតិ សកសញ្ញី, តេតាហ “អត្តតោ បឃយឡាតសញ្ញាយ សញ្ញាចា”តិ។ សកសញ្ញីតិ ចេត្ថ ប្កបរិ ចុច្ចយាតតិទោឈបិឌកតាយ សាតិសយាយ ឈសាតសញ្ញាយ អត្ថិកាចឌោតកោ ច្ខ-កាទោ ឥដ្ឋតោ្ត, តេតេចាហ “អតុបុព្វេត សញ្ញក្កំ ចុសតី”តិអាទិ។ តស្មា តត្ថ តត្ថ សកសញ្ញិតាក្កហលោត តស្មិំ តស្មិំ ឈសាតេ សទ្ធសោ សុចិណ្ណចសីកាចោ

ឌីបិតោតិ ទេឌិតព្ពោ៎

ទេលិកិយាភត្តិ ភិក្ខុនោ ឃាយិចចត់, ឃាយិអត្ថេ ឲច ចា៎ ឃេក្កេត ហិ តំ តោឃុ ឃេដ្ឋ, តគេក្កេត តោឃយ្យិ ឃេដ្ឋត្តិ៎ "ទេលិកិយាភ"ត្តិ ចិនេឃឃត់ ទេលិក្យុត្តុនឃយាបត្តីហិ តឃ្ស អនេឃដ្ឋការចតោ៎ "កិច្ចការកឃយាបត្តីភ"ត្តិ ចិនេឃឃត់ អកិច្ចការកឃយាបត្តិតោ តឃ្ស អនេឃដ្ឋការចតោ៎ អកិច្ចការកតា ចឃ្សា បទុឃញ្ញាកិច្ចាការចចចភតោ ចិញ្ញាឃតិ៎ ឃេឆច ហិ តត្ថ ឃញ្ញា, ឲចំ ឞឃ្សាគេឃា ប៊ឺតិ៎ ឃគេក្កេត ហិ តត្ថ ឃដ្ឋារាចេឃឃឃុលុយការចប្យត្តិឃា បកតិចិបឃ្សកាត់ ឃឲ្យិតំ អឃក្កុលោឃ្យទ្ធបេភ ចិតា, តគេក្កេត ទេហឌ្ឋិយឃយាបត្តិឆឲ្យា ចិឃ បទុកិច្ចកោលឃយត្ថាបិ ត ទោហត្តីតិ៎ ឆ្វាឃយតោ្ថ បទេយត្ថយញ្ញឃាឃំ ចិឃុឌ្ឋិយក្កស៊ំចល្អូតាឃំ អាទុប្យាកឆាឃំ (ចិឃុឌ្ឋិ៎ ឌី៎ ១៎១៥៩) ឃចិនេឃំ ចុតេ្តា, តឃ្ថា តត្ថ ចុត្តភេឃភ ទេឌិតព្ពោ៎ ទោកចិ បភ "ឃឆា ទេហឌ្ឋិយា ទេហឌ្ឋិយា ឃយាបត្តិឃោ ឋបរិយាត់ ឋបរិយាត់ អឆិដ្ឋាភកិច្ចំ ឃាតេឆត្តិ, ត ឲចំ ភេតចឃញ្ញាភាឃញ្ញាឃតភឃយាបត្តិ កឃ្សចិបិ អឆិដ្ឋាភកិច្ចំ ឃាតេឆតិ, តឃ្ថា ឃា អកិច្ចការិកា, ឡតរា កិច្ចការិកា ចុត្តា"តិ ចគត្តិ, តគឃុត្តំ តឃ្សាបិ ចិបឃ្សតាចិត្តបរិគយតាឌីត់ អឆិដ្ឋាភកិច្ចឃាឆភតោ៎ តឃ្ថា ឃុរិយោឃេច អតោ្ថ ឃុតេ្តា៎

បកេប្យតីតិ ឃំចិគហតិ៎ ពឃាត់ ឃយាបដ្ឋតេ្តា ហិ ពឃាតឃុលំ អត្ថតិ ឃំចិគហតិ ភាឃ៎ អភិឃដ្ឋូទោតីតិ អាឃ្ញហតិ, ឃយ្យិទោ្ឋតីតិ អតោ្ថ៎ ឃយ្យិល្អ្ឋភតោ្ថ ហិ ឃឃុគឃេដ្ឋ៎ ឃឲ្យា ភិកត្តិចេឃភ ទេចតាកិច្ចឃ្ស យត្ថកប្យត្តិ, តឃ្ថា ឞល្ញបចាទេភ ការេលំ គេឃ្សតេ្តា "ភិកត្តិ ក្យុទ្ធយាតោ អភិឃដ្ឋូទោតិ ភាយា"តិ ចុត្តំ៎ ឡូយា ឡុគាភិ ទេយ លឡក្ខយាតា អាកិច្ចាញ្ញាឃតភឃញ្ញា ភិទុឌ្ឋ្យឃ្យុំ តំឃយតិក្កូយេភេច ឋបរិពឃាតតោ្ថឃ ទេចតាកិឃដ្ឋូលោឃក្ខចតោ៎ អញ្ញាតិ អាកិច្ចាញ្ញាឃតភឃញ្ញាហិ អញ្ញា៎ តតោ ឆ្ញលតរការចតោ ឌ្ឋឡអារិកា៎ កា បភ តាតិ អាហ "ភចក្កឃញ្ញា"តិ៎ អាកិច្ចាញ្ញាឃតភតោ ចុដ្ឋាឃ ឲច ហិ ឋបរិពឃាតតោ្ថឃ ទេចតាកិឃដ្ឋូលោតិ ភចេឃ្យុំ, ចុដ្ឋាភច្ចា ភចក្កចេឃភ ទោហតិ៎ ឃាច ច ឋបរិ ពឃាតឃយាបដ្ឋត់, តាច អត្ថូទត្តូរា ភចក្កប្យចត្តីតិ អាហ "ភចក្កឃញ្ញា ឋប្យដ្ឋេឃ្យុំ"ត្តិ៎

ចេចតេ្តាចាតិ ភេតចឃញ្ញាភាឃញ្ញាឃតត្ឋាត់ ឲកំ ឆ្ងេ ចិត្តចារេ ឃយាបដ្ឋតេ្តា ឲច៎ ត ចេចតតិ តឆា ទេហឌ្ឋិយញ្ញាភេឃុ ចិឃ ចា ឃុញ្ញាភេកាកាការចតោ ឃុញ្ញាភេកាកចេឃភ ហិ ពឃាត់ បកេប្យតេ្តា ឡួឆ "ចេចតតី"តិ ចុតេ្តា៎ ឃឲ្យា "អហេយតំ ពឃាត់ ភិញ្ញាតេ្តឃិ ឋបឃយ្យាគេឃិ ឃយាបដ្ឋាយិ"តិ ឲចំ អភិឃដ្ឋូលំ តត្ថ ឃាលឃេឃ្សច ទោហតិ, ត អភាលឃឃ្ស, តឃ្ថា ឲកំ ចិត្តក្កូលិកយ្យិ ពឃាត់ បចតេ្តាតេ្តា តត្ថ អប្យហឹតភិកត្តិកតាឃ អភិឃដ្ឋូទោតេ្តា ឲចាតិ អតោ្ថ៎ ឃឲ្យា បភឃ្ស តឆា ទេហឌ្ឋិយញ្ញាភេឃុ ចិឃ ចា តត្ថ ឃុញ្ញាភេកាកោ ភត្តិ, តឃ្ថា "ត អភិឃដ្ឋូទោតី"តិ ចុត្តំ៎ "ឡូយឃ្ស ភិក្កុតា"តិអាឌិ ចុត្តឃេឃ្សចត្ថឃ្ស ចិចលំ៎ "ឆ្វាឃយតោ្ថ"តិអាឌិតា តយេចតំ ឋបយាឃ បឌិបិតេតិ៎

បច្ឆាការកាតិ បិត្យឈរឃ្ស បច្ឆាការកា៎ តតោ ឃុត្តឈរតោ៎ លឌ្ឋឈរេយចាតិ ឃតោ អភេត ភិក្ខុ លឌ្ឋា, តេយច ឈរំ ឃុត្តកោហេយច៎ អាឃភឃាលិ ចិឃ អាកិច្ចាញ្ញាឃតភឃយាបត្តិ តតោ បិត្យឈរឃុត្តឈរដ្ឋាភិឃាត់ ភេតចឃញ្ញាភាឃញ្ញាឃតភិទោឆឃយាបត្តីត់ ឋបកត្តញ្ញាតោ៎ បិត្យឈរំ អយតឃិកទិត្វាតិ បចិឃិត្វា ឃយតិក្កត្តយ្យិ បិត្យឈរំ ត យភឃិ កត្វា៎ ឃុត្តឈរេឃ្សច អាចិក្កូត់ ចិឃ ឲកំ ឆ្ងេ ចិត្តចារេ ឃយាបដ្ឋិតញ្ញាយ្យិ ភេតចឃញ្ញាភាឃញ្ញាឃតត់ ត យភឃិ កត្វា បរតោ ភិទោឆឃយាបត្តិអត្ថាឃ ឲច យភឃិការោ៎ ឲចំ

អយតនិការសាយឡោត, យតនិការសាយឡោត ច រូបយុបយេឃ្យតា ចេឌិតព្ពា អាចិក្លូតេតបិ យតនិការស្សេច ឌោតិតត្វា៝ ត ហិ យតនិការេត ចិតា អាចិក្លូតំ សប្កុចតិ៝

តា ឈាតសញ្ញាតិ តា ឲកំ ចេ្ច ចិត្តចាគេរ បចត្តា តេចសញ្ញាតាសញ្ញាឃតតសញ្ញា៝ តិរូដ្ឋគ្គិតិ បឌេសេតេច តិរូដ្ឋគ្គិ, បុប្ពាកិសប្លារចសេត បត រូបរិ អត្ថប្បាយោ៝ ឃថា ច ឈាតសញ្ញាតំ, ឲចំ ឰតរសញ្ញាតំ ឞិតិ អាហ “អញ្ញា ច ឲ្យអាទិកា កចក្កសញ្ញាត្ថប្បដ្ឋគ្គិ”តិ, ឃថាបរិច្ឆិន្នកាលត្តិ អឆិប្បាយោ៝ សោ ឲចំ បដិបន្តោ កិក្លូតិ សោ ឲចំ ឃថាចុទ្ធ សញ្ញាកេក្ក ជិតោ អទេហទ្ធ, អតាកាយិចលេ ចា បតិដ្ឋិតោ កិក្លូដ្ឋិហិ ចលេហិ សយត្ថាកោយា, តិញ្ញា សប្លារាតំ បដិប្បស្សទ្ធិ, សោឲ្យអសចិឆា ឆាលាចទិឃា, តចចិឆា សយាឆិចទិឃាតិ ឰយេសំ ចសេត តិទោឆបដិបិឌតបដិបត្តិ បដិបន្តោ៝ ចុសតិតិ ឲត្ត ចុសតំ តាយ ចិត្តតំ បដិលទ្ធិតិ អាហ “ចិត្តតិ បដិលកតិ”តិ៝ អត្ថតោ បត ឃថាបរិច្ឆិន្នកាលំ ចិត្តចេតសិកាតំ សប្ពសោ អប្បចត្តិ ឲច៝

អកីតិ រូបសក្កយត្តំ តិរត្តកំ, តស្មា “សញ្ញា” ឰចេ្ចច អទេត្វា៝ តិទោឆបឌេត អតត្តទិកំ កត្វា សយាបត្តិបឌេ ចត្តទេ្ព ពេសំ ក្កិត្តំ អត្តទេ សយ្យឌាតបឆំ ឆបិតត្តិ អាហ “តិទោឆបឌេត អតត្តទិកំ កត្វា ចុត្ត”ត្តិ, ពេតាហ “អត្ថបដិ...បេ... អទេត្វា”តិ៝ ត(តាឞិតិ តស្មិំយ្បិ តថា បកាត្ថបុព្ពិឆបេតបិ អយំ ចិសេសទេត្វាតិ យោឌេតា៝ សយ្យឌាតត្តស្សាតិ តំ តំ សយាបត្តិ សយាបជ្ជិត្វា ចុដ្ឋាឃ តត្ត តត្ត សប្លារាតំ សប្ពុសតចសេត បឌាតត្តស្ស៝ អទេត្តិ ឃថាចុត្តាឃ តិទោឆបដិបត្តិឃា បរិយោឃសាតេ៝ ក្ខតិឃចិកេប្បេ សយ្យឌាតត្តស្សាតិ សយ្យឌាតការិតោតិ អទេត្វា, ពេត តិទោឆសយាបជ្ជតកស្ស កិក្លូតោ អាឆិតោ បដ្ឋាឃ សព្ពាបិដិហារិកបញ្ញាឃ សទ្ធិំ អត្ថសាឆិកា បញ្ញា កិច្ឆតោ ឆស្សិតា ហោតិ, ពេតាហ “បណ្ឌិតស្ស កិក្លូតោ”តិ៝

សព្ពាការេតាតិ “សយាបត្តិឃា សទ្ធបចិសេសោ, សយាបជ្ជតកោ, សយាបជ្ជតស្ស ឆាតំ, ការណំ, សយាបជ្ជតាការោ”តិ ឲចយាឌិ សព្ពប្បការេត៝ តត្វាតិ ចិសុទ្ធិយក្កេ៝ (ចិសុទ្ធិ៝ ១៝ប័៩លិ) កមិតតោចាតិ កមិតដ្ឋាតតោ ឲច កេហតព្ពា, ត ឰឆ តំ ចកាយ បុតរុត្តិកាចតោតិ អឆិប្បាយោ៝

ឲចំ តោ អហត្តិ ឲត្ត អាការទេត្វា ឲចំ-សទ្ធោ រូក្កហិតាការឆស្សតត្តិ កត្វា៝ ឲចំ បេដ្ឋិបិឆាតិ ឲត្ត បត សយ្យដ្ឋិតទេត្វា, ពេតាហ “ស្សក្កហិតំ តឃាតិ អត្ថឌាតទេត្តា”តិ៝

៣១៥៝ សញ្ញា អក្កា ឲត្វាតិ សញ្ញាក្កំ, អាកិច្ចាញ្ញាឃតតំ៝ អដ្ឋស្ស សយាបត្តិស្សបិ សញ្ញាក្កំ អត្ថិ រូបលក្កតិតិ ចិតេត្វា៝ “បុទ្ធ”តិ បិឲ្យឰឃំ លិក្កចិបល្លាសំ ឆស្សេត្តា អាហ “ពាហុតិបិ”តិ៝ “ឃថា”តិ ឰយិតា បការចិសេសោ ករណប្បការោ កហិតោ, ត បការសាយញ្ញាត្តិ អាហ “ឃេត ឃេត កសិណោតា”តិ, បចចិកសិណោត ករណក្កុតោតា”តិ ច៝ ឈាតំ តាច ឃុទ្ធា ករណការេចា សញ្ញាតិទោឆចុសតស្ស សាឆកតយកាចតោ, កចំ កសិណាតត្តិ? ពេសយ្បិ សោ ឃុទ្ធា ឲច៝ ឃឆេក្កត ហិ ឈាតាតំ តិទោឆចុសតស្ស សាឆកតំ អកាចេ, តឆេក្កត កសិណាតយ្បិ តឆចិតាកាចតោ៝ អតេកករណាបិ កិរិឃា ហោតិឃេច ឃថា “អស្សេត ឃាតេត ឌីបិកាឃ កច្ឆតិ”តិ៝

ឯកចានន្តិ ឯកំ។ បុរិមសញ្ញានិរោធន្តិ កាមសញ្ញាទិបុរិមសញ្ញាយ និរោធំ, ន និរោធសមាបត្តិសញ្ញិតំ សញ្ញានិរោធំ។ ឯកំ សញ្ញគ្គន្តិ ឯកំ សញ្ញគ្គំ អគ្គំ វទន្តិ អត្ថោ ហេដ្ឋិមសញ្ញាយ ជេដ្ឋកាចេតោ។ សញ្ញា ច សា អគ្គាតិ សញ្ញគ្គំ, ន សញ្ញាសុ អគ្គន្តិ។ ឯត្ថ ចាវេទិ ឋិតត្តំ។ វេវចនមិទំ ហោតិ នមិណាត់វេយ ឧបលំ និរោធកថាយ អធិកតត្តា។ តតោ ឯវ ចេត្ថ សាតក្កហវោន នមិលញ្ញាតាតិ ឯវ ឧហិតាតិតិ ចេទិតត្តំ។ “បឋមញ្ញោតេន ករណត្ថេនា”តិ អាទយោ អត្ថយិត្វា ចរតិ យថា “វេយត វេយត នមិវោនា”តិ ឯត្ថ សោតំ អត្ថយិត្វា ចុត្តំ។ “ញាណី”តិអាទិនា ចុត្តវេយចត្តំ បក្កហេត្វា និកាយនចវេសន ចរតិ។ សញ្ញាយីតិ សញ្ញា ឯកចារំ សមាបត្តិសោតំ។ បក្កហេត្វាតិ សញ្ញានាលក្ខណេន តំសភាវាចិវេសវេតា ឯកញ្ញំ បក្កហេត្វា។ អបរាបរន្តិ បុនប្បុនំ។

៤១៩។ សោតបច្ចត្តំ ចិបស្សន្តំ ចវេណ្ណត្តស្ស បុគ្គលស្ស ចរេន សញ្ញាគោនាលាតិ ឧស្សិតាតិ បឋមនយេ ។ ទុតិយនយេ បន យស្មា ចិបស្សន្តំ ឧស្សុក្កាបេត្វា មគ្គេន យវេគត្តស្ស មគ្គញាណំ ឧប្បជ្ជតិ, តស្មា ចិបស្សនាមគ្គចរេន សញ្ញាគោនាលាតិ ឧស្សិតាតិ។ យស្មា បន បឋមនយោ លោកិយត្តា ឆព្វអាទិកោ, ទុតិយនយោ មិស្សកោ តស្មា តទុភយំ អបមុញ្ចេត្វា អច្ចន្តសុញ្ញំ សុកំ ឆិទំ និព្ពត្តិតលោកុត្តរវេយច ឧស្សត្តំ មគ្គផលចរេន សញ្ញាគោនាលាតិ ឧស្សិតាតិ តតិយនយេ។ តយោរបេត នយា មគ្គសោធនចរេន ឧស្សិតា។

“អយំ បនេត្ថ សារោ”តិ ចិការេចត្តំ តិបិដកមហាសិវត្ថេរេនោ អាគតោ។ និរោធំ បុច្ឆិត្វា តស្មិំ កថិតេ តទនន្តរំ សញ្ញាគោលុប្បត្តិំ បុច្ឆន្តោ អត្ថតោ និរោធតោ ចុដ្ឋានំ បុច្ឆតិ នាម, និរោធតោ ច ចុដ្ឋានំ អរហត្តផលុប្បត្តិយា វា ហោតិ អនាគាមិផលុប្បត្តិយា វា, តត្ថ សញ្ញា បធានា, តទនន្តរញ្ច បច្ចវេក្ខណញាណន្តិ តទុភយំ និទ្ធារេន្តោ ឆេរោ “កិំ នុ ខោ កិញ្ចិ ករោន្តី”តិអាទិមាហ ។ តត្ថ “កិំ នុ ខោ កិញ្ចិ ករោន្តី”តិ តទា ឌីឃនិកាយតន្តិ បរិចត្តវេត្ត ខ្ពុយំ ជាតំ បត្វា យថាចុត្តេន បដិបាដិយា តយោ នយេ ករោន្តេ កិញ្ចិ សញ្ញាយ ចរតិ។

យស្ស យថា មគ្គចិចិយំ មគ្គផលគោរោលាស្ស ឧប្បជ្ជន្តស្ស និយមតោ មគ្គផលបច្ចវេក្ខណគោនាលាតិ ហោន្តិ, ឯវំ ផលសមាបត្តិយំ ផលបច្ចវេក្ខណគោនាលន្តិ អាហ “បច្ឆា បច្ចវេក្ខណគោនាល”ន្តិ។ “ញាណំ អរហត្តផល”ន្តិ ញាណំ បច្ចវេក្ខណគោនាលស្ស បចត្តិអាការឧស្សន្តំ។ ផលសមាធិសញ្ញាបច្ចយាតិ ផលសមាធិសហគតសញ្ញាបច្ចយា។ កិរ-សទ្ទោ អនុស្សវោនេត្ថ។ យថាធិកតធម្មានុស្សវោនបក្ខិយា ហិ បច្ចវេក្ខណា។ សមាធិបិរេន ឯវេត្ថ សញ្ញា អរហត្តផលំ ឧហិតំ សហចរណគោនាវេយន, តស្មិំ អសតិ បច្ចវេក្ខណាយ អសម្ភវោ ឯវាតិ អាហ “ញាឥទប្បច្ចយា”តិ។

សញ្ញាអត្តកថាវណ្ណនា

៤១៥។ ជេសតាយ សញ្ញាការេចន សារម្ភយក្ខិស្សាទិយលចិវេសាធនេតោ សុតមយគោនាលំ ត្យាបិតំ ចិយ, សុរុយការេចន តនុវេលបនចិលិត្តំ ចិយ, តិលក្ខណាហតតាយ ក្យណ្ឌលិខិអលង្ការចិក្ខុសិតំ ចិយ ច ហោតិ, តទនុបវេសចតោ គោនាលស្ស ច តថាការេចា តំសមយត្តិនោ បុគ្គលស្ស តថាកាចាបត្តិ, និរោធកថាយ និវេទសនច្ចាស្ស សិរិសមនប្បវេទសនឧិសន្តិ អាហ “សញ្ញាសុរុយ…បេ… អារោបិតោបិ”តិ។ តត្ថាតិ តស្មិំ

តិរោធកថាយំ ឃុល អចិន្តេត្វា យត្តព្វិតាយ អលកត្វោ យលចិន្ទទិតតាយ ក្វច្ឆាតឋឌឹឋំ អត្តតោ លង្គិ អត្តឌិ្ឋ អត្ថយតិ ករេហត្វាតិ អត្ថញ្ញា ករេហត្វា “ឲឌិរេឋា រេយ អត្តា”តិ អត្ថឌាភារេបត្វា, អត្តតោ លង្គិយំ បតិដ្ឋរេបត្វាតិ អរេត្ថ កំ បភាតិ ឡូញ្ញអារិរេកា, យរេភាយរេឃា, អទ្ធបីតិ តិណ្ហា អត្តចាដាត់ ចរេឋត តិចិរេឆឃ្ម កតយត្តិ អរេត្ថ បរិហររេត្វាតិ ចិន្តិឋតរេតា បរិហររេត្វា, តិក្វហរេត្វាតិ អឆិប្បារេឃា ឃុទ្ធា ចត្យសត្តតិទ្ធបប្បតត្តិ ឲកត្តចរេឋត ករេហត្វា ទ្ធបីភាចរេតា “ឡូញ្ញអារិរេកា អត្តា”តិ បរេច្ចតិ អត្តចាឌី, អត្ថបិរេភាបឆាតតញ្ញាឃ្ម បរិករេប្បត្វា “ឋឃ្មរេតា”តិ យញ្ញាតិ, ទ្ធបីភាចរេតា ឲច ច ឋញ្ញាយ អញ្ញាត្តំ ពាយាកតរេយច, ឃំ រេចដចាឌិរេភា “អត្ថយរេឃា, បិភយរេឃា”តិ ច ក្ខិឆា រេចាហរត្តិ, តឃ្មា បរិញ្ញាឌរេកា តំ ឋត្ថាឃា “ឡូញ្ញអារិកំ រេលា”តិ អាហ

តត្ថ ឃឌិ អត្តា ទ្ធបី, ត ឋញ្ញី, ឋញ្ញាយ អទ្ធបភាចត្តា, ទ្ធបឆភាតត្តា អឋញ្ញាភតឋភាចត្តា, ទ្ធបី ច ឋមារេតា ឃឌិ តច យរេតត តិរេច្ចា, ឋញ្ញា អបរាបរំ បចត្តតរេតា តត្ថ តត្ថ កិច្ចតីតិ រេភដឋក្ខាចរេតា អតិច្ចា, ឲចយ្បិ “អញ្ញា ឋញ្ញា, អរេញ្ញា អត្តា”តិ ឋញ្ញាយ អភាចរេតា អរេចតរេភាតិ ត កប្បឃ្ម ការរេកា, ឋលឃ្ម ច ត ក្ខបក្ខូរេកាតិ អាបត្ថរេយច, រេតភាហ “ឡូញ្ញអារិរេកា ច ហិ រេត”តិអាឌិ បច្ចាកន្ទរេតាតិ បច្ចាកន្ទត្តឃ្ម , ឌាតរេតាតិ អរេត្ថ “អញ្ញា ច ឋញ្ញា ក្ខប្បជ្ជតិ, អញ្ញា ច ឋញ្ញា តិទ្ធជ្ឈតិ”តិ កឃ្មា ចុត្តំ, តត្ថ ក្ខប្បាដបុព្វរេកា តិរេរាឆា, ត ច ក្ខប្បត្តិ អតិទ្ធឡ្ហា ភាយ អត្ថីតិ រេចាដត់ ឋត្ថាឃាហ “ចត្យត្ថញ្ញា លត្តាភ”ត្តិអាឌិ

៣០ប៉-៣១០ យរេភាយឃត្តិ ឃាភយភរេឋា ចរេឋត យរេភាយយំ រេឃា ហិ ពាហិរបច្ចឃតិររេបរេក្ខា, រេឋា យភឋាច តិព្វរេត្វាតិ យរេភាយរេឃា ទ្ធបរេលរេក តិព្វត្តឋទិរំ ឋត្ថាឃ ចដតិ, ឃំ រេចដចាឌិរេភា អាភត្ថយរេឃា, ចិញ្ញាណយរេឃាតិ ច ក្ខិឆា រេចាហរត្តិ តព្រាបីតិ “យរេភាយរេឃា អត្តា”តិ ព្វាយឃ្មិយ្បិ បរេក្ខ រេតារេឋ ឌិរេត្ថតិ “អញ្ញាច ឋញ្ញា កចិឃ្មតី”តិអាឌិភា រេតារេឋ ឌិរេត្ថ ព្វឆាបិ បុរិយចារេដ ចុត្តតរេឃរេភច រេតាឋដឃ្មត់ រេចឌិតព្វំ អយំ បត ចិរេឋរេឋា – ឃឌិ អត្តា យរេភាយរេឃា, ឋព្វក្ខបច្ចក្ខី, អហីតិត្រិរេឃា ច ករេចយ្យ, ឲចំ ឋតិ “ទ្ធបំ អត្តា ឋិឃា, ភ ច ឋញ្ញី”តិ បុរេព្វ ចិឃ ចត្តព្វំ រេតភាហ – “យរេភាយរេឃា ច ហិ រេត”តិអាឌិ កឃ្មា បភាយំ បរិញ្ញាឌរេកា បឆយំ ឡូញ្ញអារិកំ អត្តាភំ បឌិឌាភិត្វា តំ លង្គិ ចិឃ្មរេជ្ជត្វា បុភ យរេភាយយំ អត្តាភំ បឌិឌាភាតិ, តច្ចា ចិឃ្មរេជ្ជត្វា អទ្ធបិ អត្តាភំ បឌិឌាភាតីតិ? ការយរេច្ចាត្ត ការលាំ រេហដ្ឋា ចុត្តរេយច, តថាបិ ព្វរេយ តិត្តិឃា ភាយ អតចដ្ឋិតចិត្តា ចុឋរាឋិយ្បិតិលាតតាលុរេកា ចិឃ ចច្ចាលិតិ ដរេឃ្មត្តំ “ឃថា ភាយ ក្ខយុត្តរេកា”តិអាឌិ ចុត្តំ តត្ថ ឋញ្ញាឃាតិ បកតិឋញ្ញាយ ក្ខប្បាដតិរោធំ ព្វច្ឆតិ អបរាបរំ បចត្តាយ ឋញ្ញាយ ក្ខដយចឃដឃ្មតរេតា តថាបិ “ឋញ្ញា ឋញ្ញា”តិ បចត្តឋយញ្ញំ “អត្តា”តិ ករេហត្វា តឃ្ម ច អចិរេច្ឆទំ បរិករេប្បរេត្វា ឋឃ្មតំ យញ្ញាតិ, រេតភាហ “អត្តាភំ បត ឋឃ្មតំ យញ្ញាតី”តិ

តរេឆចាតិ ឃថា “ទ្ធបី អត្តា”តិ, “យរេភាយរេឃា អត្តា”តិ ច ចាដក្ខរេយ ឋញ្ញាយ អត្តរេតា អញ្ញាតា, តថា ចឃ្ម អរេចតតតាឌិរេដាឋប្បឋរេក្ខា ក្ខត្តិចារេរា , តរេឆច ព្វយឃ្មិ ចារេដ រេដារេឋា រេតភាហ “តរេឆចឃ្ម រេដាឋំ ដរេឃ្មរេត្វា”តិ យិច្ឆាដឃ្មរេតភាតិ អត្តឌិ្ឋ ឋច្ចារេតភ យិច្ឆាកិតិរេចរេឋភ អកិក្វតត្វាតិ អភាឌិកាលកាចិតកាចេភ អរេជ្ឈាត្ថដត្វា តិចារិតពាណាចាររេត្វា តំ ភាតត្តំ អឌាភរេត្វាតិ រេឃភ ឋត្តតិឃរេភភ, ឋម្ពហឃរេភភ ច ចច្ចិរេតា ពារេលាំ បពត្ថចរេឋត បចត្តយាត់ ឆយុឋម្ពហំ យិច្ឆាកាហចរេឋត “អត្តា”តិ, “តិរេច្ចា”តិ ច អភិតិចិឃ្ម រេចាហរតិ, តំ ឲកត្តឋញ្ញាតំ ឃតក្កហលំ ចិតិក្ខជ្ឈ ឃាថាចរេតា ឌាតត់ ឃតចិតិក្ខរេកា, ឋរេព្វត ឋព្វំ

ຕິຕ຺ຖິຍານំ ເສາ ນຕ຺ຖີຕិ ອຍມ຺ປິ ປຣិຈ຺ເຉທເກາ ຕາທິສສ຺ສ ກາລສ຺ສ ປຣិປາກສ຺ສ ອພາວເຕາ ທຸກ຺ຂຍານມ຺ປິ ນາຓາສິ. ເຕນ ວຸຕ຺ຕំ "ພາວនា ທຸກ຺ຂຍານມ຺ປិ ຕំ ນານຕ຺ຕំ ອຊານເນ຺ຕາ"ຕິ. ສຎ຺ຎາ ນານາຍាណំ ນານារម຺មណា ນານាក຺ខណេ ອຸប຺បជ຺ជតិ, ເຈតិ ຈាតិ ສຎ຺ຎាទិយាប຺បាឆនិទ្ទេសំ

ປສ຺ສເນ຺ຕាປិ ສຎ຺ຎាយណំ ສຎ຺ຎាក្ខណំ ອຕ຺ຖាតំ ປរិគេហេ຺ត຺វា ຍថាវុត຺តឍនបិនិន្ទិទេការេតេ ນិ຺ច຺ចេយ ຄត຺វា ມຎ຺ຎតិ ທិដ្ឋិមຎ຺ຎនាយ. ຕថាវុត຺តស຺ស ច ຕស຺ស ສលក្ខណាទិបរិគ្គហិតំ ນ ກាយេតវាតិ ວុត຺តំ "ຍឌ្ឋាតំ ເວາ"ຕិອាទិ.

ທិដ្ឋិອាទិសុ "ເອວເមວ"ន຺តិ ທស຺សនំ ອភិនិវិសនំ ທិដ្ឋិ. ຕស຺សា ເອວ ປុគ្គលការកំ "ເອວເមວ"ន຺តិ និច្ឆយេន ລយនំ ລន຺តិ. ຕថា ເທາສនំ ຮុចិ. "ອຎ຺ຎថា"ຕិອາທិ ເຕសំ ທិដ្ឋិອាទិនំ ພិក្ខិត຺វា ທស຺សនំ. ຕត຺ថ ອຎ຺ຎថាຕិ ຍថា ອរិយពិនយេ ອត຺ថង្គំ ອនុបគ្គម្ម ຍຎ຺ຎាយ ປដិបទានេន

ທស຺សនំ ເຫាតិ, ຕេតា ອຎ຺ຎថាເຍວ ອຎ຺ຎេទាតិ ຍំ ປរេត្ថតា ພិដ្ឋតិ ລក្ខាយតនាទិ, ຕស຺ស ຈ ອនិច្ចតាទិ, ຕេតា ອຎ຺ຎេទ

ປរេត្ថតា ອព្ទិយាតំ ອត຺ថាតំ ສស຺សតាទិ ເຕ ລយតិ ເທទ ຮុច្ចតិ ຈ. ອាយុស្សានំ ອនុយុស្សានំ ອាເຍាເກາ, ເຕນាហ "ຍុត຺តបយុត຺តតា"ຕិ.

ປដិបត຺តិយាតិ ປរេត្ថចិត្តនាទិបរិគ្គហកបដិបត຺តិយា. ທុឌ្ឋានេយតំ ທស຺សនំ ຕុ "ອຍំ ປរេត្ថ, ອຍំ ສម្ម"ຕិ ຄហេស຺ស ພិការស຺ស

ທុដ្ឋិការគ្គា. "ຍទិ ເວតំ ທុដ្ឋានំ, ຕំ ຕាទ ពិដ្ឋម, ຍរំ ປត្ថំ ການន្ត ປុច្ឆិស្សាមី"ຕិ ພិន្តេត្វា ຍថា ປដិបន្នំ, ຕំ ທស្សេតុំ "ອທ

ປរិច្ឆេទេកា"ຕិອາທិ ວុត຺តំ. ອເទ຺ຎា ຈា ສទ຺ຎេតាតិ ສທ຺ຎាសកាទេតា ອເຎ຺ຎា ສការេចា ຈា ອត຺ថា ເຫាត្តិ ອទេ຺ត. ອស຺សាតិ ອត຺តនោ.

ເລាកិយតិ ທិស្សតិ ເອត្ថ ປុញ្ញាបាបំ, ຕព្ពិបាកោ ຈាតិ ເລាកោ, ອត຺តា. ເສា ហិស្ស ការកោ, ເວទកោ ຈាតិ ຕុច្ឆិតោ. ທិដ្ឋិគតត្តិ

"ສស຺សេតា ອត຺តា ຈ ເລាកោ ຈា"ຕិອາທិ (ທី. និ. ໑.໑໑໘; ມហា. ໓໓) ນយប្បវត្តំ ທិដ្ឋិគតំ. ນ ເຫវ ທិដ្ឋាភិនិវេសា

ທិដ្ឋជ្ឈោសានាទិអត្តនិស្សិតោ ຕាទិសចិត្តនេតោ. ເສា ហិ ຕស្សេតោ, ເສា ຕំនិស្សិតោតិ ចត្តារ្ហំ ລកេខណំ ຍថា ຕំ ປុញ្ញាទាណិយម្មតេ.

ຊេតេនេច ຕស្ស ນ ທុក្ខនិស្សិតតាបិ ສំចណ្ណិតា ທដ្ឋត្តា. ອាទិ(ប្បហុច្ឆរិយស្សាតិ ອាទិ(ប្បហុច្ឆរិយំ, ຕេទេច ອាទិ(ប្បហុច្ឆរិយកំ ຍថា

"ចិតេយា ເອច ເចនយិកោ"ຕិ, (ປារា. ອដ្ឋ. ໑໑) ເຕນាហ "ສិក្ខត្តយសង្គាតស្សា"ຕិអាទិ. ທិដ្ឋាភិនិវេសស្ស សំសារទេដ្ឋ

និព្ពិធាចិរាកនិទ្ទេសុបសយាសំចត្តំ ចត្តេត្តាកេត្តា, ຕស្ស ចត្តសំយុត្តតោ ຈ. ຕថា ອភិញ្ញាសម្មាទេដ្ឋាតាសំចត្តស្ស ចត្តន្ត.

ອភិធាតតាយាតិ ຍាតបរិញ្ញាចេយេន ອភិធាតតត្វាយ. ສយុត្តត្វាយាតិ ທីរណបហានបរិញ្ញាចេយេន ສម្មាឆត្វាយាតិ ចិក្ខិ.

ອភិធាតតាយាតិ ອភិញ្ញាបញ្ញាចេយេន ឌាតតាយ, ຕំ ປន ចត្តស្ស ປច្ចុក្កានេតយេច ເຫាតីតិ ອាហ "ປច្ចក្ខិរិយាយា"ຕិ.

ສម្មុត្តត្វាយាតិ ປរិញ្ញាគិសយយចេយេន ປដិចេនាយ.

ການំ ຕណ្ហាបិ ທុក្ខសការា, ຕស្សា ປន ສម្មុធយការេចេន ចិស្ស គហិតត្តា "ຕណ្ហាធេបត្វា"ຕិ ວុត຺តំ. ປការេនតា ອុប្បាធេតោ. ທុក្ខ

ປការេចត្តិបិ ຕណ្ហា ອចិដ្ឋាទិបច្ចយត្តេវសហិតា ເອច ປការេចតិ, ນ ເກាចលិតិ ອາហ "ສប្បច្ចយា"ຕិ. ອភិត្ត ອប្បចត្តិតិ ອភិត្ត ອប្បចត្តិនិមិត្តំ,

ນប្បចត្តត្តិ ເອត្ថ ທុក្ខសម្មុធយា ເອតស្សិ ຈា ອនិរោធេតិ ອប្បចត្តិ. ທុក្ខនិរោធំ និត្ថាតំ ຄច្ឆតិ ອនិរោច្ឆតិ, ຕធត្វំ ປដិបធា ຈាតិ

ທុក្ខនិរោធការិនីបដិបធា. ຍគ្គបិតុការេចាតិ ອគ្គយគ្គសម្មុប្បាធេតា. ຜលសច្ឆិក្រិយាតិ ອសេក្ខផលវិធិការេយា. ອាការោត្ថិ ຕំ ກយនលិឌ្ឌិ.

 ສមន្តេតា និក្កណ្ហនចេសេន ເຕាធនំ ចិដ្ឋនំ ສត្ថេតាធកំ, ຈាចាយាតិ ນ ປច្ចេត្ត ການចនត្ត ອាហ "ចនតបេតាធេតា"ຕិ.

សញ្ញក្កទិតត្តិ សយត្តទោ ក្យំ អទិតំ អកំស្វតិ សតយត្តេហិ ត្យត្តកេហិ ចិយ តិំសសតយត្តា បរិត្តាឌកោ ចាចាបតោឆតេហិ ត្យឌិំស្វ សកាចទោ ចិន្ត្យាតត្តិ បរេយត្វសកាចទោ រូបលក្ខយាត់, តបកតិអាទិ ចិយ អត្ថបលក្ខយាត់៉ តច្ឆត្តិ សង្ខំ៉ តឆត្តិ អចិបរីតំ លោកុត្តរេឆយ្ទស្វតិ ចិសយេ ក្យុំ ទេ ឆយ្ទេ ចិសយំ កត្វា៉ ជិតសកាចត្តិ អចដ្ឋិតសកាចំ, តក្យប្បាឆកត្តិ អទ្វោ៉ លោកុត្តរេឆយ្ទតិឃាយតត្តិ លោកុត្តរេឆយ្ទសប្បាបតតិឃាយេត តិឃតំ, តេតាហ “ត្យុទ្ធាតឃ្យុំ”តិអាទិ៉ ឲ្យទិសាតិ “ឆយ្ទុដ្ឋិតត”ត្តិអាទិតា ចុត្តប្បការា៉

ចិត្តហត្តិសារិបុត្តេបិដ្ឋបិឆចេត្ថុចណ្ណា

3៦៦៉ ស្យុលុយេស្យ អត្តត្តទេស្វតិ លត្ថាឃតតាឌឹស្យ ស្យុលុយឆាឃាលកោចទេស្យ ឆយ្ទស្យ៉ ក្យុសលោតិ បុទ្ទេ ត្យុទ្ធសាសទេត កតបទិចឃតាឃ លេលោ អហោសិ៉ កិហិកាចេ អាតិសំសកឆាឃកឆិតត្វា ឃឹលចត្តស្ស កិក្ខទេតា តឆា កឆទេតត ចិក្ខយទេត តិយោឌិតត្វា ត្ពុឆាតិ សឃយ្យិ ឃឹលចា ឲ្យច ហុត្វា ៧ ចាទេរ (ឆ៉ ប៉ អដ្ឋ៉ ៦៧; ខា៉ អដ្ឋ៉ ១៉១៉៩៨) ចិក្ខយិ៉ កយ្ទសទិក្ខទេកត ហិ ផលេត កចិតត្តិ៉ យហាសាចកស្ស កឆិទេតតិ យហាសាចកស្ស យហាកោដ្ឋិកត្តេរស្ស អបសាឆតកឆិតតិបិត្ត៉ បតិដ្ឋាតំ អសក្កាទេត្តាតិ សាសទេត បតិដ្ឋំ លត្ថំ អសក្កាទេត្តា៉

3៦៧៉ បញ្ញាចក្ខទេតា តត្តិតាឃាតិ ស្យុចុត្តក្សុត្តសយចិសយឆស្សតសយត្តបញ្ញាចក្ខទេតា អកាចេត ៉ ចក្ខុយាតិ ឲ្យត្ត ឃាឌិសេត ចក្ខុតា បុទិសោ “ចក្ខុយា”តិ ចុទេត្តា, តំ ឆទេស្សតំ “ស្យុកាសិតា”តិអាទិ ចុត្តំ៉ ឲ្យកកោដ្ឋាសាតិ ឲ្យកត្តិកា, តិត្តាតាចហកាចេត តិដ្ឋិតាតិ អធិប្បាយោ៉ ឆបិតាតិ ចចត្តាបិតា៉ ត ឲ្យកកោដ្ឋាសា ត ឲ្យកត្តិកា, ត តិត្តាតាចហកាចេត តិដ្ឋិតា ចដ្ឋេត្តាកឆកាចទោតិ អធិប្បាយោ៉

ឲ្យក់សិកឆយ្ទចណ្ណា

3៦៨៉ “កស្មា អារកឹ”តិ ការណំ បុដ្ឋិត្វា “អតិយ្យាតិកកាចឆស្សតត្ត”ត្តិ បយោឌត់ ចិស្សជ្ជិតំ៉ សតិ ហិ ផលសិទ្ធិយំ ហេត្យសិទ្ធោយេច ហោតីតិ៉ បញ្ញាបិតតិដ្ឋាឃាតិ បចេចិតចិយុត្តិយក្កស្ស, ចដ្ឋក្សុក្ខបទិយោសាត់ កច្ឆតិ ឲ្យតាឃាតិ “តិដ្ឋា”តិ ចិយុត្តិ ចុត្តា៉ តិដ្ឋាយក្កោ ហិ ត្ពុឆ រូត្តរបឆលោបេត “តិដ្ឋា”តិ ចុទេត្តា៉ តស្ស ហិ អតិយ្យាតិកតា, តិយ្យាតិកតា ច ចុច្ចតិ, ត តិដ្ឋាឃ៉ តិយ្យាត់ ចា តិក្កយត់ តិស្សរណំ, ចដ្ឋក្សុក្ខស្ស ចុបសយោតិ អទ្វោ៉ តិយ្យាតយេច តិយ្យាតិកំ, ត តិយ្យាតិកំ អតិយ្យាតិកំ, សោ ឲ្យច កាចោ អតិយ្យាតិកកាចោ, តស្ស ឆស្សតត្តិ យោឌេតត្តំ៉ “ឲ្យច”ត្តិ “តិត្តាត់ តិត្តាត”ត្តិ ចចតយត្តសាយត្តំ កហេត្វា ចឆតិ, ត បត បរេយត្វទោ តេសំ សយយេ តិត្តាតបញ្ញាបតស្ស លក្ខតទោ, តេត ចុត្តំ “សា ច ត តិយ្យាតិកា”តិអាទិ៉ លោកឆ្វបិកាទិចសេតាតិ ឲ្យត្ត អាទិ-សទ្ទេត “អញ្ញោ បុទិសោ, អញ្ញោ បកតី”តិ បកតិបុទិសត្តរាចឆាទិឆោ យោគេក្ខា, ត្យុទ្ធិអាទិក្យុលចិតិយុត្តស្ស អត្តទោ សកត្តតិ អចដ្ឋាត់ យោគេក្ខា, កាឃបចត្តិកតិខាតិតាត្ថាត់ អប្បយជ្ជតចសេត អប្បចទេត្តា យោគេក្ខា, ឃញ្ញោហិ ក្សុតេត បទេត បុទិសេត សលោកតា យោគេក្ខា, សយឹបតា យោគេក្ខា, សហយោកោ យោគេក្ខាតិ ឲ្យចយាឌិត់ សក្កហោ ឆដ្ឋេត្តា៉ ឃឆាបញ្ញត្តាតិ បញ្ញត្តប្បការា ហុត្វា ត តិយ្យាតិ, យេតាកាទេត “តិដ្ឋា បិបុលីឃតី”តិ តេហិ បចេចិតា, តេតាកាទេត តស្សា អប្បត្តត្តាទោ ត តិយ្យាតិ៉ បណ្ឌិតេហិ បដិក្ខិត្តាតិ “តាឃំ តិដ្ឋា បដិបទា ចដ្ឋស្ស អតតិក្កយតទោ”តិ ត្យុទ្ធាឌីហិ បណ្ឌិតេហិ បដិក្ខិត្តា៉ តិចត្តតីតិ បដិក្ខេបស្ស ការណចចត់, តស្មា តេហិ បញ្ញត្តា តិដ្ឋា បដិបទា ត

និយ្យាតិ, អញ្ញទត្ថុ តំសយង្កតំ បុគ្គលំ សំសារេ ឯវ បរិក្ខយាបេត្តិ និបាតេតិ។

បជានំ ជានតំ តាយ បច្ចក្ខតោ ជានតំ តស្ស បយាលោខេ្ចកាចតោ, ព្ភាតស្ស សំសយាភាវាធិគ្គតាតិ វុត្តំ “ជានំ បស្ស”ន្តិ។ តេនេតំ ទស្សេតិ ជានតំ ចិសេសេតិ។ ឮនំ វុត្តំ ហោតិ – ឝុយ្យាកំ ឯកន្តសុខេ លោកេ បច្ចក្ខតោ ញាណទស្សនំ អត្ថិតិ។ ជានន្តិ ចា តស្ស លោកស្ស អនុយាតចិសយតំ បុច្ឆតិ, បស្សន្តិ បច្ចក្ខតោ ពោធេតំ។ អយំ ចោតា អត្ថោ – អបិ ឝុយ្យាកំ លោកោ បច្ចក្ខតោ ញាតោ, ទ្ធាហុ អនុយាតតោតិ។

យស្មា លោកេ បច្ចក្ខតោ អត្ថោ ព្ភាត្វិយកោចទេកាចេត បរិគេជា, តស្មា វុត្តំ “ឌិដ្ឋបុព្ពានី”តិអាទិ។ ឌិដ្ឋបុព្ពានីតិ ឌិដ្ឋចា, ទស្សនតោតេន, តទនុកតេន ច ញាណេន គហិតបុព្ពានីតិ អត្ថោ។ ឯចឡ្ហា គត្វា “សរីរសណ្ឋានាទីនី”តិ ចចនំ សេយត្តំ ហោតិ។ “អប្បាដិហីរក ត”ន្តិ អនុតាសិកលោបំ គត្វា និទ្ទេសោតិ អាហ “អប្បាដិហីរកំ ត”ន្តិ “អប្បាដិហីរំ គត”ន្តិ ឯចមេត្ថ ចណ្ណន្តិ។ បដិបក្ខហរណតោ បដិហារិយំ, តទេច បាដិហារិយំ, ទ្តត្តរចិរហិតំ ចចនំ បាដិហារិយមេចេត្ថ “បាដិហីរក”ន្តិ ចា វុត្តំ។ ន បាដិហីរកំ អប្បាដិហីរកំ បរេហិ ចុច្ចមានំ ទោសាត្តរេហិ និរាត្តរត្តា, តេនាហ “បដិហរណចិរហិត”ន្តិ។ និរាត្តរញ្ហិ ចចនំ តេន ទ្តត្តរេន បដិហារីយតិ អតិចិបរិចត្តីយតិ។ តតោ ឯច និយ្យានស្ស បដិហរណបក្ខស្ស អភាចតោ “អនិយ្យានិក”ន្តិ ចត្តព្ពតំ លភតិ។

៣១៤។ ចិលោសា លីឡ្ហអា។ អាគមេប្យា កេសមាត្តចត្តគ្គហណំ អាទិអាការចិសេសោ, ចេសសំចិធានំ ចា។ អាទិ-សទ្ទេន កាចាទីនំ សង្គហោ ទដ្ឋព្ពោ។ “កាចេហ”តិ ច ចាតុរិយំ ចេទិតព្ពំ។

តយោអត្តបដិលាភចណ្ណនា

៣១៥។ អាហិតោ អហំ មានោ ឯត្ថាតិ អត្តា, អត្តភាចោតិ អាហ “អត្តបដិលាភោតិ អត្តភាចបដិលាភោ”តិ។ កាមភចំ ទស្សេតិ តស្ស ព្ភាតរូបត្តភាចតោ ឡ្ហឡ្ហអារិគត្តា។ រូបភចំ ទស្សេតិ ឈានមនេន និព្ពត្តំ ហុត្វា រូបីភាចេន ទ្តបលព្ភនតោ។ សំកិលេសិកា ធម្មា នាម ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា តណ្ហាទេ ភស្សចិ សំកិលេសស្សាបិ អសម្ពុចតោ។ ចោទានិយា ធម្មា នាម សមចចិបស្សនា តាសំ ចសេន សព្ពេសា ចិត្តចោទានស្ស សិជ្ឈនតោ។

៣១៦។ បដិបក្ខធម្មានំ អសមុច្ឆេទេ បន ន គតាធិបិ អនចជ្ជធម្មានំ បារិបូរី, ចេបុល្លំ ចា សម្ពចតិ, សមុច្ឆេទេ បន សតិ ឯច សម្ពចតីតិ មគ្គបញ្ញាផលបញ្ញា-គ្គហណំ។ តា ហិ សកិំ បរិបុណ្ណា បរិបុណ្ណា ឯច អបរិហានធម្មត្តា។ តរុណបីតីតិ ទ្តប្បត្តមត្តា អលទ្ធាសេចនា ទុព្ពលា បីតិ។ ពលចតុដ្ឋីតិ បុនប្បុនំ ទ្តប្បត្តិយា លទ្ធាសេចនា ទ្តបរិចិសេសានិកាយស្ស បច្ចយភូតា ថិរតរា បីតិ។ “យំ អចោចុម្ហា”តិអាទីសុ អយំ សង្ខេបត្ថោ – យំ ចោហាសំ “សំកិលេសិកធម្មានិយធម្មានំ បហានាភិចុទ្ធិន្តិដ្ឋំ បញ្ញាយ បារិបូរិវេបុល្លត្តំ ព្ភាយម្បិ ឯច អត្តភាចេ អបរប្បច្ចយេន ញាណេន បច្ចក្ខតោ សម្បាទេត្វា ចិហរិស្សតី”តិ តត្ថយំ មិច្ឆាតត្ថ តស្មិំ ចិហារេ តស្ស មម ឡ្ហចាទកស្ស ភិក្ខុនោ ឯចំ

ចុត្តប្បការេន ចិហរលាតិមិត្តំ បរេយាឥប្បការចិតា បីតិ ច គចិស្សតិ, តស្សា ច បច្ចយក្ខតំ បស្សទ្ធិទ្វយំ សមុឌេច ្លបដ្ឋិតា សតិ ច ្លក្កិសកតំ ឆាកាលញ្ចា តធាក្ខេតា ច សេា ចិហារេរា។ សត្តបលិតតាយ អតប្បេកា អតន្ញាសាឆារេណា ស្មុលចិហារេរាតិ ចត្តន្តាតំ អេរហតីតិ។

បឌយញ្ញានេត បដិលទ្ធយេត្ត ហិតកាចេតា បីតិ ទ្ភន្តលិ បិរេយាឌ្ឌបក្កិកា, ស្ចុកាចិេត បត តស្មិំ បក្ចេលា សា បលិតា ពាលចកាចេតា បរិបុណ្ណកិច្ចា បីតីតិ ចុត្តំ “បឌយញ្ញានេត បិរេយាឌ្ឌាឥេឃា លបិ ឆយ្ញា លត្ថគ្គិ”តិ។ “ស្មុេលា ចិហារេរា”តិ ព្គមិតា សយាឆិ កហិេតា។ ស្មុលំ កហិតត្តិ អបេេ, េតសំ យេតត សត្តស្មុលតាយ ្លេបក្ខា ចត្យុត្តញ្ញានេត “ស្មុល”ត្តិ ព្គាង្គិតា, េតភាហ “តធា ចត្យុេត្ត”តិអាឌិ។ បិរេយាឌ្ឌំ គិចត្តតីតិ ទ្ភន្តលបីតិសន្លាតំ បិរេយាឌ្ឌំ លស្ម ឆេយ្ញស្ម គិចត្តតិ ហាឃតិ។ ចិតក្កចិចារេក្លាកចិរេេហត ទ្ភុតិឃញ្ញានេត សន្តគា បីតិ ពាលចតី ៦ច េហាតិ, ត បឌយញ្ញានេត ចិឃ កគាទិ ទ្ភន្តលិ។ ស្មុទ្ធចិបស្សតា បិឥកញ្ញាតេយចាតិ ្លបរិ យក្កំ អកេឆត្វា េកចល់ ចិបស្សតាបិឥកញ្ញាតំ កមិតំ។ ចត្យុហិ យេក្កហិ សទ្ធិំ ចិបស្សតា កមិតាតិ ចិបស្សតាយ បិឥកកាេចត ឈសាតាតិ កេឆត្វា តេតា បទំ ចិបស្សតាបុន្តកា ចត្តារោបិ យក្កា កមិតាតិ អេត្វា។ ចត្យុត្តញ្ញានិកបលសយាបត្តិ កមិតាតិ បឌយញ្ញានិកាឌិកា បលសយាបត្តិេឃា អកេឆត្វា ចត្យុត្តញ្ញានិកា ៦ច បលសយាបត្តិ កមិតា។ បីតិេចចចតេយច កត្វាតិ ទ្វិត្តំ បីតិតំ ៦កស្មិំ ចិត្តប្បាេឥ អត្យុប្បន្នតេតា បិរេយាឌ្ឌំ បីតិេចចចតេយច កត្វា។ បីតិស្មុលាតំ អបរិច្ចត្តត្វា, “ស្មុេលា ច ចិហារេរា”តិ សាតិសយស្ស ស្មុលចិហារស្ស កហិតត្តា ច ទ្ភុតិឃញ្ញានិកបលសយាបត្តិ តាយ កមិតា។ កាយំ បឌយញ្ញានេតបិ បីតិស្មុលាតិ លត្ថគ្គិ, តាតិ បត ចិតក្កចិចារេក្លាេកត ត សត្តបលិតាតិ, សត្តបលិតាតិ ច ព្គឆាឆិេប្បតាតិ។

៣៦៦-៣៦៧។ ចិកាចតេត្វាតិ បកាសតេត្វា សន្ទបេតា តិន្ទបតេត្វា, េតភាហ “អឃំ េសា”តិអាឌិ។ តត្តិ ឌ្ឌឡ្យអាទិកំ អត្តបដិលិកំ។ សប្បដិហរលត្តិ បេេត េចាឌិតចេចតេត សបរិហារំ ធិំសាត្តទំ។ ត្យុេច្ឆាតិ ម្យុសា អក្ខេតា។ េស្ចចាតិ េសា ៦ច អត្តបដិលិេកា។ តស្មិំ សយេឃ េហាតីតិ តស្មិំ បច្ចុប្បន្នសយេឃ ចិឌ្ឌយាេតា េហាតិ។ អត្តបដិលិេកាេត្វច តិឃ្យាេតសិ, ត តំ សន្ទបេតា តីហរិត្វា ឥេស្សសិ។ ទ្វបិឥេឃា េចត្វ ឆយ្ញាតិ ទ្វបេចឥតាឥេឃា ៦ច ៦ត្វ េលិេក សកាចឆយ្ញា។ អត្តបដិលិេកាតិ បត េត ទ្វបិឌិេក បញ្ញាក្ខេត្ត ្លបិឥាឃ បញ្ញាត្តិ, េតភាហ “តាយយត្តេយត”ត្តិ។ តាយបណ្ណត្តិចេសតាតិ តាយក្ខតបញ្ញាត្តិយត្តតាចេសត។

៣៦៨។ ៦ចញ្ចាបត ចត្វាតិ “អត្តបដិលិេកាតិ ទ្វបិឌិេក ្លបិឥាឃ បញ្ញាត្តិយត្ត”ត្តិ ព្គយេត្វំ “ឃស្មិំ ចិត្ត សយេឃ”តិអាឌិតា ចត្វា។ បដិបុន្តិត្វា ចិតឃតត្តិ ឃធា បេេ បុេច្ឆឃ្យុំ, េតភាកាេរត កាលចិកាេកតា បដិបគាតិ បុន្តិត្វា តស្ស អត្ថស្ស ឆាបតចេសត ចិតឃតត្វំ។ តស្មិំ សយេឃ សេច្ចា អេហាសីតិ តស្មិំ អតីតសយេឃ ្លបិឥាតស្ស ចិឌ្ឌយាតតាយ សច្ចក្ខេតា ចិឌ្ឌយាេតា ចិឃ ចត្តេន្តា អេហាសិ, ត បត អតាកេតា ព្គឥាតិ បច្ចុប្បេន្នា ចា អត្តបដិលិេកា តទ្ភុបិឥាតស្ស តគា អចិឌ្ឌយាតត្តា។ េឃ េត អតីតា ឆយ្ញា អតីតសយេឃ អតីតត្តបដិលិកស្ស ្លបិឥាតក្ខតា ទ្វបិឥេឃា។ េត ៦តេហិ តត្វំ តិន្ទន្តត្តា។ តេតា ៦ច អេហស្មត្តិ សញ្ញ្យាកតា។ តស្មាតិ តស្មិំេឃច សយេឃ លត្ថតេតា។ េសាបិ តទ្ភុបិឥាេតា េយ អត្តបដិលិេកា តស្មិំេឃច អតីតសយេឃ សេច្ចា ក្ខេតា ចិឌ្ឌយាេតា ចិឃ អេហាសិ។ អតាកតបច្ចុប្បន្នាតត្តិ អតាកតាតេញ្ចច បច្ចុប្បន្នាតញ្ចា ទ្វបឆយ្ញាតំ ្លបិឥាតក្ខតាតំ តគា តស្មិំ អតីតសយេឃ អកាចា តទ្ភុបិឥាេតា អតាកេតា បច្ចុប្បេន្នា ច អត្តបដិលិេកា តស្មិំ អតីតសយេឃ េយាេឈា ត្យុេច្ឆា ម្យុសា តត្ថីតិ អេត្វា។ តាយយត្តេយចាតិ សយញ្ញាយត្តេយច។ អត្តបដិលិកំ បដិឌាតាតិ បេយត្វេតា អត្យុបលត្ថយាតត្តា។

“ឲរេច តរោយា”តិ ព្ពុយិតា រោយ ទោ អតាកតា ឆយ្ហា, ទោ ឲតារហិ តត្ថិ, “កចិយ្យត្តិ”តិ បត បង្ហ្យាកយិយ្យត្តិ, តប្ហ្វា រោសាបិ រោយ អត្តបដិលិរោកា តឃ្ហិរោយច បយរោយ បរច្ចា កចិយ្យតិ៍ អតីតបច្ចុប្បន្នាត់ បត ឆយ្ហាត់ តឝា អកាចា តឃ្ហិ បយរោយ រោយារោឈា អតីរោតា រោយារោឈា បច្ចុប្បរោន្នា៍ រោយ ព្ពុរោយ បច្ចុប្បន្នា ឆយ្ហា, ទោ ឲតារហិ អត្ថិ, តប្ហ្វា រោយាយំ រោយ អត្តបដិលិរោកា, រោសា ព្ពុឝាតិ បរច្ចា៍ អតីតាតាកតាត់ បត ឆយ្ហាត់ ព្ពុឝាតិ អកាចា តឃ្ហិ បយរោយ រោយារោឈា អតីរោតា រោយារោឈា អតាករោតាតិ ឲចំ អត្តរោតា តាយយត្តរោយច អត្តបដិលិកំ បដិឌាតាតីតិ ព្ពុយយត្ថំ អតិឌិបតិ៍

១៦៥-១១៦៍បំបត្តិតត្តិ បយារោតត្ថំ៍ ឃឃ្ហិ បយរោយ លីទំ រោហាតីតិ ឃឃ្ហិ ការោល ក្វតុបិកាយបណ្ណិតំ ក្ខុបិកាតចិរោបំ ក្ខុបិកាយ លីទបញ្ញត្តិ រោហាតិ៍ ត តឃ្ហិ...របេ... កន្ធតិ លីទបញ្ញត្តិក្ខុបិកាតឃ្យ ឝឆិអាឌិបញ្ញត្តិយា អតុបិកាតរោតា៍ បដិតិយតចត្តកា ហិ ឲកា រោលិកបយញ្ញា, រោតតាហ “រោយ ឆរោយ្យ ក្ខុបិកាយា”តិអាឌិ៍ តត្ថ បឃ្លាយតិ ឲតាយាតិ បឃ្លា, បញ្ញត្តិ៍ តិឌ្ឌារោទ្ធា ចឝត្តិ ចឝត្តិ ឲតាយាតិ តិទុត្តិ៍ តយត្តិ ឲរោតតាតិ តាយំ៍ រោចាហទត្តិ ឲរោតតាតិ រោចាហារោទា, បញ្ញត្តិរោយច៍ ឲប តរោយា បព្ពត្តាតិ “ឃឃ្ហិ បយរោយ”តិអាឌិតា លីរោទ ចុត្តតយំ ឝឆិអាឌិឃុ អតិឌិបតិ៍

បយតុឌាតតយត្តកាតីតិ “ព្ពុឝំ លីទំ, ព្ពុឝំ ឝឆី”តិអាឌិតា តាឌិរោប ក្វតុបិកាយទុបចិរោបរោប រោលិរោក បររោយ្យទាកតំ បញ្ញត្តិ អប្បដិក្កិបិត្វា បយតុឌាតត់ ចិយ បច្ចយចិរោបបចិបិដ្ឋិ ទុបិឌិលត្តបម្មហំ ក្ខុបិកាយ “ឌ្ឍុញអាទិរោកា អត្តបដិលិរោកា”តិ ច “យរោតាយរោយា អត្តបដិលិរោកា”តិ ច “អទុរោបិ អត្តបដិលិរោកា”តិ ច តឆា តឆា បយតុឌាតតយត្តកាតិ, ត ច តព្ពិតិយុរោត្តា ក្ខុបិកាតរោតា អរោញ្ញា រោកាចិ អរោត្តា អត្ថិតិ អរោត្តា៍ តិទុត្តិយត្តកាតីតិ បឌ្ឌតិទុត្តិយា កហល្វបិយយត្តកាតិ៍ “បរោត្តា ចរោយ្យាតិ ហិ បឌ្ឍកហល្យត្តកាលំ តឝតុចិឌ្ឌបណ្ណត្តិកហលាយុរោលរោតច តឝត្តាចរោពារោឆា៍ ចឝតបឆយត្តកាតីតិ តរោយ្យច រោចចឝត់៍ រោចាហារោយត្តកាតីតិ តឆា តឆា រោចាហារោយត្តកាតិ៍ តាយបណ្ណត្តិយត្តកាតីតិ តរោយ្យច រោចចឝត់, តំតំតាយបញ្ញាបតយត្តកាតិ៍ បព្ពរោយតត្តិ “អត្តបដិលិរោកា”តិ ចា “បរោត្តា”តិ ចា “របិរោសា”តិ ចា បព្ពរោយតំ រោចាហារោយត្តកំ បររោយត្តរោតា អតុបលព្ពុតរោតា, រោតតាហ “ឃប្ហ្វា បររោយត្តរោតា បរោត្តា តាយ តត្ថិ”តិអាឌិ៍

ឃឝិ ឲចំ កប្ហ្វា តំ ព្ពុរោទ្ធហិបិ ចុច្ចតីតិ អាហ “ព្ពុឌ្ឌាត់ បត រោច្ឆ កឆា”តិអាឌិ៍ បយ្យតិយា រោចាហារោយ្យ កឆត់ បយ្យតិកឆា៍ បររោយត្តយ្យ បកាចឆយ្យ្យ កឆត់ បររោយត្តកឆា៍ អតិច្ចាឌិកឆាបិ បររោយត្តបត្តិឃ្យិតកឆា បររោយត្តកឆាតិ កត្វា បររោយត្តកឆា៍ បររោយត្តឆរោយ្យា ហិ “អតិរោច្ចា, ទុរោក្ខា, អតត្តា”តិ ច ចុច្ចតិ , ត បយ្យតិឆរោយ្យា៍ កប្ហ្វា បរោតចំ ទុចិឆា ព្ពុឌ្ឌាត់ កឆាបចត្តីតិ តត្ថ ការោលយាហ “តត្ថ រោយា”តិអាឌិតា៍ ឃប្ហ្វា បររោយត្តកឆាយ បច្ចុបយ្យដិរោចរោឆា, អរិយបច្ចកឆា ច បិលាប្បត្តា រោឝបតា, តប្ហ្វា ចិរោតយ្យបុក្កលចរោបត បយ្យតិកឆំ ករោឆរោត្តាបិ កកចា បររោយត្តកឆំរោយច ករោឆតីតិ អាហ “តយ្យ កកចា អាឌិរោតាច...របេ... ករោឆតី”តិ, រោតតាហ “តឆា”តិអាឌិ, រោតតយ្យ កត្ថចិ បយ្យតិកឆាបុព្វិកា បររោយត្តកឆា រោហាតិ បុក្កលជ្ឈាបយចរោបត, កត្ថចិ បររោយត្តកឆាបុព្វិកា បយ្យតិកឆា៍ ព្ពុតិ ចិរោតយ្យឝយតក្យុបលយ្យ បត្ថ ចិរោតយ្យជ្ឈាបយចរោបត តឆា តឆា រោឝបតាបចត្តីតិ ឝរោយ្យតិ៍ បព្ពត្ថ បត កកចា ឆយ្យំ អចិឌហរោត្តា ឲច បយ្យតិ អតុចត្តតិ, បយ្យតិ អបរិច្ចឌរោត្តារោយច ឆយ្យំ ចិការោចតិ, ត តត្ថ អកិតិរោចបាតិឆាចតាតិ៍ ចុត្តរោញ្ញំ “ឌតបឝតិទុត្តិ តាកិតិចិរោបឃ្យ, បយញ្ញា

តាតិធារេយ្យា”តិ។

បឋមំ សម្មុតិំ កត្វា កថនំ បន វេនេយ្យវសេន ឯកច្ចេសំ ពុទ្ធានំ អាចិណ្ណន្តិ តំ ការណេន សន្ធិំ ទស្សេន្តោ “បកតិយា បនា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ ច សម្មុតិ នាម បរមត្ថតោ អវិជ្ជមានត្តា អសន្តា, តំ កថំ ពុទ្ធា កថេន្តីតិ អាហ “សម្មុតិកថំ កថេន្តាបី”តិអាទិ។ សច្ចវចនាតិ តថវចនំ សភាវវចនាតិ សម្មុតិភាវេន តំសភាវវចនំ, តេនាហ “អមុសាវា”តិ។ បរមត្ថស្ស បន សច្ចាទិភាវេន វត្តព្វវចន ភត្តិ។

ទុវេបិ បន សម្មុតិបរមត្ថានំ កោ វិសេសោ? យស្មិំ ភិន្នេ, ពុទ្ធិយា វា អវយវវិនិព្ភោគេ កតេ ន តំសញ្ញា, សោ ឃដបដាទិប្បភេទោ សម្មុតិ, តព្ពិបរិយាយេន បរមត្ថោ។ ន ហិ កក្ខឡផុសនាទិសភាវេ អយំ នយោ លព្ភតិ។ ឯវំ សន្តេបិ វុត្តនយេន សម្មុតិបិ សច្ចសភាវា ឯវាតិ អាហ “ទ្វេ សច្ចានិ អក្ខាសី”តិអាទិ។

ទុវេតិ នេសំ សច្ចសភាវំ ការណេន ទស្សេន្តោ “សង្កេតវចនំ សច្ចន្តិ គាថមាហ។ តត្ថ សង្កេតវចនំ សច្ចំ វិសំវាទនាភាវតោ។ តត្ថ ហេតុមាហ “លោកសម្មុតិការណ”ន្តិ។ លោកសិទ្ធា ហិ សម្មុតិ សង្កេតវចនស្ស អវិសំវាទនតាយ ការណំ។ បរមោ ឧត្តមោ អត្ថោ បរមត្ថោ, ធម្មានំ យថាភូតសភាវោ។ តស្ស វចនំ សច្ចំ យាថាវតោ អវិសំវាទនតោ វេនេយ្យ ច បវត្តនតោ។ តត្ថ ការណមាហ “ធម្មានំ ភូតលក្ខណ”ន្តិ, សភាវធម្មានំ យោ ភូតោ អវិបរីតោ សភាវោ, តស្ស លក្ខណំ អង្គនំ ញាបនន្តិ កត្វា។

យទិ តថាគតោ បរមត្ថសច្ចំ សម្មទេវ អភិសម្ពុជ្ឈិត្វា ឋិតោបិ លោកសមញ្ញំ គហេត្វាវ វទតិ, កោ ឯត្ថ លោកិយមហាជនេហិ វិសេសោតិ អាហ។ “យាហិ តថាគតោ វោហរតិ អបរាមសន្តិ”ន្តិអាទិ។ លោកិយមហាជនោ អប្បហីនបរាមាសត្តា “ឯតំ មម”តិអាទិនា បរាមសន្តោ វោហរតិ, តថាគតោ បន សព្ពសោ បហីនបរាមាសត្តា អបរាមសន្តោ យស្មា លោកសមញ្ញាហិ វិនា លោកិយោ អត្ថោ លោកេ កេនចិ ទុវិញ្ញេយ្យោ, តស្មា តាហិ តំ វោហរតិ។ តថា វោហរន្តោ ឯវ ច អត្តនោ ទេសនាវិលាសេន វេនេយ្យសត្តេ បរមត្ថសច្ចេ បតិដ្ឋាបេតិ។ ទេសនំ វិនិវដ្ដេត្វាតិ ហេដ្ឋា បវត្តិតកថាយ វិនិវដ្ដេត្វា វិវេចេត្វា ទេសនំ “អបរាមស”ន្តិ តណ្ហាមានបរាមាសប្បហានកិត្តនេន អរហត្តនិកូដេន និដ្ឋាបេសិ។ យំ យំ បនេត្ថ អត្ថតោ ន វិភត្តំ, តំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

ពោដ្ឋបាទសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១០. សុភសុត្តវណ្ណនា

សុភមាណវកវត្ថុវណ្ណនា

៣៣៣. "អចិរបរិនិព្ពុតេ"តិ សត្ថុ បរិនិព្ពុតកាលស្ស ចិរកាលតាបដិក្ខេបេន អាសន្នតា ទស្សិតា, កាលបរិច្ឆេទោ ន ទស្សិតោតិ តំ បរិច្ឆេទតោ ទស្សេតុំ "បរិនិព្ពានតោ ឧទ្ធំ មាសមត្តេ កាលេ"តិ វុត្តំ។ តត្ថ មត្ត-គ្គហណេន កាលស្ស អសម្បុណ្ណតំ ទីបេតិ។ តុទិសញ្ញិតោ គាមោ និវាសោ ឯតស្សាតិ តោទេយ្យោ។ តំ បនេស យស្មា សោណទណ្ឌោ វិយ ចម្បំ, កូដទន្តោ វិយ ច ខាណុមតំ អជ្ឈាវសតិ, តស្មា វុត្តំ "តស្ស អធិបតិត្តា"តិ ឥស្សរភាវតោតិ អត្ថោ។ សមាហារន្តិ សន្និចយំ។ បណ្ឌិតោ ឃរមាវសេតិ យស្មា អប្បតរប្បតរេបិ វយមានេ ភោគា ខីយន្តិ, អប្បតរប្បតរេបិ សញ្ចិយមានេ វឌ្ឍន្តិ, តស្មា វិញ្ញុជាតិកោ កិញ្ចិ វយំ អកត្វា អាយមេវ ឧប្បាទេន្តោ ឃរាវាសំ អនុតិដ្ឋេយ្យាតិ លោភាទេសិតំ បដិបត្តិំ ឧបទិសតិ។

អទានមេវ សិក្ខាបេត្វា លោភាភិភូតតាយ តស្មិំយេវ ឃរេ សុនខោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ លោភវសិកស្ស ហិ ទុគ្គតិ បាដិកង្ខា។ អតិវិយ បិយាយតិ បុត្តបរិចយេន។ បិណ្ឌាយ បាវិសិ សុភំ មាណវំ អនុគ្គណ្ហិតុកាមោ។ និរយេ និព្ពត្តិស្សសិ កតោកាសស្ស កម្មស្ស បដិពាហិតុំ អសក្កុណេយ្យភាវតោ។

ព្រាហ្មណចារិត្តស្ស ការិតត្តំ សន្ធាយ, តថា បិតរំ ឧក្កំសេន្តោ ច "ព្រហ្មលោកេ និព្ពត្តោ"តិ អាហ។ តំ បវត្តិំ បុច្ឆីតិ សុតមេតំ មយា "មយ្ហំ បិតា សុនខោ ហុត្វា និព្ពត្តោ"តិ តុម្ហេហិ វុត្តំ, កិមិទំ សច្ចន្តិ បុច្ឆិ។ តថេវ វត្វាតិ យថា បុព្ពេ សុភស្ស វុត្តំ, តថេវ វត្វា។ អវិសំវាទនត្ថំ សញ្ញាបនត្ថំ "តោទេយ្យព្រាហ្មណោ សុនខោ ហុត្វា និព្ពត្តោ"តិ អត្តនោ វចនស្ស អវិសំវាទនត្ថំ អវិសំវាទកភាវស្ស ទស្សនត្ថំ។ អទ្ធា សច្ចំ ទស្សេសីតិ ពុទ្ធានុភាវេន សោ សុនខោ តំ សច្ចំ នេត្វា ទស្សេសិ, ន ជាតិស្សរតាយ។ ភវន្តំ ទិស្វា កុក្កុរោ បន បុរិមជាតិសិទ្ធវាសនាវសេន។ ចុទ្ទស បញ្ហេ បុច្ឆិត្វាតិ "ទិស្សន្តិ ហិ ភោ គោតម មនុស្សា អប្បាយុកា, ទិស្សន្តិ ទីឃាយុកា។ ទិស្សន្តិ ពហ្វាពាធា, ទិស្សន្តិ អប្បាពាធា។ ទិស្សន្តិ ទុព្ពណ្ណា, ទិស្សន្តិ វណ្ណវន្តោ។ ទិស្សន្តិ អប្បេសក្ខា, ទិស្សន្តិ មហេសក្ខា។ ទិស្សន្តិ អប្បភោគា, ទិស្សន្តិ មហាភោគា។ ទិស្សន្តិ នីចកុលីនា, ទិស្សន្តិ ឧច្ចាកុលីនា។ ទិស្សន្តិ ទុប្បញ្ញា, ទិស្សន្តិ បញ្ញវន្តោ"តិ (ម. និ. ៣.២៨៩)។ ឯវំ ចុទ្ទស បញ្ហេ បុច្ឆិត្វា, អង្គសុភតាយ កិរេស "សុភោ"តិ នាមំ លភិ។

៣៣៤. "ឯកា ច មេ កង្ខា អត្ថី"តិ ឥមិនា ឧបរិ បុច្ឆិយមានស្ស បញ្ហស្ស បគេវ តេន អភិសង្ខតភាវំ ទស្សេតិ។ វិសភាគវេទនាតិ ទុក្ខវេទនា។ សា ហិ កុសលកម្មនិព្ពត្តេ អត្តភាវេ ឧប្បជ្ជនកសុខវេទនាបដិបក្ខភាវតោ "វិសភាគវេទនា"តិ។ កាយំ គាឡ្ហា ហុត្វា ពាធតិ បីឡយតីតិ "អាពាធោ"តិ ច វុច្ចតិ។ ឯកទេសេ ឧប្បជ្ជិត្វាតិ សរីរស្ស ឯកទេសេ ឧដ្ឋិតាបិ អយបដ្ដេន អាពន្ធិត្វា វិយ គណ្ហាតិ អបរិវត្តភាវករណតោ, ឯតេន ពលវរោគោ អាពាធោ នាមាតិ ទស្សេតិ។ កិច្ឆជីវិតករោតិ អសុខជីវិតាវហោ, ឯតេន ទុព្ពលោ

អប្បយត្តកោ ទោរកោ អាតន្តោតិ ឥទស្សេតិ ។ ឋិតាគត្ថិ សយតតិសន្ទានេតា ឋិតហតំ, តេត យថា តថា អបរាបរំ សរីរស្ស បរិចត្តតំ ចឥតិ ។ ពុក្កត្តិ ការិយំ កិច្ចសិទ្ធិកំ ។ ពាតេយ តាលំ ត ហោតីតិ ឧត្តាបិ “កិលិតស្សេចា”តិ បឥំ អាតេតត្វា សប្បត្តិតន្តំ ។ ហេដ្ឋា ចតុហិ បតេហិ អថាសុចិហារាការំ បុត្តិត្វា ត្តកាតិ ថាសុចិហារសត្ថាចំ បុត្តតិ, តេត សចិតេសតេសា ថាសុចិហារេរា បុត្តិតោតិ ឥត្តេត្តា, អសតិបិ អតិសយត្តខោតតេ សទ្ទេ អតិសយត្តស្ស លក្ខតតោ យថា “អភិរូបាយ តេយ្យំ ទាតព្ព”ត្តិ ។

៣៣លិ ។ កាលញ្ញូ សយយញ្ញូ ឋបិតាយាតិ ។ ឧត្តេ ការេលិ តាយ ឋបសក្កយតស្ស យុត្តបត្តការេលិ ។ សយតោយា តាយ ពតស្សេច បច្ចយសាយក្កុ, អត្តោតា ពន្ធិ សរីរពាលតេញ្ញុច តប្បច្ចយបរិស្សយាការេចា ច ។ ឋបិតាតំ តាយ ចាការេលាត តោតំ ពហលំ សល្លក្ខលត្តិ ឥទស្សេតុំ “កាលញ្ញូ”តិអាទិ ចុត្តំ ។ ថរិស្សតីតិ ចន្តិស្សតិ ។

៣៣ប័ ។ តេចតិយតេដ្ឋេតិ តេចតិតេដ្ឋេ ។ យ-ការេត ហិ បឥំ ចតេឆ្លត្វា ចុត្តំ ។ តេចតិតេដ្ឋតោ អញ្ញា ចិល្បតេយតេចកំ តេដ្ឋត្តិ ច ចឥត្តិ ។ យតេលាបដិលំយុត្តត្តិ យតេលំ តាយ ពាតិសាតំ តោរាក ចតេសតេតច ហោតីតិ តេយត តោរេកត ពំ ខាពំ, ពស្ស សទ្ធបបុច្ឆា, ការេលាបុច្ឆា, យតេលាតេហតុកចិត្តសត្តាបបុច្ឆា, ពស្ស ច សត្តាបស្ស សត្តតេលិកសាឆារេលាតា, ពថា យតេលាស្ស ច អប្បតិការតាតិ ឧចំ អាតិតា យតេលាបដិលំយុត្តំ សតេយ្យាតតិយំ កចំ កតេឆសីតិ ឥទស្សេតុំ “តេកា អាតត្ថា”តិអាទិ ចុត្តំ ។ ត រត្ថកេចសឹ យាតោរា ចិយ, ត ចិយំសតាឆិប្បាយោយា ឋត្តតេយាលាតេចា ចិយាតិ អឆិប្បាយោយា ។ តេយសុ ឆតេខ្ខសុតិ ចិតេយាក្កូបិតេយសុ តិយ្យាតឆតេខ្ខសុ ។ ឆតេត្តិតិ ពិដ្ឋត្តិ, បចត្តត្តិតិ អតេត្ថា ។

៣៣ឆ័ ។ អត្តប្បយុត្តតាយ សដ្ឋបតេយាកស្ស សដ្ឋប្បពត្តលក្ខលាតិ ពឹលិ បិដកាតិ ពឥត្តក្ខតេហិ សីលិឌីហិ ឆប្លក្កតេត្ថហិ សក្កយត្តិតិ ចុត្តំ “ពឹលិ បិដកាតិ ពីហិ លតេត្តហិ សក្កតេហត្វា”តិ ។ សក្កិតេត្តត ពធិពត្តិ “ពិណ្ណំ លត្តាត”ត្តិ ឧចំ ពហលាតោតា សាយញ្ញាតោតា ចាតិ សតេន្លបតេតច ពធិពំ ។ “ពពតេយសំ ពិណ្ណ”ត្តិ អយំ អឆិដ្ឋតេខាពតា បុច្ឆា, ត ពតេឆតុកប្បតា បុច្ឆាតិ ចុត្តំ “ចិត្តារតោតា បុត្តិស្សាមិ ‘តិ ចិតេត្តត្វា ‘ពពតេយសំ ពិណ្ណ’ត្តិ អាហា”តិ ។ ពតេឆតុកប្បតាការេច បតស្ស តេឆរស្ស ចចតតា សិយា ។

សីលក្ខន្ធចណ្ណនា

៣៣០-៣៣៦ ។ សីលក្ខន្ធស្សាតិ ឧត្តេ ត្តតិ-សតេដ្ឋា អាតិអតេត្ថា, បការេត្ថា ចា, តេតត “អរិយស្ស សយាឆិក្ខន្ធស្ស…បេ… បតិដ្ឋាបេសី”តិ អយំ ឧត្តកោ បិតេថា ឥស្សិតោតិ ឥដ្ឋត្តំ តេតតាហ “តេតសុ ឥស្សិតេតសុ”តិ, ឋតេដ្ឋសចតេសតាតិ អឆិប្បាយោយា ។ ភកចតា ចុត្តតេយតេតចាតិ សាយញ្ញាថលតេឆសតាឌីសុ ភកចតា តេឆសិតតេយតេតច, តេតស្ស សុត្តស្ស សត្តុការិតកាចំ ខិតចចតការំ ឥទស្សេតិ ។ សាសតេត ត សីលតេយច សារតោតិ អរិយពក្កសាតេរ ភកចតោតា សាសតេត យថា ឥស្សិតំ សីលំ សារតោ ឧច ត ហោតិ សារចតោតា យហតោតា រុក្ខស្ស បបដិកដ្ឋាតិយត្តា ។ យតិ ឧចំ កស្មា ត្តឆ ពហិតត្តិ អាហ “តេកចលតេញ្ញំ បតិដ្ឋាយត្តកតេយចា”តិ ។ ឥសាតាឌិឋត្តរិយតុស្សឆតេខ្ខ អឆិកត្តកាយស្ស អឆិដ្ឋាតយត្តំ ពត្ត អប្បតិដ្ឋិតស្ស តោតំ អសប្ពចតោតា ។ អឆ ចា ត សីលតេយច សារតោតិ កាយតេញ្ញត្ត សាសតេត “យក្កសីលំ, ថលសីល”ត្តិ ត្តឥំ តេលិក្កុត្តរសីលម្បិ សារតេយច, តថាបិ ត សីលក្ខតេត្ថា ឧច សារតោ អឆ តោ សយាឆិក្ខតេត្ថាបិ បញ្ញាក្ខតេត្ថាបិ សារតោ ឧចាតិ ឧចតេយត្ត អតេត្ថា ឥដ្ឋតេត្តា ។ បុរិតេយា

ឧច សារេរា, ខេតភាហ “ឡ្គខេតា ៤្កតូ្តរឹ”តិអាឌិ៍

សមាធិក្ខន្ធចណ្ណនា

៣៥៣៍ ពន្ធា បនេត្ច ខេឆរេរា សមាធិក្ខន្ធំ បុរេដ្ឋា ឡ្គត្រឹយសំចរាឌិពេ ចិស្សដ្ឋេសិ, តត្រ ឧចំ សន្តេត្ត អឡ្គា បុរេដ្ឋា អឡ្គា ញ្បាពរោរេត្តា អម្តិ បុរេដ្ឋា លញ្ចៈ ញ្បាពរោរេត្តា ចិឃ ខេហាតិតិ ព្រឹឌិ៍សឹ ខេចាឌភា ឡ្គឆ អខេភាពាសាតិ ឌស្សេត្តា “ពឆញ្ហា យាលាច កិល្លុ...ខេប... សមាធិក្ខន្ធំ ឌស្សេត្យាពាខេយាអារេកឹ”តិ អាហ, ខេតខេត្ច ឡ្គត្រឹយសំចរាឌខេយាបិ សមាធិ្យបពារេតំ ៤្កបិឌាឃ សមាធិក្ខន្ធបក្កិពាតិ ៤្គិ៍ដ្ឋាតិតិ ឌស្សេតិ ន្ទុបណ្ណាភាខេតច អាពតាតិ, ត អន្ទុបណ្ណាភាតិ ន្ទុបិចឆរេចត្យូណ្ណាតខេឌសភាតត្តុរំ អកិឡ្គារេឌសភាឃ អចសរេរាតិ ពត្វា៍ ន្ទុបិចឆរេចត្យូណ្ណាតបិឌិពា ហិ សបរិកណ្ឌា លបិ អកិឡ្គារេឃា៍ ខេលិកិឃា អកិឡ្គា បត សិណ្ណយាភា ឃន្ធា អដ្ឋុ សយាបត្តឹសុ ទុក្ខសចិឆេត ចិត្តបរិឌយខេត ចិភា ត ឡ្គណ្ណត្តិ, តន្ធា អកិឡ្គាសុ ខេឌសិឃយាភាសុ អន្ទុបណ្ណាភាតិបិ ខេឌសិតារេតច ខេហាត្តិ ភាតត្តរិឃកាចខេតា, ខេតភាហ “អារេត្វា បត ឌឹខេបតត្តាតិ”តិ៍ ទុត្តតខេឃត ខេឌសិតារេតច ពត្វា សំចណ្ណខេពហិ បពារេសតត្តាតិតិ អខេត្វា៍ អដ្ឋពឆាឃំ បត “ចត្យូណ្ណាតំ ៤្កបសយ្បដ្ឋ ចិហរេតិ”តិ ឡ្គយិភាច អន្ទុបណ្ណាតយ្បិ សក្កហិតត្តិ ឌស្សេត្យ “ចត្យូណ្ណាខេតត ហឹ”តិអាឌិ ទុត្តំ៍ ចត្យូណ្ណាតញ្បិន្ទុបចិរាពកាចភាចខេសត បចត្តំ “អន្ទុបណ្ណាត”ត្តិ ទុច្ចតិតិ៍

៣៥៧-៣៥០៍ត ចិខេត្តពក្កតាយត្តខេពខេតចាតិ ឧត្តុ ខេហដ្ឋា ទុត្តតឃាត្យសារេរេត អខេត្វា ខេចឌិតខេត្តា៍ ខេលិកិឃស្ស សមាធិក្ខន្ធស្ស អឌិខេប្បតត្តា “ត ចិខេត្ត...ខេប... អត្តិ”តិ ទុត្តំ៍ អរិឃ-សខេដ្ឋា ខេចត្ច សុក្ខបរិឃារេឃា, ត ខេលិក្យត្តរេបរិឃារេឃា៍ តឆា ខេហដ្ឋាបិ ខេលិកិឃាកិឡ្គាបឌិ៍សម្ភិឌាហិ ចិភាច អរេហខេត្ត អឌិពេត ភខេត្វច ៤្កតូ្តរិ៍ពរេលឹឃត្តិ សក្កា ចត្យំ ឃឌត្វំ ករពចតិ ព្រាហ្មចរិឃំ ទុស្សតិ, តស្ស សិដ្ឋត្តា៍ ឡ្គឆ បត ខេលិកិឃាកិឡ្គាបិ អាពតា ឧច៍ ខេសសំ សុចិខេត្តាឃ្យខេយច៍

សុកសុត្តចណ្ណភាឃ លីភត្វប្យពាសភា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១១. កេវដ្ដសុត្តវណ្ណនា

កេវដ្ដគហបតិបុត្តវត្ថុវណ្ណនា

៤៨១. បាវារិកម្ពវនេតិ បាវារិកសេដ្ឋិនោ អម្ពពហុលេ ឧបវនេ. តំ កិរ សោ សេដ្ឋិ ភគវតោ អនុច្ឆវិកំ គន្ធកុដិំ, ភិក្ខុសង្ឃស្ស ច រត្តិដ្ឋានទិវាដ្ឋានកុដិមណ្ឌបាទីនិ សម្បាទេត្វា បាការបរិក្ខិត្តំ ទ្វារកោដ្ឋកសម្បន្នំ កត្វា ពុទ្ធប្បមុខស្ស សង្ឃស្ស និយ្យាតេសិ, បុរិមវោហារេន បន “បាវារិកម្ពវន”ន្តិ វុច្ចតិ, តស្មិំ បាវារិកម្ពវនេ. កេវដ្ដោតិ ឥទំ តស្ស នាមំ កេវដ្ដេហិ សំរក្ខិតត្តា, តេសំ វា សន្តិកេ សំវឌ្ឍិតត្តាតិ កេចិ. “គហបតិបុត្តស្សា”តិ ឯត្ថ កាមំ តទា សោ គហបតិដ្ឋានេ ឋិតោ, បិតុ បនស្ស អចិរកាលកតតាយ បុរិមសមញ្ញាយ “គហបតិបុត្តោ” ត្វេវ វោហរីយតិ, តេនាហ “គហបតិ មហាសាលោ”តិ. មហាវិភវតាយ មហាសារោ, គហបតីតិ អត្ថោ រ-ការស្ស ល-ការំ កត្វា “មហាសាលោ សុខុមាលោ អហ”ន្តិអាទីសុ (អ. និ. ៣.៣៩) វិយ. សទ្ធាសម្បន្នោតិ បោថុជ្ជនិកាយ សទ្ធាយ វសេន សទ្ធា សមន្នាគតោ.

សមិទ្ធាតិ សម្មទេវ ឥទ្ធា, ឥទ្ធិយា វិភវសម្បត្តិយា វេបុល្លប្បត្តាតិ អត្ថោ. “ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ អន្វឌ្ឍមាសំ, អនុមាសំ, អនុសំវច្ឆរំ វា មនុស្សានំ បសាទាយ ឥទ្ធិបាដិហារិយំ ករោហី”តិ ឯកស្ស ភិក្ខុនោ អាណាបេតុ តស្មិំ ឋានេ តស្ស ឋបេតុ នាម ហោតីតិ អាហ “ឋានន្តរេ ឋបេតូ”តិ. ឧត្តរិមនុស្សានំ ធម្មតោតិ ឧត្តរិមនុស្សានំ ពុទ្ធាទីនំ អធិកធម្មតោ. និទ្ធារណេ ចេតំ និស្សក្កំ. ឥទ្ធិបាដិហារិយញ្ញាតោ និទ្ធារេតិ. មនុស្សធម្មតោ ឧត្តរីតិ បកតិមនុស្សធម្មតោ ឧបរិ. បជ្ជលិតបទីបោតិ បជ្ជលន្តោ បទីបោ.

៤៨២. ន ធំសេមីតិ គុណសម្បត្តិតោ ន ចាវេមិ, តេនាហ “សីលភេទ”ន្តិអាទិ. វិស្សាសំ វឌ្ឍេត្វា ភគវតិ អត្តនោ វិស្សត្ថភាវំ ឧព្វាហេត្វា វិភូតំ បាកដំ កត្វា.

ឥទ្ធិបាដិហារិយវណ្ណនា

៤៨៣-៤. អាទីនវន្តិ ទោសំ. គន្ធារីតិ ចូឡគន្ធារី, មហាគន្ធារីតិ ទ្វេ គន្ធារីវិជ្ជា. តត្ថ ចូឡគន្ធារី នាម តិវស្សតោ ឧទ្ធំ មតានំ សត្តានំ ឧបបត្តិដ្ឋានជាននវិជ្ជា. មហាគន្ធារី តម្បិ ជានាតិ តតោ ឧត្តរិបិ ឥទ្ធិវិធញាណលាភម្បិ យេភុយ្យេន ឥទ្ធិវិធកិច្ចំ សាធេតិ. តស្សា កិរ វិជ្ជាយ សាធកោ បុគ្គលោ តាទិសេ ទេសកាលេ មន្តំ បរិជប្បិត្វា ពហុធាបិ អត្តានំ ទស្សេតិ, ហត្ថិអាទីនិបិ ទស្សេតិ, ទស្សនីយោបិ ហោតិ, អគ្គិក្ខន្ធម្បិ ករោតិ, ជលក្ខន្ធម្បិ ករោតិ, អាកាសេបិ អត្តានំ ទស្សេតិ. សព្វំ ចក្ខុមោហនមត្តំ. អដ្ដោតិ ទុក្ខិតោ ពាធិតោ, តេនាហ “បីឡិតោ”តិ.

អាទេសនាបាដិហារិយវណ្ណនា

៤៨៥។ កាមំ “ចេតសិក”ន្តិ បទំ យេ ចេតសិ និយុត្តា ចិត្តេន សម្បយុត្តា, តេសំ សាធារណវចនំ, សាធារណេ បន គហិតេ ចិត្តវិសេសោ គហិតោវ ហោតិ, សាមញ្ញជោតនា ច វិសេសេ អវតិដ្ឋតីតិ ចេតសិកគ្គហណស្ស អធិប្បាយំ វិវរន្តោ “សោមនស្សទោមនស្សំ អធិប្បេត”ន្តិ អាហ។ សោមនស្សគ្គហណេន ចេត្ថ តទេកដ្ឋា រាគាទយោ, សទ្ធាទយោ ច ទស្សិតា ហោន្តិ, ទោមនស្សគ្គហណេន ទោសាទយោ។ វិតក្កវិចារា បន សរូបេនេវ ទស្សិតា។ ឯវំ តវ មនោតិ ឥមិនា អាការេន តវ មនោ បវត្តតីតិ អត្ថោ។ កេន បការេន បវត្តតីតិ អាហ “សោមនស្សិតោ វា”តិអាទិ។ “ឯវំ តវ មនោ”តិ ឥទំ បន សោមនស្សិតតាទិមត្តទស្សនំ, ន បន យេន យេន សោមនស្សិតោ វា ទោមនស្សិតោ វា, តំ តំ ទស្សនំ។ ទុតិយន្តិ “ឥត្ថម្បិ តេ មនោ”តិ ឥទំ។ ឥតិបីតិ ឯត្ថ ឥតិ-សទ្ទោ និទស្សនត្ថោ “អត្ថីតិ ខោ, កច្ចាន, អយមេកោ អន្តោ”តិអាទីសុ (សំ· និ· ២·១៥; ៣·៩០) វិយ, តេនាហ “ឥមញ្ច ឥមញ្ច អត្ថំ ចិន្តយមាន”ន្តិ បិ-សទ្ទោ វុត្តត្ថសម្បិណ្ឌនត្ថោ។ បរស្ស ចិត្តំ មនតិ ជានាតិ ឯតេនាតិ ចិន្តាមហិ។ តស្សា កិរ វិជ្ជាយ សាធកោ បុគ្គលោ តាទិសេ ទេសកាលេ មន្តំ បរិជប្បិត្វា យស្ស ចិត្តំ ជានិតុកាមោ, តស្ស ទិដ្ឋសុតាទិវិសេសសញ្ជាននមុខេន ចិត្តាចារំ អនុមិនន្តោ កថេតីតិ កេចិ។ អបរេ “ចារំ និជ្ឈាបេត្វា តត្ថ អក្ខរសល្លក្ខណវសេនា”តិ វទន្តិ។

អនុសាសនីបាដិហារិយវណ្ណនា

៤៨៦។ បវត្តេន្តាតិ បវត្តកា ហុត្វា, បវត្តនសីលាតិ អត្ថោ។ “ឯវ”ន្តិ ហិ បទំ យថានុសិដ្ឋាយ អនុសាសនិយា វិធិវសេន, បដិសេធវសេន ច បវត្តិអាការបរាមសនំ, សា ច សម្មាវិតក្កានំ មិច្ឆាវិតក្កានញ្ច បវត្តិអាការទស្សនវសេន បវត្តតិ តត្ថ អានិសំសស្ស អាទីនវស្ស ច វិភាវនត្ថំ។ អនិច្ចសញ្ញមេវ ន និច្ចសញ្ញន្តិ អត្ថោ។ បដិយោគីនិវត្តនត្ថញ្ហិ ឯវ-ការគ្គហណំ។ ឥធាបិ ឯវំ សទ្ទគ្គហណស្ស អត្ថោ, បយោជនញ្ច វុត្តនយេនេវ វេទិតព្ពំ។ ឥទំគហណេបិ ឯសេវ នយោ។ បញ្ចកាមគុណិករាគន្តិ និទស្សនមត្តំ ទដ្ឋព្ពំ, តទញ្ញរាគស្ស, ទោសាទីនញ្ច បហានស្ស ឥច្ឆិតត្តា, តប្បហានស្ស ច តទញ្ញរាគាទិប្បហានស្ស ឧបាយភាវតោ តថា វុត្តំ ទដ្ឋលោហិតវិមោចនស្ស បុត្តមំសូបមតា វិយ។ លោកុត្តរធម្មមេវាតិ អវធារណំ បដិបក្ខភាវតោ សាវជ្ជធម្មនិវត្តនបទំ ទដ្ឋព្ពំ តស្សាធិគមូបាយានំ សំសក្ខតានំ តទញ្ញានំ អនវជ្ជធម្មានំ នានន្តរិយភាវតោ។ ឥទ្ធិវិធំ ឥទ្ធិបាដិហារិយន្តិ ទស្សេតិ ឥទ្ធិទស្សនេន បរសន្តានេ បសាទាទីនំ បដិបក្ខស្ស ហរណតោ។ ឥមិនា នយេន សេសបទទ្វយេបិ អត្ថោ វេទិតព្ពោ។ សតតំ ធម្មទេសនាតិ សព្ពកាលំ ទេសេតព្ពធម្មទេសនា។

ឥទ្ធិបាដិហារិយេនាតិ សហយោគេ ករណវចនំ, ឥទ្ធិបាដិហារិយេន សទ្ធិន្តិ អត្ថោ។ អាទេសនាបាដិហារិយេនាតិ ឯត្ថាបិ ឯសេវ នយោ។ ធម្មសេនាបតិស្ស អាចិណ្ណន្តិ យោជនា។ “ចិត្តាចារំ ញត្វា”តិ ឥមិនា អាទេសនាបាដិហារិយំ ទស្សេតិ។ “ធម្មំ ទេសេសី”តិ ឥមិនា អនុសាសនីបាដិហារិយំ “ពុទ្ធានំ សតតំ ធម្មទេសនា”តិ អនុសាសនីបាដិហារិយស្ស តត្ថ សាតិសយតាយ វុត្តំ។ សឧបារម្ភាតិ បតិទ្ធបេន ឧបារម្ភិតព្ពតោ។ សទោសាតិ ទោសសមុដ្ឋិតស្ស អនុបាយភាវតោ។ សទោសត្តា ឯវ អទ្ធានំ ន តិដ្ឋន្តិ ចិរកាលដ្ឋាយីនិ ន ហោន្តិ។ អទ្ធានំ

អតិដ្ឋតេតា ត តិឃ្យត្តិតិ ឋលេត ទេហតុតោ អត្យយាតំ អតិឃ្យាតិកតាយ ហិ តាតិ អតដ្ឋតិឃាតិំ អត្យសាយតីបិដិហាទិឃំ អត្យបិទេយ្ហំ ចិស្ទិដ្ឋិប្យកចតោ, ចិស្ទិដ្ឋិតិឃ្យឃតោ ច៌ តតោ ឲច តិតេដ្ឋាសំ៌ ត ហិ តត្ត បុព្ពាបទចិទោឆាឌិគោសសមុ្ហចោ៌ តិតេដ្ឋាសត្តា ឲច អដ្ឋាតំ តិដ្ឋតិ បទចាឌចាទេតហិ, កិលេសចាទេតហិ ច អត្យបហត្តព្ពតោ៌ តស្មាតិ ឃឆាចុត្តការលតោ, តេត ទិ៍សាបិទេយ្ហាឌិ, អត្យបិទេយ្ហាឌិ ចាតិ ដ្ឋកឃំ ដ្ឋកឃត្ត ឃឆាក្កយំ ការឃ្យបិសំសកាចាតំ ទេហតុការចេត បច្ចាឃសតិ៌

ក្សតតិទោឆេសកចត្ថចណ្ហតា

៣ប័លិ៍អតិឃ្យាតិកកាចឌស្សតត្តិ ឃស្មា យហាក្សតបទិឃេសកោ កិក្ខ បុទិឃេសុ ក្ខិសុ បិដិហាទិឃេសុ ចសិប្យតេ្តា ក្យសលិបិ សយាតោ យហាក្សតាតំ អបទិសេសតិទោឆសព្ពាតំ តិព្ពាតំ តាចត្យឌ្ឍិ, តស្មា តាតិ តិឃ្យាតាចហតាកាចតោ អតិឃ្យាតិកាតីតិ តេតសំ អតិឃ្យាតិកកាចឌស្សតត្តំ៌ តតិឃំ បត តក្កទស្ស ឲកត្តតោ តិឃ្យាតាចហត្តិ តស្សេច តិឃ្យាតិកកាចឌស្សតត្តំ៌

ឲចយេតិស្សា ឆេសតាឃ យុត្យបឃោឌតំ ឌស្សេត្វា ព្ពឌាតិ អត្យសក្កិកយ្យិ ឌស្សេតុំ "អបិចា"តិអាឌិ អាទទ្ធំ៌ យហាក្សតេ បទិឃេសតេ្តាតិ អបទិសេសំ តិទ្វេព្ពតចេសត យហាក្សតេ កចេសតេ្តា, តេតសំ អតចេសសតិទោឆំ ចីយំសតេ្តាតិ អតេ្ត៌ ចិចទិត្វាតិ ឆយុតាឃ ចោឌិឃយាតោ ចិចទិត្វា៌ ឆយុតាសិទ្ធំ កិទេតំ, ឃឌិឌំ តស្ស កិក្ខតោ តឆា ចិចទលំ, ឃឆា អកិឌាតិឃំ យហាបឆចិកយ្យាឌិ៌ យហត្តកាចប្យកាសតត្តិ សឆេចកេ លេកេ អតព្ពាសាឆាទលស្ស ត្យដ្ឋាតំ យហត្តកាចស្ស យហាត្យកាចតាឃ ឌីបតត្តំ៌ ព្ពឌត្ថា ការលត្តិ សព្ពាសយ្យិ ត្យដ្ឋាតំ សាសតេ ច្រាឌិសោ ឲកោ កិក្ខ តឌាត្យកាចប្យកាសតោ ហោតីតិ ព្ពឌយ្យិ ការលំ ឌស្សេតេ្តា៌

កត្តាតិ តិឃិតេ្ត ក្យឃំ, តស្មា កត្តាតិ កិស្មិំ ដាតេ ការលក្សតេ៌ កិំ អាកយ្យាតិ កិំ អាទឃ្យលំ បច្ចឃក្សតំ អឌិកត្វា, តេតាហ "កិំ បត្តស្សា"តិ៌ តេតិ យហាក្សតា៌ អប្យចត្តិចសេតាតិ អត្យប្យឌ្ឍតចសេត៌ សព្ពាការទតាតិ ចចតត្តលក្ខលាឌិសយដ្ឋាតកលិបច្ចណ្ហតាតទេត្តកត្តចិតិត្ហទាកាចិតិត្ហទាក-
សកាកចិសកាកអដ្ឋត្តិកឌាហិទសក្កហបច្ចឃសយត្ថាហារបច្ចឃចិកាកាការទតោ,
សសមុ្ហទសទេព្ហបសសមុ្ហទចិកត្តិសលក្ខលសទេព្ហបសលក្ខលចិកត្តិអាការទតោ ចាតិ សទេព្ពត អាការទត៌

៣ប័ប៌ ឌិព្ពាត្តិ ឲត្ត បច្ចាហិ កាឃក្យលេហិ សយក្កឹក្សតា ហុត្វា ចិចទត្តិ, កិឡអត្តិ, ទេឌាតត្តិ ចាតិ ឆេឆចា, ឆេចលេកោ៌ តំ ឃត្តិ ដ្ឋបកឆ្នត្តិ ឲតេតាតិ ឆេចឃាតិឃោ៌ ចសំ ចទេត្តតេ្តាតិ ឲត្ត ចសចត្តតំ តាយ ឃឆិឆ្ហិតដ្ឋាតកយតំ៌ ចត្តាទោ យហាទាឌាតោ ឲតេតសំ ព្ពស្សទាតិ ចាត្យយហាទាឌិកា ឃា ឆេចតា យក្កឋលលិកិតោ តា តយត្តំ ឲកឆេសេត ឌាតេឃ្យំ ត្យដ្ឋចិសឃោ បតាឃំ បទេញ្យាតិ ចិទេត្តត្វា "ត ឌាតាយា"តិ អាហំសុ, តេតាហ "ត្យដ្ឋចិសឃេ"តិអាឌិ៌ អតេព្យាត្តទលំ តាទេយត្ត តិប្បឹឡអតត្តិ អាហ "បុតប្យុតំ បុច្ឆតី"តិ៌ អកិក្កត្តតទាតិ ក្សបសយ្យត្តិឃា ឆេច បព្ពាបដិកាតាឌិក្យលេហិ ច អេយ្សអកិក្យឃ្យ បទេសំ កាយតឹឃតទា៌ បណីតតទាតិ ដ្ឋឡអាទតទា, តេតាហ "ដ្ឋត្តយតទា"តិ៌

᪃᪆᪁-᪂᪨ ᩮᨣᩅᨿᩣᨲᩥᨿᩈᨦᩥᩮᩈᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᨨᩣᨿᩣᩃᩮᩔᩅ ᩋᩈᩥᩮᨷ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣ᪨ “ᩮᨣᩅᨿᩣᨲᩥᨿᨷᩮᨠ᩠ᨠᩣᨲᩥ ᩅᩣ ...ᩮᨷ... ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨿᨲᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᨨᩣᨿᩣᩃᩮᩔᩅ ᨠᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨷᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣᨿᩴ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨣᨲᩁᩪᨷᩉᩥᩅᩈᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪃᪆᪃᪨ ᩋᩣᨠᩣᩈᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᩮᨠ ᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ (ᨻᩣᩉᩩᩁᩮᨲᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩔ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩣᩁᩮᨠ ᨶᩥᨷ᩠ᨹᨶ᩠ᨶᨶᩥᨿᩥᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᩥᨲᩩᩁᩮᩉᩣᩈᩦᨲᩥ ᩋᩣᨴᩥ ᨠᨳᩥ᪨ ᨷᩥᨠᩮᩁᩮᩣ ᩋᩮᩉᩣᩈᩦᨲᩥ ᨷᨠᩣᩁᩮᩈᩣ ᩋᩮᩉᩣᩈᩥ᪨

᪃᪆᪄᪨ ᨷᩁᩮᩈᩈᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩈᩈᨶ, ᩁᩪᨷᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᩅᩮᩈᨶ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᨷᩁᩥᨿᩣᨷᩮᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨷᩥᨶ᩠ᨶᩣᨾᨻᩦᨲᩥ ᩋᨶᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨻᨴ᩠ᨵᩴᨷᩥ᪨ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᩮᩈᩈᨲᩮᩣ ᩋᨶᩅᩮᩈᩈᨲᩮᩣ᪨ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨷᩩᨬ᩠ᨬᩉᩔᩣᨲᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨴᩣᨶᨲ᩠ᨲᩔ᪨ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩮᨴᩣᩈᩴ ᨴᩮᩔᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩮᨲᨶ ᨠᨲᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨲᩣᨠᩣᩁᩮ ᩮᨴᩣᩈᩴ ᩅᩥᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩴ ᨠᩣᨿ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩕᩪᨷᩴ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩈᨠᩣᩁᩮᨠ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨲᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ, ᨶ ᨧ ᨲᨲᩣᨣᨲᩣ ᩅᩥᩈ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᨣᨲᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩕᩪᨷᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᩈᨠᩣᨣᨲᩣᨿ ᨧ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᨶᩔ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣ ᨲᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨶᩅᨩ᩠ᨩᨲᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥᨶᩴ, ᩮᨲᨶᩣᩉ “ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩮᨾᨲ᩠ᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨

᪃᪆᪅᪨ ᩋᨷ᩠ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨭ᩠ᨮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩣ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩁᨱᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩁᩪᨷᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿ ᩮᨿᩅᩣᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨿᨻᨴ᩠ᨵᩮᨿᩅ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᩣᨠᩥᨿᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩅᩮᩈᨶ ᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩮ ᩁᩪᨷᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᨾ᩠ᨬᩣ ᨲᩴ ᩁᩪᨷᩥᨶᩣᨿ ᨲᩮᨲᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨲᩮ ᩁᩔᩈᨾ᩠ᨬᩣ ᨲᨴᨶᩩᨿᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨿᩩᩮᨲ᩠ᨲ ᨣᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᩉ “ᨩᩦᩅᩥᨲᩣ ᩁᩔᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨲᩮᩈᨶ ᩁᩪᨷᩥᨶᩣᩁᩪᨷᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨷ᩠ᨷᨷᩁᩥᨿᩣᩮᨿ ᩁᩪᨷᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮ ᩋᩃᩩᩈᨿᨬ᩠ᨬᩣ, ᨲᩴ ᩁᩪᨷᩥᨶᩣᨿ ᨲᩮᨲᩣ ᨿᨳᨲᩥ ᨵᩣᨲᩩᩈᨿᨬ᩠ᨬᩣ᪨ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨿᩥ ᨴ᩠ᩅᨿᩴ ᩅᩥᩈᩮᩈᨲᩮᩣ ᩁᩪᨷᨣ᩠ᨣᩉᨱᩣᨿᩩᩮᨲ᩠ᨲ ᨣᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᩮᨲᨶᩣᩉ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨶᩣᨻᩦ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᨷᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᨧᩮᩅ “ᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᨲᩮᩈᨶ ᩁᩪᨷᩥᨶᩣᩁᩪᨷᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨧᨾ᩠ᨷᩅᩈᨾ᩠ᨻᩮᨵ ᨣᨾᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨿᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨷᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥ ᨧᩮᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᩩᨠ᩠ᨲᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨿᩩᨠ᩠ᨲᩥ ᩋᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩋᨶᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩮᨲᨶᩮᩅᩣᩉ “ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩴ ᨷᨶᩮᩅᩴ ᨣᨾᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨩᩦᩅᩴ ᩁᩔᩴ, ᩋᩃᩩᩴ ᨵᩣᨲᩩᩴ, ᨿᩩᨠᩣᨿᩩᨠ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᨿᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᩁᩪᨷᩥᨶᩣᩁᩪᨷᩈᩮᩔᩅ ᨣᩉᨱᩴ, ᨠᨳᩁᩪᨷᩥᨶᩴ ᩅᩥᩈᩩᩴ ᨣᩉᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮᨶᨠᩣᨴᩥᨠ᩠ᨠᨭ᩠ᨮᩅᨲᩩᨠ᩠ᨠ ᨲᨻ᩠ᨻᩣᩋᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᩣᨠᩥᨿᩣ ᨶᨿᨶᩮᨲᩣ, ᨠᩣᨿᨷᩈᩣᨴᩮᨲᩣ ᨧ “ᨠᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨ ᩮᩉᨭ᩠ᨮᩣ “ᨩᩦᩅᩴ ᩁᩔ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮᨿᩅ ᨻᩩᨴ᩠ᨵ ᩁᩪᨷᨷ᩠ᨷᩮᨽᨴ “ᩁᩪᨷ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᨩᩦᩅᩣᨴᩥᩮᨽᨴᩴ ᩁᩪᨷᨴ᩠ᩅᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨩᩦᩅᩣᨴᩦᨲᩥ ᨧ ᩋᩣᨴᩥ-ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩋᩣᨷᩥᨴᩦᨶᨴ᩠ᩅᩣ ᩈᨦ᩠ᨣᩉᩮᩣ ᨴᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩣᨴᩥᩈᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨶ ᩁᩪᨷᩥᨿᨲᨶᩅᨲ᩠ᨲᨣᨲᩣ, ᩋᨳ ᩮᨡᩣ ᨠᨳᩁᩪᨷᩅᨲ᩠ᨲᨣᨲᩣᨷᩥ᪨ ᨲᨳᩣ ᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨹᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩅᩥᩈᨿᨲᩮᨿᩩᨲ᩠ᨲᨷᩥ ᨣᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨩᩦᩅᩁᩔᩣᨴᩥᨣᩉᨱᩮᨶ ᨠᨳᩁᩪᨷᨾ᩠ᨷᩥ ᨣᨿ᩠ᩉᨲᩮᩅᩣᨲᩥ “ᨩᩦᩅᩣᨴᩥᩮᨽᨴᩴ ᩁᩪᨷ”ᨾᩥᨧ᩠ᨧᩮᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨠᩥᩴ ᩋᩣᨠᩣᩁᩣᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᩋᩈᩥᨠᩣᩁᨠ᩠ᨡᩣ ᨠᩥᩔ ᩋᩈᩥᨠᩣᩁᨲᩮᩣ᪨ “ᩁᩪᨷᩁᩪᨷᩦ”ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᩣᨴᩈᩥᩁᩣᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨶ ᩅᩥᩃᩈᩥᩁᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ “ᩋᩮᩈᩈᩮᨿᨲᩴ ᨶᨷ᩠ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

᪃᪆᪆᪨ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᩈᩥᩮᨭ᩠ᨮᨶ ᨬᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᨬᩣᨱᩩᨲ᩠ᨲᩮᨿᨶ ᩋᩁᩥᨿᨾᨣ᩠ᨣᨬᩣᨱᩮᨶ ᨷᨧ᩠ᨧᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᩥᨲᨻ᩠ᨻᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ, ᩮᨲᨶᩣᩉ “ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔᩮᨲᩴ ᨠᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨴᩔᨶᩦᨲᩥ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬᩴ᪨ ᨶ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᩋᨶᩥᨴᩔᨶᩴ, ᩋᨧᨠ᩠ᨡᩩᩅᩥᨬ᩠ᨬᩣᨱᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᩅᩣ ᩁᩪᨷᨿᩣ, ᨲᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩋᨶᩥᨴᩔᨶᩴ᪨ ᨶ ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩔ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩔ ᩋᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥᩈᨠᩣᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᨶᩥᨴᩔᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥᨲᩣᨴᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩦᨲᩥ᪨ ᨿᩴ ᩋᨷᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲᩥ, ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶᩮᩅᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ ᩁᩪᨷᨿᩅᨿᩮᨷ᩠ᨷᩉᩥ ᩈᩋᨶ᩠ᨲᩴ, ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᩔ ᨷᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩔ ᩮᨲ ᩁᩪᨷᨠᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮᨲᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲ

តចកាចាបកយសង្ហារេតា ឌេរេត្តាបិ តស្ស តត្ថិតិ អាហ "ក្ខប្បាគេត្តា...បេ... អតត្ត"ត្តិ៍ "តិត្តស្ស តាយ"ត្តិ ចត្វា តត្ត តិន្តាចតិ ឌេស្សតុំ "បបត្តិ ឲត្តាតិ បប"ត្តិ ចុត្តំ៍ ឲត្ត ហិ បបត្តិ បិតតិត្តំ៍ ក-ពារេរា ពេតា តិរុត្តិតេឃត៍ ចិឃុឌ្ឌេជ្ជត ចា សន្តារេតាបក់, េពតធិ អតុបក្កិលិជ្ជតាឃ សយត្តរេតា បកស្សរត្តិ អរេត្វា ៍ េឃត តិន្តាត់ អឆិកតំ, តំ សត្តតិបរិឃាបត្កាត់េឃច ព្វាឆ អតុប្បាគតិេរារេឆា អឆិេប្យេតាតិ ចុត្តំ "ក្ខបិឌិត្តកឆយុខាតំ តិរុត្តញ្ញាតិ អប្បចត្តំ េហាតី"តិ៍

តត្វាតិ "ចិន្តាាលាស្ស តិេរារេឆតា"តិ ឃំ បឆំ ចុត្តំ, តស្មិំ៍ "ចិន្តាាលា"ត្តិ ចិន្តាាលាំ ក្ខុឌ្ឌរតិ ចិកត្តត្តាត្តា ឲេត្តតំ ក្ខបរុត្តញ្ញាំតិ ឲតស្មិំ តិន្តារេត ឲតំ តាយរុបំ ធរិយកចិន្តាាលាតិេរារេឆត អតុប្បាគចេសត តិរុត្តញ្ញាតិ អតុបិឌិេសសាឃ តិន្តាតឆាត្យឃា, េតតាហ "ចិន្តាាតឌីបសិលា ចិឃ អបណ្ណត្តិកកាចំ ឃាតី"តិ៍ "ធរិយកចិន្តាាលា"ត្តិ ហិ អរេហេតា ចុតិចិត្តំ អឆិេប្បតំ៍ "អកិសន្តារចិន្តាាលាស្សាបិ"តិអាឌិតាបិ ទិសាបិឌិេសសតិន្តាតយុេលត អតុបិឌិេសសតិន្តាតេយច ចឆតិ តាយរុបស្ស អតចេសសេតា ក្ខបរុត្តញ្ញតស្ស អឆិេប្យតត្តា, េតតាហ "អតុប្បាគចេសត ក្ខបរុត្តញ្ញាំ"តិ៍ េសាតាបត្តិយក្កនាារេលាតាតិ កត្តរិ, ករេលា ចា ករលាចធត៍ តិេរារេឆតាតិ បត េហត្យិប្បាឲត្វាតិ ឲតស្មិំ តិន្តារេត៍ េសសេយត្ត ឃំ អត្តេតា ត ចិកត្តំ, តំ ឃុចិេន្តាាឃ្យេយច៍

េពចជ្ជ ឃុត្តចណ្ណតាឃ លិតត្តប្បកាសតា៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១២. លោហិច្ចសុត្តវណ្ណនា

លោហិច្ចព្រាហ្មណវត្ថុវណ្ណនា

៥០១. សាលវតិកាតិ ឥត្ថិលិង្គវសេន តស្ស គាមស្ស នាមំ. គាមហិកាការេវតាតិ កេចិ. លោហិតោ នាម តស្ស កុលេ បុព្ពបុរិសោ, តស្ស វសេន លោហិច្ចោតិ តស្ស ព្រាហ្មណស្ស គោត្តតោ អាគតំ នាមំ.

៥០២. “ទិដ្ឋិគត”ន្តិ លទ្ធិមត្តំ អសិរេប្យតន្តិ អាហ “ន បន សុសម្បន្នស្សេតាតំ អញ្ញាណ”ន្តិ. ន ហិ សុសម្បន្នស្សេតាកាហចិតិម្ហេត្វា កោចិ ទិដ្ឋិការោ អត្ថិ. “ការេតិ វេទនា”តិ តស្សា លទ្ធិយា សេវកោ បិកឧកាចំ ទស្សេតិ. អត្តនោ អញ្ញោ បរោតិ យថា អនុសាសកេនា អនុសាសិតព្ពោ បរោ, ឯវំ អនុសាសិតព្ពេនាបិ អនុសាសកោ បរោតិ ទស្សេតុំ “បរោ បរស្សាតិ បរោ មោ”តិអាទិ. កិំ-សទ្ទោបន្នាម វេទ្ធ “ករិស្សតី”តិ អនាគតកាលវចនំ, អនាគតេបិ ជា នេន តស្ស កាតព្ពំ នត្ថីតិ ទស្សេតុំ “កុសលំ ធម្មំ អនវជ្ជធម្មំ និក្កិលេសធម្មំ ចិនោយាក្ខធម្មំ អត្ថោ” “បរេសំ ធម្មំ ករិស្សាមី”តិ នេហិ អត្តានំ បរិចារាបេត្វា ចិចរណំ កិំ អត្ថិយំ អាសមត្តុស្សាបិ អនុរោធេន ចិនាទំ ន ហោតីតិ តស្មា អត្តនា បដិលទ្ធំ...បេ... ចិហាតព្ពន្តិ វទតិ. តេនាហ “ឯវំ សម្បទមិទំ បាបកំ លោភធម្មំ វទាមី”តិ.

៥០៣. សោតិ លោហិច្ចោ ព្រាហ្មណោ.

៥០៦. គវាមានុគត្តិ គវានុលត្តំ, សុរេលន គមំ គរេវត្តុរោត្តុវ សោតុប្បាតិ អត្ថោ. អសេដ្ឋ នាម សិមាតិ ឯត្ថ បីតិវសេន អាវេគិតំ ទស្សេតុំ. តថា ហិ តំ “តុទ្ធគាចិត”ន្តិ វុច្ចតិ. ភគវា ហិ ព្រាហ្មណស្ស ផានសុ ចិសេសតោ បីតិសោមនស្សជាតោ ហោតិ. តេនាហ “អយំ កិរេត្ត អតិប្បវេយោ”តិអាទិ.

លោហិច្ចព្រាហ្មណានុយោគវណ្ណនា

៥០៨. សមុទយសញ្ជាតីតិ អាយុប្បាទោ. អនុបុព្ពោ គមិ-សទ្ទោ អាគច្ឆនត្ថោ ហោតីតិ “ឧប្បជ្ជតីតិ អត្ថោ”តិ វុត្តំ. សាតិសយេន វា ហិតេន អនុគម្យេកោ អនុក្កមេនកោ ហិតានុគមិ. សមុដ្ឋតីតិ អាវេសវនលាភេន និប្បជ្ជតិ ពលវតី ហោតិ, អវក្កមតិ អត្ថោ, តេនាហ “និយតា ហោតី”តិ. និរយេ និព្ពត្តតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ.

៥១០-១១. ទុតិយំ ឧបមត្តិន្តិ “ឥមំ រាជា បសេនទិ កោសលោ”តិអាទិកា ទុតិយំ ឧបមត្តិ. សាធនយុត្តិ. ការណទីបកចា ឧបមាយុលេន ទស្សេតិ. យេ ចិមេតិ យេ ច ឥមេ កុលបុត្តា ទិន្នា គព្ភា បរិបាចេន្តីតិ យោជនា. អនុក្កមេន ឧបនិស្សយសម្បត្តិយា, ញាណបរិបាកស្ស

ตา อหาเวต̍ เฆ บต “บริบฐฏฺี”ติ บฒฏฺิ, เตนํ “ฮิเฏฺ ๓ฏฺเ”ติ ตตตธิบลฺาเนต บเฆาฆตํ ตฏฺิ̍ อเฏฺา ต ฦติฆธิกเบฺ

ฦฏฺตเฆต เตฮิตเฏฺา̍ อหิตาฦกยฺิตา ต ตํนยฏฺินฏฺตเนต̍ ฮิธิ หตาติ ฮิฏฺา̍ ๓ฏฺเฏฺิ บริบฐตเนต นฏฺาตํ บตาเตฺฏฺิติ ๓ฏฺา̍

“ฌฏฺิ เฆตเลิกาต”ฏฺิ ติฆฺฺตตตเยตํ̍ (ฮาหุเลิกฺฺาบิ หิ ฮิฏฺา๓ฏฺหาเตา ลฏฺเตต ฮิฏฺาธิหาเหตฺกฏฺา̍ ฯตฐฺา กฏฺา “หาตตํ

หาตฆยาตา”ติ ฏฺฆยฺิ ตตตํ นยฏฺิตํ เหาติ̍ หตฏฺิ ฯฏฺ ฆตาฦธิ ฆฺฌนยบฺิตาติ หตา, ธิยาตาติ̍ เฆตหาตาตหฏฺา ฮิฏฺา̍

ฦฏฺตเฆเตต ๓ฏฺา̍ ฆาตาฆเฆา เฆตเลิกนํตฏฺติฆบฺฏฺาธิเนนา̍ฮิฏฺา หตาติ เฆตเลิกบริฆาบฏฺา ฏฺบบฏฺิหตา̍ ตฆาตเหา

หิ กยฺหเตา บฺเฏฺ ๓หิเตา̍

ตเฆาเตาฆตาเหตฏฺตา

๖ด๑̍อติฆยิเตเตตาติ อติฆเยเตต “ตฺ ฯตํฮิฏฺิเกา ฯตํ นฏฺาตํ อตฏฺฆฺ กาเกา”ติ ฯตํ อฦเฏฺนิเกเตต ̍ ยาตฏฺิ “อหเยตํ

ฆาตายิ, อหเยตํ บฆฺาย ี”ติ ฯตํ บฏฺิตยาตํ̍ หิฏฺิฏฺาติ ธิฆเยฏฺา, ฆหาเบฏฺาติ อเฏฺา̍ ตเฆา นฏฺาเหติ อนยฺาฮิตอฏฺหิเตา

อเตาตาฆกเนาตเกา, อนยฺาฮิตอฏฺหิเตา ฏฺตาฆกเนาตเกา, นยฺาฮิตอฏฺหิเตา อเตาตาฆกเนาตเกาติ ฏฺเย ตเฆา

นฏฺาเห̍ ตฦเฏฺา บต นยฺานยฺเฏฺ ต เตาฆตาเหา เหาตีติ “เตต บฺฏฺิเต ฯต กเฆฺาย ี”ติ เตาฆตาเห ตเฆา นฏฺาเห บฒยํ

ฆเฆฺนิ , บฏฺา ตฦตํนฏฺาหํ̍ กายเฏฺาฏฺ ตฦเฏฺา นฏฺา ฯเกา อฦติเฆา อตฏฺานาฆาเกฌา, ตฆาบิ เนา เฆนํ ฏฺฏฺริยฦฆฺฆยฺาตํ

ตเนต “ฆยฺเยเฆา กาเฆา”ติ ฦฏฺติ, เตนํ นยฦาฆฦเตาบิ เต ฦฌาตฆเต นฏฺฆาติเฆ กฏฺา ฆเฆฺเฏฺา หกตา “อฆยฺิ เฌา,

เลิหิฏฺ, นฏฺา”ติ อหานิ̍

อฏฺาติ ฆ-กาเลิเบต ติเฏฺเนา “นฆํ อหิฏฺา”ติ อาฮีนฺ (ฮี̍ ติ̍ ๑̍๑บ, ๑ลิ, ๖๑; ย̍ ติ̍ ๑̍๑บ๓; ๑̍๑๓๑; อ̍ ติ̍ ๑̍๖; ๑๐̍๑๑;

ยหาต̍ ๑๑; ฆ̍ บ̍ ๑๖๑; กฆา̍ ๓๐๖) ธิฆ̍ อฏฺาฆาติ ต ตฆฏฺิเฆ นยฺฆาตตตฏฺิ อาห “อาฆาตฏฺาฆา”ติ̍ นาตกฏฺิ

บฆิฆาติฏฺา ฮิตฏฺา ฯกเฆเนตฆฺ นาเนตํ กเหาฏฺีติ อาห “ติเหฏฺํ ตฆฺ นาเนตํ อกฏฺา”ติ̍ ฏฺฏฺยิฏฺา ตฏฺีติ ฆธิฏฺิตํ กเหาฏฺีติ

อเฏฺา̍ บฆิฏฺยฏฺิฆาติ อตหิเหติฆา อกาเหตต อบกฏฺิฆา, เตตาห “อติฏฺิฆา”ติอาฮิ̍ ฯกาฆาติ ฯกาฆ ฏฺฏฺิฆา̍ ฯเกา

ฏฺเฏฺฆฺาติ ฯเกา บฺริเนา ตาฆ อติฏฺิฆา นยฺเฆากํ กาเยฆฺ̍ ฏฺนฏฺตาฮิยฺเฌต ฏฺฏฺิบฺรินนยฺฏฺติฆฺฆตํ

เกหนิตอเบฏฺาตเนต ตฆฺ นฏฺเตา นาตเกนฺ บฆิบฏฺีติ ฆเฆฺติ̍ อติธิฆ ธิเหฏฺหาตเตา ฆฏฺยฺิ อติฏฺยาตํ̍ เลิเหตาติ

บริตาเหตเนต ฏฺบฺฆฏฺตกลิหนฏฺาเลิเหต̍ ตฏฺ นยฺาเฆฺีติ ตฆฺิ บฆิบฏฺิฆเยฺ บติฏฺิตํ กฏฺา นยฺาเฆหิ̍ ฏฺฆฺ เกเหาหิ

กาฆตฏฺาฮิธิกเยต̍

๖ด๖̍ฯตํ เตาฆตํ อเหตีติ ฯตํ ฦฏฺตเฆต นาตเกนฺ อเบฺานฺฏฺหาตาบิฆเต ติเฆาฆตเนต เตาฆตํ อเหติ, ต บฒเยา ธิฆ

“ฯตฦเบิ ตต เลิหฆเยฺา”ติอาฮิตา, ต ต ฦติเฆา ธิฆ “อฏฺาตเยต ตาต ตฏฺ นยฺาเฆฺี”ติอาฮิตา̍ กนฺา?

นยฺาฮิตอฏฺหิตตาฆ ตติฆนฺ̍

ນເຈາທນາຣຫສຕ຺ຖຸວຓ຺ຓນາ

໔໑໙. “ນ ເຈາທນາຣເຫາ”ຕິ ເອຕ຺ຖ ຍສ຺ມາ ເຈາທນາຣຫຕາ ນາມ ສຕ຺ຖຸວິປ຺ປຏິປຕ຺ຕິຍາ ວາ ສາວກວິປ຺ປຏິປຕ຺ຕິຍາ ວາ ອຸພຍວິປ຺ປຏິປຕ຺ຕິຍາ ວາ, ຕຍິທໍ ສຕ຺ຖຸມ຺ປິ ຕຸມສ຺ມິໍ ສຕ຺ຖຣິ ນຕ຺ຖິ, ຕສ຺ມາ ນ ເຈາທນາຣເຫາຕິ ຕຸມຍຕ຺ຖ ທເສ຺ຍຕ຺ຖຸ “ອຍສິ຺ຍ”ຕິອາທິ ວຸຕ຺ຕ.

໔໑ລິ. ມຍາກຫິຕາຍ ທິຏ຺ຐິຍາຕິ ສຏ຺ຐເສາ ອນຈເທ຺ຌ ສມ຺ມາປຏິປເນ຺ນ ປເຣສໍ ສມ຺ມເທຈ ສມ຺ມາປຏິປຕ຺ຕິ ເທເສ຺ຍເນ຺ຕ ສຕ຺ຖຸ ອຕ຺ຕເທາສາເຣາປນເຈເສນ ຍິທ຺ຐາກຫິຕາຍ ນິຣຍາກາຍິນິຍາ ປາປທິຏ຺ຐິຍາ. ນຣກປປາຕນ຺ຕິ ນຣກສປ຺ປາຕໍ ຍທາປປາຕໍ. ປປຕນ຺ຕິ ຕຕ຺ຖາຕິ ຫິ ປປາເຕາ. ສກ຺ກຍກ຺ກເລຕິ ສກ຺ການິຍກ຺ກເຕ ປຸຕ຺ຕລມ຺ເລ. ເສສໍ ສຸຈິເຕ຺ຕຍ຺ຍເມວ.

ເລາຫິຈ຺ຈສຸຕ຺ຕວຓ຺ຓນາຍ ລີນຕ຺ຖປ຺ປກາສນາ.

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

᪑᪖᪨ ᩮᨲᨵᩥᨩ᩠ᨩᩈᩩᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪑᪘᪨ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩁᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᩑᨠ-ᩈᩮᨴ᩠ᨵᩣ ᨡᩥᩈᩣᨧᩣᨰᩥᩈᨴ᩠ᨵᩮᨲᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᩦᩋᨲ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻ᩠ᨷᩪᨶᩥᨲᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩁᨶ-ᩈᩮᨴ᩠ᨵᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᩁᨲ᩠ᨲᩮᨴᩣᨲᩴ ᨣᩮᩈ᩠ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᩋᨲ᩠ᨳᩩᩁᩮ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩁᨷᩮᩈ᩠ᩈ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨠ᩠ᨠᩩᩁᨵᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ ᨷᨶ ᩑᨠ-ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨿᩣᨣᩮ ᩋᨧᨬᩥᨧᩣᨵᩥᨶᩥ ᨷᩮᨣ ᩈᩩᨷᩮᨿᩣᨣᨧᨶᩴ ᨻᩪᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩋᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶ ᩈᩣᨿᩥᨧᩮᨿᩮᨶᩮᨧ ᨻᩪᨶᩥᩮᨲᩣᨲᩥ ᨻᩪᨬ ᩈᩣᨿᩥᨧᨶᨧᩮᨿᩮᨶᩮᨧ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨

᪓᪑᪙᪨ ᨠᩩᩃᨧᩁᨴᩥᨲ᩠ᨲᩣᨰᩦᨲᩥ ᩋᩣᨰᩥ-ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨿᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨬᩣᨠᩥᨴ᩠ᨴᩩᨸᨲᩣᨰᩥᩈᨿ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ᪨ ᨿᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨥᨠᩁᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᨱ᩠ᨱᩃᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨥᨠᩁᩃᨲ᩠ᨲᩴ, ᩮᨻᨶᩣᩉ "ᩋᨱ᩠ᨱᩣᩃᩴ ᨻᩣᩉ᩠ᨴᩩᨲᩴ ᨷᩮᨧᩮᩈᨲᩴ ᨲᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨸᨠ᩠ᨠᨠᨳᩣᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

᪓᪒᪐᪨ "ᩏᨩ᩠ᨫᩣᩁ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᨿᩮᨲᩣ ᨻᩪᩮᨲᩣ ᨵᩮᨲᩣ ᨧ ᨧᩁᩃᨿᩣᩉ᪨ ᩮᩈᩣ ᩉᩥ ᩏᨩ᩠ᨫᩣᩈᩩ ᨠᩥᩃᨿᨧᩥᩮᨶᩣᨣᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᩁᩮᩁᩣᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩮᨻᨶᩣᩉ "ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨧᨠ᩠ᨠᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨵᩥᨧᩁᨲ᩠ᨲᩣᨶ"ᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᩮᨻᨶᩣᨲᩥ ᩈᩩᩮᨠᩣᩈ᩠ᩈᩩᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩩᨧᨠ᩠ᨠᨿᨶᩣᨲ᩠ᨳᩩᨵᩥᨧᩣᩁᩃᩣᨲᩴ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩮᨲᩣ᪨ ᩈᩉᩣᨿᩣ ᩉᩥ ᩮᨻ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬ ᩈᨠᩣᨠᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ᪨ "ᨿᩮᨠ᩠ᨠ"ᨲᩥ ᨻᩪᨶᩥᨲᩩᨲᩣᨲᩴ ᩈᩩᨶᩮᨠ᩠ᨠᩴ ᨿᨠ᩠ᨠᨲᩥ ᩈᩩᨷᨠᨬ᩠ᨬᨲᩥ ᩑᩮᨻᨶᩣᨲᩥ ᨿᩮᨠ᩠ᨠᩣ, ᩈᩩᨶᩩᨿᩮᨠ᩠ᨠᩣ᪨ ᨲᨣᩮᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨿᩮᨠ᩠ᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨿᩮᨠ᩠ᨠ ᨧ ᩋᨿᩮᨠ᩠ᨠ ᨧ᪨ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨻᩣᩉ᩠ᨾᩮᩃᩥᨠᩣᨿᩥᨿᨠ᩠ᨠᩈ᩠ᩈ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨠᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩦᨲᩥ ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᩮᨿᩣ, ᩮᩈᩣ ᩑᨧ "ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᩮᨠᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᨧᩮᨿᩮᨲᩈ᩠ᩈ ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨠᨠᩣᩁᩮᨧᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ "ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ"ᨲᩥ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩈ᩠ᩈ ᩮᨿᩣᨲᩥᩮᩈᩣ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᨧᩮᨿᩮᨲ ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨿᩮᨠ᩠ᨠ "ᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩦ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨠᩮᩁᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᨲ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᩣᩁᩮᨣᨲᩥ᪨ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᩣᩁᩮᨣᩮᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᨿᩣᨧ ᩉᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨭᩥᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨿ᪨ ᩈᩉ ᩮᨴ᩠ᨿᨲᩥ ᨧᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᩈᩉᩮᨴ᩠ᨿ, ᩈᩉᨧᨲ᩠ᨳᨶᩮᨠᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᩈ ᨠᩣᩁᩮᨧᩣ ᩈᩉᨴ᩠ᨿᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᩈᩉᨠᩣᨧᩣᨿᩣ"ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ᪨ ᩈᩉᨠᩣᩁᩮᨧᩣᨲᩥ ᨧ ᩈᩉᩮᩃᩥᨠᨲᩣ, ᩈᨿᩦᨷᨲᩣ ᨧᩣ ᩮᨧᨵᩥᨲᨬ᩠ᨬᩣ, ᩮᨻᨶᩣᩉ "ᩑᨠᨴ᩠ᨵᩣᩁᩮᨶ ᨷᩥᨲᩩᨠᩣᨧᩣᨿᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩈᨠᩮᨿᩮᨧ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨧᩣᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᩮᨷᩥᨠ᩠ᨠᩩᩁᩈᩣᨲᩥᨶᩣ ᨠᨳᩥᨲᩮᨿᩮᨧ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨧᩣᨴᩴ᪨ ᩮᨵᩣᩁᩮᨿᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᩋᨿᩮᨿᨧ ᩈᩩᨶᩩᨿᩮᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨿᨿᨬ᩠ᨬᩣᩈᩣᨿᩮᨶᩣ"ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨴᩣᨸᩥᩈᨠᩮᨿᨧᩣᨲᩥ ᨠᩣᩁᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮᨴᩣᨸᩥ ᨿᩣᩃᩮᨧᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᨶ ᨲᩣᨴ᩠ᨴᨠ᩠ᨠᩩᨶ ᨠᨳᩥᨲᩮᨿᩮᨧ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨧᩣᨴᩴ ᩮᨵᩣᩁᩮᨿᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨧᩁᨲᩦᨲᩥ ᩮᨿᩣᨩᨶᩣ᪨ ᩮᨻᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ ᩮᨻᨶ ᨿᨳᩣ ᨲᨳᩣ ᨧᩣ ᩋᨶᩥᨶᩥᨧᩥᨴ᩠ᨵᨠᩣᩁᩮᨧᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᨴ᩠ᨵᨻᩪᨿᩴ᪨

᪓᪒᪑-᪒᪨ ᩋᨲᩥᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥᨠᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨿᩣᨰᩥᨲᩣᩁᩥᨿᩣᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᩈ ᨧᩣᩮᨣ ᩮᨣᩣᩈᩴ ᨣᩮᩈ᩠ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨵᩥᨷᩦᨲᨲ᩠ᨲᨣᩈ᩠ᩈᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩉᩥᨲᩣ ᩑᨧ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᩈ ᨧᩣᨣᩈ᩠ᩈ ᩋᩣᨴᩥᩮᨲᩣ ᨵᩥᨴ᩠ᨴᨠ᩠ᨠᩉᩴ ᨵᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᩣ, ᩮᩈ᩠ᩅᨧ ᨵᩥᨧᨶᨧᩮᨿᩮᨶ ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩴ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᩮᨲ᩠ᨲ ᨵᩥᨧᩣᩮᨣᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ "ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨵᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᩣ ᩋᨷᩁᨠᩣᩁᩮᨠ ᨵᩥᨧᩣᩮᨣᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨣᩩᨵᩥᨧᩣᨷᩥ ᩑᩮᩈᩣ ᨵᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᩣ, ᨵᩥᨧᩣᩮᨣᩣᨲᩥ ᨡᩪᨨᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨵᩥᩮᩁᩣᩁᨨᩣ᪨ ᨶᩣᨶᩣᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣᨲᩴ ᨧᩣᩮᨣᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩁᩩᨵᩥᨠᩣᨲᩴ

អាចរិយានំ ចាគកាចតោ៹ នានាចាទោ នានាចិធោ ចាទោតិ កត្វា៹

២៦៦៹ ឯកស្សាបីតិ តុយេយ្យ ខ្ញុំ ឯកស្សាបិ៹ ឯកស្មិំ បកចាគបចាគេស្ ឯកស្មិម្បិ៹ សំសយោ តត្ថីតិ “យក្កោ ត្ ខោ, ត យក្កោ ត្ ខោ”តិ សំសយោ វិចិកិច្ឆា តត្ថិ៹ អញ្ញាណាយតភាវេន បត សំសយោ៹ តេតាហ “ឯប កិរា”តិអាទិំ៹ កកចា បត យទិ បន្តត្វ យក្កបញ្ញាតោ, ឯចំ បតិ “កិស្មិំ ចោ ចិក្កហោ”តិ បុច្ឆតិ៹

២៦៧៹ “ទិដ្ឋិគតានំ ឯត្រកំ យក្កតិ ឯបកច្ឆតិ ឯតេតាតិ យក្កោ, ឯក្រុយក្កោ៹ តគញ្ញោ អយក្កោ”តិ ចុត្តោ ចាមយត្វោ៹ បញ្ញោ តេតិ បញ្ញោបិ តេ នានាអាចរិយេហិ ចុត្តយក្កោ៹

យេ បិញ្ញាណំ “អក្ខរិយា ព្រាហ្មណា”តិអាទិនា ចុត្តា៹ អក្ខរោ នាម យញ្ញាចិសេសោ, តប្បយោគិកាចតោ “អក្ខរិយា” ចេត្វ ចុច្ចន្តិ យត្ថុតិ, តាតិ បញ្ញាយន្តីតិ អក្ខរិយា, យត្ថុញ្ញាទិតោ៹ យេ ច តិត្តិរិត្តិរិកា កេតេ យត្តោ បញ្ញាយន្តិ, តេ តិត្តិរិយា, យត្ថុញ្ញាទិតោ ឯច៹ យត្ថុញ្ញាគសាលា ហេសា, យទិទំ តិត្តិរំ៹ លក្ខោ ចុច្ចតិ ចិសេសតោ សាមចេទោ, តំ សទេត កាយន្តីតិ លក្ខោកា, សាមចេទិតោ៹ “លក្ខោកា”តិបិ បទន្តិ, សោ ឯចត្វោ៹ ពហចោ ព្រាហ្មណា ឯចត្វាតិ ពចក្រិ, ព្រាហ្មណោ៹ តំ អធិយន្តីតិ ពចក្រិញ្ញា៹

“ពហុតី”តិ ឯចត្វានំ ឯបយាសំសគ្គា – យថា តេ នានាយក្កា ឯកំសតោ តស្ស កាយស្ស ចា តិកាយស្ស ចា បចេសាយ ហោន្តិ, ឯចំ ព្រាហ្មណេហិ បញ្ញាបិយមានាបិ នានាយក្កា ព្រហ្មលោកូបកាយនាយ ព្រហ្មុនា សហព្យតាយ ឯកំសេនេច ហោន្តីតិ៹

២៦៨-២៦៩៹ ច-ការោ អាកាសន្តិយត្តន្តិ អនត្វោកោ ច-ការោ, តេន ចណ្ណកេយេត បទត្តរសន្ធិយត្តំ កតន្តិ អត្វោ៹ អត្តបចេលិតិ អត្តបន្តិ៹ “បញ្ញាសសដ្ឋិ អត្ថា”តិ ទ្ធិ តស្សា អត្តបចេលិយា បហតោ កច្ឆព្ភុស្ស អត្តុបរិកាយតយោព្យតាគស្សតំ៹ ឯចតិព្យេត “សុខិទំ ចេលំ យក្កិ កច្ឆាមា”តិ ឯចំ សញ្ញាតោ ហោន្តិ៹ នាយកំយោចាតិ អត្វាកាចតោ នាយបត្តិយេច, តំ បត កាសិតំ តេហិ សារសញ្ញាតប្បិ នាយបត្តតាយ អសារកាចតោ តិហិតយេចាតិ អាហ “លិយកំយោចា”តិ៹

២៧០៹ យតោតិ ក្រុយេត្វ តិស្សក្កចចតំ, សាយញ្ញាឌោតតា ច ចិសេស អចតិដ្ឋីតិ អាហ “យស្មិំ កាលេ”តិ៹ អាយាចន្តីតិ បត្ថេន្តិ៹ ក្រុកយតំ លោកស្ស ពហុការកាចតោ តថា ចោទយតាតិ៹ អយំ កិរ ព្រាហ្មណានំ លទ្ធិ “ព្រាហ្មណានំ អាយាចនាយ ចន្ទិមសូរិយា កត្វា លោកេ ឱកាសំ ករោន្តី”តិ៹

២៧១៹ ទ្ធម បត កិំ ចត្តព្វន្តិ ទ្ធមស្មិំ បត អប្បច្ចក្ខតាយ ព្រហ្មុនោ សហព្យតាយ មក្កទេសនេ តេចិជ្ជានំ កិំ ចត្តព្វំ អត្ថិ, យេ បច្ចក្ខតានម្បិ ចន្ទិមសូរិយានំ សហព្យតាយ មក្កំ ទេសេតុំ ន សក្កោន្តីតិ អធិប្បាយោ៹ “យត្វា”តិ “ទ្ធម បត”តិ ចុត្តយេចត្វំ បច្ចាមសតិ៹

អចិរវតីនទីឧបមាកថាវណ្ណនា

២៣១។ សមភរិតាតិ សម្បុណ្ណា។ តតោ ឯវ កាកបេយ្យា។ បារាតិ បរតីរំ។ អបារន្តិ ឱរិមតីរំ។ ឯហីតិ អាគច្ឆ។

២៣៣។ បញ្ចសីល...បេ... វេទិតព្វា យមនិយមាទិព្រាហ្មណធម្មានំ តទន្តោគធភាវតោ។ តព្វិបរីតាតិ បញ្ចសីលាទិវិបរីតា បញ្ច វេរាទយោ។ “បុគបឹ”តិ វត្វា “អបរយ្ហឹ”តិ វទតិ ព្វតរាយបិ តទិ ឧបយាយ សក្កុណេយ្យតិ។

២៣៤។ កាយពន្ធនេនាតិ កាយតឹយការេន។ ពន្ធនេនាតិ តេនេវ ការេតព្វការេន សត្តានំ ចិត្តស្ស អាពន្ធការេន។ កាយព្វានំ គុណ-សទ្ទោ អត្ថត្ថេវបិ ទិដ្ឋប្បយោគោ, តេសំ បនេត្ថ អនុមូឡ្ហតោ បរិវេសនការេន ពន្ធនដ្ឋេន យុត្តោតិ ទស្សេតុំ “អនុជានាមិ”តិអាទិនា អត្ថុទ្ធារោ អារទ្ធោ, ឧបេវាតិ ពន្ធនដ្ឋោ ឧប។ ន ហិ ទ្វិបិធិនំ ការេតព្វការេន ចុទ្ទយាន បដលដ្ឋោ យុជ្ជតិ តថា ការេតព្វតាយ អតណ្ហេយ្យតត្តា។ រាសដ្ឋអាតិសំសដ្ឋេនបិ ឧបេវ នយោ តថាបិ ការេតព្វតាយ អតណ្ហេយ្យតត្តា។ បរិវេសនតោ បន ពន្ធនដ្ឋោ គហិតោ។ យទេក្កន ហិ នេសំ ការេតព្វតា, តទេក្កន ពន្ធការតា វាតិ។

កោដ្ឋាសដ្ឋោបិ តេសុ យុជ្ជតេវ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យាទិកោដ្ឋាសការេន នេសំ ការេតព្វតោ។ កោដ្ឋាសេ ច គុណ-សទ្ទោ ទិស្សតិ “ទិគុណំ វទ្ធេតព្វ”ន្តិអាទីសុ, សមូហដ្ឋោបិ –

“អវទ្ធ្យេយ្យាតិ នាយាតិ, វយោគុណា អនុបុព្វំ ជហន្តិ;

គុណោន នាយមុទ្ទេយ្យំ, អបិ នាយសហស្សតោ”តិ។ (ធ។ ស។ អដ្ឋ។ ១១១១; ថេរា។ អដ្ឋ។ ៣៦; បដិ។ ម។ អដ្ឋ។ ៤៩);

អាទីសុ សោបិ ឥធ ន យុជ្ជតីតិ អត្ថន្តរេ។

ចក្ខុវិញ្ញេយ្យាតិ ចក្ខុវិញ្ញាណេន វិជានិតព្វា, តេន បន វិជានិតំ ទស្សនេយ្យាតិ អាហ “បស្សិតព្វា”តិ។ “សោតវិញ្ញាណេន សោតព្វា”តិ ឯវមាទិ ឯតេសុបិ ឯសេវ នយោតិ អតិទិសតិ។ គវេសិតាបិ “ឥដ្ឋ”ន្តិ វុច្ចតិ, តំ ឥធ នាធិប្បេតន្តិ អាហ “បរិយិដ្ឋា វា ហោន្តុ មា វា”តិ។ ឥដ្ឋារម្មណភូតាតិ សុខារម្មណភូតា។ កាមនីយាតិ ការេតព្វា។ ឥដ្ឋការេន មនំ អប្បាយន្តីតិ មនាបា។ បិយជាតិកាតិ បិយសភាវា។

កាមូបសំហិតាតិ លោភេន អភិភូតា ហុត្វា បច្ចាកាយគុណេ បរិភុញ្ជន្តីតិ យោជនា។ មុច្ឆាការប្បត្តិ មោហនាការោ។ អជ្ឈោសន្នាតិ អជ្ឈោគាឡ្ហា អនុប្បវិដ្ឋា, តេនាហ “គិលិត្វា”តិ។ បរិនិដ្ឋានប្បត្តាតិ គិលិត្វា បរិនិដ្ឋាបនវសេន បរិនិដ្ឋានំ ឧបគតា។ អាទីនវន្តិ

កាយបរិភោគេ នយោតិ, អាយតិញ្ច ទោសំ អបស្សន្តា ឈានដ្ឋានេតាទីនយុក្ខោកតិមិត្តសំកិលេសតោ និស្សរន្តិ អបគច្ឆន្តិ ឧទេតាតិ និស្សរណំ, យោតិសោ បច្ចវេក្ខិត្វា តេសំ បរិភោគបញ្ញា តទភាវតោ អនិស្សរណបញ្ញាតិ ញាយតិ ទស្សេន្តោ “ញាទយតិ”តិអាទិមាហ។

២២៨-៩។ អាចរន្តីតិ កុសលប្បវត្តិំ អាទិតោវ និចារេន្តិ។ និចារេន្តីតិ និរុជ្ឈសតោ ចារេយន្តិ។ ឧក្កត្ឋីតិ ឧក្កោហន្តា ចិយ លោភេន្តិ។ បរិយោភត្ឋីតិ សព្ពសោ លោភេន្តិ។ អាចរណាទីនំ ឯសតាតិ អាចរណាទិអត្ថានំ ឯសកា។ តេ ហិ អារេសេតពាលជាតាយ បុរិមបុរិមេហិ បច្ឆិមបច្ឆិមា ទឡ្ហតរតមាទីភាវប្បត្តា ហុត្វា។

សំសត្ថកថាវណ្ណនា

២៣០។ ញាតិបរិគ្គហេ សតិ បុរិសស្ស បញ្ចកាមគុណបរិគ្គហោ បរិបុណ្ណោ ឧច ហោតីតិ វុត្តំ “សបរិគ្គហោតិ ញាតិបរិគ្គហេន សបរិគ្គហោ”តិ។ “ញាតិបរិគ្គហេន អបរិគ្គហោ”តិ ច ញាទំ តេចិដ្ឋព្រាហ្មណស្ស និស្សយាតបរិគ្គហាតំ ទដ្ឋល្លតយបរិគ្គហាភាវទស្សនំ។ ឧចំក្វតាតំ តេចិដ្ឋាតំ ព្រាហ្មណាតំ កា ព្រាហ្មតា សំសត្ថតា, ព្រាហ្មា បត សទ្ធេន សទ្ធំ អបរិគ្គហោតិ។ ទេវនិទេវត អទេវរា, កុទោ ឧតស្ស ទេវប្បយោគោតិ អធិប្បាយោ។ ចិត្តកេលញ្ញាសង្ខារេតតាតិ ចិត្តប្បាទកេលញ្ញាសញ្ញាតេត, តេតស្ស សញ្ញារូបកាយកេលញ្ញាភាវោ វុត្តោ ហោតិ។ ញ្ញាបឡ្ហតាតិ វុក្ខត ដ្ឋដ្ឋកគ្គច្ចាទីហិតិ អាទិ-សទ្ទេន តទទកដ្ឋា សំកិលេសធម្មា សង្គយ្ហន្តិ។ អប្បដិបត្តិហេតុក្វតាយ ចិចិកិច្ឆាយ សតិ ត គទាចិ ចិត្តំ បុរិសស្ស ចរេស ចត្តតិ, បហីតាយ បត ពិយា ចសចត្តតន្តិ អាហ “ចិចិកិច្ឆាយ អភាវតោ ចិត្តំ ចរេស ចត្តតី”តិ។ ចិត្តកតិកាតិ ចិត្តចសិកា, តេតាហ ចិត្តស្ស ចរេស ចត្តត្តី”តិ។ ត តាទិសោតិ ព្រាហ្មណា ចិយ ចិត្តចសិកោ ត ហោតិ, អថ ខោ ចសីក្វតញ្ញាតាកិញ្ញាតាយ ចិត្តំ អត្តតោ ចរេស ចតេត្តតីតិ ចសចត្តិ។

២៣១។ ព្រាហ្មលិកយក្កេតិ ព្រាហ្មលិកកាយិយក្កេ បដិបទ្ធិតទ្ធេ, បញ្ញាបេតទ្ធេ ចា, តំ បញ្ញាបេត្វាតិ អធិប្បាយោ។ រូបកត្វាតិ អយក្កយេច “យក្កោ”តិ មិច្ឆាបដិបជ្ជនេន រូបកត្វា, បដិខាតិត្វា ចា។ បក្កំ ឧក្ខតិណ្ណា ចិយាតិ យត្វកោ ឧកក្កល់ ចា រូបឆក្កល់ ចា ស្វក្កតាយ “សយតល”ន្តិ សញ្ញាយ អគតកបេរិសំ យហាបក្កំ ឧក្ខតិណ្ណា ចិយ។ អត្ថប្បចិសត្តិតិ អបិយយក្កំ ព្រាហ្មលិកយក្កសញ្ញាយ ឧក្កាហយន្តិ។ តទោ ឧច សំសីទិត្វា ចិសាទំ បិបុលន្តិ។ ឧចន្តិ “សយតល”ន្តិអាទិតា វុត្តតយេត។ សំសីទិត្វាតិ តិមុជ្ជិត្វា។ ស្វក្កតរណំ យទេញ្ញោ តរន្តីតិ ស្វក្កតទិតរណំ តរន្តិ យទេញ្ញោ។ តស្មាតិ យស្មា តេចិដ្ឋា អយក្កយេច “យក្កោ”តិ រូបកត្វា សំសីទន្តិ, តស្មា។ យធាតេតិ យធា តេ “សយតល”ន្តិ សញ្ញាយ បក្កំ ឧក្ខតិណ្ណា។ ញាទេធច ធាតិ ញាយស្មិញ្ចា អត្តភាវេច។ សុខំ ចា សាតំ ចា ត លភន្តីតិ ឈាតសុខំ ចា ចិបស្សតាសាតំ ចា ត លភន្តិ, កុទោ យក្កសុខំ ចា និព្ពានសាតំ ចាតិ អធិប្បាយោ។ យក្កីបកត្តិ យក្កីបកាកិយតំ។ “ញាទិណ”ន្តិ អទញ្ញាតិយា ញាទំ អធិចចតន្តិ អាហ “អកាយកំ យហារញ្ញា”ន្តិ។ មិគទុទ្ធអាទីតយ្បិ អត្ថបកោកទុត្តេហិ។ បរិចត្តិតុយ្បិ ត សក្កា ហោន្តិ យហាគល្ហកតាយ។ ខាតិតំ ញ្ញសតំ ចិតាសោ ខាតិញ្ញសតំ។ ឧចំ កោកសីលញ្ញសតាតិ ទេទិតញ្ញាតិ។ ទរេកា ឧច ញ្ញសតិ ចិតាឆតីតិ ទរេកញ្ញសតំ។ ឧចំ ទិដ្ឋិញ្ញសតយ្បិ ទដ្ឋញ្ញា។

២៣២។ ខាតសំចេច្ឆាតិ ខាតេតា ហុត្វា សំចេច្ឆិតោ។ ត សញ្ញាសោ បច្ចក្ខា ហោន្តិ បរិចយាភាវតោ។ ចិទតិក្ខន្តាតិ តិក្ខន្តា ហុត្វា ចិទកាលេលិ។

ទន្ធាយិតត្តន្តិ វិស្សជ្ជេន មន្ទត្តំ សលិកចុត្តំ, តំ បន និសមយវេសេន ធិរាមតំ នាម ហោតីតិ អាហ “កង្ខាវេសេន ធិរាយិតត្តន្តិ”។ វិត្ថាយិតត្តន្តិ សារជ្ជិតត្តំ។ អង្គកឆាមំ បន វិត្ថាយិតត្តំ នាម លម្ភិតត្តន្តិ អធិប្បាយេន “ឆម្ភិតត្តន្តិ” វុត្តំ។

៣៣៣។ រូ-ធាតិ រូបមក្កោយារេក លុប្យ-សន្ធោ រូទ្ធរលាទេត្វា ហោតីតិ “រូលុប្យត្វ”តិ បនស្ស រូទ្ធរត្វតិ អត្ថមាហ។ រូបមក្កវេសេន ហិ នាត-សន្ធោ អត្ថវិសេសវុត្តិនោ ហោន្តិ មថា “រូទ្ធរត្វ”តិ។

ព្រហ្មលោកមគ្គទេសនាវណ្ណនា

៣៣៩។ យស្ស អតិសយេន ពលំ អត្ថិ, សោ “ពលវា”តិ វុច្ចតីតិ អាហ “ពលសម្បន្នោ”តិ។ សង្ខំ ធមតីតិ សង្ខធមកោ, តំ ធមយិត្វា តទោ សទ្ទុបវត្តកោ។ អប្បកេន វុត្តិ បដិបក្ខតោ សមុទេន ទេតសោ វិមុត្តិកាវតោ។

បមាណកតំ កម្មំ នាម កាមាវចរំ បមាណករាតិ និកិលេសធម្មាតិ អវិក្ខម្ភនតោ។ តថា ហិ តំ ព្រហ្មវិហារបុព្ពភាគភូតំ បមាណំ អតិក្កមិត្វា ឱទិស្សកអនោទិស្សកទិសាផរណវសេន វឌ្ឍេត្វា ន សក្កា វុត្តវិបរិយាយតោ បន អប្បមាណកតំ កម្មំ នាម រូបារូបាវចរំ, តេនាហ “តញ្ហិ”តិអាទិ។ តត្ថ អរូបាវចរេ ឱទិស្សកានោទិស្សកវសេន ផរណំ ន លព្ភតិ, តថា ទិសាផរណំ។

កេចិ បន តំ អាកាសានញ្ចាយតនវសេន លព្ភតីតិ វទន្តិ, តទយុត្តំ។ ន ហិ ព្រហ្មវិហារនិស្សន្ទោ អារុប្បំ, អថ ខោ កសិណនិស្សន្ទោ, តស្មា យំ សុវិភាវិតំ វសីភាវំ បាបិតំ អារុប្បំ, តំ “អប្បមាណកត”ន្តិ វុត្តន្តិ វេទិតព្ពំ។ យំ វា សាតិសយំ ព្រហ្មវិហារភាវនាយ អភិសង្ខតេន សន្តានេន និព្ពត្តិតំ, យញ្ច ព្រហ្មវិហារសមាបត្តិតោ វុដ្ឋាយ សមាបន្នំ អរូបាវចរជ្ឈានំ, តំ ធុវមិតា បរិយាយេន ផរណប្បមាណវសេន អប្បមាណកតន្តិ វត្តុំ វដ្ដតីតិ អបរេ។ វីមំសិត្វា គហេតព្ពំ។

រូបាវចរារូបាវចរកម្មេតិ រូបាវចរកម្មេ, អរូបាវចរកម្មេ ច សតិ។ ន ឱហីយតីតិ ន តិដ្ឋតីតិ កញ្ចុបរិមម្បិ កាមាវចរកម្មំ មហោឃេនិកោទិ មហគ្គតជ្ឈានេន អភិភវិត្វា បដិពាហិត្វា សយំ ឱកាសំ គហេត្វា បដិសន្ធិំ ទាតុំ សមត្ថោ ន តិដ្ឋតិ។ លទ្ធោកាសន្តិ អាវេទិតំ តិសមេនិតំ។ ទាតុន្តិ បដិពាហេតិ ហុត្វា ទាតុំ។ ផរិត្វាតិ បដិប្ផរិត្វា។ បរិយាទិយិត្វាតិ តស្ស សាមត្ថិយំ ខេបេត្វា។ កម្មស្ស បរិយាទិយនំ នាម តស្ស វិបាកុប្បាទនំ និវារេត្វា អត្តនោ វិបាកុប្បាទនន្តិ អាហ “តស្ស វិបាកំ បដិពាហិត្វា”តិអាទិ។ ឧទកំ ទេយ្យាទិវិបាកាទីតិ ឧទកំ វុត្តានិ ទេយ្យានិ ព្រហ្មវិហារានិ ចរេន ទេយ្យាទិវិបាកានិ។

៣៣៥។ អក្ខាតុសុត្តេ...ទេ... អលត្ថាតិ អក្ខាតុសុត្តេ អាគតនយេន រូបមម្បនេន្តោ អរហត្តំ អលត្ថ បដិលភិ។ សេសំ សុវិញ្ញេយ្យមេវ។

តេវិជ្ជសុត្តវណ្ណនាយ លីនត្ថប្បកាសនា។

ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨧ ᨲᩮᩁᩈᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩔ ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩅᨣ᩠ᨣᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣᨿ

ᩃᩦᨶᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨸᨠᩣᩈᨶᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩦᩃᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩅᨣ᩠ᨣᨭᩦᨠᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨